

A large, leafy tree stands on a grassy hill. A flock of sheep is gathered at the base of the tree, and a small black signpost is visible near them. The sky is overcast.

*Kronika
Apoštolské církve
1. díl*

Aleš Franc

***Kronika
Apoštolské církve
1. díl***

Aleš Franc

**Biblická Apologetika
2020**

Kronika Apoštolské církve

1. díl

V roce 2020 vydala Biblická Apologetika

©**Aleš Franc**

Obsah

Předmluva autora	17
Ustavení církve.....	19
Okolnosti vzniku.....	19
Ustavující konference 1989	21
Celocírkvní a mezinárodní akce v období totality	22
První evangelizace	22
Mezinárodní letniční konference v Singapuru 1989.....	23
Celocírkvní konference 1990	24
Život v Kristu	26
Počátky	26
Přijetí církví	27
Postupný vývoj	28
Deklarace plurality.....	28
Praxe plurality.....	28
O čem nelze diskutovat.....	29
Učení o autoritách.....	30
Olomoucká redakce	30
Technická úroveň.....	30
Personální zajištění	30
Příspěvky dopisovatelů.....	31
Možné důsledky přílišné selekce	31
Nový design.....	31
Křesťanský život.....	32
Anabáze s kopírkou	32
Poslání a personální obsazení	33
Přehled vybraných publikací do roku 1997	33
Věroučná literatura	33
Populárně naučná literatura	34

Beletrie.....	34
Dynamika knižních titulů	34
Příklon k Torontu.....	35
František Pala a Rudolf Bubik	35
Neshody	36
Předmluva k Duchovní autoritě	36
Poselství knihy z vybraných citátů	37
Věroučné důvody k zachování předmluvy	38
Technické a etické důvody k zachování předmluvy	40
Dopisy letničním představitelům	41
Odpovědi letničních autorit	42
Personální spor.....	45
Přesah sporu do další roviny	46
Palův pohled na snahu o jeho odvolání	46
Kázeň a vyloučení.....	49
Oficiální důvody Palova kázně	50
Reakce Františka Paly.....	50
Dohra	51
Nové vedení Křesťanského života	51
Vzdělávací instituce	53
Důvod existence školy	53
Mezinárodní korespondenční institut (ICI).....	53
Výstavba biblické školy	54
Zázraky při výstavbě.....	55
Letniční biblická akademie (LBA)	57
Rozdělení Československa	57
Změna koncepce	58
Vyšší odborná škola misijní a teologická (VOŠMT).....	59
Vyučující	60
Počty studentů.....	61

Vztah školy k Assemblies of God v USA.....	61
Příchod Torontského požehnání	61
Střední zdravotnická škola.....	63
Založení SZŠ	63
Orientace a dislokace školy	64
Škola a její vyučující	64
Finanční problémy	65
Změny ze strany ministerstva	65
Ukončení činnosti	65
Misie a diakonie	67
Úvod	67
Nehemia.....	67
Schematismus	67
Počátky diakonické služby	68
Misijní služba.....	68
Osamostatnění.....	69
Misijní společnost Život	69
Počátky	69
Stanové evangelizace.....	69
Ekumenický rozměr.....	70
Průběh kampaní	70
Kontroverze	72
Bilance	72
Církev bez hranic.....	73
Schematismus	73
Počátky	73
Kontroverze	73
Vliv na směřování AC	74
Teen Challenge	75
Schematismus	75

Počátky	75
Rozvoj.....	76
První instituce	76
Royal Rangers.....	76
Poslání a věrouka	77
Počátky a světový rozvoj.....	77
Česká republika	77
Schematismus	78
Přední hlídky.....	78
Národní výcvikový tábor	79
Kontroverze	79
ACET	79
Schematismus	80
Počátky	80
Aktivita	80
Odbor sester.....	80
Počátky	81
Založení odboru a schematismus	81
Další rozvoj.....	82
Kontroverze	83
Postoj k interrupcím.....	83
Prohlášení k národu	83
Středisko diakonie	84
Kniha života.....	84
Práce ve věznicích	85
Významná výroční setkání a konference	86
Úvod	86
Celocírkvní konference 1993	86
Celocírkvní konference 1996	87
Poslání církve.....	87

Růst církve	88
Změna ústavy	88
Změna názvu	88
Služby v církvi	89
Mezinárodní letniční konference a setkání	89
Mezinárodní kongres Assemblies of God v Soulu	89
Evropská letniční konference v Bordeaux	90
Mezinárodní letniční konference v Jeruzalémě	91
Setkání evropských letničních představitelů v Messině	91
Setkání střeoevropských letničních představitelů	92
Setkání vedoucích letničních církví z východní Evropy	93
Evropská letniční konference ve Frýdku-Místku	93
Evropské letniční konference	94
Průběh konference	95
Ohlasy konference	100
Mezník ve vývoji	101
Zahraniční osobnosti	102
Úvod	102
Reinhard Bonnke	104
David Shearman a Ron Hibbert	105
Stuart Angus	106
Erich Theis	108
Werner Kniesel	109
Yonggi Cho	109
Derek Prince	113
Claudio Freidzon	113
Reinhold Ulonska	114
Důsledky některých zahraničních vlivů	115
Postoj k hnutí Víry	116
Konference o hnutí Víry	117

Závěr	119
Vývoj učení o delegované autoritě.....	120
Úvod	120
Původ učení	122
Watchman Nee a Mojžíšův prostřednický úřad.....	122
Derek Prince a autorita jako otec rodiny	123
Alan Vincent a model Saula a Davida	124
Werner Kniesel a Jitrův model	126
Rozsuzování falešných věrozvěstů	130
Názorové divergence	131
Pastorálka o jednotě	131
Příspěvek biskupa	131
Reakce zástupce biskupa	132
Reakce na Palův dopis	134
Následný vývoj	137
Společenský přesah.....	138
Duchovní boj, rocková hudba a proroctví.....	140
Úvod	140
Duchovní boj	141
Duchovní boj v rámci letničního pravověří	141
Duchovní boj přesahující rámec letniční tradice	143
Konference o duchovním boji.....	144
Duchovní boj a poslušnost autoritám.....	145
Postoj k rockové hudbě.....	146
Počáteční kontroverze.....	146
Nástup rockových evangelistů	146
Kritické hlasy	147
Zdánlivý konec kontroverzí	149
Proroctví	150
Proroctví o přicházejícím probuzení.....	150

Prorocství o Božím soudu	152
Argentinskou cestou přes Toronto do Pensacoly	153
Úvod	153
Předehra	154
Počátky Argentinského probuzení v AC	154
Příprava půdy	154
Setba	157
Kritika	159
Ovoce ve formě konferencí s Claudio Freidzonem	163
Křest ohněm?	166
Probuzení v Pensacole	167
Návštěva M. Brandebura	167
Modlitební probuzení na VOŠMT	167
Mise do Pensacoly	169
Ovoce mise	170
Snaha o import probuzení	173
Pozdní ohlasy	173
Závěr	174
Sbory Apoštolské církve	175
Úvod k jednotlivým sborům	175
Intelektuální střízlivost	175
Rodinný charakter	176
Misijní rozmach	177
Rozdělení a odchody	178
Členská základna	179
AC Český Těšín	180
Počátky sboru	180
Vedení sboru	180
Krise sboru	182
Národnostní otázky	183

Eklesiologické otázky	184
Generační a liturgické otázky	185
Legislativní problémy	185
Řešení krize	186
Smírčí návrh.....	186
Řešení statutu sboru	186
Osoba Karla Brózdy	187
Majetkové nároky	188
Pokračování sboru	188
Závěr.....	189
AC Brno	191
Od vzniku do registrace	191
Ladislav Mečkovský a Bohuslav Tetiva	191
Jan Titěra a brněnští baptisté	192
Josef Novák	194
Ludvík Bocek.....	195
Pastorální a liturgická specifika	197
Další rozmach sboru	197
Zásah Státní bezpečnosti.....	198
Bohuslav Tetiva ve vzpomínkách účastníků	201
Postavení brněnského sboru v rámci České republiky	201
Po registraci Apoštolské církve	201
První rozdělení sboru	203
Věřoučná rovina rozdělení sboru	204
Personální rovina rozdělení sboru.....	205
Naplněné proroctví	207
Odchod druhého sboru do Křesťanských společenství.....	207
Další vývoj následnického sboru Apoštolské církve	207
Vyloučení a včlenění sboru AC Brno	210
Úvod	210

Neobvyklé shromáždění	212
Dopis Františka Paly.....	213
Porušení informačního embarga	214
Stanovisko starších sboru	214
Důvod hlasování o důvěře	215
Dopis Josefa M.	215
Odpověď Františka Apetauera.....	216
Reakce Josefa M.	219
Snaha o usmíření.....	219
Pozadí konfliktu.....	219
František Apetauer a Rudolf Bubík	221
František Apetauer a Josef M.	223
Vztahy mezi staršími	227
Reakce členského shromáždění	228
Pastorální konference a stanoviska duchovních AC	229
Stanovisko Petra Bartoše	229
Stanovisko Jiřího Sedláčka	229
Stanovisko Miroslava M.	230
Stanovisko Romana Pospíška	230
Stanovisko Jiřího Malého	230
Stanovisko starších brněnského sboru	231
Vyšetřovací komise	231
Závěry 1. kola šetření vyšetřovací komise.....	232
Reakce Rady starších brněnského sboru na 1. kolo šetření	232
Reakce pastora brněnského sboru na 1. kolo šetření	233
Závěry 2. kola šetření vyšetřovací komise.....	234
Reakce Rady starších brněnského sboru na závěry 2. kola šetření	235
Reakce Josefa M. na závěry 2. kola šetření	237
Reakce pastora brněnského sboru na reakci Rady starších brněnského sboru na závěry 2. kola šetření	238

Prorocství Aleše Navrátila	238
Dopis starších brněnského sboru seniorovi JM oblasti.....	240
Závěrečné rozhodnutí komise Rady církve ve věci sboru AC Brno.....	241
Reakce pastora na závěrečné rozhodnutí komise Rady církve ve věci sboru AC Brno	242
Reakce starších na závěrečné rozhodnutí komise Rady církve ve věci sboru AC Brno.....	242
„Kompromisní“ stanovisko Rady církve	242
Reakce Františka Paly na „kompromisní“ stanovisko Rady církve.....	243
Vyloučení sboru z AC a jeho znovupřijetí.....	244
Vyloučení sboru.....	244
Reakce na vyloučení sboru	247
Vstup do Křesťanských společenství.....	247
Starší žádají Radu církve o návrat sboru do AC	249
Reakce Rady AC na žádost starších	250
Dopis z Ministerstva kultury	251
Reakce Františka Paly na návrat sboru do AC	251
Závěr služby Františka Paly.....	253
Závěr služby Josefa M.	254
Zásadní role Miroslava Makovičky	255
Jak to to celé vnímali členové sboru?	256
Kritika pastora	257
Podpora pastora	259
Staronově ustanovený sbor Apoštolské církve v Brně	262
Vyloučený sbor v Brně	262
Reakce staronově ustaveného sboru Apoštolské církve v Brně.....	263
Závěr.....	264
AC Kolín	268
Úvod	268
Článek v Životě v Kristu.....	269
Případ J. Š.	270
1. Problém s kolínským sborem.....	270

2. Problém stavby	273
3. Problém se sousedy.....	275
4. Problém s Rudolfem Bubikem.....	276
Odchod do KS.....	277
Závěr.....	278
AC Znojmo	279
Úvod	279
Počátky sboru.....	280
Ustanovení sboru	281
Stuart Angus	282
Jiný rytmus.....	283
Petr Z.	283
Vznik Jiného rytmu.....	285
Směřující proroctví	285
Význam proroctví pro formování identity Jiného rytmu	286
Případ Jiřího M.	286
Vliv Jiného rytmu na sborovou krizi	287
Další vývoj Jiného rytmu.....	288
Stanislav Bubik a Církev bez hranic.....	288
Nová vize sboru	288
Jednotlivé kroky.....	289
Rozdělení odpovědností.....	289
Neobvyklé události	290
Další prohloubení krize.....	290
Dopis seniorovi oblasti	292
Dopis biskupovi církve	292
Body sporu mezi vedením a sborem.....	293
Případ Daniela P.	294
Návštěvy u biskupa církve.....	294
Vstup vedení Apoštolské církve	295

Další směřování Jiného rytmu	296
Další osud Daniela P.....	296
Zánik a obnova sboru.....	297
Stručný profil Josefa M.	298
Rozčarování	299
Výhrady ohledně dřívějšího jednání	300
Žádost o zásah biskupa církve	301
Ustanovení Josefa M. do služby pastora.....	301
Další jednání s oblastním seniorem	302
Následný vývoj sboru	302
Trůn zhouby a skutky temnoty	303
Jednání s novým biskupem a vystoupení Josefa M. z církve	304
Ukončení činnosti sboru	305
Závěr	305
Sbory s kořeny v období 1989 -1997.....	307
Úvod	307
AC Břeclav	310
AC Bystřice nad Pernštejnem.....	313
AC Čáslav.....	313
AC České Budějovice.....	315
AC Český Těšín - Agapé	319
AC Frýdek-Místek	320
AC Havířov.....	325
AC Hlinsko	326
AC Hodonín.....	327
AC Hustopeče	330
AC Chomutov	332
AC Jihlava	333
AC Karviná.....	335
AC Kopřivnice.....	336

AC Kladno	338
AC Kutná Hora	340
AC Lysá nad Labem	342
AC Oldřichovice	345
AC Olomouc	347
AC Praha	350
AC Praha Maranatha	354
AC Prostějov	357
AC Třinec	358
AC Uherský Brod	361
AC Valašské Meziříčí	362
AC Varnsdorf	365
AC Vyškov	368
AC Zábřeh	371
AC Zlín	373
Závěr prvního dílu	375
Seznam zkratk	377

Předmluva autora

Čtenáři zde předkládám 1. díl kroniky Apoštolské církve z let 1989 – 1997. Začíná Usnesením vlády ze dne 25. ledna 1989, povolujícím Apoštolskou církev v ČR, a končí Evropskou letniční konferencí ve Frýdku-Místku, která se konala ve dnech 23. – 27. 7. 1997. Jsem přesvědčen, že AC před lety vznikla z Božího popudu, jako svébytná církev, vzešlá z kořenů letničního probuzení, které považuji za Boží navštívení a ke kterému se sám a rád, dobrovolně dodnes hlásím.

Věřím, že takovéto publikace je objektivně třeba a dokonce mne o spolupráci v roce 2007 požádal zástupce biskupa, a sám biskup AC mi za tímto účelem ještě deset let před tím daroval část archivu AC. Tehdejší členství v AC by mi ovšem zřejmě neumožnilo patřičný odstup a svazovalo by mi ruce v publikaci některých skutečností, které jsem za více než čtvrtstoletí nashromáždil. V roce 2008 jsem proto dal Bohu slib, že tuto knihu časem napíši, protože jsem cítil potřebu zdokumentovat vývoj české konzervativní letniční církve směrem k neo-letničnímu hnutí.

Stále více lidí, členů i bývalých členů AC, mi totiž ve svých dopisech napsalo, že se cítí dezorientováni a nechápou, co se s jejich církví v posledních letech stalo. Rád bych už jen proto literárně postihl tento vývoj, a to jak po věroučné, tak historické stránce, a nabídl tak zpětnou vazbu.

Přestože se historií a věroukou různých proudů křesťanství řadu let zabývám, jsem si velmi dobře vědom, že člověk, ač by chtěl, nedokáže být ve všem objektivní a není s to postihnout vše rigorózním a nezáživným pohledem. Nemám k tomu k dispozici ani všechny relevantní údaje. Přesto se snažím systematizovat a dávat do souvislosti veřejně dostupné či archivované dokumenty, případně autorizovaná osobní svědectví, aniž bych vždy nutně nabízel hodnotící úsudek. Ten je schopen postihnout jen Jediný, který ve svůj den vše nestranně posoudí, a domnívám se, že je lépe dbát na pověst církve před Ním, než před lidmi.

Možná bude mít řadový člen AC problém s kritickým pohledem. Nicméně první církve se nezdráhala veřejně odsoudit Jidášovu zradu, pokrytectví a lakomství Ananiáše a Zafiry, Petrovo zapření a pozdější pokrytectví, nebo počáteční nestálost Jana Marka. Svatopisce, kteří měli vždy na mysli Boží svatost a psali evangelium, na jehož základě uvěřily desítky následujících generací, ani nenapadlo, že by skrývání těchto věcí mohlo napomoci evangeliu. Nevěřím proto, že je třeba se ve strachu neustále obávat, že „něco praskne“ a že se „něco provalí“. To „něco“, co by raději mělo být skryto, případně odhaleno až za mnoho let, aby snad nevěřící neztratili iluzi o církvi a nezdráhali se uvěřit. Nemyslím si to ani já, nemyslel si to autor prvních dílů Historie letničního hnutí v ČR, a už vůbec si to nemysleli pisatelé biblických textů. Ježíš káral spíše pokrytectví církevních autorit než kritiku církve.

Nicméně věřím, že je třeba respektovat lidské soukromí, nerozšiřovat citlivé údaje, vyznané hříchy nebo věci, které by mohly zraňovat. Stejně jako Rudolf Bubik, i já jsem proto zvažoval, co ještě zveřejnit, a co již ne. Nápomocným mi bylo především to, zda dané věci byly již zveřejněny, či nikoliv. Snažil jsem se přitom striktně držet zákonů ČR v platném znění. Přesto jsem v mnoha případech, s ohledem na soukromí jedinců, přikročil k anonymizaci, a to zvláště tam, kde jsem viděl za dobré

neutralizovat osobní obsah uváděných faktů, které se ovšem již před tímto zveřejněním staly obecně známými širšímu okruhu adresátů.

Byl bych rád, aby tato práce mohla přispět k sebereflexi a reformaci církve, se kterou se cítíme mnozí – byť disidenti a exkomunikovaní – spjatí. Jsem přesvědčen, že i AC se stále ještě řídí heslem protestantů „ecclesia semper reformanda“ a že každý počín, který má k takovémuuto pohybu snahu vést, má být vnímán jako žádoucí.

Aleš Franc

Ustavení církve

Motto:

„Kolem 7. prosince 1988 jsem byl zase pozván do Prahy. Při cestě od metra mi Bůh řekl: „Dneska si jdeš pro povolení.“ Přišel jsem k referentu sekretariátu panu doktoru Haisovi, ten mě zavedl ke svému šéfovi. Šéf mě přijal a říká: „Už jsme hodně o sobě slyšeli, že? Poprvé se vidíme, takže vás přijímám jako představitele Apoštolské církve, dneska už jím jste, prokádrali jsme vás, přijímáme vás, vaše církev je povolena.“ A pokračoval: „Koncem ledna vás vláda povolí, ale do té doby musíme mít ještě jedno setkání, přivedete Radu církve,“ a už diktoval, co všechno je třeba zařídit.“

Rudolf Bubik

Okolnosti vzniku

Apoštolská církev v ČSR byla legalizována dne 25. ledna 1989 usnesením vlády a od komunistického režimu obdržela i svůj název, který byl analogický již v té době uznané letniční církvi na Slovensku. Stalo se tak po delší době, kdy církev vládě předložila žádost o registraci, organizační řád a vyznání víry. Dne 1. února 1989 pak byla povolena a vládou ČSR zaregistrována jako rovnoprávná s ostatními církvemi¹. Jednalo se zřejmě o akt „dobré vůle“ v odpovědi na Gorbačovovu deklarovanou perestrojku. Článek v Rudém právu ze dne 26. 1. 1989, který o celé věci informoval, byl paradoxně umístěn hned vedle zprávy o zákroku na Palachově týdnu². V článku se uvádí, že vláda vyhověla žádosti skupině věřících, která se hlásí k „tzv. letničnímu hnutí“ a že v ČSR se jedná o malou církev s přibližně 2 000 věřícími, přičemž podle údajů Světové rady církví má letniční hnutí přes 12 milionů stoupenců v sedmdesáti zemích světa. V ČSR tak bude již 19 registrovaných církví³.

Ustavující konference církve se, po dohodě se Sekretariátem vlády ČR, konala ve dnech 17. – 19. března v Českém Těšíně – Dolním Žukově, což mohlo být vzhledem k historické existenci letničního hnutí v tomto regionu chápáno symbolicky. Rudolf Bubik k tomu uvádí:

„Konferenci jsme uspořádali v Žukově v hospodě na kopci. Pak se to ale zástupcům obce nelíbilo, protože na konferenci se sešlo mnoho vysoce postavených lidí, a to hospodské prostředí bylo trochu pro obec ostuda. Řekl jsem paní, která zastupovala předsedu MNV: „No jo, ale vy jste nám nic jiného nechtěli dát, proto jsme to udělali tady.“ Ale pro nás to bylo dobré místo vzhledem k tradici, protože bylo nedaleko původní žukovské modlitebny“⁴.

Předsedou církve byl zvolen Rudolf Bubik, její dosavadní vedoucí. Tiskovým orgánem církve se stal měsíčník Život v Kristu, jehož prvním šéfredaktorem byl František Pala. Ještě první číslo časopisu bylo označeno jako „*neperiodický časopis letničních sborů v ČSR*“, ale již od ustanovení církve až do

¹ PALA, František. Náš rozhovor. Život v Kristu. roč. 1., č. 1., 1989, s. 5–7. In Život v Kristu. roč. 21., č. 3., 2009, s. 6.

² Jednala vláda ČSR. Rudé právo, tiskový orgán ÚV KSČ ze dne 26. 1. 1989. In Život v Kristu. roč. 21., č. 3., 2009, s. 6.

³ SIROTA, Igor. Nová církev. Rudé právo, tiskový orgán ÚV KSČ ze dne 26. 1. 1989.

⁴ BUBIK, Rudolf. Vzpomínka na povolení Apoštolské církve v ČR. Život v Kristu. roč. 21., č. 2., 2009, s. 6–7.

rozdělení Československa se jednalo o časopis „Apoštolské církve v ČR“ a „Apoštolskej církvi na Slovensku“⁵.

Obrázek 1. Účastníci ustavující konference AC v roce 1989

Jako svůj znak si církev zvolila symboliku holubice, kříže a otevřené Bible se symboly Alfa a Omega, jehož autorem byl původně grafik, František Apetauer. Ke dni registrace měla církev 8 sborů, 24 stanic a 27 diaspor, avšak neměla ani jednu vlastní modlitebnu⁶. Církev se přihlásila ke kongregačně-presbyternímu zřízení, přičemž se toužila vyhnout nebezpečí čistě kongregačního i čistě presbyterního modelu⁷. V Ústavě Apoštolské církve byla později tato touha reflektována větou, že „*sbory jsou samostatné, nikoliv nezávislé*“⁸. Tato struktura byla chápána jako Bohem daná, což později v Životě víry uvedl i její předseda⁹ a již v roce 1989 to i explicitně vyjádřil:

*„Já osobně vidím v Božím slově, že církev – sbory a stanice – nevznikla vývojem, ani nebyla vymyšlena člověkem, ale byla dána Bohem“*¹⁰.

Církev podle něho nemá být ani organizací ani klubem, ale tělem¹¹. Apoštolská církev si jako svůj program vytkla poslušnost Písmu, evangelizaci v moci Ducha svatého¹² a jako důraz hodlala nadále rozvíjet křest Duchem svatým. Rovněž podle svého předsedy uváděla, že sbory Apoštolské církve „*by měly být oázami Kristovy lásky*“¹³.

Svoji věroukou se Apoštolská církev v ČR plně ztotožnila s Apoštolskou církví na Slovensku a šířeji se vymezila jako „*letniční církev*“, přičemž si byla, opět ústy svého předsedy, vědoma, „*že v rámci*

⁵ Život v Kristu. roč. 2., č. 3., 1990, s. 23.

⁶ PALA, František. Náš rozhovor. Život v Kristu. roč. 1., č. 1., 1989, s. 5–7.

⁷ PALA, František. Náš rozhovor. Život v Kristu. roč. 1., č. 1., 1989, s. 5–7.

⁸ Pod takovouto formulací je ovšem těžké si cokoliv představit neboť kongregační model předpokládá samostatnost. Není divu, že například Remeš zde vidí v této formulaci typické presbyteriální zřízení. In REMEŠ, Prokop. Hnutí obnovy v Duchu svatém – Pentekostální hnutí. Hagioterapie – <http://www.hagioterapie.cz/?p=89> (článek vyšel v časopise Dingir 1999/3).

⁹ DITTRICH, Tomáš. Neposílat děti do atomové války, rozhovor s Rudkem Bubikem, předsedou AC v ČR. Život víry. roč. 4., č. 10., 1993, s. 291–294.

¹⁰ PALA, František. Náš rozhovor. Život v Kristu. roč. 1., č. 1., 1989, s. 5–7.

¹¹ BUBIK, Rudolf. In Ustavující konference Apoštolské církve v ČSR 17. 3. 1989 – 19. 3. 1989. Život v Kristu. roč. 1., č. 1., 1989, s. 9–12.

¹² BUBIK, Rudolf. In Ustavující konference Apoštolské církve v ČSR 17. 3. 1989 – 19. 3. 1989. Život v Kristu. roč. 1., č. 1., 1989, s. 9–12.

¹³ BUBIK, Rudolf. Náš program. Život v Kristu. roč. 1., č. 1., 1989, s. 2.

letničních církví existuje mnoho extrémních směrů. Jejich vlivu bychom se chtěli vyhnout“¹⁴. Směrem k AC na Slovensku pak předseda prohlásil: „*Stěží bych našel něco, co nás rozděluje*“¹⁵.

Přesto vláda v celé ČSSR nedovolila vytvoření celonárodní církve. Nicméně při registraci AC v ČR přijala stejný statut, jaký měla v té době AC na Slovensku¹⁶. Statut Apoštolské církve na Slovensku byl, podle Michala Hydzika, předsedy polské letniční církve, vypracován ve spolupráci s polskými letničními a struktura církve byla až na malé výjimky vystavěna podle polského vzoru¹⁷. Podle Rudolfa Bubika byla struktura církve vymodelena na Bohu¹⁸.

Ustavující konference 1989

Ustavující schůze v Dolním Žukově se účastnilo 70 delegátů z řad Apoštolské církve, ze zahraničí, z českých církví i z řad zástupců státní správy. Nápad pozvat zástupce českých církví pocházel od zástupce státu a je zřejmé, že některé církve nebyly povolením letničního hnutí zrovna nadšeny:

„Pan doktor Hais, ale i další pánové trvali na tom, aby na konferenci byla přítomna také televize, přece jenom ten Václavák musel být překryt něčím pozitivním. Bylo nám doporučeno, abychom pozvali i zástupce jiných církví, což jsme učinili. Některí pozvání přijali, někteří nepřijali“¹⁹.

Konference pak zvolila přípravný výbor v obsazení: Stanislav Pilch, vedoucí přípravného výboru; Pavel Bubik, vedoucí organizačního výboru; Adam Štefka, vedoucí mandátové komise; Karol Cichý, vedoucí volební komise; Bohuslav Wojnar, vedoucí návrhové komise. Tajným hlasováním byla zvolena i Ústřední rada starších (ÚRS) ve složení: Rudolf Bubik, předseda AC; Jan Kotajny, tajemník ÚRS; dále František Pala, Jan Vrzalík, Peter Kocur, Stanislav Cichy a Karel Brózda jako členové ÚRS. Jan Konderla, Bohuslav Štifter, František Cupal a Milan Liba patřili mezi náhradníky ÚRS.

Jako kazatelé sborů byli předsedou církve navrženi a konferencí schváleni tito kazatelé: Peter Kocur, AC Praha; Jan Vrzalík, AC Kutná Hora; František Cupal, AC Lednice – Nejdek; František Pala, AC Brno; Karel Brózda, AC Český Těšín – Dolní Žukov; Stanislav Cichy, AC Třinec.

Ze zahraničních účastníků se konference zúčastnili představitelé letničních církví Jozsef Fabián (MLR), Josef Konderla (PLR), Dieter Hampel (NDR) a členové European Pentecostal Fellowship Reinhold Ulonska a Jakob Zopfi²⁰.

V následné diskusi pak byla přinesena řada návrhů, jako potřeba vypracování finančních zásad, vydávání vlastního časopisu, vytvoření komise pro vydání jednotného zpěvníku, potřeba jednotného

¹⁴ BUBIK, Rudolf. Náš program. Život v Kristu. roč. 1., č. 1., 1989, s. 2.

¹⁵ Interview s předsedy Apoštolské církve v Čechách a na Slovensku. Život v Kristu. roč. 2., č. 3., 1990, s. 3.

¹⁶ Interview s předsedy Apoštolské církve v Čechách a na Slovensku. Život v Kristu. roč. 2., č. 3., 1990, s. 3.

¹⁷ Michal Hydzik pro Život v Kristu. Život v Kristu. roč. 6., č. 8., 1994, s. 8–9.

¹⁸ DITTRICH, Tomáš. Neposílat děti do atomové války, rozhovor s Rudkem Bubikem, předsedou AC v ČR, Život víry. roč. 4., č. 10., 1993, s. 291–294.

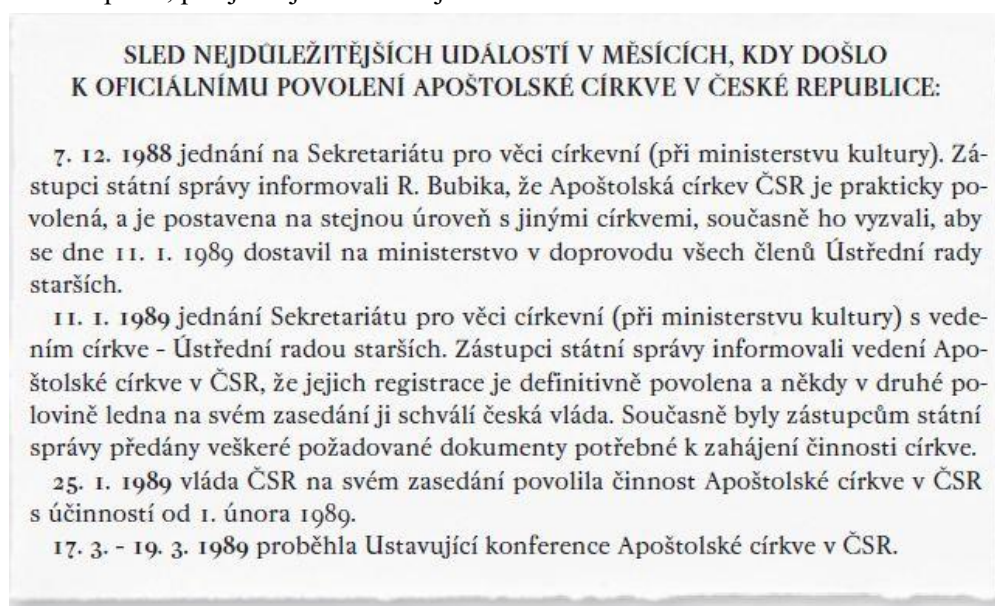
¹⁹ BUBIK, Rudolf. Vzpomínka na povolení Apoštolské církve v ČR. Život v Kristu. roč. 21., č. 2., 2009, s. 6–7.

²⁰ Michal Hydzik pro Život v Kristu. Život v Kristu. roč. 6., č. 8., 1994, s. 8–9.

biblického vyučování, společných dovolených, zajištění pastýřské péče pro kazatele v odlehlých oblastech, ustavení stavební komise apod.²¹.

Bubík tuto euforickou dobu charakterizuje slovy, že církev toužila po rovnoprávnosti s ostatními církvemi, včetně státních dotací:

„Narodilo se nahé dítě. Nic jsme neměli. Teď byly potřeba peníze. Nepřející lidé se postarali, že nás vyřadili z možnosti dostávat dotace od státu. Dali do nového zákona o církvích, že placení mohou být jen ti, kteří už placeni byli. Tím jsme se tam my a ještě asi dvě nebo tři církve nedostali. To byl první boj, který jsem vedl. Nepřející podváděli, podráželi nohy, kde mohli. A Bůh se vždycky staral. Já jsem byl uvolněn první, pak ještě jedna sestra jako sekretářka“²².

Obrázek 2. Přehled událostí okolo registrace AC

Celocírkevní a mezinárodní akce v období totality

První evangelizace

Církev ihned využívá nově nabyté registrace a již v květnu se konají „Celocírkevní letniční slavnosti lásky a míru“, kterých se zúčastnilo 700 lidí. Na shromáždění, krom delegátů ze zahraničí, konkrétně z Kanady a PLR, byli přítomni i zástupci státu. V Dolním Žukově pak bylo za dva týdny pokřtěno patnáct konvertitů.

V srpnu téhož roku se v havířovské hale „Slavia“ konalo setkání mládeže žukovského sboru, spojené s evangelizací. Počet návštěvníků dosahoval okolo 800 a na výzvu k obrácení reagovaly desítky lidí. To vše za účasti zástupců komunistického režimu. Stálým hostem těchto shromáždění i celocírkevní konference byl JUDr. Karel Hais, vedoucí II. oddělení Sekretariátu pro věci církevní²³.

²¹ Ustavující konference Apoštolské církve v ČSR 17. 3. 1989 – 19. 3. 1989. Život v Kristu. roč. 1., č. 1., 1989, s. 9–12.

²² BUBIK, Rudolf In Rudolf Bubík v čele církve 1976 – 2008. Život v Kristu. roč. 20., č. 14., 2008, s. 5–13.

²³ Ustavující konference Apoštolské církve v ČSR 17. 3. 1989 – 19. 3. 1989. Život v Kristu. roč. 1., č. 1., 1989, s. 9–12.

Evangelizace proběhla i ve sboru v Brně, a to ve dnech 21. – 22. října 1989, v pavilonu „D“ brněnského veletržního výstaviště²⁴. I v tomto případě se jednalo o celocírkevní akci, kam byli pozváni i protagonisté AC na Slovensku. Setkání předcházela i improvizovaná evangelizace v centru města Brna, která vyvolala velkou nelibost státních úřadů. Shromáždění se účastnilo na 1 400 návštěvníků a na výzvu k obrácení, po kázání německého kazatele Mozhana, reagovalo 150 lidí, z nichž se někteří připojili k explozivně rostoucímu brněnskému sboru²⁵.

Reakce duchovně hladových lidí byla tedy nebyvalá, což charakterizovalo téměř i celou následující první polovinu devadesátých let. Ve spojení s tradičním letničním misijním nadšením se bezesporu dalo mluvit o probuzení, které bylo předmětem modliteb letničních křesťanů po celou dobu socialistického zřízení. Zde je ovšem nutno podotknout, že to vše se konalo ještě před 17. listopadem 1989. Není divu, že později někteří nabyli dojmu, že se Československo stane křesťanskou zemí, s křesťanskou vládou a později snad i silnou ekonomikou. Toto nadšení se dnes jen těžko popisuje slovy. Bylo výsledkem nejen směsí entuziasmu a naivity, ale jistě i radosti v Duchu svatém.

Mezinárodní letniční konference v Singapuru 1989

Již ve dnech 27. 9. až 1. 10. 1989 se díky registraci mohl delegát AC, předseda Rudolf Bubik, zúčastnit 15. mezinárodní letniční konference v Singapuru. Do této doby bylo něco takového nemyslitelné. Cesta i pobyt byly hrazeny ze zdrojů finské letniční církve. Na konferenci bylo přítomno 3 600 delegátů ze 45 zemí světa. Bylo zde zdůrazněno, že na světě existuje 352 milionů letničních a charismatiků, což v té době tvořilo 21 procent organizovaných křesťanů. Během kázání Reinharda Bonnkeho, který patřil mezi prominentní řečníky, asi deset invalidů opustilo své vozíky. V závěru článku, který v Životě v Kristu o konferenci informoval, se uváděl důraz na konzervativní charakter celosvětového letničního hnutí:

„Měli jsme možnost vidět, kterým směrem se ubírá celosvětová letniční církev. Potěšila nás střízlivost v otázkách duchovních i vnějších. Velmi jasné bylo distancování se od pseudoletničních směrů, jejichž nositelé jsou Kenneth Hagin, John Osteen, Ulf Ekman apod.“²⁶.

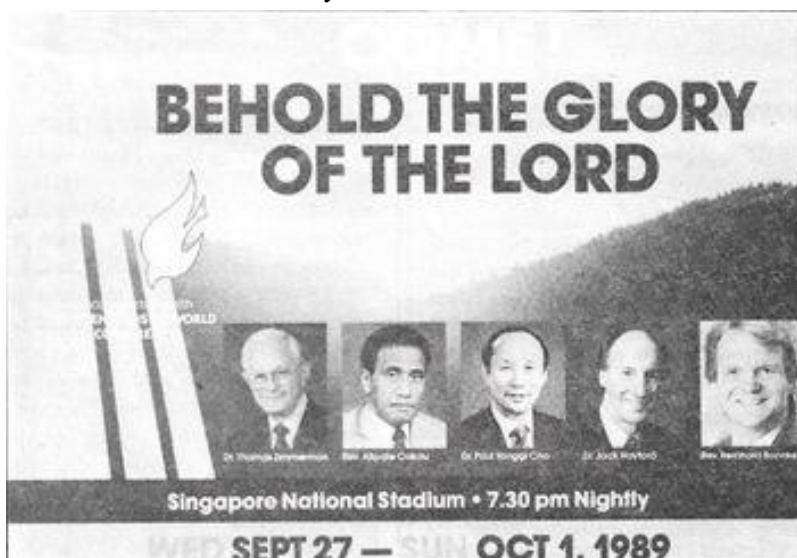
Tato strohá noticka byla zřejmě i výzvou ke čtenářům Života v Kristu, pro které nebyla situace v orientaci letničního hnutí zdaleka tak jednoznačná. Učení hnutí Víry bylo pro letniční v ČR velice atraktivní tím, že slibovalo probuzení, Boží moc a uzdravení. Knihy Hagina a Margiese, a zejména aplikace jejich učení vedla později v 90. letech k rozdělení nejednoho letničního společenství. Nicméně ani celosvětová orientace letničního hnutí nebyla takto samozřejmá. Vždyť paradoxně v čele celosvětových Assemblies of God, největší letniční denominace světa, a vlastně vůbec největší protestantské kongregace, byl několik let vedoucím korejský kazatel Yonggi Cho. Ten tradičně zastává řadu učení Víry a byl nakonec vyšetřován za defraudaci finančních prostředků korejskou justicí. Stejně

²⁴ Ze života našich sborů. Život v Kristu. roč. 2., č. 1., 1990, s. 18–19.

²⁵ Ježíš Kristus – Dárce pokoje. Život v Kristu. roč. 1., č. 1., 1989, s. 20.

²⁶ BRENKUS, Jozef a BUBIK, Rudolf. Zpráva z 15. Světové letniční konference v Singapuru 27. 9. až 1. 10. 1989. Život v Kristu. roč. 2., č. 1., 1990, s. 12–14.

tak Reinhard Bonnke, dokonce řečník na výše uvedené konferenci, dnes sdílí podstatnou část této věrouky, vůči které se konference formálně vymezila.

Obrázek 3. Mezinárodní letniční konference v Singapuru v roce 1989

Ovšem Apoštolská církev se sama v té době, zejména díky Rudolfu Bubikovi, který byl chápán spíše jako otec, než hierarchická autorita, mohla opravdu považovat za klasickou letniční církev. Vždyť ještě neměla ani biskupa, ale předsedu. Vztahy k „autoritám“ byly neformální a například na skupinkovou strukturu, která později metamorfovala sbory do hierarchického uskupení, se někdy hledělo s podezřením. Svědčí o tom i citát Aleše Navrátila, později letitého redaktora Života v Kristu, který snad lze pochopit i jako určitou skepsi k nejrozličnějším metodám, přicházejícím potažmo zvenčí:

„Jak se při tom všem postarat o sbor? A tu nám přicházejí na pomoc zkušenosti těch, kteří tuto cestu prošlapali: potřebuješ skupinky s vedoucím, kteří se o ovečky postarají místo tebe. Chce to jen vhodnou metodu... Ustanoví se skupinky a vedoucí skupinek, ale efekt se nedostavuje. Většina jich neroste. Proč? Protože v první řadě musí pást ten, co vede stádo a pak teprve všichni ostatní“²⁷.

Celocírkevní konference 1990

Jelikož se ustavující konference Apoštolské církve konala ještě v režii komunistického režimu, bylo po jeho pádu možné uspořádat novou, již zcela svobodnou konferenci²⁸. Zde bylo možné provést revizi Ústavy a rovněž nově rozdělit církev na základě územního principu na tři oblasti: severomoravskou, jejíž správou byl pověřen Stanislav Cichý; jihomoravskou, kde byl správcem ustanoven Pavel Marván a českou, kde byl správcem Jan Vrzalík.

Díky historickým kořenům letničního hnutí byla Apoštolská církev tradičně nejsilnější na severní Moravě, v oblasti Těšínska. Ovšem po mnoho let byl velmi silným i brněnský sbor. V Čechách byla centrem zejména Praha a její okolí.

²⁷ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo redaktora. Život v Kristu. roč. 4., č. 10., 1992, s. 3.

²⁸ Konference Apoštolské církve v ČR. Život v Kristu. roč. 2., č. 4., 1990, s. 22.

Ústřední rada byla rovněž obměněna a pokračovala ve složení: Rudolf Bubik, předseda AC, který měl odpovědnost za učení a pastorační; Pavel Marván, první místopředseda AC s odpovědností za oblast hospodářskou a administrativní; František Pala, místopředseda zodpovědný za oblast vydavatelskou, rozhlasovou a televizní; Jan Vrzalík, místopředseda zodpovědný za oblast misie a evangelizace. Tito čtyři tvořili i Výkonnou radu ÚRS. Dále byli do služby členů ÚRS povoláni: František Cupal, František Apetauer, Bohuslav Wojnar, Bohuslav Sikora a Milan Buban. Jako poradci ÚRS byli povoláni: Jan Kotajný, Karel Brózda a Jan Konderla. Službou revizorů účtů byli pověřeni: Pavel Stonawski a Bohuslav Štifter.

Schválená ústava vydržela do roku 1995, kdy došlo k její revizi na základě zvolené komise²⁹. V březnu 1996 pak mělo dojít k jejímu schválení na celocírkevní konferenci³⁰.

Složení nejvyššího orgánu se ale v budoucnu, zejména díky krizím v brněnském sboru, mělo změnit. V únoru roku 1996 již Ústřední Radu církve tvořili: Rudolf Bubik (předseda), Roman Tomsa (místopředseda; ekonomický odbor), Petr Bartoš (místopředseda; misijní a ekonomický odbor), František Pala (místopředseda; ediční činnost). Milan Buban (místopředseda, vzdělávání a pastorační služba). Pavel Marván v roce 1992 církev opustil a připojil se ke Křesťanským společenstvím, tradičnímu „soupeři“ Apoštolské církve na poli českého pentekostalismu devadesátých let.

²⁹ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 7., č. 9., 1995, s. 3–4.

³⁰ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 8., č. 1., 1996.

Život v Kristu

Motto:

„Vážení volitelé, pokud toužíte po takovém zítřku, ve kterém je kontrolováno Vaše svobodné hlasování a je zastrašován každý, kdo se opováží projevit svůj vlastní názor, pak jsem určitě mužem včerejška. Pokud se cítíte dobře v atmosféře nepřátelství, konfliktu, osočování a zesměšňování, nemohu být Váš kandidát, protože jsem se v celé své politické kariéře snažil o férové politické soutěžení a hledání konsenzu a vždy jsem odmítal hrubosti a urážky“.

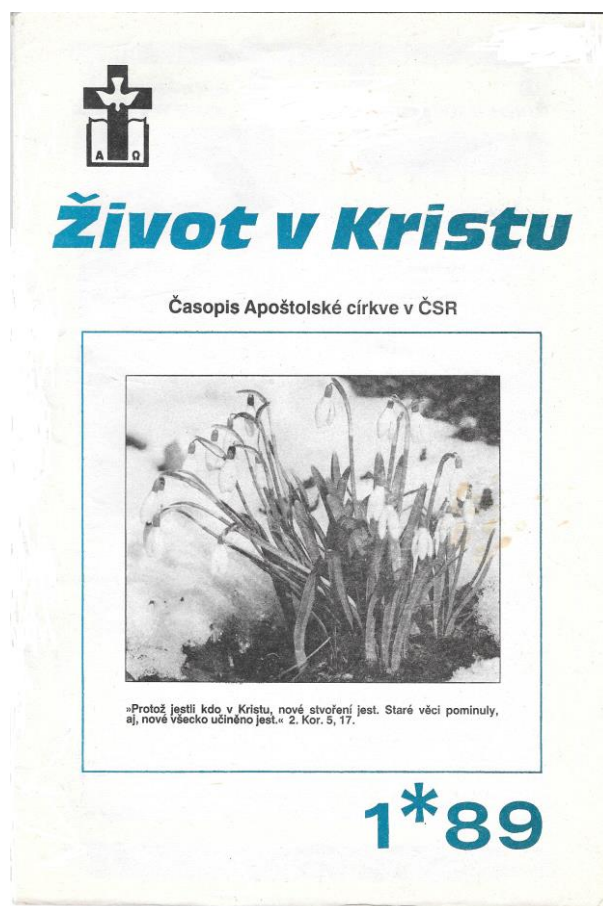
Aleš Navrátil cituje z projevu Václava Klause

Počátky

První číslo tiskového orgánu Apoštolské církve, časopisu „Život v Kristu“, vyšlo již v roce 1989, kdy byl hlavním redaktorem překladatel a pastor brněnského sboru František Pala. Záhy se ale redakce přemístila do Olomouce, kde se stal redaktorem resp. později „technickým redaktorem“ olomoucký kardiolog a pastor Aleš Navrátil, s nímž je časopis asi nejvíce spojován, a který měl na jeho existenci zřejmě největší podíl. Pozdější post šéfredaktora, který psal pravidelné úvodníky, si pro sebe vyhradil předseda církve Rudolf Bubík. Pro Život v Kristu tak vznikl precedent, že nejvyšší představitel církve je zároveň šéfredaktorem, což úzce souvisí s eklesiologií Apoštolské církve.

Již v roce 1992 se z „občasníku“ stal pravidelně distribuovaný měsíčník, jehož zisk ovšem nestačil zaplatit pracovníky redakce Aleše Navrátila a Miroslava Dvorského. Proto byla tato práce dotována olomouckým sborem. Podle Paly, který novou redakci podporoval, olomoucký sbor na časopis vynaložil desetitisíce korun, což bylo podle něho nespravedlivé, protože časopis si sám na sebe nevydělal a sloužil celé církvi³¹.

³¹ Celocírkevní konference Apoštolské církve. Život v Kristu. roč. 8., č. 8., 1996, s. 6–10.

Obrázek 4. Obálka historicky prvního čísla Života v Kristu

Přijetí církví

Časopis byl v počátcích vydáván díky dobrovolnému nasazení a v AC nebyl nikdo, kdo by měl s vydáváním periodika odborné zkušenosti. Časopis, dle vyjádření samotné redakce, zprvu nebyl schopen reflektovat dění ve sborech a opíral se především o příspěvky samotných čtenářů³².

Život v Kristu ovšem nebyl v některých sborech populární tak, jako byl charismatický měsíčník Život víry, vydávaný Křesťanskou misijní společností (KMS). Někteří vedoucí sborů byli v podezření, že jej ignorují. Jednalo se zejména o charismatické sbory, kam patřil i brněnský sbor. Ten po založení KMS preferoval především charismatickou orientaci a literaturu před tiskovinami vlastní denominace. Lidé jako Dan Drápal a Evald Rucký se v těchto kruzích těšili mnohem větší vážnosti, než představitelé Apoštolské církve³³.

Brněnský sbor dokonce své staršovstvo viděl jako jakousi „zdravou“ protiváhu vůči vedení vlastní církve, což se samozřejmě projevilo i v zájmu a směřování členské základny³⁴. Avšak František Pala byl čestnou výjimkou a zejména zpočátku zachovával „věrnost“ a v pozdějších letech se soustředil především na vydavatelskou činnost Křesťanského života, v jehož čele stál do roku 1996.

³² NAVRÁTIL, Aleš. Slovo redaktora. Život v Kristu. roč. 4., č. 11., 1992, s. 3.

³³ Tato orientace se plně projevila při druhé krizi sboru v roce 1996, kdy se jeho pozdější pastor, František Apetauer, spolu s druhým pastorem sboru Miroslavem Makovičkou, obrátil s prosbou o pomoc právě na „apoštoly“ KMS.

³⁴ Více o tom v kapitole o brněnském sboru.

Teprve Torontské požehnání a rozkol mezi charismatiky Apoštolskou církev sjednotil. Snad proto, že AC převzala charismatické učení a praxi a charismatické sbory se zde náhle mohly cítit doma³⁵. Existovaly však sbory, které si vlastní tradice velice vážily, byly vděčné za dny malých začátků, což se projevovalo i vztahem k vydavatelství a nakladatelství. Sem tradičně patřil například sbor v Českých Budějovicích³⁶.

Rudolf Bubik často apeloval na pastory a členy církve, aby časopis kupovali a četli, a že by i mezi nimi měl povstat Tomáš Dittrich³⁷ a pozvednout úroveň časopisu, který vedle takřka profesionálně vypadajícího Života víry zpočátku některým připadal jako popelka³⁸.

Avšak situace nebyla zdaleka tak jednoznačná, jak se prezentovalo. Řada dopisovatelů byla později odrazena tím, že jejich příspěvky nebyly otištěny a v členské základně se začalo mluvit o „cenzuře“ a „politice“. Málokdo ale věděl, že i Život víry články selektuje³⁹. V Životě v Kristu však nebylo později snadné vést polemiku či prezentovat odlišné názory od názorů autorit. Respektive bylo to umožňováno jen úzké skupině lidí, do které od počátku patřil například Stanislav Bubik, který se kritikou Apoštolské církve již později ani netajil. Nicméně tato situace nenastala ze dne na den.

Postupný vývoj

Deklarace plurality

Ještě koncem roku 1992 se z pera Aleše Navrátila v časopise psalo:

„Setkal jsem se s názorem, že v našem časopise chybí polemika. Není to způsobeno tím, že bychom si ji nepřáli, ale tím, že takové články nedostáváme. Pokud by se někdo domníval, že by zbytečně plýtvat silami při jejich psaní, protože nebudou uveřejněny, mohu jej ujistit, že jsme doposud odmítli pouze jediný článek zasláný k uveřejnění – nebyli jsme schopni pochopit, co chtěl autor říci“⁴⁰.

Ovšem po zveřejnění tohoto článku si zřejmě čtenáři vzali Navrátilovo doporučení k srdci a zachovali se podle něho. Možná ani redakce sama nečekala takovou odezvu od čtenářské obce.

Praxe plurality

Proto, již prakticky za jediný rok, bylo možné dočíst se ve stejném časopise následující:

³⁵ Více o tom v kapitole Argentinskou cestou přes Toronto do Pensacoly.

³⁶ Tehdejší pastor sboru Michal Beran naopak před charismatickou věroukou a praxí varoval, což se projevilo mimo jiné i tím, že jako jeden z mála se otevřeně vyslovil proti kampani australského evangelisty Steva Rydera, jehož evangelizace pod hlavičkou KMS do značné míry zasáhly charismatické sbory v AC.

³⁷ Jednalo se o tehdejšího šéfredaktora časopisu Život víry.

³⁸ O této věci mluvil Rudolf Bubik opakovaně například na sborových dovolených a při návštěvách ve sborech zejména v devadesátých letech.

³⁹ V té době nebylo například snadné zveřejnit kritický článek o hnutí Víry a Život víry dokonce odmítal zveřejnit rozsáhlejší odpověď vydavatelství Křesťanský život, který reagoval na výzvu k pokání, kterou mu adresoval jeden z jeho čtenářů kvůli zveřejnění knihy „Svrablavé uši“. Více o tom např. In FRANC, Aleš. Krízy a nádeje letnično-charismatického hnutia (6). Rozmer. č. 4., 2010, s. 17–24.

⁴⁰ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo redaktora. Život v Kristu. roč. 4., č. 11., 1992, s. 3.

„Budeme se snažit na našich stránkách dávat přednost především našim autorům a vnitrocírkevním zpravodajstvím spolu s omezením kritických a polemických článků. Ne že bychom chtěli vytvářet zdání harmonické, zcela bezkonfliktní církve. Vidíme však, že většina takových článků neslouží budování vzájemných vztahů“⁴¹.

Posláním časopisu tedy nemělo být „honosit se“, ale „pomáhat budovat vztahy mezi našimi sbory“⁴². Pro polemiku a kritiku, po níž se zpočátku volalo, náhle přestávalo být místo. Dá se to do jisté míry pochopit například stále charismatičtější radikalizací brněnského sboru, který se začal dělit na část charismatickou a radikálně charismatickou. Stoupenci obou směrů si pak na stránkách časopisu vyměňovali své názory⁴³. Podobně se polemizovalo ohledně vhodnosti rockové hudby.

O čem nelze diskutovat

Tento nový diskurz byl petrifikován Navrátilovým vyjádřením:

„Proto v našem časopise nenalézáte témata, která se nám nejeví t. č. jako příspěvek k budování těla Kristova. Jde například o velmi diskutované téma tzv. křesťanské rockové a metalové hudby. Nemáme dojem, že vlekoucí se dikuse na toto téma jakkoliv přispěly k jeho rozsouzení a osobně věřím, že teprve čas musí ukázat ovoce práce jak zastánců, tak odpůrců. Obdobně nenajdete na stránkách časopisu učení sekt“⁴⁴.

Dalším citlivým tématem, vedle rocku, byl později nástup Torontského požehnání, který si již od počátku v AC získal řadu stoupenců a řadu odpůrců. Když se Rudolf Bubik po počáteční kritice a váhání, i na základě vlastní zkušenosti, začal přiklánět na stranu Toronta, bylo třeba kritické hlasy omezit. Navrátil proto uvedl:

„Již jsem se jedenkrát zmínil, že nemám zájem v časopise o diskusi k některým tématům, nejeví-li se takový dialog přínosný pro budování církve. Konkrétně jsem měl na mysli tzv. křesťanský rock a nyní mohu připojit i otázku „nové vlny Ducha svatého“. Možná teď nadskakujete, protože přinejmenším posledně jmenované téma považujete za mimořádně aktuální a důležité. Zcela se s vámi ztotožňuji, a proto jste mohli opakované komentáře o současném jednání Ducha svatého nalézt v úvodnicích Rudka Bubika. Mluví-li však o diskusi, mám opravdu na mysli diskusi. Proč? Proč v dnešním demokratickém světě nedat takovýto prostor? Protože věřím, že „demokracie“ je politický a ne duchovní termín. Duchovní svět totiž demokracii nezná. Bůh zařídil „království“. Satan, který zvráceně kopíruje Boha, vládne také jako absolutista. Chceme-li být tedy duchovní, nepokoušejme se vnášet do Božího království demokracii. Tím ho můžeme jedině ztratit“⁴⁵.

⁴¹ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo redaktora. Život v Kristu. roč. 6., č. 1., 1994, s. 4–5.

⁴² NAVRÁTIL, Aleš. Slovo redaktora. Život v Kristu.. roč. 4., č. 3., 1992, s. 3.

⁴³ Jednalo se o článek Stanislava Bubika, na který reagoval Pavel Marván a na Marvánův článek reagoval Miroslav Makovička. Šlo o typickou věroučnou rozepři ohledně učení o novém stvoření, čistém srdci a exorcismu. Tento spor byl eskalován učením hnutí Víry, kterému se Marván a zejména zradikalizovaná mládež otevřeli před tím, než se oddělili od brněnského sboru a později vstoupili do Křesťanských společenství, která jim zřejmě byla věroučně blíže. Blíže o tom bude pojednáno v historii brněnského sboru.

⁴⁴ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 6., č. 1., 1994, s. 2–3.

⁴⁵ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 6., č. 4., 1995, s. 2.

Učení o autoritách

Království se tedy mělo uplatnit i v oblasti sdělovacích prostředků. Královstvím bylo míněno zřejmě to, že právo vyjádřit se k jistým tématům má pouze král, který tak činí prostřednictvím knížat resp. „v moci postavených“. Pokud to promítneme do církve, právo se veřejně vyjádřit mají pouze autority, které jsou mluvčími samotného krále. A přesně v těchto intencích článek pokračuje:

„I v naší církvi jsou bratři, které Bůh nejen povolal do služby apoštolů a pastýřů, ale také je vystrojuje potřebnou moudrostí a dary. Je potom nepřiměřené otiskovat vyjádření těch, kteří dostatečně prokázali budoucí schopnost vzhledu do duchovního světa spolu s kontroverzními výroky bratři a sester, u kterých na dlouhodobé ovoce jejich života teprve čekáme. Nebojme se být bibličtí a tedy nedemokratičtí“⁴⁶.

Největší podíl na celé záležitosti mělo samozřejmě učení o autoritách, které vedlo k tomu, že lidé by se zřejmě měli spíše z časopisu dozvědět to, čemu mají věřit než to, že by si mohli na základě předložených sdělení sami vytvářet svůj vlastní postoj. Nejen, že vyjádření autorit zde mělo být směrodatné, ale i tyto samotné autority nebylo radno kritizovat.

Rudolf Bubik často mluvil, s poukazem na Áronovu sestru Mirjam, o tom, že by člověk své kritické názory na autority neměl raději vyslovit ani v úzkém kruhu, aby je „Hospodin neslyšel“. Jednalo se o extrapolaci učení čínského učitele a mystika Watchmana Nee⁴⁷. Pokud se ale nevyzkoušení lidé, kteří nestáli v roli autorit, vyjádřili v souladu s názorem autorit, problém zde shledáván nebyl.

Olomoucká redakce

Technická úroveň

Počínaje květnovým číslem 1994 začal být časopis kompletně vytvářen v Olomouci a pouze tisk byl realizován v Českém Těšíně⁴⁸. Nutno ovšem poznamenat, že technická úroveň časopisu byla v té době nedokonalá. Články, zejména od některých stálých dopisovatelů, obsahovaly vysokou koncentraci gramatických chyb a občas nebylo čitelné ani číslo a rok vydání. Sazba a zalomení prostě někdy nevyšly. Časopis si byl svých nedostatků vědom, netajil se technickou i formální nedokonalostí a nikdy neměl ambice být něčím víc, než vnitrocírkevním periodikem. Stál doslova na obětavosti několika jedinců, kteří si dobře uvědomovali potřebu časopisu pro rozvoj Apoštolské církve.

Personální zajištění

V olomoucké redakci později pracoval dva roky na civilní službě Petr Grigárek a po něm nastoupila Jana Coufalová. František Pala, ač zprvu člen redakční rady, zasahoval do časopisu minimálně, a dokonce se již neúčastnil ani jako její člen. Navrátil se proto omluvil za „mluvnické nedostatky, které

⁴⁶ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 6., č. 4., 1995, s. 2.

⁴⁷ Více o tom v kapitole „Vývoj učení o delegované autoritě“.

⁴⁸ NAVRÁTIL, Aleš. Redakce informuje. Život v Kristu. roč. 6., č. 5., 1994, s. 2.

doposud provázely naší práci“, i když je jasné, že vzhledem k jeho vytíženosti a medicínskému vzdělání mohl jen stěží danou problematiku zřejmě výrazněji ovlivnit.

Čtenáři, kteří si stěžovali na úroveň časopisu, se poté obraceli na Rudolfa Bubika, jehož úloha ovšem byla duchovní, nikoliv technická. Bylo tudíž třeba vymezit odpovědnost. Počátkem roku 1995 bylo jasněji deklarováno, že Rudolf Bubik bude odpovídat za duchovní obsah a Aleš Navrátil za technickou stránku.

To vše je třeba vzít v potaz při pohledu na utváření oficiálního časopisu, jehož byl biskup církve šéfredaktorem, a který osobně každý článek schvaloval do tisku. Toto biskupské „imprimatur“ bylo i něčím, co časopis odlišovalo od běžných protestantských církevních časopisů.

Příspěvky dopisovatelů

V roce 1996 vycházel časopis již v nákladu 750 výtisků⁴⁹. Za rok Navrátil opět musel zopakovat, že řadu příspěvků časopis neotiskuje, což zřejmě nasvědčuje nastolenému trendu zpřísněné selekce:

„Milí bratři a sestry, vážení čtenáři, děkuji vám jménem redakce za vaše příspěvky i připomínky. Každý váš článek je pro nás cenný, přestože ne všechny jsou uveřejněny“⁵⁰.

Pravidelně ale bylo možné setkávat se s články od Rudolfa a Stanislava Bubikových, byť se otec a syn často názorově střetávali ohledně charismatické orientace, a rovněž zde nacházely své místo články Aleše Navrátila, v jeho pravidelném sloupku technického redaktora. Běžné ale byly i příspěvky od řady pastorů.

Možné důsledky přílišné selekce

Vyloučení polemiky a kritiky v Životě v Kristu, ačkoliv se neustále volalo po nových příspěvcích, ovšem vedlo k tomu, že někteří autoři, jejichž články se netiskly, na svou dopisovatelskou činnost možná nakonec rezignovali. Navrátil, který dal před nedávnem opakovaně najevo, že bude vydávat pouze články kompatibilní s oficiálním kurzem, ale naznal, že se bez článků dopisovatelů neobejde:

„Milí bratři a sestry, vážení čtenáři, děkujeme vám za vaši dosavadní přízeň – modlitební, finanční, čtenářskou, i za vaše příspěvky. V posledním jmenovaném jste ochladli a připravujete nám v redakci perné chvíle. V době uzávěrky nebývá v posledních měsících časopis zaplněn a ta se posouvá z toho důvodu, že čekáme, až dojdou příspěvky... Prosím vás tedy za celou redakci, abyste nám pomohli realizovat náš záměr – stmelovat církev prostřednictvím našeho časopisu“⁵¹.

Nový design

Počínaje rokem 1998 pak redakce přechází na nový „Word 7“ a devadesát procent nákladů s tím spojených opět uhradil olomoucký sbor⁵².

⁴⁹ Celocírkevní konference Apoštolské církve. Život v Kristu. roč. 8., č. 8., 1996, s. 6–10.

⁵⁰ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo redaktora. Život v Kristu. roč. 9., č. 5., 1997, s. 2.

⁵¹ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo redaktora. Život v Kristu. roč. 9., č. 7–8., 1997, s. 2.

⁵² NAVRÁTIL, Aleš. Slovo redaktora. Život v Kristu. roč. 9., č. 12., 1997, s. 2.

Křesťanský život

Motto:

„Dostali bychom se na scestí, kdybychom principy, které autor uvádí, aplikovali tam, kde vůdci nerespektují plnou autoritu Písma, při řešení problémů nehledají Boží tvář a jeho moudrost, ale řídí se jenom lidským úsudkem, tradicemi své denominace a kde spíše platí Ježíšova slova: „Může vést slepý slepého? Nepadnou oba do jámy“?“

Redakce, předmluva ke knize Duchovní autorita (1996)

Nakladatelství Křesťanský život vzniklo na jaře roku 1989 a v podstatě navázalo na ilegální vydavatelskou činnost, mající své kořeny v 70. letech minulého století.

Anabáze s kopírkou

Prvním oficiálním tiskařským zařízením byla kopírka, která byla církvi povolena již v březnu 1989, a která byla darem anglických křesťanů. Z její přepravy do České republiky se stal legendární příběh ústní tradice Apoštolské církve, později i písemně zaznamenané:

„Na březnové ustavující konferenci doktor Hais z ministerstva kultury slíbil, že schválí pořízení kopírky pro naši církev. Bratři z Anglie Apoštolské církvi kopírku darovali, ale poslali ji do Ustroně v Polsku, kam si pro ni Rudek Bubik musel přijet. Při převozu z Polska do České republiky Poláci nepovolili převoz přes hranice, protože ke kopírce scházely potřebné dokumenty, které bratři z Anglie zapomněli v hotelu někde v západním Polsku. Domluvili se, že bratři z Anglie se vrátí pro dokumenty a s bratrem Rudkem se sejdou na druhý den na celnici v Harrachově. Na celnici v Harrachově polští celníci opět nepovolili převoz, se zdůvodněním, že když kopírka vjížděla do Polska, celník udělal při vyplňování dokladů chybu, kterou je potřeba opravit na hraničním přechodu, kterým vstoupili do Polska. Odjelo se na celnici poblíž německého města Chotěbuze, kde se udělala údajná chyba, tam však tvrdili, že z jejich pohledu je vše v pořádku, ale že celnici v Harrachově svůj výklad zákona nemohou nařídit. Celník na celnici u Chotěbuze vpustil auto s kopírkou zpět do Německa, aby odtud mohlo přes Děčín vstoupit do České republiky. Kolem půl čtvrté ráno, po 24 hodinách za volantem, bylo bratru Rudkovi na přechodu u Děčína dovoleno vjet na území České republiky a kolem osmé hodiny ráno dovezl kopírku domů na Slezsko“⁵³.

⁵³ Nakladatelství – anabáze s pořízením kopírky. Život v Kristu. roč. 21., č. 3., 2009, s. 8.

Poslání a personální obsazení

Jako první oficiální ředitel a odborný redaktor nakladatelství pracoval od počátku schválení Apoštolské církve František Pala. Dalším odborným redaktorem a překladatelem byl Jan Žák. Třetím pracovníkem redakce byl Milan Hruška, který pracoval jako korektor, sazeč knih a textů. Tisk knih a logistiku měl v odpovědnosti Pavel Bubik. Dvojice Pala Žák tvořila pevný tandem. Oba se znali ještě z předchozího pracoviště, kde pracovali ve Výzkumném ústavu výživy zvířat v Pohořelicích a podíleli se na překladech odborných článků, což se ukázalo jako vhodná jazyková průprava. Členem Apoštolské církve však Jan Žák nikdy nebyl.

Poprvé se podrobnější článek o Křesťanském životě z pera jeho ředitele, Františka Paly, objevil v únoru 1996. Začíná apologeticky tím, že se snaží obhájit, že církev potřebuje vydavatelství. Pala zde uvádí analogii, že stejně jak křesťan potřebuje církev, tak církev potřebuje vydavatelství. Jako jeden ze základních atributů církve, zcela v duchu linie AC, pak zdůrazňuje podřízenost autoritě. Na adresu křesťanů, odmítajících denominace, uvádí:

„Nechtějí ani slyšet o kázni, autoritě, poslušnosti, nutnosti nasadit se mimo svůj sbor, jedním slovem nechtějí konat nepříjemnou duchovní i praktickou práci, kterou po nich žádá Kristova církev... Znamená to, že církev se dnes bez překladatelů, redaktorů a podobných pracovníků neobejde“⁵⁴.

Pala varuje, že nakladatelství bez prostředků čeká zánik a uvádí, že Křesťanský život je jediným nakladatelstvím v ČR, které si klade za cíl duchovní obnovu církve na základě Letnic. Vidí proto jako potřebu reagovat na otázky z ostatních církví ohledně pneumatologie a věří, že se tak AC ocitá v čele duchovního obrodného proudu v zemi. Zároveň připouští, že nakladatelství není schopné si na sebe vydělat. Jako fatální chybu naznává, jestliže by v této době mělo nakladatelství zaniknout.

Po registraci církve bylo podle Paly jedinou trpěnou formou literatury, kterou AC vydávala, publikace pro narkomany a alkoholiky. Takovíto lidé ovšem o nákup knížek zájem nemají. Lidé také nejvíce zájem o duchovní a naučnou literaturu a ti, kdo ano, nepatří k nejbohatším. Proto je třeba držet ceny na nízké úrovni. Palovo průběžné volání po finanční spoluúčasti sborů přineslo pak sumu pouhých 3 074 korun za dobu 6 měsíců⁵⁵.

Přehled vybraných publikací do roku 1997

Nakladatelství mělo zpočátku nouzi o díla, která by reprezentovala v plnosti biblickou doktrínu, a proto vydává alespoň úžeji zaměřená díla.

Věroučná literatura

O letniční profilaci z teologického pohledu vypovídaly publikace jako učebnice ICI „Rádce, Učitel, Průvodce“, „Úhelny kameny pravdy“ a „Křesťanská zralost“. Do naučných knih patřily tituly Reinholda

⁵⁴ PALA, František. Apel k podpoře Nakladatelství Křesťanský život se obrací na členy církve. Život v Kristu. roč. 8., č. 2., 1996, s. 11–13.

⁵⁵ PALA, František. Zpráva nakladatelství za 2. čtvrtletí 1996. Život v Kristu. roč. 8., č. 9., 1996, s. 16.

Ulonsky „Duchovní dary“, „Úřady v církvi“ a připravovala se „Služba ženy ve světle Bible“. Také šlo o apologetickou literaturu, zaměřenou proti charismatické heterodoxii, kam patřily „Svrablavé uši“ od J. Stetze a „Jiné evangelium“ od D. R. McConnella. Pala poznamenal, že za vydání Svrablavých uší byl Křesťanský život vyzván v jednom článku Života víry 9/95 k pokání⁵⁶. (Více o tom v kapitole Vztah k charismatickému hnutí). Dále se jednalo o apologetické knihy a traktáty „O Trojici“, reagující na učení Svědků Jehovových a traktát „Jóga a co skrývá nebo New Age, co nás čeká?“.

Populárně naučná literatura

Vedle toho byly vydávány i populárně zaměřené publikace, které nebyly primárně letniční, avšak které proměnily tvář letničního hnutí jako málokteré. A to ať směřem ke konzervativnímu nebo neoletničnímu směru. Do této kategorie je možné započíst knihy jako „Duch svatý“ od Boba Gordona, „Osvobození ducha“ a „Duchovní autorita“ od Watchmana Nee, u které Pala neopomenul zdůraznit, že „je učebnicí, již používá bratr Freidzon pro lidi, kteří přicházejí do sboru“⁵⁷. Dále sem patří i tituly K. Kuhlmanové „Dary ducha svatého“ a „Věřím v zázraky“.

Beletrie

Mezi beletrii patřily všechny „wilkersonovky“ např. „Dýka a kříž“, „Začalo to dýkou a křížem“, „Utíkej malý, utíkej“ a kniha Rudolfa Bubika „60 dnů pro Krista“. Dále knížka od Patricie St. John „Na ničem jiném nezáleží“. Pak následovala celá řada knih dětské literatury a Pala upozornil, že jde o výčet jen některých nejzajímavějších titulů. Kromě toho existovaly i audio a videokazety, pohlednice apod.

Dynamika knižních titulů

Jen od roku 1993 do roku 1996 bylo vydáno 20 nových titulů, kam patřily právě tituly K. Kuhlmanové, W. Nee, revidovaná kniha S. Anguse „Sex, AIDS, vztahy“ a apologetické knihy „Svrablavé uši“ a „Jiné evangelium“. Za radostnou zvěst bylo považováno vydání knih od českého pastora AC Jiřího Malého „Ovoce Ducha svatého“ a „Střípky slávy“⁵⁸. K sumě vydaných titulů byla připojena i příprava materiálů na konferenci ve Frýdku-Místku v roce 1997⁵⁹. Z celkového počtu bylo v roce 1996, od ledna do září, deset redakčně zpracovaných publikací, což obnášelo celkem 552 stran překladu cizojazyčného textu, přičemž v květnu došlo k přestěhování redakce. K tomu pak je nutné připočítat i překlady dopisů pro biskupa a přípravu dalších materiálů v oblasti stylistiky⁶⁰.

Dynamika a množství titulů, které Křesťanský život během Palova vedení vydal, stejně jako překladatelská kvalita, na tak malou redakci s omezeným finančním nákladem byla tímto více než obdivuhodná.

⁵⁶ HORÁLEK, Jan. J. Stetz, Svrablavé uši. Život víry. roč. 6., č. 9., 1995, s. 267–268.

⁵⁷ PALA, František. Apel k podpoře Nakladatelství Křesťanský život se obrací na členy církve. Život v Kristu. roč. 8., č. 2., 1996, s. 11–13.

⁵⁸ Celocírkvní konference Apoštolské církve. Život v Kristu. roč. 8., č. 8., 1996, s. 6–10.

⁵⁹ PALA, František. Zpráva nakladatelství za 2. čtvrtletí 1996. Život v Kristu. roč. 8., č. 9., 1996, s. 16.

⁶⁰ PALA, František. Dopis biskupovi církve. Brno, 13. 9. 1996.

Příklon k Torontu

Pala ve svém článku ovšem explicitně nezmínil i zásadní brožurku od B. Jacksona „Co se to s námi jenom děje?“, od které se později distancoval⁶¹. Jednalo se o první vlaštovku nového nasměrování AC směrem k Torontskému požehnání. Tato útlá brožurka popisovala vznik Torontského požehnání a obhajovala tělesné projevy v Torontské Vinici. Někteří lidé pak nabyli přesvědčení, že byla do Křesťanského života zařazena na základě vlivu biskupova syna Stanislava Bubika⁶², který s hnutím začal sympatizovat a později dokonce navštívil Torontskou Vinici a o této návštěvě pozitivně referoval například v časopise Život víry⁶³.

Později, v roce 1997, kdy již Pala nestál v celocírkvním úřadu a byl dán do kázně resp. spolu s celým brněnským sborem vyloučen z církve⁶⁴, vydal Křesťanský život celou řadu „torontských titulů“. Například C. Freidzon, „Duchu svatý, hladovým po tobě“ (1997); J. Kilpatrick, „Slavnost ohně“ (1997); S. Hill, „Na cestě za probuzením“ (1999); S. Scataglini, „Oheň jeho svatosti“ (2000) nebo M. L. Brown, „Jdi a už nehřeš“ (2001).

František Pala a Rudolf Bubik

Výběr knih k vydání probíhal na základě konzultace Františka Paly s Rudolfem Bubikem, což mohlo vyvolat dojem, že sbory a jednotlivci nejsou do rozhodování zapojeni, a proto by Pala přivítal, kdyby se o těchto věcech hovořilo na pastorálkách⁶⁵.

František Pala, sám syn proletničně orientovaného evangelíka a soudce Karla Paly⁶⁶, byl v Apoštolské církvi – dá-li se to tak nazvat – druhým nejvýše postaveným mužem. Byl zástupcem biskupa a ředitelem nakladatelství Křesťanský život. Díky své vynikající jazykové vybavenosti a filologickému vzdělání doprovázel biskupa na cizojazyčné konference, překládal dopisy a byl členem PEF (Evropského letničního výboru). Zdá se, že až do brněnského konfliktu (viz kapitola o brněnském sboru) byl Pala vůči biskupovi nejen formálně loajální, ale byl mu i lidsky velice blízkým spolupracovníkem⁶⁷.

⁶¹ Při osobním rozhovoru v roce 1995 to autorovi sdělil František Pala ve smyslu, že k této knize se již nezná.

⁶² Tento názor jako možnost formou otázky zmínil při osobním rozhovoru v roce 1995 například jeden z mluvčích Společnosti pro studium sekt a nových náboženských směrů, který na vydání knihy Křesťanský životem upozornil ve svém článku „Bud'me k sektám spravedliví“, Život víry. roč. 6., č. 4., 1995, s. 95.

⁶³ BUBIK, Stanislav. Boží požehnání v Torontu. Život víry. č. 3., roč. 6., 1995, s. 66–67.

⁶⁴ Viz kapitola o brněnském sboru.

⁶⁵ Celocírkvní konference Apoštolské církve. Život v Kristu. roč. 8., č. 8., 1996, s. 6–10.

⁶⁶ Karel Pala pomáhal ilegální apoštolské církvi s její registrací, zřejmě se podílel i na podání žaloby na stát za „maření církevního dozoru“. Jeho letniční orientaci (resp. interpretaci glosolálie jako jazyka nebešťanů), kritizoval i bývalý předseda CB Jan Urban ve své knize Tři kapitoly nejen do Korintského sboru. CB Brno. 1991.

⁶⁷ V době mých sporů s Františkem Apetauerem biskup autorovi často skrze Františka Palu vyjadřoval svoji podporu. Rovněž František Pala, podle komentáře Miroslava Makovičky z osobního rozhovoru, se vždy dříve ptal „a co tomu řekne Rudek“? Biskup sám autorovi řekl, že je rozdíl v postojích Františka Paly a Františka Apetauera a naznačoval, že má blíže k Františku Palovi. A nakonec autorovi i sám František Pala v osobním rozhovoru sdělil, že dříve byl k biskupovi až nekriticky loajální.

Obrázek 5. Ustavující konference AC z roku 1989; Rudolf Bubík - třetí zprava, František Pala - první zprava

Neshody

Následující popis událostí, které reflektují vývoj v nakladatelství „Křesťanský život“, úzce souvisejí s problémy v brněnském sboru a nedají se chápat izolovaně. Ke komplexnímu pochopení je proto zapotřebí seznámit se s kapitolou o brněnském sboru. Jádrem sporů jsou zde posuny v chápání autority. Jak situaci v Brně, tak v Křesťanském životě je proto možné interpretovat také jako věroučný spor o kompetencích církevních autorit.

Předmluva k Duchovní autoritě

V roce 1996 se Křesťanský život chystal vydat knihu „Duchovní autorita“ od čínského autora Watchmana Nee. Na překladu knihy, vedle Františka Paly, spolupracoval i Jan Žák. K této knize vydavatel, resp. redakce, napsala předmluvu. Jak uvádí Pala, do této doby psal, jako ředitel vydavatelství, předmluvy běžně a biskup v tom neshledával problém⁶⁸. Osoba Jana Žáka a předmluva samotná se ovšem staly středem konfliktu mezi Palou a biskupem.

⁶⁸ Podobně v předmluvě k jiné knize od Watchmana Nee napsal Pala kritickou předmluvu, kde kritizoval „nové apoštoly“, kteří do charismatických kruhů – většinou bez zlého úmyslu – uvádějí nová, namnoze falešná učení...“ In NEE, Watchman. Osvobození ducha. Křesťanský život. Albrechtice, 1994, s. 4–5.

Obrázek 6. Watchman Nee – muž, který se snad nejvíce zasloužil o formování eklesiologie charismatického hnutí a Apoštolské církve v ČR.

Aby bylo možné se na celou věc podívat z širší perspektivy, bude dobré uvést několik citátů z celého poselství inkriminované knihy, které se posléze zřejmě staly i odrazovým můstkem k sepsání předmluvy.

Poselství knihy z vybraných citátů

„Kdykoli se sejde několik bratří v Kristu, tu ihned nastupuje duchovní řád. Křesťanský pracovník by měl vědět, kdo je nad ním... Neměli bychom se příliš zaměstnávat a zaneprázdnňovat tím, co je správné a špatné, dobré nebo zlé, spíše bychom měli poznat, kdo je nad námi autoritou.... Kdykoli se člověk dotkne Boží delegované autority, dotýká se v tomto člověku Boha, hřešit proti delegované autoritě znamená hřešit proti Bohu... Kdykoli člověk odporuje autoritě, Bůh ihned zasahuje svým soudem... Bůh strpí mnohé hříchy, ale nestrpí vzpouru... Hřích vzpoury je tudíž vážnější než kterýkoli jiný... Církev existuje díky poslušnosti... Zda člověk v autoritě má pravdu či nikoli, to se nás netýká, neboť je přímo odpovědný Bohu... Poslušný člověk potřebuje jen poslouchat, Pán nás nebude činit odpovědnými za mylnou poslušnost, ale povolá k zodpovědnosti autoritu, zodpovědnou za tento mylný čin..... Nikdo nemůže očekávat, že získá světlo přímo od Pána, jestliže je odmítá od delegované autority... Skrze ni máme naplňovat své duchovní potřeby... Boží království začíná tam, kde je naprostá poslušnost Bohu (a tím i delegované autoritě), zde není místa pro vlastní názory, argumenty, námitky, reptání... Ať přijdeš kamkoli, tvou první otázkou musí být: Koho mám poslouchat, komu mám naslouchat? Křesťan by měl mít dva smysly: jeden pro hřích a druhý pro autoritu. I když dva bratři se spolu radí a každý může vyslovit svůj názor, pouze jeden učiní konečné rozhodnutí... I mezi staršími a apoštoly bylo určité pořadí. Někteří apoštolové jsou větší, někteří menší. Každý potřebuje vědět, kde stojí. Jaké pěkné svědectví, a jaký krásný obraz!... Každý se domnívá, že je schopen rozlišit dobré od zlého a posoudit, co je správné anebo špatné. To je bláznovství pádu. Od takového klamu potřebujeme být osvobozeni, poněvadž tu nejde o nic jiného než vzpouru... Dnes základní nesnáze s námi lidmi je v tom, že dosud žijeme pod principem poznání dobrého a zlého, pod mocí rozumu...

Je zajisté pravda, že abychom mohli následovat Pána, musíme dát výhost očím svého lidského rozumu. Co vládne našemu životu? Je to rozum nebo autorita? Osvítí-li člověka Pán, je oslepen světlem a jeho rozum jde stranou... Bůh si přeje, abychom poslouchali jím delegované autority stejně jako jeho samotného“⁶⁹.

Tyto myšlenky se staly samotnou kvintesencí eklesiologie zastávané později snad bez výjimky v celé Apoštolské církvi, a tato kniha je měla petrifikovat. Redakce Života v Kristu zřejmě proto hodlala zveřejnit obsáhlou předmluvu, kde v podstatě neutralizovala Neeho absolutní požadavek na podřízení se jedinému člověku. Tuto předmluvu však biskup Apoštolské církve shledal ve svém dopise Palovi, který jej o to i s vysvětlením písemně žádal⁷⁰, „v rozporu s duchem Písma a v rozporu s linií naší Apoštolské církve“ aniž by ovšem předložil své zdůvodnění⁷¹. Ačkoliv tedy biskup písemně nespecifikoval, co mu na předmluvě vadí, z dřívějšího Palova dopisu biskupovi lze rekonstruovat, o jaké věci se zřejmě jednalo. Pala pak s nimi polemizuje a jeho důvody se dají zhruba rozdělit na věroučné a technické.

Věroučné důvody k zachování předmluvy

Jednalo se o celkem o čtyři body, které Pala písemně vysvětluje a trvá na jejich setrvání v předmluvě, zatímco biskup zřejmě žádal jejich vypuštění:

1. Důvod vyvážení expresivnosti ústního vyjádření

V předmluvě je zdůrazněno, že kniha „Duchovní autorita“ není Neeho písemným projevem, ale záznamem z jeho přednášek z roku 1948 a „v ústním projevu se člověk snaží argumentovat v ostřejších a vyhocenějších polohách, aby posluchačům dokumentoval pozitivní i negativní pointy problému“. Navíc, jak se dále uvádí, je třeba „si přiblížit okolnosti, za nichž byla pronesena... text není určen těm, kteří odvažují každé slovo na vážkách... nezáleží ani tak na slovech, ale na Duchu, který tu mluví“⁷². Pala nutnost tohoto odstavce proti kritice biskupa vysvětluje jako argument proti „textové kritice“ těch, kteří by se snažili dílo shodit, neboť Nee „často ve svých výrocích jde až na hranu toho, co je únosné a čeho by se mohli tito nepřející kritikové chopit a snažit se jeho myšlenky zlehčit a zesměšnit“⁷³. Zda tomu tak opravdu bylo, je třeba zvážit pečlivou četbou celého úvodu.

2. Důvod vyvážení selektivního textu

V předmluvě je dále uvedeno, že čtenář Neeho knihy by mohl být uveden v omyl:

„[Čtenář by mohl získat] zcela falešný závěr, kdyby z knihy usoudil, že autoritou míní autor neomylného vůdce, výlučnou autoritu, jakéhosi guru. Autoritami v církvi jsou apoštolové, kteří jsou

⁶⁹ NEE, Watchman. Duchovní autorita. 1. čes. vyd. Překlad František Pala, Jan Žák. Albrechtice: Křesťanský život, 1996, s. 26–91.

⁷⁰ PALA, František. Dopis Rudolfovi Bubikovi. Brno, 23. 4. 1996.

⁷¹ BUBIK, Rudolf. Dopis biskupa církve Františku Palovi. Kolín, 25. 4. 1996.

⁷² Předmluva redakce, s. 4–5 In NEE, Watchman. Duchovní autorita. 1. čes. vyd. Překlad František Pala, Jan Žák. Albrechtice: Křesťanský život, 1996, s. 4–5.

⁷³ PALA, František. Dopis Rudolfovi Bubikovi. Brno, 23. 4. 1996.

*vyslání, aby zakládali sbory v oblastech, které jim svěřil Bůh, a jimž dal zjevení svých pravd určených celé církvi (1K 4,17). Ve sborech jsou to starší, kteří vedou sbor zásadně společně*⁷⁴.

Následuje citát z další Neeho knihy „Normální život církve“, kde autor píše:

„Práce, vedení a pasení stáda, která, jak jsme viděli, je povinností starších, neleží nikdy jen na jediném člověku...“⁷⁵

Pala si byl zřejmě dobře vědom, že kniha Duchovní autorita povede mnohé k ospravedlnění jednomužného systému, a proto se snažil svůj krok, který toto poselství knihy v podstatě negoval, vůči biskupově kritice obhájit:

*„Považujeme za potřebné tento text nechat, neboť by [podle Paly] bylo hrubým nepochopením, téměř zneužitím poselství knihy „Duchovní autorita“, kdybychom si z jeho knihy přebrali jen a jen požadavek poslušnosti vůči autoritě a ignorovali korekční mechanismy, které předkládá Písmo a které i sám autor velmi důtklivě vyžaduje*⁷⁶.

3. Důvod „duchovnosti“ pro zastávání autority

Dalším bodem je zde, dle Paly, biskupova výtku vůči konstatování, že „méně zkušení se naučili ve vedení poddat těm, kteří jsou duchovnější“⁷⁷.

Problematickou se zde biskupovi zřejmě jeví obtížnost kvantifikace pojmu „duchovnější“. Jedná se zde o doslovný citát opět z Neeho knihy „Normální život církve“, který má neutralizovat případnou jednostrannost, kterou by si čtenář mohl odnést z poselství „Duchovní autority“. Pala v tomto bodě připouští, že se slovem „duchovnější“ v redakci váhali, uvažovali o jeho vynechání, nicméně shledali, že „odstavec, kde je použito, je natolik pregnantní a důležitý, že jsme výraz i celý odstavec ponechali“⁷⁸. Podle autorů předmluvy jde o potvrzení autority v praxi a o ukázání praktické stránky myšlenek „obsažených v knize „Duchovní autorita““⁷⁹.

4. Důvod rozlišení „duchovní“ a „úřední“ autority

Další z biskupových výhrad – podle Paly – tvořil ještě jeden citát z Neeho knihy „Normální život církve“, kde autor rozlišuje mezi „duchovní“ a „úřední“ autoritu v církvi. Obojí má být v dobré organizaci spojeno, kdežto ve špatné organizaci je pouze autorita úřední, která – podle Neeho – končí tehdy, když dotyčný opustí úřad, který mu autoritu zajišťuje. „Pavel mohl řídit druhé nikoliv pro své vyšší postavení, ale pro svou větší duchovnost...“⁸⁰.

⁷⁴ Předmluva redakce, s. 4–5 In NEE, Watchman. Duchovní autorita. 1. čes. vyd. Překlad František Pala, Jan Žák. Albrechtice: Křesťanský život, 1996, s. 6–7.

⁷⁵ Předmluva redakce, s. 4–5 In NEE, Watchman. Duchovní autorita. 1. čes. vyd. Překlad František Pala, Jan Žák. Albrechtice: Křesťanský život, 1996, s. 6–7.

⁷⁶ PALA, František. Dopis Rudolfovi Bubikovi. Brno, 23. 4. 1996.

⁷⁷ Předmluva redakce, s. 4–5 In NEE, Watchman. Duchovní autorita. 1. čes. vyd. Překlad František Pala, Jan Žák. Albrechtice: Křesťanský život, 1996, s. 7.

⁷⁸ PALA, František. Dopis Rudolfovi Bubikovi. Brno, 23. 4. 1996.

⁷⁹ PALA, František. Dopis Rudolfovi Bubikovi. Brno, 23. 4. 1996.

⁸⁰ Předmluva redakce, s. 4–5 In NEE, Watchman. Duchovní autorita. 1. čes. vyd. Překlad František Pala, Jan Žák. Albrechtice: Křesťanský život, 1996, s. 7.

I na tomto bodě Pala trvá a požadavek na vypuštění textu pokládá za „*absolutně nepochopitelný*“ neboť jde o citát samotného autora, který plně potvrzuje myšlenky knihy⁸¹. V závěru svého dopisu proto uvádí, že „*nesouhlasí s revizí [jejich] textu předmluvy*“⁸².

V souhrnu se tedy dá říci, že v Palově interpretaci biskupovi zřejmě vadí: 1. relativizace poselství knihy tím, že z předmluvy vyplývá, že jde o vyhocené formulace díky ústnímu projevu; 2. to, že odpovědnost (resp. autorita) za církev nespočívá pouze na bedrech jediného muže, který rozhoduje i za ostatní; 3. že by člověk měl následovat autoritu pro její duchovnost a 4. že je zde rozlišení mezi „úřední“ a „duchovní“ autoritou.

Teze o tom, že je kapitola v rozporu s duchem Písma, lze brát jako prohlášení biskupa církve, zodpovědného za oblast věrouky. Nicméně oficiální věrouka AC v této věci rozpracována nebyla (viz kapitola o autoritě). V rozporu s „linií AC“ předmluva ovšem bezesporu byla. Například představa, že by se míra poslušnosti autoritě měla odvíjet od její duchovnosti a nikoliv pouze dle dosaženého úřadu je AC zcela cizí a patrně nebezpečná, protože by tak běžný člen asi mohl de facto posuzovat duchovnost svého představeného v Kristu a poslušnost pak na základě svého posouzení odmítnout.

Technické a etické důvody k zachování předmluvy

Vedle faktické stránky, která se zdá být tímto jasná, existují ještě etická a procesní stránka, které se stávají předmětem dalšího sporu, a kterým se Pala ve svých dopisech obšírněji věnuje.

Nejprve uvádí, že vypuštěním předmluvy by v knize náhle chybělo 13 stran a „*pozornému čtenáři neunikne, že zde došlo k zásahu cenzora*“ a že v obsahu by byla uvedena předmluva „*která začíná na neexistující straně 3*“. Navrhuje proto dvě možnosti změny, a to: 1. vypustit předmluvu, čímž by se změnilo stránkování i obsah, přičemž by čtenáři neuniklo, že další vydání nemají předmluvu. 2. další možností je, aby biskup napsal předmluvu o stejném rozsahu „*z vlastních myšlenek a aby text byl koncizní*“ a podepsán biskupovým jménem⁸³.

V následném dopise, psaném o dva dny později, se pak biskupovi omlouvá za ostrá slova a deklaruje svoji touhu se mu podřídit vyjma „*pokud nebudu vyloučen z Apoštolské církve a pokud mne nebude obviňovat svědomí*“. S velkým znepokojením ovšem Pala u biskupa pozoruje „*snahu řešit věci diplomatickými tahy, taktickým manévrováním než čestným úsilím o pravdu a spravedlnost*“. Další výtku v jednání biskupa a jeho syna Pavla formuluje následovně:

„*S bolestí tedy přijímáme Tvé vysvětlení, že například Pavlovi jsi dal pokyn, aby při novém tisku knihy „Duchovní autorita“ vypustil „obsah předmluvy“. Tím jsi podle svých slov měl na mysli „vynechání sporných míst“. Pavel podle Tebe Tvůj pokyn špatně pochopil, takže předmluvu v novém vydání vypustil omylem. Pavel mi však dnes ráno řekl, že od Tebe dostal jasný příkaz vydat knihu bez předmluvy. A dále, Vy oba jste mi po návratu z Holandska řekli, že již bylo vydáno 1 000 kusů bez*

⁸¹ PALA, František. Dopis Rudolfovi Bubikovi. Brno, 23. 4. 1996.

⁸² PALA, František. Dopis Rudolfovi Bubikovi. Brno, 23. 4. 1996.

⁸³ PALA, František. Dopis Rudolfovi Bubikovi. Brno, 23. 4. 1996.

předmluvy, ovšem o něco později Pavel prozradil, že „další várka se bude tisknout ve čtvrtek“, a Ty sám jsi mi pak večer řekl, že knihy bez předmluvy bylo zatím vytištěno 200 kusů“⁸⁴.

Na toto Palovo konstatování odpověděl Pavel Bubik v čestném prohlášení, kde uvádí, že 25. 4. 1996 s Palou mluvil ve smyslu:

„...knihy je vytištěna, ale jelikož není celá svázána, dalo by se ještě tiráž případně předmluvu změnit, a to u té části knih, které ještě nejsou svázány. (Větší polovina z nákladu 1000 ks ještě nebyla v tento den svázána.) V žádném případě jsem nemluvil o tom, že kniha se bude teprve tisknout“⁸⁵.

Pala se rovněž biskupovi omlouvá, že s ním předmluvu neprobral, nicméně ne proto, že by ho chtěl obejít, ale proto, že biskup dříve nic takového nepožadoval. Není podle Paly ani přirozené, aby „vedoucí kontroloval úzkostlivě každý krok a každé slovo svého zástupce, kterému svěřil svoji důvěru... Takováto přísná praxe se neuplatňuje ani v rigidní římskokatolické církvi“. Podle Paly i papež „ponechává velký prostor ke kritice své osoby“. Pokud biskup nedoloží, že předmluva je v rozporu s duchem Písma, bude Pala toto biskupovo konstatování považovat „za pomluvu“⁸⁶.

V odpovědi na Palův dopis pak biskup písemně potvrdil, že nadále vidí předmluvu „v rozporu s duchem Písma a v rozporu s linií naší Apoštolské církve“, avšak uvádí: „Pokud ovšem na ní trváte, zařadte ji“⁸⁷. Tímto biskupovým vyjádřením v podstatě mohla celá věc ohledně předmluvy skončit, ale neskončila.

Na tuto krátkou odpověď Pala uvádí (i on nyní v plurálu), že na předmluvě netrvají, jen jsou přesvědčeni, že:

„Není nutno nic měnit (pouze snad něco dodat. Např. odstavec o tom, že je nutno poslouchat i tzv. autoritu úřední, což je ostatně i v intencích autora)“⁸⁸.

Věc ohledně předmluvy, zda ji ve stávající formě zařadit či ne, nechávají na biskupovi. Ostatně on již o tom podle Paly „v rozporu s [jejich] předchozí domluvou a za [Palovými] zády – rozhodl“. Palovi to podle něho sdělil Pavel Bubik, který od biskupa „dostal jasný pokyn, aby knihu vydal bez předmluvy“⁸⁹.

Podle vyjádření Františka Paly biskup viděl v předmluvě i reflexi událostí v Brně, což měl pod žádosti o mlčenlivost sdělit staršímu brněnskému sboru Pavlu Buraiovi⁹⁰.

Dopisy letničním představitelům

V osobním dopise ze dne 26. srpna 1996 biskupovi Pala znovu konstatuje, že neobdržel písemné vyjádření, proč je předmluva v rozporu s duchem Písma: Biskup měl na Radě církve prohlásit,

⁸⁴ PALA, František. Dopis Rudolfovi Bubikovi. Brno, 25. 4. 1996.

⁸⁵ BUBIK, Pavel. Čestné prohlášení, nedatováno.

⁸⁶ PALA, František. Dopis Rudolfovi Bubikovi. Brno, 25. 4. 1996.

⁸⁷ BUBIK, Rudolf. Dopis biskupa církve Františku Palovi. Kolín, 25. 4. 1996.

⁸⁸ PALA, František. 2. Dopis Rudolfovi Bubikovi. Brno, 25. 4. 1996.

⁸⁹ PALA, František. 2. Dopis Rudolfovi Bubikovi. Brno, 25. 4. 1996.

⁹⁰ „Pavle, nikomu o tom neříkej“ – že ta předmluva, to je brněnské unikum“. In PALA, František. Dopis biskupovi AC. Brno, 26. 8. 1996.

že „*písemně nikdy odpovídat nebude*“⁹¹. Pala proto uvádí, že celou předmluvu může přeložit „*a zaslat bratřím z Letničního evropského výboru (PEF) s prosbou, aby se vyjádřili, co v ní je v rozporu s duchem Písma*“. Pala deklaruje, že věří, že oni mu písemnou odpověď neodmítnou⁹². Ve stejném dopise zároveň uvádí, že Milan Buban, ředitel VOŠMT, po rozhovoru v Úzké radě měl sdělit, že „*předmluva není v rozporu s duchem Písma*“⁹³. Nakonec Pala uvádí, že o sporu bude informovat, jako člen PEF, bratry z výboru:

„*...ne proto, abych se těšil z Tvého trápení, ale prostě proto, že s nimi již nebudu kompetentní nadále jednat. A také proto, že si těchto bratří vážím, že považuji za svou povinnost jim poslat řádné vysvětlení, proč už se na mne nemají ve věcech církve obracet, stejně jako Ty jim budeš muset podat vysvětlení ze svého hlediska. Neobávej se, že bych tě v očích těchto vážených bratří chtěl nějak snížit*“⁹⁴.

Průvodní dopis adresátům Pala církvi neposkytl, ale z jejich odpovědí – jejichž překlady (resp. přeložené části) vedení církve poskytl – plyne, že v něm formuloval, že skrze tuto předmluvu je zřejmě ohrožena jeho služba v AC. Tato skutečnost následně rovněž vedla i k jeho pozdějšímu označení za „*lháře a pomlouvače*“ ze strany biskupa resp. Rady AC⁹⁵.

František Pala tedy avizované dopisy skutečně rozeslal a jednotliví adresáti zaslali i své odpovědi.

Odpovědi letničních autorit

Zde jsou ukázky z dopisů, které František Pala přeložil a poskytl biskupovi.

David Petts, ředitel Mattersey Hall, AoG Bible College (GB)

Uvádí, že je mu předmluva „*velmi sympatická*“ a nemůže nalézt nic, co by bylo „*v rozporu s duchem Písma*“. Jako nejdiskutabilnější vidí Neeho citaci, že pasení stáda nezávisí jen na jednom člověku. Petts zde však s Neem souhlasí. Souhlasí i s komentářem k pohledu hnutí Víry na autoritu, avšak Petts ví, že mnozí letniční s hnutím Víry sympatizují a nemusí se jim to líbit. Podle Pettse by kritikové měli Palovi sdělit, co mu vytýkají.

Veikko Manninen, bývalý vedoucí finské misie, Tampere (Finsko)

Uvádí, že v předmluvě nenachází nic, co by bylo „*proti principům a naukám Bible*“. Stejně tak jeho švagr, teolog a misionář Tapanim Kärnä nenalezl v předmluvě nic, co by bylo třeba vypustit.

Paul Conrad, Pinsevaekkelsens Højskole, Mariager (Dánsko)

Je udiven silnou reakcí na předmluvu a ptá se, zda zde nejsou ještě jiné důvody k zákroku proti Palovi. Sám nemůže najít nic, co je „*vážným odchýlením od Písma*“. Doslova píše. „*Opravdu jsem velice*

⁹¹ Takto biskup argumentoval i při osobním rozhovoru, kdy mi sdělil, že Pala je schopen jeho slova interpretovat jinak, než je zamýšlel a že se tudíž zdráhá poskytovat písemné odpovědi, protože není tak zběhlý ve slovu.

⁹² PALA, František. Dopis biskupovi AC. Brno, 26. 8. 1996.

⁹³ PALA, František. Dopis biskupovi AC. Brno, 26. 8. 1996.

⁹⁴ PALA, František. Dopis biskupovi AC. Brno, 26. 8. 1996.

⁹⁵ Zápis z mimořádného zasedání RC, 24. 2. 1997.

znepokojen postojem některých vůdců k této věci. To může způsobit skutečně vážné problémy pro dobrý a zdravý růst církve v budoucnosti.“

Greg Mundis, představitel AoG v USA pro střední Evropu, Vídeň (Rakousko)

Z krátké odpovědi lze ocitovat: „Přečetl jsem si předmluvu. Pocházejí z úplně neutrálního prostředí, nemám s předmluvou žádný problém“.

John P. Wildrienne, ředitel AoG World Ministries, Burgess Hill (GB)

Nemůže nalézt důvod, proč bylo kritizováno, že předmluva je v rozporu s duchem Písma, a kdyby věděl, kdo tuto kritiku vznesl, napsal by mu přímo. (Z Wildriennovy poznámky plyne, že dopis Františka Paly byl neadresný a nikoho neobviňoval).

Olof Djurfeldt, šéfredaktor křesťanského denníku Dagen, Sollentuna (Švédsko)

Jako člověk zvenku nevidí žádné odchylky od zdravého biblického učení. Souhlasí s autorem předmluvy, že nemůže žádat odpuštění, aniž by byl přesvědčen argumenty, že udělal něco nesprávného.

Kai Antturi, Helsinky (Finsko)

Antturi byl například vedle Ulonsky vynikajícím apologetou, respektovaným i mimo letniční tradici. A proto si zaslouží delší citaci:

„Zjistil jsi, že Neeho je třeba interpretovat správně. Říkáš, že ke správnému pochopení jeho kázání je třeba, abychom poznali okolnosti, za kterých byla kázání přednesena. To je velmi správné. Všiml jsem si, že Nee někdy své výroky přehání. Například tvrdí, že vše, co člověk může dosáhnout duševními schopnostmi, je z ďábla. To mne ohromilo, neboť má schopnost číst je duševní schopnost. Jak mohu tvrdit, že tato schopnost je od ďábla? Ale pochopil jsem, kam míří... Tvá předmluva je dobrá a podle mého názoru nutná k pochopení W. Neeho“.

Dieter L. Knospe, oblastní ředitel Church of God pro Střední a Východní Evropu a SNS, Urbach (Německo)

Knospe se domnívá, že někdo pasáže z předmluvy vztáhl na své pozice v církvi, resp. na svoji vůdčí pozici a známkuje Palu přehnanou protireakcí, jako by byl „liberální revolucionář“. Podle Knospého tím ale Pala není. Důležité je nyní, aby Pala „stál a jednal v pravdě, tzn. V Duchu svatém“.

Fabián Atila, tajemník maďarské letniční církve, Budapešť (Maďarsko)

Po pročtení neshledal nic „protibiblického ani nic, co by vyžadovalo korekci“. Autorita v církvi by podle něho neměla být založena „na pouhém postavení ani na přísné hierarchii, ale na Božím pomazání spočívajícím na životě člověka“.

Lennart Steen, Viken (Švédsko)

Uvádí doslova: „Jak to vidím, na vašem hnutí mohou být jistá napětí, o nichž nevím, ale která ohrožují tvé postavení a používají tvé předmluvy jako záminky k tomu, abys byl odhalen a vypuzen“.

Následují dva obsáhlejší dopisy od Reinholda Ulonsky, z nichž nelze identifikovat, který je napsán dříve. Datován je pouze jeden z nich. Ulonska byl i snad jediným, s kterým mohl komunikovat i biskup Rudolf Bubik, neboť se domluvili polsky, zatímco v ostatních případech byl biskup vázán na tlumočníky resp. překladaatele. Ke komunikaci mezi Ulonskou a Bubikem skutečně došlo a podle svědectví Bubika měl Ulonska k předmluvě připomínky. Avšak jeden z dopisů, pravděpodobně ten první, ničemu takovému nenavědčuje, zatímco druhý (zřejmě) již ano. V každém případě pokud může dotyčný být informován z obou stran sporu, je to spíše výhodou než handicapem.

Reinhold Ulonska, předseda Svazu svobodných letničních sborů (Německo)

Ulonska poté, co si v klidu přečetl předmluvu, uvádí, že problémem není Palova předmluva, „*nýbrž jisté pojetí autority, zdající se nedotknutelnou*“. Ulonska zde vidí vliv hnutí restauracionismu a charismatického (uvádí neo-letničního) hnutí, které se „*pokouší vniknout do klasických letničních sborů*“. Ulonska si je tohoto vlivu vědom prakticky po celé Evropě. Zdůrazňuje, že bibličnost je odlišná od biblicismu a že jejím úkolem je „*slyšet celé Písmo, novozákonně [věci] porozumět a podle evangelia prezentovat*“. Ohledně vztahu Paly s biskupem je Ulonska „*vděčný za ty malé kroky rozhovoru*“. Bubik je podle něho Božím mužem – od Boha poslaným – ale jen člověkem. Boží slovo podle Ulonsky chrání Boží struktury, ale ne nutně „*úřední osoby*“. Jestliže apoštol [běží šikmo], má sbor [církev], nebo kdo to vidí, právo a povinnost zaujmout proti tomu stanovisko (viz Pavel a Petr: přede všemi!). Všichni služebníci ve vedení jsou starší. Ti jsou sice před žalobou chránění kritikou dvou až tří svědků, ale jsou přiměřeně kárání přede všemi. To se týká i apoštolů.

Dále Ulonska rozebírá nutnost poddanosti vládní autoritě (Ř 13,1), ale v případě jejich selhání je třeba poslouchat více Boha než lidi. Jestliže i osoby v církvi „*nedostojí věrně a stávají se tělesnými*“, má církev [sbor] právo a povinnost k odporu. „*Panování – a představa nedotknutelnosti nepatří k charakteristickým znakům „apoštolů Krista*“. Neduchovní „*apoštolové*“ chtějí panovat, zotročovat, netrpí kritiku (2 K 11,19–21 srv. 2 K 11,13–15). Ulonska poté dodává:

„*Poněvadž však Rudolfa znám, jsem si jist, že smýšlí právě takto – snad se někdy vyjadřuje nejasně, neboť problém není pouze nesprávné pochopení autority – nýbrž i odmítání božských principů řádu, tj. vlastně služeb úřadů! Kde se zdá, že je útok proti základním božským principům, tu někdy reagujeme jednostranně*“.

Ulonska poté ještě píše o nutnosti odporovat autoritám a že nenapadnutelná „*osoba v úřadě*“ nebo „*osoba ve službě*“ neexistuje. Zároveň ale uvádí, že „*Rudolf má planoucí a velké srdce. Smýšlí zajisté jako já*“⁹⁶.

V jiném, zřejmě následném, dopise Ulonska má k předmluvě i několik výtek. Tyto výtky se ovšem netýkají ani tak předmluvy, jako spíše citace Neeho učení v ní obsažené. Ulonska mj. uvádí:

„*Ted' se musím přiznat, že pokud se týče eklesiologie, pneumatologie a antropologie, měl jsem určité problémy. Jeho [Watchmana Nee] názory jsou pro mé pochopení biblicky nevyvážené a mnoho závěrů zpravidla špatných*“.

⁹⁶ ULONSKA, Reinhold. Odpověď Františku Palovi. Finsko. 23. 11. 1996.

Ulonska má dvě výhrady:

1. Považuje sice za absolutně správnou odpověď, že sbor je veden skrze více starších, ale jeden je „*primus inter pares*“... jeden s konečnou platností, který pracuje zpravidla „*ve slově a vyučování*“. Jedná se o „*posla*“, doslova anděla sboru.

2. Je pravdou, že do služby ustanovuje Pán, ale praxe rozpoznávání záleží na lidech. Titus měl ustanovit starší vzkládáním rukou. Bůh povolává, Ježíš ustanovuje a – bratři dosazují. Ulonska poté Palovi píše, že jeho postřehy by se daly chápat tak, že Pala zpochybňuje plnou moc „*bratří dohlížitelů*“ rozpoznávat Boží ustanovení.

Tyto dva body – podle Ulonsky – zřejmě „*znepokojily některé bratry*“ a bylo by dobré, kdyby s nimi Pala mluvil a „*zeptal se na své problémy*“⁹⁷.

Personální spor

Spor mezi Františkem Palou a biskupem má ovšem i druhou stránku věci, a to je existence Palova dlouholetého spolupracovníka Jana Žáka, který s ním pracoval v redakci. Byl to právě Jan Žák, kterému, podle Františka Paly, biskup dával za vinu zhoršení vztahu mezi jím a Františkem Palou. Na Radě církve měl biskup dokonce žádat Žákovo propuštění z pracovního poměru⁹⁸.

Jan Žák byl absolventem filozofické fakulty v oboru němčina, pedagogika a byl propuštěn z politických důvodů z Pedagogické fakulty v Ústí nad Labem. S Františkem Palou se setkal ve Výzkumném ústavu výživy zvířat v Pohořelicích, kam, dle Františka Paly, nastoupil jako ateista a skrze studium Písma přijal Krista. Apoštolské církvi v době totality pomáhal formulovat dopisy na vládu a orgány státní správy a poskytoval rady v jednání se státní bezpečností. V době prohlídek ve svém domě ukrýval i samizdatovou literaturu. Redakčně připravil i text biskupova deníku z vězení⁹⁹. Jan Žák až do roku 1996 pomáhal připravit nebo překládal téměř 40 titulů¹⁰⁰.

K vyhocené situaci v AC ohledně Jana Žáka došlo ve chvíli, kdy senior Severomoravské oblasti Stanislav Cichy skrze otevřené dveře nakladatelství v Brně uviděl Jana Žáka a podle Františka Paly, ale i dle dalších svědectví¹⁰¹, měl prohlásit, že když otevřel dveře do nakladatelství, hned viděl, že tento člověk sem nepatří a „*není to přece náš člověk*“¹⁰². Toto svědectví pak bylo pro biskupa validním jako duchovní rozeznání (nebo snad potvrzením předchozích podezření?).

František Pala však namítá, že když biskupovi v létě roku 1995 psal dopis ohledně potřeby setrvání Jana Žáka v redakci Života v Kristu s poukazem na jeho osobní kvality, měl biskup odvětit: „*Máš ve*

⁹⁷ ULONSKA, Reinhold. 2. Odpověď Františku Palovi. Nedatováno.

⁹⁸ PALA, František. Dopis členům Rady církve. Brno, 26. 8. 1996.

⁹⁹ Biskup autorovi ovšem přiznal, že s textem nebyl spokojen. Rudolf Bubik byl přesvědčen, že namísto přímého Božího vedení, které ve svém vězení zažíval, zde byl spíše opis lidské percepce. František Pala mu to prý vysvětloval tím, že knihu budou číst i intelektuálně založení lidé, pro které by mohly takto jednoduché formulace obtížně přijatelné.

¹⁰⁰ PALA, František. Dopis členům Rady církve. Brno, 26. 8. 1996, s. 1.

¹⁰¹ Svědectví Františka Paly mi potvrdil i Rudolf Bubik v osobním rozhovoru.

¹⁰² PALA, František. Dopis členům Rady církve. Brno, 26. 8. 1996.

*všem pravdu, udržení Jana je jenom problém financí*¹⁰³. Nechápe proto biskupovu současnou námitku, že ho Jan Žák od počátku nástupu do nakladatelství negativně ovlivňuje¹⁰⁴. František Pala proto považuje za křivdu se Jana Žáka zbavit.

V osobním rozhovoru, který byl oficiálně nabídnut každému členovi AC, měl biskup ještě následující důvody: Jan Žák se nikdy nestal členem Apoštolské církve a z osobních důvodů zůstal členem římskokatolické církve. Podle biskupa je, zejména překladatelská práce v nakladatelství, spojena s určitou formulací resp. s výkladem učení. Biskup se zdráhal, aby v této pozici byl člověk, který není členem církve a shledával neúnosné, že redaktor církevní věroučné literatury je naopak členem církve, jejíž učení je v rozporu se směřováním Apoštolské církve. Biskup vznesl i jisté pochybnosti ohledně směřování a úlohy Jana Žáka coby katolíka v protestantském nakladatelství. Ještě mnohem později biskup pronesl poznámku ohledně Jana Žáka, že daný chtěl pastorům AC ukázat, jak se biskupovi vzepřít¹⁰⁵.

Přesah sporu do další roviny

Při vědomí všech výše uvedených pnutí a střetů je nasnadě, že brněnský sbor byl pouze součástí širšího rozkolu, který se projevil v nejužším vedení Apoštolské církve mezi biskupem a jeho zástupcem. Pala však, jak to chápali mnozí v té době¹⁰⁶, vedl svůj boj jak na poli sboru, tak na poli nakladatelství, Rady církve, i s biskupem. Snažil se retrospektivně zastat Josefa Štefánka z kolínského sboru¹⁰⁷ a stal se apologetou i bývalých konzervativních členů sboru v Českém Těšíně¹⁰⁸, kteří řešili svůj sbor s pastorem.

Zhruba v této době měl, opět Stanislav Cichy, zajímavý sen. Viděl v něm autobus plný lidí, kteří seděli za neprůhlednými okny. Autobus řídil s pedálem sešlápnutým až na podlahu František Pala. Autobus mířil do míst, kde se silnice prudce zužuje. Cichy Volal na Palu, aby brzdil, ale ten neslyšel a v plné rychlosti vjel do míst zužující se silnice. Později, kdy tento sen uslyšel druhý pastor brněnského sboru Miroslav Makovička, prohlásil, že on sám Palu napomenul, že mu připadá, že stojí nohou na sešlápnutém pedálu plynu a nedokáže ji sundat¹⁰⁹.

Palův pohled na snahu o jeho odvolání

František Pala ve svém dopise Radě AC uvádí, že biskup navrhl, aby byl zbaven všech funkcí v církvi a sám naznačil čtyři možné důvody, ve kterých on sám vidí potenciální příčinu návrhu jeho odvolání¹¹⁰:

¹⁰³ PALA, František. Dopis členům Rady církve. Brno, 26. 8. 1996.

¹⁰⁴ PALA, František. Dopis členům Rady církve. Brno, 26. 8. 1996.

¹⁰⁵ Přesné znění této formulace ovšem nemám k dispozici. Vzpomínám, že šlo pravděpodobně o prohlášení na staršovstvu brněnského sboru někdy na přelomu tisíciletí.

¹⁰⁶ Například pastor sboru František Apetauer použil ironické přirovnání Františka Paly k rytíři, který se snaží bojovat za právo a spravedlnost.

¹⁰⁷ Podle vyjádření biskupa měl Pala pomoci formulovat a vytisknout brožurku se svědectvím bývalého kolínského vedoucího sboru AC v Kolíně Josefa Štefánka.

¹⁰⁸ Podle vyjádření biskupa měl pomoci formulovat a vytisknout i brožurku se svědectvím bývalých členů sboru AC v Českém Těšíně.

¹⁰⁹ Osobní svědectví autora z doby, kdy byl sbor AC vyloučen z církve.

¹¹⁰ PALA, František. Dopis členům Rady církve. Brno, 26. 8. 1996.

1. Podpora Jana Žáka

Ať už jsou zde námitky ohledně působení Jana Žáka v pozici redaktora oprávněné či nikoliv, podstatnější je jiná věc. Má ředitel nakladatelství právo si zvolit spolupracovníky či musí být tito schválení biskupem nebo Radou církve? Jsou předem dané nějaké obecné podmínky pro takovouto práci? Je členství v Apoštolské církvi nutné k práci v jejích institucích, jako je církevní nakladatelství? A pakliže ne, může nejvyšší představitel církve definovat zaměstnanecké podmínky z vlastního rozhodnutí nebo se na nich má podílet i vedoucí dané církevní instituce? A pakliže dotyčný nečlen v církvi již pracuje, jak se zachovat z hlediska pracovně právních, pokud jsou k jeho nečlenství dodatečně vzneseny připomínky? Je tomu dnes již jinak a jsou tyto podmínky nějak deklarovány?

2. Podpora Josefa Mačáka

Josef Mačák, který byl členem a pomocným kazatelem sboru AC Brno na plný úvazek, vznesl námitku vůči praxi pastora sboru, Františka Apetauera starším sboru a biskupovi církve. Po určitých peripetiích ve staršovstvu měla celá věc vyvrcholit hlasováním o důvěře pastrovi, aniž by členové sboru měli znát důvod hlasování. František Pala se proto zasadil o svolání vyšetřovací komise, která měla Mačákovu záležitost posoudit a jejíž členové byli i členy Rady AC. Komise byla skutečně vytvořena, i když její zakotvení nemělo přímou oporu v Ústavě AC. Její závěry pak Pala, spolu s dalšími staršími, odmítl. (Více o tom v kapitole o brněnském sboru).

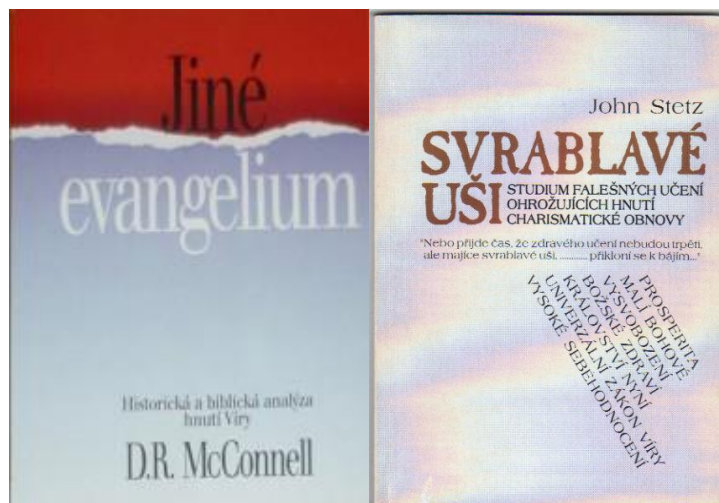
3. Překlady knih „Svrablavé uši“ a „Jiné evangelium“

František Pala dal podnět k překladu knih „Jiné evangelium“ a „Svrablavé uši“, ve kterých „zaujal jasné stanovisko k nebiblickým doktrínám hnutí Víry (či Slova života)“¹¹¹. Zde je nutné konstatovat, jak ostatně uvádí i František Pala, že biskup překlad těchto knih podpořil a souhlasil s nimi a doporučoval je. Pala v této souvislosti ovšem nastolil otázku, zda tyto knihy nevedly biskupa k tvrzení, které měl sdělit „*bratřím z Hlinska*“, že je [Pala] v této oblasti „*ultra – či příliš konzervativní*“¹¹². Biskup však později, když se hlouběji otevřel Torontskému požehnání, patrně nebyl tak přesvědčen o správnosti veřejné distribuce těchto knih¹¹³. Nicméně ze svého ostrého stanoviska vůči učení hnutí Víry nikdy neslevil (viz kapitola vztah k charismatickému hnutí).

¹¹¹ PALA, František. Dopis členům Rady církve. Brno, 26. 8. 1996.

¹¹² PALA, František. Dopis členům Rady církve. Brno, 26. 8. 1996.

¹¹³ Autor tak naznal po jednom z telefonických rozhovorů s biskupem, kde odmítal mé veřejné vydání knihy *Cizí oheň* poté, co autor poukázal, že knihy *Jiné evangelium* a *Svrablavé uši* také byly vydány veřejně.

Obrázek 7. Obálky ke knihám, které rozbouřily hladinu charismatického hnutí.

Ke zlomu ohledně přístupu k Torontskému požehnání resp. ke službě Claudio Freidzona, došlo při biskupově cestě do Maďarska, kde ji přijal s určitými rozpaky¹¹⁴. Freidzon v Maďarsku navštívil sbor hnutí Víry Sándora Németha. Je známo, že ačkoliv se Freidzon s hnutím Víry oficiálně neztotožňoval, přijal své požehnání od jeho proponentů, zejména od Bennyho Hinna. Biskup to ospravedlňoval tím, že Hinn sám z učení hnutí Víry činil pokání. Avšak toto pokání bylo dočasné a neúplné a Freidzon sám se nadchl Hinnovou knihou „Dobré ráno Duchu svatý“, která byla silně heterodoxní¹¹⁵. O příklonu AC k Torontskému požehnání svědčí i fakt, že Křesťanský život přeložil již v roce 1994 knihu „Co se to s námi jenom děje?“¹¹⁶. Na můj dotaz se v osobním rozhovoru Pala nedlouho poté od této knihy distancoval. Biskup, rovněž v osobním rozhovoru, uvedl, že ohledně Torontského požehnání vedl s Františkem Palou diskuse¹¹⁷. Rovněž Pala v osobním rozhovoru vyjádřil rozpaky nad kladným postojem biskupa k Torontskému požehnání¹¹⁸.

Další okolností v této oblasti je i to, že František Pala se zasloužil o to, aby se AC distancovala od pořádání konference s korejským letničním vůdcem, který je ovšem standardně řazen mezi učitele hnutí Víry, Yonggim Cho. Pala před touto konferencí přeložil kritiku z knihy D. Hunta „The Seduction of Christianity“, která si všímala bludů ohledně Choovy knihy „Čtvrtý rozměr“. Tato kniha se stala i odrazovým můstkem k distanci ze strany AC od pořádání konference v Praze s Cho, i když jedním z dalších vysvětlení byla neshoda s pořadateli¹¹⁹.

V této době se tedy František Pala profiloval jako klasický letniční, zatímco AC směřovala směrem k neo-letniční církvi.

¹¹⁴ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 7., č. 1., 1995, s. 3–4.

¹¹⁵ Blíže je o tom možné se dočíst v knize: FRANC, Aleš. Cizí oheň. Vlastním nákladem, Brno, 2001.

¹¹⁶ JACKSON, Bill. Co se to s námi jenom děje? Křesťanský život. Albrechtice, 1994.

¹¹⁷ Z rozhovoru vyplynulo, že František Pala se Torontskému požehnání zřejmě vymezoval.

¹¹⁸ To ostatně odpovídá i tomu, jak na dané věci nahlížel při rozhovorech například mezi autorem a jeho známým V. B.

¹¹⁹ Ačkoliv například Dan Drápal si byl vědom, že se AC distancuje od Cho i díky knize Čtvrtý rozměr (kterou později vydal v češtině Břetislav Šípek) a napsal na ni do Života víry recenzi, Bublik směrem k AC standardně opakoval, že nemá problémy s Cho, ale s jeho manažery, kteří se chovají nadřazeně. Později mi biskup sdělil, že za přísným postojem směrem Cho stál právě Pala. Biskup, který se později s Cho setkal, by volil jiný přístup.

4. Sepsání předmluvy ke knize Duchovní autorita

Jako další důvod František Pala shledává sepsání úvodu ke knize Duchovní autorita. Kniha Duchovní autorita se stala v Apoštolské církvi, vedle Knieselových skupinkových manuálů¹²⁰, jednou z nejpodstatnějších knih ve formování učení o poslušnosti autoritám.

František Pala opakovaně uvádí, že nedostal písemné sdělení, v čem je tato předmluva mylná a že při jeho žádosti o toto sdělení byl obviněn bratry z Rady církve, že je zraněný. „*Kdyby se mne nezastal bratr Bohuslav Wojnar, dali byste Rudkovi za pravdu*“¹²¹, uvádí.

Kázeň a vyloučení

Dne 18. 2. 1997 oznámil biskup na dotaz seniorovi JM oblasti Františku Cupalovi, že po poradě s ÚR Pala může zůstat starším brněnského sboru, pokud „*bezprostředně abdikuje z celocírkevních úřadů, ačkoliv je to v rozporu s usnesením RC ze dne 8. 2. 1997*“¹²². Ve své reakci ze dne 21. 2. 1997, na požádání Františka Apetauera, Pala odpověděl, že z celocírkevního úřadu nehodlá abdikovat, protože je přesvědčen, že se „*nedopustil žádného přestupku vůči komukoliv, který by měl vést k tomuto rozhodnutí*“ a žádá biskupa, aby vztahy mezi ním a biskupem nepromítal do „*záležitostí brněnského sboru*“¹²³. Následně, dne 24. 2. 1997, proběhlo mimořádné zasedání Rady církve, na kterém došlo k rozhodnutí vyloučit celý brněnský sbor z Apoštolské církve, a toto rozhodnutí nabylo účinnosti dnem 5. 3. 1997¹²⁴.

Dne 26. 3. 1997 však většina staršovstva vyloučeného brněnského sboru (poté, co se v ústředí církve setkala s biskupem a seznámila s písemnými materiály ohledně Františka Paly) požádala dopisem biskupa a Radu církve o znovupřijetí do svazku AC a zároveň odvolala Františka Palu z funkce staršího sboru¹²⁵. Rada AC ještě téhož dne, na svém dalším mimořádném zasedání, své rozhodnutí o vyloučení sboru zrušila. Stalo se tak během lhůty, kdy se „bývalí“ členové mohli „*rozhodnout ohledně dalšího členství v AC*“¹²⁶.

Rada církve pak vzala na vědomí vyloučení Františka Paly ze staršovstva brněnského sboru a zároveň jej „*pro jeho hříchy, které jsou uvedeny v zápise z mimořádného zasedání ze dne 24. 2. 1997*“ dala do kázně podle par. 5 odst. 4 ústavy AC. Tato kázeň spočívala v „*přerušení výkonu všech celocírkevních funkcí a zákazu jakýchkoliv veřejných projevů v rámci církve, stejně tak jakémkoliv šíření písemného projevu v rámci církve*“¹²⁷. Toto bylo Palovi oznámeno v dopise ze dne 1. 4. 1997¹²⁸.

¹²⁰ Ve skutečnosti nešlo o přímé Knieselovo autorství, ale o skriptu jeho spolupracovnice Susanne Kuttruff.

¹²¹ PALA, František. Dopis členům Rady církve. Brno, 26. 8. 1996.

¹²² BUBIK, Rudolf. Dopis Františku Cupalovi, seniorovi JM oblasti, 18. 2. 1997.

¹²³ PALA, František. Dopis biskupovi církve. Brno, 21. 2. 1997.

¹²⁴ BUBIK, Rudolf. Dopis JUDr. Pavlu Zemanovi, řediteli odboru církví MK ČR zde dne 21. 3. 1997.

¹²⁵ JANOUŠEK, Petr. KYZLINK, Jan. MAKOVÍČKA, Miroslav. MALINA, Jiří. Dopis biskupovi a Radě Apoštolské církve. Brno, 26. 3. 1997.

¹²⁶ NAVRÁTIL, Aleš. Zápis z mimořádného zasedání RC, 26. 3. 1997.

¹²⁷ NAVRÁTIL, Aleš. Zápis z mimořádného zasedání RC, 26. 3. 1997.

¹²⁸ BUBIK, Rudolf. Dopis Františku Palovi. Kolín, 1. 4. 1997.

Oficiální důvody Palova káznění

To, proč bylo oficiálně proti Palovi kázeňsky zasahováno, lze ocitovat přímo z několika oficiálních dokumentů. Například brněnskému sboru bylo tlumočeno stanovisko Rady církve v tomto znění:

„Tak jako se Fr. Apetauer provinil vůči sboru, provinil se zcela viditelně a prokazatelně i br. Fr. Pala vůči církvi, a to opakovanou lží a pomluvami vůči bratru biskupovi i RC. Jsme vedeni s ohledem na něj samotného, abychom vás jako sbor podrobně neseznamovali s těmito skutečnostmi. Týkaly se především vedení církve, sbor jako celek neměl možnost většinu z nich sledovat ani se jich jakýmkoliv způsobem zúčastnit. Jsou však písemně doloženy zápisy a dopisy uloženými v ústředí církve, zájemci do nich mohou nahlédnout. Protože br. Pala na rozdíl od br. Apetauera nikdy nečinil z těchto svých činů pokání i přes opakované napomenutí jednotlivci i RC, jsme nuceni jej prohlásit za pomlouvače dle 1 Kor 5,11. Tímto pro nás až do pokání z těchto činů přestává být bratrem“¹²⁹.

Po této řeči pak byl celý brněnský sbor vyloučen z AC jako celek. Jako oficiální důvod Palova káznění biskup na Radě církve uvedl:

„...dopustil [se] lži a pomluv vůči mé osobě a RC navzdory opakovanému vzájemnému usmíření a odpuštění. (Lze to doložit písemnými materiály – především korespondenčními odpověďmi vedoucích letničního hnutí v Evropě. Dopisy, na které tito bratři odpověděli, František Pala na moji opětovnou žádost nevydal.) Vztahuje se tedy na něj slovo z 1. Korintským 5,11. – „Nestýkejte se s pomlouvači“¹³⁰.

Reakce Františka Paly

František Pala jednání Rady církve komentoval následovně:

„Nejprve jsem byl Radou Apoštolské církve vyzván, abych abdikoval ze všech církevních úřadů, a za odměnu – tak to vnímám – mi bylo přislíbeno, že budu moci zůstat starším brněnského sboru. (Respektive se bratr biskup vyjádřil takto: „Setrvání Fr. Paly ve staršovstvu je možné, za podmínky, že F. Pala mj. bezprostředně abdikuje z celocírkevních úřadů.“) Téhož dne večer mi bratr biskup vzkázal po jednom bratru: „Dávám ti ultimátum – pokud do 8. hodiny ráno neodstoupíš z celocírkevních úřadů, svolám celocírkevní konferenci k tvému odvolání.“ Abdikovat jsem ovšem odmítl – ne proto, že bych si chtěl udržet funkce – ale proto, aby mi na celocírkevní konferenci byla dána možnost obhájit své postoje. Uvítal jsem tedy, že mi bratr biskup pohrozil, že neodstoupím-li, svolá k mému odvolání celocírkevní konferenci. Leč ke svolání konference nedošlo, čehož velice lituji. Této obhajoby mi nebylo dopřáno, a bratr biskup “řešil” situaci tím, že vyloučil celý brněnský sbor – a tím mne těchto funkcí zbavil. Bylo pro ně zajisté snazší, aby rada Apoštolské církve v rámci svých pravomocí jedním razantním aktem se mne zbavila tím, že vyloučí celý sbor (což jí umožňuje ústava), než aby byli nuceni postavit se mé obhajobě na půdě celocírkevní konference“¹³¹.

¹²⁹ Dopis adresovaný Radou církve prostřednictvím biskupa AC sborovému shromáždění AC v Brně. Kolín, 24. 2. 1997.

¹³⁰ Mimořádné zasedání Rady církve. Kolín, 24. 2. 1997.

¹³¹ FRANTIŠEK, Pala. Dopis všem sborům Apoštolské církve. Brno, 18. 3. 1997.

Dohra

Avšak zřejmě ani Palovým vyloučením v rámci vyloučení celého sboru nebylo zcela jasné, jak je to s jeho funkcemi, a to zvláště poté, kdy byl celý sbor AC rozhodnutím jeho bývalých starších včleněn zpět do Apoštolské církve, což Pala jinde označil jako chápání „kolektivního členství“. Proto v nedatovaném dopise z roku 1997 se Paly pak ještě biskup jménem Rady církve velmi neurčitými slovy v podstatě ptá, zda Pala je nebo není členem Apoštolské církve¹³².

Je zajímavé, že Pala, ač dříve označen jako „lhář a pomlouvač“, který „přestal být bratrem“ je nyní osloven ve zcela odlišném tónu:

“...nestojíme a ani nemůžeme stát jako bratři v Kristu proti sobě (Ř 14,4), a že i přesto, co vešlo mezi Tebe a nás, budeme stát v jedné linii zápasu o záchranu ztracených“¹³³.

Pala definitivně odpověděl dopisem ze dne 28. července 1997, ve kterém oznámil, že ke dni 31. září stejného roku rozvazuje pracovní poměr s Apoštolskou církví¹³⁴.

Dne 30. 5. 1997, tedy těsně před konání Evropské letniční konference ve Frýdku-Místku, Rudolf Bubik informoval předsedu PEF Jacoba Zopfiho o tom, že „*František Pala byl dán do kázně (což nepřijal). To je důvod, proč není uvolněn, aby reprezentoval naši denominaci ve výboru PEF*“¹³⁵. Zopfi odpověděl, že je mu to velice líto, že od Paly obdržel dva dlouhé dopisy, ale že není v takové pozici, aby situaci mohl nějak ovlivnit¹³⁶.

Celý spor přesahuje rozsah této kapitoly a bude podrobněji rozebrán v historii brněnského sboru.

Nové vedení Křesťanského života

Na Palovo místo později nastoupil jako ředitel nakladatelství Pavel Bubik. Pala, ještě před svým vyloučením, své odvolání patrně předpokládal. Uvedl to v době, kdy se snažil svojí práci obhájit slovy:

„Již mne unavuje neustále se muset obhajovat a vysvětlovat, že naše práce k něčemu je. Pokud si podle rady bratra biskupa přejete učinit ředitelem nakladatelství bratra Romana Tomsu a všechna díla zadávat smlouvou o dílo, bude to nakonec pro církev velké faux pas, neboť každé zodpovědné nakladatelství nezbytně potřebuje redaktora či redaktory, kteří jsou způsobilí kvalifikovaně rozhodnout, které dílo je přeloženo, redigováno a vysázeno jaksepatří, a co je odfláknuto a vyjít nesmí (aby církev neutržila notnou ostudu). Chtít nakladatelství bez redaktora, toť holý nesmysl. To je totéž jako chtít lékařskou ordinaci bez lékaře“¹³⁷.

V dopise, v němž Pala oznámil rozvázání pracovního poměru, pak uvedl:

¹³² BUBIK, Rudolf. Dopis Františku Palovi, č. 202/6/RB/97.

¹³³ BUBIK, Rudolf. Dopis Františku Palovi, č. 202/6/RB/97. Dikce dopisu i stylistika a větná stavba ovšem – podle autorova názoru – neodpovídá běžnému způsobu vyjadřování biskupa a nese rysy nekonkrétního vyjadřování některých jeho spolupracovníků či spolupracovnic.

¹³⁴ PALA, František. Dopis Radě církve. Brno, 28. 6. 1997.

¹³⁵ BUBIK, Rudolf. Fax předsedovi PEF, 29. 5. 1997.

¹³⁶ ZOPFI, Jacob. Fax Rudolfu Bubikovi, 29. 5. 1997.

¹³⁷ PALA, František. Dopis biskupovi AC. Brno, 26. 8. 1996.

„...stávající situace pod neodborným vedením vykazují produkty nakladatelství takové nedostatky, že bych je nemohl podporovat ani svou pasivní účastí. Před tímto úpadkem jsem Vás včas důrazně varoval. Ujišťuji Vás, že z Vašich neúspěchů se neraduji ani radovat nebudu. Naopak, je mi to velmi líto“¹³⁸.

Tento jeho citát je možné porovnat i citátem z časopisu charismatických katolíků, který komentuje úroveň knih z Křesťanského života, vydaných zřejmě po tomto období:

“Nejprve čistě prakticky: překlady z albrechtické “kuchyně” nebývají občas příliš dobroušené, a proto je dobré obrnit se shovívavostí a trpělivostí. Ale nebojte se, číst se to dá! Dále je to styl vyjadřování“¹³⁹.

Tato kauza (včetně kauzy brněnského sboru) měla vliv na další směřování Apoštolské církve jak ve smyslu věroučném, tak v praktickém řešení konfliktů mezi sborovými autoritami, a vytvořila možná i jistý precedens v jednání s církevními disidenty do budoucna.

¹³⁸ PALA, František. Dopis Radě církve. Brno, 28. 6. 1997.

¹³⁹ Duchu svatý, hladovím po tobě. Katolická charismatická obnova. (01. 06. 2001) – <http://www.cho.cz/clanky/Duchu-svaty-hladovim-po-tobe.html> (citace 25. 10. 2015).

Vzdělávací instituce

Motto:

„...je naše, je od Pána pro nás. A takovou školu nemá hned tak někdo! Pán Bůh promluvil k našemu bratru biskupovi a tehdy se bratři pustili do nelehkého úkolu: Z ničeho postavit biblickou školu, která bude sloužit především nám i jiným církvím.“

Jiří Bartík, redaktor Života v Kristu

Důvod existence školy

Biblická škola v Kolíně vznikla z důvodu přípravy na očekávané probuzení, které je základním pilířem věrouky i praxe Apoštolské církve. V upoutávce na školu se uvádělo:

„Důvodem existence VOŠMT v Kolíně je očekávané probuzení v České republice. Až probuzení nastane, nebude tolik času na přípravu duchovních pracovníků. VOŠMT je připravuje už dnes. Teď je čas setby, čas přípravy, čas na studium Bible. Teprve až přijde probuzení, bude práce VOŠMT doceněna. VOŠMT je připravuje už dnes“¹⁴⁰.

Ačkoliv Apoštolská církev zatím exaktně nedefinovala svoji věrouku, vždy dbala o biblické vyučování svých duchovních i řadových věřících. Po celou dobu existence se ovšem škola potýkala i se základní premisou AC, že teologie je diskutabilní věc, která není hodna skutečných křesťanů. Jak to vyjádřil kolínský pastor Robert Koukal: „Někteří považují teologii za cosi nedůstojného křesťanů naplněných Duchem svatým“¹⁴¹. Přesto byla právě kolínská škola respektovanou výjimkou, které se často dostávalo podpory z nejvyšších míst vedení církve. O kladném vztahu ke škole napovídá i citát tehdejšího biskupa, když prohlásil:

„Vidím, že čím dál víc v naší republice rostou biblické školy jak houby po dešti, ale pamatujme, že ne každá škola, která se jmenuje biblická, je skutečně škola Biblická. Vím, že i mimo naší církev u nás existují i některé Biblické školy, ale také mohu svědomitě říci, že některé si nezaslouží ten titul“¹⁴².

Mezinárodní korespondenční institut (ICI)

Předchůdcem biblické školy byl Mezinárodní korespondenční institut (ICI), který byl založen Oddělením pro zahraniční misii Assemblies of God v USA. Institut začal fungovat v roce 1967 a v roce 1972 se přestěhoval do belgického Bruselu. Jeho zakladatelem je George Flattery. ICI vydával tištěné

¹⁴⁰ Propagační materiál VOŠMT, dostupný například na stránkách VOŠMT – <http://vosmt.cz/> (30. 7. 2007) – pořízená kopie – <http://www.granosalis.cz/modules.php?name=News&file=article&sid=7513> (2. 3. 2015).

¹⁴¹ KOUKAL, Robert. Biblická škola po půl roce. Život v Kristu. roč. 5., č. 3., 1993, s. 6–7.

¹⁴² BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 5., č. 7., 1993, s. 3–4.

materiály, které pak byly pomocí národních kanceláří překládány a poskytovány domácím křesťanům. Kancelář v České republice byla založena v roce 1991, jejím ředitelem se stal těšínský pastor Bohuslav Wojnar a byla situována v Českém Těšíně¹⁴³. Postupem času převzala nad kurzy ICI patronaci LBA a ve dnech 10. – 11. února 1995 absolvovalo kurz „Práce pastora“ 40 účastníků. Tento kurz byl pořádán v rámci teologického minima pro všechny pastory AC do věku 45 let¹⁴⁴. Na překladech materiálů do češtiny pracovali redaktoři Křesťanského života (viz kapitola „Křesťanský život“.) Nicméně tyto materiály v polštině byly ještě v ilegální AC používány již v 80. letech díky polské letniční církvi.

Výstavba biblické školy

Původně měla být biblická škola situována v Českém Těšíně v usedlosti na Pavlasku, ale objekt nebyl shledán vhodným. Biblická škola byla proto otevřena v Kolíně dne 27. září 1991. Získání budovy, ve které se škola nacházela, má však o něco málo starší historii a je spojeno se jménem bývalého vedoucího kolínského sboru Josefem Štefánkem (více o tom v kapitole o kolínském sboru). Štefánek pracoval v Lučebních závodech v Kolíně, které spadaly pod Lachemu Brno. Kolínské závody zakoupily velký dům v ulici „V Zídkách“, do kterého se Štefánek se svoji rodinou nastěhoval. Sám k tomu uvádí:

„Po dlouhých modlitbách za větší byt jsme se v roce 1987 nastěhovali do dnešního ústředí Apoštolské církve a biblické školy. Bůh nám zaslíbil, že dům, který dostaneme, bude sloužit Jemu a lidem. Je to neuvěřitelné, ale podnik, ve kterém jsem tehdy pracoval (Lučební závody), tuto budovu koupil, a my jsme se sem nastěhovali. Bylo to ještě za minulého režimu, a protože byl byt prostorný, mohli jsme přijímat velké návštěvy a mohla se tu scházet skupinka místních věřících“¹⁴⁵.

Štefánek pak uvažoval o tom, že budovu využijí – vzhledem k její výhodné poloze poblíž Prahy – pro účely Apoštolské církve. Byl přesvědčen, že generální ředitel Lachemy dá ke koupi svolení jen v případě, bude-li se o ni ucházet organizace, a proto s tímto zašel za Rudolfem Bubikem. Záměr byl vybudovat v Kolíně školící středisko AC. Architekt z Českého Těšína vypracoval projekt a Štefánek byl pověřen získat stavební povolení k dostavbě a k rekonstrukci budovy. Sám k tomu uvedl, že tento projekt byl několikrát odmítnut s odůvodněním, že se jedná o „malířku“, nikoliv o odborný projekt¹⁴⁶. Nicméně jiná svědectví uvádějí, že šlo pouze o konkurenční boj a že těšínský architekt byl renomovaným odborníkem, který navrhoval například stavbu budovy gymnázia¹⁴⁷. Přesto se podle Štefánka začalo se stavbou podkroví pro biblickou školu, aniž by církev obdržela stavební povolení a při kontrole AC zaplatila „velkou pokutu“¹⁴⁸. Tato pokuta ovšem činila „pouhých 5 000 Kč“¹⁴⁹ a absence stavebního povolení se vztahovala pouze na arkýře, o čemž Štefánek prý věděl¹⁵⁰.

¹⁴³ WOJNAR, Bohuslav. Mezinárodní korespondenční institut. Život v Kristu. roč. 3., č. 1., 1991, s. 18.

¹⁴⁴ BUBAN, Milan. Letniční biblická akademie v Kolíně. Život v Kristu. roč. 7., č. 3., 1995, s. 4.

¹⁴⁵ ŠTEFÁNEK, Josef. Jak to bylo s mým odchodem z Apoštolské církve. Dopis sborům AC. Kolín, 15. 5. 1995.

¹⁴⁶ ŠTEFÁNEK, Josef. Jak to bylo s mým odchodem z Apoštolské církve. Dopis sborům AC. Kolín, 15. 5. 1995.

¹⁴⁷ DVOŘÁKOVÁ, Věra. Jak to bylo v Kolíně. Doručeno 12. 6. 1997.

¹⁴⁸ ŠTEFÁNEK, Josef. Jak to bylo s mým odchodem z Apoštolské církve. Dopis sborům AC. Kolín, 15. 5. 1995.

¹⁴⁹ KOUKAL, Robert. Vyjádření k dopisu Josefa Štefánka ze dne 15. 5. 1997. Starý Kolín, 25. 6. 1997.

¹⁵⁰ DVOŘÁKOVÁ, Věra. Jak to bylo v Kolíně. Doručeno 12. 6. 1997.

Na základě intervence kolínského starosty pak, podle Štefánka, převzala stavbu jiná firma, která vypracovala vlastní projekt¹⁵¹. Když bylo dostavěno podkroví, nastěhovalo se do něho deset studentů, kteří se zúčastnili tzv. kurzu LightForce Europe. Tento vzdělávací systém byl zastřešen Assemblies of God ve Velké Británii a poskytoval církvi v Čechách vyučující a částečně se také podílel na pokrytí výdajů studentů i projektů¹⁵². V jeho čele stál ředitel George R. Ridley. Toto vyučování trvalo dva a půl měsíce a dalších devět měsíců tvořila evangelizace ve sborech Apoštolské církve. Zároveň se jednalo o nultý ročník LBA. Štefánek v budově pracoval již na plný úvazek jako správce a spolu s manželkou měli na starost prádlo, uklizení, údržbu domu, vaření, nákupy apod.¹⁵³ V této době se vyostřil i vztah mezi Štefánkem a biskupem (více o tom kapitole o kolínském sboru).

Zřizovací listinu školy podepsal předseda AC dne 20. 8. 1991 a díky osobnímu nasazení Bohuslava Wojnara byla dne 19. 5. 1992 zaregistrována do sítě MŠMT. Jejím ředitelem se stal předseda AC na Slovensku a absolvent Evangelické teologické fakulty na Slovensku, Jozef Brenkus¹⁵⁴. Jeho zástupcem byl Bohuslav Wojnar. Měsíc září fungování školy finančně pokryl anglický progresivní misionář Ron Hibbert¹⁵⁵. (Viz kapitola o zahraničních osobnostech). Jednalo se od počátku o školu internátního typu.

Zázraky při výstavbě

V roce 1993 zatím neprobíhalo finanční krytí státem, a proto lektori pracovali zdarma. Přesto si neutěšená finanční situace vyžádala tzv. „akci 1000“, kdy bylo po každém členu Apoštolské církve žádáno, aby daroval 1000 korun a mohl tak být zaplacen dluh 1 100 000 korun. V polovině roku bylo vybráno 550 000 korun. Biskup pak svědčil, že mu Bůh přikázal: „*A teď se neobrátíš na bratry v cizině, ale budeš očekávat na mne*“¹⁵⁶ a následně zbytek sami doplatili křesťané ze Švýcarska a z Anglie¹⁵⁷. Získávání peněz k zaplacení dluhu bylo spojeno i s osobitou praxí duchovních darů. Aleš Navrátil v této souvislosti uvedl:

*„Bratr biskup např. v době stavby biblické školy doslova prikazoval, aby do církevní pokladny přišly peníze. Toto se ovšem dělo na základě zcela konkrétního vedení Duchem svatým“*¹⁵⁸.

Se stavbou se pojí ještě jedno svědectví, které v nepatrných obměnách uváděl Rudolf Bubík, a které se později dostalo i na stránky Života v Kristu:

„Dne 13. listopadu 1991 stál bratr Rudek Bubík s ředitelem Okresního stavebního podniku na pozemku budoucí stavby a řekl mu, že prvního září příštího roku potřebuje církev školu otevřít. Ředitel OSP odpověděl, že takový termín je nereálný: „Uvědomte si, že musíme kopat základy, dnes je třináctého listopadu a my ještě nemáme vyřízeno stavební povolení. I kdybychom všechno bleskově

¹⁵¹ ŠTEFÁNEK, Josef. Jak to bylo s mým odchodem z Apoštolské církve. Dopis sborům AC. Kolín, 15. 5. 1995.

¹⁵² BERDAR, Petr. Vzdělávací systém v Apoštolské církvi Bakalářská práce. Evangelická teologická fakulta, 2011.

¹⁵³ ŠTEFÁNEK, Josef. Jak to bylo s mým odchodem z Apoštolské církve. Dopis sborům AC. Kolín, 15. 5. 1995.

¹⁵⁴ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 4., č. 1., 1992, s. 1.

¹⁵⁵ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 4., č. 10., 1992, s. 1–3.

¹⁵⁶ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 5., č. 7., 1993, s. 3–4.

¹⁵⁷ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 5., č. 11., 1993, s. 3.

¹⁵⁸ NAVRÁTIL, Aleš. Druhé kroky – <https://apostolskacirkev.cz/70-zakon-a-milost-8-lekce> (12. 11. 2013)

vyřídili, kopat můžeme koncem března, dřív se do zamrzlé země nedostaneme.“ Bratr Rudek, aniž by si v tu chvíli uvědomil, s kým mluví, na to řekl: „Pane řediteli, uděláme dohodu. My se začneme modlit a vy začnete okamžitě stavět. A mohu vám zaručit, že tuto zimu nebude v Kolíně sníh ani mráz.“ Ředitel nejprve vytřeštil na bratra Rudka oči, ale pak řekl: „Tak pojdte, jdeme to podepsat.“ Při následném podpisu smlouvy za účasti celého vedení OSP se ozval výrobní náměstek s námitkou, že termín je nereálný. Ředitel ukázal prstem na bratra Rudka a přede všemi řekl: „Pánové, tento pán tvrdí, že ovládá mráz a sníh, my prý máme začít stavět a o počasí se bude starat on.“ Po celou zimu se nestalo, že by pracovníci museli přerušit práci kvůli mrazu nebo sněhu. Jediný sněhový poprašek se objevil v době vánočních svátků, kdy se nepracovalo, a mrazy nebyly tu zimu ani jednou. Koncem března už bylo postaveno přízemí nové budovy a v září školu otevírali¹⁵⁹.

Obrázek 8. Rekonstrukce vily, původně patřící firmě Lachema Brno

Tato epizoda pak byla v církvi chápána jako Boží potvrzení existence biblické školy. Prorocky se v této věci vyjádřil i pozdější ředitel Milan Buban, který uvedl:

“Když jsme si na školních modlitbách četli Žalm 124,8: „Naše pomoc je ve jménu Hospodina; on učinil nebesa i zemi“, řekl jsem si: „Člověče, to už jsi někde slyšel.“ A vzpomněl jsem si, že podobná slova použil Duch svatý, když si mě povolal do služby na biblické škole v Kolíně. Řekl mi: „Tato škola je moje dílo (já jsem tuto školu učinil)“¹⁶⁰.

¹⁵⁹ Biblická škola – zázrak při postavení budovy v Kolíně. Život v Kristu. roč. 21., č. 3., 2009, s. 8.

¹⁶⁰ BUBAN, Milan. Naše pomoc je u Hospodina. Život v Kristu. roč. 20., č. 1., 2008, s. 4–6.

Biblická škola se tak od samého počátku stala respektovanou součástí AC a byla chápána jako Boží dar církvi.

Letniční biblická akademie (LBA)

Již v roce 1993 se pro biblickou školu vžil plně její název „Letniční biblická akademie“ (LBA). Pro studenty s jakoukoliv maturitou zde bylo po dvou letech možné získat maturitní vysvědčení LBA a tím i „úplné střední odborné vzdělání“. Bez maturity, na základě udělené výjimky ředitele, bylo možné po dvouletém studiu získat osvědčení o absolvování studia. Po dvou letech se plánovalo umožnit studovat dálkově třetí a čtvrtý ročník v anglickém jazyce a získat titul bakalář. Nicméně na tuto profilaci se nepodařilo zajistit vyučující s dostatečným vzděláním, snad i proto, že Apoštolská církev vysokému teologickému vzdělání v té době nepřála a viděla v něm ohrožení.

Od počátku zde byly vyučovány všeobecné studijní předměty jako tělesná výchova, informatika a angličtina. Z odborných předmětů to byl zejména přehled Nového zákona, učení o Bohu a andělech, zakládání sborů, kázání a vyučování, dějiny církve a evangelizace. Rovněž začínala intenzivní výuka anglického jazyka, byl zaváděn předmět zdravotně-sociální péče, byla zde hudební výchova a zamýšlelo se začít s výukou informatiky, práce s počítačem a základy účetnictví. K získání úplného odborného středoškolského vzdělání bylo třeba úspěšně vykonat maturitní zkoušku z angličtiny, biblistiky, systematické teologie a nejméně jednoho volitelného předmětu. Zkouška z biblistiky zahrnovala i praktickou část. Mezi volitelné předměty patřila například konverzace v angličtině, hra na kytaru, tvůrčí metody evangelizace, výtvarná výchova, práce s počítači, nebo analýza misijní praxe či teologických trendů.

Od roku 1993 se rovněž plánoval přesun denního studia do Havířova s tím, že v Kolíně zůstane misijní kurz o délce 6 – 12 měsíců. Havířov byl totiž situován blíže Slovensku, nicméně po rozdělení republiky pozbyl tento důvod smysl.

Rozdělení Československa

Po rozdělení Československa pak nahradil na místě ředitele Jozefa Brenkuse Milan Buban, který zatím vyučoval na škole jediný předmět a jehož na jaře 1993 oslovil s touto nabídkou Rudolf Bubík. Buban měl sice pedagogické vzdělání, ale protože odmítl složit slib, že bude vyučovat v duchu marxismu-leninismu, neměl zatím téměř žádnou pedagogickou praxi. Dne 1. 9. 1993 byl pak oficiálně jmenován ředitelem. Buban později představil cíle školy, které byly: 1. služba Bohu, 2. služba církvi, 3. služba světu, což chápal jako vyzbrojení válečníků k dobývání „*nedobytných tvrzí na zemi*“. Dále představil zásady práce: 1. všechno musí mít praktický význam, 2. všechno učit podle Bible, 3. všechno se učit s modlitbou. Jeho další touhou bylo rozšířit LBA na jednotlivé sbory AC a zřizovat v nich pobočky¹⁶¹.

V roce 1995 taktéž probíhalo studium na LBA ve dvou stupních, přičemž první, dvouletý stupeň, byl zakončen maturitní zkouškou z biblistiky a systematické teologie a angličtiny nebo praktické teologie.

¹⁶¹ Nový ředitel LBA. Život v Kristu. roč. 5., č. 8., 1993, s. 9–10.

Druhý, rovněž dvouletý stupeň, byl realizován formou dálkového nebo kombinovaného studia a byl ukončen absolutoriem z řečtiny, pastorální teologie, biblistiky a obhajobou absolventské práce. Na škole bylo rovněž zavedeno blokové vyučování, přičemž každý blok byl uzavřen písemnou zkouškou¹⁶².

Změna koncepce

V roce 1996 došlo ke změnám v koncepci ministerstva školství. Každá škola proto musela znovu požádat o registraci v síti škol. Od stejného roku bylo zrušeno dvouleté kvalifikační studium a základní formou studia měla být „Střední odborná škola biblická“ (SOŠB) pro absolventy 9. ročníků základních škol. Ukončení studia mělo probíhat maturitou z českého jazyka a literatury, zkouškou z volitelného předmětu, teoretickou zkouškou z volitelných předmětů (biblistika, systematická teologie a praktická teologie) a praktickou zkouškou z odborného výcviku. Následující rok měl být zaměřen na vyšší věkovou kategorii a formou rozdílových zkoušek měli být uchazeči přijímáni do třetího ročníku. Uchazeči o SOŠB mohli být tedy absolventy tříletých učebních oborů bez maturity a absolventy středních a vysokých škol, kterým mělo být uznáno vzdělání a stanoven individuální studijní plán.

Další formou měla být VOŠB (vyšší odborná škola biblická) pro ty, kteří získali maturitu a bylo jim stanoveno dvouleté dálkové nebo prezenční studium předmětů biblistika, systematická a praktická teologie včetně sepsání absolventské práce. Vizi školy bylo též vybudovat středisko pro další vzdělávání duchovních pracovníků, středisko katecheze a odbornou knihovnu¹⁶³.

¹⁶² BUBAN, Milan. Informace o Letniční biblické akademii. Život v Kristu. roč. 7., č. 1., 1995, s. 15.

¹⁶³ VRŠTÁLOVÁ, Alena. LBA. Život v Kristu. roč. 8., č. 1., 1996, s. 8–9.

Obrázek 9. Fotografie vyučujících a jedněch z prvních studentů biblické školy

Vyšší odborná škola misijní a teologická (VOŠMT)

Po změnách školského zákona Parlamentem ČR bylo zrušeno pomaturitní resp. nástavbové studium a v září roku 1996 byla bývalá LBA otevřena jako Vyšší odborná škola misijní a teologická (VOŠMT)¹⁶⁴. Buban ji charakterizoval třemi slovy: misie, teologie, kompatibilita, přičemž poslední slovo mělo charakterizovat akademickou slučitelnost s požadavky na školy tohoto typu, což měly být i vysoké školy letničního a evangelikálního typu. Škola měla dvě formy studia, a to: 1. řádné studium absolventů středních škol s maturitou a 2. mimořádné studium absolventů středních škol bez maturity.

Ohledně předmětů se jednalo o všeobecně vzdělávací předměty jako český a anglický jazyk, křesťanská etika, hudební výchova, křesťanská pedagogika a tělesná výchova. Ze základních odborných předmětů to byly: základy dogmatiky, úvod do studia Bible, dějiny církve a praktická teologie.

¹⁶⁴ BUBIK, Rudolf. Vydej se mu. Život v Kristu. roč. 8., č. 10., 1996.

Z profilujících odborných předmětů se jednalo o exegezi Skutků, Římanům, Daniele a Zjevení, pneumatologii, christologii a soteriologii. Výběrové předměty tvořily řečtina, evangelizace, homiletika, apologetika a služba domácích skupinek¹⁶⁵.

Vyučující

Kurz LightForce Europe zaštiťovali jako zahraniční lektori Mark Sherrat, Bruce Miller, Rachel Edwardsová, Paul Valance a George Ridley. Mezi pozdější vyučující patřili v roce 1993 zejména Jozef Brenkus, Bohuslav Wojnar, Rudolf Bubik, Čechokanaďan Karel Marek, Milan Buban, Michal Beran a angličtinářka Jiřina Jírová. Ze zahraničních lektorů to byli John Daigle, Christopher Gordon Smith, John Mc George a Reuben Sequeira. Po jarních prázdninách, ve dnech 20. – 24. února 1995, byl avizován nástup tří Angličanů, Colina Carsona, E. J. Shearmana a Sonnyho Olivera, kteří měli vyučovat na témata učednictví. 30. června přestal na škole působit učitel angličtiny John Conor a výuku převzala Diane Kay Nerud z USA¹⁶⁶.

V roce 1995 zajišťoval strukturu školy management, interní a externí učitelé. Vedení školy v podstatě probíhalo díky rodině Bubanových, kdy vedle Milana Bubana byla zástupkyní jeho tchyně Alena Vršťálová, bývalá učitelka, a ekonomem se stala Yvona Bubanová, která od roku 1995 pracovala na půl úvazku a převzala agendu po Štěpánovi Křístkovi, bývalém členovi brněnského sboru, který zde pracoval na civilní službě. Interním učitelem a překladatelem byl Pavel Hošek, který tou dobu ukončil semestr dálkového studia na KETM v Banské Bystrici a přecházel na denní formu studia IBTS v Praze. Na LBA měl dále pokračovat jako externí vyučující. Na jeho místo od 1. září 1996 nastupovala Radka Vykydalová jako knihovnice a překladatelka, v té době studentka 2. ročníku LBA, která se ucházela rovněž o přijetí ke studiu na KETM v Banské Bystrici. Další byla učitelka předmětu zdravotně sociální výchovy Květuše Mašínová, která od dalšího roku nastupovala jako ředitelka SZŠ, kterou zřizovala rovněž Apoštolská církev. Od září byl plánován nástup Billa Tyginse, amerického misionáře, který již dva roky působil v Českém Těšíně¹⁶⁷.

Mezi externí učitele v roce 1996 patřili dále Kenneth Krake, pastor amerického sboru ve Frankfurtu, který vyučoval pneumatologii; Andrew McIntyre, pastor letničního sboru v Mineapolis, který vyučoval listy Korintským; Bruce Marino, kalvinista a univerzitní profesor letniční Valley Forge College v Pensylvánii, který učil antropologii, hamartologii a angelologii a Don Mayer, děkan stejné školy, který vyučoval Pentateuch. Listy Římanům a Galatským vyučoval Stanton Williams, letniční pastor z USA a učení o Písmu měl na starosti další letniční pastor z USA Tom Ragsdel. Křesťanská etika byla svěřena Edmundovi Tedeschimu, letničnímu biblickému učiteli¹⁶⁸.

K dalšímu personálu školy patřili Marie Hejmanová, vedoucí kuchyně, Vladislav Souček, školník, Jindřiška Papežová, účetní a Robert Liba, sekretář¹⁶⁹.

¹⁶⁵ BUBAN, Milan. VOŠMT Kolín. Život v Kristu. roč. 8., č. 12., 1996, s. 7.

¹⁶⁶ BUBAN, Milan. Letniční biblická akademie v Kolíně. Život v Kristu. roč. 7., č. 3., 1995, s. 4.

¹⁶⁷ BUBAN, Milan. LBA Zpráva o činnosti v 1. pololetí školního roku 1995 – 96. Život v Kristu. roč. 8., č. 3., 1996, s. 3–4.

¹⁶⁸ BUBAN, Milan. LBA Zpráva o činnosti v 1. pololetí školního roku 1995 – 96. Život v Kristu. roč. 8., č. 3., 1996, s. 3–4.

¹⁶⁹ BUBAN, Milan. LBA Zpráva o činnosti v 1. pololetí školního roku 1995 – 96. Život v Kristu. roč. 8., č. 3., 1996, s. 3–4.

Počty studentů

V roce 1991–1992 nastoupilo deset studentů, kteří byli zformováni do dvou týmů – českého a slovenského. Měsíční provoz na jednoho studenta činil v prvním roce studia 1600 korun, přičemž studenti si pokrývali polovinu sami, ale některé bylo třeba dotovat. Měsíčně bylo třeba zajistit 12 000 korun. Zde proto velmi pomohla Hibbertova dotace na měsíc září. Cena vzdělání pro jednoho studenta pak byla v roce 1993 vyčíslena na 800 korun a tisíc korun tvořila dotace¹⁷⁰; počet studentů byl 26, přičemž v prvním i druhém ročníku bylo po 13 studentech¹⁷¹. První absolventi opustili školu v roce 1994 a do nového ročníku se pak v září 1995 zapsalo 22 nových studentů celkem ze 4 denominací, z čehož bylo 14 dívek¹⁷². Ve stejném roce na škole studovali i dva studenti z Angoly a jedna studentka ze Srbska¹⁷³. V roce 1995 ukončilo studium 12 studentů, z nichž 10 ukončilo studium maturitou¹⁷⁴. Při přechodu z LBA na VOŠMT zde v roce 1996 studovalo celkem 38 studentů¹⁷⁵.

Vztah školy k Assemblies of God v USA

Škola od svého počátku stála na typicky letničních základech z pohledu severoamerických Assemblies of God. To se projevilo tím, že vyšla z kořenů ICI, která používala právě klasické letniční výukové materiály z AoG. Již od počátků existence školy pak byla mezi ICI a biblickou školou podepsána předběžná smlouva o možnosti tyto materiály nadále využívat. Jako teologický základ byly v souladu s touto tradicí uvedeny: neomylnost Svatých písem, nutnost nového narození, jistota spasení skrze víru, život z pouhé Boží milosti, nezbytnost praktického posvěcení, osobní vztah s Pánem a Spasitelem Ježíšem Kristem a očekávání druhého příchodu¹⁷⁶.

Dne 12. – 13. 10. 1993 navštívil biblickou školu Greg Mundis, ředitel misijního oddělení Assemblies of God pro Východní Evropu. Tato návštěva sloužila i k objasnění vztahu mezi AoG, AC a potažmo biblickou školou. Mundis sdělil, že vztah AoG s letničními ve východní Evropě je bratrský. Pomoc vůči AC se zde dělá několika cestami: skrze misionáře, jako byl Tom Lofton, poté jde o oblast biblických škol, o oblast financí a literatury a o oblast evangelizačních tažení. Cílem bylo pomoci církvi a ponechat ji ve vlastních rukou¹⁷⁷. O vytrvalé pomoci škole od jejích počátků po současnost VOŠMT svědčil později i americký misionář AoG italského původu, Jim Sabella¹⁷⁸.

Příchod Torontského požehnání

Příchod Torontského požehnání se nevyhnul ani této dosud se konzervativně profilující instituci. 13. listopadu 1996 škola zažila neobvyklou duchovní zkušenost (více se o ní píše v kapitole o Torontském

¹⁷⁰ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 5., č. 7., 1993, s. 3–4.

¹⁷¹ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 5., č. 8., 1993, s. 3–4.

¹⁷² BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 7., č. 9., 1995, s. 3–4.

¹⁷³ VRŠTÁLOVÁ, Alena. LBA. Život v Kristu. roč. 8., č. 1., 1996, s. 8–9.

¹⁷⁴ Další studenti ukončili studium. Život v Kristu. roč. 7., č. 7., 1995, s. 9.

¹⁷⁵ BUBIK, Rudolf. Vydej se mu. Život v Kristu. roč. 8., č. 10., 1996.

¹⁷⁶ Vyšší odborná škola misijní a teologická. Informace o přijímacím řízení pro školní rok 1996–97.

¹⁷⁷ SMETANA, Radek. Biblická škola představuje a informuje. Život v Kristu. roč. 6., č. 2., 1994, s. 6–7.

¹⁷⁸ BARTÍK, Jiří. 15 let založení naší biblické školy. Život v Kristu. roč. 20., č. 1., 2008, s. 5–6.

požehnání). V této době biskupa v Kolíně navštívil Kanadčan slovenského původu M. Brandebur. Ten přijel do ČR se svědectvím, že v severoamerické Pensacole propuklo probuzení. Toto probuzení tzv. Torontského požehnání sem bylo přivezeno z Londýna evangelistou Stevem Hillem, kam proniklo skrze Torontskou Vinici, a Hill sám byl tímto probuzením ovlivněn již v Argentině¹⁷⁹.

Biskup se svým synem Davidem a jeho kamarády pak sledovali videokazetu z bohoslužeb v Pensacole a začali prosit, aby mohli prožít to, co mají v Pensacole. Biskup k tomu později uvedl:

„A jeden z těch studentů začal mluvit a nedomluvil. Říkal: „Bratře biskupe, my bychom se měli...“ tečka. Já jsem se vzpamatoval, až když jsem s křikem seděl na židli, modlil jsem se a díval se po studentech, a oni leželi rozhozeni po mé kanceláři a dělali totéž. Škola se seběhla, nevím, kdo je informoval, a pak jedna sestra řekla: „Když jsem tam vstoupila, dostala jsem zezadu ránu pod kolena a šla jsem k zemi.“ Všichni tam leželi. Začalo probuzení v modlitbách. Po dnešní den se tam studenti modlí každý den, sice už ne večer ale ráno“¹⁸⁰.

Tak se zrodil fenomén „modlitebního probuzení“. Aleš Navrátil, prostřednictvím své ženy, pak od Boha přijal, že by služebníci z jiných sborů měli přijíždět do Kolína, odkud by toto probuzení odváželi do svých sborů.

„Nedávno moje žena přijala slovo od Pána, které jsme ve sboru rozsoudili jako pravé. „Vyjíždějte z našich sborů do Kolína podpořit tamější modlitební probuzení a přivezme odtamtud pomazání do našich sborů“... Využijte příležitosti, že nemusíte za modlitebním probuzením do Koreje, ale stačí vám jízdenka do Kolína! Pán vám žehnej“¹⁸¹.

Pohled na probuzení, které se šíří přenosem jako oheň bylo v AC obecně sdíleno a vskutku začaly, alespoň na čas, jízdy pastorů a starších pro požehnání do Kolína.

Ředitel školy Milan Buban modlitební probuzení podporoval a dbal, aby se modlitby denně na škole provozovaly. Toto probuzení bylo chápáno jako malý obláček, ze kterého se později vyvine mrak, přinášející očekávané a mnohokrát prorokované probuzení. Modlitební projevy ovšem byly bouřlivé, že dokonce nový senior oblasti a budoucí kolínský pastor Michal Beran, ačkoliv modlitební probuzení podporoval, se jej zdráhal účastnit¹⁸². Modlitební probuzení přetrvávalo na škole řadu let a nikdy nebylo oficiálně ukončeno. Některé dny prázdnin se zde, podle svědectví biskupa AC, modlil jen sám ředitel v náručí se svým synem“¹⁸³.

O tomto „modlitebním probuzení“ bylo natočeno i propagační video. Nadpřirozený původ probuzení měli biskupovi církve oznámit i dva neznámí proroci ze zahraničí, kteří přišli do ČR hledat místo, kde se mělo právě narodit „nové probuzení“. Spekulovalo se i o tom, že se jednalo o andělskou návštěvu. Rudolf Bubik o tom obsírněji vydává svědectví:

¹⁷⁹ Více o tom In FRANC, Aleš. Cizí oheň. Brno, 2002 – <https://www.apologet.cz/?q=articles/id/3-john-killpatrik-a-steve-hill-duchovni-obnovitele-ameriky> (1. 3. 2014).

¹⁸⁰ BUBIK, Rudolf. I řekl Bůh. Apoštolská církev, Česká republika – <http://apostolskacirkev.cz/...e/i-rekl-buh> (12. 11. 2015).

¹⁸¹ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo redaktora. Život v Kristu. roč. 9., č. 7–8., 1997, s. 2.

¹⁸² Osobní svědectví autora z rozhovoru s Michalem Beranem.

¹⁸³ Osobní svědectví autora z kázání Rudolfa Bubika v brněnském sboru AC z té doby.

„Jenže, asi po roce, kdy modlitby už trochu ochladly, nás navštívili tři muži z Norska. Přišli na základě proroctví, které obdrželi a řekli nám: „Přijali jsme proroctví. Bůh řekl skrze jednoho svého služebníka, že v Česku se narodilo probuzení. Že je malé, nepatrné, ale že to probuzení, které se teď narodilo, zapálí Českou republiku a ta zapálí celou Evropu. My jsme byli Bohem vysláni najít místo, kde máme proroctví předat.“ „Jak jste nás tady v Kolíně našli, přece v Praze, tam jsou velikáni, ale my?“ Odpověděli: „Bůh nás poslal hledat sem. Našli jsme vás, takže proroctví je pravdivé.“ Jak přišli, tak odešli. Už to je pomalu třináct let, co odešli. Míváme jeden problém. Když se proroctví nenaplní na druhý den ráno, padá vše. Tu noc jsme já i Maňka měli zvláštní zážitek. Znáte to, když člověk ještě spí, ale už je probuzený. Tak se probouzím a na mé posteli sedí muž, má v ruce Bibli a čte: Nato Hospodinův posel zvolal: „Hospodine zástupů, jak dlouho se ještě nechceš slitovat nad Jeruzalémem a nad judskými městy, jimž dáváš pociťovat svůj hrozný hněv již po sedmdesát let?“ ... Posel, který se mnou mluvil, mi nato řekl: „Provolej, že toto praví Hospodin zástupů: »Horlím pro Jeruzalém a Sijón velkou horlivostí...“ (Za 1,12.14) Vzpamatoval jsem se, a on už tam neseděl. Říkám to Maňce a ona říkala: „Za mnou byl taky a vysvětloval mi, že tak, jako Áron a Chur pozvedávali ruce Mojžíšovi, tak i já se mám modlit a pozvedávat ruce. A ještě mě vzal za ruce a ukazoval: „Tak to budeš dělat““¹⁸⁴.

Tak se měl Torontský oheň šířit i z oltáře kolínské biblické školy do celé AC, později do celé republiky a nakonec zapálit celou Evropu.

Střední zdravotnická škola

VOŠMT nebyla jedinou odbornou školou, které byla v rámci AC otevřena. Dalším projektem byla Střední zdravotnická škola (SZŠ) v Kutné Hoře. Definitivní rozhodnutí padlo v květnu 1995, kdy ÚR AC odhlasovala zřízení školy. Na koncepci se podíleli Milan Buban, Martin Suchánek a Květuše Mašínová.

Založení SZŠ

O plánu na založení školy a její registraci na MZ se Rudolf Bubik zmínil v srpnu 1995. Žádost byla podána již na jaře a nástup prvních studentů se očekával v září 1996¹⁸⁵. V rámci celostátních změn byla škola přeřazena z pravomocí MŠMT pod MZ. Původně se mělo jednat o otevření ve školním roce 1995 – 1996, ale nejasná ekonomická koncepce vedla k žádosti na MZ ČR o odložení otevření na školní rok 1996 – 1997. Přestože se opětovně podařilo školu přeregistrovat, což v té době musely na požadavek ministerstva učinit všechny obdobné školy, stále nebylo jasné, zda bude škola skutečně otevřena, protože pro každý obor bylo třeba získat patnáct studentů¹⁸⁶. Na den 27. dubna 1996 se pak v modlitebně v Kutné

¹⁸⁴ BUBIK, Rudolf. I řekl Bůh. Apoštolská církev, Česká republika – <https://apostolskacirkev.cz/zivot-cirkev/i-rekl> (12. 11. 2015).

¹⁸⁵ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 8., č. 7., 1995, s. 3–4.

¹⁸⁶ MAŠÍNOVÁ, Květuše. Život v Kristu. roč. 8., č. 3., 1996, s. 12.

Hoře konaly přijímací zkoušky a 2. září 1996 byla škola otevřena. Aleš Navrátil k tomu uvedl, že věří, že škola je Božím dílem a nemáme pohrdat dnem malých začátků¹⁸⁷.

Ke studiu bylo oproti původnímu požadavku přijato pouhých deset žáků k dvouletému studijnímu oboru ošetrovatel(ka). Slavnostního otevření se zúčastnily i významné osobnosti Kutné Hory a slovem posloužil biskup Apoštolské církve Rudolf Bubik. Od začátku ledna 1996 získala škola kancelář sboru AC v Kutné Hoře, o které se podělila s pastorem sboru Janem Vrzalíkem. Výuka pak byla plánována v pronajaté budově uprázdněné školy, k jejímuž převzetí došlo dne 8. srpna 1996 a jejíž inventář byl se svolením města využit. Ředitelka školy k tomu uvedla:

„Zvláště získání školní budovy za daných okolností bylo pro nás jasným ukazatelem, že vznik SZŠ není dílo lidí, ale Boží plán, což nás povzbudilo k další nesnadné práci“¹⁸⁸.

Orientace a dislokace školy

Ke zřízení školy vedla existence předmětu „Zdravotně sociální péče“, který Mašínová vyučovala na LBA. Studenti v rámci předmětu pracovali po určitý čas v nemocnici a na geriatrickém centru LDN, v domově důchodců a v mateřské škole. Založení vlastní SZŠ pak mělo posílit tuto orientaci. Rozhodnutím MZ byla SZŠ zařazena do sítě středních zdravotnických škol v ČR v oborech všeobecná sestra pro nástavbové, pomaturitní studium a ošetrovatelka pro absolventy devítiletých škol¹⁸⁹. Zbývalo jen najít vhodný objekt a finanční částku 500 000 Kč¹⁹⁰.

Škola a její vyučující

Vedením školy byl pověřen Martin Suchánek, který byl současně i vedoucím vychovatelem na LBA a Květuše Mašínová, ředitelka školy, která byla absolventka speciální pedagogiky a učitelka na SZŠ a LBA¹⁹¹. Dále sem patřili ekonomická pracovnice Jindra Papežová, která škole propůjčila vlastní počítač a Jan Vrzalík, učitel předmětu základy křesťanství¹⁹².

V únorovém Životě v Kristu z roku 1997 bylo pak přes slibný rozvoj uvedeno, že dojde nejen k avizovaným personálním změnám, ale i ke změnám neplánovaným, „*kteří závisí na pronájmu budovy a dalších okolnostech*“¹⁹³. Uvnitř čísla byla zpráva, která uváděla, že 18. prosince 1996 se konala pracovní porada všech pracovníků školy k bilancování, kde bylo konstatováno, že někteří vyučující, zejména externisté, se navzájem neznají. Příležitostí jim byl den otevřených dveří. Ten se uskutečnil 27. listopadu 1996 a předcházela mu propagace školy formou letáček na školách. Návštěvníkům byl připraven několikaminutový videofilm ze života školy a slyšeli několik slov o církvi, která školu

¹⁸⁷ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Kristu. roč. 8., č. 10., 1996.

¹⁸⁸ MAŠÍNOVÁ, Květuše. Střední zdravotnická škola Apoštolské církve v Kutné Hoře. Život v Kristu. roč. 8., č. 12., 1996, s. 8–9.

¹⁸⁹ MAŠÍNOVÁ, Květuše. Projekt Střední zdravotnické školy AC. Život v Kristu. roč. 7., č. 10., 1995, s. 15.

¹⁹⁰ MAŠÍNOVÁ, Květuše. Projekt Střední zdravotnické školy Apoštolské církve. Život v Kristu. roč. 7., č. 9., 1995, s. 15.

¹⁹¹ SZŠ informuje. Život v Kristu. roč. 8., č. 1., 1996, s. 7.

¹⁹² MAŠÍNOVÁ, Květuše. Střední zdravotnická škola Apoštolské církve v Kutné Hoře. Život v Kristu. roč. 8., č. 12., 1996, s. 8–9.

¹⁹³ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 9., č. 2., 1997, s. 2.

založila, což bylo zvláště důležité pro rodiče žáků, kteří projevovali o tuto informaci velký zájem. O den otevřených dveří projevil zájem i „několik místních občanek a příležitost využila i mateřská škola v sousedství“. Ve stejný den se škola prezentovala i na burze studijních příležitostí v Kolíně¹⁹⁴.

Na škole se rovněž konala přednáška Tomáše Řeháka, konala se exkurze v nemocnici v Kutné Hoře a proběhl adventní koncert a byl nabídnut krátký videofilm k prezentaci školy¹⁹⁵.

Finanční problémy

Škola od svého počátku však neměla finance na literaturu a vyučovací pomůcky a naléhavě proto žádala o sponzorské dary na matrace, umyvadla, kbelíky, termofory, teploměry, kostru, cvičnou figurínu, anatomické obrazy apod.¹⁹⁶ Nakonec se jisté řešení našlo, když Mašínová navštívila sklad se zdravotnickou technikou ve Švýcarsku. Zdejší materiál byl již použitý nebo prošlý a sloužil pro Afriku a země bývalého Sovětského svazu. Návštěvu skladu zprostředkoval Erik Theis, který zajistil i finanční prostředky a nakonec se objevily i sbory a jednotlivci, kteří byli ochotni zaplatit faktury¹⁹⁷. Tak bylo zajištěno alespoň základní vybavení pro výuku¹⁹⁸. Škola měla dále přislíbeny finance ve výši 50 000 na figurínu a některé pomůcky z letničního výboru v Anglii a stále byla vybavena jen provizorně. Učitelé namísto výuky byli nuceni shánět sponzory.

Změny ze strany ministerstva

V roce 1997 dochází ke změnám na ministerstvu školství, kdy – v období tehdejšího ministra Pilipa – mělo do dvou let dojít ke snížení počtu škol o 10 %, jelikož vzrůstal počet škol a snižoval se počet žáků. Z tohoto důvodu se plánovalo přesunutí školy do Kolína a legislativnímu spojení s VOŠMT, což bylo chápáno jako „pozitivní skutečnost“. Mělo dojít ke společným bohoslužbám, společnému ubytování žáků což mělo přinést ekonomické zvýhodnění a vytvořit duchovní zázemí pro žáky SZŠ. Z hlediska nedorešené registrace vyšších odborných škol zůstal na škole pouze jediný obor, a to „ošetřovatel“. Přestěhování školy do Kolína bylo naplánováno na červen, protože studenti měli být v té době na praxi. Výuka měla být obohacena o přednášky z „pastorální medicíny“ a „zdravotnické etiky“¹⁹⁹.

Ukončení činnosti

V červnovém čísle Života v Kristu však bylo uvedeno, že činnost SZŠ byla dočasně zastavena z důvodů problémů s převedením školy do Kolína a vhodného pronájmu s následnými finančními těžkostmi. Sponzoři školy podmiňovali své dary naplněním dostatečného počtu studentů, k čemuž nedošlo. Studentům bylo zajištěno distudování na jiné SZŠ, kterou se stala Evangelická akademie a

¹⁹⁴ MAŠÍNOVÁ, Květuše. SZŠ. Život v Kristu. roč. 9., č. 1., 1997, s. 10.

¹⁹⁵ MAŠÍNOVÁ, Květuše. SZŠ. Život v Kristu. roč. 9., č. 1., 1997, s. 13–14.

¹⁹⁶ MAŠÍNOVÁ, Květuše. Život v Kristu. roč. 8., č. 8., 1996, s. 8.

¹⁹⁷ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 8., č. 11., 1996.

¹⁹⁸ MAŠÍNOVÁ, Květuše. SZŠ. Život v Kristu. roč. 8., č. 9., 1996, s. 8.

¹⁹⁹ MAŠÍNOVÁ, Květuše. SZŠ. Život v Kristu. roč. 9., č. 3., 1997, s. 7.

církevní škola v Brně. Dočasné přerušení chodu školy nebylo již nikdy obnoveno. Zápis z Rady církve z května stejného roku pak tuto skutečnost uvádí do celkového obrazu:

„...prioritním důvodem tohoto rozhodnutí [uzavření školy] je vynucená změna personálního obsazení školy, především ztráta ředitele školy pro příští školní rok, dlouhodobé onemocnění seniora Východočeské oblasti Jana Vrzalíka, který byl duchovním garantem školy ze strany RC a odchod zástupce ředitele Ing. M. Suchánka do civilního zaměstnání. RC nevidí za této situace fungování školy jako reálné”²⁰⁰.

Ačkoliv byl plán SZŠ opakovaně uváděn jako Boží dílo, neměl dlouhého trvání.

²⁰⁰ NAVRÁTIL, Aleš. Zápis z mimořádného zasedání RC ze dne 26. 3. 1997.

Misie a diakonie

Motto:

Dílo každého vyjde najevo. Ukáže je onen den, neboť se zjeví v ohni; a oheň vyzkouší, jaké je dílo každého člověka.

(1 K 3, 13)

Úvod

Apoštolská církev byla již od svého založení příkladně aktivní, a to jak v nejrůznějších zejména misijních činnostech, tak v zakládání církevních institucí. Hnacím motorem mnohých z těchto aktivit byla evangelizace, často i s vyhlídkou velkého probuzení, které je nejrůznějšími proroky církvi již řadu let slibováno. Díky AC tak mohly evangelium slyšet statisíce Čechů. V mnohých těchto institucích zaujali vedoucí místa členové rodiny Bubikových, kteří již dříve byli v daných oblastech průkopníky. Rudolf Bubik byl vedle svého biskupství, kde zodpovídal za věrouku církve, i šéfredaktorem „Života v Kristu“; Pavel Bubik se později stal manažerem „Křesťanského života“; ve vedení „Nehemie“, „Misijní společnosti život“ a „Církve bez hranic“ stanul Stanislav Bubik. „Odbor sester“ vedla Marie Bubiková.

Nehemia

Organizace Nehemia v České republice byla založena v lednu roku 1992 ve spolupráci s letničními křesťany v Německu, kde tato stejnojmenná organizace vznikla. Původně měla sloužit diakonické resp. materiální pomoci křesťanům na východ a jihovýchod od České republiky, jako je Albánie, Rumunsko, Jugoslávie, Bulharsko apod. V současné době je jejím cílem přinášet změnu do lidských životů, pomáhat lidem v nouzi a reagovat na mimořádné události, jako přírodní katastrofy a válečné konflikty. Realizuje dlouhodobé projekty ve více než 14 zemích světa, kde spolupracuje s místními pracovníky a zvyšuje tak jejich efektivitu a celkovou soudržnost. Vysílá i pracovní týmy dobrovolníků. Je členem evropské organizace AVC a Nehemia²⁰¹.

Schematismus

Do služby se hned zpočátku zapojili Bohumil Štifter z Kutné Hory, který se stal ředitelem, a Lešek Chodek ze sboru v Karviné, který se seznámil s prací německé Nehemie již koncem osmdesátých let²⁰². Strukturu Nehemie organizačně zajišťoval koordinační výbor v čele s předsedou. 60 % členů výboru

²⁰¹ O nás. Nehemia – https://nehemia.cz/?page_id=7827 (13. 7. 2016).

²⁰² Nehemie v naší církvi. Život v Kristu. roč. 4., č. 1., 1992, s. 1.

bylo jmenováno zakladatelem tj. AC a zbylých 40 % členů bylo zvoleno z okruhu přátel Nehemie²⁰³. Členy koordinačního výboru byli Stanislav Bubik, Petr Bartoš, Robert Koukal, Lukáš Targosz, Lumír Folvarčný, Lech Ochodek, Václav Bednář a Stanislav Cichy. 2. února 1996 došlo k prvnímu historickému setkání klubu přátel Nehemie, kterého se účastnilo asi 20 členů. Z nich byl doplněn koordinační výbor o Julii Černou, Marii Faldynovou, Jiřího Lachmana, Miloslava Bartoše a Milana Konejla²⁰⁴. Ve stejném roce se novým ředitelem stal Stanislav Bubik²⁰⁵.

Počátky diakonické služby

Prvních několik let se Nehemia věnovala výhradně spolupráci s německou Nehemií a do roku 1995 se snažila naplňovat příkaz Velkého poslání vysíláním misionářů, finanční podporou místních pastorů a misionářů a pořádáním misijních konferencí a seminářů. Fyzické potřeby naplňovala sběrem šatstva, elektroniky, nábytku, invalidních vozíků a jejich přepravou potřebným. Dále shromažďovala finance, potraviny, léky a distribuovala je hladovým, invalidům, sirotkům, sociálně slabým rodinám a sirotčincům. Podporovala i sběr staršího vybavení pro zdravotnická zařízení²⁰⁶. Jako dar obdržela nákladní automobil Liaz a od začátku prosince 1992 převezla několik 20 tunových kontejnerů, zejména potravin a ošacení do Ruska, Rumunska a Moldávie²⁰⁷. V roce 1993 měla již Nehemia za sebou opakované cesty do Gruzie, Chorvatska, Estonska, Ruska a Ukrajiny²⁰⁸. V roce 1995 byl zahájen i nový program „Požehnej jedno dítě“ pro podporu etiopských dětí. Příspěvek 500 Kč měsíčně pokrýval školné, oblečení a zdravotnické zabezpečení²⁰⁹. Již následujícího roku se podpory dočkalo celkem 20 dětí z Etiopie a 10 sirotků ze Rwandy a Ugandy. Nehemia se začala spolupodílet i na programu hnutí Víry Lestera Sumralla „Krmte hladové“²¹⁰.

Misijní služba

V září 1995 proběhlo setkání pracovníků Nehemie s pracovníky „Exploze evangelizace“ pro zahraniční misii s dohodou další spolupráce. Pro tuto činnost Nehemia založila vlastní konto. Konto pro humanitární pomoc chudým zůstalo při „Misii Život“. První misijní cesty byly naplánovány do Rumunska, Jugoslávie a Albánie²¹¹. Ve stejném roce pokračovala i pomoc Ukrajině. Později Nehemia představila nový plán, který spočíval ve spolupodílení se na projektech Misie Život, německé Nehemie a programu Krmte hladové, tisku Biblí a nákupu zdravotnických pomůcek. Dále šlo o vytvoření sítě pravidelných dárců po vzoru Lestera Sumralla²¹².

²⁰³ BUBIK, Stanislav. Kruh přátel Nehemie. Život v Kristu. roč. 8., č. 11., 1996, s. 10–11.

²⁰⁴ FALDYNOVÁ, Marie. Setkání kruhu přátel Nehemie v Kolíně 1. února 1997. Nehemia Info č. 3., roč. 2., 1997, s. 9.

²⁰⁵ Celocírkevní konference Apoštolské církve. Život v Kristu. roč. 8., č. 8., 1996, s. 6–10.

²⁰⁶ BUBIK, Stanislav. Kruh přátel Nehemie. Život v Kristu. roč. 8., č. 11., 1996, s. 10–11.

²⁰⁷ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 4., č. 6., 1992, s. 7–8.

²⁰⁸ CHODEK, Lešek. Nadace Nehemia. Život v Kristu. roč. 6., 1994, s. 5.

²⁰⁹ VLACHYNSKÝ, Ivan. Nehemie. Život v Kristu. roč. 7., č. 6., 1995, s. 3.

²¹⁰ Zpráva z konference. Život v Kristu. roč. 8., č. 8., 1996, s. 5.

²¹¹ BUBIK, Stanislav. Jak skončila Exploze 94. Život v Kristu. roč. 6., č. 10., 1994, s. 7–8.

²¹² VLACHYNSKÝ, Jan. Služba potřebným. Život v Kristu. roč. 8., č. 2., 1996, s. 7–8.

Osamostatnění

Začátkem roku 1996 začala česká Nehemia pracovat samostatně a pobídla čtenáře Života v Kristu, aby se stali členy klubu jejich přátel. Bylo jim předloženo šest oblastí, kde by mohli najít své uplatnění: 1. Organizování sběru šatstva a jiných použitých věcí, 2. finanční podpora sirotků a hladových lidí, 3. finanční podpora pastorů a misionářů, 4. získávání sponzorů z řad podnikatelů a podniků ve svém okolí, 5. modlitební podpora celé nadace a 6. motivace křesťanů v okolí k této službě. V březnu 1997 se Nehemia transformovala v Nadační fond a jako cíl si stanovila zefektivnit informovanost o práci nadace, výběru šatstva, rozšířit reklamu mezi podnikateli, misijně působit v postkomunistických státech Střední Asie a vysílat misionáře do nezasažených zemí světa²¹³. Nato si pronajala bývalé kino ve Starém Kolíně, kde zřídila sklad šatstva pro oblast Čech²¹⁴ a na misijní konferenci ve dnech 22. – 25. května 1997 pozvala přednášet misionáře z Asie, Ruska a Balkánu²¹⁵.

Misijní společnost Život

Misijní společnost Život (někdy též zkráceně Misie Život) je dnes již klasickou institucí manažerského typu v církvi. Za pomoci lidského potenciálu a řízení lidských zdrojů uplatňuje své hlavní poslání v rozvoji křesťanského vůdcovství a snaží se pozitivně ovlivňovat růst a duchovní rozvoj církve. Svoji činností podporuje nejrůznější iniciativy v oblasti vzdělávání vedoucích a zakládání nových sborů. V současné době rozvíjí projekty ve strategickém partnerství s manažerskými organizacemi, jako jsou Europe Advance, Equip Leadership, Prepare International a Willow Creek Association²¹⁶.

Počátky

Původně tato společnost vznikla v roce 1992 za účelem evangelizace na Severní Moravě, v místech, kde dříve působili Moravští bratři. Jednalo se o města Zábřeh, Šumperk, Bílovec, Fulnek a Studénka²¹⁷. Tomuto projektu předcházela událost, kdy se v roce 1992 Stanislav Bubik, jako člen misijního týmu, zúčastnil evangelizace v Nottinghamu. Stalo se tak na pozvání sboru kazatele a proroka Davida Shearmana z britských Assemblies of God. Evangelizační kampaň nesla název EXPLO 92²¹⁸. Bubik byl velmi dobrý žák a uměl implementovat mnoho progresivních zahraničních trendů do České republiky, a tak i zde vznikly evangelizace s generickým názvem EXPLOZE.

Stanové evangelizace

V létě 1993 Bubik zorganizoval celocírkevní evangelizaci v Šumperku, Zábřehu a Bílovci s touhou zasáhnout i Fulnek a Studénku. Členům AC, kteří projevíli zájem, zasílal materiály o historii těchto měst

²¹³ BUBIK, Stanislav. Nehemia, roč. 2., č. 1. 1997, s. 1.

²¹⁴ KOUKAL, Robert. Nové středisko nadace Nehemia v Kolíně. Nehemia info. 1997, ročník 2, číslo 2, s. 5.

²¹⁵ Misijní konference 22.-25. kveten 1997. Nehemia, roč. 2., č. 1. 1997, s. 2.

²¹⁶ Misijní společnost Život, Apoštolská církev – <https://apostolskacirkev.cz/obsah/35-misijni-spolecnost-zivot> (27. 6. 2015).

²¹⁷ BUBIK, Stanislav. Stan '93. Život v Kristu. roč. 4., č. 11., 1992, s. 4–5.

²¹⁸ BUBIK, Pavel. Evangelizace našich bratří v Nottinghamu. Život v Kristu. roč. 5., č. 6., 1993, s. 8.

a závaznou přihlášku k evangelizaci. Odhad celé akce činil 500 000 korun²¹⁹. Cílem bylo „*aby v každé vesničce a městě byla silná místní církev*“. Po úspěšném tažení na Moravě byla plánována další města²²⁰. Od května do září 1994 existovalo již jedenáct měst, kde probíhala stanová evangelizace. Jednalo se o Kolín, Kladno, Kutnou Horu, Varnsdorf, Lysou nad Labem, Hustopeče, Znojmo, Jihlavu, Vyškov, Tišnov a Hranice na Moravě²²¹. Jen pro tato města bylo vytisknuto celkem 110 000 letáků a Stanislav Bubík vyzval církev k duchovnímu boji, aby Bůh, v duchu dominionismu, mohl převzít „*vládu nad těmito městy*“. Ve dnech 25. 4. až 1. 5. 1994, vyhlásil pro církev týdenní půst²²². Od 20. do 26. 6. 1994 se konala stanová evangelizace v Hodoníně. Exploze 94 trvala tři měsíce, bylo rozdáno 100 000 letáčků, proběhlo 100 evangelizačních setkání ve stanu a 80 pouličních evangelizací, kde se více než 500 lidí modlilo modlitbu hříšníka²²³. Také v roce 1995 pokračovaly stanové evangelizace pod názvem Exploze 95. Jejich zacílení bylo především na severní hranice České republiky, zejména na Most a Ostravu. Ve stejném roce byla na léto naplánována evangelizace v pěti dalších městech²²⁴, které se uskutečnily v Podbořanech, Klášterci nad Ohří, Chomutově²²⁵, Přerově a v Uherském Brodě²²⁶. Tyto evangelizace pořádala již Nadace Nehemia s novým ředitelem Stanislavem Bubíkem a Misijní společnost Život se stala součástí s vlastním účtem²²⁷.

Ekumenický rozměr

Ačkoliv se jednalo výhradně o evangelizace sborů AC, začali při nich spolupracovat i křesťané z různých, zejména charismatických církví. V Ostravě na Dubině se programu účastnili křesťané z Moravy, Kladna a Kolína a 30 Angličanů, kteří tvořili fotbalový tým. V Litovli a již dříve v Poděbradech pak sloužil belgický taneční tým a kázal i Stuart Angus²²⁸. Ve Znojmě proběhla spolupráce s JB, v Jihlavě s ECM a v Mostě se na spolupráci podílel místní sbor CB²²⁹. Služební týmy během evangelizací tvořilo 300 lidí z AC, KS, CB, ECM a ČCE²³⁰.

Průběh kampaní

Průběh stanových evangelizací byl obvykle podobný. Před akcemi se konalo školení poradců a před samotnou evangelizací probíhaly modlitby s „probuzenými křesťany“ v rámci nichž se uplatňovalo hledisko duchovního boje s démony. Dopoledne probíhal nácvik některých týmů (pantomima, hudba apod.). Po společném obědě se vycházelo do ulic, kde vedle programu bylo hlavním úkolem pozvat

²¹⁹ BUBIK, Stanislav. Stan '93. Život v Kristu. roč. 4., č. 10, 1992, s. 5.

²²⁰ BUBIK, Rudolf. Život v Kristu. roč. 5., č. 8., 1993, s. 3–4.

²²¹ BUBIK, Stanislav. Život v Kristu. roč. 6., č. 2., 1994, s. 5.

²²² BUBIK, Stanislav. Život v Kristu. roč. 6., č. 2., 1994, s. 9.

²²³ Zpráva Petra Bartoše o misijně evangelizačním odboru. Život v Kristu. roč. 8., č. 8., 1996, s. 5.

²²⁴ BUBIK, Stanislav. Ahoj všichni, kdo fandíte stanovkám. Život v Kristu. roč. 8., č. 6., 1996, s. 13–14.

²²⁵ BUBIK, Stanislav. Stan 96. Život v Kristu. roč. 8., č. 10., 1996, s. 6–7.

²²⁶ PÍŠOVÁ, Táňa. Stanové evangelizace očima služebníka. Život v Kristu. roč. 8., č. 10., 1996, s. 7.

²²⁷ Stanová misie. Info Nehemia. Červenec 1996.

²²⁸ BOBKOVÁ, Andrea. Exploze v Litovli. Život v Kristu. roč. 7., č. 10., 1995, s. 5.

²²⁹ TARGOSZ, Lukáš. Exploze 1995: Život v Kristu. roč. 7., č. 8., 1995, s. 5.

²³⁰ Zpráva Petra Bartoše o misijně evangelizačním odboru. Život v Kristu. roč. 8., č. 8., 1996, s. 5.

obyvatele na večerní shromáždění ve stanu. V rámci akcí se pořádaly fotbalové zápasy proti výběru z místních a byl připraven i program pro děti, obvykle s klauny a kovboji. Po evangelizaci byly dlouho do noci vedeny rozhovory s lidmi a konala se „uzdravení a osvobození“. To vše navzdory vedru nebo jiné nepřízni počasí²³¹. V rámci evangelizací byly plánovány semináře o evangelizaci, uzdravování v moci Ducha, víře, učednictví, duchovních darech a věrnosti ve službě²³².

V Ostravě evangelizaci provázely specifické prvky duchovního boje, jako „sedmeronásobné modlitební obcházení stanu“ (tzv. Jericho March) apod.²³³ Účastníci byli při modlitbách povzbuzováni, že se mohou stavět proti mocnostem temna a v nepřízni počasí býval rozpoznáván démonický útok²³⁴. Bubik s nadsázkou uvedl, že by z těchto evangelizací bylo možné napsat české „Střetnutí“²³⁵. Například v Kladně zjistil, že místo, na kterém je stan postaven, je kontrolováno „duchem nenávisti mezi skiny o Romy“. Uvedl k tomu: „Každý den jsme se stavěli proti tomuto duchu a přikazovali mu, aby ustoupil pryč“²³⁶. Městem, které se stalo doslova mekkou duchovního boje, byla Kutná Hora. Místní světoznámá kostnice, ve které jsou exponovány stovky historických lebek a kostí, implikovala v evangelistech přítomnost „ducha smrti“.

„Když jsme přijeli do Kutné Hory, rozpoznali jsme, že nad tímto městem dominuje „duch smrti“. Na druhé setkání přišel muž, který byl na nás rozzlobený a vyhrožoval nám, že má moc nás dostat z tohoto města. Odešel domů a za chvíli jsme měli co do činění s větrem, který nám chtěl převrátit stan“²³⁷.

Po několika peripetiích, kdy hrozilo, že vítr zničí stan, Bubik při modlitbách narazil na „něco duchovního“. Když se začal modlit v jazycích, rozpoznal, že má vyhlásit „porážku ducha smrti“²³⁸. Celý tento popis poněkud připomíná Bonnkeho zápasy s ďáblem, který chtěl zničit jeho stan a až Bonnkeho příkaz ho v tom zastavil. Je rovněž možné, že na příklonu k charismatickému směřování a odmítnutí klasické letniční profilace, kterou představovaly sbory Assemblies of God z USA, se později podepsala ještě další záležitost. Na těchto evangelizacích vznikl dluh ve výši 60 000 korun a Bubik k tomu uvedl:

„Pokud se jedná o peníze, zůstali jsme v dluhu asi 60 000 Kč. Každý rok jsme dostávali větší částku peněz od bratří z Assemblies of God z USA, ale tento rok nám neposkytli nic. Nejspíš měli důležitější výdaje na misii. Nemám kvůli tomu žádné velké trápení, protože vím, že tyto stanovky byly Boží vůlí a co si Bůh objedná, to také zaplatí. Možná, že mi chce Bůh ukázat, že nepotřebujeme Ameriku, aby zaplatili misii v České republice, že má dostatek peněz v Čechách“²³⁹.

²³¹ Stanová misie. Info Nehemia. Červenec 1996.

²³² BUBIK, Stanislav. Misijní společnost informuje. Život v Kristu. roč. 4., č. 7., 1992, s. 5.

²³³ TARGOSZ, Lukáš. Exploze 1995: Život v Kristu. roč. 7., č. 8., 1995, s. 5.

²³⁴ BUBIK, Stanislav. Žeň na Moravě. Život v Kristu. roč. 5., č. 8., 1993, s. 3–4.

²³⁵ Jednalo se o román z letničního prostředí, který naváděl k boji s démony a kosmickým exorcismům.

²³⁶ BUBIK, Stanislav. Co se děje na evangelizacích „Exploze 94“ Život v Kristu. roč. 6., č. 7., 1994, s. 9–10.

²³⁷ BUBIK, Stanislav. Co se děje na evangelizacích „Exploze 94“ Život v Kristu. roč. 6., č. 7., 1994, s. 9–10.

²³⁸ BUBIK, Stanislav. Co se děje na evangelizacích „Exploze 94“ Život v Kristu. roč. 6., č. 7., 1994, s. 9–10.

²³⁹ BUBIK, Stanislav. Stan 96. Život v Kristu. roč. 8., č. 10., 1996, s. 6–7.

Kontroverze

Zahraniční trendy, které prostřednictvím evangelizací a seminářů implementovala Misijní společnost Život, však vyvolávaly mezi tradičními sbory AC další kontroverze. Někteří kritizovali podle nich nebiblickou a extrémní formu duchovního boje, často výstřední chování některých členů evangelizačního týmu, používání rockové hudby apod. Avšak v Životě v Kristu měla společnost široké pole působnosti a mohla jej bez problémů používat ke své apologetice. Jako nejúčinnější evangelizace byly totiž shledány právě kontroverze vyvolávající večery pro mladé, kde se hrála rocková hudba a kde se například pořádala soutěž „o krále raperů“ pro místní omladinu. Právě ve Vyškově, kde k této kulturní vložce došlo, navštívilo náhle stan trojnásobek mladých lidí, z nichž později 15 reagovalo na výzvu při následné, běžné evangelizaci. Bubik tento úspěch pro čtenáře Života v Kristu okomentoval řečnickou a vyzývací otázkou: „*Kdy jsme my křesťané byli naposled někde mezi nevěřícími na diskotéce, v hospodě, v baru...?*“²⁴⁰ Následující vývoj měl zřejmě tuto nedostatečnost křesťanů napravit.

Ačkoliv i Rudolf Bubik dával najevo svůj nesouhlas s některými prvky, jeho syn Stanislav měl doširoka otevřené pole působnosti. Snad proto se mnozí kritici omezili na konstatování, že by bylo dobré, kdyby na evangelizacích nesloužili především zahraniční služebníci. Na tuto námitku reagoval Lukáš Targosz, že je to sice dobrý nápad, ale že Češi nejsou ochotni věnovat například celé prázdniny službě ve stanu, a tudíž je zahraniční účast zcela nevyhnutná²⁴¹. Například konzervativnější sbor v Českých Budějovicích si později na stanové evangelizaci ve Vyšším Brodě vypůjčil pouze stan, ale bez Bubikova týmu.

Bilance

Na celocírkvní konferenci v roce 1996 bylo sděleno, že stanové evangelizace do této doby zasáhly již 36 míst a odhadem stan navštívilo během 11 stanových evangelizací 4 – 5 000 účastníků a bylo osloveno až několik desítek tisíc lidí²⁴². Z evangelizací v Bílovci, Šumperku a Zábřehu zůstalo v AC celkem 15 lidí²⁴³. V Kolíně a Kladně reagovalo na výzvu 80 resp. 60 lidí a na ostatních místech v průměru 30 lidí. V Hodoníně bylo získáno celkem 50 karet rozhodnutí a zájem později projevila asi čtvrtina²⁴⁴. V roce 1994 pak zůstalo v AC 25 lidí²⁴⁵. Z evangelizací v Mostě a Ostravě zůstalo v církvi 12 lidí²⁴⁶. Výsledkem následných evangelizací byli spíše obrácení jednotlivci v některých městech. V Podbořanech se jednalo o dva mladé lidi a v Klášterci, kde byla dříve misijní skupina pražského sboru, se konsolidovala skupina 15 lidí. V Chomutově se Bubik seznámil s pastorem sboru Slova života, který kvůli věroučným neshodám zvažoval opustit svojí církev, k čemuž nakonec došlo a tento sbor požádal o vstup do AC. Spolu s několika obrácenými vznikla větší skupina věřících. Tak byl položen

²⁴⁰ BUBIK, Stanislav. Jak skončila „Exploze 94“ Život v Kristu. roč. 6., č. 10., 1994, s. 7–8.

²⁴¹ TARGOSZ, Lukáš. ...A co já? Život v Kristu. roč. 4., č. 7., 1995, s. 6–7.

²⁴² Zpráva Petra Bartoše o misijně evangelizačním odboru. Život v Kristu. roč. 8., č. 6., 1996, s. 5.

²⁴³ Zpráva Petra Bartoše o misijně evangelizačním odboru. Život v Kristu. roč. 8., č. 8., 1996, s. 5.

²⁴⁴ CUPAL, Bohuslav ml., Stan naděje. Život v Kristu. roč. 6., č. 9., 1994, s. 7.

²⁴⁵ Zpráva Petra Bartoše o misijně evangelizačním odboru. Život v Kristu. roč. 8., č. 8., 1996, s. 5.

²⁴⁶ Zpráva Petra Bartoše o misijně evangelizačním odboru. Život v Kristu. roč. 8., č. 6., 1996, s. 5.

základ sboru v Chomutově, což byl první sbor AC v severozápadních Čechách a stal se základem pozdější Církve bez hranic²⁴⁷.

Církev bez hranic

Jak uvedl šéfredaktor Života víry, CBH vznikla jako „církev v církvi“. Byla v podstatě založena charismaticky orientovanými křesťany, zejména Stanislavem Bubikem a jeho učedníkem Lukášem Targoszem.

Schematismus

Dnes se CBH definuje jako společenství křesťanů, které spojují společné vztahy a sdílení společných hodnot. Jednotlivé sbory jsou na sobě nezávislé a formálně se řadí do společenství Apoštolské církve²⁴⁸.

Počátky

O Stanislavu Bubikovi existuje samostatná kapitola. Lukáš Targosz se narodil v Karvině a jeho rodiče patřili do CB. Pro Targosze se však jednalo o „mrtvé náboženství“. Sám uvádí, že uvěřil až v roce 1989. Poté uslyšel o křtu v Duchu svatém, který sám prožil a zapojil se do charismatické skupinky ve svém sboru, která se právě ustavila. Skupinka měla kontakt s pražskou Vodou života, což vneslo do sboru napětí. Sám k tomu v podstatě wagneriánským slovníkem uvedl:

„Jezdili jsme se do živých církví „načerpát“ a u nás „vyčerpát“, ale tím jsme se více a více vzdalovali svému sboru“²⁴⁹.

Situace ve sboru se vyostřovala, a proto Targosz z CB odešel ve „velice mírném a pokojném duchu“. Svoji radikální orientaci si ovšem odnesl s sebou. S ním odešli i další lidé, kteří – jak bývalo strategií Vody života – založili Vodu Života v Havířově. Targosz nakonec odešel do sboru AC v Havířově, kde se seznámil se Stanislavem Bubikem a později se stal zakládajícím členem sboru v Karvině, kde začal vést mládež. Později nastoupil na biblickou školu v Kolíně²⁵⁰.

Kontroverze

Uskupení CBH, které bylo dílem obou protagonistů resp. konstitucí zahraničních vlivů, které Bubik i Targosz zužitkovali, však vneslo do AC pnutí. Reflektoval je Petr Bartoš, zástupce biskupa pro evangelizaci, když prohlásil:

„Jsem nadšený, že vznikají nové sbory a že jsou lidé, kteří se dokážou odevzdat této věci. Možná proto, že svým nasazením jsou hodně vidět, působí u některých členů církve jako špatné svědomí. Myslím, že toto téma je ožehavé také kvůli názvu Církev bez hranic. Vím, že mají pro to zdůvodnění, co tím názvem vyjadřují. Pokud to však působí u ostatních členů církve dojem, že se vyčleňují z AC,

²⁴⁷ BUBIK, Stanislav. Stan 96. Život v Kristu. roč. 8., č. 10., 1996, s. 6–7.

²⁴⁸ Historie. Církev bez hranic – <http://www.cirkevbezhranic.cz/> (13. 7. 2016).

²⁴⁹ Misijní společnost představuje své členy. Život v Kristu. roč. 5., č. 8. 1993, s. 7.

²⁵⁰ Misijní společnost představuje své členy. Život v Kristu. roč. 5., č. 8. 1993, s. 7.

pak by bylo podle mne lépe jej nepoužívat. Stojí to za zvážení, protože to působí napětí, nedůvěru a někdy hořkost. A u některých lidí mimo AC to navozuje určitou radostnou škodolibost, že u nás dochází k štěpení. Stojí však za úvahu, zda by se do práce zakládání sborů neměly dát i zbývající sbory AC s minimálně stejným nasazením, protože CBH podle statistiky rostou a ne málo“²⁵¹.

Jádro CBH bylo z velké části složeno z lidí, kteří se k Bubikovi připojili během stanových evangelizací. Nebyli to vždy čerství konvertité, ale i různí bezprizorní křesťané, které Bubik shromáždil. Na základě proroctví, zřejmě ze Shearmanových kruhů, že má vystoupit ze stínu svého otce, pak i tuto skupinu nasměroval. Prvním oficiálním uskupením CBH se roku 1996 stal právě ze stanových evangelizací vzešlý sbor v Chomutově²⁵².

Vliv na směřování AC

Tito křesťané se posléze stali progresivní mládežnickou skupinou, skrze kterou Bubik prosazoval inspiraci, kterou sám získával ze zahraničí a která mj. spočívala v boji s tradicí a klasickými strukturami. Dá se říci, že CBH byla logickým vyústěním Bubikovy misijní činnosti. A jelikož zastával odlišnou teologii než hlavní proud AC, obklopil se stejně smýšlejícími lidmi, které vedl a z nichž vytvořil vlastní církevní útvar, který perzistoval v rámci letniční denominace. Tato skupina, skrze časopis „Překročit hranice“ a organizaci Nehemia, stále více ovlivňovala Apoštolskou církev, což později vedlo téměř k rozkolu.

Nakonec konzervativní křídlo ustoupilo Bubikovu směřování a AC přijala, jak již bylo na více místech této publikace zmíněno, radikálnější charismatickou orientaci. Svůj vliv v tom jistě hrálo i Skupinkové hnutí a Torontské požehnání, které AC postrkovalo vstříc Bubikově nové orientaci. Jak vyplývá z výroku Bartoše, mohl to ale být i pragmatismus způsobený obdivem k prorůstové statistice a v neposlední řadě možná i Bubikova příslušnost k rodině, která měla v AC zcela zásadní vliv.

Za poznámku ovšem stojí, že statistiky hnutí „Církevního růstu“, kam manažerská CBH patří, se vytvářejí dle odlišného klíče, než je obvyklý součet počtu členů. Cílem je vykazovat neustálý růst, a tak se možná proto počítají i děti a příznivci, včetně návštěvníků shromáždění, často i odhadem. Když mnohem později AC přejala tento „manažerský klíč“, uváděla v roce 2008 počet 7 040 členů včetně dětí a čekatelů²⁵³, zatímco členů bylo ve stejném roce podle Života víry necelých 3 000²⁵⁴. Podle cenzu v roce 2011 se pak k církvi přihlásilo 4 934 lidí.

²⁵¹ Rozhovor s Petrem Bartošem, zástupcem biskupa pro misii a evangelizaci. Apoštolská církev - <https://apostolskacirkev.cz/zivot-cirkev/rozhovor-s-petrem-bartosem-zastupcem-biskupa-pro-misii-a-evangelizaci> (27. 6. 2016).

²⁵² Historie. Církev bez hranic – <http://www.cirkevbezhranic.cz/> (13. 7. 2016).

²⁵³ Sbory Apoštolské církve. Apoštolská církev – <http://web.archive.org/web/20081002150108/http://www.apostolskacirkev.cz/view2.php?rstema=13&stromhlmenu=6:13> (28. 6. 2016).

²⁵⁴ DITTRICH, Tomáš. Rudolf Bubik byl „kolenolog“. Život víry. roč. 27., č. 6., 2016, s. 20–22.

CBH se tak vedle Misijní společnosti Život a Nehemie stala třetím vlivovým uskupením, které, zřejmě i skrze zahraniční proroctví, vedlo Stanislava Bubika k vystoupení „ze stínu jeho otce“ a nelze se divit, že později usiloval o pozici biskupa církve, jak bude popsáno v dalším dílu.

Teen Challenge

Služba Teen Challenge (TC) se v ČR pojí se jménem Petra Ministra. Ten se obrátil v roce 1985 a již po roce se začal stýkat s drogově závislými lidmi a spolu s jinými hledal „co nejefektivnější způsob pomoci těmto lidem“. Nakonec se napojili na mezinárodní organizaci TC.

Schematismus

Pro TC v ČR jsou závazné veškeré dokumenty o práci TC ve světě. Garantem této práce v ČR je „Národní rada TC“ a „národní ředitel“. TC je postaveno na evangelikálních základech a je službou církve společnosti. Cílem je pomoci mladým lidem najít lepší způsob života, který by nebyl naplněn destrukcí, násilím a nenávistí, drogami a alkoholem²⁵⁵.

Počátky

Tato organizace byla založena v roce 1958 americkým letničním kazatelem Davidem Wilkersonem, který misijně pracoval mezi mladými narkomany v New Yorku²⁵⁶. K založení TC v ČR došlo v rámci AC v roce 1994 v Českém Těšíně. Předcházely tomu první kontakty s Teen Challenge EurAsia resp. s jeho ředitelem A. Pernem a T. Bremerem v roce 1987 a první školení se uskutečnilo na jaře roku 1990 v Košicích²⁵⁷. Bývalý vedoucí pobočky v Brně k začátkům uvedl:

„V té době (počátek devadesátých let) probíhalo teprve jednání o vzniku TC v Česku – materiály se shromažďovaly u pastora Apetauera. Jak jsem zjistil později, Apetauer tyto materiály pouze shromažďoval. Později bylo rozhodnuto, že se tyto dokumenty přemístí do Břeclavi. Při tomto stěhování se valná část dokumentů nenávratně ztratila. Teprve v roce 1994 došlo v Českém Těšíně k založení české odbočky TC“²⁵⁸.

První středisko, které bylo otevřeno v březnu roku 1994, byla Tyra na Severní Moravě. Jednalo se o domek, který poskytla Apoštolská církev. TC do něho pak investovalo cca 300 000 Kč k opravám. Záštitu středisku poskytl především sbor v Českém Těšíně a počátkem roku 1995 tvořilo jeho klientelu šest lidí²⁵⁹. Protože se jednalo o učenický program, byli pak tito nazýváni „studenty“. Program byl následující: ráno v sedm hodin budíček, poté od osmi do devíti následovala ranní bohoslužba a od devíti do tří byl pracovní čas, který spočíval v opravě domku, práci na poli, v lese apod. Jednou týdně byla

²⁵⁵ Vize Teen Challenge, Teen Challenge Internacional, Česká republika – <http://www.teenchallenge.cz/home/vize-teen-challenge> (13. 7. 2016).

²⁵⁶ MINISTR, Petr. Dívčí centrum. Život v Kristu. roč. 9., č. 1., 1997, s. 9.

²⁵⁷ Historie Teen Challenge – Teen Challenge International, Česká republika – <http://www.teenchallenge.cz/home/historie-teen-challenge> (13. 7. 2016).

²⁵⁸ KLÍČNÍK, Tomáš. Ohlédnutí za mojí působností v Teen Challenge. Brno, 8. 2. 2000.

²⁵⁹ MINISTR, Petr. Vítejte v Teen Challenge! Život v Kristu. roč. 7., č. 8. 1995, s. 6.

navštěvována skupinka v Oldřichovicích a dvakrát do týdne shromáždění v Českém Těšíně. Studentů bylo v roce 1996 pět a bydleli v jedné místnosti²⁶⁰. Později vznikala i konzultační centra. Jedno za podpory města ve středisku „Centra podpory zdraví“ v Českém Těšíně a následně se plánovalo založení kavárny v Havířově, kde byl ve stejném roce vyškolen tým²⁶¹.

Rozvoj

Od roku 1994 probíhala již práce ve věznici Ostrava-Heřmanice, kde se v roce 1996 scházelo pravidelně 12 – 14 lidí. Spolupráce probíhala s místním lékařem, který zde zřídil poradnu pro drogově závislé. Pracovníkům bylo povoleno navštěvovat psychiatrické léčebny v Plzni, Praze a v Opavě. TC tedy potřebovalo ke spolupráci další lidi, avšak naráželi například na „zamítavé stanovisko pastora“²⁶². 4. května 1996 proběhlo setkání pracovníků TC ve sboru ECM Maranatha v Plzni, který se stal domovským sborem plzeňského TC. Pro pracovníky bylo připraveno školení v Tyře.

První instituce

V Plzni byla pro TC připravena i kavárna a čajovna a místnost pro terapeutický program „Turning point“²⁶³. Od roku 1996 zde bylo možné ubytovat některé klienty²⁶⁴. Vedle spolupráce s Plzní byla v roce 1996 rovněž zbudována národní kancelář TC a středisko v Praze při sboru Maranatha pod vedením misionáře AoG USA Toma Loftona, v jehož týmu byli lidé z různých sborů. Výhledově se v Praze uvažovalo o zřízení konzultačního střediska a kavárny. V plánu bylo i založení TC v Brně, kde již existoval kontakt s některými křesťany a v Ostravě, kde se počítalo s lidmi z KS, kteří absolvovali seminář o prevenci. Z lidí, kteří již prošli TC v Tyře, začal v témže roce jeden studovat SZŠ AC v Kutné Hoře, druhý se stal studentem angličtiny a třetí byl na civilní službě na Slovensku. Čtvrtý se stal zaměstnancem sboru AC v Českém Těšíně²⁶⁵. Koncem roku 1996 TC usilovalo o objekt pro ženy a získalo do pronájmu budovu dvoutřídky v Českém Těšíně pro cca 12 – 15 klientů. Budovu školy bylo ovšem potřeba opravit za cca 17 000 korun, což nebylo v možnostech TC²⁶⁶. Dále se uvažovalo o větším středisku a vedoucí v TC vnímali, že je Bůh vede k získání objektu v zámku v Ropici, který byl v dezolátním stavu²⁶⁷. V této době bylo TC přijato za člena „duchovenské péče“²⁶⁸.

Royal Rangers

Organizace Royal Rangers (RR) je v podstatě křesťanskou obdobou skautingu. Vznikla v šedesátých letech v USA s cílem pomoci mladým lidem najít skutečné životní hodnoty, vybudovat zdravý a pevný

²⁶⁰ HASMANDOVÁ, Petra. Středisko Teen Challenge v ČR. Život v Kristu. roč.8., č. 1., 1996, s. 12–13.

²⁶¹ MINISTR, Petr. Dívčí centrum. Život v Kristu. roč. 9., č. 1., 1997, s. 9.

²⁶² VLACHYNSKÝ, Ivan. Život v Kristu. roč. 8., č. 5. 1996, s. 7.

²⁶³ VLACHYNSKÝ, Ivan. TC v Plzni. Život v Kristu. roč. 8., č. 7–8. 1996, s. 9–10.

²⁶⁴ MINISTR, Petr. Dívčí centrum. Život v Kristu. roč. 9., č. 1., 1997, s. 9.

²⁶⁵ VLACHYNSKÝ, Ivan. Nový domov. Život v Kristu. roč. 8., č. 9. 1996, s. 9.

²⁶⁶ MINISTR, Petr. Dívčí centrum. Život v Kristu. roč. 9., č. 1., 1997, s. 9.

²⁶⁷ VLACHYNSKÝ, Ivan. Služba. Život v Kristu. roč. 8., č. 11. 1996, s. 7–8.

²⁶⁸ VLACHYNSKÝ, Ivan. Práce ve věznici. Život v Kristu. roč. 8., č. 7–8. 1996, s. 9–10.

charakter a chránit před negativními jevy, zejména násilím, alkoholismem a drogami. Za tímto účelem byl vypracován program a metody práce, na které dnes navazují RR po celém světě. Je určen především pro spolupráci s letničními a charismatickými církvemi²⁶⁹. Zastřešující celosvětovou organizací je „RR International“, která je misijní snahou letniční církve Assemblies of God²⁷⁰.

Poslání a věrouka

Pentekostální orientace je zřejmá již ze symboliky RR. Zlatá hvězda znázorňuje čtyři oblasti života: fyzickou, duševní, duchovní a sociální. Červené hroty vyjadřují základní nauku o spasení, uzdravení, Duchu svatém a o vytržení, což koliduje s pentekostální christologií Krista spasitele, uzdravitele, křtitele v Duchu svatém a přicházejícího krále (tzv. Foursquare neboli „plné“ evangelium). Modré hroty ve znaku symbolizují tzv. zákoník RR, který odráží antropologický trichotomismus a deklaruje, že mládežník je bdělý (psychicky, fyzicky a duchovně); je čistý (na těle, v mysli i v řeči); statečný (i přes nebezpečí, kritiku a hrozby); věrný (svému sboru, rodině, přední hlídce a přátelům), zdvořilý, laskavý a ohleduplný; poslušný (poslouchá své rodiče, vedoucí a autority) a duchovní (modlí se, čte Bibli a svědčí)²⁷¹.

Obrázek 10. Znak Royal Rangers

Počátky a světový rozvoj

V roce 1981 byla organizace prezentována i v Evropě, resp. v Německu a Švýcarsku a následně byl vypracován tzv. evropský model, podle kterého se pracuje ve většině evropských zemí. Jedná se především o literaturu pro děti a vedoucí, výcvik vedoucích a spolupráci s rodiči²⁷².

Česká republika

V ČR se organizace začala rozvíjet pod záštitou Apoštolské církve v osmi městech s cílem vést děti ke Kristu, a to v celkem čtyřech věkových skupinách²⁷³. V roce 1992 se 12 vedoucích z ČR zúčastnilo „Národního výcvikového tábora“ ve Švýcarsku. Jako řidič vezl tyto delegáty Petr Walach, pozdější obhájce Bonnkeho učení, který již před tím, pro potřeby trineckého sboru, natočil edukační video ze

²⁶⁹ Royal Rangers – Programs: Chartering Your Group – <https://royalrangers.com/-/media/DA402FB06E5B4C95BB7CBDCFF3371219.ashx> (28. 6. 2016).

²⁷⁰ Royal Rangers International. Royal Rangers – <http://royalrangersinternational.com/> (1. 7. 2016).

²⁷¹ Znak Royal Rangers. Royal rangers – <http://www.31ph.royalrangers.cz/znak-rr.html> (1. 7. 2019).

²⁷² O Royal Rangers. Royal Rangers – <https://www.3ph.royalrangers.cz/o-nas/historie-royal-rangers/> (28. 6. 2019).

²⁷³ Ranger Kids (6 – 8 let), Discovery Rangers (9 – 11 let), Adventure Rangers (12 – 14 let), Expedition Rangers (1. 7. 2016).

švýcarského semináře RR pro službu dětem. Následně, když bylo třeba začít práci s mládeží, Walach spolu s Janou Bílou z Těšína, Petrem Wepsem a Ladislavem Vrajem z Valašského Meziříčí založili účelové zařízení AC, které přeregistrovali na občanské sdružení²⁷⁴. Walach se posléze stal i „národním velitelem“. V roce 1993 se pořádalo několik víkendových táborů a v době od 6. – 10. 7. 1994 probíhaly výcvikové tábory pro vedoucí²⁷⁵. Největší událostí v Royal Rangers byl Eurocamp, který se konal v roce 1995 v Dánsku a účastnilo se jej 43 dětí a vedoucích z České republiky. Celkem se zde setkala 2 164 dětí ze 14 zemí Evropy²⁷⁶. V téže roce se v ČR pořádal i tábor pro děti nekřesťanů, který zaujal svojí nízkou cenou. Služebný tým zde byl mezidenominační. Na tomto táboře se celkem 18 dětí rozhodlo přijmout Ježíše Krista²⁷⁷. RR v ČR fungoval nejdříve jako účelové zařízení Apoštolské církve a od roku 1996 jako občanské sdružení „Royal Rangers v ČR“²⁷⁸.

Schematismus

Struktura a nomenklatura vychází z vojenské symboliky, kdy v čele každé národní organizace stojí „národní rada“ v čele s „národním velitelem“ se svým zástupcem. Národní radu tvoří vybraní velitelé „předních hlídek“, které jsou jimi vedeny. Inspirace vojenstvím resp. veliteli, stejnokroji (podobné známe ze Skauta) a hlídkami, spolu se závazkem poslušnosti autoritám a věrnosti sboru, možná souvisí i s klasickým letničním obrazem církve jako armády.

Přední hlídky

Základními jednotkami ve schematismu RR jsou tzv. „Přední hlídky Royal Rangers“, což jsou samostatné organizační jednotky (pobočné spolky), které pracují v konkrétních městech ČR²⁷⁹. Zakládajícími členy byly tzv. Přední hlídky Český Těšín, Břeclav, Oldřichovice a Valašské Meziříčí. Již v roce 1992 se zde organizovaly tábory podle standardu RR. Tyto čtyři hlídky fungují i dnes²⁸⁰. V roce 1994 byla první hlídka vybudována i v Rumburku, při AC Varnsdorf²⁸¹. Přední hlídka v Břeclavi pak v létě 1995 pořádala třídní tábor u Kobylí a devítidenní tábor u statku Nouzova²⁸². V roce 1996 se konal tábor v Hradci nad Moravicí Přední hlídky v Oldřichovicích, na který se přihlásilo 46 dětí ve věku 1 – 5 třídy. Tým vedoucích byl složen ze čtyř denominací²⁸³. Ve dnech 7 – 16. srpna 1996 se na tábořišti Průzkumník nedaleko Kolína konal tábor RR společně s Přední hlídkou v Břeclavi²⁸⁴. Celkem mělo RR v roce 1996 asi sto členů a přední hlídky pracovaly na 14 místech²⁸⁵.

²⁷⁴ 20 let Royal Rangers v České republice. Apoštolská církev – <https://apostolskacirkev.cz/428-20-let-royal-rangers-v-ceske-republice> (28. 6. 2016).

²⁷⁵ Zprávy z Royal Rangers. Život v Kristu. roč. 6., č. 2. 1994, s. 7.

²⁷⁶ WALACH, Petr. Eurocamp – Mariager 95. Život v Kristu. roč. 7., č. 9. 1995, s. 81.

²⁷⁷ WALACH, Petr. Přední hlídka RR v Oldřichovicích. Život v Kristu. roč. 7., č. 9. 1995, s. 14–15.

²⁷⁸ O Royal Rangers. Royal Rangers – <https://www.royalrangers.cz/o-royal-rangers/> (1. 7. 2016).

²⁷⁹ Přední hlídky. Royal Rangers – <https://www.royalrangers.cz/rubrika/predni-hlidky/> (1. 7. 2016).

²⁸⁰ Historie Royal Rangers – <https://www.royalrangers.cz/o-royal-rangers/historie/> (1. 7. 2016).

²⁸¹ Royal Rangers v Rumburku. Život v Kristu. roč. 6., č. 9. 1994, s. 5.

²⁸² HELEŠIC, Petr. Royal Rangers – přední hlídka č. 2 Břeclav. Život v Kristu. roč. 8., č. 1. 1996, s. 14–15.

²⁸³ WALACH, Petr. Tábor v Hranici nad Moravicí. Život v Kristu. roč. 7., č. 11. 1995, s. 14–15.

²⁸⁴ VAŠÁT, Pavel. Letní tábor Moyal Rangers. Život v Kristu. roč. 8., č. 10., 1996, s. 10.

²⁸⁵ Celocírkevní konference Apoštolské církve. Život v Kristu. roč. 8., č. 8., 1996, s. 6–10.

Národní výcvikový tábor

Jednou z nejdůležitějších akcí Royal Rangers je tzv. „Národní výcvikový tábor“ (NVT). Účastní se ho vedoucí táborů. Ti se zde během čtyř dnů seznamují s organizací RR a získávají dovednosti týkající se táboření a akcí pro děti. Účastníci NVT postaví tábor, získají nejdůležitější informace a prožijí si dva ukázkové táboráky. Témata hlavních odborností jsou: bezpečnost v práci s dětmi, první pomoc, příroda, práce s náradím, uzly, vazby, oheň – vaření, práce s mapou a busolou²⁸⁶.

Tyto tábory se konají od roku 1993²⁸⁷ a v roce 1995 od 28. 6. července se konal nedaleko Huslenek na Vsetínsku již třetí NVT, kdy došlo k proškolení více než 60 lidí²⁸⁸. Jeden z dalších NVT se pak konal ve dnech 1. – 4. 7. 1996²⁸⁹ a 27. 4. 1996 se došlo k schůzce velitelů z celé republiky na pravidelné konferenci v Oldřichovicích, kteří jednali o akci POW WOW, což je sejití všech kmenů spolu s velkou olympiádou²⁹⁰.

Kontroverze

NVT bývá jeho účastníky někdy vytýkán vojenský drill a tvrdá disciplína. Petr Walach k tomu uvádí:

„A skutečně to výcvikový tábor je – čtyři dny intenzivního školení. První dva dny chtějí všichni odjet, protože si myslí, že práce a úkolů, které jim naložíme na bedra, je příliš. Chceme jim ale ukázat, že vstoupit do služby není pohodička ve stylu „zkusme něco udělat a uvidíme, co z toho bude“, ale je to tvrdá, cílevědomá práce. Vedeme je k tomu, aby se učili pracovat v kolektivu – každý kmen má za úkol za jedno odpoledne a noc postavit celý tábor, což je fyzicky i psychicky šíleně náročné, mezitím do nich hustíme ještě i teorii a teprve ve volném čase mohou pracovat, makají skoro celou noc. Vypadá to jako šikana nebo vojenský drill, ale není to tak. Ti lidé se semknou a zjistí, že dokážou věci, o kterých by si nikdy nemysleli, že dokážou. Nakonec nám při odjezdu děkují, že zrovna tohle potřebovali a že to pro ně byl silný duchovní zážitek“²⁹¹.

Jedná se tedy o cílený tlak, který má nakonec vést k odpovědné službě a získávání dětí pro Krista.

ACET

Organizace ACET (AIDS Care Education and Training) je křesťanská organizace založená roku 1988 v Londýně Dr. Patrikem Dixonem, zabývající se AIDS. Zpočátku působila v Británii, Ugandě, Tanzánii, Thajsku, Indii, Novém Zélandu a v Rumunsku. Jejím patronem se stal canterburský biskup George Carey.

²⁸⁶ Národní výcvikový tábor. Roayl Rangers – <https://www.royalrangers.cz/narodni-vycvikovy-tabor/> (1. 7. 2016).

²⁸⁷ Celocírkevní konference Apoštolské církve. Život v Kristu. roč. 8., č. 8., 1996, s. 6–10.

²⁸⁸ WALACH, Petr. Národní výcvikový tábor. Život v Kristu. roč. 7., č. 9. 1995, s. 81.

²⁸⁹ NVT – Národní výcvikový tábor Royal Rangers. Život v Kristu. roč. 8., č. 3. 1996, s. 7.

²⁹⁰ WALACH, Petr. Konference velitelů Royal Rangers v ČR. Život v Kristu. roč. 8., č. 6. 1996, s. 12.

²⁹¹ 20 let Royal Rangers v České republice. Apoštolská církev – <http://apostolskacirkev.cz/...ke-republice> (28. 6. 2016).

Schematismus

Jedná se o mezinárodní organizaci, v jejímž čele stojí „národní vedoucí“, který je vykazatelný „správní radě“ a je zodpovědný za „národní programy“ a jejich financování. Aktivita mnohých z těchto organizací už překračují hranice a mají mezinárodní charakter. V ČR se jedná o právnickou osobu podle českého práva a je dobrovolným neziskovým sdružením fyzických osob²⁹².

Počátky

V České Republice byl ACET založen misionářem Stuartem Angusem. Druhým spolupracovníkem se stal Tomáš Řehák z AC Hlinsko. K zahájení programu došlo v roce 1993 a do poloviny roku 1995 pracovníci ACET navštívili 72 různých škol a oslovili tisíce studentů v Čechách a na Slovensku. Knihu „Sex, AIDS, vztahy“, kterou napsal Angus, a kterou vydal Křesťanský život, zakoupilo například jihlavské gymnázium v počtu 600 kusů, tj. po exempláři pro každého studenta²⁹³. Této knihy bylo jen do roku 1996 vydáno na 15 000 výtisků²⁹⁴. V ČR bylo do roku 1997 rovněž vyškoleno již 47 lektorů ACET²⁹⁵.

Aktivita

Ve dnech 10. – 11. 11. 1995 se konala na LBA i konference ACET, která měla informativní charakter o AIDS a byla zaměřena i na osvětu ve školách. Na konferenci vystoupili Neil Casey z Londýna, Stuart Angus a Tomáš Řehák. Mluvil se zde i o projektu SZŠ v Kutné Hoře²⁹⁶. Další konference proběhla ve dnech 21. až 23. listopadu 1996 na VOŠMT, které se účastnili členové téměř všech církví, včetně římskokatolické. Přednášejícími byl vedle Angusových a Tomáše Řeháka i ředitelka SZŠ AC Květuše Mašínová. Na konferenci zaznělo, že do data konference mohlo 30 000 studentů v ČR slyšet odpověď, že na AIDS je nejlepší prevencí sex až v manželství a manželská věrnost. Zaznělo zde, že Angusovi odlétají do Anglie a vedení ACET se ujímá Tomáš Řehák²⁹⁷. Řehák jezdil po celé ČR, diskutoval se studenty a v interaktivních přednáškách promítal diapozitivy, zpochybňoval používání kondomu jak stoprocentní ochrany před AIDS a vedl mladé lidi ke křesťanským hodnotám v oblasti intimního soužití.

Odbor sester

Posláním odboru je touha věřících žen dozvědět se o sobě co nejvíce, vzájemně se inspirovat, modlit se a být jednoduše spolu – prostřednictvím akcí, myšlenek, komentářů. Služba žen pak vychází z verše Tt 2, 3 – 5 o poslání a poddanosti ženy.

²⁹² Historie ACET. ACET – <https://www.acet.cz/acet/historie> (1. 7. 2016).

²⁹³ ANGUS, Stuart a Sarah ANGUS. ACET Česká republika. Život v Kristu. roč. 7., č. 6. 1995, s. 11.

²⁹⁴ Celocírkevní konference Apoštolské církve. Život v Kristu. roč. 8., č. 8., 1996, s. 6–10.

²⁹⁵ Jak slouží bratr Tomáš. Život v Kristu. roč. 8., č. 4, 1996, s. 4–5.

²⁹⁶ AIDS, zodpovědnost křesťanů. Život v Kristu. roč. 8., č. 2. 1996, s. 9.

²⁹⁷ KLABEČKOVÁ, Klára. Vstříc nové sexuální revoluci. Život v Kristu. roč. 9., č. 1. 1997, s. 13.

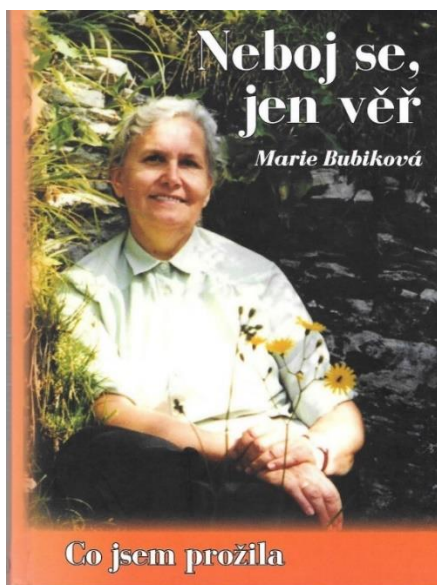
Počátky

Prvním podnětem k této službě byla účast Marie Bubikové na polské letniční konferenci v letech 1988–1989 v Ustroni²⁹⁸, kde sloužila Tatiana Hydziková²⁹⁹. Rudolf Bubik pak svojí ženu povzbuzoval, aby i ona uspořádala podobná setkání. Bubiková po určitém zdráhání „jako Mojžíš“, začala v Žukovském sboru organizovat ženské skupinky, které se rozšířily i do Havířova³⁰⁰. Utvrzení a potvrzení v této službě obdržela skrze sen. Následovaly oblastní setkání s hlavní službou Tatiány Hydzikové³⁰¹.

Založení odboru a schematismus

Tím bylo inspirováno i první celocírkevní setkání žen, které se uskutečnilo v Kolíně ve dnech 29. – 30. 1993, a kde rovněž sloužila Hydziková. Setkání prvního dne bylo pouze pro diakonky, které mohou být v počtu dvě za sbor vyslány pastorem³⁰². Základním poselstvím této ustavující konference byla „práce v poddanosti mužům“, kde došlo i ke vzkládání rukou mužů na sloužící ženy z každé oblasti³⁰³. K tomu Bubiková uvedla:

„Musím říci, že poddanost není něco méněcenného, jak si mnohé ženy myslí, ale je to něco, co ženu zdobí a zároveň autorita manželova je pro ženu ochranu... Tak to Bůh dal a je to velmi dobré. A tak jsem šťastná, pokojná a dodává mi to odvahu, že i tuto práci sester můžeme dělat pod autoritou bratrů“³⁰⁴.

Obrázek 11. Obálka knihy Marie Bubikové

²⁹⁸ BUBIKOVÁ, Marie. Malé ohlédnutí. Evanet.cz – <http://www.evanet.estranky.cz/...lednuti.html> (17. 7. 2016).

²⁹⁹ BUBIKOVÁ, Marie. Práce sester v AC. Život v Kristu. roč. 7., č. 1., 1995, s. 13.

³⁰⁰ BUBIKOVÁ, Marie. Neboj se, jen věř. Křesťanský život. Albrechtice. 2007, s. 97–102.

³⁰¹ BUBIKOVÁ, Marie. Malé ohlédnutí. Evanet.cz – <https://evanet.estranky.cz/clanky/historie/male-ohlédnuti.html> (17. 7. 2016).

³⁰² První celocírkevní setkání sester. Život v Kristu. roč. 4., č. 11, 1992, s. 13.

³⁰³ BUBIKOVÁ, Marie. Malé ohlédnutí. Evanet.cz – <https://evanet.estranky.cz/clanky/historie/male-ohlédnuti.html> (17. 7. 2016).

³⁰⁴ BUBIKOVÁ, Marie. Konference sester v Kolíně. Život v Kristu. roč. 5., č. 3, 1993, s. 7.

Poddanost ženy muži byla pro Marii Bubikovou v její službě zcela zásadní. Dokumentuje to i její osobní svědectví, kde popisuje svoji službu ženám:

„V Kolíně byl malý sbor, ale já jsem se s chutí pustila do práce. Začala jsem v něm sloužit a modlit se za město. O prázdninách měl jet sbor na letní tábor. Počítala jsem s tím, že pojedeme také, ale ouha, Rudek už měl dovolenou domluvenou s jinými sbory. Já jsem si ale přála jet na dovolenou se svým sborem, abych mohla lépe poznat lidi, kteří do něj patří. Rudkova odpověď však byla kategorickým odmítnutím mého přání: „Ne, nedá se nic dělat. Chci, abys jela na dovolenou se mnou.“ A bylo to. Já jsem se ale jen tak nedala: „Rudku, ale vždyť je to tak důležité pracovat na prvním místě ve svém sboru. Vždyť já ty lidi vlastně vůbec neznám, tak jak s nimi mám pracovat pro Boží království?“ To byl sice pádný argument, ale s Rudkem nehnul. Byl naprosto neoblomný: „Už jsem řekl.“ „Tak víš co“, postavila jsem si hlavu, „já raději nepojedu nikam. Vždyť já klidně můžu být doma.“ Chovala jsem se tak trochu jako trucovité dítě. V duchu jsme se už sice připravovala, jak s ním uraženě budu cestovat na tu „jeho“ dovolenou, ale slova jsem už zpět vzít nemohla. Bůh je slyšel. Přišly prázdniny a já jsem náhle onemocněla. Léky nepomáhaly, nic nezabíralo. Pak jsem se na tu dovolenou vydala i s teplotou, ale stejně jsem se nakonec musela vrátit domů. Teplotu jsem měla jen lehce zvýšenou, nejvíce 37,3oC, ale chvíli mi bylo teplo, chvíli zima. Potila jsem se a neustále jsem se musela převlékat. Tehdy mi pomalu začalo docházet, že to nejspíš zapříčinila ta moje neposlušnost a vzdorovitost. Přestože jsme z toho činila pokání, následky svých neuvážených vzpurných slov jsem pociťovala ještě několik následujících let“³⁰⁵.

V roce 1993 byl tedy založen „odbor sester“, který začal vydávat časopis Tabita³⁰⁶. V prosinci roku 1994 se konala, rovněž ve spolupráci s Tatianou Hydzikovou, druhá konference, kde vystoupila i Kanaďanka Carol Gibbson, která zde představila charismatickou nauku o „vnitřním uzdravení“³⁰⁷. Zpočátku se celocírkevní konference konaly jednou ročně v Kolíně, ale později se jejich frekvence zdvojnásobila. Jarní pak byly v Kolíně a podzimní na Moravě s cílem umožnit ženám z celé AC zapojit se³⁰⁸.

Další rozvoj

Odbor sester začal spolupracovat i s ženským hnutím Aglow, k čemuž došlo po setkání Marie Bubikové s Janice Winnes, reprezentantky výboru Aglow v ČR. Do té doby zde vzájemné kontakty prakticky neexistovaly³⁰⁹. V březnu 1995 již Bubiková sloužila na celonárodní konferenci Aglow v Nymburce na téma „Křesťanská matka“³¹⁰ a v dalším čísle Života v Kristu se dočítáme o jednotě, která se vytváří mezi sestrami, účastnicemi se konferencí Aglow³¹¹. Další akcí Aglow, pořádanou ve dnech

³⁰⁵ BUBIKOVÁ, Marie. Neboj se, jen věř. Křesťanský život. Albrechtice. 2007, s. 97–102.

³⁰⁶ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 5., č. 11, 1993, s. 3.

³⁰⁷ BUBIKOVÁ, Marie. Práce sester v AC. Život v Kristu. roč. 7., č. 1., 1995, s. 13.

³⁰⁸ BUBIKOVÁ, Marie. Malé ohlédnutí. <https://evanet.estranky.cz/clanky/historie/male-ohlédnutí.html> (17. 7. 2016).

³⁰⁹ DVOŘÁKOVÁ, Věra. Setkání práce sester AC a Aglow. Život v Kristu. roč. 7., č. 1., 1995, s. 14.

³¹⁰ Celonárodní konference Aglow v České republice. Život v Kristu. roč. 7., č. 1., 1995, s. 14.

³¹¹ DANDOVÁ, Jarka. Život v Kristu. roč. 7., č. 4., 1995, s. 13–14.

29. – 31. března 1996 v Nymburce, kde Bubiková vyučovala, byla konference „Bůh je láska – Otec, který mne přijímá“³¹² a na níž vystoupil i charismatický misionář John McFarlane³¹³. Bubiková pak plánovala svoji službu i na místních setkáních Aglow, např. 24. 4. 1996 v Brně, 25. 4. 1996 v Nymburce a 26. 4. 1996 v Děčíně³¹⁴. A bylo to také Aglow, skze které byla Bubiková povzbuzena, na základě žádosti organizátorky a překladatelky Jarky Ponerové, o sepsání knihy pro české křesťanky³¹⁵.

Kontroverze

Spolupráce s charismatickým hnutím žen Aglow se ovšem nesetkala s porozuměním mezi některými konzervativnějšími sbory, například v Českých Budějovicích, a kupodivu mezi některými vedoucími v Brně³¹⁶. O určitém pnutí svědčil později i Rudolf Bubik, když zde došlo k rozepři ohledně učení o rozvedech a nových sňatcích, kde Bubik zastával konzervativní a Dan Drápal liberálnější postoj. Vedoucí Aglow se měla, podle Bubika, postavit na jeho stranu, což mělo vyvolat v táboře charismatiků problém³¹⁷.

Postoj k interrupcím

Postoj proti interrupcím byl již za doby illegality nekompromisní. Rudolf Bubik například podával svědectví, že na jeho semináře přijížděli i římsktí katolíci a v jejich řadách byl i profesor medicíny, který z vědeckého hlediska potvrdil Bubikovi biologickou správnost jeho úvah, které získal z četby Bible. Bubik poté na základě disputace s lékaři svědčil o daru poznání, který může být křesťanovi propůjčen při diskusi s odborníky.

Prohlášení k národu

I v době zaregistrování církve Bubik pokračoval v této aktivitě s tím, že mu Duch svatý zjevil, že český národ má ruce od krve skrze potraty:

„...Pán [mne] vedl k tomu, abych zatelefonoval pastoru Aleši Navrátilovi do Olomouce. Říkal jsem si, že v té době určitě nebude doma, ale tlak Ducha svatého byl velmi silný. Takže jsem mu zavolal. Vzala to jeho manželka a já ji řekl: “Nevím, proč ti volám. Mám volat.” A ona odpověděla: “Já ti řeknu proč. Prožili jsme, že Bůh chce říci něco pro naši církev a že se máme za tebe modlit. Napišu do celé církve, aby se za tebe všichni modlili.” A Pán mi opravdu dal vizi pro tento rok. Především šlo o to, že máme vydat prohlášení k tomuto národu ohledně interrupcí“³¹⁸.

³¹² VRBOVÁ, Mirka. Konference Aglow. Život v Kristu. roč. 8., č. 2, 1996, s. 17.

³¹³ Konference Aglow. Život v Kristu. roč. 8., č. 4, 1996, s. 17.

³¹⁴ Setkání Aglow. Život v Kristu. roč. 8., č. 3, 1996, s. 17.

³¹⁵ Rozhovor s Marií Bubikovou. Apoštolská církev.cz – <https://apostolskacirkev.cz/102-rozhovor-s-marii-bubikovou> (17. 7. 2015).

³¹⁶ Osobní rozhovor autora s Ivetou Beranovou a později s Františkem Apetauerem.

³¹⁷ Osobní rozhovor autora s Rudolfem Bubikem.

³¹⁸ DITTRICH, Tomáš. Neposílat děti do atomové války, rozhovor s Rudkem Bubikem, předsedou AC v ČR. Život víry. roč. 4., č. 10., 1993, s. 291–294.

Toto prohlášení bylo formulováno Alešem Navrátillem a Františkem Palou, schváleno konferencí AC a zasláno prezidentovi, předsedovi vlády a parlamentu a předáno ČTK³¹⁹.

Středisko diakonie

Za účelem ochrany nenarozeného života bylo v roce 1992 založeno i „středisko diakonie“ se sídlem v Rožnově pod Radhoštěm, jehož vedoucím se stal ing. Pavol Krištof. Středisko mělo za cíl ochranu nenarozeného života, vybudování evangelizačního centra a materiální pomoc potřebným. Nabízela se zde spolupráce jak s Nehemií, tak s katolickou charitou a katolickým nakladatelstvím Cor Jesu z Českého Těšína³²⁰. Dne 15. 10. 1994, ve spolupráci se sborem v Čáslavi, který vystoupil z KS a stal se součástí AC, byla na téma interrupcí uspořádána konference³²¹. Ve zprávě se uvádí, že ve stejnou dobu byl Českou televizí odvysílán i film „Němý výkřik“ a účastníci konference měli možnost shlédnout film „Krutá pravda“. Bylo zde řečeno, že člověk se stává lidskou bytostí po splnutí vajíčka a spermie a že v ČR je každé druhé dítě zabito potratem, což v důsledku znamená 2,5 milionu usmrčených dětí. Denně tak bylo v ČR uskutečněno 300 umělých potratů. Cílem bylo informovat o těchto skutečnostech a navrhnout patřičné legislativní úpravy³²². Pavel Dolejší, pastor ze sboru v Čáslavi, později sdělil, že mu ďábel oznámil, že pokud se přestanou pořádat potraty, vyžádá si jejich krev³²³.

Kniha života

Jedním z mnohých evangelizačních nástrojů AC bylo rozdávání „Knihy života“, což je jakýsi novodobý Diatesaron ve formě paperbacku, určený k rozdávání na veřejných místech. Kamión s knihou v počtu 100 000 církev obdržela v roce 1992 a tři další kamiony byly plánovány do konce roku³²⁴. Na distribuci se podílely KřSb, JB a KS. Konference o Knize života, konané dne 26. 6. 1993 v Kolíně, se zúčastnilo 40 zástupců z různých sborů. Zúčastnil se i Bill Williams z USA, hlavní koordinátor pro střední a východní Evropu³²⁵. Ve školním roce 1993–1994 bylo jen v ČR rozdáno 30 000 knih, což bylo 20 % z celkového počtu a do konce roku 1993 bylo – podle Bubika – obecně distribuováno až 600 000 kusů a další kamiony přijížděly³²⁶. Kniha se pak dále rozdávala na školách a umožňovala oslovit žáky v následných diskusích³²⁷.

Velký úspěch byl připisován evangelizaci v roce 1994 na prodejní výstavě „Země živitelka“ v Českých Budějovicích ve dnech 26. 8. – 4. 9. 1994. Lidé si zde již první den rozebrali 550 knih a asi 100 Nových zákonů. V každý následující den bylo rozebráno cca 700 Knih života. Kniha života se

³¹⁹ DITTRICH, Tomáš, Neposílat děti do atomové války, rozhovor s Rudkem Bubikem, předsedou AC v ČR. Život víry. roč. 4., č. 10., 1993, s. 291–294.

³²⁰ KRIŠTOF, Pavel. Lydie. Život v Kristu. roč. 7., č. 1., 1995, s. 6.

³²¹ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 6., č. 9., 1994, s. 3–4.

³²² HUŇÁT, Martin. Práce protipotratové organizace hnutí „Pro život“. Život v Kristu. roč. 7., č. 1., 1995, s. 11.

³²³ Svědectví autora.

³²⁴ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 4., č. 11., 1992, s. 2.

³²⁵ HEJRET, Radek. Něco o Knize života. Život v Kristu. roč. 6., č. 2., 1994, s. 5.

³²⁶ DITTRICH, Tomáš, Neposílat děti do atomové války, rozhovor s Rudkem Bubikem, předsedou AC v ČR. Život víry. roč. 4., č. 10., 1993, s. 291–294.

³²⁷ HEJRET, Radek. Book of Life. Život v Kristu. roč. 6., č. 8., 1994, s. 9.

posléze mohla dostat do přibližně 4 500 rodin z celé ČR. Následně se distribuce soustředila do Břeclavi, Hodonína, Hustopečí, Znojma, Brna a Olomouce³²⁸.

Podle vyjádření Rudolfa Bubika si na tuto aktivitu stěžovali představitelé římskokatolické církve s tím, že Apoštolská církev dala do oběhu biblický text bez komentáře³²⁹.

Práce ve věznicích

Jelikož AC patřila mezi církve s prvním stupněm registrace, měli i její duchovní přístup do věznic. Pastorační práci mezi vězni se začal věnovat například kazatel pražského sboru Pavel Kocur spolu s jeho spolupracovníkem Milanem Libou. Za pět let činnosti prošel Kocur mnohými českými věznicemi. Již v roce 1992 se při práci v Pobořanech a Ostrově obrátilo deset resp. patnáct vězňů³³⁰ a v roce 1993 existovali další lidé, kteří díky vězeňské službě uvěřili a vydali svědectví ve sborovém časopise³³¹. Vytrvalo však jen minimum a v roce 1996 byl Kocur nucen prohlásit, že z obrácených vězňů zůstalo věrných Kristu asi tolik, kolik máme „prstů na jedné ruce“³³². Celkovou finanční zátěž, která činila okolo 5 000 měsíčně, hradil pražský sbor³³³.

³²⁸ HEJRET, Radek. Book of Life. Život v Kristu. roč. 6., č. 9., 1994, s. 5.

³²⁹ Osobní svědectví autora.

³³⁰ KOCER, Pavel. Práce ve věznicích. Život v Kristu. roč. 4., č. 10., 1992, s. 3.

³³¹ SUKANÝ, Josef. Práce ve věznicích. Život v Kristu. roč. 6., č. 1., 1994, s. 6.

³³² KOCUR, Pavel. Pouštěj chléb svůj po vodě. Život v Kristu. roč. 7., č. 1., 1995, s. 7.

³³³ KOCUR, Pavel. Život v Kristu. roč. 8., č. 9., 1996, s. 9.

Významná výroční setkání a konference

Motto:

„Slyšel jsem: „Dříve jsme získávali jednotlivce, dnes celé národy.“ – Odvolávají se na Matouše, kde je řečeno, že máme získávat učedníky. Kdo bude ale potom stát za Antikristem... Máme zvát lidi, aby se stali učedníky.“

Reinhold Ulonska, Evropská letniční konference – Frýdek-Místek, 1997

„My rozsvěcujeme celý svět. Česká republika bude spasena, Polsko bude spaseno!“

Reinhard Bonnke, Evropská letniční konference – Frýdek-Místek, 1997

Úvod

O 15. mezinárodní letniční konferenci, konané ve dnech 27. 9. až 1. 10. 1989 v Singapuru, bylo pojednáno v kapitole „Ustavení církve“. Tato kapitola pojednává o vybraných výročních církevních, evropských a mezinárodních konferencích, na kterých participovali delegáti AC, a které se konaly v letech 1990 – 1997. Jednalo se o celocírkevní výroční konference, později nazvané synody, pořádané v letech 1993 a 1996 v Kolíně. Dále to byly Evropské letniční konference (PEC) v rámci European Pentecostal Fellowship (EPF), které se konaly v Bordeaux (1994) a ve Frýdku-Místku (1997), a rovněž setkání Evropského letničního výboru v Emmettenu (1995) a představitelů účastnických církví v Messině (1996). Z mezinárodních letničních konferencí v rámci Pentecostal World Fellowship (PWF) to byla konference v Jeruzalémě (1995) a v rámci Assemblies of God International Fellowship (IAOGF) mezinárodní modlitební kongres v Soulu (1994). Dále regionální setkání představitelů některých evropských letničních církví východní Evropy v letech 1996 a 1997.

Celocírkevní konference 1993

O ustavující konferenci ještě v době komunismu, stejně jako první svobodné celocírkevní konferenci o rok později, bylo pojednáno v kapitole „Ustavení církve“. V období 1993 dosáhla sice Apoštolská církev již plné registrace s ostatními církvemi, ale byla vystavena vlivu mnoha zahraničních služebníků, k jejichž službě bylo třeba zaujmout postoj a konstatovat, že mnozí z nich ovlivnili církev nevhodně³³⁴. Přes velkou misijní snahu pak Apoštolská církev v roce 1991 vyrostla o pouhého člena a její předseda to viděl právě v souvislosti s příchodem cizích vlivů:

„Nejhorší bylo to, že s uvolněním hranic se do naší země dostávaly nejrůznější náboženství a filozofie. Do té doby jsme žili v určitém závětrí, najednou to sem vtrhlo a my jsme na to nebyli

³³⁴ BUBIK, Rudolf. In Celocírkevní konference Apoštolské církve. Život v Kristu. roč. 8., č. 9., 1996, s. 6–10.

připraveni. A zdálo se, že nás to odrovná. To vidíš i na tom, že za rok 1991 nám přibyl jen jeden člen. To byl pro mě strašně těžký rok. Já před Bohem křičel: „Otče, jiným hoří i voda, a mně ani benzín ne“³³⁵.

Celocírkevní konference v roce 1993 se nenesla v duchu podstatných změn. I přes počáteční neúspěch je možné konstatovat, že počátkem devadesátých let přece jenom došlo k explozivnímu růstu. Zatímco v roce 1989 se k církvi hlásilo 8 sborů, 24 stanic a 27 diaspor, konference v roce 1993 konstatovala 21 sborů, 60 stanic a celkem již 1 313 členů³³⁶. Nárůst počtu sborů byl způsoben i osamostatňováním dosavadních stanic. Na konferenci se dle osobních svědectví zúčastněných projevilo i pnutí mezi pastorem a staršími brněnského sboru, kam se silně infiltrovalo charismatické učení.

V období po konferenci v roce 1993 AC definitivně opustil druhý brněnský sbor, který vznikl po schizmatu v roce 1992, a rovněž z církve odešel sbor v Jičíně. Z obou sborů se stala Křesťanská společenství. Zároveň se rozpadl kolínský sbor³³⁷. V období konference zůstalo v AC tedy 18 sborů a 1157 členů³³⁸. Tento pokles byl způsobem především pronikáním charismatického učení mezi letniční sbory, které se dělily, a část členské základny, případně celé sbory, odcházely do Křesťanských společenství nebo Vody života, později přejmenované na Slovo života. Církev na podobné věci reagovala posílením pravomoci vedoucích na základě učení o „delegované autoritě“. V říjnu měla AC již 1 200 členů v 19 sborech³³⁹.

Celocírkevní konference 1996

Další celocírkevní konference se konala dne 30. 3. 1996 v Kolíně a předsedou církve byl nadále Rudolf Bubik.

Poslání církve

Bylo zde uvedeno, že hlavním posláním církve je evangelizace. Východiskem bylo klasické, letniční christologické paradigma, že stejně jako byl Kristus pomazán Duchem nést evangelium, v obdobném úkolu stojí i Apoštolská církev. Rudolfem Bubikem byl položen důraz na evangelizaci s konstatováním, že z deseti milionů obyvatel ČR je zde pouze 10 – 40 tisíc křesťanů a celý národ již není tolik otevřen, ale obrací se k materialismu. Zároveň podle něho rostly i útoky proti církvi. Zřejmě měl na mysli několik televizních pořadů, ve kterých se angažovali představitelé Společnosti pro studium sekt a nových náboženských směrů. Tyto pořady se spíše zabývaly některými charismatickými extrém³⁴⁰. Bubik v návaznosti na medializaci těchto excesů sdělil, že je proto třeba rázněji řešit problémy „abychom nedali

³³⁵ BUBIK, Rudolf. In Celocírkevní konference Apoštolské církve. Život v Kristu. roč. 8., č. 9., 1996, s. 6–10.

³³⁶ Rudolf Bubik v čele církve 1976–2008. Život v Kristu. roč. 10., č. 4., 2008 – <https://apostolskacirkev.cz/zivot-cirkve/rudolf-bubik-v-cele-cirkve-1976-2008> (1. 12. 2015)

³³⁷ BUBIK, Rudolf. In Celocírkevní konference Apoštolské církve. Život v Kristu. roč. 8., č. 9., 1996 s. 6–10.

³³⁸ BUBIK, Rudolf. In Celocírkevní konference Apoštolské církve. Život v Kristu. roč. 8., č. 9., 1996 s. 6–10.

³³⁹ DITTRICH, Tomáš. Neposílat děti do atomové války, rozhovor s Rudkem Bubikem, předsedou AC v ČR. Život víry. roč. 4., č. 10., 1993, s. 291–294.

³⁴⁰ Jednalo se o pořady o ROFC v Bruntále, Novém životě v Ústí nad Labem a také o působení bývalé členky AC v Třinci.

tomu zlému zbraň proti nám“³⁴¹. Řešením mělo být právě posílení autority vedoucích. Zde je možné nahlédnout i jistou historickou reminiscenci staré církve, která v konfrontaci s gnosticizmem, jehož prvky nese i charismatismus, reagovala konstitucí monarchického episkopátu a posílením pravomoci biskupa.

Růst církve

V období konference měla Apoštolská církev již 25 sborů, 71 stanic a 1723 členů. Nárůst činil 7 sborů, 11 stanic a 566 členů, což byla zhruba třetina. Šest sborů vzniklo přirozeným vývojem a do AC vstoupil jeden sbor jako celek. K tomuto datu měla AC pět oblastí v průměru se 73 členy na jeden sbor. V církvi pracovalo 83 pracovníků na plný úvazek, z čehož bylo 60 ve sborech a stanicích. Bubík zmínil vizi o růstu církve, kterou přijal od Boha, avšak její naplnění podmínil snahou všech³⁴².

Změna ústavy

Zvláštní bod byl věnován Ústavě AC, ve které byl reflektován i posun institutu církevních autorit a nelze se proto divit Bubíkem mnohokrát opakovaným slovům, že církev je království, nikoliv republika. Proto i ústava měla být nedemokratická:

„V dnešní době je Ústava AC oproti dosavadní zbavena demokratických prvků, neboť Ježíš nepřišel založit Boží republiku, ale království“³⁴³.

Království bylo tedy chápáno jako protipól demokracie, ačkoliv nejstarší západní parlamentní demokracie se zrodila v království Velké Británie a historicky je možné doložit, že protestanti se v habsburské monarchii těšili obdobím svobody tehdy, pokud byla moc panovníka omezena například podílem českých stavů.

Konkrétně to znamenalo, že byl v ústavě vynechán článek o „konciliarismu“, který od Husovy doby prosazovala i světová reformace. Zatímco v původní ústavě bylo konstatováno, že sborové shromáždění je nejvyšším orgánem sboru, nyní tomu tak nebylo. Od této chvíle prakticky již nic nestálo i v cestě pastorům uplatňovat jim „Bohem dané vize“.

Změna názvu

Na konferenci rovněž došlo ke změně názvu církve, jelikož po rozdělení Československa již nebylo třeba přídomek v ČR. A stejně tak došlo i ke změně názvů některých církevních funkcí. Zhruba v tomto období se i z předsedy stal biskup. Někde stále přežívající lidový název „kazatel“ byl opuštěn a nahrazen pojmem „pastor“.

³⁴¹ BUBIK, Rudolf. In Celocírkevní konference Apoštolské církve. Život v Kristu. roč. 8., č. 9., 1996 s. 6–10.

³⁴² BUBIK, Rudolf. In Celocírkevní konference Apoštolské církve. Život v Kristu. roč. 8., č. 9., 1996, s. 6–10.

³⁴³ BUBIK, Rudolf. In Celocírkevní konference Apoštolské církve. Život v Kristu. roč. 8., č. 9., 1996, s. 6–10.

Služby v církvi

Na konferenci se mluvilo i o nutnosti navýšit kapacitu LBA a o potřebě stanové misie s týmem služebníků pro zakládání sborů. Bylo konstatováno, že stanová misie již zasáhla 36 míst. Ředitelem diakonické organizace Nehemie se stal Stanislav Bubik a vedoucím práce sester Marie Bubiková. Šéfredaktorem časopisu Život v Kristu se stal Rudolf Bubik. Dále se pochvalně hovořilo o konferencích s Claudio Freidzonem a uvažovalo se o pozvání Bennyho Hinna³⁴⁴.

Mezinárodní letniční konference a setkání

Vedle vnitrocírkevních konferencí se v této době udála i řada mezinárodních setkání.

Mezinárodní kongres Assemblies of God v Soulu

Tento kongres se konal ve dnech 29. 9. – 3. 10. 1994 v jihokorejském Soulu a jeho součástí bylo celosvětové modlitební setkání. Cílem bylo „*vypůsobit některé větší pozitivní změny v našem světě, včetně sklizně duší*“. Téma kongresu neslo název „Letnice nyní“ a bylo spojeno se sborem letničního velikána, uplatňujícího principy učení pozitivního myšlení, Yonggi Cho³⁴⁵. Mělo se jednat o největší letniční modlitební shromáždění, které se kdy konalo, a které bylo pravidelně avizováno prostřednictvím Života v Kristu³⁴⁶. Šlo zároveň o setkání zástupců ze 125 zemí světa a celkový počet byl avizován na neskutečný milion účastníků³⁴⁷. Rudolf Bubik, delegát za Českou republiku, již v úvodníku z října 1994 avizoval, že ještě před konferencí prožil mimořádný dotek Ducha svatého a v podstatě uvozoval i jeden z milníků konverze AC směrem od klasického pentekostalismu k charismatické spiritualitě:

*„Mé první setkání s Ním bylo vlastně hned cestou z letiště, ještě v autobuse, kdy jsem mohl více prohloubit svůj vztah k Němu, kdy jsem mohl lépe poznat Ducha svatého jako osobu“*³⁴⁸.

Tento prožitek, kdy proponent duchovní zkušenosti je schopen diferencovat mezi působením jednotlivých osob Trojice je zcela specifický v tom, že byl později společný mnoha nositelům Torontského požehnání, jako jsou Benny Hinn nebo Claudio Freidzon. Ostatně těsně před cestou do Soulu měl Bubik možnost shlédnout videokazetu s Freidzonem, a proto ani on neviděl svůj prožitek v Soulu od této věci odděleně:

*„Těsně před mým odletem do Soulu se z Argentiny vrátil Radek Smetana. Přivezl nám videokazety, některé již nadabované, ze shromáždění s bratrem Claudiem Freidzonem, a tak jsem měl mnoho možností přemýšlet...“*³⁴⁹.

³⁴⁴ BUBIK, Rudolf. In Celocírkevní konference Apoštolské církve. Život v Kristu. roč. 8, č. 9, 1996, s. 6–10.

³⁴⁵ CORNELL, L. Norman. Letnice nyní. Život v Kristu. roč., 6., č. 7., 1994, s. 5.

³⁴⁶ Zpráva. Světové modlitební setkání AoG, 1 – 3. října. Život v Kristu. roč. 6., č. 7., 1994, s. 5–6.

³⁴⁷ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 6., č. 9., 1994, s. 3–4.

³⁴⁸ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 6., č. 9., 1994, s. 3–4.

³⁴⁹ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 6., č. 9., 1994, s. 3–4.

Celý úvodník, věnovaný dojmům konference ze Soulu, se pak zabýval vyzvednutím služby Claudia Freidzona a připravoval čtenáře na to, že se nyní budou konat zcela neobyčejné věci, které se budou vymykat běžné letniční zkušenosti.

Skrze setkání v Soulu došlo i k ještě dalšímu posílení specifického rysu Apoštolské církve, a to je učení o „delegované autoritě“. Bubik kladně kvitoval sakralismus, který lze nahlížet v tom, že je zde úcta k „posvátné půdě“ tím, že na modlitební hoře si lidé zouvají boty. Existuje zde i obdobná úcta k „dalším lidem, které si Bůh povolal“. Možná by se v této souvislosti nabízelo konstatovat, že podobně se děje ve východních kulturách, které nezastávají oddělenost sekulární a náboženské složky, ovlivněných například hinduismem a islámem (zde rovněž existuje posvátná půda), případně v mírnější podobě v celé ortodoxní Byzanci. Bubik ovšem upozornil, že nejde o kulturu, neboť „*duch vzpoury a rebelie má své žně i tam*“³⁵⁰. Odmítl proto kulturní podmíněnost místního projevu tím, že jde o zbožnost, kterou si potřebuje přivlastnit i Apoštolská církev:

*„A tak se nesnažme spláchnout to poznámkou, „to je jejich kultura“ Oni pochopili a poznali mnohé věci, které bychom potřebovali i my pochopit“*³⁵¹.

Zhruba od této chvíle snad nebylo čísla Života v Kristu, které by v těchto letech nepropagovalo Claudio Freidzona a neuvozovalo příchod neletničních, zato charismatických projevů, které byly brzy očekávány. Již v témže, říjnovém čísle 1994, byl další článek o probuzení v Argentině, ve kterém bylo možné například najít věty:

*„Na shromáždění mnoho lidí se stává tak „opilím“ (sic!) v Duchu, že nemůžou řídit. Určení řidiči a taxíky jsou seřazeni před sborovou budovu. Někteří uctívači, kteří by normálně mohli jet domů autobusem, spadli cestou na autobusovou zastávku“*³⁵².

Konferenci v Soulu s legendárním Yonggi Cho je tak možné právem považovat za milník v charismatizaci Apoštolské církve a utvrzením v trendu posilování delegované autority. Není se ostatně co divit. Byl to Yonggi Cho, který předpověděl probuzení v Pensacole, kam se Freidzonovo požehnání, skrze Torontské požehnání, nakonec přelilo³⁵³. Pensacolské probuzení pak bylo považováno i za „probuzení smíření“ mezi klasickými letničními a charismatiky³⁵⁴.

Evropská letniční konference v Bordeaux

V nastolené linii očekávání probuzení pokračovala v roce 1994 rovněž evropská letniční konference v Bordeaux, v jihozápadní Francii, jejímž mottem bylo heslo „*Evropo, probud' se*“. Roman Tomsa a Jozef Brenkus s Michalem Hydzikem, předsedou letniční církve Polsku, zde převzali vlajku letniční konference, která se měla uskutečnit ve dnech 23. 7. až 27. 7. 1997 ve Frýdku-Místku³⁵⁵. Ve dnech 8. –

³⁵⁰ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč., 6., č. 9., 1994, s. 8–9.

³⁵¹ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 6., č. 9., 1994, s. 8–9.

³⁵² Probuzení v Argentině. Život v Kristu. roč. 6., č. 10., 1994, s. 3–4.

³⁵³ Timeline of the Revival at Brownsville

– <https://web.archive.org/web/20080710074646/http://www.revivalatbrownsville.com/timeline.php> (12. 1. 2016).

³⁵⁴ FORD, Marcia., Probuzení v Pensacole. Postilla s. r. o. Brno. 1999, s. 7.

³⁵⁵ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 6., č. 8., 1994, s. 3–4.

11. 3. 1995, na jednání Evropského letničního výboru ve švýcarském Emmettenu, kterého se zúčastnil Rudolf Bubik s Františkem Palou, bylo schváleno i heslo pro konferenci: „Jděte v moci Ducha svatého“. Bylo navrženo, že před zahájením konference vyrazí z různých zemí Evropy evangelizační týmy, které půjdou od města k městu zvěstovat evangelium a v den zahájení konference dorazí do Frýdku³⁵⁶.

Mezinárodní letniční konference v Jeruzalémě

Na světovou letniční konferenci v roce 1995, která se konala v Jeruzalémě, byli nominováni Rudolf Bubik se svou manželkou³⁵⁷ a překladatel František Pala³⁵⁸. Konference se účastnilo 8 – 9 000 účastníků a jednalo se již o 17. setkání Světového svazu letničních církví (Pentecostal World Fellowship). Ve svědectví Rudolfa Bubika je poměrně obšírně popsán Izrael resp. Jeruzalém, ale o samotném průběhu konference konkrétní zmínka takřka chybí³⁵⁹.

Tato konference se nacházela ve víru ekumenických událostí a navazováním dialogu mezi klasickými letničními a římskokatolickou církví. Právě v Jeruzalémě abdikoval na svůj post v prezidiu Francesco Toppi, bývalý generální superintendent Assemblies of God v Itálii. Důvodem byl protest proti tomu, že konference odmítla vydat prohlášení proti tomuto dialogu a skutečnost, že nekáznila členy v tomto dialogu již zúčastněné³⁶⁰. Pnutí se projevilo zřejmě i v tom, že účastnické církve Assemblies of God měly účast na ekumenickém hnutí v podstatě zapovězenou.

Setkání evropských letničních představitelů v Messině

V polovině března 1996 se uskutečnilo setkání evropských představitelů s cílem hledat společnou cestu směřování evropského pentekostalismu. Setkání se zúčastnili Rudolf Bibik a za Slovensko Jozef Brenkus. Evropská letniční misie zde zvažovala možnost své pomoci v Bosně a Hercegovině a diskutovalo se i o situaci v Čečensku. Bubik zde referoval o práci Teen Challenge, Nehemie a Royal Rangers a rozhodl se za Apoštolskou církev podpořit sumou 500 dolarů televizní vysílání v Rusku. Jednalo se i o evropské konferenci ve Frýdku-Místu, kde měl jako řečník vystoupit Reinhard Bonnke, Michal Hydzik, Jákob Zopfi a další. Bubik referoval o plánované konferenci z obvyklé letniční pozice, zdůrazňující potřebu jednání Ducha svatého, aby *“vstoupil a naplnil prostory sportovní haly ve Frýdku-Místku”*³⁶¹.

³⁵⁶ BUBIK, Rudolf. Konference v Emmettenu ve Švýcarsku. Život v Kristu. roč. 7., č. 3., 1995, s. 17.

³⁵⁷ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 7., č. 5., 1995, s. 2.

³⁵⁸ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 7., č. 8., 1995, s. 3–4.

³⁵⁹ BUBIK, Rudolf. Světová letniční konference v Jeruzalémě. Život v Kristu. roč. 8., č. 5., 1996, s. 10–11.

³⁶⁰ SMITHS, Calvin. Pentecostal Power: Expressions, Impact and Faith of Latin American Pentecostalism. Global Pentecostal and Charismatic Studies – Svazek 6. BRILL. 2010, s. 257.

³⁶¹ BUBIK, Rudolf. Messina. Život v Kristu. roč. 7., č. 11., 1995, s. 6–8.

SPORTOVNÍ HALA VE FRÝDKU MÍSTKU

Obrázek 12. Sportovní hala ve Frýdku-Místku

Setkání středoevropských letničních představitelů

V polovině dubna 1996, prakticky po setkání v Messině, se konalo i setkání středoevropských letničních představitelů Polska, Slovenska, Maďarska, Rakouska a České republiky, kde se tito představitelé zamýšleli nad další spoluprací se „sesterskou církví“ Assemblies of God³⁶². Toto setkání se konalo v době, kdy byli někteří letniční přesvědčeni, že Torontské požehnání je další vlnou Ducha svatého, ovšem zejména sbory Assemblies of God zastávaly spíše odstup, o čemž svědčí i článek G. Wooda, který překvapivě – jako trilogii – přetiskl i Život v Kristu³⁶³. Bubikův úvodník, v němž o tomto

³⁶² BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 8., č. 6., 1996, s. 3–4.

³⁶³ WOOD, George. Probuzení smíchu. Život v Kristu. roč. 7., č. 8, 1995 s. 11–13.

setkání referoval, se tradičně zabýval osobou a prací Ducha svatého, zejména z pohledu nové vlny. Předem varoval před kritikou a odmítáním jeho činnosti. Když pak uvedl: „*měli jsme možnost slyšet různé informace o tom, jak Pán jedná v jiných národech*“³⁶⁴, je třeba v nich slyšet zřejmě i reflexi šíření Torontského požehnání.

Setkání vedoucích letničních církví z východní Evropy

Ve dnech 10. – 12. dubna 1997 se konalo setkání jakési obdoby visegrádské čtyřky, tedy představitelů letničních církví Česka, Slovenska, Maďarska a Polska. Jako snad u všech letničních setkání, i zde se řešil především růst církve. Bylo konstatováno:

*„Všechny církve rostou a rozvíjejí se. Na druhé straně nikdo z nás není spokojený. Růst je vyčíslován pouze v procentech, zatímco toužíme po desítkách procent“*³⁶⁵.

Šlo o klasické setkání dokumentující směřování letničních církví v předvečer očekávané evropské letniční konference ve Frýdku-Místku, na kterém se vedle České republiky podílelo i Slovensko a Polsko.

Evropská letniční konference ve Frýdku-Místku

Jak již bylo uvedeno, o konferenci, která by se pořádala v České republice, bylo rozhodnuto již dříve, na setkání Evropského letničního výboru roku 1995 v Emmettenu. Jednalo se o návrh biskupa Apoštolské církve, který nejprve konzultoval s představiteli polské a slovenské letniční církve Michalem Hydzikem a Jozefem Brenkusem. Později byl tento návrh chápán jako Boží rozhodnutí³⁶⁶. Hlavním koordinátorem konference se stal bývalý funkcionář Svědků Jehovových a nyní člen AC, Ivo Sysala, který měl s pořádáním velkých konferencí SJ již své zkušenosti.

³⁶⁴ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 8., č. 6., 1996, s. 3–4.

³⁶⁵ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 9., č. 5., 1997, s. 2.

³⁶⁶ BUBIK, Rudolf. Jsme jedno? Život v Kristu. roč. 9., č. 1., 1997, s. 3–4.

Obrázek 13. Sportovní hala ve Frýdku-Místku v době konání konference

Evropské letniční konference

Konference ve Frýdku-Místku byla již desátou evropskou letniční konferencí (PEC) a čtenáři Života v Kristu byli na její konání pravidelně upozorňováni. Smyslem těchto konferencí bylo společenství s národními a evropskými letničními hnutími, která v roce 1996 v Evropě představovala již 3 miliony věřících. Během konferencí se konaly evangelizační shromáždění, plenární schůze, pracovní semináře, setkání mládeže apod. Konference byly organizovány výbory pořádajících zemí a Letničním evropským společenstvím, které v té době bylo složeno z 91 zvolených zástupců ze 32 zemí. Tuto konferenci připravily výbory z České republiky, Slovenska a Polska³⁶⁷ a již v roce 1996 bylo zveřejněno i datum, stanovené na 23. – 27. července 1997³⁶⁸. Letniční hnutí v Evropě dokonce podmínilo úspěšností této konference další konání evropských letničních konferencí v budoucnu³⁶⁹.

Setkání ve Frýdku-Místku navazovalo na konference předcházející: 1969, Nyhem, Švédsko; 1972, Bern, Švýcarsko; 1975, Hedmarktoppen, Norsko; 1978, Haag, Nizozemí, 1981, Helsinky, Finsko; 1984, Stuttgart, Německo; 1987, Lisabon, Portugalsko; 1991 Jönköping, Švédsko a 1994 Bordeaux, Francie³⁷⁰. Podle Rudolfa Bubika bylo ovšem setkání ve Frýdku-Místku mimořádné, neboť se mělo jednat o průlom “v životě letniční Evropy“. Od konference se očekával možný příchod probuzení do ČR, ale následně i do celé Evropy:

„Copak musíme stále jenom číst o probuzení v Argentině, na Floridě, v Korei atd.? Copak by nemohlo jednou přijít i do Evropy? Bůh má přece moc učinit, aby právě Frýdek-Místek byl místem, odkud vzejde probuzení v Evropě... Jen 4 % naší republiky jsou křesťané, kteří pravidelně chodí do

³⁶⁷ ZOPFI, Jákob. Letniční konference. Život v Kristu. roč. 9., č. 2., 1997, s. 13.

³⁶⁸ BUBIK, Rudolf. Vydej se mu Život v Kristu. roč. 8., č. 10., 1996.

³⁶⁹ BUBIK, Rudolf. Jsme jedno? Život v Kristu. roč. 9., č. 1., 1997, s. 3–4.

³⁷⁰ HAMALAINEN, Arto a Grant MCCLUNG. Together in One Mission. Cleveland: Pathway Press, 2012, s. 231.

kostela nebo modlitebny. A řekl bych, že jen 0,5 % (a to už nadsazují) jsou znovuzrození lidé... I proto by tato konference měla být místem, kde Bůh mluví nejen k Evropě, ale i k našemu národu. Možná proto byl náš národ vybrán, aby se na sklonku tisíciletí uskutečnila 10. letniční konference právě v České republice“³⁷¹.

Bylo předesláno, že Frýdek-Místek může být takovou malou českou Pensacolou a Rudolf Bubik pak Pensacolu opakovaně, při představování této konference, zmiňoval³⁷². V lednovém čísle Života v Kristu 1997 byl již zveřejněn podrobný program konference od středy 23. 7. až po neděli 27. 7.³⁷³. Konferenci měla předcházet konference mládeže resp. „evangelizační festival mládeže“, kde se mladí budou modlit za probuzení, a poté půjdou mládežníci do okolních měst a vesnic, aby zde zvěstovali evangelium³⁷⁴. Motem konference byla touha po probuzení v Evropě a Bubik zde opět plynule přešel k popisu probuzení v Pensacole³⁷⁵. Navrátil v Životě v Kristu avizoval:

„Budeme evangelizovat nejen na pódiích, ale také svým vystupováním, svým jednáním. Do Frýdku se sjede nemalé množství křesťanů. Modlete se prosím nejen za úspěch pouličních evangelizací, ale také za to, aby nevěřící lidé po setkání s námi křesťany byli povzbuzeni k hledání Boha“³⁷⁶.

Na konferenci AC vsadila opravdu mnoho a mnoho se od ní očekávalo. Měla to být prestižní záležitost, korunovaná možná i probuzením nejen v ČR, ale postupně i v celé Evropě.

Průběh konference

Postupně byla Navrátilem v Životě v Kristu publikována i vystoupení klíčových řečníků v následujícím pořadí: Rudolf Bibik, Reinhold Ulonska, David Petts, Reinhard Bonnke, Werner Kniessel a Jozef Brenkus. Lze z nich vybrat následující postřehy.

Rudolf Bubik

Ve svém kázání zmínil potřebu evangelizace a jako vzor evangelistů uvedl Mojžíše a apoštola Pavla. Zdůraznil, že oba se vzdali svého postavení, jelikož kdo chce přinést zvěst smíření, musí být ochoten sdílet úroveň svých posluchačů. Ukázal na důležitost oddělení se od světa a jeho způsobů a přijetí Božího povolání. Oba dva (Mojžíš i Pavel) byli dokonce ochotni raději být odloučení od Boha za svůj lid a Bubik v této souvislosti zmínil bídu českého národa. Vykoupení je jen v Kristu a jeho krvi, předobrazu beránka, kterého obětoval Izrael a jehož krví pomazal veřeje svých domovů. Tato krev je pak mezi křesťanem a Bohem, křesťanem a křesťanem a křesťanem a světem. Skrze tuto krev nevidíme hříchy a selhání, ale můžeme vidět druhého, jako jej vidí Bůh skrze Kristovu oběť³⁷⁷.

³⁷¹ BUBIK, Rudolf. Jsme jedno? Život v Kristu. roč. 9., č. 1., 1997, s. 3–4.

³⁷² BUBIK, Rudolf. Evropská letniční konference Život v Kristu. roč. 9., č. 2., 1997, s. 11–12.

³⁷³ Euro-flame. Program konference. Život v Kristu. roč. 9., č. 1., 1997, s. 12.

³⁷⁴ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 9., č. 5., 1997, s. 2.

³⁷⁵ BUBIK, Rudolf. Evropská letniční konference Život v Kristu. roč. 9., č. 2., 1997, s. 11–12.

³⁷⁶ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo redaktora. Život v Kristu. roč. 9., č. 7–8., 1997, s. 2.

³⁷⁷ V moci Ducha svatého – jděte. Život v Kristu. roč. 9., č. 9., 1997, s. 4–9.

Reinhold Ulonska

Jako bývalý luteránský teolog vždy překvapoval precizností svých výkladů a jednoduchou a přesto promyšlenou exegezí. Zdůraznil, že křesťané nejsou povolání zachraňovat národy, jak se dnes učí, ale že jsme povolání být svědky konkrétním lidem. Církev není stát, a tudíž nenalézá biblickou oporu ani pro „státní církev“ ani pro „křesťanský stát“. Křesťané budou vždy solí, menšinou, budou ve světě, ale nebudou ze světa. Na základě překladu z řečtiny sdělil, že učednictví se týká jedinců povoláných z jednotlivých národů a zpochybnil i moderní triumfalismus:

„Slyšel jsem: „Dříve jsme získávali jednotlivce, dnes celé národy“. – Odvolávají se na Matouše, kde je řečeno, že máme získávat učedníky. Kdo bude ale potom stát za Antikristem... Máme zvát lidi, aby se stali učedníky“³⁷⁸.

Toto jeho poselství pak bude, aniž si toho snad někdo otevřeně všimne, velmi odporovat kázání Reinharda Bonnkeho o tom, že „Česko bude spaseno“, „Polsko bude spaseno“ nebo jindy, že Evropa a Afrika budou spaseny. Ulonska dále sdělil, že lidé nejsou zachraňováni skrze zázraky, ale skrze změnu života a vytrvalost navzdory těžkým okolnostem. Zdůraznil pak i nutnost křtu Duchem svatým k tomuto svědectví, po kterém ovšem mnozí ani netouží. Ulonska popsal evangelizaci jako muže, který z velkého hejna ryb, vyvrženého na břeh moře, zachraňuje jednotlivé rybky, i když není v jeho moci pomoci všem. Máme proto především sloužit lidem okolo nás³⁷⁹.

David Petts

Jeho kázáním bylo klasickou letniční apologetikou křtu Duchem svatým na základě výkladu knihy Skutků. Zmínil letnice, evangelium v Samaří a učedníky v Efezu a zdůraznil duchovní dary a plnost Ducha k evangelizaci i k budování církve včetně diakonie. Věnoval se pak klasickému dilematu, zda jazyky jsou důkazem tohoto křtu s tím, že on je o tom přesvědčen, i když nechce zpochybňovat jiná svědectví³⁸⁰.

Reinhard Bonnke

Největším triumfem konference mělo být zřejmě vystoupení německého evangelisty, žijícího v Africe, Reinharda Bonnkeho. A také bylo. Už Navrátil ve svém sloupku technického redaktora uvedl, že při zpracování poznámek ze semináře vycházel z audiokazety, neboť dynamičnost kázání jej přiměla „poprvé na konferenci odložit notebook a plně se soustředit na průběh“³⁸¹.

Bonnkeho poselství tradičně burcovalo k misii, kterou přirovnávalo k válečnému tažení. Byl zde obsažen klasický charismatický motiv církve jako armády a evangelizace jako boje s ďáblem. Bonnke zde parafrázoval Ježíšova slova: „Dostanete moc! Palebnou moc. Moc ohně... a bez jeho palebné moci nemůže nikdo z jeho dětí někam jít a něco dělat“³⁸². Po několika parafrázích velkého poslání v souvislosti

³⁷⁸ V moci Ducha svatého – jděte. Život v Kristu. roč. 9., č. 9., 1997, s. 4 – 9.

³⁷⁹ V moci Ducha svatého – jděte. Život v Kristu. roč. 9., č. 9., 1997, s. 4 – 9.

³⁸⁰ V moci Ducha svatého – jděte. Život v Kristu. roč. 9., č. 9., 1997, s. 4 – 9.

³⁸¹ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo redaktora. Život v Kristu. roč. 9., č. 10., 1997, s. 2.

³⁸² V moci Ducha svatého – jděte. Život v Kristu. roč. 9., č. 10., 1997, s. 5 – 10.

s Duchem svatým Bonnke zopakoval tradiční heslo, že Česká republika a Evropa budou spaseny, a to v závislosti na člověku:

„Najednou tito lidé, kteří byli plní strachu, vystřelili na jeruzalémské ulice a zářili Božím duchem. Duch svatý přišel, Boží moc a oni rozsvítili Judsko, Samaří, Evropu. My rozsvěcujeme celý svět. Česká republika bude spasena, Polsko bude spaseno!.. Bez nás Bůh nepracuje... Nerozumím tomu, ale jakoby Ježíš potřeboval nás... každý věřící je schránka energie. Jsme mocné atomy... máme v sobě tu nejvyšší moc, kterou poznal tento vesmír“³⁸³.

Poté Bonnke přešel k učení prosperity:

„Na letišti mne vítají vládní delegace. Přijely policejní motocykly s majáky, vezl jsem se mercedesem. To se mi líbilo! Proč? Protože jsem velvyslancem Krále všech králů Ježíše Krista“³⁸⁴.

Bonnke se dotkl i toho, proč tolik křičí při kázání. Protože jdou lidé do pekla a satan trápí mladé lidi drogami a alkoholem, „nevrká jako holoubek a nemňouká jako kočička“³⁸⁵. Je ovšem dobré zmínit, že se mnoho německých vůdců a politiků v minulosti i v současnosti vyznačuje hlasitým projevem. O křiku německých politiků v Evropském parlamentu se zmiňoval i bývalý prezident ČR a možná se zde nemuselo jednat jen o duchovní pohnutky, ale i o národní specifikum.

Bonnke pak tradičně zakončil tím, že vlny Ducha svatého budou proudit Českou republikou, Polskem a Evropou a vyzval účastníky konference, aby přišli dopředu a jejich pomazání, na které mají spoléhat, tak „bylo aktivováno“³⁸⁶.

Obrázek 14. Reinhard Bonnke a Rudolf Bubik na Evropské letniční konferenci ve Frýdku-Místku

³⁸³ V moci Ducha svatého – jděte. Život v Kristu. roč. 9., č. 10., 1997, s. 5 – 10.

³⁸⁴ V moci Ducha svatého – jděte. Život v Kristu. roč. 9., č. 10., 1997, s. 5 – 10.

³⁸⁵ V moci Ducha svatého – jděte. Život v Kristu. roč. 9., č. 10., 1997, s. 5 – 10.

³⁸⁶ V moci Ducha svatého – jděte. Život v Kristu. roč. 9., č. 10., 1997, s. 5 – 10.

Werner Kniesel

Dalším mužem nebyl nikdo jiný, než v AC opět dobře známý švýcarský apoštol a evropský otec skupinkových megasborů, Werner Kniesel. Ten při svém setkání s pastory, kde mluvil o růstu lidí, zdůraznil, že slovo „vystrojit“ znamená i organizovat a tradičně mluvil o správné struktuře, ve které každý může sloužit. Je samozřejmé, že touto strukturou minil skupinkový sbor³⁸⁷.

Jozef Brenkus

Biskup Apoštolské církve na Slovensku Jozef Brenkus hovořil o důležitosti rodiny, která je vizitkou kazatele. Prohlásil, že se rozhodl být dobrým manželem, který bude věrný své manželce:

„Nejlepší reklamou pro kazatele je jeho rodina, protože se nevyhnete rozhovorům na téma rodiny... Máme být ke svým ženám neustále pozorní, uctiví, věrní – nejen navenek, ale i ve svém nitru. Nevím, zda je den, kdy bych své ženě neřekl, že ji mám rád. Řekl jsem, že jsem se rozhodl být ji věrný po celý život“³⁸⁸.

Povodně

Očekávané probuzení, jako již mnohokrát u podobných akcí, konference nakonec nepřinesla. Ve dnech jejího konání, které se skutečně krylo s avizovaným časem 23. – 27. 7. 1997, přesně v době, kdy přípravy vrcholily, (ve dnech 5.–16. července 1997) se na Moravě, ve Slezsku a na východě Čech přehnaly povodně. V místech, kde se plánovalo probuzení, byla živelná a ničivá přírodní katastrofa. Zápavy postihly také sousedící území Polska, Slovenska, tedy zemí, které se na pořádání konference spolupodílely. Na Wikipedii se lze dočíst následující:

„Došlo k obětem na životech a obrovským škodám. Zahynulo 49 osob, bylo zničeno 2151 domů (dalších 5652 se stalo dlouhodobě neobyvatelnými), strženo bylo 26 mostů. Navíc byl na několik dnů zcela zastaven provoz na klíčových železničních tratích (zcela vyřazeny byly nejdůležitější železniční uzly Moravy Přerov a Olomouc a rozsáhlé úseky přilehlých tratí). Těžce poškozeny byly rozsáhlé části měst Krnov, Ostrava, Opava, Otrokovice, Přerov, Olomouc a další. Celkové škody byly odhadnuty na 63 miliard korun“³⁸⁹.

K podobným závěrům došel téhož roku i Bubik ve svém šéfredaktorském úvodníku, kde konferenci zmiňuje hned vedle těchto povodní:

„Díky konferenci ve Frýdku-Místku bylo rozhodnuto, že další konference PEKu se budou konat. Haleluja. Druhou závažnou věcí, kterou jsme jako celý národ během těchto prázdnin prožívali, byly katastrofální povodně počátkem července. Někteří dokonce nazývají tyto povodně povodněmi tisíciletí. Nikdo nebyl připraven na něco podobného. Výsledkem této katastrofy bylo půl stovky mrtvých, tisíce zničených domů, desítky tisíc nešťastných obyvatel našeho národa. Voda přišla neočekávaně, a když odešla, zanechala za sebou spoušť a nešťastná srdce“³⁹⁰.

³⁸⁷ V moci Ducha svatého – jděte. Život v Kristu. roč. 9., č. 10., 1997, s. 5 – 10.

³⁸⁸ V moci Ducha svatého – jděte. Život v Kristu. roč. 9., č. 10., 1997, s. 5 – 10.

³⁸⁹ Povodně na Moravě a Odře (1997), Wikipedie

– [https://cs.wikipedia.org/wiki/Povodn%C4%9B_na_Morav%C4%9B_a_Od%C5%99e_\(1997\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Povodn%C4%9B_na_Morav%C4%9B_a_Od%C5%99e_(1997)) (1. 12. 2014).

³⁹⁰ BUBIK, Rudolf. Zabezpečení v Bohu. Život v Kristu. roč. 9., č. 9., 1997, s. 3.

Ani tato katastrofa nebyla ovšem důvodem, aby rozptýlila očekávání na probuzení nebo vedla k revizi od nastoupeného směru. Naopak, bylo zde spatřeno potvrzení o Boží ochraně.

„Osobně nejsem příznivcem „mamutích akcí“, ale v případě PEKu mohu říci, že si tato konference postupně získala moje srdce. Již při jejích přípravách docházelo k „drobným“ zázrakům. Vstřícnost městského zastupitelstva byla až neuvěřitelná. Záplavová vlna přestala stoupat v těsné blízkosti haly, kde se konference konala“³⁹¹.

Přesto Bubik v úvodníku, kde kladně hodnotil konferenci, uvedl něco, co očekávané probuzení nepřipomínalo.

„V dnešní době se často dostávám do situace, kdy jsme najednou konfrontováni se skutečností. Na náš národ dopadá rána za ranou, jeden úder za druhým. Když se pana kardinála Vlka zeptali, zda je současná situace Božím trestem, Božími ranami, odpověděl, že ne. Nemohu s panem kardinálem souhlasit, já se domnívám, že ano. Jak jsem už v předchozích úvodnicích zmiňoval, Bůh nám několikrát dal na našich modlitbách v Kolíně prorockví, ve kterých bylo velmi vážně a důrazně řečeno, že Bůh začne tento národ soudit, že se mu začne připomínat“³⁹².

Dané proroctví vskutku zaznělo a bylo otištěno již v únoru. Nepsalo se v něm přímo o soudech nad Českou republikou, ale nad světem, i když Českou republiku nelze ze světa samozřejmě vyjmout:

„On je Pán. Toto mě potěšuje i v letošním roce, kdy Duch svatý upozorňuje, že tento rok nebude lehký. Vstupujeme do údobí, kdy budou začínat boží soudy nad světem“³⁹³.

Bubik pak nebyl sám, kdo viděl v povodních Boží soudy. Podobně uvažoval i Navrátil, když ve svém sloupku, kde se rovněž zabýval konferencí, uvedl:

„Jsou povodně Božím soudem nebo jde o Satanův útok? – Jak by mohl náš milující Bůh seslat něco tak hrozného?“ ... je přece doba milosti... Jsou křesťané, kteří připouštějí soud nad tímto nevěřícím světem, ale jsou přesvědčeni, že křesťané jsou z jakéhokoliv soudu vyňati. Mohou svoje přesvědčení doložit i verši z Písma. Nepřu se s nimi. Nicméně téměř každou neděli čteme z 1. epištoly Korintským kromě jiných i verše 31 a 32: „Kdybychom soudili sami sebe, nebyli bychom souzeni. Když nás však soudí Pán, je to k naší nápravě, abychom nebyli odsouzeni spolu se světem“. I v knize Zjevení hovoří Pán Ježíš k jednotlivým sborům. Jsou zde slova podobná těm, který vzkazuje do Efezu: „Rozpomeň se, odkud jsi klesl, navrať se a jednej jako dřív- Ne-li, přijdu na tebe a pohnu tvým svícem z jeho místa, jestliže se neobrátíš“ – Zj 2,5. Toto vše nejsou dle mého poznání výroky, které by ukazovaly až na období posledního soudu“³⁹⁴.

Avšak nad tím, že tyto „Boží soudy“ přišly týden před PEC a zřejmě znemožnily plánovanou návštěvnost a snad i evangelizace v rozsahu, který se od nich očekával, a že ve stejné době se již podruhé dělil i svého času největší brněnský sbor, se nikdo nepozastavil. Nakonec došlo k pozoruhodnému

³⁹¹ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo redaktora. Život v Kristu. roč. 9., č. 9., 1997, s. 2.

³⁹² NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 9., č. 10., 1997, s. 2.

³⁹³ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 9., č. 2., 1997, s. 3

³⁹⁴ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 9., č. 10., 1997, s. 2.

výkladu. Zatímco, jak již bylo uvedeno výše, byly povodně pro svět Božím soudem, vůči Apoštolské církvi resp. jí pořádané mezinárodní konferenci se jednalo o Satanův útok:

„Přes útoky nepřítele – krátce před konferencí zasáhla Frýdek-Místek a jeho okolí povodeň – jsme viděli, že během příprav na nás spočívají Boží ruce“³⁹⁵.

Netrvalo dlouho a opět přišlo další proroctví o probuzení, které verifikovalo i Argentinu jako zemi zázračného Božího působení. Bůh měl potvrdit, že bude v ČR jednat stejně, jako jednal v Argentině. V tomto proroctví byly (i když ne v souvislosti s povodněmi) proudy přílivu chápány jako probuzení. Slovo pronesl Bohuslav Wojnar, pastor z Českého Těšína. Ten při zasedání Rady církve uviděl odlivovou vlnu, která odhalila břeh s hnijícími a zapáchajícími rostlinami a živočichy, který byl před tím přikryt proudem vod plných života. Lidé se na tomto nehostinném dně chtěli zabydlet, jakoby už nepočítali s Boží mocí, která patřila minulosti. Do tohoto obrazu Wojnar uslyšel Boží hlas:

„Najednou jsem uslyšel hlas Pána, jak říká: „Nezabydlujte se na místě po odlivu, ale připravte se na příliv! Nezvykněte si na mrtvé, suché mořské dno, nenuťte se to chápat jako normální realitu života. Připravte se na vlny přílivu. Připravte své břehy, rozšiřte své břehy, abyste byli schopni přijmout vlnu Božího požehnání. Pokud se nepřipravíte, zaskočí vás a nebudete schopni je pojmout. Rozšiřte proto své břehy a připravte se na vlny přílivu, nezvykněte si a nepřizpůsobujte se vzdalující se vlně odlivu. Jako vidíte její hřbet v dálce, tak uvidíte vlnu přicházejícího Božího přílivu“³⁹⁶.

Wojnar pak viděl paralelu mezi tímto přicházejícím probuzením a probuzením v Koreji a v Argentině:

„Boží zahrada bude vzkvétat a nést ovoce, ne chátrat, o tom jsem přesvědčen. Nejen v Koreji a v Argentině, ale i v České republice“³⁹⁷.

Ohlasy konference

Ačkoliv se od konference očekávala i možnost velkého probuzení pensacolského typu, k ničemu takovému dodnes nedošlo. Jak uvádí ve své zprávě Jákob Zopfí, stoletá voda zaplavila třetinu České republiky. Přes velkolepé pozitivní hodnocení konference Zopfí oznámil:

„Očekávaného počtu návštěvníků nebylo dosaženo. Příčinou mohla být povodeň a ekonomická situace. Bylo zaregistrováno 902 účastníků z ČR, 369 ze Slovenska, 430 z Polska... sobotní večer se sešlo 3 000 účastníků“³⁹⁸.

Zopfí nalézal Boží přiznání se ke konferenci v tom, že z těchto účastníků šla značná část na výzvu dopředu:

³⁹⁵ BUBIK, Rudolf. Bůh nám dal víc, než jsme čekali. Život v Kristu. roč. 9., č. 10., 1997, s. 11–12.

³⁹⁶ WOJNAR, Bohuslav. Slovo proroctví do dnešních dnů. Život v Kristu. roč. 9., č. 2., 1997, s. 3.

³⁹⁷ WOJNAR, Bohuslav. Slovo proroctví do dnešních dnů. Život v Kristu. roč. 9., č. 2., 1997, s. 3.

³⁹⁸ ZOPFI, Jákob. 10. Letniční evropská konference Frýdek-Místek 23. – 27. 7. 1997. Život v Kristu. roč. 9., č. 10., 1997, s. 12.

„To byla Boží odpověď na vroucí modlitby na biblické škole v Kolíně i českých, slovenských a polských sborech. Biblická škola prožila 13. 11. 1996 zvláštní setkání s Bohem a od té doby pokračovaly a neskončily ani po konferenci“³⁹⁹.

Jinak řečeno, měl-li Zopf pravdu, pak konference, která ani nenaplnila očekávaný počet účastníků, natož, aby vypůsobila probuzení, byla odpovědí na „pensacolské probuzení“ v Kolíně. Z rozhovoru s Ivo Sysalou, krom pozitivního hodnocení, rovněž vyplynulo několik zajímavých skutečností:

„Z pozice organizátora jsem samozřejmě viděl hodně negativních věcí... Hodně řečníků například nebylo schopno dodržet čas, což nám nabourávalo celkový program.... Počet zúčastněných bratří z východu a ze západu... se pohyboval v poměru 9 : 1... do poslední chvíle jsme nevěděli, zda přijede 1000 nebo 7000 lidí, což je daleko náročnější pro organizátory, kteří musí být připraveni na všechny možné i nemožné varianty. To souvisí s celkovým postojem k disciplíně a pořádku u Svědků Jehovových a v letničním hnutí, který je, pravda, poněkud odlišný“⁴⁰⁰.

Mezník ve vývoji

Konference v roce 1997 byla přes všechna její úskalí jistě hodnotná a proslovy některých účastníků povzbuzující. Její konání, další rozdělení donedávna největšího sboru v Brně ve stejném roce, spolu s kázněním a vyloučením zástupce biskupa, Františka Paly, se tak staly pomyslným milníkem na křižovatce dějin Apoštolské církve. Rok 1997 byl i definitivním nástupem v cestě za Torontským požehnáním, potvrzeným nedávnými biskupovými cestami do Pensacoly, Buenos Aires a Soulu. Rovněž i učení o delegované autoritě se dostalo teoretických fundamentů ve formě knihy Duchovní autorita od Watchmana Nee a nových Knieselových skupinkových manuálů od jeho spolupracovnice Susanne Kuttruff. Připočteme-li k tomu nedávné oddemokratičtění ústavy na konferenci v Kolíně v roce 1996, a tím de facto přijetí biskupského systému, máme nyní před sebou proměněnou církev s novou identitou. Pakliže se od konference ve Frýdku-Místku čekalo zvláštní a viditelné Boží potvrzení a je-li opravdu v povodních nutné vidět Boží soudy, pak je třeba se možná i zpětně zamyslet, proč namísto probuzení tyto soudy přicházejí právě v této době?

³⁹⁹ ZOPFI, Jákob. 10. Letniční evropská konference Frýdek-Místek 23. – 27. 7. 1997. Život v Kristu. roč. 9., č. 10., 1997, s. 12.

⁴⁰⁰ Z pohledu hlavního koordinátora. Život v Kristu. roč. 9., č. 10., 1997, s. 13–14.

Zahraniční osobnosti

Motto:

Kdo zachází dál a nezůstává v učení Kristovu, nemá Boha; kdo zůstává v jeho učení, má i Otce i Syna. Přejde-li někdo k vám a nepřináší toto učení, nepřijímejte ho do domu a nevítejte ho. Kdo ho vítá, má účast na jeho zlých skutcích.

(2 J, 9–11)

Věrně jednáš, milovaný, v tom, co činíš pro bratry, a to pro ty, kteří přišli odjinud; oni vydali před církví svědectví o tvé lásce. Dobře učiníš, když je vypraviš na další cestu, jak se sluší před Bohem, neboť pro jméno Kristovo se vydali na cesty a od pohanů nic nepřijímají. Proto jsme povinni takových se ujmout, abychom měli podíl na práci pro pravdu.

(3 J 1,5)

Úvod

Letniční hnutí je hnutím výrazně severoamerické provenience, které se zpočátku šířilo především v anglofonním světě. Bylo by naivní domnívat se, že v Čechách vzniklo „z ničeho nic“, pouhým vylitím Ducha svatého na prosté obyvatele Těšínska, i když i tento aspekt je samozřejmě více než podstatný. Celý systém věrouky křtu Duchem svatým s jeho dispenzacionalismem a církevním uspořádáním má ale své kořeny v pozdním metodismu, učení Plymouthských bratří a v České republice i v pietismu resp. pozdním luteranismu⁴⁰¹. Po celou dobu své existence čerpala i Apoštolská církev věrouku ze zahraničí a byla formována nejrůznějšími vlivy, ať už pozitivními či negativními. Někteří služebníci, kteří se rekrutovali z řad učitelů klasického pentekostalismu, přispívali pozitivně k budování svébytné, umírněné letniční identity Apoštolské církve. Jiní naopak, zejména po pádu železné opony, přinášeli až extrémní charismatické důrazy.

Počátkem devadesátých let ještě přetrvával, skrze přímý kontakt, vliv klasických letničních, jako byli například Reinhold Ulonska z Německa; Kai Antturi, Veikko Manninen a Arto Hämmäläinen z Finska, Jakob Zopfi ze Švýcarska, Attila Fabián z Maďarska; Michał Hydzik z Polska; později Greg Mundis z USA nebo nepřímo, skrze literaturu, David Wilkerson a George Wood, oba také z USA. Později, alespoň v počátcích, i časem kontroverzní Nor Aril Edvardsen, jehož evangelizační kurzy přivedly do AC mnoho nových členů a jehož nadace přispívala na plat některých duchovních AC.

⁴⁰¹ KANTOR, Miroslav. Některé vybrané aspekty církevní (zvláště protestantské) historie Těšínska – http://www.go-east-mission.net/dateien/cz/129_101108.pdf (12. 1. 2016).

Obrázek 15. Osobnosti, které přispěly ke klasické letniční profilaci AC

Pád železné opony otevřel dveře i mnoha služebníkům, kteří by zřejmě v období totality neriskovali pobyt v zemi ovládané totalitním režimem, nebo by jim to vůbec nebylo umožněno. Tito lidé často toužili vyučovat druhé. Z lidí, kteří po pádu železné opony přijížděli rozvíjet zejména neoletniční orientaci, to byli například Brit David Shearman, který byl považován za proroka a Brit Ron Hibbert, který finančně pomohl rozjet program studia na LBA. Později přijel Novozélandčan Stuart Angus, který prohloubil práci s mládeží a začal práci v nově založeném sboru ve Znojmě, kde zavedl neformální metody, které později, dle některých svědectví, vedly i k pnutí a možná i atomizaci sboru. Tito lidé byli v AC, alespoň po určitou dobu, stálíci.

Do další skupiny patřili lidé sice enormního vlivu, ale objevili jen občas nebo působili skrze literaturu. Patří sem Němec Reinhard Bonnke, jehož agresivní evangelizace inspirovaly mnohé; Švýcar Werner Kniesel, který podstatně nepřímo zreformoval eklesiologii směrem k posílení autority pastorů a Argentinec Claudio Freidzon, který zahájil novou, experimentální pneumatologii. Na Freidzona koncem devadesátých let navazovali další, kteří budou zmíněni v dalším díle této publikace. V neposlední řadě to byl i Jihokorejce Yonggi Cho s jeho magickým pojetím víry spojeným s růstem sborů. Tito ovlivňovali zejména radikální sbory AC, které se seskupovaly okolo Stanislava Bubika a jimi založenými nebo ovlivňovanými institucemi v rámci AC jako Misijní společnost život, Nehemie a později církve v církvi pod názvem „Církev bez hranic“.

Někde uprostřed, mezi letničními a charismatickými vlivy, se nacházel Švýcar Erich Theis, jehož evangelizační kampaně a kurzy přivedly mnoho lidí, kteří se později stali členy AC, ke Kristu. Jeho evangelium bylo směsí klasického evangelia s výraznými psychologizujícími prvky.

Všichni výše uvedení byli oficiálně akceptovanými služebníky, hosty nebo autory, podporovanými přímo vedením Apoštolské církve resp. jejím biskupem. Vedle nich však působili další, kteří byli buď

trpění, ignorování nebo dokonce kritizování a kteří se těšili přízni zejména v charismatických sborech, jako například v Brně nebo ve Valašském Meziříčí.

Zejména z Křesťanské misijní společnosti (KMS) se do Apoštolské církve infiltrovalo učení Wolfharda Margiese, Dereka Prince, Kennetha Hagina, Mahese Chavdy, Johna Wimbera nebo Petra Wagnera. KMS pak distribuovala i své apoštoly, učitele a proroky jednotlivým církvím resp. sborům, které o ně projevíly zájem. Bližší informace o působení KMS v této době uvádí brožurka „Charismatická církev sjednocení?“⁴⁰² Skrze KMS byl do AC distribuován například Australan Steve Ryder s jeho masovými evangelizacemi a Čechoněmec Pavel Neústupný pořádal semináře o kosmickém exorcismu a z hlediska svého německého působení inicioval opakované smiřování se sudetskými Němci.

Z dalších charismatických kruhů pak působila i nezávislá evangelizační skupina Harvrest Ministry v čele s Adrianem Similou, objíždějící města s „modrým stanem“, v němž se již tenkrát manifestovaly typické charismatické prožitky.

Asi nejagresivněji působily spanilé jízdy švédských evangelistů Víry Ulfa Ekmana, Micaela Lundina a Benghta Wedemalma a dalších, kterým se již před revolucí podařilo získat některé členy ilegální AC a založit neocharismatický sbor Voda života pod vedením excentrického kazatele Alexandra Fleka. Jejich misie byla nepokrytě zacílena i do Apoštolské církve, kde působila zpočátku dezorientaci některých, zejména mladých členů⁴⁰³. Více o tom v článku „Hnutí Víry v Čechách a na Slovensku (1987 – 2011)“⁴⁰⁴.

V této kapitole budou probírány jen některé osobnosti, které měly výrazný vliv na proměnu Apoštolské církve, v jejímž rámci působily.

Reinhard Bonnke

Málokterý muž ovlivnil Apoštolskou církev v jejích počátcích tak, jako právě Reinhard Bonnke. S jeho obsáhlými vyučováním se můžeme setkat již v prvních číslech Života v Kristu. Jeho důraz na evangelizaci a víra ve velké probuzení poslední doby v souvislosti s jeho restauracionismem vtiskl i zásadní ráz teologie Apoštolské církve. Ta ovšem nebyla nikdy exaktně formulována. Již na mezinárodní konferenci v Singapuru jsou v Životě v Kristu fotografováni oba předsedové AC v ČR i SR spolu s Bonnkem a Ulonskou. V Bonnkeho poselství se již ve třetím čísle roku 1990 můžeme setkat s tvrzením, že „*probuzení minulosti se nám budou jevit nepatrná ve srovnání, co prožijeme, když se letnice prolomí do Ježíšovy církve*“⁴⁰⁵. Pro členy Apoštolské církve se tak probuzení, díky podobným vyučováním, stalo něco samozřejmého, co zcela jistě je už na dosah ruky.

⁴⁰² FRANC, Aleš. Charismatická církev sjednocení? – <https://www.apologet.cz/?q=articles/id/23-charismaticka-cirkev-sjednoceni> (1. 12. 2015).

⁴⁰³ FRANC, Aleš. Hnutí Víry v Čechách a na Slovensku (1987 – 2011) – <https://www.apologet.cz/?q=articles/id/395-hnuti-viry-v-cechach-a-na-slovensku-1987-2011> (1. 12. 2015).

⁴⁰⁴ FRANC, Aleš. Hnutí Víry v Čechách a na Slovensku (1987 – 2011) – <https://www.apologet.cz/?q=articles/id/395-hnuti-viry-v-cechach-a-na-slovensku-1987-2011> (12. 1. 2015).

⁴⁰⁵ BONNKE, Reinhard. Poselství 2000. Život v Kristu. roč. 2., č. 3., 1990, s. 7–8.

Ve dnech 22. – 25. listopadu 1990 Bonnke navštívil i ČSFR. Učinil tak na základě jarního pozvání z roku 1989. Jednalo se o evangelizaci v Bratislavě, které se krom protestantských církví účastnili i římskokatolíci. Tiskovou konferenci vedl budoucí profesor a vedoucí katedry evangelikální teologie v Banské Bystrici Pavel Procházka. Evangelizace byla přenášena federální televizí a podílelo se na ní 94 sborů a vybráno bylo 400 karet rozhodnutí⁴⁰⁶.

Snad i díky Bonnkeho přátelství s učiteli hnutí Víry se již v roce 1992 objevuje na titulní straně Života v Kristu jeho jihoamerický proponent Ray McCauley, zakladatel Haginovy biblické školy Rhema v JAR⁴⁰⁷. Bonnke se pak znovu objevil na titulní straně prvního čísla Života v Kristu v roce 1991, následován obsáhlým článkem o duchovním boji. Bonnke zde sdílel své velmi často opakované svědectví, že jeho nahlas zvolané „halelujah“ zneškodnilo čarodějnici, která jej přiletěla z Kalifornie proklít⁴⁰⁸.

Bonnke je v AC dodnes považován za jednoznačně gigantickou osobnost evangelisty. Důkazem je, že krom opakovaných zmínek a citací Bonnkeho v kázáních i v časopise, se pro Karla Káňu Bonnke stal příkladem nejen pro úspěšnou evangelizaci, ale i pro vytrvalost. Káňa se při neúspěchu evangelizace v Pohořelicích odvolával, že přece i Bonnke „kázal dvěma lidem, z nichž jeden se obrátil“⁴⁰⁹. Bonnkeho služba se stala inspirací i pro stanové evangelizace „Exploze“ v AC. Lukáš Targosz vyzdvihoval Bonnkeho osobní oběti, které stojí za tímto úspěchem, a dával je za vzor pro služebníky, kteří jejich stanové evangelizace navštěvují⁴¹⁰. Bonnke pak byl opět pozván jako klíčový řečník na evropskou letniční konferenci do Frýdku-Místku v roce 1997, na které skutečně vystoupil⁴¹¹. (Více o tom v kapitole o konferencích). O životě a učení Reinharda Bonnkeho je možné se dočíst v e-knize „Reinhard Bonnke: kombajn žně poslední doby?“⁴¹²

David Shearman a Ron Hibbert

Své návštěvy v Čechách pravidelně vykonávali i neoletniční kazatelé David Shearman, který byl považován za proroka a Ron Hibbert, oba z Anglie. Oba též vyučovali na biblických seminářích v Dobré nad Sázavou již v roce 1991⁴¹³. Sbor Davida Shearmana se podílel i na formování Stanislava Bubika a navštívili jej rovněž manželé Rudolf a Marie Bubikovi při příležitosti vydání knihy vězeňských vzpomínek a zážitků Rudolfa Bubika⁴¹⁴. Shearmanova autorita byla v AC tak markantní, že když se Marie Bubiková snažila poukázat na, podle ní, nevhodné odívání a zevnějšek v církvi, uvedla, že i David Shearman vyzdvihl jednoho hudebníka za to, jak byl ostříhán⁴¹⁵. A stejně tak v roce 1993 se Shearman

⁴⁰⁶ Evanjelista Reinhard Bonnke v ČSFR. Život v Kristu. roč. 3., č. 1., 1991, s. 14–17.

⁴⁰⁷ Život v Kristu. roč. 4., č. 7., 1992.

⁴⁰⁸ BONNKE, Reinhard. Krev Ježíše Krista očišťuje od každého hříchu. Život v Kristu. roč. 3., č. 1., 1991, s. 6–7.

⁴⁰⁹ KÁŇA, Karel. Znovu v Pohořelicích. Život v Kristu. roč. 6., č. 5., 1994, s. 7.

⁴¹⁰ TARGOSZ, Lukáš. Život v Kristu. roč. 7., č. 4., 1995, s. 6–7.

⁴¹¹ BUBIK, Rudolf. Messina. Život v Kristu. roč. 7., č. 11., 1995, s. 6–8.

⁴¹² FRANC, Aleš a Josef MARVÁN. Reinhard Bonnke: kombajn žně poslední doby?, Biblická apologetika. Brno, 2014 – <https://www.apologet.cz/?q=articles/id/560-reinhard-bonnke-kombajn-zne-posledni-doby>.

⁴¹³ Seminář v Dobré nad Sázavou. Život v Kristu. roč. 3., č. 5., 1991, s. 23.

⁴¹⁴ BUBIKOVÁ, Marie. Život v Kristu. roč. 5., č. 7., 1993, s. 4.

⁴¹⁵ BUBIKOVÁ, Marie. Život v Kristu. roč. 5., č. 7., 1993, s. 4.

i Hibbert objevují v září 1993 v Zelené vodě u Nového Města, kde vyučovali členy ústředí a pastory, a kde Shearman přinesl prorocké slovo o tom, aby se AC neohlížela přes rameno, jak to dělají druzí, jelikož závodník, který se podívá přes rameno, zpomalí v běhu a prohraje⁴¹⁶. Rovněž zde prorokoval, že „*Bůh chce rozmnožit vaše sbory desetkrát*“⁴¹⁷. Toto proroctví bylo vzato natolik vážně, že nepodepsaný autor, zřejmě Stanislav Bubik, v Životě v Kristu uvedl:

*„Nyní se chci podívat na sbory a skupinky křesťanů v našem národě. Tam, kde je 10 členů Bůh říká, chci přidat dalších 90. Tam, kde je 100 Bůh říká, že bude 1000. Co s tím děláme my? Co na to říká naše víra? Já osobně se modlím za to, aby se toto proroctví naplnilo alespoň ve městech, do kterých pojedeme se stanem“*⁴¹⁸.

I mnohá osobní Shearmanova proroctví byla v AC brána velmi vážně a on sám proslul i způsobem, kterým své charisma předával druhým. Například v roce 1994, na konferenci Assemblies of God ve Velké Británii, odhodil své žluté sako s tím, že kdo se první dotkne, obdrží stejné pomazání⁴¹⁹. Podle dalších svědectví se nejednalo o izolovanou událost. Konzervativní britský letniční teolog a publicista Jacob Prasch nazval později Shearmana „náboženským šarlatánem“ i z důvodu jeho učení a pozdější podpory praktik Nové apoštolské reformace⁴²⁰.

Ron Hibbert, který byl podobně mnohými členy AC považován za excentrika, měl rovněž na AC nezanedbatelný vliv. Jednak pomohl finančně zabezpečit první měsíc fungování LBA v roce 1992⁴²¹ a rovněž se účastnil vyučování na pastorální konferenci v roce 1995 o službě pastora resp. o týmové službě. Jeden tým podle něho tvoří církev, druhým týmem je „skupina apoštolů a proroků“ a třetím týmem je rodina⁴²².

Stuart Angus

Angus byl velmi svérázný služebník, s nesmírně přátelským přístupem a velkým důrazem na sebekázeň a osobní posvěcení. Přesto měl zvláštní důrazy, které mohly být chápány jako radikální a sekularizující, když například vyzýval mladé křesťany k nošení netradičních oděvů⁴²³. Sám měl pohnuté dětství, nejprve pracoval se svým otcem, který byl jachtař. Po smrti otce se však stal deprivovaným člověkem, bral drogy a nakonec skončil ve vězení. Po propuštění začal pracovat s nevidomými ve společnosti „Foundation of the Blind“⁴²⁴. Jednou měl sen o hořící místnosti, ze které vedly tři paralelní cesty. Nevidomý muž, který byl věřící a o kterého se staral, mu sdělil, že jde o Otce, Syna a Ducha svatého⁴²⁵. Poté se Angus ve svých 21 letech obrátil ke Kristu a nastoupil na biblickou školu. Později

⁴¹⁶ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 5., č. 9., 1993, s. 4–5.

⁴¹⁷ Jak vypadá situace s Explozí '94. Život v Kristu. roč. 6., č. 1., 1994, s. 8.

⁴¹⁸ Jak vypadá situace s Explozí '94. Život v Kristu. roč. 6., č. 1., 1994, s. 8.

⁴¹⁹ PRASCH, Jacob. The Final Words of Jesus and Satan's Lies Today. St. Matthew Publishing Ltd. 1991, s. 51.

⁴²⁰ Osobní korespondence s Jacobem Praschem zde dne 1. 10. 2014.

⁴²¹ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 4., č. 10., 1992, s. 1–3.

⁴²² MOTYKA, Pavel. Týmová služba. Život v Kristu. roč. 7., č. 5., 1995, s. 5–6.

⁴²³ Kázání z roku 1994 v brněnském sboru.

⁴²⁴ Podpořit novou sexuální revoluci. Život víry. roč. 7., č. 3., 1996, s. 69–70.

⁴²⁵ Angusovo vyučování z dovolené s brněnským sborem z prvního týdne v červenci roku 1993 v Dobré nad Sázavou.

odešel do Afriky, kde spolupracoval s Reinhardem Bonnkem. V Africe se Angus setkal se skupinou Angličanů, se kterými odcestoval do Anglie, kde působil sedm let jako pastor mládeže a evangelista.

Některé z jeho misijních prací jej zavedly do východní Evropy a do bývalého Československa. V roce 1991 přijel s týmem 120 evangelistů do Ostravy a Havířova na evangelizační kampaň. Později v ČR pracoval v tandemu se svojí ženou Sárrou, kterou poznal v roce 1986 a v roce 1991 se s ní oženil. V České republice zahájil program, který později pojmenoval „Vzdělávání varováním před AIDS“. Školení se mu dostalo u křesťanské organizace, která se zabývala problémem AIDS na základě materiálů WHO.

Angus poté přijel jako misionář do Znojma, kde založil organizaci ACET. Své setkání se sborem ve Znojmě popisuje takto:

„Ve městě jsem se setkal s mladým radikálním sborem, kde byli sami přátelští a milí lidé. Později jsem se vrátil se Sárrou, která se do místních lidí a města také zamilovala. Jednou jsme se spolu procházeli lesem na okraji města a našli ptačí hnízdo. Bůh ke mně jasně promluvil a řekl mi, že nám dá hnízděčko ve Znojmě. Tak jsme se sem v květnu 1993 přestěhovali“⁴²⁶.

Již v roce 1993 Angus vyučoval spolu s Rudolfem Bubikem na sborové dovolené v Dobré nad Sázavou sbory Apoštolské církve⁴²⁷. Zde došlo k humorné situaci. Angus jako nadšený fotbalista si v nadsázce v kázání představoval nebe jako velký fotbalový stadion. Rudolf Bubik, který se s ním střídal v kázáních, na to odvětil, že v nebi je připraveno to, co lidské oko nevidělo a že on fotbal již viděl, a proto nemůže být fotbal v nebi. Angus na to odvětil, že Bubik si zase představuje nebe jako místo plné knedlíků. Angus tuto konfrontaci, zdá se, možná nesl trochu nelibě a zřejmě se pak Bubikovi vyhýbal. Při příštím kázání na něho proto Bubik zamával, aby jej Angus „nepřehlédl“⁴²⁸.

V říjnu 1993 pak Angus, se svojí manželkou Sárrou, začali s výukou na pedagogické škole ve Znojmě dvouhodinový projekt A. A. E. P., který se zabýval osvětou a vzděláváním v oblasti AIDS. Ve stejném roce se s ním formálně připojili k organizaci ACET, kde byl registrován jako ACET Česká republika⁴²⁹. Do poloviny roku 1994 Angus projekt představil více než 5 000 studentům ve školách ve Znojmě, Brně, Hodoníně, Hustopečích, Bílovci a Havířově. Prostřednictvím těchto přednášek se pak Angusovi v diskusích sdíleli o své víře⁴³⁰. Angus býval zván místními sbory k evangelizacím⁴³¹ a objevoval se i na stanovém turné s názvem Exploze⁴³², jmenovitě například na evangelizaci v Hodoníně⁴³³. Angusovi pořádali při biblické škole celkem tři konference ACET a v prosinci 1996 se vrátili do Anglie⁴³⁴.

⁴²⁶ Podpořit novou sexuální revoluci. Život víry. roč.7., č. 3., 1996, s. 69–70.

⁴²⁷ KÁŇA, Karel. Dovolena v Dobré. Život v Kristu. roč. 5., č. 7., 1993, s. 5.

⁴²⁸ Osobní svědectví autora z července 1993.

⁴²⁹ ANGUS, Stuart a Sarah ANGUS. ACET Česká republika. Život v Kristu. roč. 7., č. 6., 1995, s. 11.

⁴³⁰ ANGUS, Stuart. Projekt vzdělávání a osvěty v oblasti AIDS. Život v Kristu. roč. 6., č. 4., 1994, s. 4.

⁴³¹ KÁŇA, Karel. Znovu v Pohořelcích. Život v Kristu. roč. 6., č. 5., 1994, s. 7.

⁴³² JAROŠ, Stanislav. Stanová evangelizace Exploze 94. Život v Kristu. roč. 6., č. 5., 1994, s. 9.

⁴³³ CUPAL, Bohuslav ml., Stan naděje. Život v Kristu. roč. 6., č. 9., 1994, s. 7.

⁴³⁴ KLABEČKOVÁ, Klára. Vstříc nové sexuální revoluci. Život v Kristu. roč. 9., č. 1. 1997, s. 13.

Angusův přínos pro AC i pro křesťany v ČR a snad i pro etiku mezi mládeží sekulárních škol byl nesporný. O jeho charismatické orientaci nejlépe svědčí citát z rozhovoru, který poskytl charismatickému Životu víry:

„Zatím oživení nevidíme. Věřím, že k němu dojde, až věřící otevřou svá srdce současnému působení Ducha svatého. Ta řeka nyní proudí v mnoha zemích... Bůh nám pomáhej, aby naši vedoucí našli jednotu a vedli lidi z břehů náboženské jistoty do řeky života. Pro spásu naši i všech národů... Opravdové křesťanství překonává denominační a teologické předsudky. Skočte do té Řeky“⁴³⁵.

Někteří jsou dodnes přesvědčeni, že přes Angusův nezanedbatelný přínos, jeho snaha experimentovat položila základ pro budoucí štěpení a zánik znojemského sboru. Například Jiří Pospíšil, nestor ACETu a v podstatě i dědic Angusovy průkopnické práce mezi sekulární mládeží, si Anguse velmi váží. Nicméně nabyl přesvědčení, že nakonec bylo lépe, že Angus odjel⁴³⁶.

Erich Theis

Jedná se o švýcarského letničního evangelistu, syna kazatele, jehož jméno je spojeno s Apoštolskou církví od doby jejího vzniku. Theisovy písemně vydané kurzy se osvědčily jako evangelizační materiál, který oslovil a vedl k obrácení poměrně velkého množství lidí. Theis kázal v mnoha sborech Apoštolské církve. Jeho evangelium bylo pokojné, s určitými psychologickými prvky v učení, vycházející z jeho možná silně akcentovaného antropologického trichotomismu.

Jisté kontroverze vyvolává, že Theis specificky „usnadňoval“ příchod konvertitů na výzvu k obrácení „dopředu“. Vyžadoval, aby zároveň s konvertity na výzvu vycházeli i „poradci“, což mělo působit dojmem, že reaguje mnohem více lidí. Konvertitům to mělo pomoci překonat bariéru studu. Poté Theis pořádal pro sbor, ve kterém hostoval, bohoslužbu a seminář. Tyto semináře obsahovaly jisté až psychoanalytické prvky. Obrácení lidé byli pak místním sborem řadu týdnů vyučováni podle jeho materiálů pro katechumeny⁴³⁷.

Rozhovor s Theisem vyšel i v roce 1993 v Životě v Kristu. Dozvídáme se z něho, že Theis slouží především v Německu a Švýcarsku. Jeho služba je typicky švýcarsky propracovaná do detailu, včetně oznámení akce a následného vyučování⁴³⁸. Přes veškerou zvláštnost jeho kázání i vyučování se Theis nikdy nevměšoval do vnitřních záležitostí sboru, neprohlašoval se ani prorokem ani apoštolem, který by chtěl sbory směřovat nebo vázat na sebe a díky jeho evangelizacím se obrátilo mnoho lidí, kteří trvale zůstali ve společenstvích, která jej pozvala.

Svým vystupováním i zevnějškem působil Theis vyrovnaně a jako evangelista vyvolával v lidech obvykle pocit důvěry.

⁴³⁵ ANGUS, Stuart a Sarah ANGUS. ACET Česká republika. Život v Kristu. roč. 7., č. 6., 1995, s. 11.

⁴³⁶ Osobní rozhovor autora s Jiřím Pospíšilem z počátku nultých let.

⁴³⁷ THEIS, Erich. Kroky do Nového života – Erich Theis. Křesťanský život, 1990.

⁴³⁸ Rozhovor. Život v Kristu. roč. 5., č. 6., 1993, s. 9–10.

Werner Kniesel

Jedním z těch, kdo podstatně ovlivnil strukturu a pojetí autority v Apoštolské církvi, byl i další švýcarský kazatel, Werner Kniesel. Ačkoliv jeho sbor patřil mezi letniční sbory, Kniesel sám nebyl, podle informací Rudolfa Bubika, typickým letničním kazatelem⁴³⁹. Nicméně pořádal v Curychu konference pro pastory z ostatních, zejména německy mluvících zemí, kde je vyučoval mimo jiné transformaci klasických sborů na skupinkové pojetí. Jeho megasbor byl vnímán jako výkladní skříň skupinkového hnutí v Evropě a čítal v roce 1994 již 1100 členů. Martin Moldán, který se ve stejném roce této konference zúčastnil, o ní napsal, že jde o „*spojení svobody Ducha na jedné straně a naprosté disciplinovanosti na straně druhé*“⁴⁴⁰. Více o Knieselovu vlivu a učení je obsaženo v kapitole „Vývoj učení o delegované autoritě“ a ve studii „Skupinový (mega)sbor“⁴⁴¹.

Yonggi Cho

Ačkoliv byla AC v devadesátých letech formálně proti hnutí Víry, na knihy a články Davida Yonggi Cho se jakoby vztahoval dispenz. Byl totiž letničním a dlouholetým předsedou světových Assemblies of God. Jeho vliv na AC byl nesmírný, i když často zprostředkovaný. Cho byl otcem skupinkových sborů, z jehož manuálů čerpala Susanne Kuttruff a jehož službou se inspiroval i Werner Kniesel. Specifické bylo i jeho pojetí autority, kdy se pomocní pastoři stávali v podstatě jeho sluhy (podle některých svědectví mu i líbali ruku) a na pódium modlitebny v Soulu směli vystupovat jen ti, kteří dosáhli určitého hierarchického postavení. Důraz na autoritu a úctu k představeným imponoval i Rudolfovi Bubikovi a zároveň to posilovalo učení o delegované autoritě. Není divu, že se v lednu 1996 objevila zpráva, že AC hodlá Cho pozvat k návštěvě ČR a tato návštěva byla plánována na polovinu srpna⁴⁴². Jen v Koreji se za ní mělo modlit více než 700 000 křesťanů⁴⁴³.

V dubnovém Životě v Kristu bylo již stanoveno datum konference na 13. a 14. srpna 1996 a byla zde zároveň výzva k zasílání přihlášek⁴⁴⁴. Avšak v květnu 1996 přichází náhle zpráva, která doslova šokuje čtenáře Života v Kristu a nejen je. Psalo se v ní, že se od konference s pastorem Cho a zároveň předsedy celosvětových Assemblies of God, Apoštolská církev distancuje. Jako oficiální důvod Bubik uvedl:

„Jeho návštěvu přijela připravovat skupina misionářů z Koreje, k níž se připojili někteří korejští misionáři, kteří zde již byli, a došlo k dost velkému nedorozumění takového druhu, že jsme se nakonec museli rozejít... Když jsem viděl určité věci ze zákulisí, které se děly, nemohl jsem jinak, než se rozhodnout, že s touto akcí nechci mít nic společného... Bratři z Koreje totiž nepřišli jako ti, kdo nám chtějí pomoci, ale jako ti, kteří chtěli nad námi panovat a přikazovat nám“⁴⁴⁵.

⁴³⁹ Rudolf Bubik v osobním rozhovoru přirovnal sounáležitost Kniesela se švýcarským letničním hnutím asi jako sounáležitost Františka Apetauera s Apoštolskou církví.

⁴⁴⁰ MOLDÁN, Martin. Konference v Curychu. Život v Kristu. roč. 6., č. 5., 1994, s. 5–6.

⁴⁴¹ FRANC, Aleš. Skupinkový (mega)sbor – <https://www.apologet.cz/?q=articles/id/24-skupinkovy-megasbor> (11. 1. 2016).

⁴⁴² BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 8., č. 1., 1996.

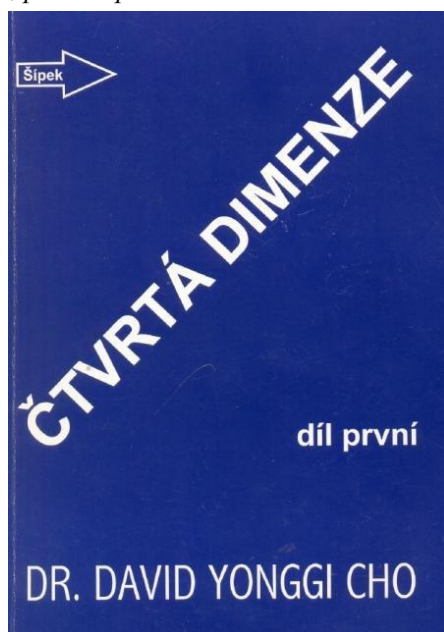
⁴⁴³ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 8., č. 2., 1996.

⁴⁴⁴ KNOB, Pavel. Ve dnech 13. a 14. Srpna 1996. Život v Kristu. roč. 8., č. 4., 1996, s. 15.

⁴⁴⁵ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 6., č. 6., 1996, s. 3–4.

Chtělo by se říci, že se jednalo o „autoritu v praxi“, vždyť Cho byl předsedou celosvětových AoG a AC poslušnost autoritám striktně vyučovala. Ovšem v pozadí stála ještě jiná věc, a to, že František Pala, který se chopil úlohy překladu knih „Jiné evangelium“ a „Svrablavé uši“, se začal hlouběji zajímat o učení, kterému se začala Apoštolská církev otevírat. Opatřil si knihu „The Seduction of Christianity“ od Davida Hunta a Thomase McMahon, kde se mluví i o knize od Cho „Čtvrtý rozměr“⁴⁴⁶, a tuto pasáž přeložil. V té době totiž ještě někteří služebníci Apoštolské církve neměli porozumění pro učení zastávané Cho, které Hunt s McMahonem popisovali. V jejich knize se mimo jiné nachází následující pasáž:

„Cho učí, že pozitivní myšlení, pozitivní vyznávání a „vizualizace“ jsou klíčem k úspěchu. Kdokoliv může doslova „vysedět“ (inkubovat) fyzickou realitu tím, že si vytvoří její živou představu v mysli a soustředí se na ní... V předmluvě ke knize Yonggi Cho „Čtvrtý Rozměr“ Robert Schuller napsal: „Objevil jsem realitu tohoto dynamického rozměru v modlitbě, která přichází skrze vizualizaci... Nesnaž se tomu porozumět. Začni to vychutnávat! Je to pravda. Funguje to. Já to zkusil...“. Křesťanské univerzity, semináře, misie, a pomocné organizace, jsou už také v této hře úspěchu zapojeny a většina z nich hledá techniku velkého byznysu, aby skrze ni mohly spravovat vlastní záležitosti. Když to funguje na Kalifornské univerzitě, proč ne na univerzitě křesťanské? Když to funguje pro General Motors, proč ne pro křesťanskou diakonii?“⁴⁴⁷

Obrázek 16. Obálka českého vydání knihy „Čtvrtá dimenze“

AC se venkoncem od konference oficiálně distancovala i z důvodu knihy „Čtvrtý rozměr“. Dalším důvodem bylo, že na akci začala profitovat nejmenovaná skupina, která měla zastávat extrémní důrazy,

⁴⁴⁶ HUNT, Dave a Thomas MCMAHON (překlad Antonín Uhlíř – upraveno). The seduction of Christianity: spiritual discernment in the last days. Eugene, Or.: Harvest House, 1985, 239 s.

⁴⁴⁷ BUBIK, Rudolf. Apoštolská církev odstupuje od konference s Yongii Choem. Život víry. roč. 7., č. 6., 1996, s. 183.

což Bubik shrnul v prohlášení zveřejněním i v Životě víry. Toto prohlášení nese (podle názoru autora) zřetelnou pečeť rukopisu Františka Paly⁴⁴⁸.

Obrázek 17. Prohlášení AC z Života víry

Tuto skupinu reprezentoval zřejmě Břetislav Šípek, nyní zástupce CFaN Reinharda Bonnkeho, který knihu v té době vydával. Bubik zároveň jasně zdůraznil, že se nedistancuje od Cho samotného, ale že on se sám konference pravděpodobně nezúčastní⁴⁴⁹. Na Bubikovo prohlášení reagovala korejská misionářka Jin Euk Suk z Full Gospel Yoikido Church, která osvětlila bližší souvislosti:

„... V dopise Apoštolské církve jsou zmiňovány blíže neurčené skupiny, které se mají údajně ujímat příprav akce se snahou ji profilovat blíže neurčeným extrémistickým směrem. Nadace AFC neoslovila nikoho jiného, než členy přípravného výboru, sestaveného Apoštolskou církví. Žádná neoficiální nebo extrémistická skupina nebyla oslovena... Spolitováním přijímáme vyjádření Apoštolské církve ke knize „The Fourth Dimension – Volume I“. Apoštolská církev byla soukromým vydavatelstvím uvědomněna o svém záměru v lednu tohoto roku, a toto vydavatelství přistoupilo na požadavek

⁴⁴⁸ BUBIK, Rudolf. Apoštolská církev odstupuje od konference s Yonggi Choem. Život víry. roč. 7., č. 6., 1996, s. 183.

⁴⁴⁹ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 6., č. 6., 1996, s. 3–4.

biskupa AC, aby kniha byla vydána až k datu konference, nikoliv dříve. Soukromého vydavatele, který knihu vydává na základě povolení Dr. Cho, nemůžeme považovat za stoupence extrémistických skupin, neboť tento vydavatel pracoval a v současnosti pracuje na vydání celkem čtyř knih Dr. Cho, byl ředitelem vydavatelství Křesťanské misijní společnosti „LOGOS“, kde vydával knihy renomovaných charismatických autorů...“⁴⁵⁰.

Podíváme-li se blíže na repertoár LOGOSu, pak dominantní roli zde hrály tituly Dereka Prince, Kennetha Hagina a Wolfharda Margiese a i z tohoto pohledu je vidět, že se Cho ve společnosti těchto autorů cítil na svém místě. Vědělo to i Slovo Života, kde Choa považovali za vlastního a koneckonců věděl to i Život víry, který recenzi na knihu Čtvrtý rozměr zařadil do rubriky „zaměřeno na hnutí víry“⁴⁵¹.

Nakonec se nechal slyšet i sám Cho, když na otázku redaktora v článku v Životě víry ohledně distance AC odpověděl, že bychom „*nikdy neměli stavět zdi mezi bratry*“ a „*uvědomování rozdílů by nemělo vést k denominaci*“, aby odmítla spolupráci na Božím díle“. Krom klasické charismatické kritiky budování denominace pak i Cho uvedl, že má v Apoštolské církvi „*mnoho bratrů a sester*“ a doufá, že otevrou své srdce, aby mohli mít společenství s ostatními křesťany⁴⁵². Odmítnutí konference s Cho mělo tedy zřejmě znamenat uzavřenost před ostatními křesťany.

Situace byla tak vážná, že se později „přes vnitřní odpor“, ke knize Čtvrtý rozměr vyjádřil i představitel tábora charismatiků, Dan Drápal. Ten uveřejnil v Životě víry recenzi s tím, že by neměl problém knihu doporučit, ale ne každému:

*“Čtvrtou dimenzi mohu směle doporučit. Ale jen někomu. Tomu, kdo nemá černobílé vidění a kdo ví, že neomylná je jen Bible”*⁴⁵³.

Poté následovala, dá-li se to tak nazvat, Drápalova brilantní analýza celé knihy a je zajímavé, že Drápal vytkl Cho v podstatě stejné věci jako Hunt a McMahon. Rozdíl byl v Drápalově charismatickém přístupu, který snad až znemožňuje cokoliv charismatického zcela odmítnout, a Huntově apologetickém přístupu, který patrně odmítá knihu jako blud, ačkoliv i on tvrdí, že učení Cho jsou často „vynikající“. V každém případě zůstalo hodnocení osoby Yonggi Cho v AC v té době rozporuplné.

Nicméně po letech, po dlouhodobější impartaci zkušeností Torontského požehnání, Bubik v osobním rozhovoru přiznal, že tehdejší distancování se od konference bylo možná chybou. Nalézal zde především Palův vliv. Dále sdělil, že kvůli učení knihy Čtvrtý rozměr měl Cho pohovor s vedoucími Assemblies of God, kteří jej žádali o vysvětlení. Cho se měl obhajovat tím, že jde o inkulturaci evangelia do buddhistické země, a proto v knize ke sdílení principů evangelia využil i buddhistického myšlení a výrazových prostředků⁴⁵⁴.

⁴⁵⁰ Zpráva přípravného výboru vedením českých církví. Život víry. roč. 7., č. 7–8., 1996, s. 230.

⁴⁵¹ Život víry. roč. 7., č. 11., 1996, s. 318.

⁴⁵² Přinést lidem Ježíše. Život víry. roč. 7., č. 10., 1996, s. 272–273.

⁴⁵³ DRÁPAL, Dan. Pokus o bratrskou kritiku Dr. Yongii Cho: Čtvrtá dimenze. Život víry. roč. 7., č. 11., 1996, s. 318–320.

⁴⁵⁴ Osobní svědectví autora.

Derek Prince

Dalším zdrojem, skrze který se do církve vnašelo charismatické učení, byly každoroční charismatické konference v Praze, pořádané KMS. Letniční zastoupení a touhu po větší participaci Apoštolské církve potvrzuje i citát Karla Káni z Života v Kristu ohledně konference z roku 1993:

„Kladem bylo, že na konferenci bylo zastoupeno mnoho našich sborů, a to včetně kazatelů a starších. Osobně jsem litoval, že nás tam z naší církve nebylo víc“⁴⁵⁵.

Káňa pak bezděčně uvedl, že na konferenci byla rozvíjena charismatická učení, jako uzavírání „duchovních smluv“ a astrální exorcismus, což jsou typická učení Dereka Prince, částečně z dob jeho angažmá v Pastýřském hnutí. Skrze ně mělo dojít ke sjednocení Božího lidu poslední doby, před vypuknutím konečného probuzení⁴⁵⁶.

„Třetí den byl význačný především tím, že jsme jako Boží děti z celé vlasti mohli uzavřít duchovní smlouvy, bojovat vyznáváním Božího slova proti pěti konkrétním mocnostem temnosti v naší zemi a žehnat národu i sobě navzájem“⁴⁵⁷.

Ve dnech 21. – 26. 6. 1994 pak Derek Prince přijel do Prahy jako hlavní řečník těchto charismatických konferencí a vyučoval zde typické učení o obnově pěti služebností. Na závěr pak praktikoval tzv. učení o „impartaci duchovních darů“ a propůjčil členům Užšího výboru KMS „dar“ prodlužovat lidem nohy. Nestejně dlouhé dolní končetiny což jsou podle něho jedním z hlavních důvodů nesnází pohybového ústrojí. Konference se v rámci výuky účastnili i studenti kolínské biblické školy a asi pět pastorů AC, z nichž František Apetauer, jako člen Užšího výboru KMS, vedl i celý jeden den konference⁴⁵⁸. Později se Apetauer vyhnul přímé odpovědi na to, zda u něho charisma prodlužování nohou setrvalo. Pouze konstatoval svoji fascinaci nad tím, když dorůstají končetiny, což se projevuje zvukem praskajících kostí⁴⁵⁹.

Claudio Freidzon

Snad nikdo se v AC od poloviny 90. let netěšil takové přízni a mediální publicitě jako Claudio Freidzon. Ačkoliv kořeny jeho zmocnění čerpají z hnutí Víry a i do Evropy Freidzon vstoupil skrze toto hnutí, měl později v AC otevřené dveře. Jednalo se o tak vlivnou osobnost, že jeho službě byla věnována samostatná kapitola „Claudio Freidzon, dveře pro Argentinu“ v knize Cizí oheň⁴⁶⁰ a rovněž kapitola této knihy o Torontském požehnání.

⁴⁵⁵ KÁŇA, Karel. KK'93. Život v Kristu. roč. 5., č. 7., 1993, s. 9.

⁴⁵⁶ Více o tom In FRANC, Aleš. Charismatická církev sjednocení? ECM Ječná, Praha. 1998.

⁴⁵⁷ KÁŇA, Karel. KK'93. Život v Kristu. roč. 5., č. 7., 1993, s. 9.

⁴⁵⁸ KÁŇA, Karel. Ohlédnutí za pastorskou konferencí. roč. 6., č. 8., 1994, s. 7.

⁴⁵⁹ Odpověď na osobní dotaz autora přibližně z let 1999–2001.

⁴⁶⁰ FRANC, Aleš. Cizí oheň - <https://www.apologet.cz/?q=articles/id/106-cizi-ohen> (1. 1. 2016).

Reinhold Ulonska

Ulonska je původem Polák, a proto si bez tlumočníka rozuměl s Rudolfem Bubikem a těšil se jeho respektu. Obrátil se v luterské církvi, a protože vystudoval luterskou teologii, měl dobrý základ k tomu, aby působil i jako letniční teolog a nakonec i předseda Svazu německých svobodných letničních sborů. Intenzivně se zabýval učením a nezdravými naukami, ovlivňujícími letniční hnutí, a proto ve dnech 18. a 19. června 1993 vystoupil i v Kolíně s dvoudenním seminářem o duchovních proudech v letničním a charismatickém hnutí. Zde, podle Rudolfa Bubika, „*velmi fundovaně hovořil o mnoha teologických otázkách*“⁴⁶¹. Bubik následně rozpoznal biblickou nevyhnutelnost „pseuđletničních“ i „pseuđcharismatických směrů“ resp. větrů proto, že se jedná o předpovězené odváte plevy⁴⁶².

Budoucí biskup AC, Martin Moldán, pořídil z těchto seminářů krátký záznam, z něhož plyne, že mezi stěžejní negativní duchovní proudy patří hnutí Víry a hnutí Obnovy. Pro hnutí je charakteristické učení, že církve musí před příchodem Krista projít obnovou. Klíčové jsou zde biblické texty Sk 15,15–17 a Sk 3,21. Někteří podle Ulonsky jako prostředek obnovy vidí chválu a uctívání. Bůh však nehledá uctívání, ale uctívače (J 4,23). Jiní – podle Ulonsky – kladou důraz na obnovení novozákonního vůdcovství (Ef 4.11), což se však děje pouze v rámci jejich hnutí. Předůrazněním apoštolské autority tak někdy vytvářejí až totalitní vztah⁴⁶³. Zde v podstatě Ulonska kritizoval jak moderní pojetí chval, které například v Brně vyučovali stoupenci hnutí Pozdního deště, i totalitní vztah apoštolů k církvi, který měl již tehdy v AC své zárodky zejména skrze později vydanou knihu W. Nee „Duchovní autorita“, kterou si mnozí apoštolové přivlastnili jako model. Ulonska zde podrobněji rozebral i dvanáct negativních jevů, z nichž některé si postupně v AC začaly dobývat své pozice:

1. *Evangelizační povrchnost, kdy roli hrají čísla. Důraz na počet obrácených, velikost shromáždění. Číslo může být svědectvím, ale může i zavádět.*
2. *Ztráta poznání totální ztracenosti lidstva, bez níž se evangelium stává pouze prostředkem k vylepšení pozemského života.*
3. *Antropocentralizace, kdy jde o to, co se líbí lidem. Bibličnost je druhořadá.*
4. *Náchylnost k módním duchovním proudům, kdy se hledá něco, co bude „zázračně fungovat“.*
5. *Odstavení evangelia na vedlejší kolej, což se projevuje jako zbožštění stavu mít se dobře. Pramení z nedostatku vydání se Bohu.*
6. *Divadlo místo evangelia, kdy některá shromáždění jsou spíše show a zábavou než bohoslužbou.*
7. *Křesťanství bez sboru. Lidé se obrátí, ale nevidí nutnost zařazení se do sboru. Tento trend vychází z individualismu, což je jen jiné slovo pro egoismus.*
8. *Princip homogenity. Jde o křesťanství orientující se na určité zájmové skupiny (hudebníci, vysokoškoláci, mládež aj.). Správný sbor má mít všechny věkové i společenské skupiny.*
9. *Obcházení sborových struktur. Jde o vytváření sboru podle vlastních představ.*

⁴⁶¹ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 5., č. 7., 1993, s. 3–4.

⁴⁶² BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 5., č. 8., 1993, s. 3–4.

⁴⁶³ MOLDAN, Martin. Seminář s bratrem Ulonskou – 1. část. Život v Kristu. roč. 5., č. 7., 1993, s. 6.

10. Elektronická církev, což je jevem západní církve.

11. Oslavování osobností. Jde v podstatě o reklamu.

12. Zmechanizování víry, nový formalismus, kdy se určuje Duchu svatému, kdy může působit⁴⁶⁴.

Mnozí zřejmě byli seminářem šokováni. Zjistili, že to, co jim přinášel například časopis Život víry a někdy i Život v Kristu bylo podrobena kritice, což je u charismatiků velmi neobvyklé. Kritizovat je možné jednotlivé výstřelky, ale ne systém učení jako takový. Umírněný Karel Káňa, který se obecně netajil svým ekumenicko-charismatickým směřováním, v časopise Život v Kristu vyznal:

„Odesl jsem si dojem, že k mnohým současným charismatickým jevům jsem příliš tolerantní“⁴⁶⁵.

Druhá část semináře se týkala tzv. „patera služebností“, což bylo souhrnem studie „Úřady v církvi“, kterou následně vydal Křesťanský život⁴⁶⁶. Podle informací Rudolfa Bubika na seminář znepokojeně reagoval i Dan Drápal, kterému Ulonska měl poté zaslal řadu materiálů, které měly potvrdit jeho vyučování.

Ulonska daroval AC doživotní copyright na překlad jeho knížek, ze kterých byly Křesťanským životem vydány „Duchovní dary“, „Úřady v církvi“ a „Služba ženy ve světle Bible“. Byl jedním z posledních klasických letničních mohykánů, jehož knížky se těšily respektu konzervativních evangelikálů, letničních, a dokonce i řady radikálních charismatiků⁴⁶⁷.

Důsledky některých zahraničních vlivů

Ovoce služby různých služebníků je někdy zřetelné, jindy zůstává skryto. Přesto již v roce 1996 Rudolf Bubik na celocírkevní konferenci prohlásil:

„Minulá konference odrážela období, kdy v církvi sloužili různí lidé ze zahraničí a někdy církev poznamenali nevhodně: Byla to doba vyjasňování si vztahů k ostatním církvím“⁴⁶⁸.

Možná, že v dnešní době by již i někteří služebníci, skrytí pod tímto označením, byli nahlíženi shovívavěji nebo dokonce kladně. Ačkoliv z osobností, pozvaných přímo AC nebo těch, kteří působili v jejich strukturách, byl málokdy někdo veřejně kritizován, kritika externích charismatiků zněla hlasitě. Jednalo se zejména o učitele hnutí Víry a o poznání slaběji zněla i kritika Dereka Prince. Nicméně i tato kritika měla svůj letitý vývoj. Již na jednom ze společných setkání kazatelů, jinak charismatickým experimentům otevřený František Apetauer, pronesl zvláštní proroctví:

„Bude mnoho dveří, které se budou otevírat. Ne všechny ale budou pro vás“^{469,470}.

⁴⁶⁴ MOLDAN, Martin. Seminář s bratrem Ulonskou – 1. část. Život v Kristu. roč. 5., č. 7., 1993, s. 6.

⁴⁶⁵ KÁŇA, Karel. R. Ulonska vyučoval v Kolíně. Život v Kristu. roč. 5., č. 6., 1993, s. 6–7.

⁴⁶⁶ MOLDAN, Martin. Seminář s bratrem Ulonskou – 2. část. Život v Kristu. roč. 5., č. 8., 1993, s. 13.

⁴⁶⁷ Kladnou referenci má Ulonska i od vydavatelství Juda v Mělnice – <http://obchod.juda.cz/?ulonska-reinhold>, 27. 1. 2016).

⁴⁶⁸ BUBIK, Rudolf. In Celocírkevní konference Apoštolské církve. Život v Kristu. roč. 8, č. 9, 1996 s. 6–10.

⁴⁶⁹ NAVRÁTIL, Aleš Slovo redaktora. Život v Kristu. roč. 4., č. 10., 1992, s. 3.

⁴⁷⁰ České Budějovice. Život v Kristu. roč. 7., č. 11., 1995, s. 9–11.

Důsledkem charismatického exportu bylo pak nevyhnutelně i rozdělování sborů. Vyplývá to i z článku Karla Káni z roku 1993, když v Senici potkal bývalého člena AC, který pak navštěvoval charismatický sbor:

„A Boží lid se dělí. Ten se DĚLÍ!!! Není to strašné? Nepíšu to, abych se dotýkal místního sboru, abych rozebíral, proč se rozdělili, nic o tom nevím. Ale nepřipomíná vám to nápadně vaše město? Váš kraj? Vaši Českou republiku? Účastnil jsem se nedávné konference Apoštolské církve v Kolíně a také nebylo možno přehlédnout různé názorové proudy, rozdílná stanoviska, vyostřené postoje“⁴⁷¹.

Toto pnutí dále ovlivňovalo církve a projevilo se například tím, že se v Životě v Kristu objevila noticka, že 20. února 1993 byla na modlitebním setkání v Kolíně probrána otázka „přechodu jičínského sboru do KS a problematika brněnského sboru Pavla Marvána“⁴⁷². Dělení bylo v Apoštolské církvi nahlíženo různě. Někdy jako duchovní boj v závislosti na prohlášeních, která církve vydávala k národu například ohledně potratů, jindy byl vliv heterodoxních učení připuštěn, ale často byly problémy, zejména jednotlivců, nahlíženy jako nepoddanost duchovní autoritě. Jak uvedl Bubik v jednom z úvodníků:

„Mnohokrát slyším od různých bratří a sester – „Já musím z toho sboru odejít, tam není láska.“ Za ta léta jsem poznal, že většinou jde o člověka, který byl napomenut, který odmítá přijmout napomenutí a nechce se podřídít. Takový začne operovat láskou“⁴⁷³.

Obsah tohoto citátu je samozřejmě v mnoha případech opodstatněný, ale pro některé mohl být prakticky absolutní požadavek „podřízení se“ bez ohledu na poznání i svědomí vskutku chápán jako absence lásky ze strany vedoucích.

Postoj k hnutí Víry

Jednou z nejkontroverznějších věcí v Apoštolské církvi byl, a dodnes je, vztah k hnutí Víry. Zatímco postoj názorových proudů kolem evangelizací Exploze a vedení charismatických sborů v Brně nebo Valašském Meziříčí byl spíše pozitivní, postoj konzervativního křídla, v jehož čele stál svého času Rudolf Bubik, byl negativní. Je to ostatně logické neboť například brněnský sbor byl letniční vlajkovou lodí v KMS, a jeho pastoři, Pavel Marván a později František Apetauer, byli jejími funkcionáři. KMS vydávala knihy Wölfharda Margiese a Kennetha Hagina ve velkém. Naproti tomu konzervativní letniční v zahraničí, zejména v Německu, Skandinávii a USA, odkud se dostávalo Apoštolské církvi hmotné i duchovní pomoci, viděli hnutí Víry jako herezi. Vztah k této větvi charismatického hnutí pak působil v devadesátých letech v AC pnutí.

V jednu chvíli však došlo k pozoruhodné události, a to, když skandinávská větev hnutí Víry, vedená apoštolem Ulfem Ekmanem, nesdílěla ekumenickou jednotu podle vize KMS a praktikovala charismatický izolacionismus. Tehdy se k uppsalskému směru a Ekmanovi, a jeho českému následovníkovi Alexandrovi Flekovi, negativně vyjádřil i Život víry. Více o tom v článku „Hnutí Víry

⁴⁷¹ KÁŇA, Karel. Výzva svým vlastním. Život v Kristu. roč. 5., č. 3., 1993, s. 5.

⁴⁷² NAVRÁTIL, Aleš. Bratrské setkání v Kolíně. Život v Kristu. roč. 5., č. 3., 1993, s. 7.

⁴⁷³ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 6., č. 1., 1994, s. 3–4.

v Čechách a na Slovensku (1987 – 2011)⁴⁷⁴. V té době i sám František Apetauer napsal, spolu se staršími brněnského sboru, Ekmanovi dopis, který se pak – když Ekman neodpověděl – stal dopisem otevřeným. Ekmanovi se zde vytýká mnoho etických pochybení. Apetauer však zachoval nepsané charismatické pravidlo nekritizovat charismatická učení a uvedl:

“Měli jsme však také možnost vidět některé videokazety z Vašich shromáždění anebo Vašeho vyučování a na nich jsme neshledali kromě určitých zvláštností nic, co by bylo v zásadním rozporu s biblickým učením, tak jak je chápeme my... Neznám Vaši církev natolik, abych ji směl hodnotit. Vyhýbám se zcela záměrně otázce učení. Zabývám se pouze problémem způsobu Vaší misijní práce v Brně a tím, co s ní podle mého názoru bezprostředně souvisí“⁴⁷⁵.

Konference o hnutí Víry

Již v srpnovém čísle Života v Kristu Rudolf Bubik oznamuje konferenci na téma hnutí Víry, která proběhne od 19. do 21. 10. 1994. Avizuje ji velmi smířlivým tónem s tím, že nepůjde o „hon na čarodějnice“, ale o to „dobrého se držet“ a oddělit se od toho, co je nebiblické a lidské⁴⁷⁶. Oznámení konference přesto vyvolalo negativní ohlasy nejen u charismaticků, ale i v radikálnějších sborech samotné AC. Zdálo se, že tentokrát má být hnutí Víry podrobeno věroučné kritice, a to se zřejmě jevilo jako největší problém. Proto již za měsíc, v dalším úvodníku, biskup avizoval konferenci slovy:

„Když jezdím po sborech, mnoho bratří a sester se mne ptá: Proč děláte tuto konferenci? Proč chcete bojovat proti Hnutí víry? Proč je pomlouvat? A já se ptám: Odkud víš, že chceme bojovat proti nim? Proti lidem? ... Sejděme se. Podívejme se pravdě do očí. Nazvěme věci pravým jménem. A je-li Hnutí víry dobré, jděme za ním. Je-li špatné, nebojme se ukázat, co je na něm špatného“⁴⁷⁷.

Ohlášení konference aktivizovalo i Františka Apetauera, autora otevřeného dopisu Ekmanovi, nicméně vyznavače charismatického učení. Ve svých postojích byl proto rozpolcen neboť zkoumání učení nepřál. Nyní se ocitl v tlaku ze strany KMS, která měla s konferencí zásadní problém. Původně sice souhlasil, aby se na přípravě podílel i člen z jeho sboru, ale když zřejmě zjistil, že by zde měl vystoupit s referátem (který měl vycházet z rozboru knih vydaných KMS), oznámil v dopise vedoucímu oblasti, že dotýčný je „vnitřně zraněný“ a že mu jako pastor účast neschvaluje⁴⁷⁸.

Hlavními řečníky konference byli letniční teologové ze sboru v Uppsale, kteří měli švédský sbor Slovo života prakticky z první ruky. Seznámení s těmito lidmi vyvstalo z jedné situace, kdy sbor v Českých Budějovicích navštívila mladá letniční křesťanka z řad emigrantů, která žila ve Švédsku a chtěla spatřit i český letniční sbor. Když se představila jako členka sboru v Uppsale, ihned – po počátečních rozpacích, které to způsobilo – dodala, že nikoliv Slova života. Podrobněji pak referovala, že od hnutí Slova života, se kterým zápasí Apoštolská církev, se švédští letniční ostře distancují a varují před ním.

⁴⁷⁴ FRANC, Aleš. Hnutí Víry v Čechách a na Slovensku (1987 – 2011) – <https://www.apologet.cz/?q=articles/id/395-hnuti-viry-v-cechach-a-na-slovensku-1987-2011> (12. 1. 2015).

⁴⁷⁵ Brněnští křesťané píší Ulfu Ekmanovi. Život víry, č. 5, roč. 4, 1993, s. 137–138.

⁴⁷⁶ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 6., č. 8., 1994, s. 3–4.

⁴⁷⁷ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 6., č. 9., 1994, s. 13.

⁴⁷⁸ APETAUER, František. Dopis vedoucímu JM oblasti Františku Cupalovi. Brno, 1994.

Skrze tyto kontakty se pak podařilo uspořádat i konferenci o učení, které působilo mezi českými evangelikály tolik zmatku.

Již na přípravných seminářích, které konferenci předcházely, zmínil jeden z lektorů, doktorand Ove Gustaffson, Reinharda Bonnkeho jako stoupence tohoto hnutí, což u zúčastněných vyvolalo zmatek až zděšení. Na konferenci, kromě českých řečníků Rudolfa Bubika a Milana Bubana, vystoupili právě Ove Gustaffson, Lenart Steen a Bertil Olingdahl. Kostrhunová, účastnice konference, pak v Životě v Kristu uvedla, že řečníci ze Švédska byli velice zdrženliví a demokratičtí:

„Je mi trochu zatěžko zde jednotlivé bludy popisovat, protože mi přitom není zrovna duchovně volno. Pro informaci tedy jenom: jde zde z větší části o snahu oloupit Ježíše o jeho božství, dále se zde tvrdí, že Ježíš na kříži duchovně zemřel, dokonce, že přijal přirozenost satanovu, padl zde pojem znovuzrozený Ježíš atd. Postrádám zřejmě demokratické cítění skandinávských řečníků, rovněž tak noblesu jejich zdrženlivosti“⁴⁷⁹.

Zdravici konferenci přednesl i Zdeněk Vojtíšek, který sdělil, že si váží toho, že Apoštolská církev ukázala „kým není“. Na konferenci přijeli i redaktori Života víry Tomáš Dittrich a Lubomír Ondráček a dva představitelé Slova Života, Alexandr Flek a Micael Lundin.

Během konference došlo k zajímavým střetům. Například Lundin tvrdil, že letniční sbor ve Švédsku, z něhož někteří řečníci pocházeli, se Slovem života spolupracuje a snažil se tak zpochybnit jejich angažmá na konferenci, která hnutí kritizovala. Gustafsson na to tázavě pohleděl a s údivem poznamenal, že „nepoznává svůj sbor“. Následný telefonát do uppsalského letničního sboru toto tvrzení vyvrátil. Alexandr Flek se pak v kuloárech ujal útočné diskuse, načež byl ředitelem LBA vykázan z budovy pro nevhodné chování a v diskusi pokračoval před budovou školy. Tuto výhost si po nějaké době zopakoval i ze strany biskupa. Udivení nad chováním Fleka vyjádřil i jinak k hnutí Víry vstřícný Josef Hasmanda. Naopak Lukáš Targosz tradičně s hnutím Víry sympatizoval.

V jednu chvíli, když Gustafsson hovořil o Pastýřském hnutí, se Michal Beran zeptal, zda k tomuto hnutí patří i Derek Prince. Tomáš Dittrich se okamžitě přihlásil o slovo a sdělil, že protože Prince již není tohoto hnutí členem, neměla by se tato věc vůbec zmiňovat. S tím Gustafsson nesouhlasil, neboť i Rudolf Bubík ve svém příspěvku přiznal, že s hnutím Víry dříve sympatizoval a neznamená to, že by se tato skutečnost nyní nemohla konstatovat.

Gustafsson rovněž uvedl, že hnutí Víry má strukturu autokratické pyramidy, kterou nakreslil na tabuli, a zpochybnil jednomužnou strukturu církve. To asi nebylo příjemné Rudolfu Bubíkovi, který následně namaloval pyramidu se špičkou dolu, aby tato struktura patrně nemohla být zpochybněna. Vysvětlil, že špičku pyramidy v církvi netvoří diktátor, ale služebník. V další fázi bylo kritizováno, že v církvi nesmí být nepotismus a že církev není nadace, kdy je například rodina Ulfa Ekmana ve vedení církve. Na to pak Bubík, na soukromý dotaz od jistého účastníka konference, reagoval veřejně tím, že jeho rodina sice

⁴⁷⁹ KOSTRHUNOVÁ, Zuzana. Konference o tzv. Hnutí víry. Život v Kristu. roč. 6., č. 10., 1994, s. 3–4.

celá slouží Bohu (a též byla podstatně zahrnuta ve vedení církve), ale že například mezi ním a Pavlem Bubikem stojí ještě František Pala⁴⁸⁰.

Bubik si kritický postoj k hnutí Víry podržel do dnešních dob. Za rok po konferenci, v srpnu 1995 uvedl, že jak Ulf Ekman tak Kenneth Hagin zastávají stejné bludné prvky nauk, vycházejících z učení E. W. Kenyona, který čerpal z E. Bakkerové, a tyto směry nemají s letničním hnutím nic společného⁴⁸¹. Ke spolupráci se Slovem života došlo až v novém tisíciletí, skrze evangelizace jihoamerických evangelistů, sloužících v pomazání Torontského požehnání. Když ještě před touto událostí, namísto Fleka, navštívil kolínské ústředí liturgicky i lidsky umírněnější pastor Slova života Jiří Zdráhal, dostalo se mu již od biskupa AC podané ruky⁴⁸². Podstata učení Slova života ovšem veřejně revidována nebyla.

Závěr

Apoštolská církev se vždy snažila udržovat správnou věrouku v mezích biblického pravověří, ale odmítala vytvořit „věroučný strop“⁴⁸³. Přesto si nelze nevšimnout zajímavého paradoxu. Pokud se jednalo o určité hereze, které byly nalezeny u charismatiků, bylo možné – často přes odpor některých pastorů – vznést proti nim kritiku. Pokud ovšem stejná učení sdíleli proponenti z řad letničních, kritika již umožněna zpravidla nebyla a existovala dokonce snaha ji umlčet. Jinými slovy to, co neprošlo lidem jako Margies nebo Hagin, bylo tolerováno nebo dokonce chváleno u lidí jako například Freidzon nebo Annacondia. (Více o tom v kapitole o Torontském požehnání).

⁴⁸⁰ Osobní svědectví autora z průběhu konference.

⁴⁸¹ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 7., č. 8., 1995, s. 3–4.

⁴⁸² Svědectví autora z rozhovoru s Rudolfem Bubikem.

⁴⁸³ Jedná se o termín Rudolfa Bubika.

Vývoj učení o delegované autoritě

Motto:

“Církev existuje díky poslušnosti... Zda člověk v autoritě má pravdu či nikoli, to se nás netýká, neboť je přímo odpovědný Bohu... Poslušný člověk potřebuje jen poslouchat, Pán nás nebude činit odpovědnými za mylnou poslušnost, ale povolá k zodpovědnosti autoritu, zodpovědnou za tento mylný čin....“

Watchman Nee, Duchovní autorita

„Je pravdou, že znásilňuje-li autorita slabé svědomí druhého, hřeší. To ale neznámá, že ji v tomto případě neposlechnu. (Armáda např. takového problému vůbec nezná.) Nejde o hříchy definovaný Bibli. Ukáže ho až čas.“

Aleš Navrátil, reakce na dopis Františka Paly o svědomí

„Někteří se zase necítily být vůbec obviněnými, jako například Franz von Papen, Hjalmar Schacht nebo další... Mezi ty patřili také generál Jodl a polní maršál Keitel, kteří se považovali za vojáky, kteří jen poslouchali příkazy... Mimořádnými lidovými soudy na Praze XIV byla odsouzena a poté popravena celá řada nacistických zločinců, včetně velitele Pankrácké věznice Paula Sopy nebo pomocníků kata Weisse, Týfy a Nerada. Ti všichni argumentovali tím, že jen poslouchali rozkazy...“

Jiří Hošek, Norimberský proces

Úvod

K tomu, aby bylo možné lépe proniknout do uváděných faktů v jejich dějinném kontextu, bude dobré stručně nahlédnout na jednu z nejzásadnějších charakteristik Apoštolské církve, kterou se tato odlišuje od ostatních protestantských resp. evangelikálních církví. Jedná se o učení o autoritách, které je nápadné snad každému, kdo na tuto problematiku nahlédne zvenčí, ale která není zcela čitelná členům církve, kteří ji sdílejí jako „zjevenou pravdu“ prakticky od svého obrácení a křtu. Jen na tomto pozadí je možné lépe pochopit některé krize sborů jako Brno, Praha, Znojmo, Kutná Hora, Kladno a později snad i Olomouc apod. Také z tohoto úhlu pohledu bude mnohem srozumitelnější krize v Křesťanském životě a skutečnost, s jakou lehkostí si Torontské požehnání vybojovalo svoji neotřesitelnou pozici v pneumatologii AC.

Nelze zde samozřejmě generalizovat; byli jedinci, jako například pastor Bohuslav Wojnar, který měl otevřené hledí a se svými kritickými postoji se k pojetí učení o autoritách neskrýval ani v soukromí ani veřejně. Mnohem decentněji, spíše v soukromí, vystupoval například Milan Buban nebo později a jasněji Jiří Malý a svým způsobem Pavel Dolejší, kteří vznášeli nejen teologické námitky. Nicméně

každý člen, pokud chce v daném systému uhájit svoji službu, o které je přesvědčen, že je k ní Bohem povolán, je nakonec nucen nejen systém akceptovat, ale zřejmě i sám – jak ostatně bude zdokumentováno v této kapitole – aktivně aplikovat. Tím však obvykle vzniká problém se svědomím. Nezřídka se pak člověk mohl dozvědět od některých „nižších autorit“ rozličné názory, ale často pod slibem mlčenlivosti. Různé informace, které by mohly být v konfliktu s názory autorit, podléhaly téměř konspiraci. Vyloženým bojovníkem proti zbytnělé autoritě se v této době stal František Pala, a to až do svého káznění a vyloučení z Apoštolské církve.

Učení o „autoritách“ zajisté nevzniklo náhle. Jeho kořeny je možné spatřit už v úvahách mezi Rudolfem Bubikem a Janem Konderlou. Bubik vzpomíná na svůj rozhovor s Konderlou poté, co byli přítomni na vyučování o církvi jedním Kanadánem a obdivovali stabilitu katolicismu a Svědků Jehovových:

„...jsou dvě duchovně mrtvé církve, a protože mají silné struktury, není možné je žádným způsobem zničit.“ To mne také zaujalo, hlavně když řekl: „Zkusme tady vzít systém struktur a dát do něj život a uvidíme, co to udělá“ ... Neorganizovaná církev nefunguje, zatímco přeorganizovaná je mrtvá“⁴⁸⁴.

Ačkoliv se Bubik kritikou ke katolicismu netajil, opakovaně od něho bylo možné slyšet, že Apoštolská církev stojí na pomezí katolicismu, s nímž sdílí víru v zázraky, a protestantismu v pohledu na Písmo⁴⁸⁵. Rovněž se netajil svým respektem k biskupskému systému, který je natolik stabilní, že přežil mnohá dělení. Nutno dodat, že i reformaci. Ačkoliv přiznával, že tato církev je mrtvá a neuznával „papežský primát“, to, že by zde „mrtvost“ nějak souvisela se strukturou, si patrně nijak nepřipouštěl. Jednoduše věřil, že daný systém dovolí rozvíjet život z Ducha. Ovšem již nezdůrazňoval, že tato stabilita je i výsledkem striktního Kanonického práva, kterým je systém v římskokatolické církvi usměrněn a kterému jsou zde autority poddány.

V souvislosti s tímto příběhem pak dodal, že satan se snaží rozbít církevní hierarchii a nahradit ji rovností mezi lidmi:

„Setkal jsem se nedávno s popisem jedné východní církve, která je velmi silná hlavně Japonsku a v Číně. Její učení hovoří: "Dva lidé si mohou být rovni jen tenkrát, pokud jsou to přátelé. Mimo tento vztah, ať je to v rodině, ve společnosti, v církvi, rovnost neexistuje, tam je vždy někdo nadřazený a někdo podřazený.“ Ani tuto církev nejde rozbít. Dábel tento systém zná, ale současně používá opačné zbraně u církví, které mu jsou nebezpečné, které by mohly ničit jeho vládu nad lidmi a nad národy. Tam tvrdě prosazuje, že jsou si všichni rovni“⁴⁸⁶.

Pokud Bubik v této souvislosti vzpomínal na dobu totality, občas připomínal, jaká poslušnost v církvi tehdy byla, zatímco v dnešní době demokracie již tomu tak není a chybí k tomu ochota. Nicméně systematické rozvíjení této nauky, které později přerostlo až do soteriologie a démonologie, bylo před založením církve teprve v zárodcích. Ani v tomto časovém období 1989 – 1997 tyto kontury ještě

⁴⁸⁴ BUBIK, Rudolf. Historie letničního hnutí VI., Křesťanský život. 2007, s. 77.

⁴⁸⁵ Takto vyučoval například na sborové dovolené s vyškovským sborem v Pístovickém mlýně v roce 1999. Apoštolská církev Vyškov – <http://www.ac.vys.cz/o-nas-1> (1. 12. 2015).

⁴⁸⁶ BUBIK, Rudolf. Duchovní boj. Křesťanský život. Albrechtice. 2011, s. 39.

nebyly zřetelné, případně jasně artikulované. Budou podrobněji probrány až v následujících časových úsecích.

Původ učení

Učení o autoritách, které zejména v posledních letech zbytnělo až v jakýsi „kult autorit“ není klasickému letničnímu hnutí vlastní. V AC bylo jistou licencí až tehdejšího předsedy Rudolfa Bubika. Ten často mluvil o tom, že ho sám Bůh vyučil poslušnosti autoritám a v mnoha svých kázáních používal ilustrací ze Starého Zákona.

Watchman Nee a Mojžíšův prostřednický úřad

Mezi tyto příběhy patřily obvykle vzpoury vůči Mojžíšovi, přičemž se nezdůrazňovalo, že na Mojžíšově stolci usedl Kristus, ale spíše soudobé autority, které není možné kritizovat ani posuzovat.

„Všimněte si, že Duch svatý nám neříká, že nám přísluší hodnotit správnost postupu těch, kteří nás vedou. Na různých místech Písma najdeme to, co prožívají i dnešní lidé: „Já přeci neříkám nic jiného než pravdu, já ji obhajuji. „I Mirjam, setra Mojžíšova, a její bratr Áron říkali „plnou pravdu“, ale přesto byla Mirjam potrestána malomocenstvím“⁴⁸⁷.

Mezi podobné příběhy patřila, vedle již dříve uvedené vzpoury Mirjam, i vzpoura Dátana a Chóreho a jako vzor poslušnosti se dával David ve vztahu k Saulovi. Když se vlivem šíření charismatického učení mezi letničními začaly sbory dělit, snad jako jediný lék bylo ordinováno podřízení se autoritě.

„...když si založíš svůj nezávisle nezávislý sbor, oj, tak Bůh i celé nebe ti bude žehnat, protože jen oni ti jsou překážkou. A tak vidíme další a další štěpení, další a další dělení... V poslední době jsem na biblické škole přednášel z příručky, kterou napsal bratr Watchman Nee o vůdcovství a musel jsem se sám nad sebou zamýšlet, nad Mojžíšem, Áronem a Marií... Výsledek byl, Marie malomocná a lid stál až do té doby až do doby, než byla věc vybavená... A tak mnohokrát i my můžeme mít různé názory na naše starší, na naše pastory, a jak už jsem řekl, začíná to tím, i řekl, i řekla... A tak, když chceš posuzovat kohokoliv z těch, koho ti Bůh postavil jako autority, zvaž!“⁴⁸⁸.

Později, když vyšly knižně přednášky Watchmana Nee pod názvem „Duchovní autorita“, bylo nasnadě, že Bubikovy důrazy a obrazy vycházejí právě z principů této knihy. Například vztah krále ke svému lidu zde byl transponován do vztahu pastora ke sboru. Ovšem právě tento koncept kritizoval Ulonska ve svém kolínském semináři⁴⁸⁹. (Více o tom v kapitole o zahraničních osobnostech). Tento způsob řešení problému byl naznačen například 17. 6. 1993 na setkání pastorů. Zde ve velmi umírněné podobě zaznělo, že křesťané musí zodpovědně budovat svůj vztah především vůči svým autoritám:

„Mnoho křesťanů hovoří o vztahu křesťan – Bůh. Je však biblicky nutné učit i o autoritách uvnitř církve, kterými jsou právě zmíněné služebnosti (míněno Ef 4, 9–19). Každý křesťan má budovat

⁴⁸⁷ BUBIK, Rudolf. Autorita. Život v Kristu. roč. 8., č. 11., 1996, s. 3–4.

⁴⁸⁸ BUBIK, Rudolf. Život v Kristu. roč. 5., č. 9., 1993, s. 3–4.

⁴⁸⁹ MOLDAN, Martin. Seminář s bratrem Ulonskou – 1. část. Život v Kristu. roč. 5., č. 7., 1993, s. 6.

*odpovědný vztah nejen vůči Pánu, ale i vůči bratřím a sestrám a zvláště k těm, které Bůh postavil do církve, aby ji vzdělávali*⁴⁹⁰.

V každém případě zde neposlušnost, chápána jako nahlas vyslovený odlišný názor, než je stanovisko autority, bývá klasifikována jako důvod k prokletí. Bubik zde totiž, stejně jako Nee, kladl rovnítko mezi prostřednický Mojžíšův úřad, který pro církev zaujal Kristus, a postavení sborových vedoucích. Mluvit nahlas proti vedoucím znamenalo mluvit proti Kristu a tím na sebe dotyčný kritik „strhával prokletí“.

*„I Mirjam, sestra Mojžíšova a její bratr Aron říkali „plnou pravdu“, ale přesto byla Mirjam potrestána malomocenstvím. Toto je problém, se kterým se velmi často setkáváme. Někdy se pouze domníváme, že stojíme za pravdou, ale ve skutečnosti jsme ve vzpouře a ani si neuvědomujeme, že na sebe vztahujeme prokletí*⁴⁹¹.

Derek Prince a autorita jako otec rodiny

V rámci učení o autoritách zde již od počátku existoval i další model. Stejně jako děti poslouchají své otce, mají i členové sboru poslouchat svého pastora, jelikož pastýři bývají i duchovními otci členů sboru, svých duchovních dětí. Stejně tak je zde model manželství jako vztahu člena sboru k jeho společenství (v praktické aplikaci spíše k jeho vedení). Tento model byl akcentován v Pastýřském hnutí a u nás byl zastáván prostřednictvím knížek od Dereka Prince. Jeho samizdatově vydaná kniha „Manželská smlouva“ byla v devadesátých letech věnována každému, kdo vstupoval do brněnského sboru⁴⁹². Bubik ale často vystupoval jako kritik Princova učení. Zřejmě i proto, že jej kritizovali i světoví letniční vedoucí. Nelze proto učinit důsledné rovnítko mezi Princovým učením a Bubikovou aplikací. Nicméně tato podobnost je zde velmi nápadná. Ohledně těchto rodinných paralel Bubik uváděl:

*„V knize Mojžíšově čteme: „Proklet každý, kdo zlehčuje svého otce.“ Bible rozlišuje tři druhy otců: otce fyzického, otce nebeského a duchovní otce, kteří nás vedou. Bděme, abychom se nedostali do situace, kdy se domníváme, že stojíme za pravdou, ale ve skutečnosti bojujeme ne s lidmi, ale se samotným Bohem*⁴⁹³.

Model rodiny pak Bubik aplikoval na církev i v další rovině. Manželská smlouva byla vskutku chápána jako ekvivalent členského závazku a existovala zde paralela mezi členstvím ve sboru a manželstvím, ze kterého již není cesty zpět. Opustit sbor se proto rovnalo hříšnému rozvodu:

*„Haleluja, Pán mne přivedl do tohoto sboru. Ano, tady je moje místo. Za měsíc, půl roku, rok – je, ne, Pán mne vede jinam... A v manželství je to stejné. Ano, Pán mi ho dal. Amen. Ale pak, vstoupím-li ve smlouvu, pak si musím být vědom, že není cesty zpátky*⁴⁹⁴.

⁴⁹⁰ MOLDAN, Martin. Setkání pastorů 17. června 1993 v Kolíně. Život v Kristu. roč. 5., č. 7., 1993, s. 7.

⁴⁹¹ BUBIK, Rudolf. Autorita. Život v Kristu. roč. 8., č. 11., 1996, s. 3–4.

⁴⁹² PRINCE, Derek. Manželská smlouva. Postilla. Brno, 2009.

⁴⁹³ BUBIK, Rudolf. Autorita. Život v Kristu. roč. 8., č. 11., 1996, s. 3–4.

⁴⁹⁴ BUBIK, Rudolf. Život v Kristu. roč. 6., č. 2, 1994, s. 3–4.

O tom, že učení o autoritách není jen specifikem AC v Česku, ale – alespoň do jisté míry – i na Slovensku, ukázal i článek vedoucího mládeže takřka v AC legendárního sboru Košicích Sergeje Mihála, který v rozhovoru pro Život v Kristu uvedl:

„Mládež není sborem ve sboru, ale je absolutně podřízená vedení sboru... Je mi velmi blízké téma víry a poddanosti. To, co vyučuji, se snažím i žít... Jako každý člověk musím každodenně bojovat s pýchou. Není to démon, který se dá prostě jednoho dne navždy vyhnat. Když mne můj pastor přijde o něco požádat a já mám zcela jiný názor, musím se znovu a znovu pokořit. Když se s tím nedovedu ztotožnit, udělám to duchovně. Pokořím se před Hospodinem tak, že poslouchám svého pastora“⁴⁹⁵.

Alan Vincent a model Saula a Davida

Učení o poddanosti autoritám, přítomné v základech AC již od jejího založení, eskalovalo někdy v polovině devadesátých let a od té doby mělo vzestupnou tendenci. Zřejmě to souviselo i s tím, že zahraniční trendy, kterým se v souvislosti s Torontským požehnáním a později Skupinkovým hnutím AC otevřela, působily ve sborech velké rozepře. Pastoři (tj. duchovní otcové a manželé) si často přivlastňovali autoritu, přesně v souladu s učením o autoritách, a vyžadovali vlastně absolutní poslušnost od svých členů (tzn. duchovních manželek a dětí). Toto napětí bylo paradoxně ze strany církve řešeno tím, že tato autorita byla stále více potvrzována, což působilo nemalé problémy se svědomím zejména těm, kteří chtěli zůstat poslušnými i Bohu. Prototypem zralého služebníka se tak stával ten, kdy byl ochoten odložit své názory, poznání, a dokonce i svědomí a plně se pokořit pod ruku svého vedoucího, což mělo být – jak ukázal i Mihál – synonymem pokoření se pod ruku Hospodinovu.

K ospravedlnění tohoto trendu měl sloužit i rozsáhlý článek apoštola působícího v Indii a stoupence učení Království nyní, Angličana Alana Vincenta]⁴⁹⁶. Rudolf Bubik, který tento článek do Života v Kristu zařadil, uvádí, že Vincent sám byl lektorem na seminářích nově ustavené polské sjednocené letniční církve a nabídl zde svoji poněkud kontroverzní vizi autority. A „*bratři v Polsku ji však přijali a začali podle ní jednat*“⁴⁹⁷. Pro zajímavost je možné jen zmínit, že podle Hydzyka se statut polské letniční církve stal podkladem i pro statut Apoštolské církve⁴⁹⁸.

Vincent se přikláněl ke klasickému starozákonnímu pojetí autorit ve svérázné interpretaci, která je rozvíjena prakticky v celém nezávislém charismatickém hnutí. Podle něho (ale i podle Watchmana Nee) Bůh vede své dílo vždy jen skrze „*jednoho muže v jednom čase*“. Modelem pro vedení v církvi je (podobně jako u Nee) vztah Saula a Davida. Jakoby implicitně se zde předpokládá, že autorita se může, stejně jako Saul, dopouštět nepravosti, ale David, běžný člen sboru resp. budoucí autorita, se nesmí dotknout „pomazaného“ a měl by být v podstatě jeho sluhou:

⁴⁹⁵ MIHÁL, Sergej. Život v Kristu. roč. 7., č. 3, 1995, s. 16.

⁴⁹⁶ Více o Vincentovu učení In MARVÁN, Josef. Alan Vincent, apoštol Království nyní? Biblická apologetika – <https://www.apologet.cz/?q=articles/id/364-alan-vincent-apostol-kralovstvi-nyni> (1. 12. 2015).

⁴⁹⁷ BUBIK, Rudolf. Předmluva k článku VINCENT, Alan. Poddanost nejen Bohu. Život v Kristu. roč. 7., č. 4., 1995, s. 8–11.

⁴⁹⁸ Michal Hydzyk pro Život v Kristu. Život v Kristu. roč. 6., č. 8., 1994, s. 8–9.

„Děje se to stejně jako za časů království, které bylo obnoveno jeho spravedlností. To, co vidíme na království Davidově jako předobraz, je naplněno v království Ježíše Krista. Bůh nepracuje demokratickým způsobem. Jestliže nepřijmeme teokracii, královskou vládu, nikdy neprožijeme opravdového Boha... Davidovou touhou bylo uvést Boží království na zem. On sám neměl touhu vyniknout a být králem. Chtěl, aby byl králem Saul. David byl připraven sloužit Saulovi jako sluha, a to jenom proto, aby bylo obnoveno Boží království. David byl mužem podle srdce Božího. A touha srdce Božího byla vidět na zemi Boží království. Je tvé srdce také takové? ... Bůh si najde člověka a ustanovuje ho jako hlavního vůdce, aby po jeho boku postavil další vedoucí... každé vedení má jen jednu hlavu. Bůh povolal jednoho, aby byl vedoucím a většina vůdců byla povolána k tomu, aby mu pomáhala... Bůh dal Davidovi vizi a my jsme tady proto, žijeme proto, abychom pomohli Davidovi tuto vizi realizovat. A proto i malá příkázání Davida jsou pro nás rozkazem“⁴⁹⁹.

Pro tuto podobnost mezi učením Nee a Vincenta je možné pozorovat, že někteří skalní Neeho stoupenci snadno vstřebali a hájili i Vincentovo učení. Jako příklad správné autority je v tomto smyslu Vincentem dán za vzor i Yonggi Cho, otec skupinkových sborů, jehož pojetí skrze Wernera Kniesela později ještě více zasáhne celou strukturu AC. V jeho striktním vůdcovském pojetí je pastor z principu zcela nadřazen svému stádu. Vincent dává za příklad korejského pastora Lye, který při rozdělení Cho(ova) megasboru takto sliboval Cho svoji věrnost:

„Mám pouze jednu touhu, chci ti sloužit.“ ... Sloužím Yonggi Cho tak, jako bych sloužil Bohu... Yonggi Cho má deset mužů s takovýmto postojem srdce. Každý z nich je velkým mužem. Ale v srdci mají, aby vykonali všechno, co jim Younggi Cho řekne... Je jen jedna vize, je jen jeden vůdce... většina z nás je povolána, aby pomáhala, sloužila vůdcům“⁵⁰⁰.

Vincent jde dokonce tak daleko, že volá k tomu, aby lidé úplně svá srdce odevzdali vůdci. Nikdy se přitom nesmí hlasovat, protože církev potřebuje jen jednu hlavu, které se má plně podřídit a sloužit jí. Nemíní tím ovšem Krista, ale samozřejmě pastora⁵⁰¹. Atributy Krista jako krále se pak dále ve vyučováních na půdě AC prolínají se službou pastora. Na konferenci v Javoří dne 3. – 6. 5. 1995, bezprostředně v době okolo zveřejnění Vincentova článku, například zaznělo:

„Pastor není volen. Pastor je jmenován Bohem. A z tohoto pověření pastor skládá účty Bohu... Je tekoucí vodou tam, kde je vyprahlo. Skrze něj jde voda z pramene života... Pastor je stínem skály, kde najdeš osvěžení (skála = Ježíš Kristus)“⁵⁰².

Pastor má zde mnoho atributů takřka samotného Krista a neskládá účty sboru, ale pouze Bohu. Je zprostředkovatelem „živých vod“ a „stínem skály“ pro svůj sbor. Není proto divu, že si v tomto modelu přisvojuje i další z podobných atributů, a to je dokonalá poslušnost svým příkázáním.

⁴⁹⁹ VINCENT, Alan. Poddanost nejen Bohu. Život v Kristu. roč. 7., č. 4., 1995, s. 8–11.

⁵⁰⁰ VINCENT, Alan. Poddanost nejen Bohu. Život v Kristu. roč. 7., č. 5., 1995, s. 8–11.

⁵⁰¹ VINCENT, Alan. Poddanost nejen Bohu. Život v Kristu. roč. 7., č. 5., 1995, s. 8–11.

⁵⁰² HASMANDOVÁ, Eva. Konference v Javoří 3. – 6. 5. 95. Život v Kristu. roč. 7., č. 5., 1995, s. 4–5.

Werner Kniesel a Jitrův model

Mojžíšův prostřednický princip pak aplikuje v učednickém modelu ve svém sboru i švýcarský apoštol Werner Kniesel. Ten přejal strukturu sboru podle rady Mojžíšova tchána, který Mojžíšovi poradil strukturovat eklesiologii starého Izraele do modelu různě velkých skupin, na jejímž vrcholu stál jakožto nejvyšší soudce Mojžíš. (Nejedná se ovšem o Knieselův výmysl, tento model aplikuje prakticky celé Učednické hnutí). V Knieselově megasboru tak stojí na místě Mojžíše pastor, jehož zájmy zastupuje hierarchie různých poradců a vedoucích skupinek:

„Služba vedoucího skupinky je prodloužením služby pastora sboru. V tomto smyslu není vedoucí skupinky žádným pastorem, nýbrž pomáhá, podporuje a zcela jednoduše zastupuje zájmy pastora“⁵⁰³.

Neeho (a později Vincentův) teoretický předvoj ve formě knihy Duchovní autorita tak v AC našel záhy praktické uplatnění ve skupinové struktuře, která byla do AC importovaná z megasboru v Curychu. Již ve dnech 10. – 11. prosince 1994 se v budově LBA v Kolíně konal seminář právě s Wernerem Knieselem, který zde vyučoval o duchovním růstu⁵⁰⁴.

Tím, kdo se již dříve doslova nadchl Knieselovým modelem, byl jinak konzervativnější a neautoritativní sbor v Českých Budějovicích, jehož prostřednictvím došlo k překladu řady manuálů od Knieselovy spolupracovnice Susanne Kuttruff. Ta se inspirovala (podobně jako Vincent) skupinkovým sborem Yonggi Cho, a dále i některými psychoterapeutickými postupy a soudobým managementem, zejména teorií multiplikace⁵⁰⁵. Do Knieselova sboru se každoročně sjížděli i pastoři AC, aby se zde učili technikám transformace tradičních sborů na skupinkové. Zprávu z jedné z konferencí podal i Aleš Navrátil, který v roce 1995 mohl konstatovat, že „sbor Wernera Kniesela funguje opravdu jako hodinky, a přesto nejde o strnulou náboženskou formu“⁵⁰⁶. Na konferenci sloužil i německý prominent hnutí Víry, Peter Wenz, podle Navrátila vedoucí nejrychleji rostoucího společenství v Německu. Po jeho intenzivním vyučování z pneumatologie se zde projeví klasické prvky Torontského požehnání. Navrátil k tomu uvádí:

„Málokdy jsem viděl tak jemný a obohacující přístup k modlitbě, a přesto se někteří sesouvali Petrovi do náruče a musel je po modlitbě posadit na jejich židle“⁵⁰⁷.

Poté následoval seminář o vnitřním uzdravení⁵⁰⁸.

Ačkoliv Rudolf Bubik nebyl velkým přítelem Knieselovy eklesiologie a sám od Jakoba Zopfiho obdržel informaci, že Kniesel je spíše formálním členem švýcarské letniční církve, přesto podpořil, aby se Knieselův seminář konal v Kolíně. Když byl v srpnu roku 1995 tento seminář inzerován, Kniesel zde byl představen jako „evropský Yonggi Cho“ a muž, jehož osobním sekretářem nebyl nikdo jiný, než

⁵⁰³ KUTTRUFF, Susanne. Vše o životě domácích skupinek. Křesťanský život. Albrechtice, 2000, s. 31.

⁵⁰⁴ Seminář s bratrem Wernerem Knieselem. Život v Kristu. roč. 6., č. 1., 1994, s. 8.

⁵⁰⁵ Více o tom In MARVÁN, Josef. Skupinkový sbor. Absolventská práce. VOŠMT, Kolín, 2005 – <https://www.apologet.cz/?q=articles/id/27-skupinkovy-sbor> (14. 11. 2015).

⁵⁰⁶ NAVRÁTIL, Aleš Slovo redaktora. Život v Kristu. roč. 7., č. 6., 1995, s. 2.

⁵⁰⁷ NAVRÁTIL, Aleš Slovo redaktora. Život v Kristu. roč. 7., č. 6., 1995, s. 2.

⁵⁰⁸ NAVRÁTIL, Aleš Slovo redaktora. Život v Kristu. roč. 7., č. 6., 1995, s. 2.

pozdější velikán Torontského požehnání Claudio Freidzon⁵⁰⁹. Seminář nakonec proběhl ve dnech 12. – 14. 10. 1995 v Kolíně, v evangelickém kostele. Vyučovala zde autorka skupinkových manuálů Susanne Kuttruff, která dopodrobna probrala časový harmonogram skupinky, kde představila její základní strukturu. Setkání má začínat otázkou, „ledoborcem“ s cílem uvolnění atmosféry. Na otázku odpovídá každý člen skupinky a má jednu minutu na odpověď. Následuje chvála a vzývání (20 až 30 minut), poté se rozebírá nedělní kázání, přičemž vedoucí klade vhodné otázky k objasnění. Odpovědi se uskutečňují ve vyhrazeném čase jedné minuty. Na konci skupinky jsou modlitby za nevěřící v okolí jednotlivých členů⁵¹⁰. Skupinka potřebuje mít vizi dělení, a pokud se rozdělit nechce, brání Boží vůli. K tomu dochází po překročení 15 účastníků⁵¹¹.

Dále zde byla vyučována pyramidální struktura sboru, která spočívá na – vzestupně – a) vedoucím skupinky s 10 – 12 členy, b) vedoucí zóny vede 5 – 6 skupinek, c) územní pastor vede 6 zón, d) vedoucí velkého okrsku vede územní pastory, e) hlavní pastor vede celý sbor. Modelem pro tuto strukturu, jak již bylo řečeno, nalézá Kniesel ve Starém Zákoně a je přesvědčen, že se jedná o rozdělení Izraele na základě Jitrovy rady, kterou dal svému zeti Mojžíšovi⁵¹². Knieselovým vlivem se přestalo mluvit o skupinkách jako o něčem, co je jednou ze sborových aktivit, ale skupinky se staly nosnou strukturou sboru. Navrátil proto zdůrazňuje Knieselova slova:

„...domácí skupinky nemohou být jen jednou z aktivit sboru. Musí být samotnou podstatou sboru. Není tedy správné říkat a praktikovat: „máme ve sboru domácí skupinky“, ale říkat a praktikovat „náš sbor je sborem domácích skupinek“⁵¹³.

⁵⁰⁹ Praktická služba domácích skupinek – seminář. Život v Kristu. roč. 7., č. 8., 1995, s. 17.

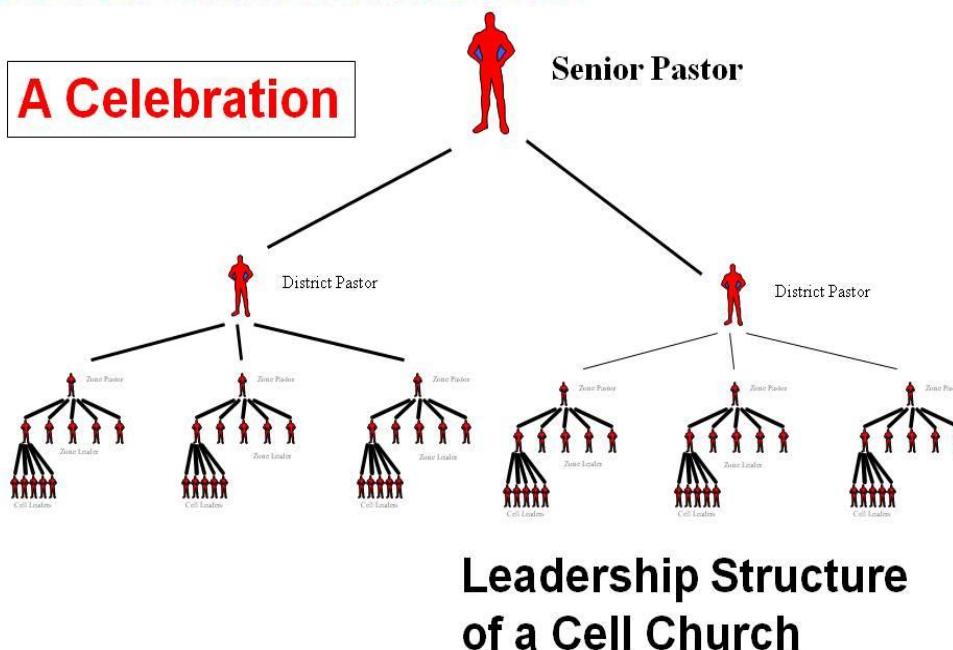
⁵¹⁰ POHANKOVÁ, Ludmila. Konference o domácích skupinkách v Kolíně 12. – 14. 10. Život v Kristu. roč. 7., č. 11., 1995, s. 4–6.

⁵¹¹ KÁŇA, Karel. Konference o domácích skupinkách v Kolíně 12. – 14. 10. Život v Kristu. roč. 7., č. 11., 1995, s. 4–5.

⁵¹² POCHMANOVÁ, Marcela. Konference o domácích skupinkách v Kolíně 12. – 14. 10. Život v Kristu. roč. 7., č. 11., 1995, s. 4–6.

⁵¹³ NAVRÁTIL, Aleš Slovo redaktora. Život v Kristu. roč. 7., č. 11., 1995, s. 2.

E. CELL CHURCH STRUCTURE

Obrázek 18. Struktura skupinkových sborů

Toto nové paradigma dobře zapadlo do celkového chápání jednomužné autority. Sbory tak dostaly striktně pyramidální strukturu, jejíž vrchol tvoří pastor, přijímající „vizi“ od Boha a ostatní zde jsou k tomu, aby tuto vizi realizovali. Vizí se mj. chápe i sama struktura skupinkového sboru. Pokud se ale nějakému apoštolovi podařilo získat a nadchnout pastora, skrze potrubí poradců a vedoucích skupinek tak měl zajištěno, že i jeho vize bude skrze pastora důsledně implantována do celého sboru, často bez ohledu na směřování denominace, ve které se daný pastor a sbor nacházeli. Tím vlastně došlo i k nahrazení synodně-presbyterního zřízení zřízením de facto episkopálním, obvykle bez ohledu na uspořádání církve, ze které sbor pocházel. AC si však tuto strukturu přisvojila jako celek a pojistila si tak další stabilizaci struktury pro jednotnou, celocírkevní vizi.

Vyučování Wernera Kniesela z konference, stejně jako služba Claudio Freidzona, vycházela v Životě v Kristu na pokračování a již v září 1996 byl vydán další obsáhlý článek z konference v Curychu, která se konala ve dnech 11. 6. – 14. 6. 1996. Curych a Buenos Aires se tak staly dvěma místy, kam přijížděli vedoucí AC čerpat svoji duchovní inspiraci. V článku se referovalo o důležitosti služby pastora, změně hodnotového systému, což spočívá v přijetí Boží vize učenictví. Opět bylo varováno před tím, aby sbor neměl jen skupinky, ale byl sborem skupinkovým⁵¹⁴, tzn. řízeným pastorem skrze poradce a vedoucí skupinek podle jednotné vize, kterou Bůh dává pastorovi. Dá se říci, že Bohem danou vizí pastorovi byla v té době skripta Susanne Kuttruff, podrobně rozepisující Knieselovo učení, která položila mechanismus převodu výkonné moci ke každickému členovi daného soukolí. V dalším pokračování zprávy z konference bylo zdůrazněno Knieselovo varování, že:

⁵¹⁴ FRIDRICH, Karel. Život v Kristu. roč. 8., č. 10., 1996, s. 13–15.

„...skupinka není ke studiu Božího slova. Nebud'te studijní skupinkou. K tomu je nedělní kázání a osobní studium. Z toho si dělej poznámky a ve skupince se poděl s ostatními, jak co uvádíš do svého života“⁵¹⁵.

Varování před studiem Bible na skupince a vyučováním bylo Knieselem opakováno stále dokola. Poté, co sbory AC najely na jeho eklesiologii a domácí skupinky se staly povinné, včetně prezence a pravidelných výkazů o jednotlivých členech, začaly sbory pro vytíženost členské základny často rušit i biblické hodiny. Tím důležitost vyučování nakonec ustoupila. Znat vizi pastora se tak prakticky stalo zřejmě mnohem důležitější, než znát Bibli a rozumět jí.

Z dalších záznamů Knieselových vyučování, které Život v Kristu pravidelně otiskoval, vyplývají i další stěžejní principy skupinkových vzorů. Byl to důraz na životní příklad, kdy vedoucí měl *„své zkušenosti umístit v druhém člověku“*. Nemělo jít o *„učivo, ale o zkušenost“* neboť pravdu o základních hodnotách nestačí předat jednou, ale je třeba ji *„zvěstovat šestkrát za sebou!“*. Evangelia jsou podle Kniesela *„zážitkem za zážitkem. Dělej to také tak. Uč s Ježíšem, uč jako on“*. Nešlo v podstatě o nic jiného, než o to, aby vedoucí (mistr) vedl k následování jemu svěřené členy (učedníky). Neeho princip učednictví se tak petrifikoval ve „skupinkové struktuře“ a umožnil tak vykonávání „delegované“ duchovní autority směrem ke každému členovi rekonstruovaného „skupinkového sboru“. Například Bubaň si zde později všiml, že AC tak má „křížence“ učení Nee a Kniesela⁵¹⁶. Avšak nešlo ani tak o křížence, jako spíše o pouhou „povinnou“ aplikaci učení o delegované duchovní autoritě do života každého jednotlivce. Podle vzoru pastora tak skrze důmyslný systém autorit vyrůstali jeho další multiplikanti, ze kterých se rekrutovali další vedoucí. Podle Kniesela lze takto vedoucího domácí skupinky vychovat za rok.

Kniesel zde pak – jako i v předešlých vyučováních – poněkolkáté zopakoval, že je rozdíl mezi *„sborem, která má skupinky a sborem, jenž na základě skupinek žije“⁵¹⁷*. Doslovným kopírováním tohoto modelu se tento způsob stále jasněji stával kvintesencí letniční eklesiologie v ČR. A to přesto, že lidé jako Ulonska nebo američtí letniční před tímto učením varovali. Rovněž Jakob Zopf, který poukázal na neletniční orientaci Kniesela, při jiné příležitosti v souvislosti s evropskou letniční konferencí, varoval letniční před *„papežským systémem“⁵¹⁸*.

Tento systém ve svém principu, jak si všimli i starší brněnského sboru, jmenovitě účastník konference v Curychu Miroslav Makovička, nezohledňoval sborové staršovstvo. Model počítal s tím, že nositelem vize a samotným vrcholem „pastorální exekutivy“ je pastor. Brněnský sbor byl přitom v implementaci skript od Kuttruff vzorový. I poté, co byl jeho pastor František Apetauer odvolán z funkce pro zneužívání své pravomoci a znovu se ujal úřadu, byl z jeho iniciativy curyšský skupinkový systém ještě

⁵¹⁵ HOMOLKOVÁ, Helena. Domácí skupinky. Život v Kristu. roč. 8., č. 9., 1996, s. 8–11.

⁵¹⁶ Osobní svědectví autora z roku 2002.

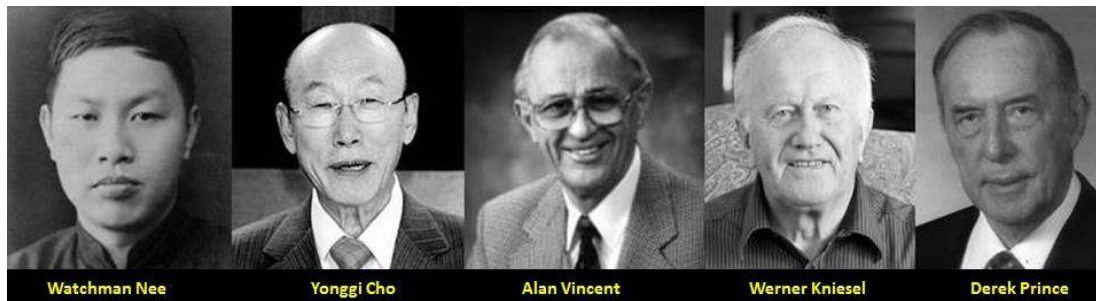
⁵¹⁷ HOMOLKOVÁ, Helena. Domácí skupinky. Život v Kristu. roč. 8., č. 9., 1996, s. 8–11.

⁵¹⁸ BARTÍK, Jiří. Rozhovor s Jakobem Zopfm, čestným řečníkem pastorálky v Seči a bývalým předsedou Evropské letniční konference (Život v Kristu 6/2004)

– <https://web.archive.org/web/20041228194946/http://www.apostolskacirkev.cz/view.php?cislocianku=2004072101> (21. 07. 2004).

posílen. Tím byla autonomie a svrchovanost jeho úřadu do budoucna zabezpečena proti kontrolním mechanismům a demokratickým pojmům zneužití moci.

Skupinková struktura resp. „služba domácích skupinek“ se pak v AC stala i jedním z předmětů vyučovaných na biblické škole⁵¹⁹.

Obrázek 19. Muži, kteří formovali pojetí autority v AC

Rozsuzování falešných věrozvěstů

Učení o autoritách již zasahovalo prakticky do celé oblasti života církve a princip poslušnosti nadřízenému na principu služby v království byl i způsob, jak rozsuzovat falešné učitele. Pokud někdo přijížděl do ČR a byl poddán své duchovní autoritě v zahraničí, byl zpravidla rozpoznán jako pravověrný. Pokud však někdo nevykazoval dostatečnou poddanost, byl shledán jako falešný učitel. Toto učení bylo výsledkem proroctví, kdy Rudolf Bubik dostal odpověď na modlitbu:

„Když se uvolnila situace v našem národě, začali se sem tito lidé hrnout. Ptal jsem se: „Otče, podle čeho poznám, co je dobré a co je špatné?“ A právě tenkrát mi Bůh ukázal: „Ptej se těch lidí, komu jsou doma zodpovědní a jak to tam u nich doma vypadá““⁵²⁰.

Jelikož mnozí emisaři tzv. třetí vlny a Torontského požehnání jsou sami vyučení ve striktní sborové hierarchii o nedotknutelnosti „pomazané autority“, byli pak Bubikem rozpoznáni jako ortodoxní. Byla-li jistým vzorem správné eklesiologie organizace Svědků Jehovových, pak se ani nelze divit, že tento rozlišující aspekt pravosti služebníků přinášel později i své ovoce.

K dalšímu utvrzení učení o autoritách přispěl televizní pořad Klekánice, který se věnoval jedné ženě, jejíž destruktivní působení poškodilo život dalším lidem. Jednalo se o bývalou členku Apoštolské církve z Třince. V pořadu byl zpracován rozhovor se Stanislavem Cichým a s Rudolfem Bubikem. Reportéři, ve spolupráci se "Společností pro studium sekt a nových náboženských směrů" přijeli filmovat do Kolína s avízem dokumentárního pořadu o Apoštolské církvi. Nicméně jednalo se o záminku. S Bubikem natáčeli asi hodinu a z celého rozhovoru zde uvedli snad jen jedinou useknutou větu. Aby se napříště předešlo podobným excesům, jaké způsobila tato žena, mělo se ve sborech jednat mnohem rázněji s těmi „kteří se odmítají poddat, podřídít“⁵²¹.

⁵¹⁹ BUBAN, Milan. VOŠMT Kolín. Život v Kristu. roč. 8., č. 12., 1996, s. 7.

⁵²⁰ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 7., č. 8., 1995, s. 3–4.

⁵²¹ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 8., č. 4., 1996.

Názorové divergence

Ne všichni ovšem zastávali učení o „delegovaných autoritách“ v podobě, jak jej vyučoval Rudolf Bubik, potažmo Watchman Nee, Yonggi Cho, Alan Vincent nebo Werner Kniesel. Přesto poddanost a poslušnost lidské autoritě i proti svému svědomí je pro AC stejně typická, jako pro adventisty sobota nebo pro katolíky mariánská úcta. Ačkoliv ředitel biblické školy dokázal být k tomuto tématu mezi čtyřma očima kritický, navenek učení o „delegované autoritě“ bylo biblickou školou vyučováno a potvrzováno. Dokládá to (krom zřízení předmětu o domácích skupinkách) i citát zástupkyně ředitele, když například jako vzor citovala z prací studentů ohledně požadavků na pastora stat’:

„Není-li člověk poslušný své autoritě, nikdy sám nemůže být autoritou. Každý člověk povoláný do služby pastora se musí nejprve naučit poslouchat Boha a také svou delegovanou autoritu“⁵²².

Tato věta je samozřejmě rámcově obecně platná, nicméně za povšimnutí stojí slůvko „delegovaná“. Ačkoliv i sémanticky je vše v pořádku, jde o typický pojem z Neeho literatury a v AC znamená, že daná osoba ve svěřené autoritě v dané věci sama plně zastupuje Boha. Tedy nikoliv dílčím způsobem, ve vzájemné pluralitní divergenci s ostatními představenými v Kristu, ale v jednotě moci, soustředěné v daném jedinci.

Pastorálka o jednotě

Pojetí autority ve smyslu „jeden vůdce v jednom čase“, kterého je třeba poslouchat a v případě názorové rozdílnosti rezignovat i na své poznání bez zkoumání jeho požadavků, ovšem vedlo k řadě pnutí. Typickou ukázkou byl brněnský sbor, jehož pastor, zcela v souladu s touto linií, si pro sebe takovouto autoritu nárokoval. Protože však, možná i vlivem KMS, jejíhož užšího výboru byl členem, a která denominace neuznávala, sám se takto bezodkladně podřídit svému biskupovi zdráhal. Snad i proto nelibě nesl, když členové „jeho“ sboru, bez jeho vědomí, komunikovali ve věroučných otázkách přímo s biskupem⁵²³. To vyvrcholilo tím, že mu starší jeho sboru, mezi které patřil i František Pala, vyjádřili nedůvěru. To ovšem bylo v přímém rozporu s Neeho učením, kde mají nižší autority toliko poslouchat. Protože se situace v brněnském sboru stala problémem celé církve, byla uspořádána pastorální konference s tématem „o jednotě“.

Příspěvek biskupa

O obsahu biskupova příspěvku na této přelomové pastorálce, která se konala ve dnech 13. – 14. prosince 1996, referoval Život v Kristu a Navrátil potvrdil, že „obsah úvodníku se do značné míry kryje s obsahem sdělení bratra biskupa na pastorálce“⁵²⁴.

⁵²² VRŠTÁLOVÁ, Alena. LBA. Život v Kristu. roč. 8., č. 4., 1996, s. 12.

⁵²³ Toto je i případ autora, který byl Františkem Apetauerem opakovaně napomínán za to, že s biskupem mluvil o věroučných otázkách charismatického hnutí, které bylo zastáváno v jeho sboru. Aby byl autor z tohoto hierarchického principu vyňat, byl jmenován poradcem Úzké rady AC. Tím se však problém nevyřešil.

⁵²⁴ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 9., č. 1., 1997, s. 2.

Bubik na této pastorálce formuloval stěžejní myšlenku spočívající v tom, že jednotu je třeba vytvořit na principu podřízenosti. Stejně, jako je muž hlavou ženy, stejný vztah poddanosti existuje mezi pastorem a staršími, což platí i ve vztahu starší, diakoni a členové sboru. To pak dále platí pro pastory i nadsborové autority. Tím je vlastně pastor hlavou starších a může rozhodovat i proti jejich vůli, i když je povinen „*je vyslechnout, ale pak se modlit a nakonec vzít na sebe zodpovědnost za rozhodnutí*“⁵²⁵. Starší mu pak mají dát prostor k rozhodnutí. Jedná se o onen striktní hierarchický model. Není zde tudíž uplatněn reformační princip vedoucího jako „*primus inter pares*“, ale pastor je vyšší autoritou než ostatní starší. Snad až sem je možné vysledovat aplikaci „biskupského systému“, který pro jeho stabilitu Bubik obdivoval. Nyní nabádal:

*„Je třeba, aby si každý z nás položil otázku: Jak jsem ochoten svým dílem přispět k jednotě? Chci přijmout, že se vzdávám rovnosti. Ano, sbor vedou starší sboru, i apoštol, i prorok i evangelista musí být především starší. Avšak dokážou, že jeden z nich bude starší mezi nimi? Dokáže manželka přijmout autoritu manžela?“*⁵²⁶

Bubik však zašel ještě dále, a tento princip aplikoval na podřízenost Syna Otci a Kristovu prosbu o jednotu učedníků nahlížel hierarchicky tak, že Syn je poddán Otci stejně, jako má být starší poddán pastorevi, který je vyšší autoritou. Tímto pak má být na všech úrovních vytvořena jednotu. Bubikova interpretace má ovšem určitý háček, a to, že pokud se má žena poddat muži, pak se má „*vzdát své rovnosti*“. Nicméně Syn se nevzdává své rovnosti Otci, ale pro službu světu se Otcově vůli jako člověk dobrovolně podřizuje, ač je Bohu stále roven. Dobrovolné poddání se v církvi „jedni druhým“ je pak v interpretaci AC vyžadováno jako „povinnost podřízení se“ a otevřené vyjádření odlišnosti či nesouhlasu bývá klasifikováno jako „vzpoura vůči autoritě“. Pneumatická jednotu je tímto nahrazena jednotou funkcionalistickou a tedy i vymahatelnou sankcemi. Je-li tomu tak, pak by se i z Kristova dobrovolného podřízení se vůli Otce pro spásu světa stal v podstatě subordinacionismus.

Reakce zástupce biskupa

Na biskupův příspěvek o jednotě reagoval František Pala a ve svém dopise žádal o jeho rozeslání všem pastorům s cílem věc prodiskutovat. Učinil tak přímo na biskupovu výzvu, aby pastoři k pastorálce poskytli písemné podněty⁵²⁷. Pala zde nadnesl otázku, která ve své podstatě relativizuje jednotu dosaženou podřízením se hierarchické autoritě na úkor lidského svědomí. Tuto problematiku probral ve více rovinách. Palovy výtky k jednotě, aniž by tak on sám činil, lze souhrnně rozdělit do dvou okruhů. První se týká autority a jednoty a druhý otázky svědomí a poslušnosti.

Úloha autority v rámci jednoty

Pala uvádí, že člověk si v souladu se svým svědomím sám volí, které autoritě se podřídí:

⁵²⁵ BUBIK, Rudolf. Jsme jedno? Život v Kristu. roč. 9., č. 1., 1997, s. 3–4.

⁵²⁶ BUBIK, Rudolf. Jsme jedno? Život v Kristu. roč. 9., č. 1., 1997, s. 3–4.

⁵²⁷ PALA, František. Dopis Rudolfovi Bubikovi. Brno, 18. prosince 1996.

“Člověk sám podle svého svědomí rozhoduje a volí, kterou autoritu bude následovat a k jaké jednotě bude směřovat...”⁵²⁸.

Zpochybňuje i tvrzení, že jednota se má v církvi vytvářet (psáno i v souvislosti s podrobením se autoritě), protože nárokem Písma je jednotu toliko zachovat, nikoliv vytvořit:

„Znovu opakuji, že snaha dosáhnout jednoty lidským úsilím a prostředky je marná, stejně jako marná je snaha skutky se domoci spásy. Tak jako Ježíš zemřel pro spásu lidí, tak zemřel i pro to, aby církev byla jedno... Tato jednota tedy byla již vydobytá – naším úkolem je ji zachovat, respektive usilovat o její zachování (Efezským 4,3)“⁵²⁹.

Základem jednoty totiž podle Paly není mechanické *“shromáždíme lidi ve stejnou dobu na jednom místě, pod jedním vedením”*. Nabízí proto k zachování jednoty jiný princip, a to:

„...akci Ducha, Ducha pravdy, vedoucí ku pokoji v cestě následování nejvyšší autority Beránka a Soudce... Jednotu nemůžeme vytvořit, ale můžeme ji ztratit“⁵³⁰.

Tudíž výrok, že *„jednota se buduje podrobením se autoritě“* nemusí podle Paly být *“zdaleka vždy pravdivý”* a jednota v církvi se má uskutečňovat dokazováním a konsensem⁵³¹.

Pala navíc i relativizuje, že *“vedoucí se má své autority domáhat”* a všímá si, že v AC se do jedné linie staví autorita v rodině, sboru, oblasti a církve, přičemž se opomíjí, že základním předpokladem je zde *„jednota jednotlivce s Kristem, život a následování Krista...”⁵³²*. Nikoliv tedy (jen) lidské autority.

Otázka svědomí v poslušnosti autoritě

V dalším bodě Pala zrelativizoval i de facto bezpodmínečný nárok poslušnosti, když uvedl, že poslušnost lidské autoritě může být dokonce v rozporu s poslušností Bohu.

„...vyznávat stejné či větší se podřízení se jiné autoritě (světské i náboženské) než Bohu je modloslužbou. Jednota Ducha je dána skutečností, že Pán Ježíš je pro věřícího konečnou autoritou... Pojetí křesťanské jednoty, které přehlíží pravdu nebo racionálně zdůvodňuje její deformaci, je urážkou křesťanství. Jednota, která nedokáže snést pravdu, není jednota ani láska. Taková jednota vytváří nanejvýš autoritářskou organizaci, kde platí jiné principy než biblické... Lidé by rádi obětovali své svědomí i zodpovědnost a raději se podrobovali lidské autoritě – zde podrobování se autoritě představuje širokou cestu vedoucí do záhuby“⁵³³.

Skutečná autorita proto lidské svědomí respektuje a i samotná Boží autorita (i delegovaná) podle Paly *„není v rozporu s pravdou a respektuje svědomí jednotlivce”⁵³⁴*.

⁵²⁸ PALA, František. Dopis Rudolfo Bublikovi. Brno, 18. prosince 1996.

⁵²⁹ PALA, František. Dopis Rudolfo Bublikovi. Brno, 18. prosince 1996.

⁵³⁰ PALA, František. Dopis Rudolfo Bublikovi. Brno, 18. prosince 1996.

⁵³¹ PALA, František. Dopis Rudolfo Bublikovi. Brno, 18. prosince 1996.

⁵³² PALA, František. Dopis Rudolfo Bublikovi. Brno, 18. prosince 1996.

⁵³³ PALA, František. Dopis Rudolfo Bublikovi. Brno, 18. prosince 1996.

⁵³⁴ PALA, František. Dopis Rudolfo Bublikovi. Brno, 18. prosince 1996.

„Jestliže autorita nutí člověka konat proti jeho svědomí, znamená to, že jej nutí konat hřích (Římanům 14,23b). Neboť je to právě svědomí, skrze které usvědčuje Duch svatý člověka k hříchu, a je právě specifickým znakem autority Boží, že respektuje svědomí člověka“⁵³⁵.

Pala nakonec odmítá, že svědomí je věcí relativní a oponuje tvrzení (zřejmě biskupa), že „*nikdo nerozsoudí, zda jde o vzepření se či věc svědomí*“. Připouští sice, že je pravda, že to „*nikdo nerozsoudí*“, ovšem rozsoudí to právě svědomí daného člověka.

“Jeho svědomí to vnímá velmi jasně. Je-li svědomí relativní, musí být relativní i hřích... Hřích je v zásadě znásilněním morálního zákona Božího, který je zjeven ve Slovu skrze svědomí“⁵³⁶.

Venkoncem Pala zpochybňuje i další námitku, že by svědomí v Novém Zákoně bylo „*pouze okrajovým tématem*“ a uvádí, že jen v Novém Zákoně se objevuje „*nejméně třicetkrát*“. Svědomí je podle něho „*zákon Boží vepsaný do srdce člověka, který přijal Krista, a slouží mu jako svědek pravdy*“⁵³⁷.

Pala tedy jednoduše věří, že poslušnost autoritě je možné odmítnout, je-li její požadavek v rozporu se svědomím křesťana. Tím ovšem, že vnesl do základního aspektu eklesiologie AC „poslušnosti autoritám“ otázku relevance lidského svědomí, vážně ohrozil způsob fungování AC. Tím také de facto zdůraznil, že každý sám za sebe má větší zodpovědnost, než má za něho Bohem delegovaná autorita a že každý sám za sebe vydá počet Bohu bez ohledu na to, k čemu byl veden svojí autoritou.

Reakce na Palův dopis

Palův dopis nebylo možné nějak přejít, vždyť byl zástupcem biskupa, a tedy i „vysokou autoritou“. Proto si biskup vyžádal expertízu některých dalších autorit z řad AC. Explicitně reagoval Aleš Navrátil, Milan Buban a Robert Koukal.

Stanovisko Aleše Navrátila

Nejobsáhleji se k Palovu dopisu vyjádřil Aleš Navrátil. Ve svém hustě popsaném dopise o dvou stranách a čtyřech sloupcích rozporoval téměř každou Palovu tezi v celkem šestnácti námitkách, i když i on sám přiznal Palovi cenné a potřebné myšlenky. Ostatně, byl to i Navrátil, který si učení o autoritách přivlastnil a horlivě ho na stránkách Života v Kristu, až do nedávna, obhajoval.

Ve své reakci Navrátil spojuje úřad vládní autority (Ř 13,1–7) s úřadem vedoucího v církvi a popírá (i husovskou) „donatistickou“ tezi o diskvalifikaci autority v důsledku hříchu tvrzením, že „*autorita nepřestává být autoritou i když hřeší – viz Saul a další*“. (Podobně například argumentoval vůči Husovi i Kostnický koncil). Dále pak pokračuje ve spojení vládní a církevní autority slovy:

„Autoritám máme být podřízeni bez výjimky (kromě krajních případů) – viz Tit 3,1, nejen dobrým pánům, ale i tvrdým – viz Pt 2,18–25“⁵³⁸.

⁵³⁵ PALA, František. Dopis Rudolfo Bubikovi. Brno, 18. prosince 1996.

⁵³⁶ PALA, František. Dopis Rudolfo Bubikovi. Brno, 18. prosince 1996.

⁵³⁷ PALA, František. Dopis Rudolfo Bubikovi. Brno, 18. prosince 1996.

⁵³⁸ NAVRÁTIL, Aleš. Poznámky ke statí bratra Fr. Paly o jednotě. Nedatováno.

Tímto postavil Navrátil vedoucího v církvi principiálně na úroveň nejen světského vládce, panujícího nad národy, ale i otrokáře, tvrdě jednajícího se svým otrokem. Navrátil pak dovozuje, že autorita zůstává autoritou, dokud není právoplatně odvolána a Palovo tvrzení, že „*autorita nikdy nesmí činit kompromisy s pravdou*“ odmítá slovy, že takové kompromisy činil i apoštol Petr. Zda má „podřízený“ tyto kompromisy, pokud je autorita vyžaduje, následovat nebo se jim vzepřít Navrátil neuvádí. Uznává ovšem, že je zde na místě napomenutí, po němž následuje pokání a náprava. V dalším bodě Navrátil s poukazem na Pavlovu sebeobhajobu (2 Kor 10–12) zpochybňuje i Palovo tvrzení, že pokud se někdo své autority dovolává, ztratil ji.

Zcela zásadní námitku Navrátil následně vyjadřuje k tomu, že si křesťan své autority volí:

„Sám jsem prožíval a také vím ze svědectví ostatních křesťanů, že například církev ani její autority jsem si nevyvolil já, ale byly mi Bohem přiděleny, a to zcela striktně a vyhraněně. Z mojí strany nemůže být řeč o „volbě“, ale maximálně o uposlechnutí“⁵³⁹.

Dále odmítá Palovo zdráhání se vytvářet jednotu podřízením se autoritě s tím, že podřízení se jednotu nevytváří, ale naopak zachovává, resp. obnovuje:

„Mám-li jednotu, je podrobení se autoritě její samozřejmou součástí. Byla-li tato jednotu narušována a rozbíjena nepodrobováním se autoritě, podrobení se ji zajisté obnovuje“⁵⁴⁰.

Zřejmě největší výtku má Navrátil k otázce svědomí, jehož akcentace Palou je něčím, co se autoritám AC jeví jako něco velice nebezpečného a co patrně relativizuje jejich pravomoc:

“Svědomí je zde prezentováno jako nedotknutelné. Pokud se odvolám na „svědomí“, zdá se, že mám v každé situaci „právo veta“. Je pravdou, že znásilňuje-li autorita slabé svědomí druhého, hřeší. To ale neznamená, že ji v tomto případě neposlechnu. (Armáda např. takovéto problémy vůbec nezná.) Nejde o hřích definovaný Biblií. Ukáže ho až čas“⁵⁴¹.

Navrátil tak uznává, že autoritu je třeba poslechnout i v případě, že vede k subjektivně chápanému hříchu a člověk by se tím neměl nechat ve svém svědomí znepokojit, protože je to odpovědnost dané autority. V této souvislosti zpochybňuje i Palův důraz na svědomí z hlediska Bible:

„...všechna Písma se nedovolávají lidského svědomí. SZ s tímto pojmem v dnešním slova smyslu prakticky neoperuje, v NZ jej používá především apoštol Pavel –cca 14 x. (Zbytek NZ cca 14 x)“⁵⁴².

Apoštol Pavel si tyto důrazy, podle Navrátila, mohl dovolit jen díky jeho „*nesmírné teologické šířce*“. Avšak „*bádat v lidském svědomí si dovolili pouze utlačovatelé (Mao Ce-tung, někteří římscí císaři apod.)*“

Z Navrátilova dopisu však není jasné, co je tímto „bádáním ve svědomí“ míněno. Zda Mao, či snad Nero nebo Dioklecian zastávali Palovu „herezi“, že kvůli svědomí je možné neposlechnout jejich

⁵³⁹ NAVRÁTIL, Aleš. Poznámky ke stati bratra Fr. Paly o jednotě. Nedatováno.

⁵⁴⁰ NAVRÁTIL, Aleš. Poznámky ke stati bratra Fr. Paly o jednotě. Nedatováno.

⁵⁴¹ NAVRÁTIL, Aleš. Poznámky ke stati bratra Fr. Paly o jednotě. Nedatováno.

⁵⁴² NAVRÁTIL, Aleš. Poznámky ke stati bratra Fr. Paly o jednotě. Nedatováno.

autoritu, nebo zda – podobně jako autority v AC – vyžadovali uposlechnutí jejich příkazů bez ohledu na svědomí svých poddaných. Správná je však druhá varianta.

Nakonec, krom jiného, Navrátil příkře odsuzuje Palův výrok, že svědomí je zákon Boží vepsaný do srdce člověka:

„Výrok, že „svědomí je zákon Boží vepsaný do srdce člověka“ je bludný. Svědomí je utvářeno nejen tímto, ale také celou řadou zkušeností a vlivů ze starého života. Proto se svědomí jednotlivých lidí liší. Takovéto pojetí stavějící svědomí na úroveň Božího zákona by obhájilo jednání každého člověka dle jeho svědomí jako nejlepší a nenapadnutelné, což je ve svých důsledcích absolutně zhoubné... Autorita musí korigovat jednání lidí, jakkoliv se odvolávají na své svědomí... poslední odstavec uvádějící, že „svědomí je svrchované“ je deifikací lidského svědomí a tím člověka, který se na svědomí dovolává. Stává se neomylný a nenapadnutelný. Takové pojetí je bludné“⁵⁴³.

Navrátil tedy zastává svědomí jako relativní, závislé především na daném člověku a prakticky popírá, že by mělo člověku bránit poslechnout autoritu, byť by tato byla v hříchu a i samotný příkaz byl dotyčným shledáván jako mylný a hříšný. Nakonec ovšem i on uznává:

„Je zcela oprávněná obava, aby naše církev při budování funkční struktury autorit neskončila místo u živé církve u mrtvé autoritářské mašinerie“⁵⁴⁴.

Stanovisko Milana Bubana

Buban nejprve uvozuje, že Palův dopis vidí jako „bratrův příspěvek brněnského problému a jako stanovisko jedné ze dvou stále ještě nesmířených stran“⁵⁴⁵. Zároveň zde ale nachází „významné myšlenky, které jsou hodny toho, aby byly na úrovni vedoucích naší církve diskutovány“ a vidí zde „hlubokomyslné spekulace nad Písmy“⁵⁴⁶.

Všímá si, že stěžejní myšlenkou Palova spisku je otázka lidského svědomí v poslušnosti autoritě a cituje Palův výrok, kde má autorita respektovat svrchovanost člověka, jeho integritu, kterou je svědomí. Buban tuto pasáž koriguje slovy, že autorita má respektovat „také svědomí slabšího ve víře“:

„Říkám také, protože duchovní autorita je Bohu zodpovědná i za své vlastní svědomí... Jinak by se jí mohlo přihodit, co se přihodilo Hymenaiovi a Alexandrovi, kteří pohrdli dobrým svědomím a tak ztroskotali ve víře (1 Tm 19n)“⁵⁴⁷.

Ačkoliv Pala mluví o „respektování svědomí“ autoritou, mluví ale Buban o potřebě respektovat „svobodné rozhodnutí“ a těžko říci, zda jsou to v dané souvislosti pro něho synonyma:

„Autorita je skutečně povinná, podle vzoru samotného Pána, respektovat svobodné rozhodnutí jednotlivce, a to i tehdy, rozhodne-li se dotyčný jít do pekla. Stejně tak je však povinná nepoddávat se

⁵⁴³ NAVRÁTIL, Aleš. Poznámky ke statí bratra Fr. Paly o jednotě. Nedatováno.

⁵⁴⁴ NAVRÁTIL, Aleš. Poznámky ke statí bratra Fr. Paly o jednotě. Nedatováno.

⁵⁴⁵ BUBAN, Milan. Vyjádření k příspěvku Františka Paly na téma „jednota“. 10. 1. 1997.

⁵⁴⁶ BUBAN, Milan. Vyjádření k příspěvku Františka Paly na téma „jednota“. 10. 1. 1997.

⁵⁴⁷ BUBAN, Milan. Vyjádření k příspěvku Františka Paly na téma „jednota“. 10. 1. 1997.

skleslosti, nýbrž činit zjevnou pravdu, kterou přijala od Boha, a tak se před tváří Boží doporučovat svědomí všech lidí (2 Kor 4,1n). A to i tehdy, není-li lidmi přijata (2 Kor 4,3–5; Sk 20,26–30)“⁵⁴⁸.

Ačkoliv do této chvíle Buban reagoval na spisek okrajově nebo ho spíše doplňoval, to, co si skutečně myslí o podstatě dopisu, uvedl v závěru:

„Bratr Pala postavil svědomí věřícího do role nejvyšší autority, a tím se přiblížil teologii liberalismu (svrchovanost svědomí), ačkoliv „vylepšené“ myšlenkou perfekcionizmu (Kristus již vše vydobyl). Na tuto skutečnost si dovoluji poukázat s velkým apelem. Je sice pravdou, že bratrovo pojednání končí vyslovením touhy, aby se celá naše církev řídila pravdou Písma svatého. Je však pro nás Písmo tím, čím by mělo být?“⁵⁴⁹

Pala se tak dle Bubana tedy svým důrazem na svrchovanost svědomí blíží teologickému liberalismu.

Stanovisko Roberta Koukala

Robert Koukal ze třetice daných autorů pak již zcela zpochybnil, že by něco jako svědomí vůbec mohlo zasahovat do poslušnosti křesťana jeho autoritě:

„Boží slovo zde poddání se udává jako příkaz a princip – bez ohledu na vnitřní prožívání člověka, které se dá nazvat svědomím. V Bibli nacházím dva důvody ke vzepření se – zákaz zvěstovat evangelium a příkaz klanět se jiným bohům. Nepředpokládám, že by v církvi přicházel tento důvod v úvahu“⁵⁵⁰.

Další důvody k „neposlušnosti“ zde Koukal neuvádí. Jako jediný zde tedy jednoznačně uvedl, kdy je možné se autoritě v jejím příkaze vzepřít. A to tehdy, pokud autorita bude své podřízené nabádat ke klanění se jiným bohům, a pokud bude bránit v evangelizaci. Jiné důvody jako např. lež, vraždu, krádež, křivé svědectví..., ačkoliv k nim biblické autority někdy vedly (viz. 1 S 22,17; 2 S 11,14–15 nebo 1 Kr 21,8–10) Koukal nezmiňuje a jen stěží lze věřit, že by je ani neuznával.

Následný vývoj

Posílení učení o autoritách, ke kterému stále více docházelo, se začalo v církvi projevovat nejenom ve vztahu prostý člen sboru – vedoucí skupinky – pastor – biskup. Koncem roku 1997 předeslal Navrátil ve svém sloupku, že bude posílena i autorita oblastních seniorů:

„Poslední zasedání Rady církve ze 17. září se také stalo takovou „nenápadnou bombou, která dala předpoklad pro dalekosáhlé změny ve vnitrocírkevní práci: Senioři oblastí budou mít v budoucnu mnohem širší povinnosti i zodpovědnost ve vztahu ke sborům svých oblastí. Přímá zodpovědnost pastorů a jejich sborů ve vztahu k jejich seniorovi však také vzroste. Vše má, věřím, jeden stěžejní cíl – umožnit do budoucna růst počtu sborů, aniž by byly pastoračně zanedbávány“⁵⁵¹.

⁵⁴⁸ BUBAN, Milan. Vyjádření k příspěvku Františka Paly na téma „jednota“ 10. 1. 1997.

⁵⁴⁹ BUBAN, Milan. Vyjádření k příspěvku Františka Paly na téma „jednota“ 10. 1. 1997.

⁵⁵⁰ KOUKAL, Robert. K příspěvku F. Paly „O jednotě“. Nedatováno.

⁵⁵¹ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 9., č. 11., 1997, s. 2.

Rudolf Bubík pak retrospektivně nahlíží veškeré problémy ve sborech jako Brno, Praha, Znojmo apod. jako problém s autoritou. Na otázku redaktora Života V Kristu odpověděl:

„Naše církev taky zažila spoustu bolestných okamžiků: dělení, Brno, pak Znojmo... Našel bys společného jmenovatele těchto událostí? Odmítnutí autority. To je společný jmenovatel. Co z toho, že bratři tvrdili: „Mám svou autoritu, přijede bratr z USA, z Argentiny, z Austrálie“, ale tady pro něj autoritou není nikdo“⁵⁵².

Pokud by se zde dotyční vždy podřídili vůli pastora, mohla být zachována jednota, jejíž dosažení nezáleží na pravdě, ale na poslušnosti. Tam pak Bůh žehná. Systém autorit proto vyžaduje, aby se on, jako biskup, vždy za pastora postavil a podpořil jej. Toto učení pak mnozí členové, kteří se s tím setkali, považovali za nespravedlivé, jelikož ani Bůh přece nikomu nestranní. Pokud dotyční vznesli hlasitou námitku vůči biskupovu jednostrannému zastávání se „vyšší autority“, Bubík to považoval za pomluvu, jelikož i on přece musel respektovat hierarchický „systém autorit“. V tomto prostřednickém systému Mojžíšova stolce totiž Bůh mluvil ohledně sboru výlučně k pastorovi (nikoliv třeba ke starším) a pastora bylo třeba se pak z principu bezpodmínečně zastat:

„Nedomnívej se, že s plánem o brněnském sboru přijde za tebou. On si tady někoho postavil. Mnozí mě pomlouvají, že prý je jasné: „Rudek se vždy postaví za pastora.“ Odpovídám: „A mám jinou možnost?“ Já toho pastora ustanovuji a tím ho stavím pod Boží autoritu. Já ho pak musím brát. Není to tak jednoduché ani pro mě, protože jsem ve službách Boha živého. Já musím přijímat jeho principy a ty taky“⁵⁵³.

Pokud tedy někdo vznášel námitky například k „vizi sboru“ na základě Písma, pak přímé Boží zjevení dané pastorovi tento argument z principu přebíjelo.

Existovala zde samozřejmě jedna výjimka, a to, pokud se dotýčná autorita (pastor) zároveň ocitla ve sporu s autoritou ještě vyšší (biskup). Tak se tomu stalo například v případě prvního rozdělení brněnského sboru jeho kazateli, Pavlovi Marvánovi, který se dostal do sporu nejen se staršími svého sboru, ale i s předsedou Apoštolské církve. Vedení církve pak dalo zapravdu starším.

Je zde ovšem nutné zdůraznit, že Rudolf Bubík zhruba až do začátku nového milénia, kdy plně v řadách AC propukla Torontská obnova, jednal s lidmi okolo sebe velice přátelsky, shovívavě a laskavě a svoji autoritu nepoužíval k vynucení souhlasu. Když se však začala objevovat názorová opozice, a to jak vůči Torontské obnově, tak vůči učení o delegované autoritě, plně využil, a dokonce eticky přesáhl výše uvedené principy k její likvidaci.

Společenský přesah

Pojetí autority se pak nevztahovalo pouze na církev, ale z tohoto pohledu byla posuzována i společnost. Ta měla být ustanovena na základě království, nikoliv na principu demokracie (republiky).

⁵⁵² Rozhovor s Rudolfem Bubíkem. Život v Kristu. roč. 20., č. 4., 2008, s. 13–15.

⁵⁵³ BUBIK, Rudolf. Smlouva. Seminář bratra biskupa na duchovním soustředění v Novém Hrozenkově. Apoštolská církev – <https://web.archive.org/web/20080511084749/http://www.apostolskacirkev.cz/view.php?cislocclanku=2007121001> (10. 12 2007).

Bubik zde vycházel z eschatologie, se specifickou interpretací druhé kapitoly proroka Daniele, kde se popisuje železo a hlína. V mísení „železa a hlíny“, v této kapitole popsané, nacházel Bubik skrytý obraz demokracie. Zatímco toto mísení sám Daniel interpretoval jako rozdělené království (nikoliv republiky), které je dílem tvrdé (železo) a dílem křehké (hlína), a kde se tudíž mísí lidé, kteří k sobě nepřilnou (Da 2, 41 – 43), Bubik nabízel jiný výklad. Hlínu Bubik viděl jako „lid“ a železo jako „vládu“. Z toho mu logicky vyšla „vláda lidu“ neboli demokracie. Její nástup pak nacházel v období Velké francouzské revoluce, což považoval za počátek období nohou a prstů z Nabukadnesarovy sochy⁵⁵⁴.

Demokracie, ačkoliv z ní Apoštolská církev výrazně profitovala, se stávala stále více vděčným terčem kritiky. Byla takřka kořenem všeho společenského zla a „jed demokracie“, což byl Navrátilův terminus technicus, ke kterému se dodnes hlásí⁵⁵⁵, se nyní tlačil i do církve. Být podle Navrátila biblickým, znamenalo být nedemokratickým⁵⁵⁶. Tomuto jedu bylo třeba vzdorovat již nejen přísnější selekcí článků v církevním časopise, ale hlavně – v nastoleném diskurzu AC – ve správě sborů, oblastí a církve. O demokracii, její podstatě a kritice z pohledu AC bude více pojednáno v dalším dílu.

⁵⁵⁴ BUBIK, Rudolf. Co je před námi 1. Apoštolská církev
Havířov- https://www.youtube.com/watch?v=_poIqIGAIJ0 (20. 9. 2015).

⁵⁵⁵ NAVRÁTIL, Aleš In Demokracie do církve? – Apoštolská církev – <https://apostolskacirkev.cz/151-demokracie-do-cirkve> (1. 12. 2015).

⁵⁵⁶ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 6., č. 4., 1995, s. 2.

Duchovní boj, rocková hudba a proroctví

Motto:

„Bůh sám nazval svou církev domem oběti (2. Par 7:12). Pokaždé, když Boží dítě káže, modlí se, chválí nebo zpívá, přináší oběť Pánu. Každý křesťanský koncert anebo album jsou obětí pro Hospodina. Obětní beránek, kterého Izraelité měli přinést na oltář, musel být bez vady (Ex 12:5). Nesměl být chromý ani nemocný. Co to má společného s rockovou hudbou v církvi? Jak se to vztahuje na křesťany, kteří tuto hudbu hrají nebo poslouchají? Při uctívání nebo chválení náš Otec nepřijme, spíše odmítne, každou oběť, která je znesvěcením.“

David Wilkerson, Přilož polnici k ústům

„Dám této zemi ještě jedno velké probuzení. Bude krátké, ale velké. Ještě ty uvidíš, že v tvé církvi bude 100 000 členů.“

Rudolf Bubik, I řekl Bůh....

Úvod

Vedle učení o delegované autoritě, které je specifické zejména pro Apoštolskou církev, existují i další letniční aspekty věrouky a praxe, které se v devadesátých letech v AC formovaly. Jednalo se o krystalizaci učení o „duchovním boji“, které je v charismatické interpretaci chápáno jako přímá konfrontace křesťana resp. církve s démony v povětrí. Dále sem patří liturgika, jakkoliv toto slovo zní letničnímu uchu podezřele, jelikož zde pevná liturgická forma neexistuje. Nicméně hudební produkce a různé tělesné kreace s ní spojené tvoří integrální součást letničních a zejména charismatických bohoslužeb. I zde platí, že čím více je dané společenství charismatické, tím větší je zde i liturgická svoboda k novotvaření. V Apoštolské církvi byl pak liturgickým akcentem devadesátých let střet mezi stoupenci a odpůrci rockové hudby, a to zejména v rámci vhodnosti její integrace do bohoslužby a evangelizace. V neposlední řadě patří mezi letniční specifika i proroctví, která jsou zde explicitně akcentována jako promluva Boha v „ich formě“ skrze prorokujícího, s podstatným důrazem na odhalování budoucnosti.

Je-li tedy možné učinit jakýsi souhrn těchto podstatných rysů, pak tato kapitola popisuje určitý vývoj chápání ve formách „zapuzování Zlého“ skrze soukromé či kolektivní modlitby a exorcismy; dále spor mezi progresivními a konzervativními liturgickými postupy včetně snahy odhalovat duchovní pozadí rockové hudby, a konečně i diachronní průřez nejdůležitějšími proroctvími, které obvykle odhadují příchod probuzení do Apoštolské církve a v menší míře Boží soudy nad celou společností.

Duchovní boj

Letniční a charismatické hnutí po celém světě vykazuje zvýšený práh citlivosti na přítomnost personifikovaného zla. Nejedná se zde však o novum. Podobně na tom v historii byla různá obnovná hnutí a konec konců i celý středověk je prostoupen bojem s démony. Například konkrétní identita jednotlivých démonů, což se mezi letničními těší velké přízni, byla popisována již mezi pouštními otci⁵⁵⁷. Taktéž v biblické i rané církevní tradici byla démonická aktivita spatřována za nejružnějšími okultními jevy a pohanskými náboženstvími. Obvykle to souviselo nejen s biblickým svědectvím, ale i s jistou spirituální orientací protagonistů a celkovou kulturou dané společnosti. Dodnes křesťanství tam, kde se nachází na půdě pohanské religiozity, má sklony zdůrazňovat démonologii. Zřetelně je to vidět v Africe nebo Jižní Americe, vlivem animismu a šamanismu. Právě v těchto zemích⁵⁵⁸ se mnohem lépe daří pentekostalismu než například v intelektualizované Evropě.

Duchovní boj v rámci letničního pravověří

Apoštolská církev, zatím nedotčena osvícenstvím a liberalismem, zdá se, navazovala na tuto novověkem přerušenu tradici. K jednomu z prvních dokumentovaných velkých duchovních střetů došlo mezi předsedou Apoštolské církve Rudolfem Bubikem a představitelem tibetského buddhismu dalajlámou, který v únoru 1990 přijel na pozvání prezidenta Václava Havla do Československa. Bubik k této věci uvádí:

„Hned po revoluci, když se pan Havel stal prezidentem, prohlásil ve svém prvním novoročním projevu, že chce, aby se Praha stala duchovní křižovatkou světa, a proto do naší země hodlá pozvat mimo státníky i pana dalajlámu a papeže. Toto sdělení na nás velmi těžce dolehlo. Byl jsem zděšen tím, co se v naší zemi bude dít dál. Rozhodli jsme se s bratry, že se budeme modlit“⁵⁵⁹.

V církvi byl vyhlášen celocírkevní půst a ve velkých městech se objevily i plakáty, které před touto akcí varovaly. Nebylo možné si toho nepovšimnout, a jak se ukázalo, o odporu českých letničních křesťanů se dozvěděl i samotný dalajláma. Vyšlo to najevo ve chvíli, kdy se na pozvání Pražského hradu dostavili i zástupci církvi k setkání s ním. Toto pozvání asi nejlépe charakterizuje duchovní zmatenost a naivní synkretismus prezidenta Havla. Nechme opět promluvit tehdejšího předsedu AC:

„Prošel jsem si prostory, kde se setkání mělo konat. Byl to velikánský sál a kolem sálu, jak už to na hradech bývá, dlouhá chodba a z té chodby vedlo několik dveří dovnitř. Byl tam takový pěkný kout, jaký mám v podobných situacích rád, takový, odkud je možné v klidu pozorovat dění. Pozoroval jsem tedy, jak postupně přicházeli, jeden církevní představitel za druhým, mnozí oblečení ve svých talárech. Najednou se otevřely dveře, zhruba dvacet minut před stanoveným začátkem setkání, a do chodby vstoupil pan dalajláma oblečený do tradičního oranžového oblečení – jedno rameno holé (za což jsem ho obdivoval, v zimě takto oblečen) a za ním šel jeho průvodce, ustrojen podobně. Byl jsem dost

⁵⁵⁷ KELLY, A. Henry. The Devil, demonology, and witchcraft: the development of Christian beliefs in evil spirits. Rev. ed. Eugene, OR: Wipf and Stock Publishers, 1974.

⁵⁵⁸ HEFNER, Robert W. Global Pentecostalism in the 21st century. Bloomington: Indiana University Press, 2013.

⁵⁵⁹ BUBIK, Rudolf. Dostanete sílu. Život v Kristu. roč. 19., č. 6., 2007, s. 2–5.

daleko, dobře ukryt, protože přede mě se ještě postavili další dva církevní představitelé, ale moje hlava lehce vykukovala, protože jsem dobře schovaný pozoroval dění. Ne nadarmo Pán Ježíš mluví o tom, že Syn člověka nemá hnízdo. Já jsem se také chtěl schovat do nějakého takového hnízda. Pan dalajláma podával přítomným ruce a mě zajímalo, proč se nedívá těm, kterým ruce podává, do očí, ale přes ně. Chodba byla v ten moment plná novinářů i dalších přicházejících představitelů církví. Najednou se jeho a moje oči setkaly. Přestával podávat ruce a vykročil. Všichni mu ustupovali, prošel celou chodbu, nevšímal si vstupů do té velké haly. Pořadatelé se nechápavě dívali, co se děje. Prošel celou chodbou až na konec, vstoupil mezi ty dva, kteří stáli přede mnou, oni mu taktně rychle ustoupili a my dva jsme stáli proti sobě. Podával mi ruku, já jsem mu také podal svou, ustoupil a pustil ke mně svého průvodce, který šel za ním. Nevím, kdo to byl, nepředstavil se mi. V té době jsem ještě dobře slyšel, takže bych jeho jméno nepřeslechl. Dívali jsme se jeden na druhého. Já jsem se modlil v jazycích, co dělal ten chlap, nevím. Po chvíli mi podal ruku, já jsem ji přijal, a pak jsem najednou cítil, jak z jeho ruky do mé vstupuje skrze prsty směrem ke dlani nějaká energie. Vstupovala a zpomalovala se. Nedošla ani do polovice dlaně a najednou jsem měl pocit, jako kdyby někdo povolil pružinu, která prudce tuto energii vyhodila pryč. Pak oba dva oranžově odění pánové odešli a my hosté jsme byli pozváni do velkého sálu, kde byly do kruhu postavené židle. Pan dalajláma se představil, jako myslím čtrnáctý (teď už si přesně to číslo nepamatuji) vtělený Buddha. Mě tyhle věci až tak nezajímaly, spíš mě zajímalo, kde je ten druhý chlapík, protože jsem ho nikde neviděl. Hledám, hledám – a on stojí za mou židlí. Uvažoval jsem, proč. Později se celé setkání změnilo na soukromý rozhovor některých představitelů s dalajlámou v angličtině, a jelikož se mi začal ozývat žaludek, šel jsem se na druhou stranu sálu posilnit z tabule, kterou nám tam pan prezident nechal připravit. Když se ozval hlas, že se pan dalajláma s námi chce před odchodem rozloučit, už jsme si nesedli do kruhu, ale jen tak stáli v takovém oválu, on na jedné straně, já na druhé. Podal ruku jednomu zprava, druhému zleva a pak šel přes celý ovál znovu přímo ke mně, aby se rozloučil se mnou. Celý čas jsem se modlil. Setkání skončilo a my jsme se rozešli“⁵⁶⁰.

Celý příběh měl pak dohru, kterou biskupovi vyprávěl tehdy student LBA, později i známý religionista, Pavel Hošek. Ten byl svého času obdivovatelem východních náboženství a od proponenta východních kultů Borise Merhauta se dozvěděl následující příběh, který poté – v Bubikově převyprávění – sdělil:

„Řeknu vám jeden příběh. Když tu byl dalajláma – byli jsme ve velmi úzkém spojení – vyprávěl mi, že prezident Havel pozval na Hrad všechny církevní představitele. Když dalajláma přišel mezi pozvané účastníky setkání, bylo to všechno pusté, jen v jednom člověku byla velká moc, velká energie. Údajně to byla moc srovnatelná s mocí, kterou měl v sobě dalajláma. Načež dalajláma šel za ním a nabídl mu sjednocení. Ale ten vůl to odmítl.“ A student za všeobecného smíchu dokončil slovy: „Konečně vím, kdo byl tím „volem“, který to odmítl“⁵⁶¹.

⁵⁶⁰ BUBIK, Rudolf. Dostanete sílu. Život v Kristu. roč. 19., č. 6., 2007, s. 2–5.

⁵⁶¹ BUBIK, Rudolf. Dostanete sílu. Život v Kristu. roč. 19., č. 6., 2007, s. 2–5.

Tento příběh používal později Bubik jako ilustraci, že v dnešní době jiní křesťané moc Ducha svatého nepoužívají, což měl vědět i dalajláma⁵⁶². Zdůrazňoval ovšem, že se za něho při duchovním střetu s dalajlámou modlila a postila celá církev a nesnažil se připsat celou událost na vrub schopností či obdarování jednotlivce⁵⁶³.

Démonické vlivy byly shledávány i například v odštěpenecké tendenci některých sborů, často ovlivněných charismatickým hnutím. Když Apoštolská církev vydala v roce 1993 prohlášení k národu o potratech a 14 – 15. října pořádala i konferenci s názvem Úcta k životu⁵⁶⁴, právě zde byl rozpoznán i kořen těchto schizmat:

„Když se v tomto článku zamýšlím nad naší situací, teprve si uvědomuji, že od momentu, kdy jsme do této věci vstoupili, začaly velké boje. Satan zaútočil ze všech stran. Najednou se zdálo, že mnohé sbory odejdou, některé dokonce odešly“⁵⁶⁵.

Celá tato démonologie ovšem v těchto věcech v podstatě nijak nepřekračovala rámec klasického pentekostalismu nebo šířeji dokonce evangelikálního vyznavačství.

Duchovní boj přesahující rámec letniční tradice

V Apoštolské církvi existovalo i pojetí duchovního boje, které ale tento rámec přesahovalo. Klasičtí letniční totiž nevěří, že by křesťan mohl být posedlý, a rovněž kritizují snahu identifikovat jednotlivé mocnosti a vykonávat pak astrální exorcismy. To vše se ovšem v AC dělo. V některých sborech se zhusta vymítalo z křesťanů a různé, konkrétně pojmenované duchovní zlé mocnosti, byly shledávány za různými jevy, ať už nad sbory, městy, regiony i zeměmi a byly vyháněny astrálními exorcismy. Rudolf Bubik na podporu této praxe vyprávěl řadu příběhů, které se dodatečně snažil i biblicky ospravedlnit, ale namísto exegeze vytvářel spíše eisegezi. Jindy odpovídal velmi flexibilním vyjádřením „ano/ne“ a svůj postoj následně ospravedlňoval:

„A teď bych se chtěl zmínit o jednom dost velkém problému. Může mít křesťan démona? Už jsem na toto téma přečetl hodně literatury, slyšel hodně vášnivých diskusí, ale taktéž jsem mnohé věci viděl a už z mnoha křesťanů demony vymítal. Přesto všechno tvrdím, že skutečně znovuzrozené Boží dítě démona mít nemůže“⁵⁶⁶.

Tento klasický, dalo by se možná s nadsázkou říci „doublethink“ sice umožňoval postulovat klasickou letniční doktrínu o nemožnosti demonizace křesťana, ale zároveň dovolil zachovat si charismatickou praxi. Neboli to, že křesťan mít démona nemůže, ještě neznamena, že z něho nemůže být démon vymítán. Podobná argumentace, založená na experimentální démonologii, se využívala i u identifikací nadzemských duchů zla. Například v roce 1993, na setkání kazatelů, Rudolf Bubik sdělil, že „*duchovní mocnost, která ovládá náš národ, souvisí s herectvím, hudbou a zábavou*“⁵⁶⁷.

⁵⁶² BUBIK, Rudolf. Moc synovství. Život v Kristu. roč. 22., č. 9., 2010, s. 4–10.

⁵⁶³ BUBIK, Rudolf. Duchovní boj. Křesťanský život. Albrechtice, 2011, s. 67.

⁵⁶⁴ Konference „Úcta k životu.“ Život v Kristu. roč. 6., č. 5. 1994, s. 7.

⁵⁶⁵ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 6., č. 2., 1994, s. 8.

⁵⁶⁶ BUBIK, Rudolf. Duchovní boj. Křesťanský život. Albrechtice, 2011, s. 112.

⁵⁶⁷ MOLDAN, Martin. Setkání kazatelů 4. září 1993. Život v Kristu. roč. 5., č. 8. s. 7.

Tím, kdorazil ideu duchovního boje ve smyslu boje s démony různými modlitebními technikami a astrálními exorcismy, byl zejména Stanislav Bubik, který tyto technologie využíval při stanových evangelizacích. Byl totiž ovlivněn tzv. „třetí vlnou“, která se začala šířit v USA okolo Johna Wimbera a Petra Wagnera a stal se jejím horlivým stoupencem. Na jím pořádaných stanových evangelizacích se proto, nejprve spontánně a později důrazněji, konaly modlitby atakující různé zlé duchovní mocnosti⁵⁶⁸. Například při evangelizaci v Kolíně roku 1994, stanovní evangelisté narazili na silnou „duchovní opozici“, a tato překážka mohla být zbořena modlitbami „ale také chválami“⁵⁶⁹. Obvykle se ale nejednalo jen o modlitby k Bohu, což byla mezi evangelikály tradiční forma duchovního boje, ale – i když to v tomto případě není uvedeno – o astrální exorcismy.

Netradiční formy duchovního boje se zachovaly i v ústní tradici prožitků Rudolfa Bubika, která se pak stala pramenem věrouky. Například Bubik popisoval možnost demonizace věřících osobním svědectvím, kdy vyhnal démona z křesťana, přičemž démon při svém odchodu rozezněl budík⁵⁷⁰. Příhoda se zvonícím budíkem, jako nepřímým důsledkem exorcismu, se poté objevila i v jeho knize, kde předmětem pastorační péče byla konkrétní žena⁵⁷¹. Bubik dále obhajoval praktiku prikazování démonům mimo obvyklý exorcismus tím, že sám svázal démona alkoholismu před jistou svatební hostinou a výsledkem bylo, že se nikdo neopil, ačkoliv zde bylo důvodné podezření z nebezpečí piatiky⁵⁷². A ještě jindy měl démon povalit na zem křesťana, který se objevil při modlitbách na biblické škole, kde se právě manifestovalo Torontské požehnání⁵⁷³. Těchto příběhů byla celá řada a zde je uvedena jen nepatrná výše. Tato lidová slovesnost pak měla v AC pro formování ortopraxe snad stejnou váhu, ba pro někoho možná i větší, jako biblická exegeze.

Konference o duchovním boji

Jelikož se duchovní boj, ve svém stále vzrůstajícím extrémismu, stával stále více horkým tématem i díky stupňujícímu se vlivu charismatického hnutí, uspořádala AC ve dnech 10. – 12. 2. 1994 vlastní konferenci s výhradně s českými řečníky z řad kazatelů AC. Byli jimi Bohuslav Wojnar, Rudolf Bubik, Petr Szlaur a Milan Liba⁵⁷⁴.

Konference až na výjimky nevybočovala z rámce klasického pentekostalismu. Například Rudolf Bubik zde sice tradičně vyučoval, že křesťan nemůže být posedlý démonem, nicméně opět uváděl řadu výjimek, kdy tomu tak – podle něho – být může. Má se jednat o přetrvávající hřích, neodpuštění a okultismus. Bohuslav Wojnar zdůraznil, že duchovní boj nevedeme tehdy, když si usmyslíme, ale že vychází z okolností našeho života. Rovněž uvedl, že slovem „svazuji tě“ nikoho nesvážeme. Přesto připustil, že pod vedením Ducha svatého démona svazovat lze⁵⁷⁵. Obsah konference byl celkem

⁵⁶⁸ Osobní svědectví autora z evangelizací na severní Moravě z léta roku 1993.

⁵⁶⁹ JAROŠ, Stanislav. Stanová evangelizace Exploze 94. Život v Kristu. roč. 6., č. 5., 1994, s. 8–9.

⁵⁷⁰ Osobní svědectví autora z rozhovoru s Rudolfem Bubikem někdy z let 1993 – 1994.

⁵⁷¹ BUBIK, Rudolf. Duchovní boj. Křesťanský život. Albrechtice, 2011, s. 115.

⁵⁷² BUBIK, Rudolf. Duchovní boj. Křesťanský život. Albrechtice, 2011, s. 67.

⁵⁷³ BUBIK, Rudolf. Duchovní boj. Křesťanský život. Albrechtice, 2011, s. 126.

⁵⁷⁴ NAVRÁTIL, Aleš. Konference o duchovním boji. Život v Kristu. roč. 5., č. 11., 1993, s. 3.

⁵⁷⁵ MOLDAN, Martin. Konference o duchovním boji. Život v Kristu. roč. 6., č. 2., 1994, s. 6.

v konzervativním duchu, který narušil jen Petr Szlaur, v jehož projevu bylo slyšet znaky učení dominionismu, resp. panování Adama nad zemí, které i nám dnes umožňuje vést vítězný duchovní boj. Szlaur zmiňoval i demonizaci zvířat, například možnost kokrhání lesního ptactva pod vlivem démonů, a není překvapivé, že se později výrazně orientoval směrem k hnutí Víry⁵⁷⁶. Nicméně i připuštění, že křesťan může být démonicky obsazen a že přece jenom lze demony slovně svazovat od konzervativních řečníků, pootevřelo dveře, které se v budoucnu měly doširoka otevřít. Došlo k tomu zejména počátkem roku 1995, s rozvojem Torontského požehnání, které bylo nahlíženo jako přemáhající síla Ducha proti démonickým mocnostem zla. Svědčí o tom jeden z tehdejších článků v Životě v Kristu z téhož roku:

„Náš národ prožívá mnoho invazí a útoků různých démonických sil. Vidíme však, že i Bůh činí své dílo. On nemlčí, dává nový vánek svému lidu. Jistě jste slyšeli zprávy o tzv. Torontském požehnání“⁵⁷⁷.

Duchovní boj a poslušnost autoritám

Později byl duchovní boj spojován i s poslušností autoritám. K tomu došlo zejména vlivem Argentinského probuzení, v němž byla církev chápána především jako armáda a vedoucí církve jako její velitelé, které je třeba (na slovo) poslouchat. Když pěchota útočí na nepřítele, odstřelováni bývají právě především velitelé. A jak již bylo AC v té době zvykem, hlavními protagonisty nových učení byli opět lidé okolo Stanislava Bubika. Když byla stanová evangelizace v Kutné Hoře a pastor místního sboru AC Jan Vrzalík si vlivem stěhování nábytku poškodil pohybové ústrojí a později i vážně onemocněl, bylo v tom rozpoznáno jednoznačně dílo „ducha smrti“, který měl mocnou oporu v existenci kutnohorské kostnice. Lukáš Targosz, učeník Stanislava Bubika, to okomentoval i v Životě v Kristu:

„Musíš pracovat pod autoritou svého pastora! On je první v rozhodování, ale i první v bojové linii. Když pracuješ a kážeš evangelium a pracuješ pod ním, nejvíce útoků jde na něho, protože je legitimním vůdcem božího lidu... Mnohokrát jsem viděl, že pastor vzal útoky d'ábla na sebe, aby evangelizace mohla „jet“... Přijeli jsme se stanem do Kutné Hory. Bojovali jsme proti vládci tohoto světa – duchu smrti. My jsme odjeli. Dábel zaútočil na vedoucího církve v Kutné Hoře, Jendu Vrzalíka“⁵⁷⁸.

K další eskalaci duchovního boje došlo pak v létech 1997 – 2002, o čemž bude podrobněji pojednáno v dalším díle té studie.

⁵⁷⁶ Kuliňová ve své bakalářské práci uvádí: „Petr Pokorný mi podal informace, že činnost Petra Szlaura ve sboru Apoštolské církve byla velice rozporuplná. Jinak jednal se členy sboru, jiným způsobem s vedením. Podle slov Petra Pokorného přesahovaly aktivity Petra Szlaura rámec sboru a negativně zasahoval také jiné sbory na severní Moravě (nejen sbory Apoštolské církve). Pastoři sborů AC vydali prohlášení, ve kterém se distancovali od tehdejšího učení a praktik, jenž prosazoval Petr Szlaur.“ In KULIHOVÁ, Barbora. Apoštolská církev v České republice. Filozofická Fakulta MU Brně, 2006, s. 44.

⁵⁷⁷ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 7., č. 1., 1995, s. 3–4.

⁵⁷⁸ TARGOSZ, Lukáš. Efektivní evangelizace. Život v Kristu. roč. 7., č. 1., 1995, s. 15–16.

Postoj k rockové hudbě

Počáteční kontroverze

Ještě v roce 1992 mohlo v úvodníku Života v Kristu od jeho redaktora, Aleše Navrátila, zaznít:

„Při své pastorační práci mluvím s lidmi o nebezpečí rockové a metalové hudby“⁵⁷⁹.

Postoj k rockové hudbě se v devadesátých letech stal ovšem rozbuškou, když v ní Stanislav Bubik spatřil vhodný evangelizační nástroj a během svých stanových evangelizací například vyhlášoval pro návštěvníky soutěž „krále v rapu“⁵⁸⁰. Narážel však na odpor konzervativních pastorů:

„Výsledek je, že 14. 6. (1993) přijede rocková hudební skupina z Holandska a spolu s ní někteří studenti biblické školy. Pro velice krátký časový limit, ve kterém jsme museli připravit celý program, nám nebylo možné zajistit zájem u všech pastorů, ale u těch, kterým jsem to nabízel, jsem se setkal se značným odmítnutím rockové evangelizační hudby“⁵⁸¹.

Bubik si byl tedy dobře vědom kontroverznosti celého podniku a věděl, že reakce na jeho nápady rozhodně nejsou přijímány nekriticky. Obvykle však prorazil a na kritiku nebral příliš ohled. V jednom z dalších čísel Života v Kristu, když již bylo po koncertu, vyzdvihoval pokoru a lásku rockových hudebníků z Holandska. Jejich písně zřejmě nebyly jen radostné, ale byly „o lidské samotě, beznaději, ale především také o Boží lásce, pokoji a spasení skrze Ježíše Krista.“ Bubik uvedl, že to ovšem „především u starších křesťanů“ může vyvolat různé reakce, nicméně je třeba vyjít vkusu soudobé mládeže. Vždyť mladí lidé „si slovo křesťanství představují jako nějaký kostel nebo ustarané lidi s unuděnou tváří“. A tak „skupina hrála rock, ze kterého bylo cítit evangelium, Boží lásku, poselství, které oslovilo“⁵⁸².

Na stanových evangelizacích v roce 1993 na severní Moravě pak dokonce sloužila skupina Agapé z Českého Těšína na akci „Gospel rock“⁵⁸³. Později přijela na Bubikovu evangelizační akci Exploze 94 i slovenská hard rocková skupina Adrel⁵⁸⁴.

Nástup rockových evangelistů

Misijní společnost Život, která začala v církvi vystupovat v roli „nonkonformního rebela“, pak začala rozvíjet i mnohé z toho, před čím například Reinhold Ulonska varoval. Věnovala se rozvoji „vůdcovství“, později manažmentu, a citelně čerpala ze zahraničních zdrojů, které se rozhodně nedaly považovat za klasický pentekostalismus. Stanislav Bubik, kterému se v Životě v Kristu dostávalo značného prostoru, (někteří dokonce mluvili o nepotismu), pak uskutečnil i rozhovor s vedoucím výše

⁵⁷⁹ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo redaktora. Život v Kristu. roč. 4., č. 7., 1992, s. 3.

⁵⁸⁰ Osobní svědectví na stanové evangelizaci ve Vyškově v polovině 90. let.

⁵⁸¹ BUBIK, Stanislav. Misijní společnost život informuje. Nedatováno.

⁵⁸² BUBIK, Stanislav. Misijní společnost život informuje. Život v Kristu. roč. 5., č. 7., 1993, s. 7–8.

⁵⁸³ BUBIK, Stanislav. Žeň na Moravě. Život v Kristu. roč. 5., č. 8., 1993, s. 5–6.

⁵⁸⁴ JAROŠ, Stanislav. Stanová evangelizace Exploze 94. Život v Kristu. roč. 6., č. 5., 1994, s. 9.

zmíněné holandské rockové formace. Nazval ho „kazatelem s prorockou službou“, stejně jako i tento muž sám se nazval „kazatelem a prorokem“⁵⁸⁵.

Překvapivě o nebezpečí sekulárního rocku v té době promluvil Bubikův učeďník Lukáš Targosz. Ten uvedl, že dříve seděl na dvou židlích (což byl výraz, který opakovaně používal ve svých svědectvích). Navštěvoval totiž charismatickou skupinkou a zároveň poslouchal rockovou hudbu. Tvrdil, že se tak pro Boha stal nepoužitelným a že dokonce začal vést ve své škole hitparádu, o čemž později uvedl:

„Moje závislost na hudbě šla do velkých měřítek. Už jsem se nespokojil se soukromým posloucháním, ale začal jsem ve své škole vést hitparádu. Dával jsem čas, peníze a vlastně sám sebe ďáblu, který ovládal hudbu ve světě“⁵⁸⁶.

Následky byly po Targosze takové, že se bál vystupovat jako křesťan, jeho duchovní živost ustrnul a místy umíral, nebavilo ho číst Bibli, málo se modlil, podléhal pokušení, jeho mluva se mnohdy stala neslušnou, nebyl schopen služby, uvnitř se stal rozděleným a nedokázal se těšit v Bohu. To vše u něho nakonec způsobilo pochybnost o rocku. Poslední kapkou bylo, když moderátor ve v podstatě vážném televizním přenosu jeho oblíbených skupin řekl větu: „Doufám, že dnešní večer vám zjeví v plné podstatě satana“. Po následné Boží intervenci Targosz přemazal kazety a vyhodil hudební časopisy, které propagovaly rockovou hudbu. Závěr Targoszova článku není však takový, jaký by se líbil konzervativcům. Targosz rock nezavrh, ostatně jak by mohl, vždyť Misijní společnost Život rock rehabilitovala a otevřela mu své sály. Není proto žádným překvapením, když nakonec uvedl:

„Dnes poslouchám rockovou hudbu, ale takovou, která oslavuje Boha a přivádí mne více k Němu“⁵⁸⁷.

Resumé tedy bylo, že pokud rock oblékne křesťanský háv, nejen, že se stane plně akceptovatelným, ale bude dokonce mocným evangelizačním nástrojem v Božích rukou. Článek poté v podstatě odsuzuje obsah světského rocku, ale nikoliv hudební formu. Jinými slovy rock sám není zřejmě ani dobrý ani špatný, ale záleží na tom, koho uctívá. Nejde o formu, ale výlučně o obsah.

Targosz sám byl svého času *enfant terrible* Apoštolské církve; sám věřil charismatické doktríně „zjevení synů božích“⁵⁸⁸ a podle prvního biskupa představoval to nejkrajnější charismatické křídlo v AC, zatímco za jeho konzervativní letniční protipól Bubik považoval svého pozdějšího teologického poradce⁵⁸⁹.

Kritické hlasy

Zdálo by se tedy, že se díky Misijní společnosti život dostalo rocku v Apoštolské církvi nejen plné amnestie, ale i rehabilitace. Tak snadné to ale nebylo. Již za dva měsíce vyšel článek vedoucího stanice v Dačicích, Miroslava Marvána „O rockové hudbě nepopulárně“. Autor zde velmi umírněně napadl

⁵⁸⁵ BUBIK, Stanislav. Misijní společnost život informuje. Život v Kristu. roč. 5., č. 7., 1993, s. 7–8.

⁵⁸⁶ TARGOSZ, Lukáš. Život v Kristu. roč. 5., č. 9., 1993, s. 11–12.

⁵⁸⁷ TARGOSZ, Lukáš. Život v Kristu. roč. 5., č. 9., 1993, s. 11–12.

⁵⁸⁸ TARGOSZ, Lukáš. Život v Kristu. roč. 6., č. 9., 1994, s. 9.

⁵⁸⁹ Jednalo se o autora této publikace.

rockovou hudbu na jejím nejzranitelnějším místě. Ponechal stranou obsah a shledal jako nekřesťanský samotný hudební styl (formu) tím, že jej abstrahoval do obecné roviny a srovnal s celým systémem jistého druhu moderního umění. Jako malíř uvedl:

„Sám od dětství maluji a určitou dobu svého života jsem vlastně dělal totéž, používal jsem stejný styl. Jenom prostředky byly jiné. Nebyly to tóny a slova, ale tahy štětcem a barvy. Chci tedy psát mnohem obecněji než o hudbě. Taký se nechci zabývat náplní, která může být dobrá nebo zlá. To o čem chci mluvit, je styl“⁵⁹⁰.

Marvánovo vyjádření definovalo zcela exaktně zásadní rozdíl mezi stoupenci a odpůrci rockové hudby nejen v Apoštolské církvi, ale v křesťanství obecně. Stoupenci rocku jsou sice nuceni přiznat, že otevřeně obscénnosti a vzývání ďábla, tak časté mezi rockovými hudebníky, nejsou slučitelné s duchem evangelia. Nicméně jejich styl, melodika, frázování, často včetně napodobování zjevu a choreografie, lze s výhodou využít zejména při evangelizaci mládeže. Marván ovšem míří přímo k jádru problému, když říká:

„Chci se pokusit zodpovědět jednu otázku: Je tento styl dobrý nebo špatný?“⁵⁹¹

Ovšem dále nenechává nikoho na pochybách, jak na věc nahlíží on a velmi umírněně a sofistikovaně nabízí odpověď. Rock se podle něho zabývá jen tím, co chce vyjádřit a ostatní pomíjí nebo potlačí a dosáhne toho, že vynikne hlavní myšlenka. Proto jsou jeho vyjadřovací prostředky co nejjednodušší a to i za cenu, že čerpají z oblasti věcí neskutečných a fantazijních. V malířství tomu odpovídá geometricky zjednodušená linie a barvy vyjadřující dojmy ve snaze postihnout vnitřní podstatu.

Podle Marvána moderní umění jako celek, které hojně využívá jim vyjádřených prostředků, vede k jakémusi druhu závislosti. Mluví přímo o „narkomanii“. Toto umění totiž obchází rozum a dotýká se nitra. Marván si ovšem uvědomuje, že i Bible používá expresivní, parabolické a zjednodušené vyjadřování, ale nikdy nevede k závislosti. Svůj článek pak zakončuje svým chápáním takového druhu umění:

„Co tedy způsobuje u moderního umění... onu narkomaii? ...jsem pevně přesvědčený, že to není jen obsah, ale že příčina je zabudovaná do stylu... zapadá to do celkové filozofie dneška. Lidé se snaží utíkat do nějakého „lepšího“ života za pomoci snění, románů, filmů, drog, hudby, východních náboženských kultů a filozofií. Dnešní společnost je nemocná na únik. A tomu, znovu podtrhuji, plně sedí neskutečné prostředky ze světa fantazie i přecenění prožívání. Síla a dostupnost prožitku to pouze umocňují“⁵⁹².

Marván tedy mluví na základě vlastní zkušenosti. Ovšem i jeho obrazy vystihují jeho filozofii. Jedná se v podstatě o jakýsi utopický impresionismus. Převládá zde optimismus, krajiny jsou prosvětleny, a to i za cenu potlačení toho, co by mohlo být chápáno jako temné a depresivní. Není zde – na rozdíl od Bible – zachycena agrese, smrt, tedy vše, co je obsaženo v kosmologii po pádu. Což i to není únik z reality? Bible ale nikde necouvá před realitou a věrně ji zachycuje. V čem se liší, je to, že není

⁵⁹⁰ MARVÁN, Miroslav. O rockové hudbě nepopulárně. Život v Kristu. roč. 5., č. 11., 1993, s. 11–12.

⁵⁹¹ MARVÁN, Miroslav. O rockové hudbě nepopulárně. Život v Kristu. roč. 5., č. 11., 1993, s. 11–12.

⁵⁹² MARVÁN, Miroslav. O rockové hudbě nepopulárně. Život v Kristu. roč. 5., č. 11., 1993, s. 11–12.

naturalistická a popsanou skutečnost kategorizuje na základě etické přijatelnosti. Hodnocení formy proto obvykle bývá ošidné a klasičtí letniční se ve svém pohledu hodnocení hudby na základě stylu brání⁵⁹³. Ke konci svého článku autor ovšem uvádí zřejmě nejpádňější důvod, proč odmítá rockovou hudbu:

„Jsem přesvědčen, že ani tyto... věci plně nevyčerpávají důvod škodlivosti tohoto moderního stylu. Mám za to, že... je rocková hudba zatížená duchovně, a to pro svůj původ. Od začátku byla spojená se vzpourou proti Bohu. Dost dlouho před tím, než se kdo poprvé pokusil použít ji k oslavování Boha, byla používána k uctívání d'ábla... Když Izrael dobyl Jericho, musel zničit vše kromě zlata, stříbra, mědi a železa: i to však patřilo Bohu: oni sami si z toho nesměli vzít nic“⁵⁹⁴.

Tím vyslovil i nejzávažnější výhradu konzervativců.

Zdánlivý konec kontroverzí

Spor o rockovou hudbu ale nakonec konzervativci prohráli. I když v Životě v Kristu byla z popudu redaktora Aleše Navrátila téměř ukončena kontroverze, stoupenci progresivních liturgických směrů měli otevřené pole působnosti. Např. Stuart Angus na otázku, zda považuje rockovou hudbu za dílo d'áblovo, odpověděl:

„Jsem rád, že jsou křesťané, kteří hrají rock nebo dokonce metal, protože je tolik mladých lidí, kteří tuto hudbu poslouchají a Ježíš nám řekl „běžte do celého světa“⁵⁹⁵.

Tématu hudby v životě křesťana byl vyhrazen i prostor na setkání mládeže v Lulči v roce 1995. Zde vyučující Josef Mačák zaujal postoj, v němž zjednodušeně rozlišil hudbu Boží, která byla již v nebi určena k chvále Boží a hudbu Lucifеровu, která je plná násilí a nenávisti a která vzývá Lucifera jako pána. Třetím druhem je hudba lidská, která vyjadřuje autorovy nálady, pocity a postoje k lidem. Tato hudba člověku neuškodí ani jej neobohatí⁵⁹⁶. Marvanovy teorie tak Mačák nahradil (možná doplnil) praktickým hlediskem.

Nicméně polemiky dále alespoň doutnaly i na stránkách Života v Kristu. Americký hudebník a děkan Berean Univerzity Assemblies of God Joseph Nicholson, který ve dnech 11. – 27. 4. 1997 navštívil VOŠMT, na dotaz ohledně rockové hudby prohlásil, že se v prostředí tohoto hudebního žánru necítí příliš dobře a nevyhovuje mu při uctívání jeho Pána:

„Nejčestnější bude, když hned na začátku se přiznám, že v prostředí tohoto hudebního žánru se necítím příliš dobře a nevyhovuje mi pro mé osobní uctívání Pána, zvláště v případě rocku nebo heavy metalu. Je to proto, že nejsem schopen pomoci této hudby vyjádřit své pocity. Ve spojení s takovým

⁵⁹³ Worship in the Bible. Position Papers are official documents of the Church that have been approved by its General Presbytery, 2008 – https://ag.org/-/media/AGORG/Beliefs/Position-Papers/Worship_20080911.pdf. (1. 8. 2019).

⁵⁹⁴ MARVÁN, Miroslav. O rockové hudbě nepopulárně. Život v Kristu. roč. 5., č. 11., 1993, s. 11–12.

⁵⁹⁵ JAROŠ, Stanislav. Stuart Angus pro Život v Kristu. Život v Kristu. roč. 6., č. 9., 1994, s. 8–9.

⁵⁹⁶ ŠTASTNÁ, Veronika. Luleč 1995. Život v Kristu. roč. 7., č. 7., 1995, s. 5.

druhem populární křesťanské hudby, zejména jde-li o písně s často opakovanými frázemi atp., mívám problémy s asociacemi s bezbožným a světským prostředím“⁵⁹⁷.

Přesto Nicholson rock nezavrhl zcela, ale přiznal mu své místo při evangelizaci, kde je třeba vzbudit zájem⁵⁹⁸. Evangelizační účel, jako již mnohokrát mezi letničními, posvětil rockový prostředek.

Prorocství

V Apoštolské církvi již v počátcích docházelo k aplikaci prorockého daru. Snad nejvíce byl praktikován a uznáván ve službě jejího prvního biskupa, Rudolfa Bubika. Ten obvykle svá prorocství sdílel v úvodnících časopisu *Život v Kristu* a ve svých kázáních. Například v roce 1993 přinesl prorocství, že církev zasáhne vlna svatosti.

„Asi před čtyřmi až pěti léty, možná i více, mi Pán ukazoval, co bude následovat po třetí vlně. Že přijde čtvrtá vlna, která bude mít velký důraz na posvěcení, bázeň před Hospodinem, svatost“⁵⁹⁹.

Bubik pak například věřil, že součástí této vlny svatosti bude i to, že ženy budou opět nosit pokrývky hlavy, neboť mu Duch svatý sdělil, že nyní jej lidé nejsou v tomto důrazu schopni slyšet. V roce 1994 přinesl i prorocství z oblasti ekonomiky, kde mu Bůh zjevil, že *„životní úroveň bude ještě určitý čas stoupat*“⁶⁰⁰.

Prorocství o přicházejícím probuzení

Ovšem nejčastějším motivem byla prorocství, týkající se probuzení. Obvykle probuzení mělo začít mezi těmi, kým bylo prorokováno, a poté se rozšířit do celého národa, dále do Evropy a někdy snad i do celého světa. Evropský a celosvětový přesah byl akcentován obvykle cizinci a bude podrobněji zmíněn v dalším díle. V této době, například na semináři evangelizační akce *Exploze 94* v Kolíně, zaznělo:

„Dávám mezi vás nový oheň, nejdříve bude mezi vámi, pak začne růst a přijde do vašich sborů k propálení a pročištění. Začnete hořet a stanete se ohněm pro celý národ“⁶⁰¹.

Prorocství se dále týkala teritorií, která Bůh zasliboval církvi. Kamil Hvolka, starší z pražského sboru, přijal od Hospodina břemeno za konkrétní místo v Praze o rozloze 5×5 km, které se rozkládá na ploše od Hradčan k Václavskému náměstí a přes Smíchov zpět k Hradu. Hvolka začal poslušně toto místo obcházet a obdržel prorocství od Hospodina, který mu řekl: *„Já jsem Hospodin, já budu vyvýšen v tomto městě a tady bude stát můj strážce!*“⁶⁰². Taktéž bývalá restaurace Pawlas v Havířově byla AC přislíbena na základě prorocství⁶⁰³. Existovalo rovněž prorocství, že *„Bůh chce rozmnožit vaše sbory desetkrát*“⁶⁰⁴. Původně je pronesl Angličan David Shearman a později bylo opakováno, případně zahrnováno do

⁵⁹⁷ Joseph Nicholson. Američan o českých chválách. *Život v Kristu*. roč. 9., č. 6., 1997, s. 8–10.

⁵⁹⁸ Joseph Nicholson. Američan o českých chválách. *Život v Kristu*. roč. 9., č. 6., 1997, s. 8–10.

⁵⁹⁹ BUBIK, Rudolf. Úvodník. *Život v Kristu*. roč. 5., č. 11., 1993, s. 3.

⁶⁰⁰ BUBIK, Rudolf. Úvodník. *Život v Kristu*. roč. 6., č. 1., 1994, s. 3–4.

⁶⁰¹ Konference *Exploze 94*. *Život v Kristu*. roč. 6., č. 5., 1994, s. 8–9.

⁶⁰² HVOLKA, Kamil. Ze života církve. *Život v Kristu*. roč. 7., č. 6., 1995, s. 4–6.

⁶⁰³ Bude rekonstrukce opět přerušena? *Život v Kristu*. roč. 5., č. 3, 1993, s. 9.

⁶⁰⁴ Jak vypadá situace s *Explozí '94*. *Život v Kristu*. roč. 6., č. 1., 1994, s. 8.

nových předpovědí. Toto proroctví bylo vzato natolik vážně, že nepodepsaný autor, zřejmě Stanislav Bubik, v Životě v Kristu uvedl:

„Nyní se chci podívat na sbory a skupinky křesťanů v našem národě. Tam, kde je 10 členů, Bůh říká, chci přidat dalších 90. Tam, kde je 100, Bůh říká, že bude 1000. Co s tím děláme my? Co na to říká naše víra? Já osobně se modlím za to, aby se toto proroctví naplnilo alespoň ve městech, do kterých pojedeme se stanem“⁶⁰⁵.

Proroctví o probuzení, růstu sborů a dobývání nových území se stala jakousi přirozenou součástí letniční spirituality a byla obvykle automaticky rozsuzována jako pravá. Například progresivní pastor Josef Hasmanda, povzbuzen kázáními učitelů hnutí Víry v Berlíně, přinesl zajímavou vizi:

„...když jsem byl na konferenci GGG v Berlíně. Byl tam tehdy i bratr Yonggi Cho, kázal tam i bratr Venc (sic!). Zrovna před jeho kázáním, když jsme uctívali, jsem dostal první vizi. Měl jsem vidění od Boha. Viděl jsem dům, kde teď bydlíme, viděl jsem Valašské Meziříčí hořet ohněm Ducha svatého. Pak jsem byl přenesen na nějakou velikánskou louku a tam jsem viděl obrovský zástup lidí. Stál jsem před nimi a tak nějak vnímal, že mi Pán Bůh říkal: to jsou všichni ti, kteří přišli do Božího království, které jsem ti dal... Když to teď budou někteří střízliví číst, tak řeknou, že jsem třeba fantasta nebo lítám v oblacích, ale vím, že mi Bůh řekl, že mi dal naše město. Řekl mi, že v něm bude 28 000-ový sbor, že spasí celý valašský region. Už mi tuto vizi rozšiřuje ještě dál, nechci o tom teď mluvit“⁶⁰⁶.

V roce 1996 vyjádřil Rudolf Bubik víru, že Bůh dá růst a sdělil klasické matematické růstové proroctví o tom, že sbory, které mají 100 členů, budou mít 1 000 a sbory, které mají 200, budou mít 5 000⁶⁰⁷.

Jedním z prorokujících byl i Bohuslav Wojnar, těšínský pastor, který ve stejném roce uvedl, že při zasedání Rady církve uviděl odlivovou vlnu, která odhalila břeh s hniječima a zapáchajícíma rostlinama a živočichama, který byl před tím přikryt proudem vod plných života. Lidé se na tomto nehostinném dně chtěli zabydlet, jakoby už nepočítali s Boží mocí, která patřila minulosti. Do tohoto obrazu Wojnar uslyšel Boží hlas:

„Najednou jsem uslyšel hlas Pána, jak říká: „Nezabýdľujte se na místě po odlivu, ale připravte se na příliv! Nezvykněte si na mrtvé, suché mořské dno, nenuťte se to chápat jako normální realitu života. Připravte se na vlny přílivu. Připravte své břehy, rozšiřte své břehy, abyste byli schopni přijmout vlnu Božího požehnání. Pokud se nepřipravíte, zaskočí vás a nebudete schopni je pojmout. Rozšiřte proto své břehy a připravte se na vlny přílivu, nezvykněte si a nepřizpůsobujte se vzdalující se vlně odlivu. Jako vidíte její hřbet v dálce, tak uvidíte vlnu přicházejícího Božího přílivu“⁶⁰⁸.

Wojnar pak, jak v této době bylo v AC zvykem, našel paralelu mezi tímto přicházejícím probuzením a probuzením v Argentině:

⁶⁰⁵ Jak vypadá situace s Expolozí '94. Život v Kristu. roč. 6., č. 1., 1994, s. 8.

⁶⁰⁶ Valašské Meziříčí. Život v Kristu. roč. 8., č. 2. 1996, s. 4–6.

⁶⁰⁷ Celocírkevní konference Apoštolské církve. Život v Kristu. roč. 8., č. 6. 1996, s. 6–10.

⁶⁰⁸ WOJNAR, Bohuslav. Slovo proroctví do dnešních dnů. Život v Kristu. roč. 9., č. 2., 1997, s. 3.

„Boží zahrada bude vzkvétat a nést ovoce, ne chátrat, o tom jsem přesvědčen. Nejen v Koreji a v Argentině, ale i v České republice“⁶⁰⁹.

Proroctví, která očekávají probuzení, pak ještě kulminovala po návratu biskupa z Pensacoly v roce 1997. Atmosféru této prorocké horlivosti trefně ilustruje Moldán ve svém zápise z pastorální konference v Kolíně, na které se biskup sdílel se svými zážitky a prožitky z Pensacoly:

„Během říjnové pastorálky byl zřetelný důraz na evangelizaci a misii. Všichni jsme cítili, jakoby nás Duch svatý připravoval na něco velkého, co je před námi. Vezmeme tuto výzvu vážně?“⁶¹⁰.

Na této pastorálce pak byla sdílena i vize probuzení, ve která byla představena budova, ve které vypukl požár. Ostatně obraz ohně jako probuzení je mezi letničními velice zřetelný a prakticky vždy je vykládán nikoliv jako soud, ale jako přicházející probuzení:

„Probuzení může v naší zemi začít tehdy, až ti, kteří stojí na zodpovědných místech, budou dělat to, k čemu je Bůh povolal. V jednom vidění byla tato situace znázorněna jako hořící krásná, velká budova. První začaly hořet sloupy té budovy. Budova ilustruje církev a sloupy její vedoucí služebníky“⁶¹¹.

Proroctví o Božím soudu

Zdaleka se ovšem nejednalo jen o růstové a často multiplikační předpovědi. Obsahem některých proroctví byla i vize přicházejícího soudu. Na závěr celocírkevní konference v roce 1996 Rudolf Bubík pronesl následující proroctví:

„Já jsem Alfa i Omega. Já jsem začal dílo. Mně budete skládat účty. Nebojte se, jsem s vámi. Byl jsem s vámi i v dobách, kdy jste procházeli zkouškami. Chci konat své dílo ve tvém životě. Neboj se. Blíží se dny, kdy na celou zemi uvedu chaos, zmatek a bolest. Blíží se dny, kdy začnu soudit národy. Ale vám, děti moje, říkám: Já vás převedu, ochráním a dovedu až k cíli. Důvěřujte mi“⁶¹².

V únoru 1997 byli zase čtenáři Života v Kristu seznámeni s dalším prorockým upozorněním Rudolfa Bubíka, o počátku Božích soudů v roce 1997:

„On je Pán. Toto mě potěšuje i v letošním roce, kdy Duch svatý upozorňuje, že tento rok nebude lehký. Vstupujeme do údobí, kdy budou začínat boží soudy nad světem“⁶¹³.

V tomto roce pak byly ničivé povodně, ve kterých bylo toto proroctví rozpoznáno. I přes proroctví o Božích soudech, která jsou druhým nejčastějším motivem předpovědí budoucnosti v AC, zůstalo stálým prorockým trendem ohlašovat probuzení. Tato proroctví ovšem zůstala až do dnešní doby nenaplněna. Skutečná exploze proroctví pak přišla až v nultých letech v souvislosti s příjezdem restauracionistického proroka Nové Apoštolské reformace Eda Trauta, o čemž bude pojednáno v dalším díle.

⁶⁰⁹ WOJNAR, Bohuslav. Slovo proroctví do dnešních dnů. Život v Kristu. roč. 9., č. 2., 1997, s. 3.

⁶¹⁰ MOLDÁN, Martin. Pastorálka 10. a 11. října v Kolíně. Život v Kristu. roč. 9., č. 12., 1997, s. 6–7.

⁶¹¹ MOLDÁN, Martin. Pastorálka 10. a 11. října v Kolíně. Život v Kristu. roč. 9., č. 12., 1997, s. 6–7.

⁶¹² Celocírkevní konference Apoštolské církve. Život v Kristu. roč. 8., č. 6., 1996, s. 6–10.

⁶¹³ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 9., č. 2., 1997, s. 3.

Argentinskou cestou přes Toronto do Pensacoly

Motto:

„Torontské požehnání naší církve nikdy výrazněji neovlivnilo a nepředpokládám, že k tomu případně dojde v budoucnu. Pokud by tomu bylo jinak, zajisté bychom se torontským událostem věnovali hlouběji...“

Rudolf Bubik, rozhovor pro portál Echo

Úvod

V březnu roku 1997 zvažovala redakce Života v Kristu, zda zveřejnit Berlínskou deklaraci z roku 1909, která odsoudila letniční hnutí jako dílo démonů. Nakonec k tomu nenašla svobodu a Aleš Navrátil k tomu uvedl:

„Vzhledem k řadě bludných tvrzení, která obsahuje, jsme nenalezli svobodu jej uveřejnit na stránkách časopisu, který má svým čtenářům poskytovat dobrou duchovní stravu“⁶¹⁴.

Jaká bludná tvrzení Berlínská deklarace obsahuje, že nebylo možné je otisknout? Proč němečtí evangelíci zvolili tak ostrý a odsuzující tón, že se dokonce někteří zalekli spáchání neodpustitelného hříchu? Za zmínku stojí následující pasáž:

„Duch v tomto hnutí působící se projevuje mocnými divy, a přesto je to duch klamu. Jako takový se také prokázal: ošklivé zjevy, padání, šubání v obličej, třesení, křik, odporný a hlasitý smích aj. se v těchto shromážděních zhusta vyskytují“⁶¹⁵.

Že by snad tato pasáž něco připomínala a bylo dobré se jí vyhnout? Nedistancovali se tehdy letniční od těchto věcí? Psali snad obhajobu křiku, smíchu a padání? Nikoliv, distancovali se! Vždyť němečtí evangelíci dali do jedné roviny Ducha svatého, který konal „mocné divy“, a ducha, který se projevoval excesy. To je jistě smutné a bylo třeba to uvést na pravou míru. Smutné ovšem také je, že „Torontské požehnání“ přišlo nyní s podobnou paušalizací, jenže z opačné strany. Totiž, že duch, který koná tyto excesy, zároveň činí i mocné činy.

Berlínská deklarace přišla do Evropy z Berlína a ze stejného Berlína, skrze sbor hnutí Víry psychiatra Wolfharda Margiese, nyní přišel i Argentinec Claudio Freidzon, jehož učení a praxe nápadně připomínaly věci, které Berlínská deklarace kritizovala. Jestliže je opravdu možné tyto jevy považovat za dílo personifikovaného zla, pak se musí vskutku jednat o mistra kamufláže, který se jednou nechá usvědčit, aby rozbil jednotu evangelíků, a podruhé se nechá uctívat, aby opět působil rozkol. Redakce Života v Kristu tedy nenašla svobodu zveřejnit věci, které byly letničním zřejmě neprávem paušálně

⁶¹⁴ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 9., č. 3., 1997, s. 2.

⁶¹⁵ Berlínská deklarace. 1909. Archiv CB. M395/88.

vytýkány jako integrální součást jejich bohoslužby. K čemu však svobodu našla, byla propagace toho, co Berlínská deklarace kritizovala s předstihem takřka celého století.

Již od poloviny devadesátých let se proto v nevídané míře můžeme v Životě v Kristu a v celé AC setkávat s rozsáhlou propagací argentinského probuzení, kulminujícím v Torontském požehnání a později v Pensacole. Očekávaly se desetitisícové sbory a celonárodní probuzení, které skrze ČR zasáhne zřejmě celou Evropu. Měla nastat doba divů a zázraků, zejména v zahraničí se zjevovali andělé v míře zjevně přesahující biblická zjevení a v argentinských emisarech byli rozpoznávání novodobí apoštolové, kteří konečně obrátí Českou republiku k Bohu. Když pak, po exaltované vlně entuziastického očekávání, sednul prach, snad krom několika rozkolů bylo vidět, že vše zůstalo zdánlivě při starém. Jen z letniční církve se stalo charismatické společenství se všemi jeho neduhy.

Předehra

Torontské požehnání zasáhlo letniční ještě o něco dříve, než se mu podařilo získat svoji nezpochybnitelnou pozici v AC. Pokrokoví charismatičtí pastoři, jako tandem otce a syna – Josef a Tomáš Hasmandovi z Valašského Meziříčí, Stanislav Bubik a mladí lidé v jeho okolí nebo ve svém sboru někdy i osamocený František Apetauer v Brně, byli vždy o krok napřed před celou církví a prošlapávali cestu neobvyklým duchovním zkušenostem.

Když se v roce 1995 delegace účastníků brněnského sboru vrátila z konference z Příbrami, kde kázal Claudio Freidzon na pozvání KMS, účastníci obvykle svědčili o tom, že se jim něco nezdálo, byli ostražití, kritičtí nebo dokonce zaskočení. Když však viděli pastory a služebníky, jimž důvěřovali, přestali po různě dlouhém sebeobviňování, že jsou nedostatečně duchovními, věci rozsuzovat, dali své obavy a vnitřní výstražné pocity stranou a duchu shromáždění se otevřeli. Pak teprve začali prožívat příval entusiasmů. Mnozí – podle zprostředkovaných svědectví – později při popisování svých zážitků z jiných konferencí tvrdili, že když viděli „dokonce bratra biskupa“ jak např. padá pod mocí Ducha nebo se manželkou smějí, přestali být ostražití a v obavách, aby nepromeškali požehnání nebo nezarmucovali Ducha, se poslušně podvolili Freidzonovým novým a novým výzvám k participaci. Tato svědectví byla tak četná a stále stejná, že se nedala přehlédnout. Zřejmě zde, více než kde jinde, sehrálo svou nezastupitelnou roli i učení o poslušnosti autoritám. Když autorita, která má přece ze své funkce od Boha větší světlo a poznání, vede k otevření se danému vanutí ducha, pak je přece nanejvýš legitimní, žádané a požehnané dát stranou svůj rozum, zkoumání a výstražné pocity...

Počátky Argentinského probuzení v AC

Příprava půdy

Aby bylo možné pochopit, proč zážitky, které byly pěstovány v progresivních sborech, jako jsou Valašské Meziříčí a umírněněji Brno, opanovaly později celou církev, bude třeba jistého vysvětlení.

Charismatické učení, které do Apoštolské církve infiltrovalo od poloviny devadesátých let, případně bylo implicitně přítomné již v době jejího založení, nebylo původně vedením církve přijímáno snadno. Velmi kriticky na něho nahlížel Rudolf Bubik. Na úplně opačném břehu stál jeho syn Stanislav, což mezi otcem a synem vedlo častěji k ostřejším výměnám názorů. Avšak Stanislav měl volné pole a krom těchto „rodinných sporů“ mohl dále AC ovlivňovat jemu vyhovujícím, charismatickým směrem. Divergence se projevila i tím, že Stanislav vydával svůj časopis v časopise, kdy periodikum „Překročit hranice“ bylo pravidelnou součástí „Života v Kristu“. Nakonec založil i „církve v církvi“, kdy „Církev bez hranic“ vytvořila trvalou, zpočátku opoziční skupinu v rámci Apoštolské církve.

Mnozí byli udiveni, že přes striktní doktrínu o poslušnosti autoritám zde existovaly výjimky a potají mluvili o nepotismu⁶¹⁶. Sám Rudolf Bubik, když mnohem později svého syna po jednom ostrém celocírkvním sporu navrhoval do pozice seniora, sdělil, že jeho syn má problémy s respektováním autorit⁶¹⁷. Když se proto Stanislav, snad i vlivem západních misionářů, kterým se v AC po revoluci otevřelo pole působnosti, nadchnul pro Torontské požehnání, bylo jasné, že se to nemůže obejít i bez konkrétního dopadu na celou církev. Stanislav opravdu nebyl stoupencem striktního autoritářství a byl občas odrazen formalismem starých letničních. Navíc ze zahraničních kruhů obdržel opakované prorocství: „povolal jsem tě, ale musíš vyjít ze stínu svého otce“⁶¹⁸, což se mu později takřka dokonale podařilo. A tak se nelze divit, že jednal dle svého nejlepšího vědomí a v církvi vytvořil alternativu nejen pro ty, kdo rovněž neměli pochopení pro učení o „delegované autoritě“, ale zejména pro charismatické radikály. Torontské požehnání a z něho vzešlá Nová apoštolská reformace k tomu nabídla vhodnou příležitost.

Byla zde však ještě jedna, konzervativní instituce, nacházející se pod dominantním vlivem severoamerické letniční teologie, a to byla VOŠMT. Její ředitel, Milan Buban, měl sám s charismatickým hnutím resp. hnutím Víry negativní zkušenost a později absolvoval i klasické letniční vzdělání s podstatným vlivem amerických Assemblies of God. Není divu, že byl prakticky od počátku k nové vlně skeptický. Nicméně VOŠMT potřebovala studenty a možná by striktnější vyhrazení se, mohlo samo ohrozit její fungování. Vždyť jedním z jejích studentů byl v počátcích i Lukáš Targosz, další vlivný proponent nové vlny. Ostatně mládež, křesťanskou nevyjímaje, byla často nositelem avantgardy, a proto byla z části „novou vlnou“ Ducha svatého nadšena. Navíc na VOŠMT vypuklo modlitební probuzení torontského typu. Proto Bubanovy „manévrovací možnosti“ byly asi tímto omezeny a VOŠMT byla progresivním směrem obvykle ochotna ustoupit. Sám Milan Buban nebyl obvykle příliš ochoten vyjít se svými kritickými postřehy na veřejnost. Pokud se vyjadřoval, pak spíše v úzkém okruhu a své postoje byl ochoten nivelizovat⁶¹⁹. Dalším z faktorů „pacifikace“ této vzdělávací instituce byla zřejmě skutečnost, že ochrannou ruku nad ní držel Rudolf Bubik, který cestoval po sborech a získával nové studenty, a který později k torontské zkušenosti, k údivu jedněch a radosti druhých, konvertoval. Konverze však měla svůj vývoj, a jak později uvedl Bubik, začala u něho již na konferenci

⁶¹⁶ Tato informace pochází od dvou členů Rady Apoštolské církve, z níž jeden byl přímým zástupcem biskupa.

⁶¹⁷ Jednalo se o situaci po církevním synodu v Nymburce v roce 2001.

⁶¹⁸ Korespondence se Stanislavem Bubikem ze dne 12. 9. 2014.

⁶¹⁹ Jedná se o osobní zkušenost i o zkušenost některých pozdějších studentů VOŠMT.

v Singapuru 1989 a Soulu v roce 1994⁶²⁰. Nemalou měrou se zde asi mimo jiné podepsaly i rozpory s Františkem Palou, kdy Bubik možná později hledal duchovní úlevu ve službě velikánů, jako byl Claudio Freidzon⁶²¹.

Navíc je třeba si uvědomit, že čeští letniční měli o zahraničních hnutích z počátku omezené informace. Málokdo z nich znal cizí jazyky, za socialismu se prakticky nedalo cestovat a chyběla zde i odborná kritická literatura. Naproti tomu mezi charismatiky bylo několik intelektuálů, kteří ve velkém distribuovali například Princeho, Haginovu a Margiesovu literaturu. Ze čtenářů těchto autorů se pak snadno rekrutovali i pozdější ctitelé Toronta. Konzervativní letniční tak byli většinou odkázáni na informace těch, kteří se v minulosti osvědčili. Byli to zejména klasičtí vedoucí z Evropy jako Ulonska, Hydzik, Fabián, Manninen nebo Zopfi. Pokud se nepodařilo sehnat jejich názor, charismatická učení byla pro letniční někdy natolik neodolatelná, že jim podléhali nebo sami odcházeli k charismatikům. To byl příklad i Pavla Marvána, původního pastora brněnského sboru, který se otevřel některým radikálním učením a i s částí sboru později odešel do Křesťanských společenství. Letniční navíc, na základě své zkušenosti s obdobím v JČB, pohrdali klasickým evangelickým a obecně teologickým vzděláním, neznali vývoj trinitologie ani soteriologie, a tak snadno podlehli květnaté charismatické frazeologii. Druhým faktem, podle kterého se letniční, zejména jejich předseda, řídili, byl vztah zahraničních učitelů k autoritám. Pokud proponenti nových zkušeností byli doma „podřízeni“ svým autoritám, nezřídka byli rozpoznáni pravověrnými. Když proto přišlo Argentinské probuzení, které absorbovalo Neeho učení o delegované autoritě, podařilo se mu mezi českými letničními prorazit.

Argentinské probuzení mělo navíc letniční fasádu, nezdálo se být charismatické, a jeho apoštolové se, alespoň zdánlivě, rekrutovali z letničních kruhů. Navíc to často byli prostí a nevzdělaní lidé, což mohlo působit na antiintelektuální AC velmi sympaticky. V hnutí pak byla tuhá, často až rigidní disciplína a jeho vedoucí někdy začínali v podstatě jako „sluhové pastorů“. Například Carlos Jimenez, původem Kolumbijec a protagonista pozdější evangelizační megaakce Impressionate 2000, skrze kterou mělo být v České republice přivedeno ke Kristu 30 000 lidí, se stal nejprve sluhou svého pastora. Aby mohl kázat ve sboru, musel nejprve bydlet v pastorově domácnosti, čistit jeho kurník a koupat jeho psy⁶²². To byl pro některé autoritativní pastory neodolatelný étos. Navíc tím, že služebníci Argentinského probuzení byli pokládáni za letniční, naskytla se AC jedinečná příležitost v tom, že nyní nemuseli její služebníci „nakupovat“ v charismatických kruzích a zahraniční učitelé mohli do ČR přijíždět přímo prostřednictvím AC. Tak se postupně stalo, že AC převzala ohledně importu Argentinského probuzení iniciativu, a zatímco například Claudio Freidzon sloužil poprvé v ČR skrze KMS, jeho další návštěvy ČR se konaly výlučně v režii AC. Jasně to naznačil i Aleš Navrátil v souvislosti se službou Freidzona v Havířově:

⁶²⁰ Rudolf Bubik v čele církve 1976–2008 – <https://apostolskacirkev.cz/zivot-cirkve/rudolf-bubik-v-cele-cirkve-1976-2008> (29. 3. 2016).

⁶²¹ Takto věci porozuměl autor této publikace po dřívějším rozhovoru s Rudolfem Bubikem.

⁶²² DIETRICH, Tomáš. Den a noc v pláči In FRANC, Aleš. Argentinské probuzení. Apologet.cz – <https://www.apologet.cz/?q=articles/id/567-argentske-probuzeni> (30. 3. 2016).

„V kontextu konference jsem si s radostí uvědomil, že pozvání některých celosvětově proslulých služebníků do naší země zprostředkovala naše církev: Aril Edvardsen, Reinhard Bonnke, Claudio Freidzon, výhledově Dr. David Yonggi Cho. S výjimkou prvního z nich náleží všichni k církvi Assemblies of God, ke které jsme také přidružení“⁶²³.

Tak se stalo, že za přitažlivými charismatickými důrazy a projevy letniční nemuseli docházet do KMS, potažmo Křesťanských společenství ani do Slova Života, ale náhle je měli ve své vlastní církvi. To se z hlediska růstu a zvýšení prestiže zdálo jako velice výhodné. Pastoři megasborů, ještě větších než těch, kterými se mohli na konferencích vykázt v KMS, nyní jezdili do AC. Bez obalu to přiznal i Navrátil:

„V minulých letech otřásala naší republikou učení mužů, jejichž sbory mají dva, pět, někdy dokonce sedm tisíc členů. Věřím, že můžeme zůstat klidní a inspirovat se vyučováním těch, jejichž sbory jsou deseti nebo statisícové“⁶²⁴.

Impakt božích služebníků zde tedy byl, jak vyplývá z tohoto bezděčného Navrátilova přiznání, měřen velikostí jejich sborů.

Setba

Na takto připravenou půdu mohla nyní přijít setba. Již v srpnu 1994 se v Životě v Kristu objevuje článek, který připravuje čtenáře na to, že se AC otevře Argentinskému probuzení. Hned v úvodu se dočítáme zásadní informaci o tom, proč je toto hnutí, ačkoliv se v ničem neliší od charismatických experimentů 80. – 90. let, odlišné:

„Ačkoliv je sbor velký, nemají zde problémy s tendencí dělit se. Prvním materiálem v úvodních kursech pro obrácené je totiž kniha Watchmana Nee „Duchovní autorita“. Skutečně i v praxi ji mají dobře zvládnutou!“⁶²⁵.

Nebyla to ovšem tak docela pravda, protože charismatická vlna obvykle rovněž stála na autoritě odvozené od Neeho učení o delegované autoritě⁶²⁶. V úvodníku z října 1994, který byl sepsán Rudolfem Bubikem po jeho cestě do Soulu, se pak čtenář dozvídá, že se vedení AC nyní patrně otevírá Argentinskému probuzení, které stálo v počátcích Torontského požehnání. Čtenáři je zde předloženo, že věci, které byly do této doby často v AC kritizovány, pocházejí od Boha:

„Když se bratr Radek Smetana vrátil z Argentiny a vyprávěl nám o tom, co viděl ve sboru bratra Freidzona, tak jsem viděl, že tam skutečně působí Bůh. Duch svatý tam koná své dílo. Byly tam mnohé projevy, nad kterými člověk kroutí hlavou. Například hromadné padání lidu a mnohé jiné. Nemůžeme říci, že nejsou z Ducha svatého. Nemůžeme říci, že to nekoná Bůh. I když na to třeba nejsme zvyklí a v naší církvi to nikdy nebylo“⁶²⁷.

⁶²³ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 8., č. 4., 1996.

⁶²⁴ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 8., č. 4., 1996.

⁶²⁵ Zpravodajství studenta LBA z Buenos Aires. Exkluzivní informace z Argentiny.

⁶²⁶ Více o tom např. In FRANC, Aleš. Krízy a nádeje letnično-charismatického hnutí (5)

– <https://rozmer.sk/sk/articles/show/1010> (29. 3. 2016).

⁶²⁷ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 6., č. 10., 1994, s. 3–4.

V souvislosti s tímto nasměrováním je nakonec vzat na milost i John Wimber, kterému se ještě donedávna dostalo kritiky jak od Rudolfa Bubika pro jeho otevřenost římskému katolicismu, tak od Reinholda Ulonsky, pro jeho otevřenost charismatickým experimentům.

„Ty průvodní jevy nám mají pomoci k něčemu většímu. Co to je? Tím hlavním je to, aby jeho lid byl blízko něj, aby mu sloužil, aby pro Něho žil! A to další, to už vyplývá z předešlého. A tak je to Bůh, který působí skrze ticho, které můžeme vidět na shromážděních „Vinice“ bratra Wimbera. Když jsem se setkal s tímto bratrem ve Varšavě, viděl jsem, že na jeho shromážděních Duch svatý působí skrze ticho. Ale Duch svatý může působit i skrze velký hluk“⁶²⁸.

Po tomto úvodu je čtenář obeznámen, že Claudio Freidzon přijede do České republiky a čtenáře na tuto událost bylo třeba předem připravit.

„Rozhodli jsme se a dojednali jsme, že na příští letnice přijede na Moravu bratr Claudio Freidzon. Kvůli této návštěvě byl vlastně i Radek Smetana v Argentíně, aby se zdokonalil v jihoamerické španělštině. A věřím, že Bůh bude konat své dílo. Že se bude dotýkat, že budeme moci vidět a prožít službu bratra Claudia, která jistě přinese velké požehnání“⁶²⁹.

A nebyl to jen Radek Smetana, který vyjel do Buenos Aires na zkušenou. Stejně tak Rudolf Bubik navštívil v Maďarsku Freidzonovo shromáždění. Freidzon v roce 1994 sloužil v budapešťském sboru hnutí Víry Sandora Nemetha a Bubik se s ním v Budapešti osobně setkal:

„Viděl jsem, že lidé skutečně pod působením Boží moci padali, viděl jsem, že Duch svatý působil a lidé se smáli v Duchu svatém. Ale také jsem viděl projevy tělesnosti. Tam, kde Bůh a Duch svatý pracují, se projevuje i tělesnost, lidskost“⁶³⁰.

Později Bubik uvedl, že přijal z Freidzonových rukou i žehnající modlitbu⁶³¹ a zhruba od této osobní zkušenosti se odvíjí i jeho proměna z odpůrce na stoupence Torontského požehnání.

Bubik v článku neopomenul zdůraznit, že jedním ze zásadních bodů, které Freidzon ve svém sboru zdůrazňuje, je schopnost „poddání se autoritám. Přijmout ty, které Bůh povolal a podřídít se jim“⁶³². Když měl Freidzon konečně, na pozvání KMS, přijet do Příbrami, Rudolf Bubik se tohoto setkání nemohl zúčastnit, protože měl krátce po operaci žlučníku. Potěšily jej však zprávy o tom, co všechno tam prožívali ti, kteří tam mohli být⁶³³.

Od roku 1996 se pak na dlouhou dobu Claudio Freidzon stal stálíci na hvězdném nebi Apoštolské církve. V dubnovém čísle je mimo dalších článků o něm i rozsáhlý článek „Poznej více službu Claudio Freidzona“, který začíná vycházet na pokračování v dalších číslech⁶³⁴ a jehož autorem je jeden

⁶²⁸ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 6., č. 10., 1994, s. 3–4.

⁶²⁹ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 6., č. 10., 1994, s. 3–4.

⁶³⁰ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 7., č. 1., 1995, s. 3–4.

⁶³¹ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 8., č. 4., 1996.

⁶³² BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 7., č. 1., 1995, s. 3–4.

⁶³³ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 7., č. 3., 1995, s. 3–4.

⁶³⁴ SMETANA, Radek. Poznej více službu Claudio Freidzona. Život v Kristu. roč. 8., č. 5., 1996, s. 12–15.

z promotorů argentinské cesty, tlumočník Radek Smetana. V článku je zdůrazněno probuzení, které je již takřka na spadnutí a skutečnost, že Freidzonův sbor funguje na systému domácích skupinek⁶³⁵.

Již záhy se proto začínají objevovat pozitivní ohlasy na Torontské požehnání i v Životě v Kristu. V únoru 1996 například Tomáš Hasmanda uvedl, že jeho sbor navštívil spřátelený sbor z Anglie. Během kázání zahraničního kazatele se všichni hostující Angličané začali smát:

*„Smích byl stále silnější. Smáli se všichni mladí Angličané, a kdyby jen to, někteří dokonce smíchy padali na zem“*⁶³⁶.

Hasmanda chtěl utéct, ale nakonec dovolil Duchu svatému, aby převzal kontrolu:

*„Nakonec zvítězil Duch svatý a já kapituloval. S hlubokým povzdechem jsem Duchu svatému řekl? „Dělej zde vše, co chceš, já ti nechci v ničem bránit“*⁶³⁷.

Závěrem kazatel položil ruce na Hasmandu, který začal plakat a „brečel a brečel“. Když druhý den přišel na shromáždění, připadal si jako úplně nový člověk, sestoupil na něho Duch svatý a on se naopak „smál a smál“ a byl „jak opilý“. Nakonec prohlásil, že „se dostal do nové úrovně života“ s Bohem⁶³⁸.

Kritika

Avšak přes vytrvalé pozitivní reference od představitelů AC, a zejména pak Stanislava Bubika, který sám Toronto navštívil a zasadil se o vydání apologetické brožurky „Co se to s námi jenom děje?“⁶³⁹, zdaleka ještě ne všichni byli ochotni nastoupit cestu divokých manifestací. Docházelo například k tomu, že lidé zasílali do redakce Života v Kristu polemické články, a proto se ve čtvrtém čísle 1995 ozval jeho technický redaktor, který takovéto snahy delegitimizoval tím, že je třeba jednat nedemokraticky, dialog nepřipustit a řídit se tím, jak danou věc vidí autority, resp. zralí a zkušení členové církve. Nicméně Aleš Navrátil nebyl zodpovědným za duchovní náplň časopisu, jelikož ta patří do kompetence Rudlofa Bubika. Přesto uvedl:

„Již jsem se jedenkrát zmínil, že nemám zájem v časopise o diskusi k některým tématům... Konkrétně mohu připojit otázku „nové vlny Ducha svatého“. Možná teď nadskakujete, protože přinejmenším poslední jmenované téma považujete za mimořádně aktuální a důležité. Zcela se s Vámi ztotožňuji, a proto jste mohli opakované komentáře k současnému jednání Ducha svatého nalézt v úvodních bratra Rudolfa Bubika... Proč v dnešním demokratickém světě nedat takovýto prostor? Protože věřím, že demokracie je politický a ne duchovní termín. Duchovní svět totiž demokracii nezná. Bůh zřídil „království“. Chceme-li být tedy duchovní, nepokoušejme se vnášet do Božího království demokracii. Tím ho můžeme jedinečně ztratit... V oblasti darů Ducha svatého si Bůh v církvi vyzvedává ty, kteří jimi dlouhodobě slouží a jejichž služba přináší dobré ovoce. Těmto je pak dána důvěra i ve sporných

⁶³⁵ SMETANA, Radek. Poznej více službu Claudio Freidzona. Život v Kristu. roč. 8., č. 4., 1996, s. 12–15.

⁶³⁶ HASMANDA, Tomáš. Pláčem a smíchem ke změně. Život v Kristu. roč. 8., č. 2., 1996, s. 6–7.

⁶³⁷ HASMANDA, Tomáš. Pláčem a smíchem ke změně. Život v Kristu. roč. 8., č. 2., 1996, s. 6–7.

⁶³⁸ HASMANDA, Tomáš. Pláčem a smíchem ke změně. Život v Kristu. roč. 8., č. 2., 1996, s. 6–7.

⁶³⁹ JACKSON, Bill. Co se to s námi jenom děje. Křesťanský život. Albrechtice. květen, 1994.

okamžicích... je potom nepřiměřené otiskovat vyjádření těch, kteří dostatečně neprokázali budoucí schopnost vzhledu do duchovního světa spolu s kontroverzními výroky bratří a sester, u kterých na dlouhodobé ovoce jejich života a služby teprve čekáme. Nebojme se být bibličtí a tedy nedemokratičtí“⁶⁴⁰.

Přestože bylo asi nutné členy AC nadále připravovat na smích a padání, ačkoliv tomu dosavadní orientace církve neodpovídala, tu a tam se ozvala i varování, že to samo o sobě není tím nejdůležitějším. Bubik například v jednom ze svých úvodníků uvedl, že „není důležité, zda se budeš smát svatým smíchem nebo padat, i když i to je možné. Důležité je to, proč ti byl Duch svatý dán“⁶⁴¹.

Nakonec se koncem roku objevuje v Životě v Kristu něco neočekávaného. Byl zde přeložený článek tajemníka Assemblies of God v USA Dr. George Wooda o probuzení smíchu. Wood se zde kriticky stavěl k projevům tzv. probuzení a velmi vyváženým a opatrným způsobem implikuje spojení hnutí smíchu s hnutím Víry:

„Už žiji dost dlouho, abych viděl mnoho větrů učení vanout tělem Kristovým... Všiml jsem si, že vedoucí, kteří jedou na těchto vlnách, mají často tendence plout na další vlně, když ta stará už odplula. Proto někteří dřívější stoupenci extrémního pojetí víry jsou teď zastánci smíchu. A tělo Kristovo zapomíná na své dřívější zkušenosti, když jejich extrémní důrazy nechaly nepočítaně rozdělených církví a duchovních ztroskotanců“⁶⁴².

Wood pak pokračoval a uvedl:

„Mezi všemi příklady radosti není v Bibli žádné tvrzení, že by se lidé nekontrolovatelně smáli v davu uctívajících spolu s mnoha dalšími smějícími se nebo padajícími na zem, neschopnými se přestat smát. Když obhájci zjistili, že v Písmu není vzor pro moderní charismatický jev nazývaný svatý smích... začali ukazovat na Sk 2 a zvat lidi, aby se „napili u Joele“. Obrátme se na Skutky 2. Vidíme smích učedníků na den letnic? Chechtali se, smáli se od plic nebo šlo o nějakou jinou formu smíchu? ... Obhájci probuzení smíchu vyvodili, že dav si myslel, že byli opilí, protože se smáli. Ale to Skutky 2 neříkají... Text... nikde neuvádí výskyt smíchu: bylo to mluvení v jiných jazycích, co vyvolalo různé reakce zaznamenané Lukášem... Jestliže se církev smála ve Sk 2, pak se brzy „snížila“ ke kázání – výrazný kontrast proti některým ukázkám současného jevu, kde smích buď vytlačí příležitost pro kázání nebo ho stále přerušuje. O Letnicích bylo 3.000 spasených a pokřtěných, ne 120 přilepených na podlaze ve smíchu“⁶⁴³.

Zcela na závěr trilogie, kterou Apoštolská církev zveřejnila na pokračování ve svém časopise, vyslovil i prorocké varování:

„Jakmile opustíš zkušenost, která je zakořeněná v Písmu, abys zakusil nějakou další, je pravděpodobné, že se budou ještě rozvíjet extrémní projevy. Všimněte si současného jevu: v některých

⁶⁴⁰ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 7., č. 4., 1995, s. 2.

⁶⁴¹ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 7., č. 5., 1995, s. 3.

⁶⁴² WOOD, George. Probuzení smíchu. Život v Kristu. roč. 7., č. 8, 1995 s. 11–13.

⁶⁴³ WOOD, George. Probuzení smíchu. Život v Kristu. roč. 7., č. 8, 1995 s. 11–13.

charismatických sborech začalo řvaní až štěkání. Řvaní je vysvětleno jako „Lev z Judy“. Nevím, co představuje to štěkání. Vím, že když duch proroka je poddán proroku (1K 14,32), pak jistě duch toho, kdo řve nebo štěká, je mu také poddán. Někdy potřebujeme věci nazývat pravými jmény. Neváhám říci, že štěkot a řev jsou „divné“. Bud' to přichází z chybné lidské představy (lidské tělo je schopné dělat různé věci) nebo je to d'ábelský řev a štěkot jeho psů“⁶⁴⁴.

Něco podobného by u řadového člena církve, který nezastává pozici nějaké vysoké autority, bylo – dle Navrátilova vyjádření – patrně zhola nemožné. Wood byl však i funkcionářem světových Assemblies of God. Záhy však přišlo i vyvažující slovo od Rudolfa Bubika, a to hned v následujícím úvodníku:

„Když se zamyslím, zjistíme, kolik lidí má problém přijmout to, co dělá Bůh. Proč? Protože jsme si přece jasně stanovili (a to dokonce na základě Písma), jak má vypadat křest Duchem svatým, znovuzrození, jak má vypadat to i ono. A když náhodou Duch svatý udělá něco, co neodpovídá naší představě, jsou tu hned problémy“⁶⁴⁵.

Z předešlého citátu jakoby Bubik kritizoval, že někdo na verifikaci duchovní zkušenosti používá Písmo. Podobné narážky nebyly v té době nijak v „torontských kruzích“ ojedinělé. Sám John Wimber byl rozhořčen, když se jeho oponenti dovolávali při zkoumání duchovních projevů Bible. To podle něho nebylo možné:

„Pokoušet se najít odpověď, znamená odpovědět nezodpověditelné. V Písmu nevidíme vůbec nic, co by takové jevy opodstatnilo. Neznám žádné pravidlo v celé historii církve, které zní: „...toto znamená to a to...“ a necítím se povinen vysvětlovat tento jev. Je to prostě způsob, jakým lidé mohou v určitých situacích na Boha reagovat“⁶⁴⁶.

Rovněž Bubik varoval, že by nepřiměřené rozsuzování mohlo zabránit něčemu, čeho se každý letniční ve své duši přímo děsí, a to je zabránit příchodu probuzení:

„Všichni se modlíme za probuzení. A já věřím, že Bůh dá naší zemi probuzení, ale když přišly Letnice, nové Letnice tohoto století, církve to odmítly, protože to nezapadalo do jejich představ“⁶⁴⁷.

Podobně před tímto hnutím později opakovaně varoval v AC kladně přijímaný charismatický metodista a emigrant Josef Sedláček, který se svojí manželskou často navštěvovali české letniční a charismatické sbory⁶⁴⁸. Stejně tak v řadách AC bylo mnoho členů znepokojeno novým mysticismem, kterému se vedení otevíralo a nejčastěji byli nespokojení členové, často i z řad pastorů sborů, umlčování poukazem na systém autorit. Pokud něco rozsoudí „nejvyšší autority“ jako správné, je přece nemožné, aby to běžný křesťan mohl vidět jinak a domnívat se, že má pravdu. Přesto Michal Beran zaslal do Života v Kristu článek respektovaného Davida Wilkersona s názvem „Letniční bez Krista“, který byl s biskupovým „imprimatur“ otištěn. Wilkerson zde varuje před fascinací domnělými zázraky z Ducha

⁶⁴⁴ WOOD, George. Probuzení smíchu. Život v Kristu. roč. 7., č. 8, 1995, s. 11–13.

⁶⁴⁵ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 7., č. 11., 1995, s. 3–4.

⁶⁴⁶ WIMBER, John In Moreton C., Church Times, In Život Víry. roč. 6., 1995, s. 92.

⁶⁴⁷ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 7., č. 11., 1995, s. 3–4.

⁶⁴⁸ Sedláček kritizoval Torontské požehnání například při svých návštěvách brněnského sboru.

namísto pevného zakotvení v kříži. Něco takového muselo nutně působit na mnohé jako zhášení Ducha. Aleš Navrátil proto ve svém sloupku poznamenal:

„...článek Letniční bez Krista vyvolal v okruhu redakce polemiky již před svým uveřejněním. Jsou čtenáři, kteří si přejí články o vanutí Ducha svatého...Protože živé Boží slovo je Kristus sám a ten nemůže být rozdělen, věřím, že nelze oddělovat mocné působení Ducha svatého, které nás fascinuje, od požadavku svatosti a obětování se pro Krista“⁶⁴⁹.

Navrátil pak prakticky celý sloupek technického redaktora věnoval polemice s Wilkersonem⁶⁵⁰. Článek ale otištěn byl, i když musel v nastoupeném směru působit opravdu jako brzda poté, co již čtvrt roku vycházela na pokračování série „*Poznej více službu Claudio Freidzona*“. Čím tedy Wilkerson okruh redakce tak popudil? Uvedl, že letniční činí Krista cizincem ve svých sborech, protože dávají přednost Duchu svatému před ním. V podstatě říkají „*Děkuji ti Ježíši, že jsi poslal někoho lepšího, než jsi ty. Duch svatý nesoustřeďuje pozornost na sebe, ale vyvyšuje Krista*“. Pak ale uvedl i něco, v té době již pro AC, která si užívala Freidzonových tranzů, křečí, duchovní opilsti a smíchu, anachronického:

„Hlavní práce Ducha svatého není společenství, ačkoliv on spojuje věřící, aby byli jedno v Kristu. Jeho úkolem není přivádět lidi do extáze nebo naučit nás mluvit jinými jazyky. Duch svatý přišel proto, aby vyvyšoval Krista, aby vedl všechny lidi k poznání pravdy, že Kristus je Pán! ... Kristus je cizincem v našem sboru, když toužíme po moci víc než po čistotě“⁶⁵¹.

Později, kdy se vlivem Freidzonových konferencí šířeji rozmohly divoké manifestace, padání a smích, tyto projevy opět nebyly přijímány všemi a ozývali se i odpůrci, před jejichž kritikou byli členové AC varováni. Jedním z kritiků byl znovu Michal Beran, který kdysi přímo z kazatelny ve sboru v Českých Budějovicích před tímto hnutím varoval⁶⁵², než se jeho kritika zmírnila po návštěvě sboru Wernera Kniesela, kterého respektoval, a kde byl podobných, i když mnohem mírnějších věcí, rovněž svědkem⁶⁵³. Pozdější pastor sboru, kde dříve Beran působil, Petr Škopek, biskupovi rovnou sdělil, že se zde jedná o „cizího ducha“⁶⁵⁴. Když poté Bubik sdělil: „*Věřím, že i po návštěvě bratra Freidzona vystoupí mnozí kritikové*“, nemluvil do větru, ačkoliv to mohlo být adresováno i vnějším kritikům.

Z řad pastorů a ostatních služebníků měli s Torontským požehnáním problémy biskupův zástupce František Pala, ředitel VOŠMT Milan Buban, Radek Hejret, Jiří Kostelník, Miroslav Marván a další, kteří možná jenom mlčeli. U mnohých z nich převládlo učení o autoritách, které nedovoluje otevřený odpor, pokud autority zastávají postoj opačný. Jakoby se zde jednalo o praktickou aplikaci

⁶⁴⁹ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 8., č. 9., 1996.

⁶⁵⁰ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 8., č. 9., 1996.

⁶⁵¹ WILKERSON, David. Letniční bez Krista. Život v Kristu. roč. 8., č. 9., 1996, s. 10–12.

⁶⁵² Kazetu se záznamem kázání pak autor poskytl Rudolfu Bubikovi s tím, že se jedná o brilantní kritiku Torontského požehnání. V té době byl již Beran pastorem sboru v Kolíně, kterého byl členem i Rudolf Bubik. Beran pak viděl i své poslání v tom na biskupa působit ve smyslu určité vyváženosti v jeho postojích.

⁶⁵³ Osobní rozhovor autora s Michalem Beranem z té doby.

⁶⁵⁴ Toto biskupovi v osobním rozhovoru sdělil Petr Škopek, který později svědčil, že mu Bůh sdělil, aby do těchto věcí nezasahoval, protože mu to nepřísluší. Jde o osobní svědectví autora z rozhovoru s Petrem Škopkem a Michalem Beranem z té doby. Bubik Beranovi i Škopkovi vytkl, že jsou ovlivněni Alešem Francem.

římskokatolického modelu, který Bubik viděl jako vhodný pro eklesiologii Apoštolské církve (viz kapitola o delegované autoritě).

Ovoce ve formě konferencí s Claudio Freidzonem

Příprava půdy a setba nakonec i přes vlnu kritiky přinesly své ovoce, kdy Apoštolská církev, k velkému překvapení mnohých⁶⁵⁵, sama začala organizovat konference s Claudio Freidzonem. Tento pomyslný přelom může být považován i za jednoznačné vítězství pokrokových kazatelů nad konzervativci.

Havířov 1996

Koncem roku 1995 je v Životě v Kristu inzerovaná konference s Claudio Freidzonem „*Duch svatý dnes*“, plánovaná na 6. – 8. března 1996 v Havířově⁶⁵⁶. Ačkoliv se objevila zpráva, že Freidzon zkolaboval, záhy přišlo bryskní potvrzení, že se jeho návštěva v ČR uskuteční. Freidzon pak byl opět vyzdvižen jako v ČR již známý služebník, který navštívil Příbram. Ale protože se nedalo zastříti, že se na jeho shromážděních objevují neobvyklé a bizarní projevy, bylo ohledně jeho osoby třeba stále opakovat, že „*není to bludař a jeho život odpovídá tomu, co učí*“ a má „*dobrá doporučení od mnohých bratří*“⁶⁵⁷. V únoru pak byla Freidzonova návštěva v Havířově opět avizována v Životě v Kristu⁶⁵⁸ a v březnovém úvodníku Rudolf Bubik prozradil, že „*ve všech sborech žijeme přípravou konference s bratrem Claudio Freidzonem, současně se rozbíhají přípravy na letní semináře s bratrem Yonggi Cho*“⁶⁵⁹. Zároveň byla avizována účast biblické školy v Kolíně⁶⁶⁰.

AC byla nyní zaujata argentinskou cestou a probuzenecká nálada kulminovala. Očekávání bylo tak dynamické a silné, že se prakticky ve sborech o ničem jiném nemluvalo. V souvislosti s učením o autoritách byl jakýkoliv otevřený protest prakticky znemožněn, protože vedení církve se z principu jemu rezervovanému zjevení zpravidla nemýlí⁶⁶¹. I když Navrátil jasně předeslal, že nepřipustí v časopise žádnou polemiku, bylo zvláštní, že biskup opakovaně ve prospěch Freidzona a nové vlny apologeticky vystupoval, jako by cítil potřebu bojovat s „neviditelnou opozicí“. Preventivně obhajoval projevy, se kterými se předem počítalo a které Wood ve své trilogii kritizoval:

„*Uvidíme, jak budou lidé padat (někteří dokonce pod mocí boží), jak se budou smát (někteří dokonce naplnění Duchem svatým). Jsem ochoten věřit, že to bude z Ducha svatého*“⁶⁶².

Průběh Freidzonových shromáždění býval prakticky identický. Nejprve pomocí rytmické hudby a různých proklamací a tělesných kreací dostal shromážděné „do varu“, a poté je například pomocí

⁶⁵⁵ Překvapení nad konverzí biskupa resp. AC k Torontu vyjadřovali nejen konzervativní pastoři, ale i lidé z široké ekumeny, jako například vedoucí OM Karel Zolar nebo mluvčí SSSNNS Zdeněk Vojtíšek.

⁶⁵⁶ Konference Duch svatý dnes. Život v Kristu. roč. 7., č. 12., 1995, s. 20.

⁶⁵⁷ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 8., č. 1., 1996.

⁶⁵⁸ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 8., č. 2., 1996.

⁶⁵⁹ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 8., č. 3., 1996.

⁶⁶⁰ BUBAN, Milan. LBA Zpráva o činnosti v 1. Pololetí školního roku 1995 – 96. Život v Kristu. roč. 8., č. 3., 1996, s. 3–4.

⁶⁶¹ Častým argumentem Rudolfa Bubika na kritiku Torontského požehnání byla otázka, zda se snad vedení církve ve svém rozeznání mýlí? Odpověď, že ano, by pak byla chápána jako zásadní nepochopení systému autority.

⁶⁶² BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 8., č. 4., 1996, s. 3

foukání do mikrofonu, máváním paží apod. uváděl do stavů duchovní opilosti a pomocí vkládání rukou lidé padali k zemi a propadali záchvatům „svatého smíchu“. Freidzon přitom opakoval dvě slova „ted“ a „víc“, která záhy obohatila i liturgický slovník Rudolfa Bubika při jeho žehnajících modlitbách. Samotné konference se zúčastnilo 2 500 lidí z Česka, Slovenska, Ukrajiny, Polska a Německa. Věřilo se, že lidé byli uzdravováni na duchu i na těle, padali a smáli se z Ducha a byli vysvobožováni z démonických svázaností. Freidzon zúčastněným rovněž prorokoval⁶⁶³. Na závěr shromáždění obdržela Betty Freidzonová jako dar kříšťálový lustr⁶⁶⁴.

Velká část následného dubnového čísla Života v Kristu pak byla věnována kladným ohlasům na konferenci. Alena Šelongová celkem na třech hustě popsaných stranách uvedla, jak ji oslovila služba Freidzonovy ženy Betty, která popisovala, co to znamená stát Claudiovi po boku⁶⁶⁵. Jiří Bartík popsal reakce uzdravených, kteří vydávali na posledním dni svědectví. Překvapivě však dodal, že si možná mnozí neodvezli viditelný dotek⁶⁶⁶. Aleš Navrátil uvedl, že akci hodnotí „*velmi pozitivně*“, ačkoliv se zúčastnil jen jednoho dne. Měřítkem jsou pro něho svědectví oveček jeho sboru. Nicméně z řádků prosvítá, že zdaleka ne celá církev byla novou vlnou nadšena:

„Někteří křesťané jsou dotčeni tím, že k nám stále přijíždějí „nějací cizinci“, jako bychom si neuměli posloužit sami. Ostatně si také nemyslím, že by služba zahraničních služebníků mohla sama o sobě něco podstatného v naší republice změnit. V kombinaci s našimi modlitbami a úsilím o budování církve ji však vidím jako katalyzátor“⁶⁶⁷.

Hned v dalším květnovém úvodníku dal Rudolf Bubik Freidzonova shromáždění z Příbrami nebo z Havířova za příklad „*úžasných chvil s Pánem*“⁶⁶⁸. Na celocírkevní konferenci v roce 1996 pak bylo v souvislosti s kladným hodnocením konference uvedeno, že AC „*uvažuje též o pozvání pastora Bennyho Hinna*“⁶⁶⁹. Když na shromáždění vedoucích v Kolíně napůl žertem Bubik navrhl řediteli VOŠMT Bubanovi pozvat Hinna i mezi studenty, Buban, zřejmě též napůl žertem, odpověděl: „*V žádném případě!*“⁶⁷⁰

Břeclav 1997

Havířov zdaleka neměl být jednorázovou událostí. AC očekávala, že Freidzonovy mítinky zapálí v ČR oheň probuzení, a tak čtenáři Života v Kristu mohli už v prosincovém čísle z roku 1996 nalézt přihlášku na konferenci v Břeclavi⁶⁷¹. Ta nesla název „*Všichni žízňiví, pojďte k vodám*“ a byla naplánována na

⁶⁶³ HEDLIČKOVÁ, Iva. Duch svatý dnes. Život v Kristu. roč. 8., č. 4., 1996, s. 7.

⁶⁶⁴ BARTÍK, Jiří. ...konference v moci. Život v Kristu. roč. 8., č. 4., 1996.

⁶⁶⁵ ŠELONGOVÁ, Alena. Byla jsem v Havířově a změnilo to můj život. Život v Kristu. roč. 8., č. 4., 1996, s. 8–10.

⁶⁶⁶ BARTÍK, Jiří. ...konference v moci. Život v Kristu. roč. 8., č. 4., 1996.

⁶⁶⁷ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 8., č. 4., 1996.

⁶⁶⁸ BUBIK, Rudolf. Úvodník. Život v Kristu. roč. 8., č. 5., 1996.

⁶⁶⁹ Celocírkevní konference Apoštolské církve. Život v Kristu. roč. 8., č. 8., 1996, s. 6–10.

⁶⁷⁰ Svědectví Miroslava Makovičky z té doby.

⁶⁷¹ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 8., č. 12., 1996.

18. – 20. dubna 1997, na břeclovský zimní stadion⁶⁷². Inzerována byla opakovaně, prakticky v každém následném čísle⁶⁷³.

Samotná konference ale vyzněla poněkud rozpačitě. Jihoameričanovi byla na stadionu zima, i když prohlašoval, že ho hřeje oheň Ducha a shromáždění rozproudila, jak uvedl Freidzon „krásná rytmiická hudba“. Řečník poté rozvíjel klasické charismatické učení o Davidově stánku, jako „speciálním společenství, které měl David se svým Pánem“ který se nyní, v poslední době, rozvíjí a národy budou pohnuty a povstane nová generace pomazaných Davidů:

„Na tomto místě je generace, skrze kterou půjdou zázraky do celého světa“⁶⁷⁴.

Nicméně Freidzonovy konference již tolik netáhly jako dříve a konference se zúčastnilo citelně méně lidí. Snad i proto biskup vzkázal čtenářům:

„Máme za sebou „zdařilou konferenci s Claudio Freidzonem. Ti, kteří se nezúčastnili, mohou jen litovat. Duch svatý tam skutečně jednal“⁶⁷⁵.

I biskup si povšiml, že divoký entusiasmus začíná polevovat a že „první vlna padání a smíchu pomalu odeznívá“⁶⁷⁶. Ve stejném článku ale přiznal, že jeho duchovní život se pod přílivem Freidzonových návštěv začíná proměňovat. V Břeclavi, v domácnosti Františka Cupala, zažil i andělskou návštěvu:

„V poslední době jsem i já měl několik mocných zážitků s Pánem. Sdílel jsem se o nich s pastory a později, při čtení Bible, mne najednou naplnila bázeň před Bohem. Ano, veliké a mocné prožitky, setkání s Božími posly jsou velkým povzbuzením, ale jsou následovány i úkoly, boji, zápasy, cestami, ve kterých člověk musí čelit různým útokům a nesnázím“⁶⁷⁷.

Bubík pak písemně zachytil i mocnou, symbolickou angelofanii, které byl, v přítomnosti Freidzona a Cupala, svědkem.

„A život šel dál. Přišel bratr Freidzon, a při společné modlitbě u Františka Cupala v rohu jeho obývacího pokoje stojí anděl; má v ruce meč, který nahoře hořel ohněm, a ten meč vhodil a říká: „Vem si meč Ducha, v něm je Boží slovo.“ Ten meč šel vzduchem ke mně. A znovu, život šel dál“⁶⁷⁸

Bohužel, přes víru v požehnání a nadpřirozené prožitky, později oba dva, Cupal i Bubík, prodělali velké zdravotní problémy. Cupal byl přímo za kazatelnou brněnského sboru stížen mozkovou příhodou a Bubík v době okolo těchto událostí, stejně jako pastor brněnského sboru František Apetauer, přišli o

⁶⁷² Všichni žizniví, pojd'te k vodám. Život v Kristu. roč. 8., č. 12., 1996, s. 16.

⁶⁷³ „Všichni žizniví, pojd'te k vodám“ Iz 55,1. Život v Kristu. roč. 9., č. 3., 1997, s. 17.

⁶⁷⁴ Nový čas pro střední Evropu. Ještě ohlédnutí za konferencí v Břeclavi s Claudiem a Betty Freidzonovými. Život v Kristu. roč. 9., č. 6., 1997, s. 6–7.

⁶⁷⁵ BUBIK, Rudolf. Bůh smlouvu dodržuje. Život v Kristu. roč. 9., č. 6., 1997, s. 3–4.

⁶⁷⁶ BUBIK, Rudolf. Bůh smlouvu dodržuje. Život v Kristu. roč. 9., č. 6., 1997, s. 3–4.

⁶⁷⁷ BUBIK, Rudolf. Bůh smlouvu dodržuje. Život v Kristu. roč. 9., č. 6., 1997, s. 3–4.

⁶⁷⁸ BUBIK, Rudolf. I řekl Bůh. Apoštolská církev. Česká republika. Oficiální stránky – <http://apostolskacirkev.cz/...e/i-rekl-buh> (20. 3. 2016).

značnou část svého sluchu. Bubik⁶⁷⁹ i Cupal⁶⁸⁰ následně prožili i značnou proměnu některých svých postojů.

Křest ohněm?

Jedním z teologických vysvětlení, které bylo často opakováno na podporu nových manifestací resp. k omezení jejich zkoumání, bylo tvrzení, že se jedná o tzv. „křest ohněm“, který je odlišný od „křtu Duchem svatým“ :

„Je lepší méně diskutovat o vnějších projevech a více diskutovat nad podstatou. Projevy nejsou důležité. Podstatné je: Jsi ochoten se Mu vydat? Jsi ochoten přijmout i křest ohněm?“⁶⁸¹

Přesto byla i břevclavská konference hodnocena v superlativěch a Život v Kristu byl plný pozitivních svědectví. Freidzon se na dlouhou dobu stal mužem číslo jedna, který má do ČR přivést vytoužené probuzení. Proto se AC nakonec rozhodla pro uspořádání již čtvrté konference. Předznamenal ji Aleš Navrátil ve svém úvodníku:

„Zpracování tohoto čísla časopisu se nám v redakci mírně zdrželo, což nás vždy mrzí. Tentokrát jsem však byl na druhé straně potěšen. Tomuto zdržení vděčíme za možnost předat vám čerstvé dojmy účastníků konference s Claudio Freidzonem a jeho ženou Betty v Břevclavi. Když jsem s některými z nich osobně hovořil... potěšilo mne shodné konstatování: Claudiova služba vyžívá. Boží moc, která provází jeho shromáždění, zůstává. Zároveň se však výrazně zkvalitňuje jeho služba slovem. Z tohoto důvodu budeme usilovat o v pořadí již čtvrté pozvání tohoto služebníka do naší republiky“⁶⁸².

Sám Freidzon v odpovědi na dotaz Života v Kristu, jak hodnotí atmosféru na třetí konferenci v ČR, uvedl:

„Úplně odlišně od předchozích návštěv, protože tentokrát přítomnost Boží jednala mnohem, mnohem, mnohem hlouběji. Nemyslím tím jen manifestaci moci jako takové, ale Pán jednal mnohem mocnějším způsobem v každém z nás. Tentokrát jsem cítil takové povzbuzení kázat víc, abych pomohl dát základy pro novou etapu, která vaši zemi čeká. Je tu a cítím tu takového silného Ducha modlitby a hladu po Božích věcech v Čechách a to není ve světě normální“⁶⁸³.

Status probuzení „už a ještě ne“ si vyžádal ještě jednu, závěrečnou Freidzonovu konferenci v roce 2000 ve Zlíně, která bude popsána až v dalším díle.

⁶⁷⁹ FRANC, Aleš. K pozadí církevních restitucí. Britské listy. 3. 9. 2012. – <http://blisty.cz/art/64770.html> (20. 3. 2016).

⁶⁸⁰ MARVÁN, Josef. Události spojené s mým odchodem z Apoštolské církve. Pastvina. 22. 1. 2009 - <http://www.pastvina.estranky.cz/clanky/ze-zivota/udalosti-spojene-s-mym-odchodem-z-apostolske-cirkve.html> (20. 3. 2016).

⁶⁸¹ BUBIK, Rudolf. Bůh smlouvu dodržuje. Život v Kristu. roč. 9., č. 6., 1997, s. 3–4.

⁶⁸² NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 9., č. 4., 1997, s. 2

⁶⁸³ Ještě z konference v Břevclavi. Rozhovor s Claudio Freidzonem. Život v Kristu. roč. 9., č. 1., 1997, s. 6–7.

Probuzení v Pensacole

Stejně jako v Kanadě zapálila argentinská jiskra torontskou Vinici, z Toronta se v roce 1995 přeneslo probuzení i do floridského městečka Pensacoly. AC nějakou dobu trvalo, než se tímto směrem vydala, ale Pensacola měla, stejně jako Argentina, na AC dalekosáhlý a trvalý vliv.

Návštěva M. Brandebura

Poprvé se v AC setkáváme s představením probuzení v Pensacole až v lednovém Životě v Kristu z roku 1997. Uvádí se zde, že do 1. pražského sboru AC zavítal M. Brandebur, pastor sboru Pentecostal Temple z Edmontonu. Brandebur, syn Slováků, narozený a žijící v Kanadě, byl v ČR ve dnech 11. – 15. 11. 1996. Dále navštívil biskupa Rudolfa Bubika a stanici v Ledči nad Sázavou. Na pražské biblické hodině dne 12. 11. na adresu Pensacoly sdělil známou historku o Yonggi Cho, který zabodnutím prstu do mapy předpověděl ve městě Pensacola probuzení:

„Je to vzrušující, to nebylo již mnoho let v Evropě a možná vůbec ve světě... Asi před pěti lety byl na Floridě bratr Dr. Yonggi Cho a modlil se za Ameriku. Modlil se v Duchu: „Pane, pošli probuzení do tohoto národa“. Jeho prst se zastavil na Floridě na názvu města Pensacola...“⁶⁸⁴.

Poté následoval známý příběh o nadpřirozeném, a mnohými prorokovaném probuzení, který shromážděné zjevně povzbudil. Brandebur dále sdělil, že se v Pensacole píše 29. kapitola Skutků a že se modlí, *„aby takové probuzení přišlo také do Prahy, aby lidé sami prožívali tyto velké věci...“*⁶⁸⁵. Rudolf Bubik v té době ovšem o propojení Pensacoly s Torontem buď nevěděl, nebo o něm nemluvil⁶⁸⁶.

Již ve stejném čísle Života v Kristu následoval rozsáhlý článek o probuzení v Pensacole, přeložený ze známého letničního časopisu *Pentecostal Evangel*. Článek, zveřejněný v tomto konzervativním letničním periodiku, svědčí mimo jiné o tom, že i severoameričtí letniční začali Torontské požehnání ve formě jeho pensacolské mutace přijímat. Psalo se zde, že na shromáždění se obrátilo již 14 000 lidí a popisovala se zde například praxe mesiánského Žida Dicka Reubena, který zde pravidelně vyučoval své poselství o „zlatém oltáři“, ospravedlňujícím jakousi novodobou praxi judaismu. Následkem jeho kázání přistoupili zúčastnění pastoři s manželkami k rituálu, kdy přikládali své starosti a problémy do hořícího kadidla, které zde Reuben na oltáři spaloval⁶⁸⁷.

Modlitební probuzení na VOŠMT

Generické probuzení na VOŠMT, o kterém byla zmínka již v kapitole o vzdělávacích institucích, vzplanulo ve chvíli, kdy Rudolf Bubik prožíval fyzickou únavu vlivem vleklé krize mezi ním a

⁶⁸⁴ SLABIHOUD, Milan. Návštěva v Praze. Život v Kristu. roč. 9., č. 1., 1997, s. 8–9.

⁶⁸⁵ SLABIHOUD, Milan. Návštěva v Praze. Život v Kristu. roč. 9., č. 1., 1997, s. 8–9.

⁶⁸⁶ Osobní rozhovor autora z Rudolfem Bubikem z té doby. Svého času se Bubik dokonce od Torontského požehnání distancoval a později si od něho alespoň držel odstup před jeho kritiky. Před jeho stoupenci ovšem tvrdil, že jde o dílo Ducha svatého. Později se zcela k Torontu přiklonil, a to i poté, když byl torontský sbor vyloučen z Vinice.

⁶⁸⁷ Probuzení na Floridě. Život v Kristu. roč. 9., č. 1., 1997, s. 15–16.

Františkem Palou (viz kapitola Křesťanský život), a potažmo mezi brněnským sborem a prakticky celým zbytkem AC. Na přelomové pastorálce pod názvem „Jednota“ uvedl:

„Co se děje? Nerozumím tomu. Asi před měsícem jsem seděl se čtyřmi studenty v kanceláři a hovořili jsme o obyčejných věcech. A náhle jsme začali cítit rostoucí přítomnost Ducha svatého. Věděli jsme, že se máme začít modlit. Někteří z nás padli na zem pod mocí Ducha. To nebyl náš plán, ale svrchovaný Boží čin. A spolu s prvními slovy modlitby jsme s pláčem a křikem začali volat o milost pro náš národ. Sešli se i ostatní studenti – asi je zavolal Bůh. Z jejich svědectví: Při vstupu do kanceláře se jim podlomila kolena a padli na kolena či na tvář. Mnozí činili pokání. Před tímto dnem jsem tři měsíce byl strašně unaven. Zápasy v církvi mne vyčerpávaly a neměl jsem fyzickou sílu. Nyní to trvá již měsíc, co trvají modlitby. Jsou hojně navštěvovány, ačkoliv nejsou nikým vynucovány“⁶⁸⁸.

Na první pohled by se mohlo zdát, že se jednalo o spontánní činnost Ducha svatého, ale později se čtenáři mohli dozvědět, že šlo o reakci několika studentů na projevy z videokazety z Pensacoly, kterou si s biskupem v jeho pracovně pouštěli. O něco později biskup poněkud obsírněji sdělil celý průběh památné události:

„Pak z ničeho nic vzniklo 13. listopadu 1996 na biblické škole modlitební probuzení. Nebylo připravováno, nijak jsem to modlitebně „nenapumpoval“, neměli jsme zvláštní druh hudby, zkrátka jsme seděli v kanceláři, čtyři studenti, kteří měli těžké srdce pro národ, pro to, co se děje, a právě se k nám dostala zpráva, že se to hýbe v Pensacole. Probírali jsme to, a já jsem se toužil začít modlit. A jeden z těch studentů začal mluvit a nedomluvil. Říkal: „Bratře biskupe, my bychom se měli...“ tečka. Já jsem se vzpamatoval, až když jsem s křikem seděl na židli, modlil jsem se a díval se po studentech, a oni leželi rozhozeni po mé kanceláři a dělali totéž. Škola se seběhla, nevím, kdo je informoval, a pak jedna sestra řekla: „Když jsem tam vstoupila, dostala jsem zezadu ránu pod kolena a šla jsem k zemi.“ Všichni tam leželi. Začalo probuzení v modlitbách. Po dnešní den se tam studenti modlí každý den, sice už ne večer ale ráno“⁶⁸⁹.

Z článku Marie Bubikové vyplývá, že biskup toho dne mluvil právě s pastorem Brandeburem, který mu zde zanechal onu kazetu s probuzením v Pensacole, a poté v přítomnosti svého syna Davida se začali modlit, aby prožili podobnou zkušenost, čehož se jim v hojné míře dostalo. Marie Bubiková o tom píše:

„...Bylo to odpoledne. David a jeho kamarádi Jirka, Lád'a a Petr se sešli s biskupem v kanceláři, aby si mohli pohovořit také o probuzení v Pensacole, jelikož slyšeli, že biskupa ráno navštívil jeden bratr z Kanady, který mu o tomto probuzení vyprávěl, a dokonce mu zanechal videozáznam z Pensacoly. Chlapci se vyptávali, nedávalo jim to pokoj, měli hodně otázek, měli touhu a žízeň: „Pane, dej to i nám. Čechy potřebují milost, probuzení.“ Najednou, aniž by někdo co řekl, všichni byli na zemi na kolenou a v pláči činili pokání, volali k Bohu Otci a Ježíši Kristu. Všichni se nahlas modlili a ozývalo se: „Pane, odpusť hříchy našemu národu a dej ještě milost. Pane, odpusť hříchy našeho národa a odvrát planoucí hněv, který visí nad naším národem.“ Byl to velký hluk a studenti, kteří byli v patře, se šli podívat, co se děje, odkud se to ozývá. A tak každý, kdo tam vešel, padl na

⁶⁸⁸ KLIMEŠ, Zdeněk. Pastorská konference. 13. – 14. Prosince 96 v Kolíně. Život v Kristu. roč. 9., č. 2., 1997, s. 9–10.

⁶⁸⁹ BUBIK, Rudolf. I řekl Bůh. Apoštolská církev – <https://apostolskacirkev.cz/zivot-cirkev/i-rekl-buh> (1. 4. 2019).

kolena a modlil se. I mě manžel zavolal. Duch svatý toto setkání úplně převzal. On sám byl mezi námi a dával nám, jak se máme modlit. On je Přímluvce a my jsme cítili tíhu, bolest za náš národ, za lidi, kteří jdou do pekla. Nevím, jak dlouho jsme se modlili, ale věděli jsme, že On je s námi a že nás slyšel. Cítili jsme vůči němu velikou vděčnost a měli jsme pokoj ve svých srdcích, ale také nám zůstalo břemeno za náš národ a za církev. Biskup se ptal, co budeme dělat dál? Všichni byli zajedno, že se budeme dál modlit. A tak od toho dne jsme se všichni scházeli večer v sedm hodin na modlitby“⁶⁹⁰.

Že se vskutku nejednalo o spontánní akci, jak by se na základě Bubikova svědectví mohlo zdát, ale že duchovní manifestace byla podnícena sledováním videa a poté i hovorem o něm, svědčí i tehdejší student VOŠMT Pavel Zachrla, který uvádí:

„Bylo to asi 13. listopadu, kdy jsme hovořili o probuzení na Floridě a při modlitbě nám Bůh položil na srce touhu modlit se více za náš národ“⁶⁹¹.

Pokud všechna tato svědectví vezmeme v potaz, pak z nich vychází, že nejprve biskup mluvil s pastorem Brandeburem o probuzení na Floridě, a ten mu zanechal videokazetu, se záznamem shromáždění v Pensacole. Dne 13. listopadu pak Bubikův syn David a jeho kamarádi Jirka, Lád'a a Petr přišli za biskupem, aby si mohli pohovořit o probuzení v Pensacole. Dívali se na videokazetu a měli hodně otázek. Nakonec dostali „žízeň“ po takovém probuzení, chtěli zakusit to, co vidí na obrazovce, a volali: „Pane, dej to i nám. Čechy potřebují milost, probuzení.“ I ostatní studenti hovořili o probuzení na Floridě a připojili se k modlitbám. Je vidět, že studenti nakonec dostali, oč žádali. Vždyť spojení modlitebního probuzení na VOŠMT s Pensacolou biskup potvrdil i po svém návratu z Pensacoly, když uvedl:

„Už dva a půl roku tam vane zvláštní Boží vánek: (V Kolíně jsme o tom uslyšeli 13. listopadu loňského roku a právě při rozhovoru o tomto probuzení začalo modlitební probuzení i mezi námi.)... Jsem Bohu vděčný za to, co tady v Kolíně v listopadu učinil“⁶⁹².

Mise do Pensacoly

Již v říjnovém úvodníku Života v Kristu se z pera biskupa uvádí, že na květnovém zasedání Rady církve bylo rozhodnuto vyslat do Pensacoly posly:

„...bratři rozhodli vyslat mě a bratra Bohouše Wojnara jako překladatele a společníka do Ameriky, do Pensacoly. Tímto rozhodnutím bylo také dané, že sbory finančně přispějí na tuto cestu... Jako doprovod s námi poletí bratr Tom Lofton, americký misionář pracující v Praze“⁶⁹³.

Biskup snad ani nepředpokládal, že by někdo mohl mít nad probuzením otazník:

⁶⁹⁰ BUBIKOVÁ, Marie. Modlitby na biblické škole v Kolíně. K desátému výročí modlitebního probuzení na VOŠMT Apoštolská církev 12. 01. 2007

- <http://web.archive.org/web/20070211212620/http://apostolskacirkev.cz/view.php?cislocianku=2007011201>.

⁶⁹¹ ZACHRLA, Pavel. Vstříc novému roku. Život v Kristu. roč. 9., č. 2., 1997, s. 7.

⁶⁹² BUBIK, Rudolf. Byl jsem v Pensacole. Život v Kristu. roč. 9., č. 11., 1997, s. 3–5.

⁶⁹³ BUBIK, Rudolf. Hospodin bdí. Život v Kristu. roč. 9., č. 10., 1997, s. 3–4.

„Domnívám se, že nikomu z vás není nutné vysvětlovat dění v Pensacole, je nám všem velmi dobře známé tamější probuzení. Bůh jedná mocným způsobem... Proč tam jedu? Máme takový nadbytek peněz? Nemáme v rámci církve kam dát těch 50 tisíc korun? Ale ano, já bych věděl kam je uložit, ale domnívám se, že je to skutečně Bůh, kdo chce, abychom tam jeli“⁶⁹⁴.

Biskup později sdělil, že se jel do Pensacoly pouze ujistit, zda je to opravdu Boží dílo, které by mohl přijmout nebo „tvrdě“ odmítnout⁶⁹⁵. Nicméně z jeho dalšího svědectví lze vyrozumět, že o ryzosti probuzení mohl být přesvědčen již před svojí cestou do USA, a do Pensacoly jel toliko načerpat, nikoliv zkoumat.

„Chci být u toho, chci být tam, kde jedná Bůh. Chci vidět, slyšet, vnímat, protože toužím být pro vás všechny požehnáním. I já toužím po tom, abych měl víc obecnství se svým Pánem, s Ježíšem Kristem, aby mohl ještě více oslavit své jméno v mém životě skrze moje ústa. Ve všem chci oslavovat Jeho. A to je hlavní záměr, proč tam 19. září odlétáme“⁶⁹⁶.

Ovoce mise

Biskupova návštěva Pensacoly však měla být i součástí nové orientace Apoštolské církve. Navrátil proto po biskupovu návratu uvedl:

„Jsem rád, že se spolu s vámi můžeme podělit na našich stránkách s prožitky našeho bratra biskupa z návštěvy v Pensacole. Jsem přesvědčen, že nejde jenom o zajímavý duchovní výlet, ale součást pestré a duchovní mozaiky událostí, kterou naše církvev prochází...“⁶⁹⁷.

Dále Navrátil zdůraznil, že se zde naplňují proroctví o tom, že po odstranění ducha komunismu přišlo ještě sedm duchů horších, nicméně věřil, že se v duchovním světě, zřejmě v souvislosti s Torontským požehnáním, budou dít velké věci.

„Nyní však dochází v duchovním světě (a nejen v něm) ke grandiózním posunům a přípravě – právě na probuzení“⁶⁹⁸.

Biskupův návrat z Pensacoly a jeho reference o ní byly, stejně jako tomu bylo ohledně Freidzonových shromáždění, v intencích superlativů. Hned v prvních odstavcích článku na pokračování biskup uvedl:

„Naše zážitky nejlépe vystihují slova, která řekla královna ze Sáby: „Neřekli mi toho ani polovinu.“ To, co jsem viděl na místě, přesáhlo mé veškeré očekávání“⁶⁹⁹.

Byla zde vyzdvížena starostlivost Toma Loftona a zdůrazněno každodenní obrácení 500 lidí ke Kristu. Biskup rovněž přejal klasické prohlášení pensacolských revivalistů, že v Pensacole klesla kriminalita,

⁶⁹⁴ BUBIK, Rudolf. Hospodin bdí. Život v Kristu. roč. 9., č. 10., 1997, s. 3–4.

⁶⁹⁵ Tímto způsobem svoji cestu Rudolf Bubik vysvětloval Davidu Wilkersonovi, který ho před tímto druhem probuzení varoval, a kterého biskup v New Yorku navštívil. (Rozhovor autora s biskupem na sborové dovolené vyškovského sboru. Pístovický mlýn, 1999. Více o celé cestě In BUBIK, Rudolf. Byl jsem v Pensacole. Život v Kristu. roč. 9., č. 11., 1997, s. 3 – 5.

⁶⁹⁶ BUBIK, Rudolf. Hospodin bdí. Život v Kristu. roč. 9., č. 10., 1997, s. 3–4.

⁶⁹⁷ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 9., č. 11., 1997, s. 2.

⁶⁹⁸ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 9., č. 11., 1997, s. 2.

⁶⁹⁹ BUBIK, Rudolf. Byl jsem v Pensacole. Život v Kristu. roč. 9., č. 11., 1997, s. 3–5.

avšak – co již biskup nevěděl – podle oficiálních policejních statistik zde v době probuzení kriminalita naopak vzrostla⁷⁰⁰. V tomto článku je však velmi překvapivá noticka, kterou je možné pochopit jen v kontextu událostí z této doby. Biskup totiž uvedl, že Pensacola nemá patrně nic společného s Torontským požehnáním:

„Na stránkách časopisů se napsalo mnoho o torontském probuzení, torontském pomazání, o jeho různých projevech. Co mohu říci o Pensacole? Nic takového jsem tam nenašel“⁷⁰¹.

Dnes by bylo pošetilé popírat, že Pensacola je jen z dalších větví Torontského požehnání. Nicméně v té době se proti Torontu ozvali, jak již bylo uvedeno výše, klasičtí letniční a je při této příležitosti třeba vzpomenout i kritický Woodův článek v Životě v Kristu. Sám Kilpatrick, pastor v Pensacole, odebral v době před vypuknutím probuzení ve svém sboru slovo protagonistovi Toronta Redney Howardu Brownovi, o čemž sám biskup dobře věděl, ačkoliv v knize o probuzení v Pensacole nebylo jeho jméno zmíněno. Na druhé straně, díky cestě biskupova syna Stanislava do Toronta, Křesťanský život vydal klasickou propagační brožurku „Co se to s námi jenom děje?“, která tyto projevy v Torontu propagovala⁷⁰². Biskup tak byl ve dvojím presu. Jednak v AC a zejména mezi světovými letničními existovala konzervativní linie, která Torontu považovala za herezi, a jednak zde existovala radikální skupina okolo Stanislava Bubika, která k Torontu vzhlížela. Neoddiskutovatelnou pak byla skutečnost, že jak za Torontem, tak za Pensacolou stálo Argentinské probuzení a Argentina se pro AC v té době stala letniční mekkou. Biskup se tak někdy snažil od Toronta distancovat, ale na druhou stranu nemohl proti Torontu stát, protože by musel zároveň popřít Argentinu a de facto nakonec i samotnou Pensacolu. Existuje totiž bezpočet videí, které v Pensacole dokumentují podobné projevy jako v Torontu, tak na Freidzonových shromážděních, pořádaných AC.

Biskup proto nemohl tyto jevy popřít a zároveň si zřejmě nemohl dovolit je již tak otevřeně podporovat. Vždyť v té době rovněž došlo k vyloučení Torontského sboru z Vinice Johnem Wimberem, kterého se biskup při podpoře manifestací dovolával. Jelikož Pensacola byla severoamerickým sborem Assemblies of God, bylo možné pokračovat v Torontském požehnání pensacolskou cestou, aniž by bylo nutné se k Torontu nyní hlásit. K podobnostem s Torontem se pak biskup vyjádřil následovně:

„Ano, osobně jsem slyšel dva nebo tři lidi. Kterí se smáli svatým smíchem, ale daleko více lidí jsem viděl plakat. Neslyšel jsem však žádný křik. I když z druhé strany chci být kritický. Všude, kde je pšenice, se najde i pleva. Setkali jsme se s tím i tam, ale těch plev nebylo mnoho“⁷⁰³.

Osobně pak biskup sděloval, že Boží moc zde byla tak silná, že lidé při křtu omdleli a byli vynášeni z bazénu. Video, které dokumentovalo křestní praxi v Pensacole, a které bylo u některých pastorů možné shlédnout, bylo zcela v intencích Torontského požehnání. Následující video pochází rovněž zhruba z této doby a dokumentuje křty v tomto sboru.

⁷⁰⁰ HANEGRAFF, Hank. The Counterfeit Revival (Part Three). Article ID: DP244–3 – <https://www.equip.org/article/the-counterfeit-revival-part-three/> (20. 3. 2016).

⁷⁰¹ BUBIK, Rudolf. Byl jsem v Pensacole. Život v Kristu. roč. 9., č. 11., 1997, s. 3–5.

⁷⁰² JACKSON, Bill, Co se to s námi jenom děje, Křesťanský život, Albrechtice, květen, 1994.

⁷⁰³ BUBIK, Rudolf. Byl jsem v Pensacole. Život v Kristu. roč. 9., č. 11., 1997, s. 3–5.

Při své cestě do Pensacoly se ovšem biskup setkal i se známým letničním evangelistou Davidem Wilkersonem, ke kterému ho uvedl právě Lofton, který s ním dříve pracoval v ulicích New Yorku⁷⁰⁴. Podle svědectví biskupa jej Wilkerson nejprve ostře napomenul, proč biskup z České republiky jezdí do Pensacoly, která je podle něho „úletem“, ale biskup mu opáčil, že to chce vidět a buď to přijmout, nebo odmítnout, což ovšem odporuje jeho již citovaným výrokům v Životě v Kristu. Wilkerson pak Bubika varoval a ukázal mu video, kde lidé štěkali jako psi a byli voděni na vodítku. V Pensacole si pak biskup povšiml, že na videu byla jiná modlitebna než ta, která byla zobrazena na videu, což jej ujistilo v tom, že se jednalo o podvrh. V osobním rozhovoru biskup sdělil, že i u Wilkersona ve sboru viděl „pytel tělesnosti“. Na druhou stranu se nijak netajil svým obdivem a respektem k Wilkersonovi s tím, že jej nechce kritizovat⁷⁰⁵.

O tom, že byl ovšem biskup již předem rozhodnut o pravosti probuzení, svědčí i jeho pozdější slova z pastorální konference po jeho návratu z Pensacoly:

*„Vrátil jsem se v mnoha ohledech jiný, jak mi na začátku cesty Pán řekl. Setkal jsem se s živým Bohem“*⁷⁰⁶.

Navíc probuzení v Pensacole si záhy našlo svoji cestu i mezi studenty na biblické škole ještě dříve, než se Bubik do Pensacoly vůbec vypravil. I proto nelze uvěřit biskupově odpovědi, kterou dal Wilkersonovi, že se vlastně jede jen podívat, zda je Pensacola od Boha nebo ne.

Podle pozdějšího biskupova prohlášení nebyl ani Lofton k probuzení otevřený. Možná právě proto, že Bubika k Wilkersonovi uvedl a byl i svědkem jejich rozhovoru. Lofton měl dokonce prohlašovat, že nikomu v Pensacole na sebe nedovolí vzkládat ruce. Ovšem nakonec jej, podle svých slov, na jednom shromáždění v Pensacole biskup našel ležet na zemi pod mocí Ducha⁷⁰⁷. Lofton byl později otevřen i Freidzonově službě⁷⁰⁸. V druhé části článku, kde Bubik líčil své zážitky z Pensacoly, pak Wilkersona chválil, aniž by se o jeho varování zmínil:

*„Hluboce se mne tento boží muž dotkl. Viděl jsem člověka, kterému by možná někdo vytkl i nějakou chybu, ale zároveň člověka, plně vydaného Bohu, bojícího se Boha, ne lidí, který směle a otevřeně káže plné evangelium“*⁷⁰⁹.

Na poslední pastorální konferenci ve dnech 10. a 11. října 1997 se pak biskup na širokém plénu pastorů obšírně s pastory se svými zážitky z Pensacoly sdílel.

⁷⁰⁴ BUBIK, Rudolf. Byl jsem v Pensacole 2. Život v Kristu. roč. 9., č. 12., 1997, s. 3–6.

⁷⁰⁵ Osobní rozhovor autora s biskupem v Pístovickém mlýně v létě 1999.

⁷⁰⁶ MOLDÁN, Martin. Pastorálka 10. a 11. října 1997 v Kolíně. Život v Kristu. roč. 9., č. 12., 1997, s. 6–7.

⁷⁰⁷ Svědectví Rudolfa Bubik v brněnském sboru po návratu z Pensacoly. Bubik byl tehdy tak vysílen, že po shromáždění odmítal rozhovory s lidmi.

⁷⁰⁸ Lofton sám se svým konzervativním postojem nijak netajil. Záhy na něm však byly patrné určité změny, když například později tvrdil, že mu Bůh „přikázal“ zúčastnit se shromáždění s Claudio Freidzonem ve Zlíně. Osobní svědectví autora.

⁷⁰⁹ BUBIK, Rudolf. Byl jsem v Pensacole 2. Život v Kristu. roč. 9., č. 12., 1997, s. 3–6.

Snaha o import probuzení

Probuzení v Pensacole pak, jelikož mělo punc klasického pentekostalismu, vedlo Rudolfa Bubika k velké touze jej nějak přenést i do České republiky přímo z USA. Podle jeho informací se v Pensacole obrátilo již 250 000 lidí, což je prý jen třetina celkového počtu uváděná tak, aby zabránila „nařčení z přehánění“. Proto vedení církve pozvalo evangelistu Steve Hilla, stejně jako před tím Claudio Freidzona, i do České republiky. Ten přislíbil, že přijede, jakmile probuzení v Pensacole skončí⁷¹⁰. Hill pak ČR skutečně navštívil a umožnil organizaci Teen Challenge koupit budovu pro ženské středisko v Praze⁷¹¹. Hill zemřel na rakovinu v roce 2014.

Učení, že probuzení, které se šíří vkládáním rukou nebo přebýváním lidí na daném místě, nakonec vedlo i Aleše Navrátila, prostřednictvím jeho ženy, k prorockému pokynu, aby služebníci z jiných sborů těžili z jeho lokální manifestace v Kolíně, odkud by toto probuzení odváželi do svých sborů.

„Nedávno moje žena přijala slovo od Pána, které jsme ve sboru rozsoudili jako pravé. „Vyjíždějte z našich sborů do Kolína podpořit tamější modlitební probuzení a přivezme odtamtud pomazání do našich sborů“ ... Využijte příležitosti, že nemusíte za modlitebním probuzením do Koreje, ale stačí vám jízdenka do Kolína! Pán vám žehnej“⁷¹².

Více je o tomto modlitebním probuzení uvedeno v kapitole o vzdělávacích institucích.

Pozdní ohlasy

Torontské požehnání zdaleka nebylo něčím, co by se snažil importovat jenom Rudolf Bubik. Vždyť on sám byl zpočátku, jak již bylo uvedeno, skeptickým. Například Zdeněk Vojtíšek ještě v roce 1995 svědčil o tom, že při rozhovoru s ním Bubik mluvil o nové vlně velmi kriticky⁷¹³. Podobnou zkušenost měl i Michal Beran⁷¹⁴ a konec konců i Jacob Zopfí při své návštěvě v ČR vyzvedl úlohu biskupa AC ve formování kritického odstupu v počátcích Torontského požehnání na celoevropské úrovni. Identickou zkušenost má i autor této publikace. Svého času dokonce charismatický prorok hnutí Víry, Pavel Neústupný, měl biskupovi sdělit, že Bůh zničí jeho službu, protože stál proti Freidzonovi⁷¹⁵.

Někteří klasičtí letniční, zejména ze zahraničí, pohlíželi na duchovní experimentování v AC značně skepticky. Když byl děkan letniční univerzity ve Valley Forge Don Meyer, který v době Freidzonovy návštěvy vyučoval na biblické škole, dotazován Rudolfem Bubikem na dojem z Freidzonova

⁷¹⁰ BUBIK, Rudolf. Evropská letniční konference. Život v Kristu. roč. 9., č. 2., 1997, s. 11–12.

⁷¹¹ Vzpomínka na Steve Hilla (1954–2014) – Teen Challenge v ČR – <http://www.teenchallenge.cz/aktuality/58-vzpominka-na-stevana-hilla-1954-2014> (30. 3. 2016).

⁷¹² NAVRÁTIL, Aleš. Slovo redaktora. Život v Kristu. roč. 9., č. 7–8., 1997, s. 2.

⁷¹³ Rozhovor autora se Zdeňkem Vojtíškem z té doby.

⁷¹⁴ Rozhovor autora s Michalem Beranem z té doby.

⁷¹⁵ Bubik autorovi svého času sdělil. „Budeš se divit, ale já jsem proti Torontskému požehnání“. Později Bubik v telefonátu sdělil, poté, co kulový blesk zapálil modlitebnu v Pensacole, že si ještě jednou musí všechno důkladně projít. Rovněž od biskupa pochází informace o Pavlu Neústupném, který nad biskupem vytkl kletbu ohledně (údajné) kritiky Freidzona, na kterou on vůbec nereagoval.

shromáždění, odpověděl, že lávu, která se vyvalí na zem, už není možné vrátit⁷¹⁶. Taktéž Waldemar Sardaczuk, který vyučoval na pastorálce AC ve dnech 21. – 23. května prohlásil:

„Dobu, v níž žijeme, je možné nazvat jako dobu plíživého svádění. Je to jako nastavovat výhybky pro vlak – stačí o 1 cm a po několika ujetých kilometrech je vlak už mimo původní směr. V čem spočívají naše výhybky a odchylky? Místo kříže kážeme Toronto, potřebu vnitřního uzdravení, moc atp.“⁷¹⁷

Závěr

Torontské požehnání se stalo fenoménem, který skrze původně Argentinské probuzení a Pensacolu proměnilo konzervativní charakter Apoštolské církve do míry, která zatím v její historii neměla obdoby. Změnilo kurz, teologii, bohoslužbu a ortopraxi a často i charakter mnoha jeho členů, zejména tzv. „autorit“. Způsobilo i nebyvalou vlnu prorockých předpovědí o probuzení a zvedlo zpočátku i vlnu odporu, k jejímuž přemožení bylo věnováno opravdu hodně času a energie. Nakonec se podařilo kritiky přesvědčit, zpacifikovat nebo ještě později eliminovat. Avšak ten nejdůležitější efekt, který se od Torontského požehnání tak usilovně očekával, a to je probuzení, se nikdy nedostavil. Proměna klasického letničního charakteru konzervativní Apoštolské církve byla však důsledná a trvá až do dnešních chvil.

V roce 1997 však ještě nebyl konec, a jako po celém světě, na vlnu torontských manifestací později navázal nástup „Nové apoštolské reformace“, která AC zastihla skrze stejné proponenty, kteří do řad AC promulgovali i Torontské požehnání a kteří počátkem nultých let i téměř rozštěpili celou církev. Velmi významnou roli zde sehrála postava Rudolfa Bubika, který zpočátku oscilloval mezi konzervativním a progresivním křídlem, změnil své postoje a názory, až se nakonec zcela přimkl na stranu Toronta, i když některými svými výroky nebyl zcela jednoznačným. Jednalo se ovšem o velké vítězství a triumf Stanislava Bubika a lidí, kteří se rekrutovali pod jeho vlivem. Představitelé tohoto probuzení měli pravdu, když hlásali, že lidé, kteří se „tomu“ otevrou, už nebudou nikdy stejní.

⁷¹⁶ Osobní rozhovor autora s Dr. Meyerem při návštěvě USA z dubna 2003.

⁷¹⁷ POCHMANOVÁ, Marcela. Život v Kristu. roč. 8., č. 7–8., 1996, s. 6.

Sbory Apoštolské církve

Motto:

„V té době jsme ještě mívali pravidelné mezidenominační schůzky pastorů, které existovaly nepřetržitě od roku 1990. Složení účastníků těchto schůzek se v průběhu času měnilo; nakonec tam zbyli Evald, Jarek, Honza Klas a já... dříve... součástí tohoto společenství byli ještě Ondřej Halama a František Apetauer.“

Dan Drápal

Úvod k jednotlivým sborům

Intelektuální strízlivost

Původní letniční základna se rekrutovala zejména z „proletariátu“, ve větších městech částečně ze střední třídy a v metropolích, jako Praha a Brno, se postupně včleňovali studenti vysokých škol. Tento kolorit byl logický, protože děti z věřících rodin často nemohly v době ilegálního působení AC studovat a pro „inteligenci“ tvořil určitou bariéru vynucený a snad v důsledku pak i pěstovaný antiintelektualismus. Zejména humanitní vzdělání bývalo v některých sborech považováno za fenomén, který může bránit plnému spolehnutí se na Boží milost a samotný rozum byl nezřídka považován za nepřítele praxe duchovních darů. Staří letniční byli proto i velmi rezervovaní k teologii, což mělo svůj racionální a pochopitelný důvod. Například během působení letničních v JČB byl jejich „úhlavním nepřítelem“ teolog, dr. Jan Urban, který se často z pozic Princetonské teologie⁷¹⁸ a snad i marxismu snažil o potlačení „letničního extrémismu“⁷¹⁹.

Teolog byl proto v AC ještě donedávna chápán jako člověk, který na základě svého rozumu zpochybňuje autentičnost Bible a bojuje proti křtu v Duchu svatém a mluvení v jazycích. Takový člověk navíc komplikuje jednoduché biblické pravdy a místo prostého a správného výkladu podává výklady rozdílné a komplikované⁷²⁰. Na druhé straně je díky této skepsi mezi letničními dodnes možné věřit v autenticitu biblické doktríny i narativa, které současné akademické teologické vzdělávání, je-li bráno příliš dogmaticky, zpravidla spolehlivě podkopává a vposled i skandalizuje.

Mezi letničními vedoucími ovšem hned zpočátku byli i „příslušníci inteligence“, kteří zde nacházeli odborné uplatnění. Filolog František Pala řadu let působil jako překladatel, tlumočník a ředitel

⁷¹⁸ Jan Urban obvykle bojoval s letničním hnutím na základě studií fundamentalisty Johna F. MacArthura a své výhrady shrnul ve své knize: URBAN, Jan. Tři kapitoly nejen do sboru korintského. Církev bratrská, 1991.

⁷¹⁹ O orientaci a způsobech zápasu Jana Urbana s letničními svědčí například kapitola Petry Gabrielové ze sborníku Archivu bezpečnostních složek pod názvem „Legalizace Apoštolské církve v podmínkách totalitního Československa s přihlédnutím k archivním pramenům StB“. Dostupné online - <https://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik10-2012/kap08.pdf> (2. 1. 2018).

⁷²⁰ V těchto intencích například Rudolf Bubík interpretoval slova Pavla Hoška, který snad jako vůbec první letniční nastoupil ke studiu české teologické vysoké školy.

nakladatelství; lékař Aleš Navrátil byl, jak v nadsázce uváděl sám biskup, osobním lékařem biskupa a pedagog Milan Buban se stal ředitelem biblické školy. V těchto případech bylo vzdělání chápáno jako moudré Boží zaopatření církve k jejímu provozu.

Intelektuální skepse zároveň doširoka otevřela každému členovi vnitřní svobodu zkoumat Písmo a vyvozovat z něho relevantní závěry, což nebylo rezervováno pouze nějaké komisi diplomovaných specialistů. Nejvyšším garantem pravověří pak nebylo nějaké objektivizované krédo nebo nějaký obecněji odsouhlasený projev „učitelského úřadu církve“. Prakticky nezpochybnitelným garantem věrouky bylo „osobní zjevení“ dosažené ve stupni bezprostředně nadřazené autority, v poslušnosti církevní hierarchie. Toto zjevení, v podstatě „ex opere operato“ zajišťovalo církevní autoritě potřebné osvětlení. Jinými slovy, pokud pastor něco „prožil“ z Písma ve vztahu ke svému sboru, bývalo to obvykle – ve formě „vize“ – pro dané společenství závazné, pokud to ovšem zároveň nebylo v rozporu se zjevením, které bylo dáno ještě vyšší autoritě, obvykle biskupovi církve. Poslušnost danému zjevení, kodifikovanému ve formě vize, se stále více stávalo i základním předpokladem ke kariéernímu růstu v církvi.

Nutno poznamenat, že v biblických znalostech a exegetickém umění, později přecházejícímu až v akrobacii, vynikal biskup Rudolf Bubik. Ten byl v církvi uznáván nejen jako teolog, kterému Bůh sám zjevuje hlubiny svého Slova, ale i jako apoštol, jehož vysoký morální kredit a názorová pevnost dokázaly přirozeně integrovat nejrůznější duchovní proudy, které se v AC projevovaly. Bubika respektovaly snad všechny sbory, s dočasnou výhradou sboru brněnského, který byl orientován charismaticky, a který akceptoval apoštolské směřování vlivem osob, těšících se apoštolské vážnosti, jako byli Dan Drápal a Evald Rucký⁷²¹. Tento vliv ustal až po opakovaném rozdělení brněnského sboru v roce 1996⁷²².

Rodinný charakter

V první polovině devadesátých let ve sborech převládala rodinná atmosféra, která se formovala díky předchozím létům illegality. Je to ostatně logické, neboť uprostřed krystalizačního jádra sboru stál často jedinec, který okolo sebe shromáždil věřící, poskytoval jim svůj byt ke scházení a celá jeho rodina se pro tyto potřeby obětovala. V církvi si všichni bez ohledu na věkový nebo společenský statut tykali. Pokud věřící z jednoho sboru přijeli do míst, kde byl jiný sbor, bylo zcela normální ubytovat se u svých sourozenců v Kristu. Postupem času pak docházelo k posilování pojetí autority, spočívající na bedrech jednoho člověka, kazatele, později pastora. Ačkoliv formální tykání zůstávalo v komunikaci běžným,

⁷²¹ V devadesátých letech probíhala tzv. „mezidenominační pastorská skupinka“ prominentních charismatických vedoucích z různých církví v ČR, o jejíž existenci svědčí například Dan Drápal. Ten sám sice, na rozdíl od Ruckého, upírá závaznost zde přijatých „doporučení“, ale přiznává, že se zde aktivně řešily problémy církví. In Ze zákulisí převratu v JB. Grano Salis, dostupné online: <http://granosalis.cz/modules.php?...> (2. 1. 2018).

⁷²² Na tuto skupinku přijeli v roce 1996 řešit svůj spor i František Apetauer s Miroslavem Makovičkou, nicméně Apetauerovi se zde nedostalo potvrzení, ale naopak mu byla doporučena abdikace na úřad pastora, jelikož ztratil důvěru starších, což on sám nelibě nesl. Zhruba od této chvíle pak hledal záštitu u biskupa AC, který mu ji v zájmu zachování učení o delegované autoritě neodepřel. Apetauer se od té doby staral, aby si tuto podporu vždy včas zajistil. Více o tom In DRÁPAL, Dan. Vyjádření Dana Drápal o situaci v Brně. Oběžník Křesťanských společenství, duben 1997.

začaly se v druhé polovině devadesátých let vědomě používat tituly. Nikoliv akademické, které byly u mnohých podezřelé, ale byl zaveden titul „biskup“ a „pastor“ a posléze i „starší“. Z bývalého předsedy již nebyl familiární „Rudek“, ale i v jeho nepřítomnosti se mluvilo o „bratru biskupovi“. Analogicky již nebyl kazatel, ale „bratr pastor“ a nakonec se mluvilo i o „bratrech starších“.

Posilování úlohy autority nebylo jen logickým důsledkem nutnosti zvládnutí organizace rostoucích počtu sborů a jejich členů. Šlo o cílenou strategii. První konvertité k letničnímu hnutí působili mezidenominačně, scházeli na „neutrální půdě“, někdy i v rámci stávajících církví, což hierarchizaci příliš nepřálo. Zkušenosti starých letničních s atomizací takovýchto volných struktur v době útlaku však volaly po uspořádání vlastní denominace. První pokus se odehrál v roce 1977⁷²³. Rudolf Bubik proto neformálním vedoucím těchto shromáždění, kteří se toužili k Apoštolské církvi přidat, radil, aby pro věřící otevřeli své domácnosti, čímž nad nimi de facto ustanovili svoji autoritu. To ovšem v některých městech vedlo až k rozpadu takto nezávisle formovaných skupin věřících⁷²⁴.

Původně se tedy nejednalo o princip „vynucené“ instituční „pastorské“ autority, ale spíše o kazatele, zpočátku působícího jako duchovní otec, kterého členové sami vyhledávali. Tito pastýři pak nesli svoji kůži na trh nejen před návštěvníky svých domovů, ale svého času i před Státní bezpečností. V druhé polovině devadesátých let ale už mnohé sbory nabíraly kontury formální posloupnosti s pastory jako vedoucími, s podpůrným týmem starších podřízených pastorevi, a prostých členů, začleněných do vertikálně uspořádaných skupinek. Toto soukolí mělo přenášet Bohem danou vizi od pastora skrze potrubí ke každému jednotlivému členovi. Některá společenství tak vyrůstala z plenek rodinných společenství, přičemž rodina pastora nadále nesla autoritu v řadě sborových činností. Obecně lze říci, že muž byl pastorem, žena vedla sestry a synové dorůstali do staršovství. Někdy se z vůdcovství stávalo i rodinné řemeslo⁷²⁵.

Misijní rozmach

Z hlediska vnější stránky bylo pro sbory typické velké misijní nasazení, obvykle s prorocky zaslíbeným probuzením v rámci krátkodobého horizontu. Jednalo se o dědictví klasického pentekostalismu, který sám sebe chápe jako apokalyptické hnutí, objevující se na konci času jako výsledek seslání zaslíbeného jarního neboli pozdního deště. Ten má být postupně vyliť na "všeliké tělo", což představuje probuzení poslední doby, kdy se církev jako nevěsta ozdobí pro svého ženicha, Krista, který si pro ni co nevidět přijde a vytrhne ji k sobě do nebe. Film „Přijde jako zloděj“, popisující tzv. „vytržení před Velkým soužením“ byl hned po revoluci v roce 1989 úspěšně promítán jako evangelizační materiál⁷²⁶.

⁷²³ Jelikož v této době došlo i k provolání Charty77, tehdejší orgány se zde obávaly propojení.

⁷²⁴ Týkalo se to zejména některých sborů na Moravě (viz dále).

⁷²⁵ Tuto mentalitu dobře dokumentuje údiv některých členů církve nad tím, proč úřad biskupa nepřešel na potomky rodiny Bubikových. Biskup na to musel odpovídat možná v hypotetickém rozhovoru z hlediska povolání: „Někteří lidé zírají jak tele na nová vrata, když říkám: „Bůh mi dal Martina Moldana.“ „Ale vždyť máš syny,“ namítají. Mám, ale Bůh mi nedal ani jednoho ze synů za nástupce, ale dal mi Martina.“ - <https://apostolskacirkev.cz/89-rudolf-bubik-v-cele-cirkev-1976-2008> (2. 3. 2018).

⁷²⁶ Tato evangelizace probíhala například v roce 1991 v Domě kultury v Českých Budějovicích.

Během evangelizací byl silně přítomen i prvek očekávání okamžitého Božího jednání resp. vysvobození, doprovázeného manifestací charismat. Bůh zde byl představen jako ten, kdo nejenom slyší, ale je také hotov jednat, a proto během evangelizací probíhaly i modlitby za nemocné. Ovšem například konzervativní sbor v Českých Budějovicích pořádal evangelizace spolu s evangelíky a členy CB a jeho kazatel nechtěl touto praxí pohoršovat a vyhýbal se i hlasité glosolálii⁷²⁷. Ačkoliv za to byl radikálními letničními kritizován, ostatní církve ve městě jeho umírněnost oceňovaly⁷²⁸.

Při rozhovorech s jednotlivými pastory, které vycházely především v průběhu let 1995 – 1997 na pokračování v Životě v Kristu, je vidět několik společných bodů, které těmto pastorům ležely na srdci a které ochotně sdíleli. Sbory očekávaly naplnění prorocky zaslíbeného početního růstu, ale jejich pastoři nebyli s růstem spokojeni a čekali i zněkolikanásobení členské základny. Často měli zjeven i konkrétní počet lidí, kterého by do určité doby měl jejich sbor docílit, a za toto číslo se pak modlili. Ačkoliv to zřídka bylo jasně formulováno, očekávalo se, že obrácení lidé budou přidáváni pastorovi pro jeho věrnost a správně vedený duchovní boj. Klasickým obrazem pastora byl Mojžíš nebo Jozue, dobývající jemu Bohem zaslíbené město.

Rozdělení a odchody

Sbory vedle růstu procházely i dělením, které bylo často interpretováno jako „nepoddanost autoritě pastora“. Lidé, kteří sbor opouštěli, byli často získáni skrze charismatickou literaturu a odešli do KS, působících skrze KMS, nebo do mnohem radikálnějšího Slova života (původně Vody Života). Zatímco KS cíleně žádný „nábor“ neprováděla, Slovo života získávalo členy z jiných církví k založení vlastních sborů prakticky otevřeně⁷²⁹. Některé sbory sice neodešly, ale vlivem charismatického exportu nabyly zřetelně charismatických kontur. Tato „vnitřní misie“ vedla letniční k sebeobraně a devadesátá léta tak byla dobou konfrontací mezi letničními a charismatiky.

Koncem devadesátých let prakticky všechny sbory implementovaly „torontskou zkušenost“ jako nové, duchovní paradigma. Nejprve se církev otevřela autorům tuto zkušenost propagujícím, jako byli Hinn, Kilpatrick, Hill, Annacondia nebo Freidzon, a následně došlo k infiltraci charismatických akcentů a učení do původně letničního genomu. K tomuto vývoji docházelo postupně, někdy plynule a organicky (u charismaticky orientovaných sborů) nebo skrze jistou konverzi (u klasicky letničních sborů). Se vznikem CBH se pak do vedení začaly včleňovat prvky hledání tzv. patera služebností (apoštol, prorok, pastýř, evangelista a učitel) které měly být nalezeny v každém sboru. K vyhledávání a zejména školení těchto úřadů sloužily postupy sekulárního manažmentu⁷³⁰. Počátkem milénia tak skončily

⁷²⁷ Jednalo se o evangelizace při příležitosti konání zemědělské výstavy „Země živitelka“ v roce 1992.

⁷²⁸ Například evangelický farář Daniel Matějka, který byl současně členem Společnosti pro studium sekt a nových náboženských směrů, a kritizoval charismatické hnutí, díky tomuto postoji jihočeské letniční vyjímali z popisu excesů spojených s tímto hnutím. Beran byl ovšem v AC považován spíše za stoupence zbožnosti CB. Například Bubik žertem poukazoval na to, že poznávací značka jeho auta začínající iniciály CB (České Budějovice) ve skutečnosti znamená „Církev bratrská“.

⁷²⁹ APETAUER, František. Mlčení jen na jedné straně. Brněňští křesťané píší Ulfu Ekmanovi. Život víry, 1993, č. 5, roč. 4, s. 137–138.

⁷³⁰ Tuto doktrínu začal razit časopis Překročit hranice, který se načas stal součástí Života v Kristu.

i charismaticko-letniční půtky neboť tradiční pentekostalismus vlivem Torontského požehnání v Apoštolské církvi prakticky vymizel.

Radikální sbory jako Valašské Meziříčí nebo v menší míře Brno následovaly Toronto a Pensacolu, konzervativní sbory jako České Budějovice či později Kolín následovaly Knieselův učednický princip. Umírněný a rodinný postoj si v této době zatím zachoval například vyškovský sbor. Charismatici ale již neměli letničním co nabídnout, a rovněž mezi letničními a hnutím Víry došlo k usmíření, aniž by představitelé Slova života museli cokoliv změnit na své věrouce⁷³¹.

Členská základna

Při ustavující konferenci v roce 1989 měla Apoštolská církev celkem 8 sborů, 24 stanic a 27 diaspor. V roce 1994 měla již 20 sborů v celkem v pěti oblastech, 30 stanic a 17 diaspor:

- Východočeská oblast: České Budějovice (Michal Beran), Hlinsko (Jiří Malý), Kutná Hora (Jan Vrzalík), Lysá nad Labem (Jiří Sedláček).
- Západočeská oblast: Praha (Pavel Kocur), Varnsdorf (Martin Moldán).
- Severomoravská oblast: Agapé Řeka (Jaroslav Šelong), Český Těšín (Bohuslav Wojnar), Frýdek-Místek (Petr Pokorný), Havířov (Bohuslav Sikora). Karviná (Lumír Folvarčný), Oldřichovice (Pavel Motyka), Třinec (Stanislav Cichy).
- Středomoravská oblast: Olomouc (Aleš Navrátil), Uherský Brod (Pavel Čep), Valašské Meziříčí (Josef Hasmanda).
- Jihomoravská oblast: Brno (František Apetauer), Břeclav (František Cupal), Jihlava (Dobroslav Makovička), Znojmo (Roman Pospíšek).

V únoru 1996 pak měla církev 22 sborů, 29 stanic a 31 diaspor. Přibyly dva sbory. První v Čáslavi (Pavel Dolejší), který přešel z KS pro nesouhlas se snahou vytvořit společnou denominaci s JB, a druhý ve Vyškově (Jiří Pospíšil), který vznikl ze stanice brněnského sboru⁷³².

⁷³¹ Tohoto postoje si všímá i např. Marius Craciun ve své bakalářské práci. In CRACIUN, M. Církev Slovo života, její vznik, vývoj a činnost v České republice, ústav religionistiky, FF MU v Brně, 2011.

⁷³² Příloha modlitební mapy sborů Apoštolské církve. Život v Kristu č. 2 roč. 8, 1996, s. 10.

AC Český Těšín

Motto:

Dolní Žukov je pro letniční věřící jakýmsi „poutním místem“, které všechny přitahuje... Modlitebna je dnes soukromým vlastnictvím Jana Pilcha, příslušníka letničního sboru, ale byla kdysi budována společně věřícími, a to nejen těmi, kteří dnes patří k letničnímu sboru, ale i těmi věřícími, kteří se po roce 1974 do Církve bratrské z tohoto letničního sboru vrátili, a těmi, kteří i během let krize 1964 – 1974 v Církvi bratrské zůstali.

Jan Urban, předseda rady Církve bratrské (29. 1. 1981)

Počátky sboru

Jedná se o nejstarší známý letniční sbor na území bývalého Československa, jehož historie je úzce spojena s počátkem letničního probuzení na území tehdejšího Těšínska a de facto i Československa. Těšínský sbor je tak vlajkovou lodí Apoštolské církve a svého času byl i představitelem a nositelem klasického letničního učení. Historii jednotlivých sborů bude proto vhodné zahájit zevrubným popisem jeho vývoje z 90. let. Mnohé z toho, co se zde událo, se pak bude v různé intenzitě a s různými obměnami opakovat i v jiných sborech.

K oficiální registraci sboru poprvé došlo v roce 1910. Sbor vznikl na území vesnice Dolní Žukov, která je součástí „širšího“ Českého Těšína. V dobách komunistického režimu se sbor scházel v Albrechticích, Svibicích a po legalizaci Apoštolské církve se navrátil zpět do Dolního Žukova. Více se k tomuto tématu lze dočíst v monografiích „Historie letničního hnutí“ od R. Bubika⁷³³ nebo z publikace „Křesťanské společenství na Těšínsku“ od S. Kaczmarczyka⁷³⁴.

Vedení sboru

Až do doby, než se stal předsedou Apoštolské církve, stál v čele sboru Rudolf Bubik. Pak jej nahradil Karel Brózda a nakonec v této funkci, v roce 1991, zakotvil Bohuslav Wojnar. Wojnar pochází ze staré protestantské a později letniční rodiny, kde představuje již třetí generaci. Křesťanem se stal po rozhovoru se svým otcem dne 7. ledna 1973, kdy mu bylo 14 let, a kdy na něho dolehla tíže jeho hříchu. Rok nato prožil silné vědomí naplnění Duchem svatým. Wojnar je původním povoláním zootechnik, a po revoluci začal úspěšně podnikat, což později obětoval pro službu Bohu. Jeho manželka Felicie se obrátila skrze jeho službu na střední škole a postupně ji v tom následovala i její rodina. Narození všech Wojnarových dětí, synů Oleše a Benaby i dcery Ani, bylo spojeno s velkým zdravotním rizikem⁷³⁵.

⁷³³ BUBIK, Rudolf. Co jsem viděl: historie letničního hnutí 1952–1973, Svazek 4. Křesťanský Život, 2006.

⁷³⁴ KACZMARCZYK, Stanislav. Křesťanské společenství – Społeczność Chrześcijańska, 2005.

⁷³⁵ Český Těšín. Život v Kristu. roč. 8., č. 4, 1996, s. 4–5.

Obrácení Wojnarovy švagrové a její následné vysvobození z drogové závislosti se pak stalo námětem úspěšného televizního dokumentu pod názvem „Modlitba pro Juditu“, která zároveň popisovala práci polského Teen Challenge⁷³⁶.

Wojnar se v Apoštolské církvi stal průkopníkem teologického vzdělávání a vynikal kritickým myšlením nad své vrstevníky. Ačkoliv je považován za klasického letničního pastora, v mnohých ohledech vybočoval a vybočuje z linie Apoštolské církve. Ačkoliv zůstával čestným i loajálním členem, nezakazoval si vidět i méně světlé stránky svého hnutí, když prohlásil:

„Začal [jsem] vidět problémy, a to jak v biblickém učení mnohých letničních vůdců, kdy jejich práce s Písmem byla někdy, řekněme, dost svérázná, jejich fascinace vším nadpřirozeným fanatická a nezaměřená na Krista, jejich spory a konflikty nevyzařovaly ovoce Ducha. Někteří dokonce vykazovali větší míru hříšnosti a pokrytectví než mnozí, které jsem znal z jiných křesťanských tradic. Některé tělesné projevy, např. při pomáhání lidem prožít křest v Duchu svatém byly silně manipulativní. (Někdy jsem byl svědkem, jak určití fanatičtí křesťané napovídali modlitbu v jazycích a nechávali dotyčného opakovat po sobě, a pak mu vysvětlovali, že to byl křest v Duchu svatém). Dostal jsem se do takové situace, že jsem začal o svém letničním křesťanství pochybovat, dostal jsem vážné obavy, že jsem součástí nějakého sektářského systému a začal jsem před Pánem velmi upřímně hledat křesťanství, které je svým učením i projevem zbožnosti co nejblíže novozákonnímu pojetí křesťanství“⁷³⁷.

Snad i proto se později jako jeden z mála (či snad svého času jediný) otevřeněji vymezoval proti pojetí učení o autoritě v Apoštolské církvi, kde byl ochoten spatřit v podstatě římskokatolický model poslušnosti autoritě a nesouhlasil s tím, když Rudolf Bubik sloučil do jednoho modelu autoritu v rodině, v církvi i ve společnosti⁷³⁸. I přes svou kritičnost se v AC těšil a dodnes těší velkému respektu. Jeho názorový oponent, pozdější oblastní senior Jiří Sedláček, o něm mluvil jako o muži, který kormidluje křižník, zatímco on pouze škuner⁷³⁹. Někdejší řidič Rudolfa Bubika, Petr Kment, potvrdil, že Wojnar je podle názoru biskupa jedním z nejvlivnějších mužů Apoštolské církve, má však respekt před ředitelem VOŠMT Milanem Bubanem⁷⁴⁰.

Ačkoliv Wojnar pracoval již koncem osmdesátých let v celocírkevních funkcích, odmítl prorocké pobídnutí od Rudolfa Bubika, že jej čeká služba pastora. Bubik pak často mluvil o tom, že s ním měl Wojnar názorový střet do doby, než skutečně přebíral jeho služebnosti v těšínském sboru. O povolání do služby pastora Wojnar později uvedl:

„Myslel jsem si, že vím, jaké je mé povolání, že je ve vzdělávání, že pastorem nikdy nebudu a ani být nechci. Po nějakém čase jsem ale prožil jedno z nejsilnějších setkání s Pánem, kdy mě (dokonce

⁷³⁶ Modlitba pro Juditu. Dokument o vyléčené narkomance, Beta SP, 1992.

⁷³⁷ WOJNAR, Bohuslav. Zpověď letničního křesťana – <https://apostolskacirkev.cz/710-zpoved-letnicniho-krestana> (10. 2. 2018).

⁷³⁸ Takto se Wojnar dokázal otevřeně vyjádřit například na dočasně vytvořené „platformě“ AC, která vznikla jako reakce na bouřlivý Nymburský synod v roce 2001, a kterou Rudolf Bubik považoval za ohavnost v Božích očích.

⁷³⁹ Reakce na Wojnarovo vystoupení v rámci platformy.

⁷⁴⁰ Možná Kment tuto skutečnost zmínil proto, že Buban vyřadil jeden Wojnarův uzavřený internetový diskusní příspěvek v rámci platformy (viz další díl).

fyzicky) přitlačil a řekl: „Neříkej mi už nikdy!“ Pak mi zjevil svou vůli ohledně mé pastorské služby. Nikomu, kromě manželky, která byla u toho, když Pán se mnou mluvil, jsem o tom neříkal. Když se potom, v období oné krize ve sboru, na mě obrátili bratři ze staršovstva, jestli bych vzal vedení sboru, věděl jsem jen jednu věc, že to nemám odmítnout“⁷⁴¹.

Karel Brózda, který byl po registraci AC v roce 1989, podle svého svědectví, ustanoven vkládáním rukou za kazatele sboru, uvedl celou věc ze svého pohledu:

„Za krátkou dobu však bratr Bubik dělal nátlak na jiné bratry, aby mne dobrovolně přesvědčili, že se mám dobrovolně vzdát funkce pastora, na což ovšem bratři nepřistoupili, a někteří mne o tom informovali“⁷⁴².

Brózda naznačil, že příčinou tohoto Bubikova jednání mohla být skutečnost, že jej Brózda, jako jeho bývalý pastýř napomínal za to, že do zápisu Rady církve uvedl bod, který nebyl projednáván, což měl Bubik popřít. Brózda se však dovolával svědectví pěti svědků potvrzujících dodatečnost zápisu, načež Bubik, podle Brózd, reagoval slovy: „Ty mi nebudeš poroučet! Teď jsem na svých vlastních nohách, už tě nepotřebuji“⁷⁴³. Po určité polarizaci v těšínském sboru byl Brózda odvolán a v roce 1991 se konaly volby, kde byl zvolen Wojnar. Brózda v podstatě potvrdil Wojnarova slova, že Pán Bubikovi ukázal, kdo má být novým pastorem, ale podle Brózd byly volby „zmanipulované“, jelikož mu nikdo neuvedl bod, proč měl být odvolán; nebyl prý napomenut; na shromáždění nebyl usnášeníschopný počet členů a shromáždění bylo informováno, že důvodem je skutečnost, že má být zachováno placené místo navíc. Nicméně Brózda sám plat nepobíral, jelikož byl v důchodu⁷⁴⁴.

Krize sboru

Bouřlivá doba, kdy se Wojnar ujal svého úřadu pastora, byla i dobou předzvěsti velké sborové kontroverze. Podle Wojnara „sbor prožíval celkovou krizi, měl obrovské ztráty ve všech oblastech duchovního i normálního mezilidského života“⁷⁴⁵. Jeden z vážených členů sboru v této době spáchal sebevraždu a mnoho mladých členů sbor opustilo⁷⁴⁶. Wojnar však prožil slovo z Iz 49. kapitoly o obnově a z dnešního pohledu pro mnohé již dnes kontroverzní David Shearman, v AC považovaný za proroka, přinesl po návštěvě těšínského sboru „stejně prorocké slovo“⁷⁴⁷. V čem tedy spočívala tato krize a jak je možné ji popsat?

⁷⁴¹ Rozhovor s Bohuslavem Wojnarem, prvním pastorem sboru AC Křesťanské centrum v Českém Těšíně. Život v Kristu 1/2005 – <https://apostolskacirkev.cz/...eskem-tesine> (10. 2. 2018).

⁷⁴² BRÓZDA, Karel In BRÓZDA, B., BRÓZDA, K., LISZA, L., NIEMIEC, K., TOMSA, A., ZAGÓRA, J., ZAGÓRA, W. List sboru v Dolním Žukově letničním sborům v České republice, léto 1997, s. 27–30.

⁷⁴³ BRÓZDA, Karel In BRÓZDA, B., BRÓZDA, K., LISZA, L., NIEMIEC, K., TOMSA, A., ZAGÓRA, J., ZAGÓRA, W. List sboru v Dolním Žukově letničním sborům v České republice, léto 1997, s. 27–30.

⁷⁴⁴ BRÓZDA, Karel In BRÓZDA, B., BRÓZDA, K., LISZA, L., NIEMIEC, K., TOMSA, A., ZAGÓRA, J., ZAGÓRA, W. List sboru v Dolním Žukově letničním sborům v České republice, léto 1997, s. 27–30.

⁷⁴⁵ Český Těšín. Život v Kristu. roč. 8., č. 4, 1996, s. 4–5.

⁷⁴⁶ Rozhovor s Bohuslavem Wojnarem, prvním pastorem sboru AC Křesťanské centrum v Českém Těšíně. Život v Kristu 1/2005 – <https://apostolskacirkev.cz/...eskem-tesine> (10. 2. 2018).

⁷⁴⁷ Český Těšín. Život v Kristu. roč. 8., č. 4, 1996, s. 4–5.

V roce 1997 vyvrcholila i krize brněnského sboru, jejíž součástí byla již zmíněná brožurka Františka Paly, „List pastýřům a věřícím v církvi“ (březen 1997). Následně vyšla další brožurka „List sboru v Dolním Žukově letničním sborům v České republice“ (léto 1997), který se pak Palovy brožurky přímo dovolával a v podstatě na ni reagoval⁷⁴⁸. Pala tyto brožurky šířil nejen po církvi, ale zaslal ji například i mluvčímu Společnosti pro studium sekt a náboženských hnutí⁷⁴⁹. V květnu téhož roku vyšel ještě dopis bývalého vedoucího kolínské stanice AC Josefa Štefánka „Jak to bylo s mým odchodem z AC?“, na který se brožurka rovněž odvolává⁷⁵⁰. Rukopis těchto dokumentů nese, podle mnohých⁷⁵¹, jasné stylistické i myšlenkové postupy Františka Paly, a on sám se na distribuci listu žukovských podílel. Ústřední myšlenkou všech tří dokumentů je snaha popsat tyto spory a z nich vyplývající řešení jako důsledek nesprávného modelu nastavení institutu duchovní autority v Apoštolské církvi.

Z brožurky sboru žukovských vyplývá, že pnutí ve sboru začalo již počátkem devadesátých let na rovině 1. národnostní, 2. eklesiologické, 3. generační a liturgické. Vše eskalovalo poté, kdy se sbor pod Wojnarovým vedením rozhodl přenést bohoslužby do centra Českého Těšína, což bylo nahlíženo jako misijní záměr a zpřístupnění sboru širšímu okolí. Po odhlasování se shromáždění měla od 31. 12. 1994 konat již nikoliv v Dolním Žukově, ale v Českém Těšíně, což někteří členové odmítli respektovat.

Wojnar toto rozhodnutí vysvětlil tím, že po převratu v roce 1989 došlo k tomu, že se lidé začali více soustředit sami na sebe a na své potřeby. Od Wojnara proto vzešel návrh k pořádání nedělních odpoledních evangelizačních shromáždění v centru Českého Těšína. Zde se začalo ke sboru přidávat více lidí nejen z centra, ale i z okolních sídlišť. Proto došlo k potřebě přesunout hlavní nedělní shromáždění do středu města. Na sborovém shromáždění proběhlo hlasování, které převážnou většinou hlasů tento návrh schválilo. Nicméně někteří starší konzervativní členové se postavili proti a začali organizovat separátní shromáždění ve staré modlitebně⁷⁵². Mezi těmito staršími členy můžeme evidentně hledat autory brožurky šířené Palou. Jmenovitě Bohuslava Brózdu, Karla Brózdu, Ludwika Kiszku, Karola Niemiece, Adama Tomsu, Jana Zagóru a Wladka Zagóru⁷⁵³.

Národnostní otázky

Brožurka uvádí, že část zejména starších a konzervativnějších členů polské národnosti byla obviňována z nacionalismu. Tito členové trvali na bilingválních shromážděních a v podstatě bojkotovali oddělené bohoslužby v polském jazyce, které jim byly vedoucími sboru vyčleněny. Uvedli k tomu:

„Nezastáváme používání univerzálního jazyka své doby, tj. zde na Těšínsku jen češtiny, neboť i Apoštol Pavel byl „Židu Žid a Řeku Řek, aby vždy některé ke spasení přivedl“ ... Vůdcové těšínského

⁷⁴⁸ BRÓZDA, B., BRÓZDA, K., LISZA, L., NIEMIEC, K., TOMSA, A., ZAGÓRA, J., ZAGÓRA, W. List sboru v Dolním Žukově letničním sborům v České republice, léto 1997, s. 1.

⁷⁴⁹ Osobní svědectví autora.

⁷⁵⁰ BRÓZDA, Karel In BRÓZDA, B., BRÓZDA, K., LISZA, L., NIEMIEC, K., TOMSA, A., ZAGÓRA, J., ZAGÓRA, W. List sboru v Dolním Žukově letničním sborům v České republice, léto 1997, s. 31.

⁷⁵¹ Za autora považoval Palu i Rudolf Bubik.

⁷⁵² Český Těšín. Život v Kristu. roč. 8., č. 4, 1996, s. 4–5.

⁷⁵³ BRÓZDA, Karel In BRÓZDA, B., BRÓZDA, K., LISZA, L., NIEMIEC, K., TOMSA, A., ZAGÓRA, J., ZAGÓRA, W. List sboru v Dolním Žukově letničním sborům v České republice, léto 1997.

sboru o nás však napsali, že jsme zdědili polský nacionalismus a že lidé zde prý Poláky nemají rádi. (Shromáždění v Dolním Žukově máme česky i polsky) ... Vedení těšínského sboru Apoštolské církve si „národnostní cítění uvědomuje“, a proto dospělo k závěru, že tomuto cítění učiní zadost: shromáždění v polském jazyce bude každou sudou neděli v 15 hodin!“⁷⁵⁴

Starší členové si přáli používat polštinu během bohoslužeb a ve vyčlenění polských shromáždění spatřovali princip segregace. Jak ovšem dále uvádějí, nerespektování národního cítění, jak chápali rozhodnutí vedení sboru, nebylo hlavním důvodem jejich nespokojenosti⁷⁵⁵.

Eklesiologické otázky

Palčivou otázkou byla i eklesiologie. Z brožurky žukovských vyplývá, že skupina měla k místu modlitebny více než citový vztah, odmítla se na novém místě scházet a dále provozovala žukovskou modlitebnu, která byla ve vlastnictví rodiny Gorňákových, patřících ke konzervativní skupině. Pozadí této skutečnosti paradoxně potvrzuje dřívější informace předsedy CB dr. Jana Urbana z období socialismu, podle něhož si letniční vytvořili z žukovské modlitebny „poutní místo“, na kterém lpěli. Stejně tak ustavující konference Apoštolské církve se konala nedaleko tohoto místa, v čemž byl shledáván symbolický význam, což bylo chápáno jako určité znamení⁷⁵⁶. Wojnar k tomu uvedl:

„Ačkoliv byl tento krok [míněno přenesení shromáždění do centra Českého Těšína] potvrzen hlasováním členského shromáždění, někteří členové se proti tomu postavili a začali aktivně organizovat separátní shromáždění. Tato bolestivá situace vyvrcholila odchodem více než dvaceti členů ze sboru“⁷⁵⁷.

Svoji neochotu následovat sbor do nové dislokace pak členové konzervativní skupiny ospravedlňovali následovně:

„...místo Dolního Žukova se pro křesťany stalo symbolem neohroženosti, statečnosti, vytrvalosti a ryzosti víry... A nyní, v době svobody je to sama Apoštolská církev, která se administrativními zásahy snaží „přenést“ sbor v Dolním Žukově na jiné místo. Co se nepodařilo nacistům a komunistům, to mají nyní vykonat naši bratři v Kristu“⁷⁵⁸.

Celá další argumentace je nesena v duchu, že církev byla tam, kde se křesťané scházeli, a protože se do této chvíle scházeli v Dolním Žukově, „malé vesničce, která vyzařuje do širokého okolí“, měl by sbor zůstat zde. Pokud se tedy lidé rozhodnou shromažďovat jinde, zakládají tím nový, odlišný sbor, a rozdělují tak církev, i když si to většinově odhlasovali:

⁷⁵⁴ BRÓZDA, Karel In BRÓZDA, B., BRÓZDA, K., LISZA, L., NIEMIEC, K., TOMSA, A., ZAGÓRA, J., ZAGÓRA, W. List sboru v Dolním Žukově letničním sborům v České republice, léto 1997, s. 2–3.

⁷⁵⁵ BRÓZDA, Karel In BRÓZDA, B., BRÓZDA, K., LISZA, L., NIEMIEC, K., TOMSA, A., ZAGÓRA, J., ZAGÓRA, W. List sboru v Dolním Žukově letničním sborům v České republice, léto 1997, s. 2–3.

⁷⁵⁶ BUBIK, Rudolf. Vzpomínka na povolení Apoštolské církve v ČR. Život v Kristu. roč. 21., č. 2., 2009, s. 6–7.

⁷⁵⁷ Český Těšín. Život v Kristu. roč. 8., č. 4, 1996, s. 4–5.

⁷⁵⁸ BRÓZDA, Karel In BRÓZDA, B., BRÓZDA, K., LISZA, L., NIEMIEC, K., TOMSA, A., ZAGÓRA, J., ZAGÓRA, W. List sboru v Dolním Žukově letničním sborům v České republice, léto 1997, s. 3.

„Sbor není možné „přenést“. Podíváme-li se do Písma svatého, zjistíme, že identifikačním znakem křesťanského sboru – společenství znovuzrozených lidí následujících Krista – je místo. Proto také Písmo mluví o sboru v místě, ba dokonce v domě, tj. tam, kde se shromažďují křesťané. Tam je církev“⁷⁵⁹.

I když se pisatelé později distancují od toho, že dané místo vidí jako „posvátné“, přiznávají, že se jim zde líbí a nechtějí se nikam „přemísťovat“. V důsledku to ovšem v jejich pojetí znamená, že pokud se lidé ze sboru, který se schází na jednom místě, začnou scházet na místě odlišném, dojde k vytvoření „nového sboru“. Identita církve je tak v důsledku tvořena místem scházení, které prý nelze přemístit.

Generační a liturgické otázky

Teprve později se čtenář brožurky dozví, proč ve skutečnosti starší členové trvají na tom, že sbor v Českém Těšíně není identickým se sborem v Dolním Žukově. Prohlašují, že nejde jen o změnu formy, ale i o změnu obsahu, a ten je tvořen právě daným místem, jehož kolorit je dán věcmi, jako jsou například „polský jazyk nebo konzervativní forma bohoslužby, klasické zpěvníky a důraz na vnitřní ztišení proti hlasitosti“⁷⁶⁰. Z dikce a obsahu textu vysvítá, že právě starší generace polské národnosti těžce nesla mládežnické trendy, které se projeví odlišným pojetím liturgie bohoslužby.

Starší Poláci kladli zpěvníky „hned za Písmo“ a „vnitřnímu ztišení oproti hlasitosti“ věnovali i krátký věroučný rozbor. Výslovně odmítali rockovou hudbu, kterou podle nich pěstují zejména skupiny se satanským pozadím. Tyto vlivy přicházejí ze západu a mají americký, charismatický styl. Starší členové zároveň odmítli rozdělení „jeviště“ s chválicími týmy a „hlediště“ s posluchači a poukázali i na verše 1 Tim 2, 15 a 1 K. 11,1–6 (kde se mluví o úloze poddanosti ženy muži), což jim bývalo mladými členy vytýkáno jako zákonictví⁷⁶¹.

Legislativní problémy

Konzervativní členové nakonec zpochybnili i celý proces, který vedl k přemístění shromáždění do Českého Těšína. Tvrdili, že se zpočátku nemluvílo o „přenesení“, ale o založení „nového sboru“. Odmítli, že by to zároveň mělo znamenat ukončení shromáždění v Dolním Žukově. Když proto hlasovali pro „nový sbor“, nehlasovali pro ukončení činnosti sboru stávajícího. Tím se pak – podle jejich interpretace – dostali do pastí, protože vedoucí jim sdělili, že se zavázali svými ústy Hospodinu. Nakonec se měl „dodatečně“ objevit i zápis z hlasování, který podle nich nebyl čten ani schválen, a kde stálo, že „od nového roku bude shromáždění jen ve městě“. Autoři listu dále retrospektivně zpochybňují institut samotného hlasování:

⁷⁵⁹ BRÓZDA, Karel In BRÓZDA, B., BRÓZDA, K., LISZA, L., NIEMIEC, K., TOMSA, A., ZAGÓRA, J., ZAGÓRA, W. List sboru v Dolním Žukově letničním sborům v České republice, léto 1997, s. 2–3.

⁷⁶⁰ BRÓZDA, Karel In BRÓZDA, B., BRÓZDA, K., LISZA, L., NIEMIEC, K., TOMSA, A., ZAGÓRA, J., ZAGÓRA, W. List sboru v Dolním Žukově letničním sborům v České republice, léto 1997, s. 8.

⁷⁶¹ BRÓZDA, Karel In BRÓZDA, B., BRÓZDA, K., LISZA, L., NIEMIEC, K., TOMSA, A., ZAGÓRA, J., ZAGÓRA, W. List sboru v Dolním Žukově letničním sborům v České republice, léto 1997, s. 11.

„Jestliže titíž lidé, kteří si to sami odhlasovali, se nadále scházejí na tomto místě, sami dokazují, že to hlasování je bezpředmětné. To, že se tam scházejí, je skutečnost vyššího řádu než hlasování“⁷⁶².

Necháme-li stranou samotnou proceduru hlasování a způsob, jakým byl členům představen jeho předmět (což jistě stojí za prozkoumání), pak ale daná logika obsahuje podstatný rozpor. Obecně by se totiž dalo tvrdit, že skutečnosti vyplývající z porušování závazků jsou důkazem jejich neplatnosti. Jinak řečeno nedodržení smlouvy ruší její závaznost. Je-li to vskutku myšleno takto a nejde jen o nešikovnou formulaci, pak zneplatnit jakoukoliv smlouvu (jestliže byla skutečně a dobrovolně uzavřena) by pak bylo možné jejím porušením (skutečností vyššího řádu), což je ovšem porušením práva.

Řešení krize

Řešení krize žukovského sboru nakonec vyvrcholilo rozchodem a způsob jeho provedení se stal do jisté míry precedentem, podle kterého se postupovalo i jinde.

Smírčí návrh

Z brožurky vyplývá, že zde ale existovala upřímná snaha nalézt kompromisní řešení. V roce 1994, kdy krize dostoupila vrcholu, navštívil sbor americký host br. Pfeffer, který byl požádán o pomoc při nalezení smírčího řešení. Po rozhovoru s konzervativními členy a Bohuslavem Wojnarem se Stanislavem Cichym, Pfeffer navrhl vytvoření dvou sborů, včetně rozdělení majetku. Podle sdělení konzervativních členů ovšem tomuto návrhu zabránil sám Bohuslav Wojnar, který měl prohlásit, že rozdělení sboru nepřipustí, že sbor odchází jako celek a sám prý porozuměl vyjádření Pfeffera odlišně⁷⁶³.

Řešení statutu sboru

Řešení krize bylo nakonec shledáno v tom, že pastor sboru s jeho vedením formuloval „sborovou vizi“, která byla předložena dosavadním členům, a ti – pokud s ní souhlasili – měli „obnovit své členství ve sboru“. Vedoucí sboru se tímto „rozhodli dát možnost každému členovi dát do světla jeho vztah ke sboru“ tím, že vyplní novou přihlášku. Tato vize se citelně dotýkala dané krize a později posloužila jako výchozí materiál i při formulaci vize brněnského sboru, který se později potýkal s obdobným, i když ne totožným problémem⁷⁶⁴.

V dané vizi resp. „Pojetí sboru AC Český Těšín“ se v polemice s principem územní dislokace sboru uvádělo, že církev není tvořena „budovami, strukturami, tradicí ani formou“ a že se sbor distancuje od „sakramentalismu“ (sic!) a „lpění na budovách“. Proti kritice nových směrů, propagovaných zejména služebníky ze západu, se zde uvedlo, že sbor chce být otevřen na „vše pozitivní v Ježíši Kristu, ať to pochází z východu, jihu, severu nebo západu“. Sbor věří, že „Bůh si přeje, aby se křesťané různých

⁷⁶² BRÓZDA, Karel In BRÓZDA, B., BRÓZDA, K., LISZA, L., NIEMIEC, K., TOMSA, A., ZAGÓRA, J., ZAGÓRA, W. List sboru v Dolním Žukově letničním sborům v České republice, léto 1997, s. 3.

⁷⁶³ BRÓZDA, Karel In BRÓZDA, B., BRÓZDA, K., LISZA, L., NIEMIEC, K., TOMSA, A., ZAGÓRA, J., ZAGÓRA, W. List sboru v Dolním Žukově letničním sborům v České republice, léto 1997, s. 22-23.

⁷⁶⁴ Otevřeně – kým jsme, kam směřujeme, oč usilujeme. Vize sboru AC Brno, 1997.

kultur ovlivňovali a vzájemně si sloužili“. Kritika hudebního stylu a liturgie je zde řešena prohlášením, že „lpění na nepodstatných věcech... je dílo satanovo, které odmítáme“. Za podstatné je naopak považováno „přijetí pomazaných vůdců, přijetí společné vize pro službu Bohu i světu a pochopení toho, že patříme do jednoho sboru“⁷⁶⁵.

Ti, kteří své členství neobnovili do 31. července 1994, byli pak považováni za ty, jejichž přihláška ztratila platnost a kteří se od sboru oddělili a byli „ponecháni jejich vlastní zodpovědnosti před Bohem“ z důvodu, že vedoucí sboru nemohou nést zodpovědnost za někoho, nad kým nemohou vykonávat autoritu. Jednalo se celkem asi o 40 lidí se sedmičlenným staršovstvem, pěveckým sborem a besídkou⁷⁶⁶. Stávajícím členům, kteří odmítali vyplňovat „další“ přihlášku, když své členství neukončili, bylo řečeno, že stačí jen slovní souhlas na základě očitého svědectví před 2–3 svědky⁷⁶⁷. Když někteří novou přihlášku nepodali, bylo o nich prohlášeno, že se k 31. 7. 1994 rozhodli z vlastní vůle ukončit své členství v AC Český Těšín a ve stanovisku církve biskup Rudolf Bubik mluvil o odchodu dané skupiny z AC. Konzervativní členové pak poukazovali na to, že ve svém vyjádření je Rada církve přirovnala k těm, kteří opustili Krista. Nicméně ve stejném prohlášení jim rada žehnala a deklarovala lásku bez hořkosti⁷⁶⁸.

Osoba Karla Brózdy

Poněkud složitější situace nastala s osobou Karla Brózdy, bývalého pastora, ale nadále člena Ústřední rady Apoštolské církve, o kterém starší „nového“ sboru prohlásili, že jeho činnost „nemůžeme hodnotit jinak, než jako důsledek nezkrotné lidské ješitnosti a tělesnosti“⁷⁶⁹. Když byl odvolán jako pastor, uvedl, že se jej „chtějí zbavit i jako staršího“⁷⁷⁰. Podle Brózdovy interpretace ústavy ale nebylo možné osobu s celocírkevní funkcí odvolat z funkce staršího, než na základě rozhodnutí celocírkevní konference Apoštolské církve. (Samotná ústava v době brněnské krize nemluvila o nemožnosti odvolat z funkce staršího celocírkevního pracovníka, ale pouze o nemožnosti jeho vyloučení bez rozhodnutí celocírkevní konference)⁷⁷¹. Před podobnou situací později AC stála opakovaně a hledala způsob, jak tyto pracovníky s celocírkevní funkcí ze svých řad vyloučit, aniž by o tom musela rozhodovat konference⁷⁷².

⁷⁶⁵ BRÓZDA, Karel In BRÓZDA, B., BRÓZDA, K., LISZA, L., NIEMIEC, K., TOMSA, A., ZAGÓRA, J., ZAGÓRA, W. List sboru v Dolním Žukově letničním sborům v České republice, léto 1997, s. 16 a 21.

⁷⁶⁶ BRÓZDA, Karel In BRÓZDA, B., BRÓZDA, K., LISZA, L., NIEMIEC, K., TOMSA, A., ZAGÓRA, J., ZAGÓRA, W. List sboru v Dolním Žukově letničním sborům v České republice, léto 1997, s. 16 a 21.

⁷⁶⁷ BRÓZDA, Karel In BRÓZDA, B., BRÓZDA, K., LISZA, L., NIEMIEC, K., TOMSA, A., ZAGÓRA, J., ZAGÓRA, W. List sboru v Dolním Žukově letničním sborům v České republice, léto 1997, s. 21.

⁷⁶⁸ BRÓZDA, Karel In BRÓZDA, B., BRÓZDA, K., LISZA, L., NIEMIEC, K., TOMSA, A., ZAGÓRA, J., ZAGÓRA, W. List sboru v Dolním Žukově letničním sborům v České republice, léto 1997, s. 18.

⁷⁶⁹ List ze 2. srpna 1994. In tamtéž, s. 22

⁷⁷⁰ BRÓZDA, Karel In BRÓZDA, B., BRÓZDA, K., LISZA, L., NIEMIEC, K., TOMSA, A., ZAGÓRA, J., ZAGÓRA, W. List sboru v Dolním Žukově letničním sborům v České republice, léto 1997, s. 28.

⁷⁷¹ Ústava Apoštolské církve (1990).

⁷⁷² Takovouto osobou byl například František Pala a později i sám autor.

Majetkové nároky

Podle prohlášení staršovstva „nového“ sboru z roku 1995 plyne, že skupina konzervativních členů jim oznámila, že přebírá veškerá práva k používání celé modlitebny a že se zde členové, kteří se „přemístili“ do města tudíž stávají v modlitebně hosty⁷⁷³. Konzervativní členové to považovali za samozřejmost, jelikož to přece nebyli oni, kdo se oddělili a modlitebnu považují za „svoji vlastní“. Je totiž majetkem bratra Zagóry, který ji poskytoval k užívání církvi. Podle sborového hlasování o přemístění sboru, které zahrnovalo i přemístění veškerého movitého majetku, si pak Bohuslav Wojnar s pomocníky v roce 1995 přijel tento movitý majetek vyzvednout. Podle vyjádření konzervativních členů tím bez povolení vstoupili do soukromé budovy a „bez jakékoliv evidence“ z ní vynášeli věci, přičemž je hospodář začal fotografovat. Toto fotografování přerušilo stěhovací práce a Zagóra jim sdělil, že je třeba se nejprve domluvit a „až pak brát“. V dopise žukovských je to expresivně popsáno slovy:

„Vážení bratři, něco podobného se v historii žukovského sboru stalo jedině za komunistické totality! Jak komentují tuto událost sami starší těšínského sboru: „Staršovstvo sboru se rozhodlo převést sborové věci z Rakovce do kanceláře sboru... V realizaci tohoto rozhodnutí nám však bylo hospodáři svérázným způsobem zabráněno.“ Tento svérázný způsob spočíval v tom, že hospodář fotografoval. Chtěl mít doklad o to, co se děje. Jinak jim ovšem nijak nebránil“⁷⁷⁴.

Zde je ovšem třeba si uvědomit, že modlitebna byla v minulosti budována společně letničními křesťany, kteří zde věnovali svůj čas i finance. Přivlastnění si modlitebny konzervativní skupinou jistě nelze zpochybnit na právním základě (modlitebna již v minulém století patřila Janu Pilchovi) a jedná se tedy o soukromé vlastnictví. Ovšem etické důsledky tohoto činu nastolují řadu otázek.

Pokračování sboru

Po této krizi „novému sboru“ během dvou následujících let přibýlo 25 nových členů a situace se zdála stabilizovanou. Wojnar byl přesvědčen, že Bůh chce pozeňnat ještě více, a sbor se rozhodl ke stavbě Křesťanského centra poblíž největšího sídliště Svibice. V roce 1995 byl zakoupen pozemek a již v roce 1996 sbor začal úzce spolupracovat s Teen Challenge, Royal Rangers a ICI Univerzitou. Ve stejném roce došlo i k zakládání misijních stanic v Kopřivnici a Moravském Berouně, kde se obrátila skupina Romů. Navíc sbor cítil břímež za vesnice, které jsou satelitními obcemi Českého Těšína. Tak vznikla akce s názvem „Akce Judea“, která měla za cíl postupně uspořádat v těchto místech sborové aktivity. Na přelomu let 1995/96 čítal sbor již 150 a v roce 1997 již 171 řádných členů. Sbor odmítal „doktrinální stropy a škatulky“ a věřil, že lidé mají „mít naprostou svobodu vyjádřit svou chválu Bohu“⁷⁷⁵. „Informační materiál o pojetí sboru“, který ovšem obsahoval věroučné a zejména eklesiologické prvky,

⁷⁷³ Prohlášení staršovstva sboru k situaci v Rakovci z 4. ledna 1995 In BRÓZDA, B., BRÓZDA, K., LISZA, L., NIEMIEC, K., TOMSA, A., ZAGÓRA, J., ZAGÓRA, W. List sboru v Dolním Žukově letničním sborům v České republice, léto 1997, s. 23.

⁷⁷⁴ Prohlášení staršovstva sboru k situaci v Rakovci z 4. ledna 1995 In BRÓZDA, B., BRÓZDA, K., LISZA, L., NIEMIEC, K., TOMSA, A., ZAGÓRA, J., ZAGÓRA, W. List sboru v Dolním Žukově letničním sborům v České republice, léto 1997, s. 25.

⁷⁷⁵ Český Těšín. Život v Kristu. roč. 8., č. 4, 1996, s. 4–5.

se stal inspirací pro vytvoření podobného materiálu brněnského sboru, podle kterého jeho vedoucí vykonávají kázeň nad svými členy⁷⁷⁶.

Závěr

Generační a potažmo liturgické spory byly něčím, čím si v 90. letech prošla řada denominací jako BJB, ECM, JB a později i CB. Řešení bylo obvykle nacházeno v nějakém pluralitním uspořádání, snad krom rozkolu v JB⁷⁷⁷. Ponechme nyní stranou, zda nová liturgie v Těšíně byla jen formou či vskutku heterodoxním obsahem. Apoštolská církev obecně, zřejmě i vlivem učení o delegované autoritě, postrádala motivaci k tomu vytvořit podmínky pro autonomizaci názorových proudů v rámci jedné lokality. Bývalo pak zvykem, že jedna skupina odcházela jako „poražena“. (V daném případě ovšem získala do té doby společnou modlitebnu). Teprve, když se toto pnutí citelně projevilo mezi biskupem Rudolfem Bubikem a jeho synem Stanislavem, bylo umožněno vytvářet mladým radikálům alternativní společenství v rámci AC. Konzervativci to však mívali o poznání těžší a alternativa jim poskytnuta nebyla. Ovšem nový proud (později manifestovaný v podobě CBH) byl natolik odlišný, že vznikla de facto „církev v církvi“.

K počáteční skepsi sborové plurality v AC ale možná přispěla i jiná událost. Při prvním rozdělení brněnského sboru v roce 1992 vznikl 2. sbor v rámci AC, který ovšem vlivem charismatického směřování odešel do KS. Tvorba alternativ tedy možná i proto nepřicházela ve filosofii AC dlouho v úvahu. Teprve později, když díky uplatňování autority pastora sbor v Brně dlouhodobě ztrácel své členy, vybízel Rudolf Bubik prostřednictvím Aleše Navrátila v nultých letech disidenty k založení druhého brněnského sboru, ačkoliv se přitom Bubik otevřeně stavěl za jejich káznění⁷⁷⁸.

Pokud se vrátíme do Těšína, nelze si nepovšimnout eklesiologie konzervativní skupiny, která z dopisu žukovských vyvstává a která de facto odvozuje církev od místa, spíše než od lidí, což se pro letniční hnutí jeví značně atypické a co vzdáleně připomíná učení Watchmana Nee. Nicméně je dobré se zde zamyslet i nad způsobem, jakým celou věc církev vyřešila. Jedná se zde především o precedens, který pak byl opakován minimálně v případě brněnského sboru. Řešení, kdy byla dosavadním členům sboru předložena „nová přihláška“⁷⁷⁹ a po jejím nevyplnění jim bylo ukončeno členství, nemá přímo oporu v ústavě Apoštolské církve. Proto zřejmě vedoucí „nového sboru“, podle zprávy od konzervativních členů, přikročili k dalším alternativám, a to prohlášení před svědky u selektivně zvolených členů. Dopis žukovských celou záležitost přisuzuje chybnému pojetí autority, kdy se o členství rozhoduje na základě podřízení se vizi pastora. Jiní zde ovšem viděli až dodatečný výklad na základě interpretace Františkem Palou.

Důsledkem těšínské krize vposledku bylo, že Apoštolská církev, ať už z jakéhokoliv výše zmíněného či nezmíněného důvodu, přišla o řadu služebníků, kteří stáli po desetiletí v čele letničního hnutí a

⁷⁷⁶ Otevřeně – kým jsme, kam směřujeme, oč usilujeme. Vize sboru AC Brno, 1997.

⁷⁷⁷ Zde je ovšem nutno podotknout, že příčinou zde byly i různé personální rošády a rámec této krize přesahoval běžné generační a liturgické půtky.

⁷⁷⁸ Osobní svědectví autora.

⁷⁷⁹ V Brně se jednalo o „evidenční list“ aktualizující údaje u člena sboru.

podstatně přispěli k formování jeho identity. Rovněž ztratila svoji historickou, společně vybudovanou modlitebnu, kterou, na základě sekulárního práva, získala k užívání konzervativní skupina, což je eticky minimálně sporné.

I když úspěšný sbor v Českém Těšíně dodnes zůstává vlajkovou lodí Apoštolské církve a jeho pastor je respektovanou osobností, která opakovaně prokázala své kvality, zřejmě by přítomnost starších zkušených letničních byla nedocenitelným přínosem v orientaci při výběru extenzivní škály zahraničních kazatelů zvaných do sboru. O tom, zda odešlí konzervativní členové by byli v rámci AC schopni rozeznat, zbrzdit nebo přispět k eliminaci pozdější vlny Torontského požehnání, vlny Trautových klamných předpovědí nebo současné vlny církevního manažmentu, lze dnes už jenom spekulovat.

AC Brno

Motto:

"To jste tak pošetili? Začali jste žít z Ducha Božího, a teď spoléháte sami na sebe? Tak veliké věci jste prožili nadarmo? A kdyby jen nadarmo!"

(Ga 3,3)

"Mějte v paměti ty, kteří vás vedli a kázali vám slovo Boží. Myslete na to, jak dovršili svůj život, a následujte je ve víře."

(Žd 13,7)

Od vzniku do registrace

Historie brněnského sboru před rokem 1989 je již zevrubně popsána v historii letničního hnutí od Rudolfa Bubika. Jelikož se nejedná o klasický popis historie, ale spíše o beletrii, bude užitečné stručně připomenout faktografii. Historie brněnského sboru je spojena s řadou jmen. Patří k nim mimo jiné tři muži, a to jsou Ladislav Mečkovský a Bohuslav Tetiva, kteří stáli u jeho zrodu, a baptistický kazatel Pavel Titěra, který nasměroval brněnský baptistický sbor k hledání letniční zkušenosti. Dále stáli v jeho zárodku křesťané z letničních skupin v Jevišovce a Nejdku (okres Břeclav) a reemigranti z Rumunska a Maďarska⁷⁸⁰.

Ladislav Mečkovský a Bohuslav Tetiva

Ladislav Mečkovský pochází z jižních Čech, kde v roce 1926 ve svých dvaceti letech uvěřil na základě svědectví muže, který si přišel zacvičit do sokolovny. Při četbě Jirásky pak Mečkovský zatoužil po Bibli, která byla v té době nedostupná. Když se později obrátil, vstoupil do důstojnické školy Armády spásy a zakotvil v Brně, kde se i oženil. Po zrušení Armády spásy v roce 1949 navštěvoval ČCE, v níž se stal laickým kazatelem a vyučoval v dětské besídce. Lidé zde ovšem odmítali učení o jistotě spásy, a tak oba manželé přešli k baptistům. Zde Mečkovský přijal křest vodou i křest Duchem svatým.

Bohuslav Tetiva pochází z katolické rodiny a ke Kristu se obrátil v osmnácti letech vlivem spolku brněnské Snahy, což bylo misijní mezidenominační hnutí. Sám pocházel z Kamenice nad Lipou. Když bydlel služebně v Bratislavě, připojil se k baptistům. Později se svojí manželkou Zorou žili šest let v obci Bučovice nedaleko Brna. Tam Tetiva navštěvoval evangelickou církev, v níž obcházel řadové členy a zval je na shromáždění. Společenství se záhy rozrostlo. Jelikož bratr Zory Tetivové emigroval do zahraničí, oba manželé se v roce 1948 dostali do vězení. Tetiva byl odsouzen na šest měsíců a jeho manželka na jeden rok. Ve vězení pořádal Tetiva se svolením vedení věznice křesťanská shromáždění. V roce 1954 se Tetivovi přestěhovali do Brna, kde se připojili k BJB. V roce 1962 Tetiva onemocněl

⁷⁸⁰ GABRIELOVÁ, Petra. Historie rozhodných křesťanů letničních v dokumentech Státní bezpečnosti (70. a 80. léta 20. století) Studie 113 - <https://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik7-2009/kap09.pdf> (25. 11. 2018).

astmatem a odjel do sanatoria v Tatrách. Zde na malém shromáždění křesťanů v Mengusovcích a Štole viděl uzdravení jedné ženy z nemoci ledvin a štítné žlázy a zároveň byl svědkem daru mluvení v jazycích jako výsledku křtu v Duchu svatém. Proto i on po této zkušenosti zatoužil. Po návratu z léčení navštívil Těšínsko, kde se setkal s letničním kazatelem Karlem Brózdou, a křest Duchem svatým sám obdržel⁷⁸¹.

Obrázek 20. Manželé Mečkovští

Jan Titěra a brněnští baptisté

Na zformování brněnského letničního sboru měl však stěžejní roli jiný muž. Byl to kazatel a pozdější předseda Výkonného výboru BJB baptistů ThDr. Pavel Titěra. Ten se v září roku 1955 stal kazatelem brněnského baptistického sboru, kam přišel z JB v Holešově. Zhruba rok po svém nástupu do Brna začal ve sboru mluvit o členech JČB na Těšínsku, kteří měli letniční orientaci, a někteří baptisté proto začali usilovat o duchovní dary. Tito baptisté v roce 1957 navštívili letničně orientovaný sbor JČB v Hrádku a začali se v Brně scházet k modlitbám za křest v Duchu svatém. Skupinka se pozvolna rozšiřovala. Od roku 1959 již probíhala pravidelná nedělní modlitební shromáždění a v roce 1960 přijeli do Brna i těšínské letniční. V této skupince se postupně shromáždilo jádro budoucích letničních, kam Mečkovský i Titěra patřili⁷⁸².

Od roku 1965 nastaly mezi Tetivou a Titěrou neshody kvůli náplni modlitebních setkání. Někteří členové začali modlitební shromáždění kritizovat, neboť v nich spatřovali řadu excesů. Například když jeden host vyučoval, že přijetí daru jazyků lze iniciovat rychlým opakováním určitého slova. Zhruba v tuto chvíli skupinku opustil pozdější pověřený kazatel Kristoslav Smilek⁷⁸³. (Dnes by se zřejmě nad

⁷⁸¹ Náš rozhovor. Život v Kristu. roč. 2., č. 4., 1990, s. 4-5.

⁷⁸² Vznik letničního hnutí v Brně a Bratrská jednota baptistů. NotaBene Hyde Park baptistů. <http://notabene.granosalis.cz/modules.php?name=News&file=article&sid=3561> (25. 11. 2018).

⁷⁸³ Svědectví členky sboru, pozdější členky Apoštolské církve Emile Vencálkové.

danou praxí již nikdo nepohoršil, jelikož jde o doporučovanou metodu iniciace glosolálie na Kurzech Alfa, které sbor BJB pořádá). Jindy jeden ze členů formující se letniční skupinky začal na shromáždění nahlas mluvit v jazycích s výkladem, že v tomto sboru je zarmucován Duch svatý a někteří členové sboru napsali dokonce stížnost na ústředí v Praze. Rudolf Bubik později prohlásil, že touto formou zasahování do chodu baptistického sboru ze strany letničních došlo k jeho rozbití. Sám později tímto způsobem odmítl pracovat⁷⁸⁴.

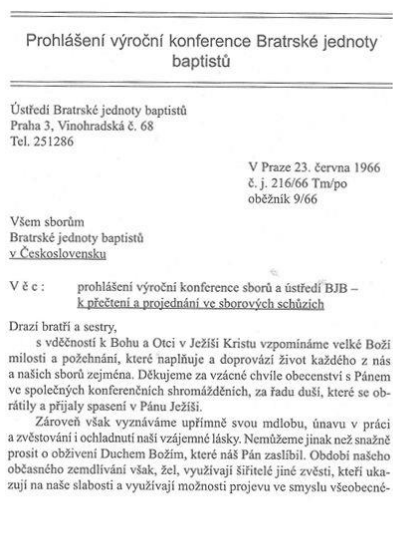
Obrázek 21. Staršovstvo BJB někdy okolo roku 1965. Zleva: Ladislav Mečkovský, Emilie Vencálková, Kristoslav Smilek, Šimková (křestní jméno neuvedeno), Pavel Titěra, Bohuslav Tetiva a ostatní starší⁷⁸⁵

Tuto novou situaci již řešilo ústředí a v polovině července 1966 byla do Brna svolána schůze staršovstva. Výsledkem bylo prohlášení, že každý člen, který by byl letničně zaměřen, se musí vzdát svých funkcí ve sboru. Prakticky to znamenalo vystoupit ze staršovstva, ukončit kazatelskou službu i jakoukoliv službu vedení. Na sborovém shromáždění bylo členské základně sděleno, že pokud se kdokoliv dostaví na příští shromáždění, bude to znamenat, že se letniční zkušenosti zřekl. Tento stav byl pro letniční baptisty nepřijatelný, vyložili si jej jako vyloučení a v roce 1966 18 členů odešlo. Jejich zatím neformálním vedoucím se stal Bohuslav Tetiva. Skupina se nejprve scházela po domech na chatě Tetivových poblíž brněnské přehrady, kde probíhaly modlitby s posty a posléze v domku manželů

⁷⁸⁴ BUBIK, Rudolf. Historie letničního hnutí VI. Co jsem prožil. Křesťanský život, Albrechtice, 2007.

⁷⁸⁵ Archiv Petra Mečkovského.

Mečkovských na ulici Vinařického 1. V přístavku domku fungovala i dětská besídka⁷⁸⁶. Tak vznikl zárodek budoucího letničního sboru. Jeden ze členů, György Bencsik, zakoupil v té době na ulici Životského 10 v Brně domek, jehož dvorek nechal později zastřešit a který měl novému společenství sloužit jako modlitebna. Návrh stavby vytvořil architekt Brázda, člen CB. Skupina nakonec zakotvila právě zde⁷⁸⁷.

Obrázek 22. Dokument vydaný ústředím BJB v reakci na působení brněnské letniční skupiny

Josef Novák

Skupina kolem Bohuslava Tetivy nebyla jediným letničním společenstvím v Brně. Působil zde i Josef Novák [neplést s Vladimírem Novákem], který měl kontakty se slovenskou Apoštolskou církví a v Brně později působil jako vedoucí stanice bratislavského sboru. Novák přišel do Československa v roce 1947 z Volyně. Zakotvil v Podbořanech a v Žatci, kde se u baptistů zformovala letniční skupinka. V listopadu 1968 začal Novák navštěvovat i shromáždění vedené Tetivou. Novákova skupinka se tehdy scházela u Bencsiků a v březnu roku 1969 se obě skupiny na žádost Bencsikových sešly k modlitbám. Novákova skupina se, stejně jako letniční na Slovensku, nahlas společně a hluchně modlila v jazycích, což bylo pro bývalé baptisty nezvyklé. Ačkoliv mezi oběma skupinami existovaly kontakty, nikdy k sobě nepřilnuly a vedle jistých osobních důvodů to byla právě odlišná liturgie, která obě skupiny dělila. Později vyšlo najevo, že Novák se v zahraničí vydával za vedoucího letničního hnutí v Čechách, za což pobíral i finanční obolus, a jednal za zády Rudolfa Bubika a přípravného výboru v legalizaci letniční církve na vlastní pěst. Přitom jeho skupina stála v roce 1977 při založení ilegální letniční církve. Proto byl dán do kázně, přičemž Bubik sám se zdržel hlasování⁷⁸⁸. I po letech Zora Tetivová, když se v roce 1996 sbor

⁷⁸⁶ MEČKOVSKÝ, Petr. Počátky letničního sboru v Brně. Život víry, roč. 12., č. 6., 2001, s. 20-22.

⁷⁸⁷ Náš rozhovor. Život v Kristu, roč. 2., č. 2., 1990, s. 4-6.

⁷⁸⁸ BUBIK, Rudolf. Historie letničního hnutí VI. Co jsem prožil. Křesťanský život, Albrechtice, 2007.

dělil, Rudolfa Bubika v dopise upozornila, že jeho pohled na současnou situaci není neomylný s poukazem, že dříve podporoval právě Josefa Nováka⁷⁸⁹.

Ludvík Bocek

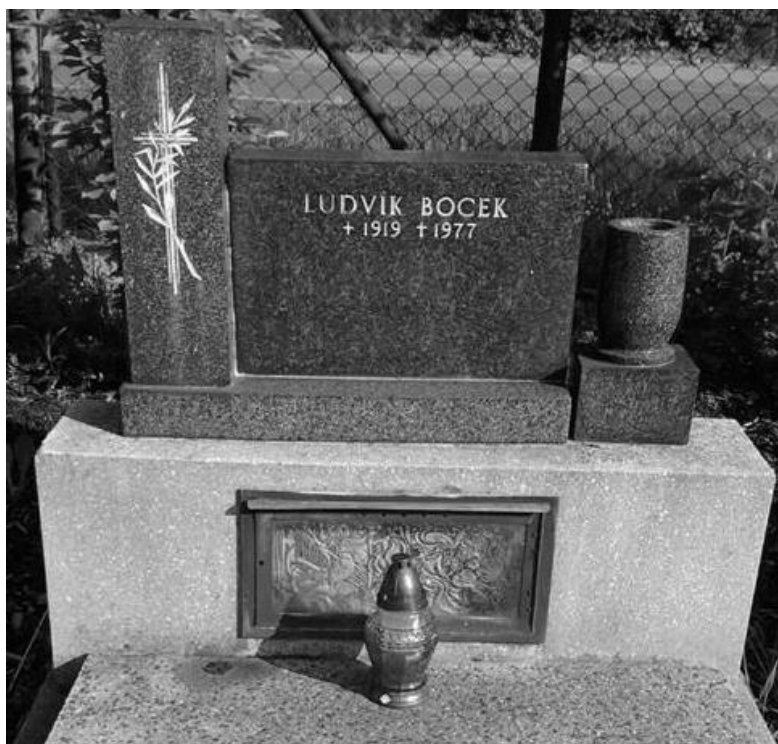
V Tetivově skupině působil i muž z Karviné, Ludvík Bocek, který podstatně formoval její základy. Ten přinesl proroctví, že se skupina nemá připojovat k žádné církvi, včetně ilegálních letničních, protože si ji Bůh povolal jako „lid drobné práce“. Proto Tetivova skupina v roce 1977 nefigurovala při ilegálním založení církve Rozhodných křesťanů letničních. Bockova proroctví podle Bubika vznikala tak, že se Bocek modlil v jazycích a jeho manželka přinášela výklad. Bocek sám byl později kontroverzní osobností. Tvrdil, že mu „Pán odepřel kazatelský stolec“. Mělo jít o to, že se kdesi u hřbitova prý setkal s andělem, který mu měl tlumočit, aby nevyučoval. Neměl rovněž odcházet z církve, ale být raději vyloučen. Sám byl pak z JČB vyloučen. Přiznal, že spolupracoval s jistým panem Klimkem, který se věnoval spiritismu. V brněnské skupině byl přijímán téměř bezvýhradně jako prorok. Když se k němu šel například budoucí pastor sboru František Pala poradit, zda se má oženit se svojí budoucí manželkou, Bocek mu měl ještě před tím, než se ho na to otázal, sdělit, že je oba již spolu spatřil ve vidění. Jindy prožil Bocek duchovní vytržení do nebe, kde viděl, že zvířata nevrhají stín a vysoká zvěř neměla vyústění trávícího traktu⁷⁹⁰.

Bocek byl podle svědectví Bubika horlivým a nezištným služebníkem evangelia s darem uzdravování. Byl ovšem silně pod vlivem své manželky. Když se uvažovalo o připojení Tetivovy skupiny k letniční církvi, měl člen skupiny Vladimír Novák zvláštní sen. Viděl v něm strom, který měl dvě koruny a stál v místě, kde se měla stavět silnice. Jeden ze stavebních dělníků na něho pohleděl a řekl: „*Kdyby se nebyl postavil do cesty, mohl zůstat*“. Když se Novák znovu podíval, už jen viděl, jak byl podťatý strom porcován pilou. Dostal poté výklad, že strom byl Bocek a dvě koruny měly znamenat, že v jeho rodině byly dvě hlavy, on a jeho žena. Protože svým vlivem a prorokováním Bocek bránil vytvoření letniční církve, byl podťat⁷⁹¹. Krátce nato Bocek skutečně zemřel a brněnský sbor se připojil k letniční církvi.

⁷⁸⁹ TETIVOVÁ, Zora. Dopis biskupovi AC. Brno, 25. 1. 1997.

⁷⁹⁰ Svědectví jednoho z pozdějších starších Jiřího Maliny.

⁷⁹¹ Rozhovor autora s Vladimírem Novákem z léta roku 1994.

Obrázek 23. Hrob Ludvíka Bocka s datem úmrtí v roce snahy o registraci RKL

Z Tetivova popudu se následně na schůzce brněnského letničního sboru v srpnu 1979 část bývalých baptistů přihlásila k věrouce a k církevní praxi Rozhodných křesťanů z Těšínska. Shromáždění sboru se od té doby stala pravidelná. Každé úterý večer se u Bencsiků scházela mládež a v první čtvrtěk ti, kdo se podíleli na duchovenské činnosti⁷⁹².

Podle Bubika Bockova žena dále vystupovala jako prorokyně a tvrdila, že působí pod autoritou svého zemřelého muže, který se stal andělem. Bocek se ovšem i po své smrti dále těšil respektu mezi brněnskými letničními křesťany. Ještě v roce 1999 mu vydal dobré svědectví i „úhlavní nepřítel“ letničních Jan Urban, předseda CB⁷⁹³. Přesto například Bubik vyjadřoval velké pochybnosti o Bockově pozdější službě. Uznával sice, že měl dar uzdravování a že mu Bůh například přesně ukázal dům, kam měl zajet, ale tvrdil, že tento dar byl poněkud neobvykle „okořeněn“. Když na Boží pokyn Bocek vystoupil z vlaku, našel v daném místě věřící křesťany, kteří se modlili za nemocnou ženu. Bocek se za ženu modlil, ta byla tělesně uzdravena, avšak onemocněla další zákeřnou chorobou. Za další kontroverzi bylo považováno svědectví, kdy Bocek měl spor s jistým bratrem ve víře, který zemřel. Krátce nato měl Bocek sen, že se stal v duchovním světě soudcem daného člověka. Souzený muž si měl pomoci „urim a thumim“ vylosovat rozsudek a vytáhl si černý kámen, jímž byl odsouzen k věčnému zahynutí. Byl smeten do propasti, přičemž hlasitě křičel. Během tohoto snu Bockova žena svědčila, že utekla z postele,

⁷⁹² GABRIELOVÁ, Petra. Historie rozhodných křesťanů letničních v dokumentech Státní bezpečnosti (70. a 80. léta 20. století). Studie 113 - <https://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik7-2009/kap09.pdf> (25. 11. 2018).

⁷⁹³ Osobní rozhovor autora s Janem Urbanem z roku 1999 v jeho bytě na Kounicově ulici.

protože nemohla snést svatost, která se Ludvíka v tu noc zmocnila. Rudolf Bubik přesto mluvil o Bockovi s respektem a sám svědčil o tom, že jej Bůh upozornil na to, že konečný soud náleží jemu⁷⁹⁴.

Když se sbor v roce 1997 podruhé dělil, opět se řešilo Bockovo proroctví o "lidu drobné práce", který se nemá nikam připojovat. Po konsolidaci sboru Rudolf Bubik provedl se staršími obřad, kdy se starší uchopili za ruce a vymítali „ducha Bockové“ z genetického základu sboru. Tento exorcismus však musel být nejprve odložen, jelikož jeden z tehdejších starších rozpoznával v Bockovi nejobdarovanějšího služebníka, kterého kdy potkal. Bubik proto raději mluvil o „duchu Bockové“, nikoliv o „duchu Bocka“⁷⁹⁵. Syndrom ženy prorokyně, která přes svého muže proroctvími ovlivňuje sbor, i přes tento exorcismus zůstal jakýmsi mementem, který byl občas ve sboru rozpoznáván a býval i důvodem snahy eliminovat některé starší z vedení sboru⁷⁹⁶.

Pastorální a liturgická specifika

Nutno podotknout, že brněnský sbor měl, slovy Rudolfa Bubika, v minulosti vždy prorocké sklony a jeho pozdější pastor František Apetauer, který se ke sboru připojil v roce 1980, byl Bubikem za proroka dokonce označen⁷⁹⁷. Jeho dar proroctví byl iniciován tak, že jej Vladimír Novák označil jako toho, skrze koho přijde ještě během jistého setkání slovo proroctví. Apetauer sám přiznal, že pocítil velkou nejistotu, ale nakonec „něco“ přijal, což bylo Novákem posouzeno jako pravé. Apetauer pak byl přesvědčen, že mu Bůh ukazuje věci ze života křesťanů a prorokoval například z kazatelny k jednotlivým členům sboru i např. návštěvníkům evangelizace a velmi často ke křtěncům. Ne všichni však jeho praxi schvalovali. Například Makovička Apetauerovi poděkoval za to, že k němu, zřejmě při instalaci do služby, žádné proroctví neměl⁷⁹⁸. Další praxí, která se ve skupině vykonávala, byl tzv. „generální úklid“, spočívající ve vyznávání hříchů osvědčeným bratřím. Jelikož tento úřad poněkud evokoval zpověď, byl kritizován například maďarským letničním vedoucím Attilou Fabiánem, který byl se sborem v kontaktu od poloviny sedmdesátých let⁷⁹⁹.

Další rozmach sboru

Na kazatelské činnosti sboru se vedle Tetivy dále podíleli František Apetauer, Pavel Burai, Vladimír Novák, Jirí Malina, Miroslav Makovička, Josef Kendík, František Pala, Pavel Marván a další mužští členové sboru. Sbor podnikal spanilé jízdy do svého okolí a měl vliv nejen na Moravu, ale i na oblasti v Čechách. V kontaktu se sborem byl kazatel ČCE Ladislav Mach, kazatelka ECM Václava Svidenská, a dokonce kazatel Církve adventistů sedmého dne Vlastimil Fürst⁸⁰⁰. Mezi ty, kteří tímto sborem prošli,

⁷⁹⁴ Svědectví Rudolfa Bubika na staršovstvu brněnského sboru AC během jeho pobytu v Brně ve dnech 28. 2. – 2. 3. 1999.

⁷⁹⁵ Zápis z jednání Rady starších sboru, 18. 3. 1998.

⁷⁹⁶ Z tohoto důvodu pastor uvažoval o vyloučení ze staršovstva jednoho tehdejšího člena, a bez jeho vědomí hledal podporu mezi staršími, nicméně autor to odmítl. K odchodu daného staršího došlo mnohem později.

⁷⁹⁷ Toto prohlásil Rudolf Bubik v reakci na otázku Štěpána K. na sborové dovolené v Dobré nad Sázavou v červenci 1993.

⁷⁹⁸ Opakované osobní svědectví Miroslava Makovičky při rozhovoru s autorem v druhé polovině 90. let.

⁷⁹⁹ Osobní svědectví Miroslava M., vedoucího stanice v Dačicích, při rozhovoru s autorem počátkem nultých let.

⁸⁰⁰ GABRIELOVÁ, Petra. Historie rozhodných křesťanů letničních v dokumentech Státní bezpečnosti (70. a 80. léta 20. století) Studie 113 - <https://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik7-2009/kap09.pdf> (25. 11. 2018).

nebo jím byli ovlivněni, patří dnešní biskup JB Jan Klas, který zde prožil křest Duchem svatým; současný lidovecký politik Dan Drápal nebo malíř Václav Lamr. Právě Lamr, tehdy člen brněnského sboru, spolu s Ladislavem Mečkovským, navštívili Liberec, kde posloužili ke křtu Duchem tehdejšímu kazateli JB Votrubicovi, čímž přispěli k pozdějšímu obživení libereckého sboru⁸⁰¹. Vyrůstající počet členů si vyžadoval i praxi vodního křtu. Z dokumentů Státní bezpečnosti lze vyčíst, že:

„Křty v brněnském sboru uděloval výhradně Bohuslav Tetiva, a to zhruba od roku 1979. Od té doby, až do jeho stíhání (leden 1983) proběhlo udílení křtů třikrát a bylo pokřtěno deset až patnáct osob. Obřad křtu byl udělen jednou v brněnské přehradě, podruhé v Brně-Lišni v malém rybníčku a naposledy již v domě Bencsikových, v nové křtitelnici. Při křtech, které Bohuslav Tetiva v Brně udílel ponořením, se držela tradiční křestní formule. V brněnském sboru byla hned od počátku vedena křestní kartotéka. Na jednotlivých kartičkách se nachází záznam nejen o křtu vodou, ale i o křtu Duchem“⁸⁰².

Starší sboru v letech 1970–1988 vykonávali misijní cesty prakticky po celé Jižní Moravě, ale nejen zde. Jezdilo se do Břeclavi, Nivnice, Uherského Hradiště, Zlína, Kroměříže, Třebíče, Jihlavy, Humpolce, Jindřichova Hradce, Nové Včelnice, Táboru, Českých Budějovic, Soběslavi, Valašského Meziříčí, Jablunka, Hošťálkové, Třeboně a Dačic. Navštěvovaly se buď jednotlivé rodiny nebo shromáždění⁸⁰³.

Při sboru pracovala i tajná překladatelská skupinka tvořená Zorou Tetivovou a Františkem Palou, která překládala ze zahraničí pašovanou literaturu a expedovala ji skrze Rudolfa Bubika k vytištění zpět za hranice, kde se i tiskla. Tato literatura se pak tajně vozila zpět do České republiky a distribuovala pro potřeby církve. Ne všechny knihy ovšem byly letniční. Mezi tituly lze například najít knihu Kathryn Kuhlmanové nebo Dereka Prince. Na této činnosti se podílela i legendární baptistka Ludmila Hallerová⁸⁰⁴.

Zásah Státní bezpečnosti

Existence aktivního ilegálního sboru vedla k tomu, že 11. ledna 1983 provedla Státní bezpečnost prohlídky v rodinách členů a tři členové - B. Tetiva, G. Benczik a V. Novák - byli zatčeni. Policie zabavila literaturu, nahrávky, členskou evidenci včetně tajného účetnictví, nové židle, varhany, magnetofony a psací stroje. Na protější zdi nynějších strojírny ABB byla instalována videokamera. Tetivovi byly po zatčení odebrány léky a jeho zdravotní stav se zhoršil. Policie na mezinárodní nátlak obviněné musela propustit. Zpráva o jejich zatčení se totiž objevila ve vysílání Svobodné Evropy a delegáti mezinárodní letniční konference v Nairobi začali ve svých zemích podávat stížnosti na českých ambasádách. Zpráva o tom, že komunisté vězní nemocného starce, jímž z hlediska svého věku Tetiva

⁸⁰¹ MEČKOVSKÝ, Petr. Počátky letničního sboru v Brně. Život víry. roč. 12., č. 6., 2001, s. 20-22.

⁸⁰² GABRIELOVÁ, Petra. Historie rozhodných křesťanů letničních v dokumentech Státní bezpečnosti (70. a 80. léta 20. století) Studie 113 - <https://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik7-2009/kap09.pdf> (25. 11. 2018).

⁸⁰³ MEČKOVSKÝ, Petr. Počátky letničního sboru v Brně. Život víry. roč. 12., č. 6., 2001, s. 20-22.

⁸⁰⁴ MEČKOVSKÝ, Petr. Počátky letničního sboru v Brně. Život víry. roč. 12., č. 6., 2001, s. 20-22.

již byl, začala burcovat povědomí západních křesťanů⁸⁰⁵. Po návratu z vězení se Tetivovi začalo přitěžovat a při cestě vlakem z ministerstva kultury, kde se projednávalo úřady neustále oddalované registrování církve, ztratil vědomí a byl převezen do nemocnice s podezřením na nádor nebo tuberkulózu. Nakonec mu byl diagnostikován zápal plic. Po modlitbách se vzkládáním rukou starších vysadil třináct léků, které užíval, a prožil podstatnou úlevu. Během následujícího roku spolu s manželkou posloužili mnoha lidem k obrácení.

Policejní razie některé členy odradila. Našli se i tací, kteří tvrdili, že Bůh odňal společenství ochranu kvůli skrytému hříchu a odešli. Drtivá většina zbylých členů se začala scházet v domech u rodiny Malinů a u Apetauerů a později opět v domě manželů Mečkovských, na ulici Vinařického v Židenicích. Do malého domku se tak muselo na bohoslužby vtěsnat 120 lidí, přičemž se sedělo například i v koupelně ve vaně. Ladislav Mečkovský zde ochotně instaloval židle a modlil se za každého, kdo bude na židli sedět, aby mu Bůh požehnal. Sbor se zde scházel po dobu následujících šesti let⁸⁰⁶. I zde se ale po nějakém čase začala objevovat policie a při vstupu kontrolovala občanské průkazy. František Apetauer k tomu uvádí:

„Krátko po tom, co jsem do sboru přišel, vystoupily státní orgány prostřednictvím StB (tehdejší Státní tajná bezpečnost) proti naší církvi, která se formovala a marně přitom usilovala o státní registraci. Tehdy byli na Těšínsku a v zápětí i v Brně tři bratři z vedení (i nemocný zakladatel sboru bratr Tetiva) uvězněni. Nám bylo zakázáno se scházet v modlitebně, kterou jsme právě postavili na dvorku rodinného domku jednoho našeho bratra. Protože jsme ale po společném setkávání všichni toužili, začali jsme se scházet ve dvou bytech a později, protože jsme chtěli být všichni spolu, jsme se scházeli u láskyplných manželů Mečkovských v jejich rodinném domku. My pamětníci máme trvale ve vzpomínkách, jak byly posléze všechny místnosti obsazeny do posledního místa, od přízemí až po střechu včetně schodiště. Chtěl-li mít člověk dobré místo, musel přijít hodně brzy. Státní orgány nás ale na pokoji nenechaly. Stávalo se, že nás příslušníci bezpečnosti legitimovali a každého zapisovali, když jsme přicházeli do shromáždění. Nezapomenutelné bylo, když je naše děti uctivě pozdravily, protože nechápaly o co jde, a těm mužům se chvěly ruce. Bylo s podivem, že až na několik výjimek tyto akce proti nám nikoho neodradily a všichni podstupovali riziko možných sankcí. Nikdo totiž nemohl předpokládat, jak daleko státní orgány půjdou. Doslovné „přepadení“ jsme prožili i na táboře mládeže. (Když byl po sametové revoluci zpřístupněn archiv StB v Pardubicích, můj osobní spis měl mít 387 stran. Ale i ze zbytku, který nebyl zničen, jsem se dočetl, že i já jsem měl být „zajištěn“.) A právě v těch dobách byla naše setkávání naplněna obzvláště vroucností. Prožívali jsme mnohé nelehké věci v souvislosti s totalitním režimem, ale zpětně mohu říct, že jsme si tím víc vážili Boží milosti, která nám byla dána, a také jedni druhých.“⁸⁰⁷

⁸⁰⁵ BUBIK, Rudolf. Historie letničního hnutí VI. Co jsem prožil. Křesťanský život, Albrechtice, 2007.

⁸⁰⁶ Náš rozhovor. Život v Kristu. roč. 2., č. 2., 1990, s. 4-6.

⁸⁰⁷ Rozhovor s pastorem brněnského sboru AC, Františkem Apetauerem. 22. 05. 2006 - <https://apostolskacirkev.cz/zivot-cirkve/rozhovor-s-pastorem-brnenskeho-sboru-ac-frantiskem-apetauerem> (26. 11. 2018).

Sbor měl v té době domácí skupinky, biblické hodiny a mládež, které se ujal Apetauer, který byl ochoten sloužit, kdekoliv to bylo třeba. Mládež se scházela v ulici na Maničkách v rodině u Malinů a staršovstvo u Apetauerů.

V květnu roku 1984 zemřel ve věku 73 let Bohuslav Tetiva po srážce s motocyklem⁸⁰⁸. Rudolf Bubík tuto událost označil za vraždu z popudu StB a jedna návštěvnice sboru uvedla, že při výslechu se policisté zinscenováním Tetivovy vraždy nijak netajili⁸⁰⁹. Tetiva ještě za svého života prožil, že by se měl smířit s kazatelem Titěrou, ale očekával, že ten by měl přijít jako první. Podle dochovaných svědectví něco podobného prožil i Titěra a skutečně Tetivu navštívil, odpustili si a sblížili se. Tetiva měl poté, díky odvaze baptistického kazatele Pospíšila, pohřební rozloučení v baptistické modlitebně, což nebylo kvůli sledování ze strany StB vůbec samozřejmostí. Titěra sám prožil křest Duchem svatým, modlil se v jazycích, a dokonce chtěl umožnit ilegální Apoštolské církvi vstup do BJB, což ovšem zmařil předseda CB Jan Urban⁸¹⁰. Vedoucím sboru se stal po Tetivovi František Pala, což bylo iniciováno již za života Tetivy, takže jeho smrt neměla na sbor destabilizační efekt. Zástupcem Paly se stal Pavel Marván. Ke sboru se počátkem osmdesátých let hlásilo přibližně padesát členů a v roce 1985 přibyla stanice v Kroměříži⁸¹¹.

Obrázek 24. Dům Mečkovských. Skupinová fotografie s návštěvou (manželé Mečkovští vlevo nahoře se synem Petrem dole v čepici)⁸¹²

⁸⁰⁸ Náš rozhovor. Život v Kristu. roč. 2., č. 4., 1990, s. 4-5.

⁸⁰⁹ KOVÁŘ, Jan, Josef. Cesta za Bohem. Život víry. roč. 29., č. 7-8, s. 24-26.

⁸¹⁰ BUBIK, Rudolf. Historie letničního hnutí VI. Co jsem prožil. Křesťanský život, Albrechtice, 2007.

⁸¹¹ GABRIELOVÁ, Petra. Historie rozhodných křesťanů letničních v dokumentech Státní bezpečnosti (70. a 80. léta 20. století) Studie 113 - <https://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik7-2009/kap09.pdf> (25. 11. 2018).

⁸¹² Archiv Petra Mečkovského.

Bohuslav Tetiva ve vzpomínkách účastníků

Bohuslav Tetiva se doslova nesmazatelně zapsal do srdcí pamětníků a byl snad všemi respektován. Miroslav Makovička na něho vzpomíná jako na člověka, který se těšil všeobecné úctě, a i když se proti němu ve sboru formovala opozice, ke které dočasně patřil i František Apetauer, dotyční neměli proti jeho osobnosti šanci uspět. Tetiva byl dobrácký, poněkud cholerické povahy, ochotný se s mladšími členy sboru sdílet nejen v jejich duchovních, ale i hmotných potřebách. Protože byli se svojí manželkou Zorkou bezdětní, měli k členům sboru, jehož velkou část tvořili i mladí studenti, takřka rodičovský přístup. Tetiva se dokázal rozhorlit, že jeho tvář až zbrunátněla, ale pak se za svoji prchlivost dokázal i před celým sborem se slzami omlouvat. Rudolf Bubík jej popisuje jako velmi čiperného, sečtělého a důvtipného člověka, se kterým měla Státní bezpečnost velký problém, a proto jej nechala zlikvidovat. Dodnes snad všichni pamětníci na Tetivu vzpomínají až s nostalgií. Že se nejedná o pouhou pietní zdvořilost, ukazuje, že i přes jeho relativně pokročilý věk ho dodnes nikdo jinak nenazve, než „Bohoušek“. Mnozí členové, kteří byli v 90. letech účastníky dvojího bolestného rozdělení, byli přesvědčeni, že „Bohoušek“ by nikdy nebyl schopen takové tvrdosti nebo panovačnosti, jakou viděli u některých pozdějších vedoucích. Ani jeden z budoucích pastorů sboru již nebyl ze strany členů připomínán s takovou vděčností a úctou.

Později se ve sboru tradovalo, že Tetiva neměl typicky letniční přístup k ontologii Ducha svatého nebo že dokonce odmítal Ducha svatého personifikovat. Makovička ovšem tuto informaci zpochybnil s tím, že pouze odmítal zdůrazňovat jeho úlohu v takové míře, jako například tehdejší člen sboru Václav Lamr a že se vůči exkluzivní pneumatologii v jednom rozhovoru vyhranil. Makovička tak Tetivovu ortodoxii potvrdil⁸¹³.

Postavení brněnského sboru v rámci České republiky

V době osmdesátých let byl brněnský sbor, vedle Těšínska a Prahy, jedním ze tří center letničního hnutí. Stal se doslova líhní letničních a později charismaticky orientovaných duchovních ze všech možných denominací a jeho přesah je dodnes málo docenován. Díky jeho misijním aktivitám bylo získáno mnoho následovníků.

Po registraci Apoštolské církve

Brněnský sbor byl ve všech dobách své existence příkladný v misii. První oficiální evangelizace se konala těsně před revolucí v roce 1989, po registraci Apoštolské církve, v pavilonu „D“ brněnského veletržního výstaviště. Před akcí proběhlo ve městě pozvání na evangelizace, což vyvolalo nevoli z řad městské garnitury⁸¹⁴. Po státním převratu se sbor okamžitě naplno zapojil do evangelizace a ve dnech 13. - 15. července roku 1990 již pořádal velká shromáždění v Janáčkově divadle. Kázal zde německý kazatel Orzechowski⁸¹⁵. Tato evangelizace souvisela s turné hudební skupiny „Living Praise“, konané

⁸¹³ Rozhovor autora s Miroslavem Makovičkou z druhé poloviny 90. let.

⁸¹⁴ Ze života našich sborů. Život v Kristu. roč. 1., č. 1., 1989, s. 20.

⁸¹⁵ Brno. Život v Kristu. roč. 2., č. 4., 1990, s. 22.

dne 25. května. Sloužící hudební skupina patřila k biblické škole „The Christ for the Nations Institute“. Tato instituce se hlásí k hnutí „Pozdního deště“, vůči kterému se v roce 1949 a znovu v roce 1999 vyhradila americká letniční církev Assemblies of God.

Brněnský sbor byl stále více charismaticky než letničně profilován, a tato prohlubující se orientace zároveň odcizovala sbor Apoštolské církvi. To se projevilo i tím, že sbor – přes negativní postoj Apoštolské církve – uspořádal masovou evangelizaci s australským uzdravovatelem hnutí Víry Steve Ryderem. Tato evangelizace se konala 25. – 28. září 1991 na brněnském velodromu, kam přišlo asi 9 000 Brňanů a někteří z nich zde odkládali své hole a berle. Následná shromáždění se konala v aule Masarykovy univerzity, kam přišlo 380 lidí, a poté ještě v Tišnově a v kulturním domě v Bystřici nad Pernštejnem. Ryder zde letničním křesťanům snad poprvé představil fenomén padání pod Boží mocí a ve svých seminářích brněnské křesťany hlouběji zasvětil do charismatického učení. Uvedl například, že se satan zmocňuje našeho zdraví, že si uzdravení musíme přivlastnit vírou a že nemoc je zlořečení⁸¹⁶. Od Rydera se nakonec distancovala i KMS, která jeho vystoupení zaštiťovala, avšak autenticitu zázraků nezpochybnila. Ryder tak je považován za excentrického učitele, který přijel zahájit svou vlastní práci, ale jehož službu provázela řada divů.

Dalším příspěvkem k misii bylo v roce 1991 založení tzv. „Klubu dobré zprávy“, kterého se s chutí účastnili nevěřící děti ze škol a který měl evangelizační poslání. Vedoucím se stal Vladimír Makovička⁸¹⁷.

Sbor byl vždy příkladný nejen v evangelizaci, ale i v liturgii. Jeho chválicí skupinku (tzv. „zpěváky“) tvořili konzervatoristé resp. profesionální hudebníci, z nichž mnozí vynikli jako interpreti duchovních písní. Ty se pak rozšířily prakticky do všech denominací. Někteří ze zpěváků spolu s dalšími členy sboru se navíc každý týden účastnili evangelizací na náměstí Svobody, kde se tou dobou scházely stovky posluchačů, a mnozí pozdější konvertité svědčili, že je tyto evangelizace oslovily a vedly dále do sboru. Prakticky každý Brňan o těchto evangelizacích věděl a celé město díky tomu mohlo slyšet zvěst evangelia. Pokud je možné vzít v potaz i duchovní boj, není vůbec s podivem, že sbor byl neustále vystavován nejružnějším vnějším i vnitřním konfrontacím.

Brněnský sbor chápal sám sebe i jako určitou protiváhu legalismu, který byl spatřován v hnutí na Těšínsku. Ten se projevoval tradičním letničním antiintelektualismem, potlačováním ženské role včetně zákazu nošení kalhot nebo náušnic apod. Brněnský sbor naproti tomu nikdy nevystupoval proti vzdělání, a i když byl v pohledu na službu žen konzervativní, krom služby ve staršovstvu nikdy ženy neupozadoval. Ženy zde byly respektovány a nebylo po nich nikdy vyžadováno nějaké omezování ohledně oděvů či veřejných projevů. Bylo to zřejmě dáno i tím, že sbor měl baptistické kořeny a v jeho řadách byla po celou dobu jeho působnosti velká část vysokoškolských studentů. Dokonce i František Apetauer byl respektovaným grafikem a pro svoji službu byl ochoten opustit svůj v té době

⁸¹⁶ PALA, František, Šafaříková, Radoslava. Evangelizace se Stevem Ryderem 22- 28. září. Život v Kristu. roč. 3., č. 5. ,1991, s. 6-8.

⁸¹⁷ HÁJEK, Pavel. Život v Kristu. roč. 3., č. 5., 1992, s. 7.

nadstandardní plat. Nemohl si pak například dovolit poslat děti na školní výlet⁸¹⁸. Když byl později jeden z vedoucích stanice vedením církve nucen ukončit své teologické vzdělání, Apetauer neváhal proti tomu vystoupit a zaručit se za něho, jelikož taková restrikce bránila jeho svědomí.

První rozdělení sboru

Sbor měl však po revoluci neustálou tendenci nejen ke štěpení, ale i ke kázně a vylučování svých členů. Řada sloužících ve sboru se dostávala do střetu s pozdějším letitým pastorem Františkem Apetauerem s následkem kázně, nebo dokonce vyloučení. Prvním byl ještě v době socialismu Vladimír Novák, který kritizoval, že se příslušníkům Státní bezpečnosti měla říkat pravda, zatímco například Apetauer podle něho kličkoval. Novák neustále ve svých kázáních danou věc kritizoval a zdůrazňoval, až byl dán do kázně, kterou nepřijal, a odešel ze sboru. Později se dožadoval církevního soudu a toužil po své rehabilitaci. Před svojí smrtí se však s Apetauerem usmířil. Do sporů se Apetauer dostával i po odchodu z brněnského sboru do Jihlavy, zatímco brněnský sbor se zřejmě stabilizoval⁸¹⁹. O tomto problému dobře věděli i vedoucí denominace a jeden z členů úzké rady proto charakterizoval jeho sklon jako „*likvidování Božích služebníků*“⁸²⁰. Nicméně pozdější nastavení podpory jednání autorit ze strany stávajícího biskupa zabraňovalo korekci podobného jednání nejen pouhými členy, ale i staršími⁸²¹.

Svou roli v budoucích rozděleních sehrálo i charismatické nasměrování a jeho otevřenost vůči emisarům hnutí Víry. Nový pastor sboru Pavel Marván, který vystřídal Františka Palu, jenž se začal po revoluci věnovat činnosti ředitele Křesťanského života, projevil charismatickému učení velkou empatií. Obklopen zejména mladými členy sboru a šesti vedoucími domácích skupinek se jal radikálně pokračovat v nově nastoleném diskursu. Následné rozdělení lze proto zahrnout do dvou následujících okruhů, a to je věroučná rovina a personální rovina, které někdy splývají. Věřoučný spor byl veden na základě roviny „charismatické“ a „radikálně charismatické“. Osobnostní střet se udál zejména mezi Františkem Apetauerem a Pavlem Marvánem, ačkoliv byli oba charismatiky. Mnozí členové sboru si proto odmítli vůbec připustit věroučnou povahu rozdělení a viděli ji výlučně na rovině personální, případně liturgické. Makovička později citoval Marvána, který měl sdělit, že sbor opustil pro nátlakové jednání Apetauera⁸²². Navrátil, který se stal později zástupcem biskupa pro pastorační činnost, chápal ovšem rozdělení jako reakci Marvána na to, že sbor pojal jako hračku, která mu „*nefungovala podle jeho představ*“, a tak ji rozbil⁸²³.

K samotnému tzv. „prvnímu rozdělení sboru“ došlo nejprve začátkem prázdnin roku 1992 rozdělením na dva sbory Apoštolské církve, přičemž druhý sbor vedený Marvánem se v dubnu roku 1993 s počtem

⁸¹⁸ Rozhovor s pastorem brněnského sboru AC, Františkem Apetauerem. 22. 05. 2006 - <https://apostolskacirkev.cz/zivot-cirkve/rozhovor-s-pastorem-brnenskeho-sboru-ac-frantiskem-apetauerem> (25. 11. 2018).

⁸¹⁹ Nedlouho po odchodu Apetauera do AC Jihlava, kde se stal pastorem, byl kázněn jeho druhý pastor Radim Fiedler.

⁸²⁰ Osobní svědectví autora.

⁸²¹ Biskup resp. v té době ještě předseda církve se z principu stavěl za autoritu zpravidla bez ohledu na okolnosti, pokud se tato autorita nedostala do konfliktu s autoritou vyšší.

⁸²² Osobní svědectví Miroslava Makovičky při rozhovoru s autorem v době po 2. rozdělení sboru.

⁸²³ NAVRÁTIL, Aleš. Dopis biskupovi AC. Olomouc, 7. 11. 1996.

cca 70 členů stal na dubnové pastorálce KS součástí denominace Křesťanská společenství⁸²⁴. První sbor vedený Apetauerem v počtu cca 170 členů setrval formálně v Apoštolské církvi.

Věroučná rovina rozdělení sboru

Do sborové knihovny, v té době ještě jednotného sboru, se těsně po sametové revoluci začaly hromadně objednávat tituly učitelů hnutí Víry, zejména Wolpharda Margiese a Kennetha Hagina, které začala ve velkém vydávat KMS resp. její později zaniklé vydavatelství Logos, později Altak. Sbor se začíná připravovat na probuzení a starší již na základě příkladu Křesťanských společenství plánují regionální strukturu městského sboru. V Brně se též začínají objevovat nová charismatická uskupení jako sbor Ježíš přijde, Křesťanské společenství a na poněkolidikáté se zdařilo založit Slovo života. Více o tom v článku „Hnutí Víry v Čechách a na Slovensku“⁸²⁵. Vlivem nových směrů se radikalizuje i doposud umírněná chválicí skupinka, a zejména díky učení o „chválách“ nabývá přesvědčení, že jako kněží uvádí lid do Boží přítomnosti. Pokud zpěváci prožívají uchvácení Duchem, cítí jako diskriminaci, když vedoucí shromáždění ukončí jejich produkci, aby mohlo následovat kázání. To je zcela v souladu s učením o Davidově stánku, kde levitě prorokují s hudebními nástroji a chvála je pojata jako cesta do Boží přítomnosti. Sbor pro toto učení našel i dogmatické zaštitění a vydává chválicí manuál „V trůnním sále Božím“⁸²⁶.

V pastorační se zhusta praktikuje exorcismus z křesťanů a na domácích skupinkách se vymítají nejen tělesné neduhy, ale i psychické sklony a zlozvyky, jako například komplex méněcennosti⁸²⁷. Rovněž se provádějí komplikované obřady „svazování“ a „rozvazování“ duchovních mocností. Někteří se démonů po vzoru manuálu od Dereka Prince zbavují hyperventilací. Přispívá k tomu i skutečnost, že vedení mládeže se ujímá dynamický vedoucí Petr K. a setkání mládeže místy téměř připomíná terapeutické kroužky se službou exorcismu⁸²⁸.

Vedle nové liturgie a démonologie se mění i antropologie. Přichází učení o „novém stvoření“ a „čistém srdci“, které se může jevit jako reminiscence wesleyánských kořenů letničního hnutí. Ovšem letniční, s důrazem na reformované pojetí křtu Duchem, tuto nauku takřka celosvětově překonali. Jenže „čisté srdce“ v tomto pojetí není ani důsledkem procesu posvěcení, jak učil Wesley, ale okamžitým důsledkem přijetí té správné nauky. Znovuzrozený křesťan zde již nehřeší, vše je učiněno nové, a pokud přece zhřeší, nebo má dokonce sklony hřešit opakovaně, kořenem obvykle bývá démon. V takovém případě následuje exorcismus. Nová antropologie spolu s démonologií tak tvoří uzavřený kruh a jedno v podstatě potvrzuje druhé.

V neposlední řadě se do centra kritiky dostává placení desátků, které je zde chápáno jako projev legalismu a starozákonní praxe. Někteří členové, kteří odešli z brněnské Apoštolské církve do

⁸²⁴ DITTRICH, Tomáš. AC2 → KS2. Život víry, č. 6, roč. 4., 1993, s. 171.

⁸²⁵ FRANC, Aleš. Hnutí Víry v Čechách a na Slovensku (1987 - 2011) - <https://www.apologet.cz/?q=articles/id/395-hnuti-viry-v-cechach-a-na-slovensku-1987-2011> (25. 11. 2018).

⁸²⁶ BECKOVI, J. a S., V trůnním sále Božím, Křesťanský život, Albrechtice, 1991.

⁸²⁷ Osobní svědectví autora.

⁸²⁸ Osobní svědectví autora.

Křesťanských společenství, proto po čase poukazují na to, že praxe, která byla zpočátku kritizována a která byla i důsledkem jejich odchodu, se nyní znova praktikuje, v čemž vidí opuštění původních ideálů⁸²⁹.

Celý věroučný spor lze nahlížet i na pozadí výměny názorů v Životě v Kristu. V říjnovém čísle roku 1992 Stanislav Bubik zveřejnil článek „Vyžeň otrokyni i jejího syna“, kde uvedl, že je třeba se vzepřít své staré přirozenosti, protože „*starý člověk velice nemiluje půst a proto, když mu chceš pomoc do hrobu, začni se pravidelně postit*“⁸³⁰. Učení hnutí Víry ale nic takového nepřipouští neboť vše je nové; nové stvoření, nové srdce a vše staré pominulo. Bubik ovšem pokračoval něčím, co způsobilo v řadách členů druhého sboru jako rozbuška. Napsal, že „*starý člověk nevychází jinak, jen skrze půst a modlitbu*“⁸³¹, což se přece týká démonů, nikoliv lidské přirozenosti. Mladí členové druhého sboru ústy svého pastora dále vznesli námitku, že pokud by apoštol Pavel řekl o sobě v přítomném čase: „*ale já jsem tělesný, zaprodaný hříchu...*“ znamenalo by to, že „*tento vítězný Kristus je tělesný, zaprodaný hříchu*“⁸³². Tato námitka se jeví jako nanejvýš opodstatněná z hlediska antropologie hnutí Víry, kde „nový člověk“ má již božskou přirozenost, je novým stvořením, a proto se v tomto světle jeví Bubikovy úvahy jako hrozné rouhání. Kristus přece nehřeší!

Na článek zareagoval Miroslav Makovička tvrzením, že Pán Ježíš vedl k zapření sebe sama a nesení kříže jako k trvajícimu zápasu. Je nasnadě, že božskou přirozenost, pokud by jí křesťan opravdu oplýval, netřeba zapírat. Nakonec Makovička správně odhalil i věroučnou příčinu sporu, mající kořen v charismatické orientaci: „*Je možné, že polemika, která zde vznikla, byla i určitým vyjádřením postoje vedení dnes již bývalého 2. sboru AC v Brně k Apoštolské církvi. Dnes je tento sbor druhým sborem Křesťanských společenství v Brně*“⁸³³. V tomto lze jistě Makovičkovi přitakat, neboť tento sbor se dostal pod vliv Haginových brožur, proti kterým se AC vymezovala, zatímco v KS se prostřednictvím KMS, která je vydávala, rychle šířily. Na druhou stranu Makovička takovou myšlenku negoval, když dodal: „*Pokud vím, tak se Apoštolská církev s Křesťanským společenstvím v otázkách učení nijak nerozchází a to ani v diskutovaném problému*“⁸³⁴. To ovšem byla pravda jen ohledně brněnského sboru, ale rozhodně zatím ne v rámci celé Apoštolské církve. Nakonec i Makovička na dubnové pastorálce KS, která byla otevřena k účasti dalším křesťanům, sdělil, že nebylo Boží vůlí se rozdělit a že vina byla na obou stranách. V posledku shrnul, že důvodem byla „*různost v učení a ve způsobu práce*“⁸³⁵.

Personální rovina rozdělení sboru

Někteří nahlíželi důvody rozdělení v tom, že tehdejší pastor sboru Pavel Marván se zhruba od roku 1991 dostával do stále většího sporu s Františkem Apetauerem a ostatními staršími. V jednom z čísel

⁸²⁹ Jednalo se o dopis bývalého člena AC, který s Marvánovou skupinou přešel do KS a který byl přečten Františkem Apetauerem starším sboru AC koncem 90. let.

⁸³⁰ BUBIK, Stanislav. „Vyžeň otrokyni i jejího syna“. Život v Kristu. roč. 4., č. 10. 1992, s. 4-5.

⁸³¹ BUBIK, Stanislav. „Vyžeň otrokyni i jejího syna“. Život v Kristu. roč. 4., č. 10. 1992, s. 4-5.

⁸³² MARVÁN, Pavel. HRUŠKA, Milan. Lze vyhnat starého člověka? Život v Kristu. roč. 5., č. 2. 1993, s. 4-5.

⁸³³ MAKOVÍČKA, Miroslav. Kolik andělů se vejde na špičku jehly? Život v Kristu. roč. 5., č. 6. 1993, s. 13.

⁸³⁴ MAKOVÍČKA, Miroslav. Kolik andělů se vejde na špičku jehly? Život v Kristu. roč. 5., č. 6. 1993, s. 13.

⁸³⁵ DITTRICH, Tomáš. AC2 → KS2. Život víry. č. 6, roč. 4., 1993, s. 171.

Sborových listů Marván přirovnal součinnost staršovstva k autu, kde svou službu v minulosti přirovnal k motoru a službu Františka Apetauera k brzdě. Ačkoliv nelze z tohoto článku jednoznačně vyčíst, že by Marván viděl brzdu jako něco nepotřebného, či dokonce nepatřičného, Apetauer zde spatřoval skrytou nárážku⁸³⁶. V té době se konala staršovstva až do ranních hodin, všichni se na konci setkání usmířili, ale napětí trvalo dále.

V létě roku 1991 vše kulminuje na sborové dovolené, kde polovina sboru s Pavlem Marvánem prožívala neobvyklé manifestace a během modlitební noci někteří padali na zem, což ve stejnou dobu postihlo i některé členky sboru, které se nacházely mimo modlitební místnost na asfaltové cestě. Dittrich viděl v této události počátek rozdělení sboru a tvrdil, že zbytek sboru byl k této zkušenosti zdrženlivý⁸³⁷. Marván i Apetauer však tuto interpretaci popřeli, protože duchovní manifestace „*padání pod Boží mocí*“ sbor díky své charismatické profilaci zažíval již dříve⁸³⁸. Marván také svědčil o svém posunu při účasti na vyučování zahraničních učitelů, kdy si uvědomil důraz na Večeři Páně, ke které je křesťan důrazně vyzván namísto odrazování a sebezkoumání pro svoji nehodnost, což mohlo souznít s učením o bezhříšnosti nového stvoření⁸³⁹. Konfrontace mezi Marvánem a ostatními staršími zašla až tak daleko, že Marván prohlásil, že starší nikdy nebyli vedeni Duchem svatým, za což se ovšem později před sborem písemně omluvil⁸⁴⁰.

Marván nebyl kritický jen k vedení brněnského sboru, ale dostával se do konfliktu i s vedením Apoštolské církve. Podle svědectví jeden zahraniční kazatel, který sloužil na jednom setkání církevních pracovníků a který možná ani nebyl o celé situaci zpraven, přistoupil k Marvánovi a prorocky mu sdělil: „*nebojuj, ale zemři*“⁸⁴¹.

V kuloárech se také mluvilo o sporu dvou silných osobností, Marvána s Apetauerem, které obě nedokáží být v jednom vedení. Pavel Marván měl na své straně šest vedoucích skupinek s podporou asi sedmdesáti členů spolu s deseti členy kazatelské stanice Bystřice nad Pernštejnem⁸⁴². František Apetauer měl na své straně ostatní starší, ale čelil velkému tlaku zejména mladých radikálních členů. Když měl například ve sboru kázání, čekala na něho pod kazatelnou fronta nespokojených členů, kteří jej napomínali za malou duchovnost nebo nebibličnost, kterou u něho shledávali. Rozšířilo se, že Apetauer je obsazen „*duchem manipulace*“, a někteří mu při pastoračním rozhovoru vyznávali, že z tohoto ducha mají obavy. Apetauer byl ve své službě jednotlivcům v pokoře ochoten zajít opravdu daleko a aby tuto jejich pochybnost odstranil, nechal je, aby se za něho nejprve modlili modlitbu za osvobození.

⁸³⁶ Jednalo se o článek v informačním materiálu sboru, který měl autor zapůjčen na krátkou dobu od Františka Apetauera za účelem sepsání historie sboru.

⁸³⁷ DITTRICH, Tomáš. AC2 → KS2. Život víry. č. 6, roč. 4., 1993, s. 171.

⁸³⁸ DITTRICH, Tomáš. Vznik KS2 Brno jinak. Život víry. roč. 4., září 1993, s. 270-271.

⁸³⁹ Jednalo se o článek v informačním materiálu sboru, který měl autor zapůjčen na krátkou dobu od Františka Apetauera za účelem sepsání historie sboru.

⁸⁴⁰ Jednalo se o dopis adresovaný prvnímu sboru Apoštolské církve po Marvánově odchodu. Dopis byl přečten na sborovém shromáždění členům sboru.

⁸⁴¹ Svědectví z rozhovoru s Michalem Beranem, tehdejším pastorem sboru v Českých Budějovicích, z první poloviny 90. let.

⁸⁴² DITTRICH, Tomáš. AC2 → KS2. Život víry. roč. 4., č. 6, 1993, s. 171.

Naplněné proroctví

Když už bylo oznámeno rozdělení sboru, před prázdninami roku 1992 navštívil sbor předseda církve Rudolf Bubik a prorocky sboru oznámil, že první sbor bude ohrožen vychladnutím a druhý sbor dalším dělením. Po následném rozdělení druhý sbor AC však záhy vzrostl o padesát lidí, z čehož třicet tvořili čerství konvertité. Podle názoru některých členů sboru byl ale Marván překvapen, že jej nenásledovala skupinka zpěváků, která se přidržela konzervativnější části sboru. Brzy se však naplnilo Bubikovo proroctví, když Marvánův sbor následně opustila zhruba polovina lidí a stala se součástí nově založeného Slova života. Sklíčený Marván proroctví zpětně chápal jako kletbu a někteří členové jeho sboru spekulovali, zda se Marván nevrátí do AC. Tím by naplnil další Bubikovo proroctví, když na Marvána apeloval, aby nepálil mosty, jelikož se do Apoštolské církve ještě vrátí. Podobně mluvil Bubik i o představiteli Křesťanských společenství Danu Drápalovi, který se měl dle jeho vize v budoucnu zřejmě rovněž stát členem Apoštolské církve⁸⁴³.

Pastor sboru v Českých Budějovicích Michal Beran pak viděl rozdělení sboru jako důsledek postoje výlučnosti, což sdělil v přítomnosti zástupců brněnského sboru. Apetauer tuto výtku uznal, a dokonce vznesl na adresu Berana poděkování, že měl tu odvahu to sdělit. Zřejmě byl také rád, že jako příčina nebylo nahlíženo rozdílné učení, jehož zkoumání se otevřeně a upřímně vyhýbal.

Odchod druhého sboru do Křesťanských společenství

Když se pak Marván rozhodl se svým sborem odejít do Křesťanských společenství, ke kterým měl zřejmě věroučně nejbliž, požádal vedení AC o požehnání. Dle jeho svědectví ho neobdržel, protože podle Bubika by se jednalo o akt „vydání do Božích rukou“. Podle Apetauera však sbor požehnání obdržel⁸⁴⁴. Když byl sbor přijímán do KS, Apetauer na dubnové pastorálce KS prohlásil, že „*je lépe aby byli pod KS než pod nikým*“⁸⁴⁵. Z hlediska časového horizontu se ovšem Bubikovo druhé proroctví vzhledem k Marvánovi zatím nenaplnilo, ten se do AC nevrátil, a zdá se, že se dokonce děl pravý opak. Brněnský sbor KS posloužil mnohým členům AC, kteří zde později hledali útočiště – jak sami prohlašovali - před autoritativním vedením brněnského sboru AC například v době druhého rozdělení. Jiní sem odešli relativně nedávno.

Další vývoj následnického sboru Apoštolské církve

Nicméně charismatické směřování si ponechal i sbor, který zůstal v Apoštolské církvi. Ukazuje to například i jeden z jeho učitelů, podílejících se na vyučování ke křtu, když uvedl, že základy výuky těch, kdo mají být nově pokřtěni, vycházejí z díla Dereka Prince⁸⁴⁶. Apetauer, který se stal pastorem sboru, začal mnohem důrazněji než dříve klást důraz na domácí skupinky a akcentovat vůdčí úlohu sborových autorit. Věřil, že Bůh mu dává vizi pro sbor jako Mojžíši pro Izrael, která je pak skrze poradce vedoucích

⁸⁴³ Osobní svědectví autora na základě rozhovoru s Rudolfem Bubikem z druhé poloviny 90. let.

⁸⁴⁴ Ke konfrontaci obou interpretací mezi Marvánem a Apetauerem došlo při setkání staršovstev AC a KS počátkem nultých let poté, co se zdálo, že Torontské požehnání tyto hnutí nově sblíží, k čemuž nakonec nedošlo.

⁸⁴⁵ DITTRICH, Tomáš. AC2 → KS2. Život víry. roč. 4., č. 6, 1993, s. 171.

⁸⁴⁶ SKÁLA, Vít. Vyučování v Brně. Život v Kristu. roč. 6., č. 5., 1994, s. 7.

skupinek promulgována k jednotlivým vedoucím skupinek a následně až k jednotlivým členům. Tuto vizi tvořila skripta pro fungování skupinkových sborů ze sboru švýcarského apoštola Wernera Kniesela. V rámci pyramidálního uspořádání sboru chtěl obnovit institut „generálního úklidu“, přičemž zpovědníky měli být vedoucí skupinek. Stejně jako předtím Fabián, i nyní se vyskytli lidé, kteří se obávali ustavení úřadu zpovědi. Apetauer však věřil v dobré ovoce dané praxe, a to i přes skutečnost, že kdysi vedoucí sboru (kterého nejmenoval) vyrazil jeho „zpovědní tajemství“ a o vyznaném hříchu mluvil jako o přetrvávající věci. Apetauer pak řekl, že by se to nemělo stávat, ale že daná věc, pokud k ní dojde, by měla vést člověka do pokory⁸⁴⁷. Rudolf Bubik nebyl volbou Apetauera do čela sboru příliš nadšen, protože si byl - dle svého vyjádření - vědom jeho sklonů k autoritářství a sám by rád na místě pastora viděl Miroslava Makovičku, ale rozhodnutí sboru respektoval.

Vladimír Novák, který již několik let nebyl členem sboru a neměl zřejmě ponětí o jeho nové, pyramidální struktuře, vyprávěl sen. Na Životského 10 došlo ke zboření modlitebny a namísto ní zde stála vysoká pyramida, na jejímž vrcholku stanul vedoucí sboru. Novák obcházel několikrát základnu a kladl si otázku, jak může vedoucí z té výšky vůbec vidět, co se dole děje. Pokud se jednalo o pravdivé proroctví, pak pastor byl skutečně velmi překvapen, když zjistil, že se vůči jeho jednání zformovala opozice, jejíž síla ho překvapila svojí razancí⁸⁴⁸.

Když se pak v roce 1994 objevilo Torontské požehnání, Apetauer zde viděl příležitost k oživení, a proto s částí sboru navštívil shromáždění Claudio Fraidzona v Příbrami, pořádané KMS, v jejímž užším výboru stanul. Starší sboru ovšem odmítli pozvání vedoucích z Vinice, kde se Torontské požehnání zrodilo, a které zprostředkovávala KMS.

Apetauer ovšem odmítal charismatický radikalismus, a ačkoliv se vědomě vyhýbal rozsuzování učení, koncipoval veřejný dopis Ulfu Ekmanovi, kde ho konfrontoval s jeho fabulacemi ohledně počtu uzdravených v Brně na jeho evangelizacích. Později dokonce souhlasil, aby byly ze sboru vyřazeny knihy Wolpharda Margiese a Kennetha Hagina, a před sborem veřejně vyzval k navrácení knihy Tomáše Dittricha „Ze smrti do života“, kde autor rozvíjel teorii výkupného ďáblů. Prožíval pak ovšem boje, zda jednal správně, a k navrácení knihy nakonec nedošlo, krom začernění jediné věty v textu. Dittrich poté Apetauerovi sdělil, že jedná jako Rudolf Bubik, který se v té době charismatickému učení dokázal vymezit⁸⁴⁹. Dvojí autorita KMS a AC, první přirozená a druhá instituční, byla pro Apetauera zřejmě v té době věcí, se kterou trvale bojoval. Nelibě nesl, když někteří členové sboru mluvili například s Rudolfem Bubikem bez toho, aby on mohl tyto rozhovory ovlivnit⁸⁵⁰. Obecně se pak akce KMS staly preferovanými před akcemi AC, jak vyplývá i ze svědectví, která se nachází v kapitole popisující další rozdělení brněnského sboru.

⁸⁴⁷ Tuto věc autor slyšel od Apetauera opakovaně.

⁸⁴⁸ Novák o této věci mluvil již po druhém rozdělení sboru v roce 1997, kdy on sám začal navštěvovat oddělený sbor Františka Paly, a z jistého popudu došlo k setkání vedoucích obou společenství.

⁸⁴⁹ Svědectví autora z rozhovoru s Miroslavem Makovičkou.

⁸⁵⁰ Opakovaná osobní zkušenost autora z let 1993 - 2001.

Do sboru v té době přišel nový pomocný kazatel Josef M., jehož kázání dávají sboru vzpruhu a lidé se začínají těšit na biblické hodiny. I Josef M. se záhy dostává do sporu s pastorem. Nebyl zdaleka sám. Starší v pastorevých jednáních začínají cítit nátlak, ale zatím se zdráhají jakkoliv zakročit.

Sbor nadále pokračoval v evangelizacích na brněnském náměstí Svobody a v roce 1993 vznikl evangelizační tým z téměř nových členů, který pravidelně každý čtvrtek pořádal evangelizace, kterých se stále účastnilo několik desítek až stovek posluchačů. Zájemci byli poté zváni na následné biblické hodiny, které se konaly hned po těchto shromážděních v aule Masarykovy univerzity a později na Životského 10. Apetauer sice evangelizacím nebránil, ale ani je nepodporoval. Evangelizace se totiž setkaly s kritikou ze strany členů KS Brno, kteří byli přesvědčeni, že je třeba na náměstí prezentovat kvalitní hudební produkci a že evangelizace dělají Bohu ostudu. Evangelizace pak byly oslabeny i tím, že někteří členové týmu se začali zabývat pantomimou, a nakonec převážila vnitřní dramatická činnost a zaujatost touto činností před samotnou evangelizací. Apetauer spíše toužil následovat dotazníkovou metodu evangelizace, kterou sboru nabídl tehdy člen užšího výboru KMS Jan Klas, a nelibě nesl kritiku evangelizací ze strany charismatiků.

V informačních listech byl pastor charakterizován jako ten, kdo je pro ovečky ochoten až extrémní obětí, ale má sklony k autoritářství. Článek kupodivu prošel do tisku⁸⁵¹. Ovšem díky pastorevu stále dominantnějšímu vystupování a zdánlivé nezastupitelnosti, kdy začíná vše řídit a kontrolovat, sbor začal pociťovat napětí. Na sborové hodině je pastor v zimě roku 1995 poslán bleskovým a nečekaným hlasováním vyvolaným Emanem B. starším na „nucenou“ dovolenou na Slovensko, aby si tam odpočinul. Eman B. sdělil, že sbor potřebuje učitele a evangelistu a že jimi pastor František není. Narážel zřejmě na jeho dominanci. Podle Karla H. si byl pastor této věci vědom a chtěl proto rozšířit staršovstvo, na které by delegoval část svých pravomocí⁸⁵². Měl k tomu vyhlédnuté dva bývalé členy JB v Liberci, v jejímž čele stál apoštol Evald Rucký, který byl jeho duchovním vzorem a měl tudíž zřejmě záruku ve správném nasměrování sboru. Jednalo se právě o Karla H. a Petra J. Těmito dvěma členy chtěl později nahradit dva stávající revoltující starší. Po návratu pastora z Tater se sbor rychle pak ocitá na prahu dalšího rozdělení.

⁸⁵¹ Autorem článku byl Zbyněk Pejchal a vyšel někdy okolo roku 1995.

⁸⁵² Karel, H. Dopis biskupovi církve. Brno, blíže nedatováno, 1996.

Vyloučení a včlenění sboru AC Brno

Motto:

Mnozí mě pomlouvají, že prý je jasné: „Rudek se vždy postaví za pastora.“ Odpovídám: „A mám jinou možnost?“ Já toho pastora ustanovuji a tím ho stavím pod Boží autoritu. Já ho pak musím brát. Není to tak jednoduché ani pro mě, protože jsem ve službách Boha živého. Já musím přijímat jeho principy a ty taky.

(Bubik R., emeritní biskup AC)

Stížnost proti starším nepřijímej, leda na základě výpovědi dvou nebo tří svědků. Ty, kteří hřeší, kářej přede všemi, aby se báli i ostatní. Zapřísahám tě před Bohem a Kristem Ježíšem a před vyvolenými anděly, abys takto postupoval bez předpojatosti a nikomu nestranil.

(1Tm 5,19–21)

Považte, jak malý oheň může zapálit veliký les! I jazyk je oheň. Je to svět zla mezi našimi údy, poskvňuje celé tělo a ničí celý náš život, sám podpalován pekelným plamenem. Všechny druhy zvířat i ptáků, plazů i mořských živočichů mohou být a jsou kroceny člověkem, ale jazyk neumí zkrotit nikdo z lidí. Je to zlo, které si nedá pokoj, plné smrtonosného jedu.

(Jk 3,5–8)

Úvod

Popis druhého rozdělení sboru AC Brno je natolik komplexní a komplikovanou záležitostí, která citelně ovlivnila budoucí směřování Apoštolské církve, že pro snadnější orientaci bude dobré zmínit nejprve kostru celého příběhu. Ta by mohla čtenáři umožnit zasazení jednotlivých událostí a jejich popisu do celkového rámce příběhu:

V roce 1996 došlo k vyvrcholení delšího sporu mezi pastorem sboru Františkem Apetauerem a pomocným kazatelem Josefem M. Ten nakonec napsal starším dopis s prosbou o řešení, a o sporu informoval i biskupa církve Rudolfa Bubika. Na setkání staršovstva, v přítomnosti seniora JM oblasti Františka Cupala včetně biskupa církve, pak vyjádřili dva ze tří starších pastoroři nedůvěru. To však k odvolání nestačilo, neboť netvořili potřebné tři čtvrtiny nutné k jeho odvolání. Pastor proto prostřednictvím seniora následně vyzval dopisem sbor k hlasování ohledně důvěry v jeho úřad, ovšem nesdělil žádný důvod. Uvedl pouze, že dva z celkového počtu čtyř starších mu vyjádřili nedůvěru. Pokud by sbor pastora potvrdil, museli by tito starší odstoupit.

S daným postupem ovšem starší nesouhlasili, jelikož neviděli hlasování bez uvedení důvodů jako správné. Naopak řešení, že odstoupí buď pastor, nebo oni, pokládali za krok k následnému rozkladu

sboru. V patové situaci se proto i s pastorem obrátili na Radu církve a žádali o ustavení komise, která by prověřila spor mezi Apetauerem a Josefem M. Vedení sboru se však již jevílo jako nefunkční, a proto správou nad sborem byl pověřen senior oblasti František Cupal. První a druhý pastor byli dočasně postaveni na úroveň zbylých starších.

Komise skutečně byla ustavena a po vyslechnutí svědků a prostudování materiálů uznala pastorovo pochybení a navrhla smírné řešení, případně vyjádření nedůvěry pastorovi. Starší zvolili variantu vyjádření nedůvěry, ale pastor rozhodnutí nepřijal, uvedl další skutečnosti a odvolal se. Bylo mu vyhověno a následovalo druhé šetření, kdy komise pastora potvrdila. Komise pak rozhodla i o odstoupení jednoho ze starších, Františka Paly, a to nejméně na dva roky, jelikož se začal kriticky angažovat na celocírkevní úrovni ze své funkce zástupce biskupa (viz kapitola Křesťanský život). Komise rovněž doporučila, zda by si Josef M. neměl najít civilní zaměstnání.

Starší ovšem pastorovi nadále nedůvěřovali a odmítli závěry komise akceptovat, protože navíc – podle nich – překročila svůj mandát. Následoval kompromisní návrh ze strany Rady AC, který umožňoval Palovi setrvat ve funkci staršího, pokud se vzdá svých celocírkevních funkcí. To bylo pro Palu i starší nepřijatelné, a proto byl celý sbor vyloučen z Apoštolské církve. O Josefovi M. biskup prohlásil, že na sebe svojí kritikou vztáhl prokletí. Jelikož sbor potřeboval získat právní subjektivitu kvůli rozdělení majetku, rozhodl se vstoupit do Křesťanských společenství.

Po vyloučení sboru ale bývalý druhý pastor Miroslav Makovička začal mít problémy s Palovou kritičností církve a biskupa a mj. s hledáním sekulární právní pomoci. S dalšími vedoucími vyloučeného sboru proto přijal podmínky Rady AC, vyloučili Palu z vedení sboru a iniciovali návrat skupiny do Apoštolské církve. To ovšem Pala s dalším starším, Pavlem Buraiem, odmítli a jako nástupci původního sboru vědomě zůstali ve stavu vyloučení. Fakticky vyloučený Pala byl dán Radou církve do kázně a prohlášen za lháře a pomlouvače, který až do doby pokání přestává být bratrem. Oba sbory pak pokračovaly ve své činnosti. Jeden v rámci Apoštolské církve a druhý zcela nezávisle.

Následující podrobnější popis se snaží rozepsat celé pozadí, jednotlivé kroky a reakce. Písemnosti, které jsou zde citovány, byly dány Radou církve k nahlédnutí okruhu lidí, který je možno klasifikovat jako „širší veřejnost“. Stejně tak zveřejnění dokumentů bylo písemně a veřejně přislíbeno i Františkem Palou. Autor byl v roce 1997 Apoštolskou církví pověřen, aby z daných dokumentů, které mu tehdejší biskup AC věnoval, vypracoval kritický elaborát. Nyní se zdá, že by doba více než dvaceti let mohla být dostatečná k tomu, aby na celou věc bylo možné nahlédnout kriticky a s nadhledem.

Jelikož není cílem řešit jednotlivé osoby, jsou zde jména tehdejších svědků a účastníků zmíněna pouze ve zkratce a není je nezúčastněnými osobami možné identifikovat. Pouze lidé, kteří byli v té době představiteli sboru a církve a stáli alespoň v úřadu staršího, jsou jmenováni plnými jmény, a to z hlediska zachování kontinuity s dalšími kapitolami této knihy. Pro hlubší porozumění celé události je nezbytné přečíst si zároveň kapitoly Křesťanský život a Vývoj učení o delegované autoritě. Obě se obsahově i časově vztahují k dané problematice.

Neobvyklé shromáždění

Dne 8. 6. 1996, v podstatě přesně čtyři roky po prvním rozdělení, byli účastníci nedělní bohoslužby seznámeni se zněním dopisu seniora Jihomoravské oblasti Františka Cupala. Ve skutečnosti byl autorem dopisu první pastor brněnského sboru František Apetauer, který jej Cupalovi zformuloval⁸⁵³.

Apetauer zde ústy seniora Jihomoravské oblasti sboru oznamoval, že po delší době nejednoty dva ze čtyř členů staršovstva Pavel Burai a František Pala vyslovili v přítomnosti biskupa církve „svůj nesouhlas se službou pastora sboru“. Z dopisu plynulo, že tento nesouhlas byl vyslovením nedůvěry, které bylo ovšem z důvodu nenaplnění kvora $\frac{3}{4}$ k odvolání pastora nedostatečné. Vedení není jednotné, a proto má být dne 28. 6. 1996 svoláno sborové shromáždění, které má hlasovat o důvěře pastorovi.

V dopisu bylo dále sděleno, že pokud bude pastor v hlasování potvrzen, „bratři, kteří nemají pastorovu důvěru, nebudou moci dále ve vedení sboru zůstat“. Členové byli v dopise vybízeni, aby se neptali po důvodech:

„Proto Vám tímto sděluji všechny nezbytné informace a současně Vás také vyzývám, abyste nehledali další informace od lidí, nerozebírali s jinými tuto situaci, ale abyste se každý den před Bohem vážně modlili, zda Bůh vašeho pastora do sboru povolal, či nikoli, zda se za něho staví, či nikoli a zda je váš pastor hoden vaší důvěry. Podle toho dejte také svůj hlas pro, či proti. Nenechte se ovlivnit nikým z lidí“.

Dopis dále připomínal vidění biskupa AC o sboru v Brně, v němž nad sborem visel černý mrak, a Bůh biskupovi řekl, že jde o kritičnost a podezírání, které do sboru bude chtít zasít ďábel. Pastor v dopise poznamenal, že toto vidění Bůh biskupovi dal, aby nikdo nebyl tímto vírem nepravosti stržen⁸⁵⁴.

Dále se zde psalo, že shromáždění, které v dané věci rozhodne, by mělo být co nejkratší a starším by nemělo být umožněno své obvinění vůči pastorovi zdůvodnit:

„Věřím, že by nemělo smyslu, abychom dávali prostor jednotlivým stranám ke zdůvodnění svých postojů. Vždyť nebudete volit politické vůdce, ale vyjadřovat, na kom vidíte boží povolání. Prokažte tedy, že důvěřujete Bohu“.

V závěru dopisu bylo uvedeno, že s dopisem byl seznámen i biskup Apoštolské církve, který s ním souhlasí. Později, když byl Apetauer za tento počín kritizován, uvedl, že jednal ve stresu a zkratkovitě⁸⁵⁵.

Po přečtení dopisu a skončení shromáždění byli lidé zmatení a viditelně dezorientováni. Mnozí se dožadovali, aby jim bylo řečeno, proč má být pastor odvolán. Argumentovali, že Ústava AC udává jasné důvody pro odvolání, a ty jim nebyly sděleny. Necháпали, proč se nemají vyptávat a hledat informace „u lidí“, ale pouze si vyprosit na Bohu zjevení, což jim bylo doporučeno. Není divu, že tento dopis vyvolal další otázky a zmatek. František Pala situaci komentoval, že absence informací a tlak na jednotu bez

⁸⁵³ PALA, František. Dopis biskupovi AC. Brno, 26. 6. 1996.

⁸⁵⁴ Podle informací biskupa se jednalo o vidění „cyklónu“, který střídavě přelétal od modlitebny na Životského, k domu na Doležalově ulici, kde bydlel pastor Apetauer.

⁸⁵⁵ Zdena, P. Dopis Radě AC. Brno, 10. 8. 1996.

možnosti názorové plurality „*ted' právě... tento vír nepravosti* [který byl avizován biskupovým viděním] *roztáčí*“⁸⁵⁶.

Když vyšlo veřejně najevo, že autorem dopisu je ve skutečnosti František Apetauer, Pala biskupovi adresoval dopis, v němž se ho otázel, zda opravdu s Cupalovým [potažmo Apetauerovým] dopisem souhlasí, a to s dovětkem: „*Žasnu, že toto se děje pod Tvým jménem*“⁸⁵⁷. Někteří později uvedli, že biskup požadoval, aby se důvody žádosti o pastorovo odvolání „*pravdivě řekly a to těmi, kterých se to týká*“⁸⁵⁸.

Většina členů ovšem vůbec neměla ponětí, že se jednalo o vyvrcholení vlekoucího se sporu ohledně pastorova jednání s Josefem M, který sepsal dne 10. 5. 1996 dopis starším sboru, a který obdržel i biskup. Lidé ani netušili o postupné a dlouhodobé eskalaci napětí mezi Františkem Apetauerem a Rudolfem Bubikem; později mezi Františkem Palou a Rudolfem Bubikem a v posledku samozřejmě mezi Františkem Palou a Františkem Apetauerem. Vznikl tak trojúhelník, kdy jednotlivé strany stály proti sobě, i když v minulosti tomu tak zdaleka nebylo.

Pojetí autority v celé AC nedovolovalo tyto spory otevřeně ventilovat. Jednota byla chápána jako podřízenost autoritě, která se veřejně projevuje podporou s absencí možnosti prezentace odlišného pohledu. Dokládá to i zápis ze staršovstva již zde dne 27. 5. 1996 v přítomnosti seniora oblasti Františka Cupala, který této situaci předcházela, a kde se zapovídá sdělovat byť osobní názor, krom jednotného stanoviska:

„Bratři si uvědomili, že každý jednal sám za sebe. Nikdo nebude veřejně vynášet svůj osobní názor, aby nebyl dáván špatný příklad pro nejednotnost, aby toho nemohl někdo zneužít. Sporné věci se budou řešit na staršovstvu a budou se přednášet ujednocená stanoviska“⁸⁵⁹.

Dopis Františka Paly

Dne 12. 6. 1996, sepsal František Pala dopis biskupovi, kde komentoval jeho roli v dané kauze. Uvedl, že během setkání dne 8. 6. 1996, na jehož základě došlo k sepsání dopisu Františka Cupala, se starší měli vyjádřit ohledně důvěry pastorovi. Dostali však jen 10 minut podle hesla „*aby se vlk nažral a koza zůstala celá*“. O námitkách Josefa M, které celé krizi předcházely, se nemluvilo a „*spravedlnost, právo a čest*“ tak šly stranou. Pala v dopise biskupa obvinil ze zavádění „*demokracie do církve*“ neboť o pravdě se nehlasuje, ale pravda se dokazuje. Uvedl, že se s Pavlem Buraíem zastává Josefa M., kterému „*byla v církvi způsobena křivda*“ a biskup je postaven před volbu jako Pilát, neboť v církvi jsme již po staletí svědky toho, že je „*trestán, bičován, křižován, vylučován, postihován člověk, který se staví za pravdu*.“ Biskup je pro svůj nejednoznačný postoj nařčen ze zastávání Pilátova „*morálního nihilismu*“, protože se vyjádřil ve smyslu „*Pepa má svou pravdu a František má svoji pravdu*“.

⁸⁵⁶ PALA, František. Dopis biskupovi AC. Brno, 12. 6. 1996.

⁸⁵⁷ PALA, František. Dopis biskupovi AC. Brno, 26. 6. 1996.

⁸⁵⁸ Josef, M. Dopis biskupovi AC. Brno, 12. 6. 1996.

⁸⁵⁹ PALA, František. Zápis z Rady starších spolu se seniorem oblasti F. Cupalem. Brno, 27. 5. 1996.

Postojem biskupa je dle Paly „bezzásadovost“, a ačkoliv sám zřejmě ví, kde je pravda, volí „širokou cestu“. Pala poté „výzvu“ nehledat další informace ohledně dané věci interpretoval jako „přísný zákaz hledat informace“. Dopis vedle Piláta v dané souvislosti zmiňuje dále Goebbelse, Svědky Jehovovy a jiné sekty, „vymývání mozků“ nebo dobu komunismu. Nakonec je v dopise naznačena i možnost dohry u Ministerstva kultury pro porušování „lidských práv“ ze strany možné iniciativy nejmenovaného bratra. Pala však slibuje, že se zasadí, aby k tomu nedošlo.

Pala dále uvedl, že není jeho cílem odvolat pastora sboru, ale řešit „toliko námitky Josefa M. k Františkovu jednání“, k čemuž nedošlo. Biskupem bylo podle Paly rovněž přislíbeno, že se Josef bude moci vyjádřit k celé situaci před hlasováním, ale rozhodnutí seniora oblasti, které formuloval František Apetauer, to nyní znemožňuje. Závěrečná věta dopisu prozrazuje i hlubší rovinu celé skutečnosti: „Milý Rudku, pokud mne již nepotřebuješ, a jsem ti vlastně na obtíž, rozhodni se brzy a propusť mne ze všech služeb, které se tě nějak dotýkají“. Pala v dopise rovněž uvedl, že za dané situace – pro své svědomí – nebude respektovat informační embargo a bude lidem informace poskytovat⁸⁶⁰.

Porušení informačního embarga

Přes to, že bylo zjevně přáním Františka Apetauera, aby k posuzování jeho jednání před sborem vůbec nedošlo, byl to nakonec on sám, kdo toto informační embargo dne 16. 6. 1996 porušil jako první. Na shromáždění, které vedl, dal příležitost poradkyni vedoucích sborových skupinek Lence J. k tomu, aby vyjádřila stanovisko biskupa. V té době se totiž konala každoroční konference o domácích skupinkách ve Švýcarsku, odkud pastor transferoval model skupinkového sboru a aplikoval jej v Brně. Na této konferenci byl přítomen i budoucí kandidát do staršovstva Karel H. Podle informací výše jmenovaných byli tito biskupem pověřeni, aby tlumočili jeho stanovisko, které mělo znít:

„Bratr Rudek řekl, že asi... tak nějak: Ta situace ve staršovstvu byla už delší dobu napjatá. Biskup i senior oblasti se snažili tuto situaci řešit tím, že mluvili s bratry staršími s cílem tuto věc vyřešit nějak v klidu. To se nepodařilo, protože na posledním setkání Rady starších dva bratři navrhli odvolání pastora, ale k tomu je třeba tříčtvrtinová většina, což nebyla... Došlo ke svolání sborového shromáždění, které má rozhodnout, jak řešit tuto věc... No a biskup se podřídí rozhodnutí sborového shromáždění. Osobní postoj bratra Bubika je takový, že neshledává u Františka ani jeden z důvodů, který je uveden v Ústavě AC pro odvolání pastora... příčinu této averze vidí v averzi dvou bratrů starších vůči pastorovi“⁸⁶¹.

Stanovisko starších sboru

Po těchto událostech následoval dne 17. 6. 1996 dopis starších Miroslava Makovičky, Pavla Buraie a Františka Paly, ve kterém uváděli, že jsou „zcela zásadně proti hlasování o důvěře v pastora, které nutně povede k rozdělení sboru“ neboť „žádný takový podnět nevznikli“. Požadují toliko, „aby byla

⁸⁶⁰ PALA, František. Dopis biskupovi AC. Brno, 12. 6. 1996.

⁸⁶¹ Zpráva biskupa AC k situaci brněnského sboru: vzkaz ze Švýcarska [audiokazeta]. Shromáždění sboru AC v Brně, 16. 6. 1996.

spravedlivě řešena stížnost bratra Josefa M. vůči způsobu jednání pastora“. V dovětku dopisu je poté rukou Františka Paly dopsáno, že se starší spolu s pastorem dohodli na zřízení tříčlenné komise, která by celou záležitost prošetřila a kam navrhuji Milana Bubana, Bohuslava Wojnara a Pavla Čepa (jako náhradníky S. Cichého a B. Sikoru). Zároveň se zavazují, že „*starší i pastor budou rozhodnutí této komise respektovat*“⁸⁶².

Tato komise, ačkoliv Ústava Apoštolské církve žádnou kárnou, smířčí ani vyšetřující komisi v té době neznala a Řád církve ještě neexistoval, byla skutečně později ustavena. Tím v podstatě nastala další rovina tohoto sporu, která překročila místní sbor a oblast a stala se v jistém smyslu krizí celé církve.

Důvod hlasování o důvěře

Teprve nyní se začínají dostávat členům sboru informace, jejichž obsah vedl k otevřenému konfliktu. Co tedy způsobilo tak prudkou odezvu, v níž náhle, během jediného měsíce, figurují starší sboru, pastor, senior oblasti a biskup a nyní i speciální vyšetřovací komise? Co bylo předmětem stížnosti Josefa M. a o jaké jednání pastora se jednalo? Klíčem je zde dopis Josefa M. starším sboru ze dne 10. 5. 1996. Zdá se, jakoby se jednou z hlavních pomyslných rozbušek stala věta pastora sboru adresovaná Josefu M., kterou Josef M. interpretuje jako obvinění „*z nečistoty a demagogie*“⁸⁶³.

Dopis Josefa M.

Akcent Františka Apetauera na skupinkovou strukturu vedl k tomu, že noví členové sboru byli přijímáni jen tehdy, pokud navštěvovali nějakou skupinku a vedoucí této skupinky se musel podpisem zaručit za to, že jsou k přijetí do sboru duchovně způsobilí. Vedoucím skupinky byl i Josef M., který dal své dobrozdání jedné kandidátce členství, která v té době navštěvovala jeho skupinku. Ve svém dopise starším zde dne 10. 5. 1996 Josef M. uvedl, že dotyčná je:

*„člověk, který upřímně věří v Pána Ježíše Krista. Je pravdou, že některým otázkám následování Pána, např. i otázce zapojení se do sboru ne zcela rozuměla. O tom jsem s ní mluvil a jasně jsem jí položil důraz, aby se vzdala části svých dobrovolných aktivit ve prospěch společenství ve sboru“*⁸⁶⁴.

I přes zapojení do skupinky – podle Josefa M. – kandidátka se k přijetí do sboru nezdála pastorovi dost zralá. Vyskytla se u ní i specifická okolnost, která mohla být brána jako bránící uvědomit si v plnosti důsledek členství ve sboru. Josef M. v telefonickém rozhovoru pastorovi sdělil, že pokud byla pokřtěná, nevidí důvod, aby slib, který ji ohledně vstupu do společenství dal, nyní bral zpět. Na to měl pastor odpovědět, že pokud Josef M. podepsal její přihlášku, pak „*za sestru ručí*“. To však Josef M. odmítl s tím, že za vstup do sboru ručí starší, nikoliv on, který pouze podepsal přihlášku „*jako vedoucí skupinky, a [přihlášku] podstoupil vyšší autoritě*“.

⁸⁶² MAKOVÍČKA, Miroslav, Pavel BURAI a František PALA. Stanovisko starších brněnského sboru k řešení krizové situace. Brno, 17. 5. 1996.

⁸⁶³ Josef, M. Dopis starším sboru AC Brno. Brno, 10. 5. 1996.

⁸⁶⁴ Josef, M. Dopis starším sboru AC Brno. Brno, 10. 5. 1996.

Celý spor se poté nesl – v podání Josefa M. – o tom, zda je možné přijmout za člena sboru člověka, kterého církev pokřtila, či zda je třeba ještě nějakého dalšího stupně k přijetí. Josef M. argumentoval, že není možné odmítnout člověka, který oblékl Krista (Ga 3,27–28) a že by další selekcí církev vytvářela „výběrový klub“. Na to, opět v interpretaci Josefa M., pastor odpověděl, že je „demagogický“. Josef M. dále oponoval, že zárukou za sestru může být její maminka, která je věřící. Apetauer měl odvětit: „*to je nečistě! To je nečistý způsob! Jsi demagogický! To nemá smysl, necháme rozhovoru!*“

Josef M. vzhledem ke svým dřívějším uváděným zkušenostem proto pastora požádal, aby mu dal své obvinění písemně, což pastor odmítl s tím, že by musel celý rozhovor přesně tlumočit. Josef M. se proto rozhodl celou věc sepsat a poslat starším. V dopise uvedl:

„Protože bratr František se mnou podobnými, násilnými způsoby jedná už více než rok, prosím vás, bratři, abyste se celou záležitostí zabývali, neboť starší „nemá být zlostný... rváč“ nýbrž „...dobrý, rozvážný, zdrženlivý“ (Tt 1,7–8)“⁸⁶⁵.

V závěru Josef M. uvádí ochotu k nesení křivdy i k pokání, pokud bude vědět z čeho. Břemeno, které na něho pastor vkládá, se mu zdá často „těžko k unesení“. Tento dopis Josef M. dne 28. 5. odeslal i biskupovi církve s tím, že je pro něho „každé další setkání s Františkem Apetauerem opravdu traumatizující“. Omlouvá se, že přidělová biskupovi starosti, a celou věc poroučí do Božích rukou⁸⁶⁶.

Odpověď Františka Apetauera

Odpověď Františka Apetauera, rovněž písemná, na sebe nenechala dlouho čekat. Ve svém dopise ze dne 19. 5. 1996 potvrdil, že se inkriminovaný rozhovor odehrál a sebekriticky uznal své emotivní jednání, k němuž se nechal unést. Projevil touhu se kdykoliv, i v budoucnu, omluvit. Ohledně rozhovorů s Josefem M. uvedl: „*Přiznávám, že jsem při těchto rozhovorech nezůstal klidným, že jsem se nechal vyprovokovat k emotivním reakcím. Nejsem z toho vůbec šťastný*“. Ohledně celé záležitosti napsal, že danou sestru znal a nebyl si jist, zda je již „*srdcem připojena ke sboru*“. Pokud by Josef M. potvrdil svůj podpis, případně potvrdil ochotu jej ještě zvážit, byla by celá věc vyřešena. Podle Apetauera však Josef M. „*namísto toho zpochybnil a převrátil snad každou větu*“, kterou on vyslovil. Apetauer později mluvil i s kandidátkou samotnou a ona sama „*chce ještě svůj vstup do sboru odložit*“.

Apetauer dále kladně kvituje, že se mezi Palou a Josefem M. začal formovat úzký bratrský vztah, nicméně konstatuje, že díky tomu je ovšem Josef M. ve svých postojích posílen a s politováním zaznamenává zhoršený vztah mezi jím a Palou. Jako chybu vidí, že Josef M. byl předčasně povolán do služby pomocného kazatele na plný úvazek.

Poté se Apetauer vyjadřuje k samotné osobě Josefa M., kterému již v minulosti podle svého vyjádření věnoval nadstandardní péči, ale později se prý Josef M. začal uzavírat. Má ale nyní spoustu nápadů, často užitečných, ale namísto „*vyslechnout*“ očekává „*poslechnout*“ a není ochoten realizovat jiný nápad, než jeho vlastní. Přístup Josefa M. zabíral Apetauerovi mnoho času, a proto byl „*nucen začít*

⁸⁶⁵ Josef, M. Dopis starším sboru AC Brno. Brno, 10. 5. 1996.

⁸⁶⁶ Josef, M. Dopis biskupovi AC. Brno, 28. 5. 1996.

užívat svého práva nadřízeného vůči podřízenému, což však pro [Josefa M.] bylo naprosto nepřijatelné pro jeho chápání rovnostářského bratrství“.

Apetauer dále apeloval na zaměstnanecké vztahy v církvi a na vykazatelnost Josefa M. vůči své osobě a uvedl, že „*falešným pojetím bratrství a jakési „dobrovolnosti“ ve službě i v zaměstnaneckém vztahu v církvi je poznamenáno mnohem více bratří, takže vyžadování vykazatelnosti je mnohými vykládáno jako nekřesťanská tvrdost“*. Problém Josefa M. má spočívat v tom, že není ochoten jít cestou „*poddávání se pod mocnou ruku Boží“*, což Apetauer chápe jako podřizování se starším (1 Pe 5,5–6), není ochoten „*přijmout roli podřízeného postavení“* a „*sloužit určitý čas vizi jiného služebníka a připravovat se tak na vlastní službu“*. Ve službě nemůže mít místo ani „*nepravý soucit ani lidské sympatie a antipatie, ale v pravdě bratrské jednání“*.

Pro časté konflikty byl poté k pracovním schůzkám přizván i M. Makovička. Nyní ovšem Josef M. odmítá s Apetauerem další jednání pro „*vyvíjení nátlaku“* a „*jednání z pozice vyššího vůči nižšímu*“⁸⁶⁷.

Z hlediska celého principu je však nejpodstatnější poslední část dopisu. Uvádí se zde, že na setkání vedoucích skupinek zde dne 13. 5. 1996⁸⁶⁸ se mělo mluvit o osobní evangelizaci s využitím semináře Wernera Kniesela v Kolíně. Apetauer výslovně apeloval na to, že skupinky řídí osobně, že tato koncepce byla staršími odsouhlasena a zdůrazňuje, že vyučování Kniesela bylo přijato celou církví. Na setkání, na které mají starší přístup, ačkoliv tak podle něho již po mnoho měsíců nečiní, však došlo k incidentu. Josef M. na vyučování vedoucích skupinek nedodržel jeho zadání držet se Knieselových materiálů, a dokonce opakovaným vstupem do diskuse „*smetl [pastorovy] argumenty“*.

K Josefovi M. se v diskusi podle Apetauera připojila i manželka jednoho ze starších sboru, což považuje za „*politováníhodné*“, a vyjadřuje podiv, že se starší v diskusi nepostavil na jeho stranu. Apetauer celý incident komentoval slovy:

*„Jednak byl Josef pověřen vyučovat [na setkání] o osobní evangelizaci s využitím semináře s W. Knieselem v Kolíně. I když zadání nedodržel, považoval bych to, co přinesl, za dobrý úvod k tomu, co mělo být řečeno. Kdyby ovšem elegantně, opakovaným vstupem do diskuse nesmetl mé argumenty (přestože vyučování bratra Kniesela bylo přijato celou církví). Politováníhodné je, že se k tomu připojila i manželka přítomného staršího, který se sám také v diskusi přidal na stranu těchto oponentů. A i když jeho vstup byl spíše předznamenáním hlubší neseznámenosti s přednášenou problematikou, už samotný fakt, že se rázně nepostavil proti zpochybňování vize sboru, je zarážející“*⁸⁶⁹.

Práce skupinek, kterou řídí samotný pastor, a daná vyučování o nich, jsou podle Apetauera zcela koncepční a „*nejsou to náměty k diskusi“*. Diskuse sice může být, ale „*má být především vedena zkoumáním, jak co nejlépe dosáhnout realizace vyučované problematiky“*. Pastorova vize je pak vizi staršovstva a předpokládá se ochota „*prověřených služebníků pochopit a přijmout vizi pastora a tím i Rady starších“*. Co se týká manželek starších, Apetauer předpokládá „*že budou příkladem pro jiné v podpoře vize vedení sboru“*. Josef M. má proto pastorovu vizi „*všemi silami podporovat“*. Tento

⁸⁶⁷ APETAUER, František. Dopis biskupovi AC. Brno, 28. 5. 1996.

⁸⁶⁸ Toto datum zmiňuje ve svém dopise Josef M. In Josef, M. Dopis vyšetřovací komisi. Brno, 21. 6. 1996.

⁸⁶⁹ APETAUER, František. Dopis biskupovi AC. Brno, 28. 5. 1996.

incident je dle Apetauera jen krůčkem k tomu, aby Josef M. „zneužil delegované autority, která mu byla dána“ a žádá pro Josefa M. postih:

„Proto musím upozornit, že pokud by [Josef M.] nepřijal v těchto zmíněných případech porušení pracovní kázně napomenutí, bylo by zřejmě nezbytné uplatnit sborovou kázeň podle § 5 Ústavy a bylo by také prakticky nemožné, aby mu byla nadále ponechána odpovědnost za polovinu skupinek ve sboru“⁸⁷⁰.

Josef M. později, v dopise vyšetřovací komisi, podrobněji vysvětloval, o co se jednalo. Na základě Knieselova vyučování se měl na domácí skupince zavést „papír“, kam budou členové skupinek zapisovat jména nevěřících, za které se mají modlit. Do prvního sloupce se měla napsat jména členů skupinky, do druhého těch, o kterých se domnívají, že uvěří a do třetí těch, u kterých předpokládají, že neuvěří. Poté se, podle Josefa M., „na každé skupince tento papír vytáhne a 10 – 15 se budeme bavit o tom a modlit se za to“. Josef M. následně na vyučování sdělil, že členové se mají modlit za nevěřící ze srdce, kvůli Bohu, a že tato forma samo o sobě nic nevyřeší a lidé to pak mohou dělat jen pro formu. Otevřeně sdělil, že to na své skupince zavádět nehodlá⁸⁷¹.

V dochovaném písemném stanovisku je i kritika Josefa M. k tzv. „*formuláři pověření do služby*“, který Apetauer zavedl pro uvádění služebníků v církvi. Josef M. si není vůbec jist, zda takovýto formulář, kde je „*příliš mnoho*“ textu, bude „*povzbudivý*“. Je zde kritizován již úvod, kde je citován verš „*kdo chce být mezi vámi největším...*“; dále okázalost, kde forma převládá obsahem. Je kritizována věta, že „*míra tvé duchovní autority bude růst úměrně tomu, jak se budeš podávat Kristu a jeho tělu*“, což podle Josefa M. zní v takovém rámci poněkud škrobeně a formálně. Je zde rovněž nevhodné slibovat služebníkům, že jim bude „*přednostně*“ věnována pastorační péče, jelikož ta má být věnována přednostně „*nejslabším*“. Josef M. pak vidí jako nevhodné formulace typu „*Zároveň od tebe očekáváme, že budeš: 1), 2), 3) ... jelikož lidi je třeba mnoho povzbuzovat*“. Josef M. zde věnoval rozboru pouhých čtyř odstavců podrobný dvoustránkový elaborát, kde nesouhlasil prakticky s celou formulací, kterou Apetauer navrhl. Nakonec uvedl, že by doporučoval uvnitř sboru od takových formulářů pro „*laické pracovníky*“ raději upustit. Pozoruje zde cizorodý vliv, když uvádí:

„Vidím zde silný vliv ze Západu, neboť tam se takovéto formy pověřování s cílem pojistit si loajalitu a závaznost pověřovaného praktikují a přenáší se to i do jinak svobodomyšlných charismatických kruhů. (Skutečná autorita však není založena na papíře)“.

Josef M. vidí smysl podobného dokumentu u pracovníka v dobrovolné službě tehdy, pokud by k výkonu své služby potřeboval jednat jménem církve. Pověřená osoba tím doloží, že „*není samozvanec, ale že za ní stojí církev. Pak ovšem musí být takového pověření velice stručné*“⁸⁷².

⁸⁷⁰ APETAUER, František. Dopis biskupovi AC. Brno, 28. 5. 1996.

⁸⁷¹ Josef, M. Dopis vyšetřovací komisi. Brno, 21. 6. 1996.

⁸⁷² Josef, M. Přípomínky k formuláři pověření do služby. Nedatováno.

Reakce Josefa M.

Reakce Josefa M. na Apetauerův dopis byla rychlá. Přesně za týden po Apetauerově dopisu, dne 26. 6. 1996, Josef M. odesílá další dopis. I on, stejně jako Apetauer, připouští svůj podíl viny a vyjadřuje touhu přijmout případné napomenutí. Domnívá se, že Apetauer „svým jednáním selhal jako pastýř a starší Božího stáda, a dokonce se dopouštěl hříchu“. Josef M. zde popisuje svůj dvouletý vztah k pastrovi, který zakončuje devítibodovým obviněním:

1. pastor se dopouštěl svým jednáním vůči Josefovi M. psychického nátlaku;
2. nazýval jej demagogickým a demagogem;
3. umlčoval jej v hovoru a býval zlostný;
4. Josef M. byl vyzván, aby se Apetauerovi poddal nebo odešel jinam, aniž by uvedl příklad nepoddanosti;
5. dopouštěl se manipulace skrze manželku Josefa M.;
6. vedl ho k podrobení se jemu, namísto toho, aby jej vedl pod vládu Boží;
7. umlčoval jej a nedával mu prostor k vysvětlení;
8. bezdůvodně jej obvinil z nečistoty a nečistých způsobů;
9. naprosto změnil jeho podmínky práce a namísto hledání vztahu zavedl čistě úřední metody jednání⁸⁷³.

Apetauer v dopise biskupovi ovšem uvedl, že se k „*drtivé většině výroků*“, které mu v tomto dopise Josef M. připsal, „*odmítá hlásit*“⁸⁷⁴.

Snaha o usmíření

Dne 30. 5. 1996 pak požádal Josefa M. o rozhovor František Cupal, senior oblasti, který jej ubezpečil, že se celá věc v církvi řeší a vedl jej k tomu, aby vůči pastrovi učinil vstřícný krok. Dne 31. 5. 1996 volá tedy Josef M. Apetauerovi a sděluje mu, „že *ne vždy při jednáních s [Apetauerem] stál v pravé pokoře*“. Apetauer to podle Josefa M. uvítal a žádal jej o odpuštění, že se „*nechal unést*“⁸⁷⁵. Ve svém dopise biskupovi církve z 6. 6. 1996 Apetauer potvrzuje, že Josef M. se mu, po rozhovoru se seniorem oblasti Františkem Cupalem „*telefonicky omluvil za nedostatek poddanosti*“⁸⁷⁶. Celá událost tímto mohla skončit, ale neskončila. Byl to teprve začátek konfliktu.

Pozadí konfliktu

Sled následujících událostí je natolik komplikovaný, že může být užitečné se nyní trochu blíže podívat nejen na lidské reakce, které – jak přiznávají oba aktéři – mohou být vypjaté a zkratkovité, ale mnohem důležitějším se zde může jevit i věroučná podstata daného konfliktu. Tu si ovšem jednotlivé strany, zdá se, příliš nepřipouštěly. Závěr dopisu Františka Apetauera pak ukazuje skutečné jádro sporu daného

⁸⁷³ Josef, M. Dopis vyšetřovací komisi. Brno, 21. 6. 1996.

⁸⁷⁴ APETAUER, František. Dopis biskupovi AC. Brno, 6. 6. 1996.

⁸⁷⁵ Josef, M. Dopis vyšetřovací komisi. Brno, 21. 6. 1996.

⁸⁷⁶ APETAUER, František. Dopis biskupovi AC. Brno, 6. 6. 1996.

konfliktu. Jde o rozdílná pojetí eklesiologie resp. pojetí autority. Retrospektivně zde lze rozeznat stejný konflikt ve vztahu „*mistr vs. učedník*“ resp. „*podřízený vs. nadřízený*“ (včetně pojmu „*vykazatelnosti*“), který byl o jednu dekádu dříve nalezen v tzv. Pastýřském hnutí, a který vedl i k jeho rozpadu. Je zde ovšem rovina teoretická, kde by se snad Josef M. a Apetauer, jak uvidíme později, shodli. Vždyť oba byli stoupenci učení Watchmana Nee o „*delegované autoritě*“. Jenže odlišně se zřejmě prakticky cítí ten, kdo v Neeho konceptu stojí v úloze „*mistra*“, a odlišně ten, kdo je v roli „*učedníka*“.

Jinak tomu ovšem bylo na úrovni František Pala vs. František Apetauer. Pala byl svého času klasickým letničním, původně pastorem brněnského sboru, který měl kořeny v baptizmu, a tudíž sboru nebylo striktní pojetí autority vlastní. Pala byl rovněž tím, kdo pro celou AC představoval hráz proti charismatickému učení. Inicioval například překlad apologetických knih „*Jiné evangelium*“ a „*Svrabí avé uši*“, zatímco Apetauer patřil v AC mezi nejvlivnější stoupence KMS, která kritizované nauky šířila. Konflikt ohledně importu charismatické eklesiologie v podání Knieselových manuálů musel vnést mezi oba vedoucí nevyhnutelný nesoulad. Pro svoji umírněnost ve vykonávání autority v době, kdy vedl sbor, měl Pala i sympatie ostatních starších, kteří byli pamětníky jeho kazatelství, zatímco Apetauerův razantní postoj nesli těžce⁸⁷⁷.

Nakonec je zde Rudolf Bubik, který byl ve svém učení o autoritách konzistentní. I on stál v linii učení Watchmana Nee, kterého považoval za velkého Božího muže⁸⁷⁸. Prakticky všechny nauky o autoritě, o kterých prohlašoval, že mu je zjevil Bůh, lze nalézt v Neeho knize „*Duchovní autorita*“⁸⁷⁹. A tak zatímco v pojetí autority lze zpětně vidět shodu mezi Bubikem a Apetauerem, v oblasti kritiky dalšího charismatického učení (tedy s výjimkou pojetí autority) si byl Bubik blízký s Palou.

Jinými slovy biskup, stejně jako charismatické hnutí, zastával Neeho učení o delegované autoritě, ale vždy v rámci denominace. Charismatici ovšem denominace neuznávali a učení o delegované autoritě odvozovali od apoštolského úřadu, který je z jejich pohledu naddenominační. Proto zřejmě biskup neměl problém s Knieselovým učением, pokud bylo implementováno a praktikováno v rámci vlastní denominace a upevňovalo i jeho autoritu. To, že by někdo jiné důrazy exportoval do jiných tradic, se však u Bubika nesetkávalo s pochopením⁸⁸⁰.

V době vypuknutí konfliktu mezi Apetauerem a Josefem M. se navíc církve začala otevírat i Torontskému požehnání. Josef M. v jednom ze svých dopisů, popisujících genezi konfliktů s Apetauerem, uvedl, jak se díval na video s Claudio Freidzonem, aby si udělal svůj názor ohledně „*nové vlny*“, která v té době zatím nedorazila do naší země⁸⁸¹. Těsně před vypuknutím konfliktu pak Apetauer odjel se skupinou křesťanů do Příbrami, kde Freidzon kázal a Apetauer se vzkládáním rukou snažil přenést požehnání i na členy sboru⁸⁸².

⁸⁷⁷ Miroslav Makovička v této době Palu žádal, zda by se mohl vrátit do služby pastora sboru.

⁸⁷⁸ BUBIK, Rudolf. Skutky apoštolské: slavné dědictví Božího lidu a jak z něj čerpat. Albrechtice: Křesťanský život, 2005.

⁸⁷⁹ NEE, Watchman. Duchovní autorita. 1. čes. vyd. Překlad František Pala, Jan Žák. Albrechtice: Křesťanský život, 1996, 186 s.

⁸⁸⁰ Bubik měl před Knieselem varovat Jakob Zopfi.

⁸⁸¹ Josef, M. Dopis starším brněnského sboru. Brno, 26. 5. 1996.

⁸⁸² Osobní svědectví budoucího staršího sboru Petra J. po návratu ze shromáždění s C. Freidzonem v Příbrami.

Po příjezdu do Brna bylo jedno nedělní shromáždění vyhrazeno svědectví, kde někteří lidé mluvili o tom, že jim zkoumání neobvyklých jevů nejprve bránilo přijmout požehnání, ale když viděli nadšení svých autorit, posléze se otevřeli a prožili změnu i oni. Nakonec se vzkládáním rukou sloužilo všem, kteří po stejném požehnání zatoužili i v Brně. Vůči Torontskému požehnání se Pala, a zprvu i Bubik, vyhraňovali, což zřejmě rovněž přispělo k eskalaci napětí. Naproti tomu Apetauera plně zaměstnávalo, jak uchopit a promulgovat přicházející probuzení a „*nepoddanost*“ Josefa M. ho v tom zřejmě musela zdržovat⁸⁸³. V této době se začal modlit i za 200 nových členů⁸⁸⁴.

Celé brněnské dění je proto třeba též chápat i na pozadí věroučného střetu mezi klasickým pentekostalismem Bubika a Paly a Apetauerovou charismatikou profilací. Dopis Josefa M. je možná i katalyzátorem daného sporu, který nakonec vedl k rozdělení sboru. Na konto duchovního vlivu Torontského požehnání, na které během brněnské krize biskup změnil názor⁸⁸⁵, je mimo jiné patrně možné přičítat i skutečnost, proč se nakonec Bubik postavil na stranu Apetauera a potvrdil jeho autoritativní pojetí sboru, ačkoliv měl dříve mnohem bližší vztahy s Františkem Palou⁸⁸⁶. Podstatné aspekty vztahu Pala – Bubik jsou zmíněny v kapitole „*Křesťanský život*“. Podrobnější informace viz níže.

František Apetauer a Rudolf Bubik

Vztah mezi biskupem církve Rudolfem Bubikem a pastorem brněnského sboru Františkem Apetauerem nebyl vždy idylický a prošel delším vývojem.

Úloha KMS

Apetauer byl charismatikem, později zvoleným do UžV KMS, tedy charismatické organizace, která kritizovala denominační uspořádání církve a Apoštolská církev se často dostávala pod zorný úhel její kritiky. To mělo samozřejmě vliv na Apetauera, který později sám přiznával, že biskup AC byl na setkáních UžV KMS kritizován zejména Oldřichem Kadlecem a Evaldem Ruckým. Sám nositel vize KMS, Dan Drápal, sdělil, že i František Apetauer byl vůči biskupovi AC na půdě KMS kritickým⁸⁸⁷, i když později, když stěžejní činovníci KMS soukromě nesouhlasili s jeho postupem v oblasti řešení sporu s Josefem M., jasně deklaroval podřízenost Bubikově autoritě (viz dále). Brněnský sbor měl tudíž jakousi formální autoritu *de iure*, v níž byl spatřován biskup a Rada církve, a stínovou autoritu *de facto*,

⁸⁸³ Podle svědectví Josefa M. si pastor stěžoval na to, že ho dohadování s ním stojí mnoho času.

⁸⁸⁴ Osobní svědectví autora ze shromáždění v AC Brno, kde pastor tuto svoji touhu veřejně sdělil.

⁸⁸⁵ V osobním rozhovoru autorovi například Zdeněk Vojtíšek sdělil, že byl velice překvapen, jak jednoznačně se biskup AC stavěl proti Torontskému požehnání, zatímco později vystupoval na jeho obhajobu. Stejně tak osoby spjaté s evropským pentekostalismem svědčily, že Bubik se v počátcích tohoto hnutí postavil jasně proti němu.

⁸⁸⁶ Na tento aspekt lze usuzovat i na základě osobního rozhovoru autora s biskupem.

⁸⁸⁷ Odpověď na otázku tazatele během přednáškového cyklu „*Káva o páte*“, který probíhal s cílem založit v Brně nezávislý sbor, který neoficiálně vedl Josef M. (přednášky se konaly mezi daty 19. 9. 2011 – 15. 7. 2012).

kterou byla KMS, pod jejímž vlivem byl Apetauer dokonce samotným biskupem shledán⁸⁸⁸. Sbor se tak – zatímco široce participoval na akcích KMS – dostával v rámci své denominace do izolace⁸⁸⁹.

Apetauer byl rovněž horlivým stoupencem učení Dereka Prince, kterého v ČR popularizoval Dan Drápal a jehož učení o překonání denominačních bariér a sjednocování sborů na charismatickém principu zřejmě přispělo k formování vize KMS⁸⁹⁰. Z Princeho učení Apetauer hojně čerpal inspiraci ke svým kázáním a na jednom shromáždění počátkem devadesátých let prohlásil, že Prince je osvědčeným autorem, jehož knihy je možné bez obav zakupovat do sboru⁸⁹¹. A, jak již bylo uvedeno, byli to rovněž apoštolové KMS, u nichž Apetauer hledal zpočátku pomoc při řešení konfliktu s Josefem M., když s druhým pastorem Miroslavem Makovičkou navštívili mezidenominační charismatickou „pastorskou skupinku“. Tito činovníci však – přes Apetauerovo zklamání – nepodpořili jím zvolený postup a doporučili mu odstoupit. Když tato skutečnost později vešla ve známost, měla tak velký vliv, že charismaticky orientovaní členové sboru, Petr J. a Jiří M., doporučili Apetauerovi, aby jako pastor odstoupil⁸⁹².

Na preferenci Apetauera v jeho směřování skrze KMS nepřímě upozornil ve svém spise i Josef M., ačkoliv sám Drápala respektoval. Uvedl, že se se svojí manželkou zúčastnil konference Tabernakl v Českém Těšíně v době, kdy byl Apetauer s dalšími členy sboru na konferenci KMS v Praze. Na tuto konferenci Josef M. se svojí manželkou s vědomím Apetauera jako dva účastníci z AC Brno dostali sponzoring. Po návratu z konference KMS v Praze, podle Josefa M., pastor vyhlásil, že: „...*tato konference znamenala přelom v historii našeho národa. Mrzí mně proto, že někteří se řídili vlastním rozumem a dali přednost jiným akcím*“. Josef M. pochopil, že se jednalo o něho a sdělil pastorovi, že konference v Českém Těšíně pro něj byla přínosem a že při volbě konference spočinul v Boží vůli. Dostalo se mu, v jeho interpretaci, následující odpovědi: „*Když se v srdci ustavíš na nějaké cestě, ukáže ti Pán, co chceš. Kdybys byl srdcem při mně, jel bys do Prahy*“⁸⁹³.

Eklesiologie Wernera Kniesela

Vize skupinkových sborů, což byla další třetí plocha mezi Apetauerem a dalšími aktéry konfliktu v Brně, byla rovněž charismatická. Logicky proto zapadala do jeho eklesiologie. Proto Knieselovy konference v Curychu, které rozvíjely mj. skupinkovou strategii Yonggi Cho, byly pro Apetauera nanejvýš důležitými. Když Curych navštívil právě Cho, dal Apetauer přednost dané akci před setkáním Rady AC, což Rudolf Bubik nelibě nesl⁸⁹⁴. Zde stojí za připomenutí, že Apoštolská církev se v roce

⁸⁸⁸ Tomu nasvědčuje i skutečnost, že při řešení důsledků brněnské krize byl Apetaurovi uloženo skončit svoji činnost v UŽV KMS.

⁸⁸⁹ Na skutečnost, že je sbor v rámci AC izolován, poukazoval ve svém dopise i Josef M. In Josef, M. Dopis starším brněnského sboru. Brno, 26. 5. 1996.

⁸⁹⁰ FRANC, Aleš. Charizmatická církev sjednocení? Praha: vydavatelství ECM Ječná, 1998.

⁸⁹¹ Očité svědectví autora článku ze sborového shromáždění.

⁸⁹² Toto Apetauer sdělil z kazatelný směrem k prodejce knih Janě J. v roce 1994 poté, co kritizoval knížku Tomáše Dittricha „*Ze smrti do života*“ a žádal o jejich vrácení vzhledem k obsažené herezi o „*Kristově duchovní smrti*“. Zároveň sdělil, že Dereka Prince je možné objednávat bez výhrad.

⁸⁹³ Josef, M. Dopis starším brněnského sboru AC. Brno, 26. 5. 1996.

⁸⁹⁴ Ze svědectví člena Rady AC zde Bubik měl na adresu Apetauera s nadsázkou pronést, že tomu klukovi snad dá domácí vězení.

1996 od konference s Yonggi Cho v ČR distancovala, a to především zásluhou Františka Paly, který přeložil stať z knihy Davida Hunta „*Svod křesťanství*“, která se věnovala právě učení Yonggi Cho⁸⁹⁵.

Vnášení charismatických nauk a orientace na KMS působila pnutí nejen ve vztahu s biskupem, ale i s konzervativními sbory. Zdá se, že teprve brněnská krize přivedla Apetauera k tomu, že hledal záštitu u biskupa AC, ke kterému dokonce v průběhu konfliktu na čas odjel. Zaštítění biskupovou autoritou dávalo Apetauerovi záruku, že touto krizí projde vítězně. Biskup se totiž z principu svého chápání autority obvykle stavěl za autoritu s výjimkou, kdy se autorita sama postavila vůči němu, jako to bylo při prvním rozdělení v Brně. Jelikož z brněnských starších měl k biskupovi vždy nejbližší František Pala, který byl ovšem nyní s biskupem ve sporu právě ohledně pojetí autority, mohl se nyní Apetauer svým vstřícným krokem směrem k biskupovi o jeho autoritu plně opřít. Od dob brněnské krize si pak Apetauer zakládal na tom, aby měl biskupovu podporu a jeho kroky byly vždy biskupem formálně zaštitěny.

František Apetauer a Josef M.

Ačkoliv konflikt ve sboru byl způsoben na základě událostí popsanych ve výše uvedených dopisech, i vztah Apetauer vs Josef M. měl svojí historii. Následující popis vývoje vztahu mezi Apetauerem a Josefem M. je rekonstruován z několika dopisů, které byly oběma adresovány biskupovi církve, starším sboru a vyšetřovací komisi. Relevanci daných výpovědí lze často opřít pouze o svědectví jedné strany, pokud ji v následujícím dopise nepotvrdí i strana druhá. Jak už to v daných sporech bývá, lze poskytnout jen selektivní výběr hlavních bodů formou citované korespondence.

Příchod Josefa M. do brněnského sboru a první konflikt

Josef M. přišel do Brna z Kroměříže koncem května roku 1993. Podle Františka Apetauera Josefovi M. vstup do sboru „*po jeho předchozím zmitání se výrazně prospěl a jeho obdarování především ke službě vyučování je opravdu výrazné*“⁸⁹⁶. V červnu roku 1994 nastoupil na plný úvazek jako pomocný kazatel. Josef M. svědčí, že mezi ním a pastorem nebyl „*podstatnější problém*“ a že se snažil pastorevi vycházet vstříc⁸⁹⁷.

Nicméně již v dubnu roku 1995 Josef M. Apetauera dle veršů Mk 18, 15–18 napomenul mezi čtyřma očima za hříšné jednání⁸⁹⁸. Přesně za rok, v dubnu 1996, Josef M. Apetauerovi sdělil, že jeho způsoby jako obviňování a umlčování ho silně traumatizují a trvá mu dva dny, než se z „*toho dá zase dohromady*“. Miroslav Makovička pak podle Josefa M. na staršovstvu Apetauera napomenul a Apetauer se pak Josefovi M. omluvil⁸⁹⁹. Apetauer ovšem zpětně viděl povolání Josefa M. do služby jako předčasné a napsal, že bylo motivováno tím, že nebyl k dispozici nikdo vhodnější na uvolněné placené místo a „*byla by škoda této možnosti nevyužít*“⁹⁰⁰.

⁸⁹⁵ Palův vliv na distancování se od konference potvrdil autorovi v osobním rozhovoru i Rudolf Bubik, který z této skutečnosti – později nebyl nikterak nadšen.

⁸⁹⁶ APETAUER, František. Dopis Radě starších sboru AC Brno. Brno, 25. 5. 1996.

⁸⁹⁷ Josef, M. Dopis starším brněnského sboru AC. Brno, 26. 5. 1996.

⁸⁹⁸ Josef, M. Dopis biskupovi AC. Brno, 12. 6. 1996.

⁸⁹⁹ Josef, M. Dopis vyšetřovací komisi. Brno, 21. 6. 1996.

⁹⁰⁰ APETAUER, František. Dopis Radě starších sboru AC Brno. Brno, 25. 5. 1996.

Příčinou stupňujícího se konfliktu bylo, že pastor se podle Josefa M. začínal stále více zajímat o strukturu sboru, což je podle něho „*věc potřebná, ale ne prvořadá*“. Nepodařilo se mu ale s pastorem domluvit ohledně jeho námitek, a proto mu na jeho radu své připomínky poslal písemně⁹⁰¹. Ve vysvětlujícím dopise Josef M. uvedl, že ve sboru je napětí mezi „*strukturou a spontánním životem sboru*“. Aby doložil, že mu ve sboru chybí vzájemný „*duchovní život*“ jeho členů, citoval zde jím respektovaného Watchmana Nee. Celkem pak Josef M. Apetauerovi vytkl čtyři body:

1. kázání ve sboru chybí žité réma. Pokud je stanoven text předem, bývá to pro něho obtížné.
2. V kázáních chybí osobní příklad, „*jak jsem tuto věc prožil*“.
3. Lidé ve sboru potřebují delší čas promýšlet věci, které jsou jim předloženy na sborové hodině, aby věděli, že je jim nasloucháno.
4. Sbor je příliš izolován od ostatních sborů AC.

Podle Josefa M. ve sboru začalo vzrůstat pastorovo autoritářství a po výše uvedeném dopisu začaly mezi oběma narůstat konflikty. Josef M. nelibě nesl, když mu pastor zadával témata kázání stylem „*mluv o tomto a řekni toto*“, neboť toužil být osloven přímo Pánem a podobně tomu mělo být i při pastoraci. Rovněž se cítil nadmíru úkolován ve věcech, které nezvládal, jako například účetnictví. Apetauerova obrana na jeho kritiku měla spočívat v tom, že začal uplatňovat princip jednoho muže, vůdce, kterému „*věci ukazuje Pán a my se máme modlit a důvěřovat, že ho Pán povede správně*“. Josef M. zde ovšem nekritizoval princip delegované autority. Ten ostatně hájil i jím respektovaný Watchman Nee. Vadila mu spíše etika jeho naplňování: „*fungovalo by to, kdyby to byl [Apetauer] člověk zlomený, nedoufající v sobě a citlivý na Ducha svatého, což by se muselo projevit na ovoci Ducha*“, napsal. S Apetauerovou vizí, která tkvěla v systému či struktuře, neměl „*žádný problém*“, ale způsob naplňování nemohl podporovat⁹⁰².

Učednický vztah

Následující vývoj událostí je možné pochopit zřejmě jen z pohledu učení Watchmana Nee (a potažmo i učení Dereka Prince), přičemž prvního oba respektovali. Jinak lze jen stěží pochopit, že Josef M., který měl problém s etikou pastorovy autority, celou situaci řeší tím, že přijal jeho nabídku „*vstoupit s ním do učednického stavu*“ a stát se (jeho) učedníkem⁹⁰³. A to i přes to, že Josef M. nedávno pastora napomenul „*z psychického nátlaku*“. Proto nijak nepřekvapuje brzké rozčarování Josefa M. nad výsledkem „*nové kvality*“ jejich vzájemného vztahu, kdy záhy došel k závěru, že „*Františkovo pojetí učednictví bylo opravdu šokující*“. Apetauer mu měl sdělit, že se mu má nejprve vydat tak „*jak se vydává manželka muži*“⁹⁰⁴ a má se stát „*jeho ocásek, aby to bylo vidět*“, přičemž „*nesmí přemýšlet, ale*

⁹⁰¹ Josef, M. Dopis starším brněnského sboru. Brno, 26. 5. 1996.

⁹⁰² Josef, M. Dopis starším brněnského sboru. Brno, 26. 5. 1996.

⁹⁰³ Josef, M. Dopis starším brněnského sboru. Brno, 26. 5. 1996.

⁹⁰⁴ Toto pojetí učednictví má svůj původ v charismatickém hnutí, k němuž Apetauer citelně inklinoval. Letniční církev Assemblies of God toto pojetí zřetelně kritizovala slovy: „A ještě jiní používají analogii mezi poslušností manželky vůči jejímu manželovi. Ale to je v Bibli použito jako vzor pro podání se církve Kristu a nikoliv pro poddání se jednoho věřícího druhému. Takovéto použití je hrubou desinterpretací této analogie. In The discipleship and submission movement General Presbytery of the Assemblies of God August 17, 1976, Position Papers.

důvěřovat, že on [František] už ví, co je třeba se mnou řešit a při mně změnit“. Ačkoliv Apetauer použil trochu expresivnější vyjádření, nijak principiálně nepřekročil charismatické „učednické“ pojetí. Po opakovaných neshodách pak Josef M. uvedl, že mu pastor sdělil:

„Dostal ses do pasti. Jsi v pasti. Máš několik možností, jak celou situaci vyřešit. Bud' se mi poddáš, nebo půjdeš jinam, nebo...“ zůstalo nevyřešeno“⁹⁰⁵.

Později si Josef M. stěžoval i na to, že po něm chtěl pastor výkazy práce a že jeho vytíženost na večerních sborových akcích, které měl z principu povinné, mu bránila trávit čas s jeho manželkou.

Asistence starších

K dalším rozhovorům byl z iniciativy Josefa M. přizván i druhý pastor sboru Miroslav Makovička a pastor měl tyto rozhovory opakovaně vůči Josefovi M. končit tím, že jej nazval „*demagogickým*“⁹⁰⁶. Z jednoho takového setkání, které proběhlo dne 4. 6. 1996, tedy čtyři dny před tím, než byl na shromáždění přečten dopis seniora oblasti, si Josef M. pořídil stenozáznam. Apetauer v něm na Josefovi M. požadoval, aby podporoval jeho službu a prohlásil, že základem jejich vycházení jsou dobré pracovní vztahy, s čímž Josef M. nesouhlasil, protože by si poté mohl pastor „*požadovat cokoli*“. Obvinil pak Apetauera, že se při podobných rozhovorech „*dopouští nátlaku*“ a Josef M. chtěl proto v diskusi pokračovat jen před staršími sboru. Apetauer však v rozhovoru pokračoval a připomněl Josefovi M., že na setkání vedoucích skupinek nebyl ochoten jeho službu podpořit, za což si zaslouží „*vážné napomenutí*“. Josef M. měl celkem pětkrát zopakovat, že se chce držet sdělení Františka Cupala věc nijak „*nerozdmýšlovat*“, ale pastor se do něho „*obouval čím dál víc*“⁹⁰⁷. Josef M. dále sdělil, že Apetauerovo jednání s lidmi „*je hříchem*“, což Apetauer popřel.

Celý rozhovor se pak ubíral v duchu, kdy Apetauer v podání Josefa M. uvedl, „*že je jeho přímým nadřízeným, a tak to bude muset zůstat*“, přičemž Josef M. souhlasil, ale dodával, že „*v zaměstnání si nemohou nárokovat jeho svědomí*“ a že nebude podporovat pastora ve věcech, pokud v nich on, Apetauer, „*nestojí v Kristu*“. Apetauer podle Josefa M. odpověděl, že tímto argumentem se dá zpochybnit cokoli a „*říct o čemkoli*“, že v tom on, Apetauer, „*nestojí v Kristu*“, ale on přece nežádá o podporu v hříšných věcech. Nakonec se oba domluvili na odchodu Josefa M. ze služby na plný úvazek ve sboru, s možností stát se vedoucím stanice v Tišnově⁹⁰⁸.

Apetauer výše uvedený rozhovor potvrdil s tím, že v rozhovoru sdělil Josefovi M. i potřebu řešení v pracovní oblasti, kde podle jeho názoru problémy začaly a Josef M. mu měl odvětit, že nemůže jeho službu „*podporovat, pokud nebude v Kristu*“. Apetauer souhlasil, že pokud by jeho služba „*vedla k hříchu*“ nebo byla vedena „*hříšným způsobem*“, což je podle Apetauera „*biblicky měřitelné*“, pak by ho skutečně Josef M. podporovat nemohl. Jinak může být „*služba v Kristu*“ pouze věcí odlišného názoru. Apetauer rovněž zpochybnil stenografický záznam Josefa M. s tím, že „*byl psán jednostranně*“.

⁹⁰⁵ Josef, M. Dopis starším brněnského sboru. Brno, 26. 5. 1996.

⁹⁰⁶ Josef, M. Dopis starším brněnského sboru. Brno, 26. 5. 1996.

⁹⁰⁷ Josef, M. Dopis vyšetřovací komisi. Brno, 21. 6. 1996.

⁹⁰⁸ Rozhovor mezi pastorem Františkem Apetauerem a Josefe M. za přítomnosti M. Makovičky zde dne 4. 6. 1996. Stenografický záznam Josefa M.

Podle Apetauera pak i svědek celého rozhovoru, Miroslav Makovička, „vyjádřil... *Josefovi své zklamání nad jeho přístupem k celému rozhovoru od jeho počátku.*“ Apetauer se nyní obává narušení jednoty sboru, protože podle něho František Pala pevně věří všemu, co uvádí Josef a rozpor ve staršovstvu podle něho trvá a již *"prosakuje do sboru"*⁹⁰⁹.

Konflikt přesahuje rámec sboru

Dne 12. 6. 1996 se Josef M. v osobním dopise rozhodl oslovit biskupa. Nejprve mu děkuje za „*střízlivost a nestrannost*“ při jednání v Brně dne 8. 6. Josef M. připomíná svůj dopis, kde pastorovo jednání „*označil za hřích*“ a stěžuje si, že v současné situaci „*není nikdo, kdo by se touto věcí vůbec byl ochoten zabývat*“, ačkoliv Pala a Burai ze zkušenosti s jinými „*potvrdili co [Josef M.] psal*“ a „*podobně se vyjádřil i M. Makovička*“. Josef M. v tom vidí naplnění podmínky svědectví proti staršímu na základě „*dvou až tří svědků*“ (1 Tim 5,19–20)⁹¹⁰. Odlišně to však viděl Apetauer, který v dopise biskupovi uvedl, že pokud starší nebyli svědky jednání mezi ním a Josef M., podmínka dvou až tří svědků naplněna není⁹¹¹. Josef M. v této souvislosti naopak připomíná své napomenutí pastora z dubna roku 1995, které je nyní „*potvrzeno dalšími dvěma svědky*“ a je rozhodnut celou záležitost přednést před sborem.

Jako kořen Apetauerova jednání Josef M. uvádí, že Apetauer není „*jedné ženy muž*“, protože ve starém životě prožil rozvod. Dovozuje z Písma, že se daná záležitost netýká jen života po konverzi⁹¹² a že ze zkušeností zná případy, kdy za „*starého života*“ rozvedený člověk se svojí nezdravou zaníceností snažil podvědomě „*odčinit minulost, jejíž připomínku tito lidé bohužel nemohou úplně smazat*“⁹¹³. Dále uvádí obavu, že pokud dojde v Brně ke změně staršovstva, pastor je „*dostatečně chytrý na to*“, aby do staršovstva dosadil toho, kdo mu „*půjde na ruku*“⁹¹⁴. On, Josef M., pak může být dán do slibované kázně a následovat budou Pala i Burai a pak mohou být „*ihned vyloučeni*“, pokud se odváží vyjádřit k něčemu nesprávnému. Sborová hodina, která pak má následovat bez možnosti seznámení lidí s pravdivými důvody, způsobí, že „*je nad slunce jasné, jak budou lidé hlasovat*“, což Josef M. nazývá „*nechutnou fraškou*“⁹¹⁵.

V červenci, v dopise ze dne 22. 6. 1996 Josef M. konstatuje, že nebylo jeho cílem, aby se jeho záležitost stala veřejnou prostřednictvím čtení dopisů na sborových shromážděních⁹¹⁶. Věřící, že dojde k odvolání pastora z důvodu, že mu již ¾ staršovstva vyjádřilo nedůvěru a že tento krok vítá. Sbor, který „*je totiž v podstatě sborem jednoho muže*“ stagnuje. Je zde „*těžká a duchovně unavující atmosféra*“. Josef M. ovšem nemá vůči pastorovi hořkost a neodpuštění. Pastor je jako lékař, který špatně operuje, a pokud není ochoten změnit způsob operací, je třeba mu v zájmu jeho pacientů sdělit,

⁹⁰⁹ APETAUER, František. Dopis biskupovi AC. Brno, 6. 6. 1996.

⁹¹⁰ Josef, M. Dopis biskupovi AC. Brno, 12. 6. 1996.

⁹¹¹ APETAUER, František. Dopis biskupovi AC. Brno, 6. 6. 1996.

⁹¹² Podobně to viděla i severoamerická letniční denominace Assemblies of God, která ovšem později toto stanovisko změnila. In Divorce and remarriage. General Presbytery of the Assemblies of God August 1973, Position Papers. .

⁹¹³ Josef, M. Dopis biskupovi AC. Brno, 12. 6. 1996.

⁹¹⁴ Josef M. se zde omlouvá, že používá „*trochu hrubší výrazy*“.

⁹¹⁵ Josef, M. Dopis biskupovi AC. Brno, 12. 6. 1996.

⁹¹⁶ Tento dopis byl nalezen v materiálech z vyklizeného nakladatelství a možná nebyl ani nikdy odeslán.

aby již neoperoval. Starší tak museli jednat, neboť pastor nebyl s to nahlédnout, že s lidmi jedná nesprávně.

I když se pastor Josefovi M. dvakrát omluvil, „*pokračoval v ještě horším jednání*“. Pokání je třeba „*činit nejen slovy, ale především činy*“. Nakonec Josef M. píše věc, která se stala pro celý spor brněnského sboru stěžejní:

„Pokud jde o tak ožehavé téma, jako je autorita v Božím díle, vybízí nás [Boží slovo] k poddanosti, ale nikoliv jedné osobě, a už vůbec ne té, která ztratila podporu všech starších; vybízí nás k poddanosti starším, kde je pastor první mezi rovnými: „Mládenci, buďte poddáni starším“ (1 Pe 5,5). Boží povolání služebníka musí být rozeznáno církví, pro úřad pastora konkrétně staršími sboru“⁹¹⁷.

Vztahy mezi staršími

Ačkoliv bylo na informace ze staršovstva mezi členy sboru uvaleno embargo a učení o autoritách prakticky nedovolovalo prostým členům nahlížet do jednání autorit, natož ho hodnotit, přesto lze určité náznaky vidět ze zápisů ze setkání starších. Ze setkání 2. června roku 1995 vyplývá, že nedorozumění mezi jednotlivými staršími byla staršího data. Jsou zde uvedeny vzájemné výtky k jejich službě, z nichž zaujme, že Apetauer se má vyvarovat zkratkovitého jednání a být stručnější ve slovu. Makovička i Pala mají říkat věci konkrétně a Pala nemá vysluhovat Večeři Páně, když k ní sám nepřistupuje⁹¹⁸.

Konkrétně Palova dlouhá absence u Večeře Páně, aniž by to zřejmě nějak zdůvodnil, byla věcí vyvolávající mnohé spekulace, zda je jeho stav k Bohu v pořádku a zda jeho kritičnost nemůže být s danou věcí nějak spojena. Možná i proto se v jednom z dalších zápisů objevila typická Apetauerova formulace, „*aby každý měl bratra, s nímž by sdílel své problémy i zápasy a který by měl právo mluvit do jeho života*“, přičemž každý ze starších uvedl před ostatními jeho jméno⁹¹⁹.

Z dalších zápisů je zřejmé, že sbor preferoval akce KMS a obecně podporoval charismatické skupiny různého druhu, zatímco akce AC zde nebyvaly tak často zmiňovány⁹²⁰. Je zde také vidět, jak dalekosáhle byla promyšlena skupinková struktura a již s předstihem se řešilo názvosloví resp. správné pojmenování budoucích sborových autorit. Vedoucí pěti skupinek se měl nazývat „*padesátník*“, vedoucí 25 skupinek „*pastýř skupinek*“ a vedoucí 125 skupinek „*starší pastýř*“. To opět spíše ukazuje na cestu, kterou pastor – zřejmě i pod vlivem Knieselových materiálů – prosazoval, a jaký růst sboru byl předpokládán⁹²¹.

⁹¹⁷ Josef, M. Neadresovaný dopis. Brno, 22. 6. 1996.

⁹¹⁸ Setkání starších sboru AC Brno. 2. 6. 1995.

⁹¹⁹ Setkání starších sboru AC Brno. 20. 10. 1995.

⁹²⁰ Je zde podpora Aglow, pražské modlitební konference, FGBMFI, potřební členové Slova života z Bulharska, evangelizací Harvest, pozvání k poznávání se s Christian Outreach International, oznámení pozvání Dana Drápala sborem KS a oznámení pastorálky KS apod.

⁹²¹ Setkání starších sboru AC Brno. 20. 10. 1995.

Zaměření na strukturu a formalizaci služby vedla i k tomu, že vedoucí skupinek obdrželi se vzkládáním rukou písemná pověření ke službě, která měla být slavnostně předána⁹²². Právě ta Josef M. kritizoval. Rovněž se zde objevuje bod, kdy Pala vznesl určité výhrady k obsahu Apetauerova kázání a ostatní dostali za úkol si kázání poslechnout a vyjádřit se. Tyto připomínky však nebylo možné ověřit pro neexistenci záznamu⁹²³. Rovněž se zde projevil bod, kdy se starší postavili proti snaze pastora zakázat jednomu členovi vydávat v jeho domovském sboru AC svědectví, což viděli jako zákaz ze strany pastora, a to on popíral⁹²⁴. To vše pak vyvrcholilo zápisem, kde Apetauer vlastní rukou doplnil, že „*bylo konstatováno, že se problémy zbytečně vyhrocují, když si bratři vůči sobě ponechávají tzv. „dlouhé účty“, které prohlubují vzniklá nedorozumění a následnou nedůvěru*“ a mají v případě nějakého podezření „*bezodkladně bratra vyhledat a projednat s ním tuto věc. Všichni to přijali jako závazné*“⁹²⁵.

Podle Apetauera poslední bod Pala do zápisu neuvedl, z čehož vyvozuje, že „*uvolnění ze strany Fr. Paly trvalo pouhé dva dny, což pravděpodobně vysvětluje, že tento bod do zápisu nedal*“ a Apetauer jej proto až dodatečně ručně doplnil⁹²⁶.

Reakce členského shromáždění

Jak již bylo uvedeno, na členském shromáždění dne 12. 6. 1996 k hlasování o důvěře nakonec nedošlo. Okolnosti to nedovolily a na základě tlaku od členů sboru byly přečteny dopisy od Josefa M. a Františka Apetauera⁹²⁷. Následně proběhla řada sborových shromáždění, která se stala jakýmsi ventilem, který umožnil únik doposud „nahromaděné energie“. Jak to chápali mnozí, vynucený tlak na jednotu, která znamenala absenci projevu názorových odlišností, byl mnohými pocíťován jako svěřací kazajka. Nyní věci, které byly sdíleny maximálně skupinkami věřících „v úkrytech“, byly „hlášány ze střech“. Razance, s jakou tak mnozí činili, byla dech beroucí. Zejména projevy některých členek sboru byly velice emotivní. Ty, u kterých se projevovaly sklony k prorockví, prorokovaly kriticky k pastorovi i ke starším. Pastorovo nátlakové jednání, které ostatně on sám kajícíně připouštěl, bylo nyní „po zásluze“ káráno, a to způsobem, který rozhodně neprobíhal podle W. Nee, jak se má dít napomínání autorit.

Pastor zkroušeně sedával na sborových hodinách a musel poslouchat často emotivní projevy členů sboru, kteří proti němu – i bez důkazů – více než směle vystupovali, aniž by se mohl nějak zjevně bránit. Jakoby si někteří chtěli vynahradit roky, kdy museli jen nekriticky přihlížet. Pakliže se někdo vážně zamýšlel nad biskupovým prorockvím o cyklónu, který se střídavě snášel na sborový dům a na dům pastora, nemohl si této symboliky nepovšimnout. Pokud Apetauer v té době shledal nějaký svůj nedostatek, byl nyní hotov se omlouvat. A tak zatímco některé členy povzbudila pastorova vynucená pasivita k účtům, jiní se právě skrze tento jeho postoj pozvolna přidávali na jeho stranu. Více než argumenty, ve kterých nebylo snadné se zorientovat, bylo nyní výmluvné jednání zúčastněných. Pastor

⁹²² Setkání starších sboru AC Brno. 20. 10. 1995.

⁹²³ Setkání starších sboru AC Brno. 12. 1. 1996.

⁹²⁴ Setkání starších sboru AC Brno. 12. 1. 1996.

⁹²⁵ Setkání starších sboru AC Brno. 1. 3. 1996.

⁹²⁶ APETAUER, František. Dopis biskupovi AC. Brno, 3. 11. 1996.

⁹²⁷ Daniela, H. Dopis Radě AC. Brno, 13. 11. 1996.

byl nyní zahnán do kouta, a jak později přiznal, nemohl se bránit. Byl přesvědčen, že Bůh po něm chce, aby přes veškerou nepřízeň setrval ve svém úřadu, a to i když dostal záchvat srdeční slabosti, pro který byl krátce hospitalizován. Když uvažoval o odstoupení, věřil, že mu Bůh říká „zradíš Pána“⁹²⁸.

Pastorální konference a stanoviska duchovních AC

Dne 24. 10. 1996 se konala pastorální konference Apoštolské církve, jejíž náplň byla věnována problematice brněnského sboru. O své pohledy byla požádána i řada duchovních, kteří se konference zúčastnili. V rámci modliteb pronesl Petr Bartoš proroctví ke starším brněnského sboru. S dalším proroctvím vystoupil Jiří Sedláček a určitá slova Písma byla zmíněna Pavlem Dolejším. Všechna tři vystoupení byla vybidnutím starších, včetně pastora, k pokání a odpuštění. Jako poslední vystoupil Pavel Kryštof s obecným slovem o pokání na základě Mt 18. 15–17. Starší brněnského sboru na daná slova nijak nereagovali⁹²⁹. Aleš Navrátil pak zachytil proroctví, aniž by uváděl autory. Jednalo se o verš Ř 2,5 a další proroctví ve smyslu:

*„Což jsem já už neučinil dost, abyste si mohli odpustit? Máte lásku jeden k druhému? Dokážete přenášet to, co jsem vám dal? Je to ve vašich rukách. Proč neumíte dávat milost jeden druhému? Chodíte, jako byste se neznali, místo toho, abyste se vzali za ruce, a nebudete muset takto jednat. Všechno na zemi pomine, ale obecenství mezi vámi je věčné“*⁹³⁰.

Stanovisko Petra Bartoše

Bartoš byl biskupem požádán o zaslání proroctví v písemné podobě. Znělo následovně: „Miluji vás láskou, kterou jste ještě nepoznali. Má rada je pro vás jít cestou pokory, odpuštění a vzájemné úcty. Jednejte rychle. Pokud neuposlechnete, povedu vás bolestnou cestou k pokoře, odpuštění a úctě. Miluji vás“. Bartoš je přesvědčen, že vše, co zaznělo na pastorálce „bylo z Ducha svatého“, i když se zdráhá podobná vyjádření používat. Věří, že ke smíření mělo dojít přímo na místě. Lituje, že tuto výzvu nepřijali ani pastor ani starší. Jejich mlčení si ovšem vyložil jako souhlas s proroctvím⁹³¹.

Stanovisko Jiřího Sedláčka

Jiří Sedláček uvádí, že sledování sporu mezi staršími mu evokovalo podobnou událost, která se v minulosti udála ve vedení jeho sboru. Uvědomoval si, že pro tvrdost svého srdce tehdy neviděl, jak tímto sporem trpí především sbor. Poté obdržel slovo: „celou situaci má ve svých rukou Rudek. Je potřeba, aby starší činili pokání. Je potřeba je vyzvat, aby přišli dopředu a aby jim Rudek pokání nařídil. Jsou-li pokorní srdcem, pak to nařízení přijmou“. Sedláček ovšem dostal strach s tímto slovem za biskupem přijít, a tak si oddychl, když vystoupil se svým proroctvím Bartoš, a podle Sedláčka tam „Bůh

⁹²⁸ Osobní rozhovor autora s Františkem Apetauerem z roku 1998.

⁹²⁹ MALÝ, Jiří. Vyjádření k modlitbám – dne 24. 10. 96 na pastorálce AC. Dopis biskupovi AC. Hlinsko v Čechách, 1. 11. 1996.

⁹³⁰ NAVRÁTIL, Aleš, Dopis biskupovi AC. Nedatováno, 1996.

⁹³¹ BARTOŠ, Petr. Dopis biskupovi AC. Břeclav, 30. 10. 1996.

ústý br. Petra mluvil“. Poté se Sedláček osmělil a své poselství biskupovi sdělil, ovšem bez toho, aby pokání biskup nařídil, neboť si nebyl jist, zda je to možné nařídít. Je ovšem přesvědčen, že starší brněnského sboru čeká bolestná cesta, a pokud se Bůh rozhodl, aby byl Apetauer pastorem, zbylí starší s tím stejně nic nesvedou⁹³².

Stanovisko Miroslava M.

O stanovisko byl požádán i Miroslav M., vedoucí jedné ze stanic brněnského sboru, na něhož se biskup obrátil, zda by nedoplnil staršovstvo. Miroslav M. v dopise odpovídá, že nevidí řešení v rozšiřování staršovstva, ale ve veřejném napomenutí těch, kteří hřeší. Toto ovšem není schopno učinit brněnské staršovstvo bez zásahu zvenčí. K tomu je podle Miroslava M. dána „*apoštolská služba*“. Je tedy věcí biskupa a Rady církve „*vynešt na světlo, co je pravda a uvést věci na správnou míru, do funkčního stavu*“. Miroslav M. shledává Apetauera jako „*člověka činícího pokání a ochotného nechat se měnit*“. U „*druhé strany*“, ač se dle jeho poznání dopustila „*vážnějšího provinění*“, krok směrem k pokání nezaznamenal. Hlavní vinu vidí v tom, že starší vůči pastorovi jednali v „*revolučním duchu*“, což je „*duch vzpoury*“⁹³³.

Miroslav M. poté zasílá i dopis starším sboru, kde přiznává, že si v jejich dopisech všimá některých Apetauerových povahových rysů. Vyčítá jim však, že zpřístupnili sboru dopis Josefa M., ve kterém uvádí obvinění, která nemůže doložit, a tím jednali proti biblickému příkazu nepřijímat žalobu proti staršímu, leč na základě dvou až tří svědků, a opakuje jim své chápání, že jednali v revolučním duchu vzpoury. Kopii dopisu adresuje biskupovi církve⁹³⁴.

Stanovisko Romana Pospíška

Dalším z řady je dopis Romana Pospíška, který na pastorálce přijal slovo „*Kde jsou ti, kteří mají činit pokání?*“ Když pak následovalo Bartošovo proctví, mohl se s ním ztotožnit⁹³⁵.

Stanovisko Jiřího Malého

Poněkud jiný pohled pak nabízí Jiří Malý, který uvádí, že ho brněnské události vedou k úvaze, zda je potřebné, aby někdo hájil svoji pozici i za cenu, pokud ztratí důvěru svých nejbližších spolupracovníků a zda lze pokání na někom vymáhat, pokud si daný člověk není své viny vědom. Malý se rovněž nedomnívá, že „*pastor je nekorigovatelným*“, a pokud se mu podobná věc stane, měl by „*uvolnit své místo*“. Pokud by pastor jednal proti vůli staršovstva, nač by pak staršovstvo bylo? Stalo by se jen vykonavatelem pastorovy vůle, což nevidí jako správné. Hlas starších je pak podle jeho názoru podstatnější než hlasy zvenčí, jelikož starší „*spolu žijí a znají se*“.

⁹³² SEDLÁČEK, Jiří. Dopis biskupovi AC. Lysá nad Labem, 31. 10. 1996.

⁹³³ MARVÁN, Miroslav. Dopis biskupovi AC. Dačice, 5. 11. 1996.

⁹³⁴ MARVÁN, Miroslav. Dopis Františkovi Palovi a Miroslavovi Makovičkovi. Dačice, 5. 11. 1996.

⁹³⁵ POSPÍŠEK, Roman. Dopis biskupovi AC. 5. 11. 1996.

Malý si všímá, že Apetauer je bez úsměvu, s pochmurnou tváří, bez živých a spontánních reakcí. Má dojem, že i v běžném hovoru hledá nějaký skrytý podtext, je neustále ve střehu a v napětí, zatímco relativně nejméně je daný stav vidět na Makovičkovi⁹³⁶.

Stanovisko starších brněnského sboru

Na množství proroctví a kárajících slov nakonec odpověděli i sami starší. Makovička, Burai a Pala vysvětlují, proč nereagovali na výzvy k pokání a na údiv, že se vzájemně nesmířili a s Apetauerem neobjali: „*Byli jsme vyzváni, abychom pastorovi odpustili. Jak mu však máme odpustit, když si nejsme vědomi, že by se vůči nám osobně dopustil něčeho zlého, resp. zlého v tom smyslu, že by to vyžadovalo od nás „odpuštění“?*“ Starší vidí odpuštění jako samozřejmost.

Pokání ovšem není možné činit na příkaz, že to někdo chce, aniž by dotyčný „*nebyl dotčen Bohem a nevěděl, z čeho a proč má pokání činit*“. Vyžadování pokání po člověku, kterého neobviňuje svědomí, je v takovém případě manipulací a nátlakem. Při uposlechnutí by se jednalo „*přinejlepším*“ o formální pokání, „*které je jen fraškou a prázdným gestem*“. Starší uvádějí, že konkrétní obvinění jim nebylo sděleno. Problém brněnského sboru starší nevidí v otázce hříchu, ale v otázce nedůvěry vůči pastorovi. Nalézají zde ovšem neochotu tuto situaci řešit.

Apetauer prý uvádí, že mu Pán „*ukazuje věci*“, zatímco ostatní musejí věřit, že „*jej Bůh vede správně*“. Nedůvěra vůči autoritě tímto byla označena za „*hřích nedůvěry*“. Důvěru je podle autorů dopisu možné získat a ztratit, ale nelze ji nařídít. Je pak třeba se ptát „*proč pastor důvěru ztratil*“ a nepřevádět vinu na toho, komu bylo ukřivděno. Tyto důvody starší uvedli v dopise ze 7. 8. 1996, který přikládají. „*Všech 10 bodů lze doložit na základě svědectví dvou nebo tří svědků, ale Rada církve Františka Apetauera těchto „obvinění hlasováním (!) zprostila*“. Toto obvinění pak nevzešlo z iniciativy starších, ale vyžádala si je Rada církve, která vyšetřovala stížnost Josefa M.⁹³⁷.

Vyšetřovací komise

K prošetření vztahu mezi pastorem Františkem Apetauerem a pomocným kazatelem Josefem M. byla – jak již bylo uvedeno – na popud starších sboru Františka Paly, Pavla Buraie a zástupce pastora Miroslava Makovičky, kteří se obrátili o pomoc na Radu Apoštolské církve, ustanovena vyšetřovací komise. Jelikož se starší domnívali, že jim bylo „*jistými kroky pastora Apetauera, seniora oblasti Cupala, a biskupa církve Bubika, znemožněno tuto stížnost vyřešit samostatně, považuje nestranné komisionální šetření za nezbytné*“.

Rada církve žádosti vyhověla a 27. 6. 1996 byla v Třinci ustavena komise ve složení: Stanislav Cichy, senior Severomoravské oblasti a pastor sboru AC v Třinci; Pavel Čep, senior Středomoravské oblasti a pastor sboru AC v Uherském Brodě a Milan Buban, zástupce biskupa pro vzdělávání a pastorační službu a ředitel letniční biblické akademie⁹³⁸.

⁹³⁶ MALÝ, Jiří. Dopis biskupovi AC. Hlinsko v Čechách, 1. 11. 1996.

⁹³⁷ MAKOVÍČKA, Miroslav; BURAI, Pavel a PALA, František. Dopis Robertu Koukalovi. Brno, 15. 11. 1996.

⁹³⁸ CICHY, Stanislav; ČEP, Pavel a BUBAN, Milan. Zpráva o šetření komise rady AC ve sboru AC v Brně. 2. 7. 1996.

Závěry 1. kola šetření vyšetřovací komise

Po vyslechnutí 1. staršovstva, 2. Josefa M., 3. pastora sboru, 4. Františka Paly a 5. staršovstva, kdy každý rozhovor trval nejméně 30 minut, byly učiněny následující závěry:

1. Staršovstvo již delší dobu neplnilo funkci korekce a pomoci pastorovi. Důsledkem toho bylo příliš samostatné až autoritativní jednání pastora sboru.
2. Vinou staršovstva se stalo, že dnes se bratr Josef M. jeví jako mluvčí „*nespokojeného staršovstva*“.
3. Považujeme za nešťastné, že se dnes bratr Josef M. jeví jako veřejný soudce duchovního stavu pastora sboru.
4. Pastor od samého začátku své služby dostatečně nedbal na vytvoření kvalitních vztahů se staršovstvem.
5. Považujeme za nutné, aby se do budoucna rozšířil počet členů Rady starších brněnského sboru.
6. Situace ve sboru je kritická a vyžaduje rychlé a konstruktivní řešení.

Komise sledovala dvě klíčové oblasti: 1. oblast odpuštění, usmíření a obnovení bratrských vztahů a 2. oblast vzájemné důvěry.

Ad 1. Komise požádala zástupce pastora a staršovstvo, aby veřejně před sborem přiznali svou pasivitu vůči pastorovi i sboru, protože tímto nesprávným postojem způsobili současnou krizi. Pastora sboru komise rovněž požádala o veřejné přiznání svých chyb. Pastora a staršovstvo komise požádala, aby co nejdříve vytvořili neformální podmínky pro vzájemné odpuštění a smíření.

Ad 2. Po prvním kole jednání se komise domnívala, že celá záležitost stížnosti Josefa M. by se měla definitivně dořešit v rámci sboru a existujícího staršovstva. Staršovstvu pak komise navrhla:

a) aby nabídlo pastorovi podmíněčné období, kdy bude mít možnost napravit své chyby. Konkrétní nedostatky by pak musely být doloženy písemně. U této alternativy komise vyjádřila svůj postoj k situaci větou: „*Komise se shodla, že toto řešení doporučuje staršovstvu na prvním místě!*“

b) aby vyjádřilo pastorovi nedůvěru, a to formou oficiálního dopisu adresovaného Radě Apoštolské církve⁹³⁹.

Reakce Rady starších brněnského sboru na 1. kolo šetření

Odpověď na závěry komise byla následující: Starší brněnského sboru se rozhodli pro vyjádření nedůvěry pastorovi Františkovi Apetauerovi. Učinili tak na základě Ústavy Apoštolské církve § 9, odstavec 2, písmeno „a“⁹⁴⁰. Tyto důvody jsou pak podrobněji uvedeny v pozdějším dopise ze 16. 1. 1997 seniorovi oblasti Františku Cupalovi, kdy sboru končilo období nucené správy. Členové staršovstva Burai, Pala a Makovička zde uvádějí, že „*se nepodařilo obnovit důvěru starších bratru F. Apetauerovi*

⁹³⁹ CICHY, Stanislav; ČEP, Pavel; BUBAN, Milan. Zpráva o šetření komise rady AC ve sboru AC v Brně. dodatečně datováno na 2. 7. 1996 (Následující popis událostí se však jeví značně komplikovaným zejména proto, že vyšetřovací komise vydala řadu dokumentů, zejména zprávy z 1. a 2. kola vyšetřování, které ovšem nedatovala. To značně ztěžuje orientaci v celé problematice. Některá vyjádření skupin a jednotlivců, která na tyto zprávy reagují, se tak mohou překrývat a chronologii lze stanovit jen z dat jednotlivých dopisů).

⁹⁴⁰ BURAI, Pavel; MAKOVÍČKA, Miroslav a PALA, František. Dopis Radě AC, Brno. 3. 7. 1996.

jako předpokládanému pastorovi“ a nesouhlasí s tím, „aby byl ustaven pastorem“. Podle starších „projevem účinného a pravého pokání je ochota uvidět a žet svých selhání a napravit je... Jen vnější projevy lítosti či pokání považujeme za méně důležité“. Starší dále v dopise uvádějí, že se opírají i o stanovisko samotného Františka Apetauera, který sdělil, že nebude konat službu pastora, pokud nebude mít podporu starších⁹⁴¹. Při setkání s komisí, dne 5. 7. 1996 v Brně, starší komisi sdělili, že dne 4. 7. 1996 navštívili pastora sboru Františka Apetauera a sdělili mu, „že se rozhodli pro druhou alternativu, protože nejsou schopni věřit tomu, že by u pastora sboru mohlo dojít k nějaké změně v jednání“⁹⁴².

Komise ovšem „nebyla s tímto řešením spokojena, nicméně staršovstvo požádala, aby na příštím zasedání Rady Apoštolské církve podalo návrh na nového pastora a hlášení, jak byly splněny požadavky v bodu 1. návrhu komise. Z uvedeného je vidět, že komise zde zřejmě neměla jen vyšetřující úlohu, ale rovněž požadovala, aby se staršovstvo zařídilo dle preference jejich závěrů. I když si starší zvolili druhou, a tedy legitimní variantu, komise vyjádřila svoji nespokojenost.

Reakce pastora brněnského sboru na 1. kolo šetření

Ačkoliv obsah Apetauerova sdělení komisi se nedochoval, podle dopisu zde dne 29. 7. 1996, který adresoval biskupovi církve, se zřejmě jeho obhajoba zakládá na několika skutečnostech. Apetauer biskupa informuje o tom, že mu telefonovala jedna letitá členka sboru a žádala ho, aby jí sdělil, čeho se na Josefovi M. dopustil a ujišťovala ho svojí mlčenlivostí. On ji odpověděl, že měl „jiné názory na způsob vedení sboru a byl stále méně schopen [Apetauera] přijímat a podřídit se“. Pro svoji vytíženost mu Apetauer zadával úkoly a pod jeho „nekonečnými výhradami několikrát i ztratil trpělivost“, za což se mu omluvil. Josef M., ale získal důvěru Františka Paly, „který se ho zastával, aniž by jeho žaloby biblicky zkoumal“. Tato členka to Apetauerovi nemohla uvěřit a měla pocit, že Apetauer Josefovi M. „působil nějaké hrozné ústrky“. Že mu „bránil ve službě vyučování“ a že „se ho chtěl zbavit“ a dal ho proto „do kázně“.

Takto je to podle Apetauera členům sboru Palou a Josefem M. sdělováno, a jakoby se ještě ani ty nejhorší věci nesdělovaly. „Jestliže je zviklána i takováto sestra a je skoro vyděšená“, co teprve podle Apetauera ti, kteří jej „tak důvěrně neznají!“ Proto v takové atmosféře se lidé bojí Apetauera zastat, a ti, kdo tak činí, jsou nejistí, protože nevědí „jaké trumfy má možná druhá strana v rukávě (je totiž říkáno, že jsou mnozí další, kteří nemají tu odvahu jako Josef!)“. Lidé pak prý neposuzují Apetauera tak, jak jej znají, ale „snaží se zaujmout stanovisko ve sporu Josef M. a F. Pala versus F. Apetauer“. Apetauer dále uvádí:

⁹⁴¹ BURAI, Pavel; MAKOVÍČKA, Miroslav a PALA, František. Dopis seniorovi Jihomoravské oblasti AC, Františku Cupalovi, Brno. 16. 1. 1997.

⁹⁴² CICHY, Stanislav; ČEP, Pavel a BUBAN, Milan. Zpráva o šetření komise rady AC ve sboru AC v Brně. 2. 7. 1996. (o správné dataci dokumentu však lze pochybovat, jelikož zde popisuje událost, která teprve následovala); taktéž In MAKOVÍČKA, Miroslav a PALA, František. Dopis Radě církve. Brno, 7. 8. 1996.

„Pokud se tedy komise nebude zabývat především oprávněností stížností Josefa M. vůči mně a neseznámí s výsledkem sbor, aby byla z lidí sňata nejistota (kterou i ti, kteří mi jinak plně důvěřují, mají), budou bratři při svém zkoumání zjišťovat napětí a nedůvěru vůči mně“⁹⁴³.

Apetauer pak rovněž poskytuje přílohu loajálních vedoucích ve sboru, mezi které počítá dva kandidáty na starší Karla H. a Petra J., a řadu vedoucích skupinek⁹⁴⁴.

Závěry 2. kola šetření vyšetřovací komise

Celá situace ovšem zdaleka nebyla u konce. Komise poté, co se starší rozhodli pro druhou variantu, anulovala své závěry s odůvodněním, že po uplynutí několika dnů kontaktovali komisi někteří členové brněnského sboru a odhalili nové skutečnosti, mezi jinými i takové, které svědčily ve prospěch pastora Apetauera. Zásadní však bylo, že komisi dne 22. 7. 1996 kontaktoval pastor Apetauer, „*když ji písemně požádal o znovuprošetření stížnosti Josefa M.*“⁹⁴⁵ Biskup Apoštolské církve tento dopis považoval za odvolání.

Po „*zvážení důvodů, které pastor ve své žádosti uvedl*“ a „*s ohledem na zmíněné [nové] svědecké výpovědi*“ se komise dne 4. 8. 1996 zúčastnila nedělní bohoslužby v nepřítomnosti všech starších (včetně pastora) a jejich manželék. Zde bylo sboru sděleno, že vyšetřování bylo obnoveno. Po shromáždění zde vypovídalo 21 bratrů a sester. Bylo zde řečeno, že ještě do 11. 8. 1996 mají členové sboru možnost se na komisi písemně obrátit⁹⁴⁶. Po ukončení shromáždění pokračovalo šetření komise formou rozhovorů v pořadí 1. Josef M.; 2. Josef M. a pastor Apetauer; 3. staršovstvo. Každý rozhovor trval nejméně 60 minut.

Komise shledala, že se pastor i staršovstvo upřímně snaží o vyřešení situace. Zároveň shledala „*některé věci rozumem nepochopitelné. Jsou jimi například neschopnost usilovat o obnovení vzájemné důvěry, vzájemné podsouvání si nekalých motivů nebo nemilosrdnost v jednání*“. Komise v tom vidí možnost potvrzení prorockého vidění „*o cyklonovém mraku nad domem pastora Apetauera a nad sborovou budovou*“, který představoval „*ducha vzájemného osočování a nesnášenlivosti*“. Komise proto tento pohled zohlednila i ve svém dalším rozhodování aby „*negativní duchovní vliv zastavila a ze sborového života eliminovala*“ a dospěla k těmto závěrům:

1. Výpovědi žalujícího Josefa M., staršovstva a určité části sboru jednoznačně neprokázaly vinu pastora Apetauera. Naopak se u některých obvinění ukázalo, že mohla být vyřčena na základě citové předpojatosti a nesprávného pochopení toho, co pastor říká.
2. Bylo dosvědčeno, že pastor Apetauer opakovaně volil způsob imperativního jednání a tím proti sobě popudil mnohé členy sboru. Ačkoliv je možno částečně takové jednání ospravedlnit neúměrnou přepracovaností, pastor Apetauer se jako duchovní autorita ve sboru měl těchto selhání vyvarovat.

⁹⁴³ APETAUER, František. Dopis biskupovi AC. Brno, 29. 7. 1996.

⁹⁴⁴ APETAUER, František. Loajální vedoucí ve sboru. Příloha dopisu In APETAUER, František. Dopis biskupovi AC. Brno, 29. 7. 1996.

⁹⁴⁵ APETAUER, František. Loajální vedoucí ve sboru. Příloha dopisu In APETAUER, František. Dopis biskupovi AC. Brno, 29. 7. 1996.

⁹⁴⁶ CICHY, Stanislav; ČEP, Pavel; BUBAN, Milan. Zpráva o šetření komise rady AC ve sboru AC v Brně. Nedatováno.

3. Komise dále usoudila, že přes všechna selhání má bratr Apetauer jednoznačně svoje nezastupitelné místo duchovní autority ve vedení brněnského sboru, a to nikoliv z úradku lidí, nýbrž z úradku Božího. Výrazné pastýřské obdarování, velká obětavost a smysl pro zodpovědnost jej učinili duchovním otcem desítek bratří a sester.

4. Čeho se bratru Apetauerovi nedostává, je schopnost správy a koordinace rozmanitých duchovních darů v církvi.

5. Staršovstvo nese stejný díl viny na současné krizi jako pastor Apetauer. Nejenže neplnilo funkci korekce ve vztahu k pastorovi, ale navíc dopustilo, aby se ve sboru rozšířila obvinění a soudy obsažené v dopisech Josefa M.

6. Duchovní závěry bratra Josefa M. považuje komise za duchovně nezralé a je velmi nešťastné, že se staly „*zbraní proti pastorovi*“. Komise se vážně obává, zda tento nemoudrý krok staršovstva neohrozí zdravý duchovní růst bratra Josefa M.

7. Dále chce komise Radu církve upozornit na nevysvětlitelnou tvrdost staršovstva vůči pastoru Apetauerovi i na dopis členům rady církve ze dne 7. 8. 1996, který, jak se zdá, úmyslně zamlčuje skutečnost, že druhé kolo šetření bylo legálně vyvoláno písemnou žádostí pastora Apetauera ze dne 22. 7. 1996 a spontánními svědeckými výpověďmi po prvním kole jednání⁹⁴⁷.

Komise navrhuje Radě Apoštolské církve ke zvážení:

1. Zda neudělit napomenutí staršovstvu za to, že zneužilo nezralá obvinění bratra Josefa M. proti pastorovi.

2. Zda nezměnit pracovní zařazení bratra Apetauera na funkci ve vedení sboru AC v Brně. Komise se domnívá, že v dané situaci by byla tato změna prospěšná.

3. Zda setrvání Josefa M. ve funkci placeného duchovního Rady církve v brněnském sboru prospěje jeho duchovnímu růstu.

4. Zda by nový kandidát na pastora neměl být prozatím pouze pověřen řízením sboru, a to na dobu určitou. Podmínkou pro jeho řádné ustanovení pastorem by byla zkušební lhůta (nejméně šesti měsíců), po které by situace ve sboru byla opět komisionálně prověřena. Teprve v případě pozitivního vývoje by mohl být kandidát ustaven řádným pastorem sboru AC v Brně⁹⁴⁸.

Reakce Rady starších brněnského sboru na závěry 2. kola šetření

Ačkoliv výsledky prvního kola šetření starší akceptovali, zatímco se pastor odvolal, s výsledky druhého kola šetření nejsou starší brněnského sboru spokojeni. Ve svém dopise Radě církve ze 7. 8. 1996 vyjadřují svůj podiv nad tím, že komise nevzala v úvahu, že se starší zařídili podle jejího doporučení a své stanovisko dne 4. 8. změnila a nyní již $\frac{3}{4}$ nesouhlas starších se službou pastora není k odvolání dostatečný. Stejně tak biskup, který původně mluvil o tom, že pokud $\frac{3}{4}$ starších vysloví pastorovi nedůvěru, „*rozjede jednání o novém pastorovi*“. Nyní podle dopisu tvrdí, že jejich odvolání

⁹⁴⁷ CICHY, Stanislav; ČEP, Pavel; BUBAN, Milan. Zpráva o šetření komise rady AC ve sboru AC v Brně. Nedatováno.

⁹⁴⁸ CICHY, Stanislav; ČEP, Pavel a BUBAN, Milan. Zpráva o šetření komise Rady AC ve sboru AC v Brně. Nedatováno.

nepodpoří. Starší znovu zdůrazňují, že z jejich strany nejde o „odpuštění pastorovi“, ale o „vyjádření nedůvěry“ a že důvěra se nedá člověku nařídít.

Dokonce uvádějí, že Apetauer „konal práci pastora s maximálním nasazením a snahou o zodpovědnou práci „pečlivě a systematicky“ a v tomto ohledu je pro starší „vzorem““. Připojují však výčet důvodů, proč jej nevidí jako způsobilého konat dále úřad pastora. O těchto důvodech s pastorem mluvili delší dobu:

„Strávili jsme tím množství vyčerpávajících hodin na setkání staršovstva. Toto úsilí o korekci však vnímal spíše jako zpochybnění své služby či vize sboru, a stávalo se stále obtížnějším. Tento čas (půl roku) považujeme za dostatečný k nápravě“.

Dále uvádějí desetibodový seznam pastorových nectností, kam zařazují například:

1. Rozhodování o personálních otázkách ve sboru bez vědomí starších.
2. Vyhrožování a psychický nátlak svým spolupracovníkům.
3. Vyžadování poslušnosti na úkor svědomí.
4. Podmínění učednictví požadavkem, že „učedník nesmí přemýšlet“.
5. Tvrzení, že Pán ukazuje pastorovi věci, zatímco „ostatní se mají modlit a důvěřovat, že je Pán vede správně“.
6. Používání obvinění z demagogie.
7. Hovoření s manželkami bratří v jejich nepřítomnosti ve snaze získat v nich spojence proti bratrům.
8. Jednání s podřízenými na úrovni pracovního vztahu s nepřiměřenou tvrdostí a neschopností vcítit se do situace druhého.
9. Obviňování spolupracovníků, aniž by jim bylo dovoleno se bránit.
10. Založení vedení sboru na „systému jednoho muže“⁹⁴⁹.

Problém, na který později ukazoval pastor, bylo to, že jednotlivé body jsou někdy postaveny na kazuistikách jednotlivců, a tomuto jednání tak byla přítomná vždy jen jediná osoba, bez dalšího potvrzujícího svědectví. Starší dále uvádějí, že někteří členové sboru ztrácejí chuť a sílu přicházet a žít v napjaté atmosféře shromáždění. Proto vidí jako řešení pastorovo odvolání. Nechtějí ovšem, aby si ve svém věku musel hledat civilní zaměstnání, a nabízejí mu „půl roku placeného odpočinku následovaného studiem na biblické škole (v Kolíně nebo v Banské Bystrici) s tím, že by se pak znovu plně zapojil do práce v církvi, neboť by bylo škoda přijít o hřivny, které mu Bůh daroval“⁹⁵⁰.

Biskup tento dopis považoval za sarkasmus a poukázal na věk pastora, kterému bylo v době sepsání dopisu 53 let⁹⁵¹.

Dne 8. 10. 1996 pak Pala píše dopis biskupovi církve, kde opakuje své výhrady k závěrům šetření komise, které shledává „povrchní, mlhavé, neurčité, takže jsou stěží použitelné k řešení situace

⁹⁴⁹ MAKOVÍČKA, Miroslav a PALA, František. Dopis Radě církve. Brno, 7. 8. 1996.

⁹⁵⁰ MAKOVÍČKA, Miroslav a PALA, František. Dopis Radě církve. Brno, 7. 8. 1996.

⁹⁵¹ Osobní rozhovor autora s Rudolfem Bubikem z konce roku 1996.

v brněnském sboru“. Rada církve jejich akceptováním situaci neřešila, ale její řešení posunula do budoucna, což povede k prohloubení krize v brněnském sboru⁹⁵².

Z přiloženého dopisu, kterým je stanovisko starších brněnského sboru vyžádané Radou církve, plyne, že závěry jsou „mlhavé“ i pro seniora oblasti Františka Cupala, který je dočasnou správou a konsolidací brněnského sboru pověřen. Podle dopisu „*František Cupal nemá jednoznačné podklady k tomu, aby věděl, jaké závěry má k Josefovi zaujmout*“. Nikdo z církve nesdělil „*zda jsou jeho námitky oprávněné či nikoli, což je pro řešení sporu v brněnském sboru podstatné*“. K prvnímu bodu zprávy komise z 2. kola šetření se dále uvádí, že z vyjádření, že se některá obvinění „*jednoznačně neprokázala*“ nic nevyplývá a komise prý nesplnila svůj úkol.

To, že některá vyjádření mohla být učiněna na základě „*citové předpojatosti*“, znamená, že ovšem také nemusela být učiněna na základě citové předpojatosti. Starším vadí, že o jejich deseti bodech závěrečného návrhu Rada církve hlasovala, protože podle nich se měly ověřovat na základě 2 až 3 svědků. K pátému bodu starší uvádějí, že jej odmítají, jelikož svoji úlohu korekce podle svého vyjádření plnili a pastora „*mnoho měsíců upozorňovali na chyby, jichž se dopouštěl*“. Odmítají, že by po sboru šířili korespondenci Josefa M., kromě jediného dopisu, k jehož zveřejnění dal pokyn sám biskup. K šestému bodu se starší vyjadřují ve smyslu, že považují za absurdní, že by se „*nezralé*“ názory Josefa M. stávaly „*zbraní*“ starších. Podstatné je, zda si Josef M. stěžuje oprávněně či nikoliv. A konečně k sedmému bodu jim chybí deklarace toho, čím je míněna „*nevysvětlitelná tvrdost vůči pastoruvi*“.

Pokud je tvrdostí myšleno vyjádření nedůvěry, pak sama komise musela jednat tvrdě, jelikož tento bod navrhla ona. Na tvrzení, že starší „*úmyslně zamlčují skutečnost, že komise zahájila „druhé kolo šetření“ na základě Apetauerovy písemné žádosti*“ dopis přímo nijak nereaguje. Pouze uvádí, že pokud komise svůj názor později změnila, nic se nemění na skutečnosti, že původně jako legitimní cestu navrhla Apetauerovi vyjádřit nedůvěru⁹⁵³.

Reakce Josefa M. na závěry 2. kola šetření

21. 9. 1996 adresoval svůj dopis Radě církve i Josef M., který zde vyjádřil, že si rozhodně nelibuje v psaní stížností. Jeho cílem nebylo pastora odsoudit, ale „*poukázat odpovědným lidem v církvi na závažnost této situace*“. Reaguje pak na argumenty šetření komise tím, že se nejedná o „*poklesky*“ ze strany pastora, ale o „*hřích*“. Je přesvědčen, že pokud někdo nazve bratra demagogem a zabraňuje mu obhajobě slovy „*dále se nebudeme bavit*“, dopouští se hříchu „*snižování bratra*“ dle Jk 4,11 a Mt 5,22. Josef M. pak uvádí konkrétní jména lidí, kteří mohou dosvědčit pastorovo jednání. Své námitky k závěrům šetření komentuje třemi otázkami:

1. Co komise považovala za pastorovu vinu a kdo ji definoval? (V případě, že tato jeho neprokázaná vina byla definována na základě mého dopisu, měl bych být vyšetřován jako lživý svědek a postižen).

⁹⁵² PALA, František. Dopis členům Rady AC. Brno, 8. 10. 1996.

⁹⁵³ PALA, František; MAKOVÍČKA, Miroslav a BURAI, Pavel. Starší brněnského sboru ke zprávě o šetření komise Rady AC ve sboru AC v Brně. Brno, 30. 9. 1996.

2. Jak komise poznala, že se pastor provinil? (Stálo zde tvrzení proti tvrzení; přitom jste vyslechli svědky. Podle čeho jste to tedy poznali?)

3. Čeho jsem se dopustil, za co bych měl být vyhozen? (Nejde spíše o exemplární potrestání, abych se v budoucnu já ani nikdo jiný už neodvážil být jen podat svědectví o nesprávném jednání autorit?)⁹⁵⁴.

Reakce pastora brněnského sboru na reakci Rady starších brněnského sboru na závěry 2. kola šetření

Dne 3. 11. 1996 adresoval pastor biskupovi další dopis. Omlouvá se, že rozšiřuje objemný fascikl písemností. Necítí pocit zadostiučinění a uvádí, že za totality by spolu s bratry staršími za sebe snad i položili život. Když Apetauer četl vyjádření starších, uvědomil si, že obvinění vůči němu se rozšiřují na biskupa i na členy komise. Aby vyvrátil tvrzení starších, že jej dříve korigovali, posílá zápisy ze staršovstva s komentářem, že tím „odkrývají nevěrohodnost celého tohoto dopisu“.

V kopii dopisu jsou proto přiloženy zápisy ze staršovstev za časové období 2. 6. 1995 až 27. 5. 1996⁹⁵⁵. Jméno Josefa M. se dle Apetauera v zápisech neobjevuje ani jednou, krom jediné záležitosti, která nemá se sporem nic společného, ale jedná se o řešení praktické záležitosti v Tišnově.

Na druhé straně ovšem uvádí, že zde byla snaha najít sporné výroky v jeho kázáních, čímž ovšem bezděčně snahu o jeho korekci připouští. Když si již dále nevěděl rady, tak dne 27. května 1996 pozval na staršovstvo seniora oblasti Františka Cupala. Apetauer pak k dopisu přikládá i proroctví Emilie V. vyzývající starší k pokání a sám biskupovi adresuje slovo z Písma: „*Nenechám tě klesnout a neopustím tě. Buď rozhodný a udatný, neboť tak rozdělíš tomuto lidu zemi v dědictví, jak jsem se přísazně zavázal jejich otcům, že jim ji dám. Jen buď rozhodný a velmi udatný, bedlivě plň vše, co je v zákoně, který ti přikázal Mojžíš, můj služebník. Neodchyluj se od něho napravo ani nalevo, tak budeš jednat prozíravě všude, kam přijdeš*“ (Iz 1,6–7)⁹⁵⁶.

Proroctví Aleše Navrátila

Situace se i pro zainteresované svědky po určité době stávala nepřehlednou. Jen málokdo měl přístup ke všem dokumentům, a tak se šířily různé i neověřené zprávy a svědectví. Dokonce i zainteresovaní lidé se často ve svých pohledech rozcházel. Sám biskup se nechal slyšet, že kdyby do dané situace vstoupil Bůh, neobstála by ani jedna strana, čímž nutně připouštěl i svoji úlohu v daném sporu. Členové sboru netušili, že paralelně s touto kauzou se řeší i předmluva ke knize Duchovní autorita od W. Nee, kde se promítal vliv tohoto, jak by se zdálo osobního sporu, i na věroučné rovině.

Do napjaté a pro mnohé značně nepřehledné situace přichází proroctví Aleše Navrátila, které bylo biskupem považováno za boží světlo, které odkrývá duchovní pozadí celého sporu a které nakonec poskytlo východisko, nebo spíše ospravedlnění budoucího řešení daného sporu ze strany církve.

⁹⁵⁴ Josef, M. Dopis komisi Rady AC, Brno. 21. 9. 1996.

⁹⁵⁵ APETAUER, František, Dopis biskupovi AC. Brno, 3. 11. 1996.

⁹⁵⁶ Příloha k dopisu In APETAUER, František, Dopis biskupovi AC. Brno, 3. 11. 1996.

Navrátil v úvodu svého dopisu ze dne 7. 11. 1996 uvádí, že až do začátku listopadu mu nebylo jasné, jakým způsobem se má za Brno modlit resp., jak má instruovat modlitebníky svého sboru. Poté obdržel „*vhled*“, který vnímá „*velmi jasně jako Boží informaci*“, a proto jej „*jako takový*“ předkládá Bubikovi jako prvnímu a následně ÚR a RC, bude-li se to Bubikovi „*jevit vhodné*“. Navrátil si uvědomuje, že dosavadní iniciativy k ničemu nevedou, protože celá řada řešení jako „*vzájemné odpuštění, rozšíření staršovstva, atd.*“ se „*míjí černého středu terče*“. Je třeba řešit příčinu současného stavu, jelikož podobný problém, tj. rozdělení brněnského sboru, zde byl již před několika lety, kdy – podle Navrátila – pastor a starší se nedokázali dohodnout a tehdejší pastor zvolil dětské řešení, kdy „*hračku, která mu nefungovala podle jeho představ, rozbil*“. Dnes se „*silné osobnosti*“ ve sboru dopouštějí vážných chyb a sbor tomu bezmocně přihlíží.

Navrátil poté uvádí příčinu daného stavu: „*Vedení brněnského sboru za celou dobu svojí existence nikdy plně nepřijalo autoritu církve a nikdy na ni skutečně nespolehlo. Vždy to byl ve skutečnosti postoj: Navrhujte a my to dle své úvahy přijmeme. Vedení sboru nikdy nebylo ve skutečnosti poddáno ani biskupovi ani radě církve.*“ Tento postoj pak vede k tomu, že „*vedoucí ztrácejí vedení Duchem svatým*“ a stávají se tak duchovně slepými. Pokud nejsou schopni přijmout autority církve, nejsou schopni přijmout jako autority ani sebe navzájem. Navrátil se pak ještě silněji dovolává Božího zjevení, když uvádí: „*Zcela jasně mi bylo zjeveno, že možnosti jsou dvě. Tou první je, že se vedení sboru zcela poddá autoritě církve jako celku a všechny skutečnosti, které se dnes mnohým zdají nepřekonatelné (neschopnost, zranění, ztráta důvěry atd.) budou nad očekávání velmi rychle uzdraveny*“. Druhou možností je, že „*pokud vedení sboru tak neučiní, naplní se na sboru osud domu se slabým základem... Sbor zcela padne, zmizí, rozsype se*“⁹⁵⁷.

Navrátilovo proroctví upoutalo biskupovu pozornost a následně i Rady církve. Bylo rozsouzeno jako pravé a stalo se odrazovým můstkem ve zdůvodnění řešení celé situace.

Sám Navrátil ovšem, bez vědomí biskupa a s přáním, aby se to biskup nedozvěděl, doporučil Apetauerovi, aby odstoupil. Byl toho názoru, že by stačilo, pokud by měl Josef M. jen z částky pravdu. Byl to také olomoucký sbor, který jako inspiraci praxe správné autority zaslal jako dar ofocenou kapitolu z knihy Floyd McClunga „*Boží otcovské srdce*“, která by pro ctitele Neeho učení musela být výrazem svobodomyšlností, ne-li blasfemií. Autor zde kritizuje například nadměrnou moc vedoucích, skupinovou konformitu a nemožnost odchodu z aberantních skupin, majetnický vztah ke spolupracovníkům, nemožnost kritiky vedoucích, majetnický vztah k metodám s důležitým rozhodnutím, přílišné zdůrazňování odpovědnosti apod.⁹⁵⁸ Jak později prohlásil i jeden ze starších, zdálo se, že Navrátil zde byl ambivalentní⁹⁵⁹.

⁹⁵⁷ NAVRÁTIL, Aleš. Dopis biskupovi AC. Olomouc, 7. 11. 1996.

⁹⁵⁸ MCCLUNG, Floyd Jr. Boží otcovské srdce. Logos. 1991. s. 159–173.

⁹⁵⁹ Osobní svědectví autora.

Dopis starších brněnského sboru seniorovi JM oblasti

Dne 16. 1. 1997 adresují starší brněnského sboru své stanovisko vidění věcí v období blížící se lhůty „*kdy má být ukončena dočasná správa brněnského sboru*“. Starší zde vyjadřují své obavy z toho, „*jak se bude nadále vyvíjet situace ve sboru*“. Sbor stojí před naléhavou situací ustanovení pastora. Uvádějí, že se jim nepodařilo „*obnovit důvěru starších k bratru F. Apetauerovi, jako předpokládanému pastorevi*“, a proto nesouhlasí s tím, „*aby byl ustaven pastorem*“. Třebaže toto konstatování je pro ně „*bolestné a neradostné, je pravdivé*“ a starší jsou „*vázáni*“, aby mluvili pravdu. V opačném případě by lhali a „*skutečnost je taková, jaká je*“.

S pastorem se podle starších nepodařilo navázat takovou formu komunikace, která by „*šla ke kořenům této nedůvěry a dokázala je odstranit*“. Účinné pokání si starší představují jako „*ochotu vidět a žet svých selhání, a napravit je... Jen vnější projevy lítosti či pokání*“ starší považují za „*méně důležité*“.

Ve svém vyjádření se pak dovolávají jednak slov samotného Apetauera, který měl sdělit, že nebude konat funkci pastora bez podpory starších a jednak Ústavy Apoštolské církve:

„která jednoznačně praví, že AC je svazkem autonomních sborů; sbor je po duchovní, mravní a hospodářské stránce autonomní; zodpovědnost za sbor nese 1. a 2. pastor, rada starších a sborové shromáždění; tito jsou ustaveni Radou církve na základě doporučení Rady starších předem projednaného s radou církve. Dále, že Radě starších přísluší předkládat návrh 1. a 2. pastora, ustanovovat starší sboru, hodnotit duchovní a hospodářskou činnost pastora sboru a v případě odvolání 1. a 2. pastora jmenuje Rada církve ve spolupráci s radou starších na jeho místo dočasného pastora“.

Starší apelují na to, aby se Rada církve ústavou řídila, jelikož byla přijímána s modlitbou se vzkládáním rukou⁹⁶⁰.

Tento dopis následujícího dne, tj. 17. 1. 1997 Pala přeposlal i Radě AC s průvodním dopisem, kde opět cituje Ústavu AC, že pastor má být ustaven na základě projednání s Radou starších sboru a že autonomie sboru spočívá v tom, že určitá skupina lidí má právo řešit své otázky samostatně, nezávisle na jiném⁹⁶¹.

Zde je ovšem vidět základní principiální nesoulad mezi Palou a Bubikem, kdy první nalézá v ústavě kongregační zřízení, zatímco druhý upřednostňuje episkopální prvky, či dokonce apoštolát. Avšak při podrobném pročtení ústavy v tehdejší znění zde byly pojistky jak proti autonomii, tak proti episkopátu. Bubik proto vždy dbal na to, aby „*demokratické prvky*“ byly z ústavy průběžně odstraňovány. Ty sloužily toliko k registraci církve v době totality a komunistický režim by paradoxně viděl v nedemokratickém uspořádání ohrožení, protože bezvýhradnou poslušnost byl ochoten nárokovat pouze sám sobě. Pala se zde ovšem ve své dedukci mýlil. Bod, že Rada AC „*předem projedná*“ obsazení služby pastora s Radou starších sboru ještě neznamenal, že se bude jejím doporučením řídit, k čemuž

⁹⁶⁰ BURAI, Pavel; MAKOVÍČKA, Miroslav a PALA, František. Dopis seniorovi JM Františku Cupalovi. Brno, 16. 1. 1997.

⁹⁶¹ PALA, František. Dopis Radě AC. Brno, 17. 1. 1997.

by povrchní výklad mohl vést. Literární výklad ústavy proto Radu AC k ničemu takovému nezavazoval, i když by jistě bylo s podivem, kdyby vyžadovala silová řešení.

Závěrečné rozhodnutí komise Rady církve ve věci sboru AC Brno

Po zprávě komise, vyjádření starších a po Navrátilově proroctví vydala komise závěrečné rozhodnutí. Zpráva komise je uvozena prohlášením: „Komise před Pánem Ježíšem zvážila zprávu bratra Cupala, a na základě pověření jí dané na mimořádném zasedání Radou Apoštolské církve v Třinci v červnu 1996 rozhodla takto:

1. Obnovit pastorskou službu bratra Františka Apetauera s 12 měsíční zkušební lhůtou. Bratru Apetauerovi byla pastorská služba pozastavena RAC na dobu 6 měsíců (viz zápis 12. 8. 1996), jeho služba se tedy obnovuje od 12. 2. 1997. Dále komise bratru Apetauerovi ukládá, aby skončil svoje působení v UŽV KMS, aby byl pod průběžnou kontrolou seniora Jihomoravské oblasti formou osobního kontaktu (nejméně 2krát měsíčně) a aby nadále pokračoval v odstraňování chyb, kterých se dopouštěl v jednání se svými spolupracovníky (tvrdost jednání v neopodstatněných případech, nedostatek konzultace se staršími při důležitých rozhodnutích).

2. Navrhnout bratru Miroslavu Makovičkovi, aby po své půlroční rezignaci na funkci 2. pastora (viz zápis RAC ze dne 12. 8. 1996) znovu nastoupil do své služby od 12. 2. 1997.

3. Zrušit činnost bratra Františka Paly ve funkci staršího brněnského sboru na dobu nejméně dvou let. Po dvou letech pastor současného sboru posoudí, zda by mohla být bratrovi obnovena služba staršího sboru. Dále komise s velkým politováním konstatuje, že bratr Pala se svými osobními postoji a jednáním narušil duchovní kontinuitu církve a dopouštěl se manipulace myšlením členů církve. (Jako příklad uvádíme: a) dopisy zpochybňující jednání komise jmenované RAC, které rozesílal po celé církvi; b) dopisy vedoucím bratří letničního hnutí v Evropě týkající se bratra biskupa, které bratr rozesílal bez jeho vědomí i vědomí RAC; c) nerespektování napomenutí a varování tří členů RAC týkající se jeho úzké spolupráce s Janem Žákem v rámci nakladatelství Křesťanský život). Proto komise doporučuje RAC, aby bratra Palu odvolala ze všech celocírkevních funkcí, rovněž na dobu určitou.

4. Pastor Apetauer oznámí RAC nové složení staršovstva (doporučujeme počet nejméně 5 členů včetně 1. a 2. pastora) nejpozději do 12. 2. 1997⁹⁶².

Stojí za povšimnutí, na což poukazovali někteří starší, že komise, která měla dle jejich interpretace prozkoumat oprávněnost stížnosti Josefa M.(a která navíc neměla v Ústavě AC jakékoliv právní zakotvení) se nyní stala orgánem, který vydává rozhodnutí, týkající se kompetencí a trvání služby nejen Apetauera, ale i Paly. Žalující strana je nyní v podstatě shledána viníkem.

⁹⁶² CICHY, Stanislav; ČEP, Pavel a BUBAN, Milan. Závěrečné rozhodnutí. Kolín, 22. 1. 1997.

Reakce pastora na závěrečné rozhodnutí komise Rady církve ve věci sboru AC Brno

Apetauer ve své reakci píše, že nemá na vybranou. Uvádí, že i když by možná mohl mít výhrady k postupu anebo některým závěrům komise, skutečností zůstává, že to byl on a starší, kteří se vši naléhavostí Radu AC o ustanovení komise žádali. Společně s Palou pak „opakovaně a vehementně RAC ujišťoval“, že se podrobí rozhodnutí komise, „ať bude jakékoliv“. Apetauer může za sebe říci, že tuto záležitost nevložil do rukou omylných lidí „nýbrž do rukou Božích“. Pokud rozhodnutí komise přijímá, činí tak proto, že „chce stát v bázni před Bohem a a) poddávat se mu, b) respektovat RAC v jejich pravomocech, c) stát za svým slovem (Ž 15,4 a Mt 5,37)⁹⁶³.

K tomuto dopisu je ovšem dobré podotknout, že se Apetauerovo odhodlání rozhodnutí komise podřídit se projevilo až tehdy, když komise vydala podstatně odlišné stanovisko, které jeho službu potvrdilo. Když zprvu komise navrhovala jako alternativu jeho odvolání a starší se pro ni rozhodli, odvolal se.

Reakce starších na závěrečné rozhodnutí komise Rady církve ve věci sboru AC Brno

Ve svém dopise reagují brněnští starší na první dva body závěrečné zprávy komise. K 1. bodu uvádějí, že „nemají důvěru ve F. Apetauera jako pastora. Tato skutečnost je snad pro RC nepříjemná a starší by se velmi rádi podrobili autoritě této komise, leč důvěru nelze nadiktovat, a musí, žel, konstatovat, že „pravda je taková, jaké je“. Starší proto očekávají, že je Rada vyzve k tomu, aby navrhli jiného pastora. Souhlasí však s bodem 2, a to, aby Miroslav Makovička nastoupil od 12. 2. 1997 do funkce druhého pastora⁹⁶⁴.

„Kompromisní“ stanovisko Rady církve

Poté, co starší odmítli závěrečné rozhodnutí komise, konstatovala RAC, že oceňuje přístup Apetauera a lituje, že k němu starší nenašli důvěru coby k pastorovi sboru. Nevidí ovšem nikoho jiného, kdo by byl schopen toho času zastávat úřad pastora. Proto RAC na „rozhodnutí komise i jeho schválení nadále trvá“. Stejně tak stojí za dalším bodem, tj. „nástup Miroslava Makovičky do funkce 2. pastora sboru“.

Rozhodnutí, aby byly zrušeny všechny úřady a funkce br. Františka Paly nevidí jako protiústavní: komise – podle jejího vyjádření – nikterak nespecifikovala, kterak má být tento závěr naplněn. RC tedy očekává, že bude realizován zajisté v rámci ústavy, tzn. na úřad zástupce biskupa br. František Pala rezignuje, resp. staršovstvo sboru jej odvolá z funkce staršího sboru. Rady se účastnil i Pala s Apetauerem. Pro hlasovalo sedm členů, proti byl jeden, a dva se zdrželi⁹⁶⁵.

⁹⁶³ APETAUER, František. Vyjádření k Závěrečnému rozhodnutí komise Rady AC ve věci sboru AC Brno. Brno, 7. 2. 1997.

⁹⁶⁴ Stanovisko starších brněnského sboru k Závěrečnému rozhodnutí komise RC ve věci sboru AC Brno. Brno, 5. 1. 1997. (zde je o ovšem problém s datací dopisu. Zatímco komise vydala své prohlášení 22. 1. 1997, dopis, který je reakcí na danou zprávu, nese datum 5. 1. 1997. Jedno z dat buď není správné, nebo starší reagovali na jinou verzi zprávy.

⁹⁶⁵ NAVRÁTIL, Aleš. Mimořádné zasedání Rady AC. Kolín, 8. 2. 1997.

Dne 18. 2. 1997 pak biskup „*po poradě s ÚR a s bratry z komise*“ odpovídá na dotaz Františka Cupala ohledně setrvání Františka Paly ve staršovstvu tak, že Pala může být nadále starším pokud:

1. Bezprostředně abdikuje z celocírkevních úřadů.
2. Přijme Fr. Apetauera jako pastora.
3. Bude se podílet plnou měrou na budování vztahů ve staršovstvu i ve sboru jako celku.
4. Stejně jako u Františka Apetauera se jedná o ustanovení na zkušební dobu 1 rok.
5. Vzhledem k tomu, že toto setrvání F. Paly ve staršovstvu je v rozporu s usnesením RC ze dne 8. 2. 97, musí být schváleno RC dne 12. 3. 97. „*Do té doby platí vše výše uvedené prakticky, nikoli formálně*“⁹⁶⁶.

Vedle oficiálního vyjádření se dochovalo ještě několik nedatovaných a nepodepsaných návrhů, ve kterých jsou zajímavé body. Například, že Pala dostane „*po dobu 2 – 3 měsíců možnost změnit svůj přístup, aby se mohl svobodně účastnit Večeře Páně*“. Například dřívější Palova absence u Večeře Páně, zmíněná již v zápise ze staršovstva ze dne 2. 6. 1995, byla po celou dobu příčinou obav, že s Palou již delší dobu není vše v pořádku.

Reakce Františka Paly na „kompromisní“ stanovisko Rady církve

Pala ve svém dopise ze dne 21. 2. 1997 odpovídá biskupovi na základě podnětu Apetauera, aby biskupovi sdělil své stanovisko k podmínkám jeho setrvání ve staršovstvu.

K bodu 1 uvádí, že z celocírkevních úřadů nehodlá abdikovat, protože je přesvědčen, že se „*nedopustil přestupku vůči komukoliv*“, který by jej měl vést k tomuto rozhodnutí. Obvinění, která mu sdělena byla, se mu jevila jako „*naprosto neurčitá*“ a „*neopodstatněná*“. Chce i nadále kriticky „*obhajovat nevinné a utlačované*“ a „*kritizovat nedostatky v církvi bez zřetele k osobě*“.

K bodu 2 Pala uvádí, že „*přijímá Františka Apetauera jako pastora, nakolik je možné přijímat do funkce člověka, v něhož [Pala] ani celé staršovstvo nemá důvěru!*“

Bod 3. Pala přijímá v plném rozsahu.

K bodu 4. uvádí, že nemůže být „*ustanoven na zkušební dobu 1 rok*“, neboť jeho funkce v brněnském staršovstvu nebyla zrušena. Starší brněnského sboru jej neodvolali a Pala nemá dojem, že by to měli v úmyslu.

K bodu 5 píše, že do kompetence rady církve „*nikterak nenáleží rozhodovat o složení staršovstva toho kterého sboru*“, o čemž rozhodují „*toliko starší daného sboru*“. Věť, že „*do té doby platí vše výše uvedené prakticky, nikoliv formálně*“, Pala nerozumí, ale obecně z mravního hlediska podotýká, „*co platí formálně, má platit i prakticky, a co platí prakticky, má platit i formálně*“.

V závěru dopisu se Pala omlouvá, že na shromáždění v brněnském sboru řekl, že „*k rozhodnutí o stažení duchovních článků ze Sborových listů došlo na základě bratra biskupa*“. Omlouvá se proto biskupovi za krivdu, což vyjádřil i před celým shromážděním⁹⁶⁷. Jednalo se zde o to, že Pala napsal do

⁹⁶⁶ BUBIK, Rudolf. Dopis Františkovi Cupalovi, Kolín, 18. 2. 1997.

⁹⁶⁷ PALA, František. Dopis biskupovi AC. Brno, 21. 2. 1997.

Sborových listů článek na základě knihy Stevena Hassana „*Jak čelit zhoubné manipulaci kultů*“. Podle Miroslava Makovičky tento článek velmi trefně vykreslil chování Františka Apetauera⁹⁶⁸.

Úvodník byl zřejmě shledán kritickým ke sborovému systému autorit. Pala zde vysloveně uvedl, že tyto „*poznámky vám mohou připadat odtahité od života církve či našeho sboru. Ovšem chci vám ukázat, že tomu tak není*“. Pala pak kritizuje jednotu, která odmítá pravdu; vadí mu potlačování individuality a detailní plánování času členů. Kritizuje pyramidální strukturu, kde vůdce není ničím vinen a nelze jej kritizovat a udílí pak srze systém služebníků příkazy. Kritizuje systém, kde se nejvíce cení loajality. Vadí mu, když je zakázáno samostatně přemýšlet a kde se donekonečna opakuje jedna věc, až si ji lidé osvojí. Nesouhlasí, když je víra v Boha nahrazena vírou ve vůdce a kde jsou členové uměle udržováni ve stavu nezletilých. Protestuje, když jsou lidé bombardováni pocity viny a když jim bývá vysvětleno, že za vše může jejich staré já a nikdy ne vůdce nebo organizace. Navíc jsou to vše pouhé citáty z knihy⁹⁶⁹.

Dále se dostalo napřetržes i Palovo kázání, kde Pala dne 6. 10. 1996 sdělil, že „*pomazaný*“ znamená řecky Kristus a že podle verše Mt 24,5 mnozí řeknou, „*já jsem pomazaný, mne Bůh pomazal...*“ Pala zde vyvodil:

„Když se dívám důkladně do Písma, tak rozumím, že pomazaný, tento titul náleží jedinému, tedy Ježíši Kristu, on je ten Pomazaný. Přijdou takoví proroci a budou říkat: já jsem pomazaný, a hájit se také tím, že říkají... aby prostě potvrdili pravdivost svých slov a potvrdili svoji autoritu, a říkají: nedotýkejte se Pomazaného Hospodinova. Tak pozor na to!“⁹⁷⁰

Inkriminované Sborové listy a výroky z tohoto kázání pak byly opsány a poskytnuty biskupovi.

Vyloučení sboru z AC a jeho znovupřijetí

Vyloučení sboru

Na situaci, kdy se staršovstvo sboru jako celek odmítlo podřídit závěrům komise Rady AC, včetně navrženého kompromisního stanoviska vyjádřeném v dopise biskupa ze dne 16. 2. 1997, zaujala Rada AC dne 24. 2. 1997 následující stanovisko:

„Br. Fr. Pala se v nedávné minulosti dopustil lži a pomluv vůči mé osobě [míněn biskup AC] a RC navzdory vzájemnému usmíření a odpuštění. (Lze doložit písemnými materiály – především korespondenčními odpověďmi vedoucích bratří letničního hnutí v Evropě. Dopisy, na které mi tito bratři odpověděli, František Pala na moji opětovanou žádost nevydal). Vztahuje se na něj tedy slovo z 1. Korintským 5,11. – „Nestýkejte se s pomlouvači.“ Veškeré dosavadní pokusy řešit situaci brněnského sboru nevedly k úspěchu pro neschopnost brněnského staršovstva jednat s RC. Ztroskotávaly na opakovaných námitkách proti navrhovaným řešením. Z tohoto důvodu se jeví staršovstvo sboru jako neschopné vést sbor... a také neschopné spolupracovat s RC. Z těchto důvodů

⁹⁶⁸ Osobní rozhovor autora s Miroslavem Makovičkou.

⁹⁶⁹ PALA, František. Sborové listy 10/96, s. 1–2.

⁹⁷⁰ PALA, František. Kázání ze dne 6. 10. 1996. Brno, Životského 10.

navrhují toto řešení: Vyloučení brněnského sboru z AC. Následně se založí stanice sboru Břeclav, ze které se posléze může vyvinout nový sbor. Lidé, kteří chtějí nadále pracovat a žít v AC, se do ní přihlásí. Majetkoprávní otázky se dořeší dle ústavy... Rozhodnutí o vyloučení brněnského sboru z AC nabývá platnosti přečtením dopisu rady církve na výročním sborovém shromáždění“⁹⁷¹.

Tento biskupův návrh hlasováním schválilo osm členů, jeden byl proti. Ačkoliv byl Pala členem Rady, nebyl obeslán, jelikož [zřejmě biskup nebo zapisovatel Aleš Navrátil – ze zápisu to není možné poznat] byl „*upozorněn z více stran, že br. Fr. Pala setrvává ve hříchu*“. Rozhodl se proto jednat dle 1 Kor 5,11 a nepřizvat jej k tomuto setkání (na základě paragrafu 31 g ústavy AC). František Apetauer nebyl přizván ze zdravotních důvodů. RC toto nepřizvání obou bratří jednohlasně potvrdila⁹⁷². Tak byl Pala, ačkoliv nebyl dán do kázně, neobeslán.

Na sborovém shromáždění v Brně, plném emocí a různých výkřiků, včetně hlasitého radostného zvolání od jedné členky sboru během biskupova projevu, biskup přečetl dopis Rady církve, v němž mimo jiné zaznělo, že Rada zvažovala, v jaké formě své řešení sboru předložit. Rada pozitivně kvituje, že její stanovisko neuvádí „*data, dokumenty, přesné výroky. Byla snaha nás vmanipulovat do takového způsobu jednání, ale odmítli jsme to mnohokrát během řešení brněnské situace a odmítáme to i závěrem*“. Protože takovéto řešení se dle Rady neosvědčilo, Rada nezvolila právní proces, ale „*spíše řešení modlitby, rozhovorů a očekávání na Boží zjevení*“.

Stanovisko vyjadřuje, že Rada byla během krize obviňována, že vnáší do církve totalitu, nicméně ona je přesvědčena, že „*za každý sbor... je odpovědné staršovstvo*“. Na druhou stranu je zřejmé, že Rada sama rozhodnutí staršovstva jako celku nerespektuje, dokonce za podporu rozhodnutí svého staršovstva nyní vylučuje sbor. Proto se ve stanovisku dále uvádí, že k zásahům do sboru je vede „*zodpovědnost apoštolského úřadu, ve kterém někteří z nás stojí... jsme rádi, že v tomto případě byl zásah RC do vašeho sboru diktován nejen touto naší povinností před Bohem, ale také přímou žádostí staršovstva vašeho sboru o pomoc*“.

Rada je přesvědčena, že řada řešení, které byly průběžně staršími odmítány, „*pocházela přímo od Božího trůnu, protože přišla skrze prorocké slovo, které bylo rozsouzeno jako pravé*“. Tím je zřejmě míněno Navrátilovo proroctví. Celkem jsou zde pak shrnuty čtyři body, které vyvrcholily vyloučením sboru:

1. František Apetauer se „*jako pastor dopustil mnoha pochybení, ze kterých ovšem následně činil pokání. Tato pochybení byla vázána i na pracovní vztah k Josefovi M., kteroužto skutečnost jsme se nikdy nesnažili zastírat ani smést se stolu*“.

2. „*Tak, jako se Fr. Apetauer provinil vůči sboru, provinil se zcela viditelně a prokazatelně i br. Pala vůči církvi, a to opakovanou lží a pomluvami vůči br. biskupovi i RC... [Protože] Pala na rozdíl od br. Fr. Apetauera nikdy nečinil z těchto svých činů pokání i přes opakované napomenutí jednotlivci i RC,*

⁹⁷¹ NAVRÁTIL, Aleš. Mimořádné zasedání Rady AC. Kolín, 24. 2. 1997.

⁹⁷² NAVRÁTIL, Aleš. Mimořádné zasedání Rady AC. Kolín, 24. 2. 1997.

jsme nuceni jej prohlásit za pomlouvače dle 1 Kor 5,11.“ Ve stejném bodě je uvedeno, že s těmito věcmi s ohledem na Palu i sbor, lidé nebudou seznámeni.

3. Podíl na Palově jednání RC shledává i „u části staršovstva..., které se za tyto jeho činy a postoje opakovaně postavilo“.

4. Protože Rada církve vidí staršovstvo jako „neschopné dalšího vedení sboru“, rozhodla na zasedání 24. 2. 97 o vyloučení brněnského sboru z AC. Zároveň František Cupal založí v Brně stanici břeclavského sboru, kde se mohou stát vyloučení členové znovu členy AC. Majetek bude řešen dle ústavy⁹⁷³.

Biskup výslovně sdělil, že jde o majetek sboru, který bude sboru ponechán. Za toto velkorysé řešení Miroslav Makovička Radě církve na místě poděkoval. Dne 12. 3. byli na základě rozhodnutí rozšířené Úzké rady ve věci majetkoprávního vypořádání jmenováni likvidátoři Miloš Slabihoud⁹⁷⁴ a Jiří Malý⁹⁷⁵. V zápise o stavu majetku se uvádí, že 6. 4. 1997 budou všem členům sboru za přítomnosti likvidátorů sděleny poměry rozdělení majetku na nové subjekty. V pokladně sboru bylo shledáno 28 753,30 Kč, na účtu České spořitelny se nacházelo 446 111,36 Kč. Celkový majetek sboru byl vyčíslen na 2 597 413,07 Kč. Chata v majetku sboru je ve vlastnictví konkrétních členů sboru⁹⁷⁶. K tomu, aby mohl být majetek rozdělen, musel vyloučený sbor do jednoho měsíce získat právní subjektivitu⁹⁷⁷. Biskup církve uváděl v dopise Ministerstvu kultury datum 5. 6. 1997⁹⁷⁸.

Ačkoliv tento výrok v dokumentech není uchován, biskup ve svém prohlášení ohledně brněnského sboru, které již nelze spolehlivě datovat, prohlásil, že Josef M. svojí veřejnou kritikou pastora „na sebe strhl prokletí“, což vyvolalo vlnu velké nelibosti a co bylo i jednou z hlavních příčin, proč brněnský sbor odmítal jednání Rady církve. Apetauer proto dané prohlášení klasifikoval jako „osobní vyjádření biskupa AC k Josefovi M.“⁹⁷⁹.

Jak je vidět, do celé záležitosti se promítl osobní vztah Bubika a Paly a tento vztah potažmo vedl k vyloučení celého sboru. Podle biskupova vyjádření to byl sbor, který Palu kryl⁹⁸⁰. Zde stojí za ocitování úryvek z dřívějšího Palova dopisu biskupovi:

*„Drahý Rudku, mám ještě jednu věc, kterou považuji za velmi závažnou. Spolu se staršími brněnského sboru zásadně odmítáme, abys osobní vztahy mezi Tebou a mnou, naše osobní neshody, promítal do záležitostí brněnského sboru, který na těchto neshodách nenese žádnou vinu. Kdybys takto pokračoval a svůj tvrdý postoj vůči mně promítal do celého brněnského sboru, bude to mít neodvratně za následek jeho rozvrat“*⁹⁸¹.

⁹⁷³ BUBIK, Rudolf. Oznámení o vyloučení sboru. Kolín, 24. 2. 1997.

⁹⁷⁴ BUBIK, Rudolf. Jmenovací dekret pro Miloše Slabihouda. Kolín, 14. 3. 1997.

⁹⁷⁵ BUBIK, Rudolf. Jmenovací dekret pro ing. Jiřího Malého. Kolín, 14. 3. 1997.

⁹⁷⁶ Zápis o zahájení činnosti likvidátorů včetně příloh. Brno, 20. 3. 1997.

⁹⁷⁷ DRÁPAL, Dan. Křesťanská společenství v ČR. Oběžník, březen 1997 – II.

⁹⁷⁸ BUBIK, Rudolf. Odpověď MK. Kolín, 21. 3. 1997.

⁹⁷⁹ JANOUŠEK, Petr; MAKOVÍČKA, Miroslav; MALINA, Jiří; FRANC, Aleš; HAUPTMAN, Karel a APETAUER, František. Dopis Františku Palovi a sborovému shromáždění. Brno, 9. 3. 1998.

⁹⁸⁰ Osobní rozhovor autora s biskupem z jara roku 1997.

⁹⁸¹ PALA, František. Dopis biskupovi AC. Brno, 21. 2. 1997.

Reakce na vyloučení sboru

Na rozhodnutí o vyloučení sboru dne 17. 3. 1997 zareagovali členové sboru z pera Františka Paly. V dopise se uvádí, že z formálních důvodů sbor požaduje toto rozhodnutí opatřit razítkem a podpisem ze strany církve. V dopise se kritizuje, že ve stanovisku bylo uvedeno, že vyloučení „*dává možnost všem, kteří se necítí k církvi vázání, ji opustit*“. Avšak „*pokud je někdo vyloučen, není mu dána možnost církve opustit, ale církev mu tuto možnost vyloučením vzala*“. Dále se poukazuje na formulaci, že „*majetkoprávní vztahy mezi těmi, kteří se rozhodnou v církvi setrvat, a těmi, kteří ji chtějí opustit, budou řešeny dle ústavy*“. Nejednalo se o „*opuštění*“ církve, ale o „*vyloučení*“, a tudíž není možné mluvit o těch „*kteří chtějí opustit AC*“⁹⁸².

Skutečnost vyloučení brněnského sboru činí rozdělování členů sboru na ty, kteří si odejít přáli, a na ty, kteří si odejít nepřáli, bezpředmětným, neboť byli vyloučeni všichni. Navíc bylo biskupem sboru řečeno, že „*na majetek sboru nikdo nesáhne*“, za což Miroslav Makovička biskupovi poděkoval. Nyní se však budou majetkoprávní vztahy de facto řešit mezi těmi „*kteří se rozhodnou do AC znovu vstoupit a těmi, kteří... chtějí zůstat sborem*“⁹⁸³.

Vstup do Křesťanských společenství

Vyloučený sbor AC byl nyní nucen do měsíce vyřešit svoji identitu z hlediska rozdělení majetku. Řešení nacházel v možnosti vstoupit do Křesťanských společenství. Tento akt s podivem komentoval biskup s tím, že Pala, který se často vymezoval charismatickému učení, chce nyní do charismatické denominace vstoupit⁹⁸⁴.

O vstupu do KS, který se nakonec neuskutečnil, svědčí Dan Drápal, který o celé situaci brněnské krize napsal obsáhlý článek v Oběžníku KS z dubna 1997. Popisuje zde svoji roli v celé záležitosti, kdy se na pastorskou skupinku dne 24. 6. 1996, složenou především z členů užšího výboru KMS „*obrátili s prosbou o pomoc*“ František Apetauer a Miroslav Makovička. Apetauerovi se zde dostalo doporučení, aby odstoupil z místa pastora, jak mu bylo v AC navrženo. Ten ovšem tvrdil, že jeho autoritou je biskup AC Rudolf Bubík. Celá záležitost pak byla na pastorské skupince průběžně řešena, o čemž svědčí skutečnost, že Drápal na této skupince v lednu 1997 Apetauerovi předpovídal rozuzlení, které vyvrcholí vyloučením celého sboru.

Sám Drápal se v celé záležitosti průběžně angažoval, i když uvedl, že do ní nechtěl zasahovat. Nicméně „*v průběhu od druhé poloviny roku 1996 a během února a ledna*“ mu volalo několik členů brněnského sboru AC, včetně jednoho staršího, a žádali Drápala o radu „*jak se mají zachovat*“. Dne 3. 1. 1997 Drápal o celé záležitosti mluvil s Bubíkem v přítomnosti Milana Bubana a tajemníka KMS Lubomíra Ondráčka a následně koncem ledna na setkání církevních představitelů v Týnci nad Sázavou. Své názory průběžně sděloval i Apetauerovi, Palovi a Makovičkovi.

⁹⁸² PALA, František. Dopis biskupovi AC a Radě AC. Brno, 17. 3. 1997.

⁹⁸³ PALA, František. Dopis biskupovi AC a Radě AC. Brno, 17. 3. 1997.

⁹⁸⁴ Rozhovor autora s Rudolfem Bubíkem z roku 1997.

Drápalovým názorem bylo, že celý spor se má řešit buď „na základě Rudkovy apoštolské autority, nebo striktně dle církevního zřízení (ústavy AC)“⁹⁸⁵. Za povšimnutí stojí slůvko „nebo“, které ukazuje, že vykonávání „apoštolské autority“ zde – podle Drápala – zřejmě nemusí být nutně v souladu s ústavou církve. Je to zřejmě tím – jak dále uvádí Drápal – že nadsborová autorita nemá být institučně zakotvena (což v ústavě je), ale má fungovat „na základě zjevení a na základě vztahů“. Ostatně ani denominace podle Drápala není Boží vůle a členové denominací mohou mít s apoštolem vztah, aniž by apoštol patřil do jejich denominace⁹⁸⁶.

Nejpodstatnější ovšem bylo, když se Drápal 5. 3. 1997 dozvěděl, že brněnský sbor byl vyloučen z AC a přibližně za tři týdny jej kontaktoval Pala a telefonicky mu sdělil, že sbor chce vstoupit do KS. Podle Paly byl sbor v časové tísní a potřeboval do měsíce získat právní subjektivitu. Drápal žádosti vyšel vstříc a dne 21. 4. 1997 svolal na čtvrtek 27. 4. 1997 do Brna kolegium pastorů, kteří se měli sejít se staršími, případně s celým sborem, který měl večer shromáždění. Drápal poslal do Brna i pozitivní proroctví o celé situaci⁹⁸⁷.

Ve sboru však začalo mezi staršími členy ožívat i třicet let staré proroctví od Ludvíka Bocka, více než kontroverzní postavy letničního hnutí, které původně sboru bránilo k připojení k tehdy ilegální AC. V proroctví zaznělo, že brněnský sbor je „lid drobné práce“ a nemá se k nikomu připojovat. Bocek sám později spolupracoval se spiritistou, jistým panem Klimkem, a svá proroctví obvykle získával od své manželky⁹⁸⁸. Teprve Bockova smrt umožnila sboru být součástí letniční denominace⁹⁸⁹. Nejen z tohoto důvodu všichni netoužili hned vstupovat do KS.

Ve středu 26. 4. 1997 v 8 hodin ráno volal Drápalovi Apetauer a sdělil mu, že by Drápal měl „respektovat stanovisko rady AC a sbor do KS nebrat“. Stejného dne ve 20:45 Drápalovi volal i Makovička a sdělil mu, že starší (bez Paly) byli v Kolíně u Bubika a rozhodli se přijmout podmínky vedení AC a vyloučili tedy Palu ze staršovstva. Makovička se omluvil Drápalovi, že ho velmi mrzí, že již zřejmě není možné některé pastory z cesty do Brna odvolat. Drápal pak musel do Brna přijet, aby některé pastory na novou situaci na místě upozornil. Na místo dorazil pouze Pala a velmi se omlouval.

Drápal se poté krátce pouští do hodnocení celé situace, kdy nevidí jako šťastné zřízení vyšetřovací komise, jejíž závěry nachází v rozporu s Ústavou AC, všímá si jednání Makovičky, který v neděli nechal vyloučený sbor podepisovat přihlášky do KS a ve čtvrtek prý přihlášku do AC. Podle vnějšího pozorování Makovička „bud' celou dobu klamal (bud' lhal, nebo byl sám oklamán), nebo v určitém okamžiku zradil Františka Palu“. Drápal si tudíž nedovede představit, „že by po tom všem mohl být starším sboru“. Sbor byl tak díky Makovičkovi „vydán napospas jeho momentálním rozhodnutím, protože ze čtyř původních starších jenom on držel kontinuitu (Fr. Apetauer měl rezignovat na základě i jeho žádosti, Fr. Pala byl na základě jeho rozhodnutí vyloučen a P. Burai zřejmě na protest rezignoval)“.

⁹⁸⁵ DRÁPAL, Dan. Křesťanská společenství v ČR. Oběžník, duben 1997, s. 1–4.

⁹⁸⁶ DRÁPAL, Dan. Apoštolská autorita a členství ve sboru. Samizdat, prosinec 1995.

⁹⁸⁷ Toto proroctví sdělili starší vyloučenému sboru a rámcově se týkalo toho, že sbor bude nyní svobodný.

⁹⁸⁸ Tato informace pochází od Rudolfa Bubika a potvrdil ji autorovi i Jan Urban, bývalý předseda CB.

⁹⁸⁹ Svědectví Rudolfa Bubika, které otevřeně sdílel se staršími sboru AC Brno.

Kritickým bodem vyloučení sboru bylo podle Drápala zřejmě „*odstavení Františka Paly ze všech sborových a církevních funkcí*“. Svůj popis Drápal uzavírá úvahou, že podle něho by konečnou autoritou ve sborových záležitostech měl být sbor a nikoliv denominace⁹⁹⁰.

Ve stejném oběžníku je poté pozvánka na pastorálku KS s Kansaskými proroky, pod názvem „*Nadpřirozeno a církev (uvvedení do prorocké služby)*“. Tito proroci jsou shodou okolností mezi letničními považováni za heretiky, a jsou známi jako jedni z nejradikálnějších odpůrců denominací a stoupenců novodobé apoštolské služby. Zajímavé na celé skutečnosti je, že mezi přihlášenými sbory KS je i jeden vnější, a to AC Brno. Tato skutečnost dokládá i pozadí, proč představitel KS, aniž by o to primárně usiloval, sehrál nepřehlédnutelnou roli v celé záležitosti⁹⁹¹. Je to zřejmě i dokladem, proč Apetauer zpočátku hledal řešení v „*pastorské skupince*“ nebo proč Josefovi M. vyčítal, že namísto toho, aby jel na konferenci KMS do Prahy (která byla podle něho zlomová pro český národ), upřednostnil konferenci pořádanou sborem Apoštolské církve.

Když se jeden ze starších sboru Jiří Malina později Apetauera ptal na to, zda po Drápalovi chtěl, aby vyloučený brněnský sbor do KS nepřijímal, Apetauer reagoval otázkou, kterou charismatici obvykle v takové situaci pokládali, a to „*kdo ti to řekl*“? Když Malina odpovídal, že to sdělil samotný Dan Drápal (ostatně vyplývá to i z tohoto oběžníku), vyjádřil Apetauer zklamání, jelikož měl prý s Drápacelem z dřívějšího uzavřenou jistou dohodu. Případná skutečná existence podobné dohody či smlouvy evokuje vztahy, které mezi sebou měli takto ošetřeny vedoucí Pastýřského hnutí, aby mohli čelit vnější kritice.

Obrázek 25. Pastorská skupinka hlavních protagonistů KMS (fotografie jednotlivých činníků pocházejí z pozdější doby)

Starší žádají Radu církve o návrat sboru do AC

Návrat do sboru, který výše popsal Drápal, se udál následovně. Dne 26. 3. 1997 vedoucí vyloučeného sboru adresují biskupovi a Radě církve dopis, v němž uvádějí, že žádají o anulování dopisu RAC zde

⁹⁹⁰ DRÁPAL, Dan. Křesťanská společenství v ČR. Oběžník, duben 1997, s. 1–4.

⁹⁹¹ DRÁPAL, Dan. Křesťanská společenství v ČR. Oběžník, duben 1997, s. 1–4.

dne 24. 2. 1997, jehož přečtením bylo rozhodnuto o vyloučení sboru AC ze svazku Apoštolské církve. Podepsaní se rozhodují přijmout závěrečné rozhodnutí komise RAC zde dne 21. 1. 1997 jako „řešení pro náš sbor“. Dále uvádějí: „Bratra Františka Palu dnešním dnem odvoláváme z funkce staršího našeho sboru.“ Po anulování se zavazují složit své funkce do rukou RAC a přijmout „rozhodnutí o dalším uspořádání vedení brněnského sboru AC“⁹⁹².

Rozhodnutí k návratu vyloučeného sboru do AC neproběhlo zcela spontánně. Již dříve Miroslav Makovička prohlašoval, že Palovo jednání se stávalo stále tvrdším a že jej napomínal za to, že mu připomíná člověka, který nemůže sundat nohu z plynu. Ve svém jednání dokonce Pala kontaktoval advokáta k tomu, aby mohl zpochybnit vyloučení sboru ze svazku AC. Makovička dle svých slov „nedokázal... souhlasit s nesmiřitelným tónem a kritikou v jednání F. Paly vůči Rudkovi a celé AC, které jakoby se po aktu vyloučení radikálně vystupňovaly“. Podílet se nadále na vedení sboru v takovém duchu bylo nad jeho síly⁹⁹³. Makovička prý zmírňoval i formulace dopisů, které Pala rozesílal, a dával mu za příklad Bohuslava Tetivu, který po vyloučení původního jádra sboru z BJB také „nikam nepsal“. Pala měl odpovídat ve smyslu, že „pravda se světla nebojí“ a že „lidé musejí znát pravdu“⁹⁹⁴.

V době stupňující se krize ve sboru měl jeden ze členů vyšetřovací komise, Stanislav Cichy, sen. Zdálo se mu, že vidí autobus plný lidí, který řídí Pala. Byl to obraz sboru. Lidé měli zatemněná okna a neviděli ven a netušili tak, co se ve skutečnosti děje. Pala vjížděl ve velmi vysoké rychlosti do místa, kde se silnice zužovala. Cichy, který pozoroval toto dění z nějakého místa nad silnicí, volal na Palu, aby brzdil. Ten však na nic nedbal a v plné rychlosti vjížděl do míst, kde nebylo v takové rychlosti možné řízení zvládnout. Když Makovička uslyšel tento sen, připomenula se mu jeho slova, kdy též nabádal Palu, aby sundal nohu z plynu. Svěřil se, že dostal obavy o další směřování sboru pod Palovým vedením, ačkoliv ho před tím žádal, zda by se nechtěl stát znovu pastorem.

Nakonec sdělil, že již delší dobu chce odtrhnout co největší počet lidí a vrátit se s nimi do AC, což také učinil⁹⁹⁵. Nejprve to oznámil své ženě a nakonec zřejmě inicioval se zbývajícími členy staršovstva cestu do Kolína. Bubik měl zde se staršími delší rozhovor, kde je konfrontoval s některými dopisy Františka Paly. Jeden ze starších, který však nebyl pracovníkem církve, měl sdělit, že si uvědomuje, že sbor za takové jednání může své starší „poslat do montérek“⁹⁹⁶. Zde zřejmě došlo i k prefebrikaci dalšího postupu.

Reakce Rady AC na žádost starších

Reakce Rady AC byla okamžitá. Dopis by poštou ještě nestačil dorazit a už ve stejný den, tedy 26. 3. 1997, je odpověď Rady církve na světě. Rada zde „ruší své rozhodnutí ze dne 24. 2. 1997 o vyloučení tohoto sboru z církve“. Vysvětluje to tím, že starší učinili své rozhodnutí ještě v době,

⁹⁹² JANOUŠEK, Petr; KYZLINK, Jan, MAKOVIČKA, Miroslav a MALINA, Jiří. Dopis biskupovi a radě AC. Brno, 1. 10. 1997.

⁹⁹³ MAKOVIČKA, Miroslav. Dopis biskupovi AC a Radě AC. Brno, 12–9. 1997.

⁹⁹⁴ Osobní svědectví Miroslava Makovičky sdílené mezi staršími sboru v roce 1998.

⁹⁹⁵ Osobní rozhovor autora s Makovičkou u něho doma krátce před jeho veřejným rozhodnutím vrátit se do AC.

⁹⁹⁶ Telefonický rozhovor autora s Rudolfem Bubikem po návštěvě starších v Kolíně v roce 1997.

kdy „členové tohoto sboru mohli rozhodnout ohledně svého dalšího členství v AC... a závěrečné rozhodnutí komise RC, pověřené řešením situace brněnského sboru zůstává tedy v platnosti v celém rozsahu s výjimkou data sestavení konečného personálního obsazení staršovstva brněnského sboru.“ To se přesouvá na datum příštího zasedání na 22. 5. 1997.

Sestavením staršovstva včetně realizace místa prvního a druhého pastora k tomuto datu je v této nově vzniklé situaci opět pověřen senior Jihomoravské oblasti František Cupal. Rada církve zde:

„...bere na vědomí vyloučení Františka Paly ze staršovstva brněnského sboru a zároveň jej pro jeho hříchy, které jsou uvedeny v zápise z mimořádného shromáždění RC ze dne 24. 2. 1997, dává do kázně podle paragrafu 5 odstavce 4 ústavy AC. Tato kázeň spočívá v přerušení výkonu všech celocírkevních funkcí a zákazu jakýchkoliv veřejných projevů v rámci církve, stejně tak jakémkoliv šíření písemného projevu v rámci církve“⁹⁹⁷.

V dopise ze dne 2. 4. 1997 pak Bubik žádá Jiřího Tesaříka z Ministerstva kultury ČR o anulování dopisu z 21. 3. 1997, ve kterém jej Bubik informoval o vyloučení brněnského sboru; anulování dopisu likvidátora pro majetkoprávní vypořádání ze dne 20. 3. 1997 a vrácení registračního listu, který likvidátor ministerstvu zaslal⁹⁹⁸.

Dopis z Ministerstva kultury

Dne 18. 3. 1997 došel biskupovi dopis z Ministerstva kultury České republiky, který byl iniciován na základě dopisu z brněnské advokátní kanceláře, kde se psalo, že Apoštolská církev... vyloučila ze svého středu církevní sbor v Brně. Ministerstvo se tedy ptá: 1) od kdy došlo k účinnosti, 2) zda byl dodržen postup podle Ústavy AC, 3) zda a jak vyřešila Rada církve s vyloučeným sborem majetkové otázky. V dopise se dále uvádí, že celá záležitost je zkoumána, a že bude vypracováno požadované právní stanovisko odboru církví⁹⁹⁹.

Podle Makovičky Pala v celé situaci angažoval advokáta, který měl v dané věci pomoci zkoumat oprávněnost jednání AC¹⁰⁰⁰. 21. 3. biskup na dopis odpovídá, že 1) K vyloučení došlo dne 24. 2. 1997 s účinností dnem 5. 3., kdy bylo zástupcem Rady AC sděleno sboru; 2) Sbor byl vyloučen podle paragrafu 29 bod 2 písmeno k) Ústavy AC a ústavní postup byl dodržen; 3) Majetkoprávní otázky zatím vyřešeny nebyly a budou vyřešeny na základě ústavy, k čemuž byli určeni likvidátoři. Potvrzení o právní subjektivitě sboru bude odebráno likvidátorem a navraceno Ministerstvu kultury¹⁰⁰¹.

Reakce Františka Paly na návrat sboru do AC

Dne 1. 4. 1997 informuje oficiálně Bubik Palu, spolu s přílohami a „výňatkem ze zápisu mimořádného zasedání RC zde dne 26. 3. 97“ a „mimořádného zasedání RC ze dne 24. 2. 97“, že byl dán Radou

⁹⁹⁷ BUBIK, Rudolf. Zápis z mimořádného zasedání Rady AC. Kolín, 26. 3. 1997.

⁹⁹⁸ BUBIK, Rudolf. Dopis registračnímu a informačnímu oddělení MK. Kolín, 2. 4. 1997.

⁹⁹⁹ ZEMAN, Pavel. Dopis biskupovi AC. MK Praha, 18. 3. 1997.

¹⁰⁰⁰ Osobní svědectví Miroslava Makovičky sdílené mezi staršími sboru v roce 1998.

¹⁰⁰¹ BUBIK, Rudolf. Odpověď MK. Kolín, 21. 3. 1997.

církve do kázně se závěrečnou větou „*vyhlížíme den, kdy budeme s Tebou opět spojeni bratrským obecenstvím oproštěným od každého rozdělení*“¹⁰⁰².

Dne 3. 4. 1997 adresuje Pala biskupovi a Radě církve dopis, kde reaguje na nastalou situaci. Upozorňuje, že zvolený postup „*je v rozporu se zákony našeho státu (Římanům 13,1)*“. Předjímá, že se sice neobrátil na světský soud, nicméně „*církev má stovky členů a sotva lze zabránit některému jedinci, aby tak učinil*“. On ale jedná v lásce a chce upozornit na „*nežádoucí důsledky*“, které vývoj v Brně může na Radu církve a biskupa mít. Jeho následující řádky možná vysvětlují i dopis z právní kanceláře, který obdrželo Ministerstvo kultury. Pala dále uvedl, že:

„v různých denominacích pracují lidé s právnickým vzděláním, kteří se v zájmu spravedlnosti i pro pocit, že jde o obecné ohrožení občanů nemajících na to, aby se sami dokázali obhajovat, mohou této věci ujmout a oznámit ji soudu. Učiní-li tak, prosím Vás, nezlobte se na ně, neboť tak činí s dobrým svědomím, aby pomohli bezradným a domohli se pro ně práva. Nemyslete si, že k tomu budu kohokoliv podněcovat. Je možné, že toto učiní i osoba mně zcela neznámá a bez právníkové kvalifikace, neboť brněnská kauza je pro naši zemi dosti známa“.

Pala poté adresáty seznamuje s tím, proč jednání RC chápe jako protiprávní:

1. Vyloučení sboru je právně možné, avšak tímto sbor ztratil právní subjektivitu a zaniklo právo statutárních orgánů jej navenek zastupovat.

2. Tím, že pro vypořádání majetku AC vyloučenému sboru učinila „*statutární zástupce*“, což neodsouhlasila ani větší polovina vyloučeného sboru, je dané jednání protiprávní. Odporuje „*Ustanovení obchodního zákoníku o likvidaci obchodních společností*“, které lze – podle Paly – přiměřeně aplikovat pro likvidaci majetku právnické osoby, pokud z ustanovení upravujících tato právníky osoby nevyplývá něco jiného, a to je podle Ústavy AC „*řešení vzájemnou dohodou*“. Dohoda však není diktát.

3. Zákaz „*jakýchkoliv veřejných projevů v rámci církve, stejně jako jakékoliv šíření písemného projevu v rámci církve*“ podle Paly odporuje „*Listině práv a svobod*“, která tvoří ústavní pořádek (čl. 17/1–2; čl. 4/1; čl. 2/3 a čl. 1).

4. „*Zrušení rozhodnutí rady Apoštolské církve o vyloučení brněnského sboru a navrácení k právnímu stavu ze dne 24. 2. 1997, který byl před učiněním rozhodnutí o vyloučení*“ Pala rovněž shledává protiprávním. Je možné lidi proti jejich vůli vyloučit, ale již „*není možné je administrativním úkonem zpět hromadně převést do organizace, která je před tím ze svých řad vyloučila*“. Pokud si u svéprávných lidí někdo takovou moc nárokuje, podle Paly tak „*činí v rozporu s Ústavou České republiky... a v rozporu se zákonem 308/1991 o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností*“.

Pala zmiňuje, že porušení těchto principů je důvodem ke zrušení registrace církve, která se k těmto principům při své registraci zavázala. Kopii dopisu posílá Pala i právníkovi, kterého biskup dobře zná a má k němu důvěru. V závěru uvádí:

¹⁰⁰² BUBIK, Rudolf. Dopis Františku Palovi. Kolín, 1. 4. 1997.

„Prosím vás všechny, kdo budete tento dopis číst, abyste mi věřili v tom, že motivací tohoto listu není trápit bratra Rudolfa Bubika ani radu Apoštolské církve. Vždy a všude jsem se snažil o to, aby se zabraňovalo zlému, abych pomohl lidem, aby nesklouzli na šikmou plochu a aby byla zjevena pravda. Pravda vysvobodí. Drahý Rudku, pro mne alespoň je pravda zdrojem radosti a síly. Věřím, že by se tímto zdrojem mohla stát i pro Tebe, a přeji ti to.

V poznámce P. S. je dovětek psaný rukou, že Pala dostal nyní dopis, kde ho RC dává do kázně.

„Budou po vlastech českých a moravských kolovat historky o tom, jak AC vylučuje své členy, a potom je ještě dodatečně dává do kázně. Děkuji Ti za zápis ze dne 26. 3. 1997, kde je černé na bílém, že mi RAC dává „zákaz šíření jakéhokoliv písemného projevu v rámci církve““¹⁰⁰³.

Závěr služby Františka Paly

František Pala tedy pozbyl všech funkcí, a proto 29. 5. 1997 Rudolf Bubik informuje předsedu Evropského letničního výboru (jehož byl Pala členem) Jakoba Zopfího, že přes rok trvající spor mezi církví a Františkem Palou se vyostřil. Pala byl kázně a kázeň neakceptoval a nyní mu není dovoleno reprezentovat Apoštolskou církev v rámci PEF¹⁰⁰⁴. Zopfí ještě téhož dne odpověděl, že si s Palou již vyměnil dlouhý dopis a poté mu Pala zaslal ještě jeden dlouhý dopis. Zopfí konstatuje, že se domnívá, že není v takové pozici, aby mohl situaci nějak ovlivnit, a zdá se mu, „že není další jiná možnost, než přijmout rozhodnutí, že bratr František Pala již dále nepatří do výboru PEF“¹⁰⁰⁵.

4. 6. 1997 zasílá biskup AC Františku Palovi dopis, kde se na něho jménem Rady církve obrací z bratrského zájmu, jelikož spolu mnoho let spolupracovali na díle Páně. Tazatel chce znát, zda se František Pala, i poté, co mu byla pozastavena služba v Radě sboru a uložena kázeň radou církve, „cítí“ nadále členem Apoštolské církve. Jelikož kázeň je uložena „pouze na určitou dobu“, je zde možnost návratu do sborových i církevních služeb. „Účinným pokáním“ se Palovi opět může otevřít cesta k službě, ve které „s osobním nasazením a požehnaně sloužil“.

Pokud však Pala „dává přednost stanovisku, že už nepatří do sboru AC v Brně a tím samozřejmě i do AC jako celku“ je jeho celocírkevní i sborová služba „definitivně ukončena“. Nedotčen zůstává pouze „zaměstnanecký poměr v nakladatelství Křesťanský život“. V dopise se dále uvádí, že „nestojíme a ani nemůžeme stát jako bratři v Kristu proti sobě (Ř 14,4) a že tedy přesto, co vešlo mezi Tebe a nás, budeme stát v jedné linii zápasu o záchranu ztracených“¹⁰⁰⁶.

28. 7. 1997 oznamuje Pala Radě církve, že definitivně rozvazuje pracovní poměr s Apoštolskou církví ke dni 31. září 1997. Je přesvědčen, že „žádná křesťanská církev nemůže strpět ve svých řadách, natož pak zaměstnávat člověka, kterého sama označila za lháře a pomlouvače“. Uvádí, že se diví, že církev tento krok neučinila sama. Palův odchod byl podle něho iniciován jeho označením „za lháře a

¹⁰⁰³ PALA, František. Dopis biskupovi AC a Radě AC. Brno, 3. 4. 1997.

¹⁰⁰⁴ BUBIK, Rudolf. Úřední dopis Jakobovi Zopfimu. Kolín, 29. 5. 1997.

¹⁰⁰⁵ ZOPFI, Jacob. Odpověď Rudolfovi Bubikovi, 29. 5. 1997.

¹⁰⁰⁶ BUBIK, Rudolf. Dopis biskupa AC Františku Palovi. Kolín, 4. 6. 1997.

pomlouvače“. Nicméně Pala by odešel i z odborných důvodů, protože práce v nakladatelství podle něho již vykazuje takové nedostatky, že by ji nemohl podporovat ani svojí „pasivní účastí“¹⁰⁰⁷.

Podrobnější anabázi o závěru služby Františka Paly popisuje kapitola Křesťanský život

František Apetauer označil Palu jako „rytíře“, který je přesvědčen, že se zastává utištěných a kdo se ve svém boji za pravdu stal touto myšlenkou zcela pohlcen. Toužil před Apetauerem chránit Josefa M. a sbor, přičemž mu jeho zaujatost zřejmě zabránila vidět věci komplexně¹⁰⁰⁸.

Obrázek 26. František Pala (vpravo) na demonstraci proti hře „Naše násilí, vaše násilí“

Závěr služby Josefa M.

Josef M. zaslal svoji výpověď ze zaměstnání o půl roku dříve, a to ke dni 16. 2. 1997. Své důvody shrnul ve čtyřech bodech, a to:

1. rozhodnutí RC o ustavení pastora a celkové řešení brněnské situace,
2. řešení problémů v církvi cestou útlaču a násilí,
3. prohlášení R. Bubika, že jsem na sebe vztáhl prokletí, a že se mi celá věc vrátí,
4. postupný trend AC, kdy požadavek na podřízení se autoritě Boží je nahrazován požadavkem na podrobení se vůdcům“. Podle Josefa M. „první bylo třeba činiti a druhé neopouštět“.

Zároveň Josef M. oznámil, že ke stejnému datu ukončuje i své členství v Apoštolské církvi a děkuje za vše dobré, přičemž odchází bez hořkosti a s upřímnou modlitbou „za naši církev“ s dovětkem:

„V lásce vás však prosím, bratři, abyste příští problémy podobného rázu, jaký měla brněnská situace, řešili s větší citlivostí a velkorysostí a nikdy s přecitlivělým vědomím, že je zde

¹⁰⁰⁷ PALA, František. Dopis Radě církve. Brno, 28. 7. 1997

¹⁰⁰⁸ Osobní pohled Františka Apetauera sdílený mezi staršími sboru v roce 1998.

napadena autorita, kterou musíte hájit. Právě takové postoje upevní autoritu vás i těch, kteří jsou pod vámi v autoritě postavení“¹⁰⁰⁹.

Když Josef M. v jedné z vypjatých situací komentoval svůj odchod, prohlásil, že s označením, že na sebe „*strhl prokletí*“, by jeho setrvávání ve službě bylo podobné stavu řidiči autobusu, o němž by nadřizený prohlásil, že je alkoholik. Jeho manželka na shromáždění, na kterém již nebyl přítomen, přečetla jeho dopis, v němž konstatoval, že jeho záměrem vůbec nebylo celou záležitost zveřejňovat a žádala ty, kdo vlastní jeho dopis ohledně kritiky Apetauera, aby jej zničili.

Zásadní role Miroslava Makovičky

Jedné věci je třeba si povšimnout, a to nejen na základě Drápalova dopisu. Drápal v podstatě činí za mnohé zodpovědným Makovičku, který byl ovšem v dané situaci často tím nejvíce váhajícím. Bude proto dobré se na jeho roli podívat z více úhlů. Některé dopisy členů sboru ho charakterizují jako člověka mírné povahy, který raději trpí škodu, než aby se dostával do konfliktu¹⁰¹⁰.

Směrem k Apetauerovi byl jeho vztah ambivalentní. Jednak k němu cítil hluboký respekt pro jeho rozhodnost, systematickosti, cílevědomost a nasazení, po kterém sám toužil. Velmi těžce ovšem nesl jeho nátlakové jednání¹⁰¹¹. Zpočátku se zdráhal připojit k Palovi a Buraiovi v tom, aby Apetauerovi vyjádřil nedůvěru. Kriticky ale již dříve Apetauerovi říkal, že je velmi těžko se s ním dostat do sporu pro jeho způsob jednání. Ten mu však odvětil, že to musí podstoupit¹⁰¹².

Ačkoliv Makovička netíhnul k herezi a dodnes se zřejmě v AC jedná o jednoho z největších znalců Bible, v srdci inklinoval k charismatickému hnutí a byl ochoten jen omezeně uznat řadu jeho přehmatů. Nedá se ovšem říci, že by tyto věci nebyl schopen vidět, ale spíše se tomu vyhýbal. To ovšem dříve tvořilo i jistý blok směrem k biskupovi, který byl v tomto směru kritickým, a dá se to vysledovat i v tom, že raději hledal pomoc u členů UŽV KMS, které respektoval. Na druhou stranu jej to poněkud sbližovalo s Apetauerem.

Až jako poslední starší se rozhodl pastorovi vyjádřit nedůvěru, možná i z důvodu stanoviska členů UŽV KMS, připojil se k Palovi, ale těžce prý nesl jeho tvrdost a jakousi umanutost, které u Paly dříve neshledával. Nicméně se později ohradil vůči tomu, aby byl Pala označen jako lhář a pomlouvač a distancoval se od tohoto vyjádření¹⁰¹³. Byl to ovšem on, kdo Palovi v podstatě zabránil promluvit na shromáždění, kde byl oznámen návrat sboru do AC s poukazem na Palův statut, který vzešel z akceptace rozhodnutí Rady AC vedoucími sboru¹⁰¹⁴.

Pokud však Makovička byl žádán, aby „*důvěřoval*“ pastorovi, odpovídal podobenstvím, že pokud si dá za dveře opakovaně boty a soused mu je pokaždé odcizí, pak sice sousedovi odpustí, ale boty si znovu

¹⁰⁰⁹ Josef, M. Výpověď. Brno, 27. 1. 1997.

¹⁰¹⁰ JANA, P. Dopis sloužícím bratřím v AC. Brno, 22. 11. 1996.

¹⁰¹¹ Makovička Apetauera obvinil nejen za druhé, ale i za první rozdělení sboru pro jeho nátlakové jednání. Tvrdil, že mu i bývalý pastor sboru Pavel Marván sdělil, že před Apetauerem v podstatě utekl.

¹⁰¹² Osobní svědectví autora.

¹⁰¹³ MAKOVÍČKA, Miroslav. Dopis biskupovi AC. Brno, 1. 10. 1997.

¹⁰¹⁴ Vystoupení Miroslava Makovičky na shromáždění vyloučeného sboru ze dne 27. 4. 1997.

za dveře nedá, protože mu již nebude důvěřovat. Na adresu komise, která namísto pouhého prošetření jednání pastora ve vztahu k Josefovi M. začala určovat personální změny ve sboru řekl, že je to podobné, jako kdyby někdo požádal přítele o radu ve vztahu k sousedovi, a ten by mu nařídil, že má prodat barák. Na dané námitky odpovídal biskup podobenstvím, že jeho strýc měl cukrovku a jeho lékař nařídil uříznout nohu pod kolenem. Strýc nesouhlasil a tak mu řezali nohu natřikrát, což bylo mnohem bolestivější. Proto prý komise z prozíravosti udělala tak razantní zákrok¹⁰¹⁵.

Poté, co malá skupina lidí zůstala před návratem vyloučené části do sboru coby stanice břeclovského sboru, všiml si Makovička, že s Apetaurem zůstávají jen svobodní a osamocení lidé, zatímco rodiny odešly. Bylo to pro něho důkazem, že s ním zůstávají především lidé, kteří vyžadují silnou autoritu a kteří jsou osamoceni.

Biskup ani Apetauer nepochybovali o Makovičkově upřímnosti, nicméně jeho samotného trápil vnitřní rozkol a velké pochybnosti o sobě samotném, pokud byl vystaven nutnosti učinit rozhodnutí. Bubík přiznal, že to byl Makovička, koho on viděl původně jako pastora sboru, a to z důvodu, že si byl vědom Apetauerovy tvrdosti v jednání s lidmi. Ovšem respektoval rozhodnutí sboru, který si zvolil Apetauera¹⁰¹⁶.

Po letech pak Makovička sdělil, že důraz na skupinkový sbor a vlastní silné vědomí Apetauera o svém Božím povolání vedlo k obnově sboru po jeho krizi, a tak jeho obdiv k pastorovi nakonec převážil negativní zkušenosti. Tím ovšem deklaroval značný myšlenkový posun, jelikož skupinkový sbor s pyramidálním vedením sám dříve viděl jako způsob vyřazení úřadu starších z vedení sboru¹⁰¹⁷.

Makovička se později stal k Apetauerovi – alespoň navenek – zcela oddaným a loajálním¹⁰¹⁸. Dalo by se říci, že i přes svůj vnitřní nesouhlas se obvykle přidal k většině a následoval stranu, která jednala z pozice moci, případně následoval jedince, který o sobě nepochyboval.

Jak to to celé vnímali členové sboru?

Členové sboru byli vedením církve vyzváni, aby svá stanoviska zasílali biskupovi a Radě církve, v nichž by ho seznámili s jejich nahlížením sporu. Rudolf Bubík ovšem spíše toužil po stanoviscích, na základě nichž by mohl Františka Apetauera podržet resp. zbavit vlivu Františka Palu¹⁰¹⁹. Celkem se na stole biskupa a Rady církve mezi daty 16. 6. 1996 až 26. 3. 1997, kdy byl již sbor vyloučen z církve a část se vrátila do AC, sešlo 15 dopisů, přičemž někteří autoři psali opakovaně. Aniž by bylo nutné vždy

¹⁰¹⁵ Osobní svědectví autora

¹⁰¹⁶ Osobní rozhovor autora s Rudolfem Bubíkem r roku 1997. Podobně, i když umírněněji, mluvil ve stejné době i před sborovým shromážděním, kdy v žertu sdělil, že se mu nelíbí Apetauerův knír, a že to byl brněnský sbor, který si jej zvolil, a proto jej musí respektovat.

¹⁰¹⁷ Toto Makovička prohlašoval poté, co se setkal se sborem W. Kniesela, kde si jednoznačně uvědomoval, že pyramidální pastorský systém obchází starší a v podstatě je nepotřebuje. V tomto systému pak stínovým staršovstvem jsou poradci vedoucích skupinek, kteří jsou pastorovými podřízenými.

¹⁰¹⁸ MAKOVÍČKA, Miroslav. Panelová diskuse v rámci konference AC o obnovených sborech, 2017.

¹⁰¹⁹ Toto autor později vyrozuměl z osobního rozhovoru s biskupem, který tvrdil, že brněnský sbor podporuje Františka Palu v jeho činnosti.

jmenovat jednotlivé autory, z dopisů lze chronologicky vybrat následující, které pastora podporují i kritizují.

Kritika pastora

První kritický dopis je od nejmenované sestry, která uvádí, že situace ve sboru je nejhorší, kterou kdy zažila a je z ní upřímně zoufalá. Uvádí, že mnoho lidí je rozhodnuto odejít. O Apetauerovi píše, že on sám uznává, že byl často přísným, ale touží, aby ho Pán měnil, za což ho má ráda. Dále uvádí, že chápe, že je třeba jednomyslnost, kterou však nevidí v tom, že všichni, bez vnitřního souhlasu, přijmou názor jednoho. Proto má být více starších, kteří všichni představují autoritu od Pána¹⁰²⁰.

Následuje dopis od manželky Josefa M. Radě církve. Ta sděluje, že byla velmi vytížená, a proto nebyla schopna se účastnit čtvrtetních shromáždění, což by Apetauer rád viděl. Apetauer s ní chtěl před časem mluvit ohledně jejího manžela a postěžoval si, že se mu Josef M. „*nedokáže poddat jako manželka manželovi*“, a ona si poté uvědomila, že jak je „*nebezpečné chtít po druhých, aby přestali myslet*“. Zopakovala i Josefem M. uváděnou skutečnost, že jim Apetauer vyčetl, že upřednostnili akci AC před akcí KMS s tím, že „*kdyby byl Jožka skutečně srdcem při něm, tak by nejeli na konferenci „Tabernákl“, ale s Františkem do Prahy na konferenci KMS*“. Dále je zde uvedeno, že Apetauer dotyčné mnohokrát dobře posloužil, ale že „*zavírat oči před tím, v čem se František dopouští velkých chyb, už prostě nejde*“¹⁰²¹.

Následuje dopis od manželky jednoho ze starších, která popisuje své vidění, které před časem měla. Týkalo se tváře muže bez oka, úst, uší a nosu, která se střídala s tváří Františka Apetauera, což mělo znamenat, že jde o muže, který nevnímá, co mu druzí říkají. Dále uvádí, že Apetauer ostatní vyprovokuje k hněvu, a pak je dlouze kárá. Podle ní nyní minimálně polovina sboru nemá důvěru v pastora. Dotyčná píše, že skutečnost, že Apetauer nadiktoval svůj dopis seniorovi, který byl pak přečten jeho jménem, ukazuje, že „*takový dopis nemůže napsat pastýř, který miluje své ovce*“. Je prý také na pováženou, že „*dva bratři odmítli nabídku ke vstupu do staršovstva, když poznali, že si František vyžaduje poddanost své osobě*“¹⁰²².

Na daném vidění muže bez oka a ucha je pozoruhodná jedna skutečnost, na kterou upozornil zástupce biskupa Aleš Navrátil. V jedné stanici sboru měl jeden člen analogický prožitek, který potvrdil zkušenost ostatních, že pastor není schopen některé věci vidět a slyšet. Měli však z pastora strach a báli se mu to sdělit. Proto v modlitbách a postech vyslali do Brna svého „*delegáta*“, který se zúčastnil vyučování vedoucích skupinek a „*perspektivních služebníků*“. Po celou dobu sbíral odvahu to říci, jenže se mu jí neodstávalo. Náhle vystoupila jedna sestra (zřejmě ona žena) a své vidění o muži bez oka a ucha sdělila. Delegát ze stanice měl nesmírnou radost, že nemusí nic říkat, a vrátil se s radostí do stanice s tím, že Bůh vyslyšel jejich modlitby.

¹⁰²⁰ Dopis od nepodepsané členky sboru. Brno, 16. 6. 1996.

¹⁰²¹ Mírka, M. Dopis bratřím. Brno. 20. 6. 1996.

¹⁰²² Zdena, P. Dopis Radě AC. Brno, 10. 8. 1996.

Na danou zkušenost navazuje i zvláštní sen, který jako své svědectví v danou chvíli sdělil Marek Š. Ve svém snu viděl jakousi místnost, kde uprostřed byla fontánka s mýdlem, kde se dotyčný mohl omýt, a vonný sprej. Vedle toho pak bylo mnoho různého zboží, kde si člověk po obmytí mohl vybrat. Když tam dotyčný vstoupil, měl okamžitě mýdlo v ústech, což pochopil jako napomenutí před nečistými ústy. Do místnosti viděl vcházet i Palu, který se zde zjevně vyznal, omyl se a vybíral potřebné zboží. Poté viděl i Apetauera, který jakoby nevnímal vše kolem, vybral si chléb a odcházel. Když mu dotyčný chtěl vysvětlit, že je zde více zboží, Apetauer na něho nechápavě hleděl a nebyl schopen jeho slovům porozumět. Marek Š danou věc interpretoval jako neschopnost pastora vidět věci komplexně. Pastor realitu inspirace snu připustil, ale byla mu potvrzením v tom, že chléb byl Božím slovem a že je správné, že se nerozptyloval okolním zbožím¹⁰²³.

Svůj dopis rovněž připojila jedna z nejstarších členek sboru, která zažila jeho počátky. Uvádí, že staršovstvo ve sboru má svůj úkol a není možné, aby je pastor přehlížel. Připadá ji, že se pastor domnívá, že je „*superautorita*“ a jedná bez lásky a pokory. Bylo prý chybou, že se pastorem stal Apetauer a nikoliv Makovička, který jedná v mírnosti a v lásce. Je zajímavé, že ve stejné době podobnou věc sdělil i Rudolf Bubik, který však Apetauera podporoval¹⁰²⁴. Autorka dopisu je přesvědčena, že mluví za většinu členů¹⁰²⁵. Stejná pisatelka v dalším dopise nesla nelibě skutečnost, když biskup v modlitebním oběžníku uvedl, že starší brněnského sboru „*nevidí a neslyší*“ a zmínila, že „*většina sboru stojí za nimi*“. Biskupovi vyčítá, že „*prapříčina všeho zla sboru je Tvé nesprávné učení o autoritách*.“ Lidé ve sboru jsou nyní „*zmalátnělí, zvláště mladí*“ a autorce je jich líto. Podle pisatelky měl pastorem sboru zůstat František Pala¹⁰²⁶.

Další členka sboru je rovněž přesvědčena, že pod následným vlivem vyšetřovací komise byli starší sboru „*biti proto, že se ozývají, vzápětí zase proto, že tak dlouho drželi hubu... z toho věčného zatajování nepříjemných skutečností nastávají ve sboru nedorozumění, zmatky a zklamání*“¹⁰²⁷.

Jiná členka sboru je vděčná za osobní pastoreci pastora svému muži, ale uvádí, že „*nemusíme slepě vše přijímat*“, neboť v pastorovi vidí člověka. Lidé, kteří s pastorem úzce spolupracují, jsou ubití a „*dává se jim cejch vzpoury*“. Vedení sboru podle pisatelky nestojí na jednom člověku, ale na starších. Podivuje se pak nad tím, že nesouhlasný postoj starších je uváděn jako averze a klade otázku, zda proto musí být odstraněni, aby rozhodování mohlo být založeno na totalitě pastorova poznání? Vznáší pak námitku, že pastorovy vize nejsou potvrzeny jeho nejbližšími spolupracovníky¹⁰²⁸.

V dalším dopise členka sboru nazývá Makovičku a Palu nejmírnějšími bratry, kteří nemilují hádky „*kteří i za cenu vlastní škody raději ustoupí*“. Podivuje se nad tím, že jsou nyní umlčovani ostatními pastory skrze prorocství, která jsou proti nim vynášena. Autorka dále nesouhlasí s účelovým

¹⁰²³ Osobní svědectví autora.

¹⁰²⁴ Osobní rozhovor s Rudolfem Bubikem z roku 1997.

¹⁰²⁵ Zdenka, T. Dopis Radě AC. Brno, 10. 8. 1996.

¹⁰²⁶ Zdenka, T. Dopis biskupovi AC. Brno, 14. 11. 1996.

¹⁰²⁷ Daniela, H. Dopis radě AC. Brno, 11. 8. 1996.

¹⁰²⁸ Jarmila, K. Dopis biskupovi AC. Brno, 11. 11. 1996.

vykládáním Písma tak, že každá kritika autority je pokládána za vzpouru, jaké se dopustila Mirjam proti Mojžíšovi¹⁰²⁹.

I když většina dopisů byla od žen, jeden manželský pár uvedl, že se nemohou ztotožnit s tím, že podle vyjádření vyšetřující komise „*nese stejný díl viny jak pastor, tak starší, kteří jsou navíc obviněni z rozšiřování dopisu Josefa M.*“, který byl „*přečten na sborové se souhlasem bratra biskupa*“. Považují proto za velkou křivdu, že se Makovička i Pala mají vzdát své služby v církvi¹⁰³⁰.

Svůj dopis připojila i manželka zesnulého zakladatele brněnského sboru Zora T., která biskupovi adresovala slova:

„...jasně vidím, že jsi na špatné cestě... Tvoje cesta skončí pádem – a to by mi bylo líto, už pro to vše, co jsme spolu prožili, a pro to, jaký jsi byl před tím... Každému je zřejmé, že ve skutečnosti nehájíš autoritu Františka Apetauera, ale svoji vlastní“¹⁰³¹.

Ve svém již druhém dopise pak manželka jednoho ze starších biskupovi uvedla, že je „*jeho oslice*“ a biskupa varovala, že zodpovídat se a vysvětlovat bude jednou Bohu.

„Tam Ti ani chytrost ani lstivost nebude k ničemu, protože Bůh do tebe vidí. O biskupa se bojí jako o člověka, který „svůj rozum a autoritu povýšil nad Slovo Boží“, a ačkoliv chtěl pomoci Františku Apetauerovi, ve skutečnosti mu „ublížil“¹⁰³².

Posléze členové sboru, kteří viděli Apetauerovu službu kriticky a jednání Rady AC nahlíželi jako vměšování se do sborových záležitostí, začali ve spolupráci se staršími vytvářet podpisový arch. Byli zde uvedeni služebníci a vážení členové sboru, kteří volali po osamostatnění sboru. Tento seznam pak Makovička přednesl na jednom shromáždění za účastní zástupce Rady AC. Jeden z návrhů vyšetřovací komise na rozšíření staršovstva, který nakonec zřejmě nebyl realizován, pak byla podmínka, aby mezi novými staršími nebyli členové, jejichž podpisy byly na inkriminovaném seznamu.

Podpora pastora

První dopis napsal Karel H., který byl v té době potenciálním kandidátem na staršího a měl začít nahrazovat starší, kteří měli odstoupit pro svoji kritiku pastora. Alespoň tak to viděli dva ze stávajících starších sboru¹⁰³³. Karel H. uvěřil v JB v Liberci, a jelikož zde působil jeden z českých vedoucích s apoštolskou službou, sdružených v rámci KMS, Evald Rucký, pro Apetauera tato skutečnost působila velkou vážnost Karla H. v jeho očích¹⁰³⁴. Karel H. v dopise Bubikovi uvedl, že vedl studentskou skupinku, kterou se rozhodli, po odsouhlasení vize sboru, připojit k AC. Pastoračně mu sloužili Josef M. i Apetauer. Později se po Josefovi M., který odcházel do Tišnova, měl z Boží vůle stát i poradcem vedoucích skupinek a Apetauer si přál, aby v budoucnu přijal i funkci staršího sboru. V dopise se

¹⁰²⁹ Jana, P. Dopis sloužícím bratřím v AC. Brno, 22. 11. 1996.

¹⁰³⁰ Vilém, P. a Marcela, P. Dopis biskupovi AC. Brno, 8. 12. 1996.

¹⁰³¹ Zora, T. Dopis biskupovi AC. Brno, 25. 1. 1997.

¹⁰³² Zdena, P. Dopis biskupovi AC. Brno, 29. 1. 1997.

¹⁰³³ Konkrétně se jednalo o Františka Palu a Miroslava Makovičku.

¹⁰³⁴ Karel H. sdělil, že mu Apetauer přiznal, že tato skutečnost ho činila po nějaký čas stát se takřka nenapomenutelným.

Apetauera zastává a dosvědčuje, že mu Apetauer přenechával dostatek iniciativy, nicméně uznává, že málo odpovědnosti předával druhým. Píše, že „*nebylo důležité služby, ve které by nerozhodoval pastor*“. Byl si toho ale vědom a chtěl delegovat své pravomoci v rámci rozšíření staršovstva. Nyní se do Apetauera podle Karla H. „*kdekdo opírá*“¹⁰³⁵.

Další dopis je od Jany J., která se rovněž Apetauera zastává. Kaje se z toho, že byla vůči pastorovi často ve vzpouře, protože jeho služba byla přísná a její rozum nechápal, proč mají lidé ve sboru dělat určité věci. Například jí zpočátku vadilo, že ji pastor dvakrát obvinil z toho, že slouží ďáblu (druhé straně) a vždy jí dlouho trvalo, než tato napomínání přijala. Nakonec uznala, že nesmí používat vlastní rozum, ale že má věci rozsuzovat Duchem svatým. Doznává, že ji pastor poukazoval „*konkrétněji na pýchu v [jejím] srdci*“. Na některá napomenutí, která považovala za neopodstatněná, si postěžovala Josefovi M. a Palovi, což vidí zpětně jako svoji chybu, protože posléze Apetauerova napomenutí rozpoznala jako oprávněná. Bratrům má za zlé, že ji vybídli, aby o tom napsala dopis starším. V závěru uvádí jako nutnost „*poddanost autoritám, které nám Bůh dal a František Apetauer byl autorita, kterou nám Bůh dal, o tom nepochybuji. Byl přísný a náročný, nekompromisní k hříchu*“¹⁰³⁶.

Následně píše budoucí manželka Karla H., která je přesvědčena, že ji Bůh prorocky pověřil, aby starším sboru předložila apel na odpuštění. U Paly se však setkala s odpovědí, že je ovšem nutné nejprve nalézt, kde je pravda. Dále se ptá na to, proč se vyšetřovací komise nezabývala vyšetřováním mezi Apetauerem a Josefem M., ale rozšířila své pravomoci¹⁰³⁷.

Poslední v řadě dopisů je opět od Jany J., která ve svém druhém dopise již ví, že sboru bude předloženo svolání celocírkevní konference nebo vyloučení celého sboru AC a ustanovení sboru nového, v čele s Františkem Apetauerem. Pisatelka uvádí, že je jí jasné, že Pala již nemůže sloužit jako starší sboru a žádá biskupa, aby v Brně tuto skutečnost lidem objasnil, že se pak postaví na jeho stranu. Podle jejího názoru tak jedna čtvrtina sboru je ochotna zůstat a bylo by lepší o tom uspořádat hlasování. Tato čtvrtina by mohla zůstat a ostatní, co jsou ve vzpouře, by mohli svobodně odejít. Jejich odchod by pak byl odpovědností starších, kteří jsou ve vzpouře¹⁰³⁸.

Existuje i dopis vedoucího stanice v Dačicích, Miroslava M., jehož stanovisko si skrze Františka Apetauera biskup sám vyžádal. Miroslav M. uvádí, že je se situací v Brně seznámen prostřednictvím Františka Apetauera a zejména skrze četbu dopisů. Píše, že Josef M. vykresluje Apetauera jako „*obludu*“ a využívá k tomu jeho slabosti. Nevěří, že Josef M. lže, ale přičítá to rozjitřenosti a špatnému stavu jeho nitra. Způsob, jakým obviňuje Apetauera, je pro Miroslava M. „*varováním, aby nevěřil, že věci se staly tak, jak popisuje*“. Josef M. popisuje svědectví, která nejsou svědecky doložena, a zatímco Josef M. neshledává na své straně žádnou chybu, Apetauer se dovedl zastavit a nechat druhého rozhodnout se. Je ochoten uznat chyby a „*za svá provinění se omluvit*“. Miroslav M. ovšem vidí na

¹⁰³⁵ Karel, H. Dopis biskupovi církve. Brno, blíže nedatováno 1996.

¹⁰³⁶ Jana, J. Dopis ústředí AC. Brno, 26. 7. 1996.

¹⁰³⁷ Kateřina, K. Dopis biskupovi AC. Brno, 25. 2. 1997.

¹⁰³⁸ Jana, J. Dopis biskupovi AC. Brno, 27. 2. 1997.

Apetauerově straně chybu v tom, že bez obnovení bratrských vztahů pokračoval ve vztahu „*podřízený x nadřízený*“, což může fungovat ve světské instituci, ale ne v církvi.

V celé věci se záporně promítl „*do celé situace špatný stav brněnského staršovstva i Františkova ochota tlačit věc dál lidskou silou, když to nešlo Božím způsobem*“. Postoj Josefa M. byl podle Miroslava M. vnitřně nepoddaným, a tak začal „*zveřejňovat svůj rozpor s Františkem*“ a získávat si přívržence ve sboru. Měl se ale spíše stáhnout a nechat zodpovědnost v rukách toho, komu byla svěřená. Namísto toho jednal v „*revolučním duchu*“. To je nesprávné, jelikož autority neustavuje sbor, ale toliko pověřené autority (Sk 14,23 a Tit 1,5). Proto není možné zveřejnit osobní spor, i kdyby starší ve všem měli pravdu¹⁰³⁹.

Dne 18. 11. 1996 připojila prorocké varování na adresu starších a Josefa M. i letitá členka sboru Emilie V., když sdělila: „*Jste ještě moji služebníci? Jak dlouho chcete nechat ovce bez pastýřské péče? Vy jste zapříčinili stav, ve kterém se nyní toto stádečko nachází. Je na čase, abyste učinili nápravu.*“ Adresáti jsou vyzváni, aby napravili vzájemné vztahy a před sborem každý vyznali svůj díl viny. Emile V. dále připojila, že některé pisatelky dopisů, kritizující pastora (Jana P. a Zdena T.), jsou v příbuzenském vztahu s Josefem M.¹⁰⁴⁰.

Existuje zde i jedno nedatované svědectví členky sboru Evy N., která byla přesvědčena, že ji Bůh vedl k symbolickému jednání. Pozvala si Makovičku a Palu a sdělila jim, že má manželské problémy a že se hodlá rozvést. Popsala jim chování svého muže, které rámcově odpovídalo tomu, z čeho starší vinili Apetauera. Zejména Pala vyjadřoval nelibost nad jednáním manžela a oba vynaložili úsilí k tomu, aby Eva N. manželovi odpustila a v žádném případě se nerozváděla. Na to ona odvětila, že se nerozvádí ona, ale oni. Sdělila jim, že nemluvila do větru, že její muž vskutku podobné chování vykazoval, nicméně vzájemné odpuštění a přijetí vedlo k obnově a starší vyzvala k analogickému jednání vůči pastorovi.

Poslední doložený dopis je od členky, která velmi ostře vystoupila proti biskupovi a píše mu omluvný dopis, kdy sbor byl již vyloučen a ona neví, co má činit. Žena setrvává v částečném půstu, jak jí to její zdravotní stav dovolí. Je přitahována zlomením, pokorou a hlubokým pokáním Františka Apetauera, jehož „*moudrá slova působí jako balzám*“, ale rovněž odmítá označení Františka Paly jako lháře a nyní neví, kam jít, když sbor je rozdělen. „*Stále jsem ... plná smutku a pláče. Všechno prožívám jako při úmrtí svého manžela, že někdo, koho jsem měla velmi, velmi ráda odešel, ale v tomto případě já odešla. Nemyslím jednotlivé osoby, ale část sboru, s kterou nejsem*“. V tomto dopise je rovněž uvedeno, že mezi členy sboru vznikala i spontánní akce na sběr jmen členů sboru, kteří podporují pastora¹⁰⁴¹. Rovněž Apetauer nabízel biskupovi a komisi jména lidí, kteří jej podporují nebo neschvalují jednání starších¹⁰⁴².

¹⁰³⁹ Miroslav, M. Dopis biskupovi AC. Dačice, 31. 7. 1996.

¹⁰⁴⁰ Emilie, V. Poselství Emile V. ke starším a Josefovi M. Příloha dopisu In APETAUER, František, Dopis biskupovi AC. Brno, 3. 11. 1996.

¹⁰⁴¹ Marie, K. Dopis biskupovi. Brno, 26. 3. 1997.

¹⁰⁴² Apetauer, František. Loajální vedoucí ve sboru. Příloha dopisu In APETAUER, František. Dopis biskupovi AC. Brno, 29. 7. 1996.

Staronově ustanovený sbor Apoštolské církve v Brně

Dopisy Františka Paly vedly nakonec k tomu, že si někteří starší nově ustanoveného sboru uvědomovali, že je minimálně sporné považovat vyloučené členy sboru z rozhodnutí vyloučeného staršovstva opět za členy AC. Proto byla celá situace vyřešena tak, že každý „člen“ dostal „Evidenční list“ na jehož základě měl aktualizovat své údaje s datem, které bylo již po vyloučení. Vedle podpisu uchazeče musel být připojen i podpis vedoucího skupinky¹⁰⁴³.

K tomuto listu byla přiložena i „vize sboru“, která spočívala v tom, že sbor bude organizován do skupinek a varovala před nebezpečím rozdělení. Když pastor po starších žádal souhlas s vizí sboru, jeden z nově ustanovených starších ji odmítl podepsat z důvodu, že závazná nemůže být vize, ale toliko Písmo a z něho vyplývající právní dokumenty, jako je ústava církve. Své stanovisko pak písemně zdůvodnil. Vize sboru, jak zde bylo ostatně uvedeno, vycházela z materiálu sboru v Českém Těšíně, kde byla situace rovněž řešena vyloučením celého sboru a jeho znovu-včleněním¹⁰⁴⁴. Tento list byl zaslán i některým „členům“, u kterých se předpokládalo, že ač navštěvují skupinu, která se do sboru nevrátila, že by tak mohli učinit¹⁰⁴⁵.

Ve dnech 29. až 30. 1. 1998 vykonal biskup, spolu se seniorem Jihomoravské oblasti Františkem Cupalem, návštěvu brněnského sboru, kde se setkali nejprve s prvním a druhým pastorem, poté s celým staršovstvem a měli možnost zhodnotit uplynulý rok. Podle zprávy biskupa a seniora, která ovšem nezapře jistou strohost až klišovitost, se zde uvádí:

„vývoj sboru za uvedené období vidíme ve výše zmíněných oblastech jako pozitivní. Dochází k postupnému budování vztahů, jednotliví starší včetně pastorů plní své úkoly dobře. Vzhledem k tomu, že František Apetauer byl ustaven jako první pastor sboru do úřadu na určitou dobu, která záhy vyprší, doporučujeme tímto jeho další setrvání v úřadu. Stejně tak doporučujeme, aby staršovstvo sboru pokračovalo ve stávajícím složení“¹⁰⁴⁶.

Vyloučený sbor v Brně

V lednu 1998 se konalo i 2. sborové shromáždění vyloučeného sboru. Tento sbor potvrzuje identitu s původním sborem Apoštolské církve v Brně, neboť „sbor nepřestal existovat“. Sbor odmítá kolektivní členství a respektuje pouze individuální členství, o němž rozhoduje sám jedinec „individuálně sám za sebe“. Členové sboru odmítají stanovisko biskupa Apoštolské církve, že „bratr Josef M. vztáhl na sebe prokletí“ a stanovisko Rady církve, že „bratr František Pala je lhář a pomlouvač, s nímž se zapovídá mít společenství“. Bratři a sestry, kteří přijali tato stanoviska a princip kolektivního členství, kde vůdcové o jejich členství rozhodují hromadně za ně, se „nemohou zároveň považovat za členy tohoto společenství“.

¹⁰⁴³ Evidenční list člena AC v Brně. Brno, leden 1998.

¹⁰⁴⁴ Otevřeně: kým jsme, kam směřujeme, oč usilujeme. Brno, leden 1998.

¹⁰⁴⁵ JANOUŠEK, Petr; MAKOVÍČKA, Miroslav; MALINA, Jiří; FRANC, Aleš; HAUPTMAN, Karel a APETAUER, František. Dopis Františku Palovi a sborovému shromáždění. Brno, 9. 3. 1998.

¹⁰⁴⁶ BUBIK, Rudolf. Dopis Radě církve. 14. 2. 1998.

Za člena tohoto sboru se může považovat každý, kdo tato stanoviska a princip kolektivního členství nesdílí. Sborové shromáždění ze dne 26. 2. 1998 pak k tomuto dodává, že „*brněnský sbor vyloučený ze svazku AC považuje za své členy všechny členy bývalého sboru AC Brno s výjimkou těch, kteří mu individuálně oznámí, že z vyloučeného brněnského sboru vystupují (např. se rozhodli pro návrat do AC)*“¹⁰⁴⁷.

Z pověření sborového shromáždění ze dne 26. 2. 1998 je pak starším nově ustanoveného sboru AC v Brně zaslána reakce na dopis starších jejich sboru vyloučeným členům. František Pala zde uvádí, že jejich sbor se již nechce účastnit korespondence „*tohoto typu*“ a „*tím méně touží po Vašich osobních návštěvách*“. Pala poté věří, že starší seznámí i jejich sbor s tímto stanoviskem¹⁰⁴⁸.

Reakce staronově ustaveného sboru Apoštolské církve v Brně

Dne 9. března 1998 starší sboru AC v Brně zasílají odpověď Palovi a sborovému shromáždění. Konstatují zde, že mají jiný pohled na „*na vedení Apoštolské církve*“, které jim „*bylo dáno Bohem*“. Nevznášejí to jako výtku, ale jako „*pouhé, avšak důležité konstatování*“. Uvádějí, že v žádném případě nechtějí jít rány nikoho ze zúčastněných, a pokud tak učinili, omlouvají se. Svůj dopis (materiály) cílili především „*všem těm, kteří zjevně prokazovali, že zůstali součástí našeho sboru*“.

Zasílali je ovšem i ostatním členům „*původního sboru s výjimkou těch, o nichž... měli jednoznačné informace, že jsou zakotveni ve vašem nebo jiném obcenství*“. Příložený evidenční list má být důkazem toho, že sbor nemá „*kolektivní členství*“. Další kontakt (případně osobní návštěva) se týkala pouze těch, „*kterí nebudou reagovat ani pozitivně ani negativně a projeví tak svoji nerozhodnost*“.

Dále je uvedeno, že někdo mohl podlehnout „*tlaku emocí nebo se radil se svým vlastním rozumem*“. To se podle dopisu mohlo týkat i těch, kdo zůstali v jejich sboru. Jediný Bůh má právo „*určovat život křesťana v každém ohledu; tedy i v otázce obcenství*“. Otázka prokletí Josefa M. byla však i zde stále citlivá a ne všichni by ji zřejmě podpořili, a tak dopis uvádí:

„*pokud se týká osobního vyjádření biskupa AC k Josefu M., domníváme se, že vůbec není rozhodující, zda ho kdokoliv potvrdí či nikoliv; jeho pravost – ostatně stejně jako v případě stanoviska Rady AC k jednání Fr. Paly – ve svůj čas spolehlivě prokáže či neprokáže sám Pán (1 K4,5)*“¹⁰⁴⁹.

Tento „diplomatický“ závěr byl ostatně nutný, jelikož Miroslav Makovička již dne 1. 10. 1997 Radě AC a biskupovi oznámil:

„*[návratem do AC jsem] v žádném případě nevyjádřil souhlas s označením Františka Paly jako lháře a pomlouvače. Od tohoto označení se naprosto jednoznačně distancuji (a tím spíše i do*

¹⁰⁴⁷ Zápis z 2. sborového shromáždění brněnského sboru vyloučeného z AC, Brno, leden 1998.

¹⁰⁴⁸ PALA, František. Dopis starším sboru AC Brno z pověření sborového shromáždění zde dne 26. 2. 1998. Brno, 28. 2. 1998.

¹⁰⁴⁹ JANOUŠEK, Petr; MAKOVIČKA, Miroslav; MALINA, Jiří; FRANC, Aleš; HAUPTMAN, Karel a APETAUER, František. Dopis Františku Palovi a sborovému shromáždění. Brno, 9. 3. 1998.

označení 1 Kor. 5,11, kde se píše o člověku, který si sice říká bratr, ale není jím)... Co se... týče charakteru F. Paly, znám jej jako člověka pravdomluvného, který mi i v té rozbouřené době měl sílu po pravdě odpovědět na některé mé otázky „na tělo“, které jsem na něj měl“.

Makovička pak vyjadřuje podiv nad tím, jak by takového člověka (pokud přestal být bratrem) mohl F. Cupal navrhnout, aby po půlroční práci zůstal nadále ve sboru jako starší a jak by mu i Rada AC mohla navrhnout podobnou věc, pokud se vzdá celocírkevních funkcí. Jak by ho také mohl biskup doporučovat KMS pro překlad Písma a proč jej tedy mohli nazvat „bratrem v Kristu, s nímž stojí v jedné linii zápasu o záchranu ztracených“ v době, kdy nepřijal kázeň církve¹⁰⁵⁰.

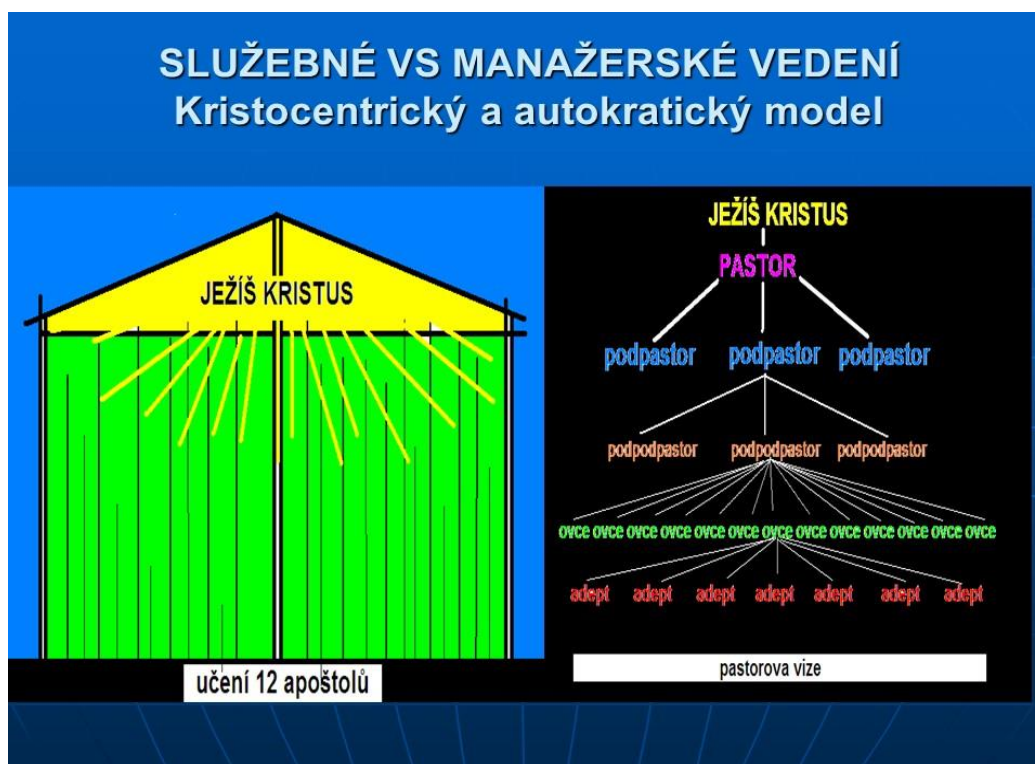
Závěr

Není lehké psát o věcech, v jejichž víru se člověk nacházel a zpětně si činit nárok na objektivitu. Projít po dvaceti letech všemi těmi dopisy a materiály není snadné. Některé věci se zdají zcela zjevné, další vyvolají údiv a ještě jiné i po létech zasáhnou člověka smutkem. Vždyť na obou stranách konfliktu byli lidé, kteří věřili, že slouží Bohu a byli přesvědčeni, že jednají správně. Ovšem jen Bůh jediný je schopen vše nestranně a objektivně rozsoudit.

Je jistě možné se zamyslet nad hodnoceními i výroky všech zúčastněných. Můžeme se zamyslet, zda bylo hodnocení pastora Josefem M. nezralé, jak deklarují závěry komise. Vždyť, jak si povšiml Apetauer i jiní, sám Josef kázal o poddanosti autoritě bez ohledu na její pravdivost, zcela v duchu W. Nee. Můžeme ovšem pochybovat, že by i „nezralá“ kritika autority by měla být hodna prokletí. Můžeme přemýšlet nad Palovou vyhraněnou kritičností a neústupností hledající i sekulární řešení, jak ji definoval Makovička. Můžeme se podívat, jak by ale skutečně pomlouvač, který přestal být bratrem, mohl být opravdu biskupem i Radou církve nadále „bratře“ osločován, pokud by to bylo míněno vážně. A můžeme se zamyslet i nad změnou postoje Makovičky, na což upozorňuje i Drápal. Stejně tak můžeme zvažovat, zda komise nepřekročila svůj mandát dle ústavy, jak upozorňují tehdejší starší, když dokonce začala řešit oblasti, o které nebyla původně žádána. Můžeme zvažovat, proč nejprve pastor a nakonec i starší odmítli závěry komise, když slibovali podřídit se, byť třeba i ke své škodě, i když starší nejednali jen ve svém zájmu. Můžeme se zamyslet i nad tím, zda biskup nejednal (s podporou Rady církve) účelově se sborem, když jej vyloučil a zda nepotřeboval jen získat prostor k eliminaci vlivu Paly, jak se on sám domníval. A konečně můžeme se zamýšlet i nad tím, zda je možné zástupně včlenit zpět celý vyloučený sbor rozhodnutím vyloučených starších se zpětným potvrzením pouhým „evidenčním listem“. A nakonec můžeme být zaraženi tvrdostí nebo naopak přehnanou loajalitou vyjádřenou v některých dopisech vzhledem k pastrovi a konečně se podívat, jak někdo vůbec může nařizovat nekritickou podporu svému jednání a zamezovat druhým kritické zvažování jeho nařízení. A je rovněž s podivem, proč hlavní představitelé sboru se obracejí s řešením zcela mimo svoji církev, když se k ní veřejně a opakovaně hlásí. To vše jsou jistě legitimní oblasti, na které, zdá se, tehdy ne všichni sdíleli jednoznačné názory, i když zpětně se to může zdát být jasné.

¹⁰⁵⁰ MAKOVIČKA, Miroslav. Dopis biskupovi AC. Brno, 1. 10. 1997.

Co je však na první pohled zřejmé tehdy i dnes, je učení o autoritě, které prostupuje celý konflikt (a nejen tento) od počátku až do hořkého konce. Odhlédneme-li od lidské tělesnosti, kterou mnozí shledávali ve snaze věci zamaskovat, obrátit ve svůj prospěch a skrýt před světlem – jak tvrdila jedna strana; stejně jako od údajného umanutého boje za pravdu a spravedlnost, takřka stůj co stůj i za cenu využití světských prostředků – jak tvrdila druhá strana, je zde poloha vztahu k autoritě patrná. Je totiž nasnadě, že za celým tímto konfliktem, stejně jako za řadou podobných v Apoštolské církvi, vskutku stojí svébytné učení o autoritě čínského mystika a křesťanského mučedníka Watchmana Nee (ponechme nyní stranou exegetické nuance), později zafixované v eklesiologii švýcarského apoštola Wernera Kniesela.

Obrázek 27. Prezentace ze zimní konference časopisu Zápas o duši ze dne 23. 1. 2010

Podíváme-li se na trojúhelník Apetauer – Josef M. – Bubik, máme zde tři ctitele Watchmana Nee, z nichž ovšem pouze Josefa M. lze počítat za skutečného znalce. Ten, jak je zřejmé, snad i proto neměl se systémem problému. Kritizoval, mohlo by se zdát až podružnosti, jako „*modlitební papír*“. To je ve srovnání s celým hypertrofovaným systémem pojetí autority, který k podobným excesům nutně svádí, zcela marginální. Všichni se Neeho, ať už přímo či nepřímě, v různých chvílích dovolávali. Ovšem, jak již bylo řečeno, jinak se v Neeho učení cítí mistr, který jako Kristus vede své učedníky, a jinak učedník, který zjišťuje, že není veden Kristem, ale člověkem, který si ovšem nárokuje takřka stejnou míru poddanosti. Proto lze pochopit Apetauera, který volá po poddanosti své osobně jako muž dovolávající se poslušnosti své manželky. Analogie Krista a církve je zde nasnadě. A proto lze pochopit Josefa M., který říká: proti systému nic nemám, ale vadí mi zde tělesnost mého mistra. Kořenem je jednoduše to, že žádný člověk si nemůže nárokovat kristovskou poslušnost do míry jako jeho Pán a žádný člověk nemůže vychovávat „*své*“ učedníky jako Kristus svých Dvanáct. Ano, lze jistě souhlasit s Josefem M.,

že kdyby na místě mistra byl zlomený člověk, fungovalo by to. Ale kdyby byl stejně zlomený člověk na místě učedníka, také by to „fungovalo“. Ale jen do určité míry, než by systém nutně díky lidské nedokonalosti vykolejil.

Je třeba si přiznat, že princip „*delegované autority*“ v Novém Zákoně prostě neexistuje, a pokud přeci existuje, pak jen v případě dokonalého Mistra, který ovšem nikdy nepředal svou autoritu v plnosti, ale vždy delegoval jen nepatrnou část svých pravomocí, které ovšem sám v plnosti přijal od svého Otce. Jednoduše, není jiného prostředníka mezi Bohem a lidmi, než Pána Ježíše Krista.

Ale i kdyby nakrásně takový vztah existoval a mezi lidským mistrem stojícím v roli Krista a učedníkem, stojícím v roli jeho otroka, vznikl konflikt, vždy je možnost odvolat se k dalším a nestranným vedoucím. Jenže právě zde je problém. Je zde totiž další učitel, Werner Kniesel, který zkonstruoval sbory do učednické pyramidy jednoho muže, pastora, kde jsou starší vyřazení, případně přímo podřízení pastorovi, jak si všiml i Makovička v Curychu, nejlépe jako poradci vedoucích skupinek. Pak jsou zde jakékoliv pojistky zneužití důsledně odstraněny a nezbývá jen důvěřovat, že pastora Bůh ve všem vede. Proto také jediná možná obrana pastora byla: „*věříš, že mne povolal Bůh? Pak mi musíš důvěřovat a poslouchat mě. Jednou možná budou stejně tak druzí poslouchat tebe.*“ Boží povolání však automaticky neznamena, že se dotyčný nechá správně vést. Proto Petr přijal korekci Pavla a proto vedle sebe králové měli i proroky a sami nesměli obětovat.

Ale jistě se může stát, že i sbor selže a že se stane baštou Diotrefa, který vybuduje systém, který nikterak nemůže ohrozit jeho „*Bohem danou autoritu*“. Pak jsou zde ještě nadsborové složky, které berou práci charismatickým apoštolům. Jenže i zde je chyba lávky. Pokud i vedení církve vyznává nauku jednoho muže a na vrcholu pyramidy stojí vyznavač Neeho učení, pak „pravdu“ má autorita, a to bez ohledu na to, že se mýlí. K čemu pak nějaká komise, jejíž rozhodnutí může teoreticky zvrátit rozhodnutí jednoho muže?

Při zpětném pohledu proto nelze ani tak nahlížet jednání jedinců. Pokud chybnou konstrukci osadíme správnými součástkami, nebude to nic platné. Nebude fungovat tak, jak má. Lidé samozřejmě dělali chyby, ale samotný systém byl chybně nastaven. Bez opuštění Neeho delegované autority a Knieselových pyramidálních, jednomužných sborů, se církve těchto excesů nezbaví. Naučí se maximálně účelněji maskovat projevy, účelněji potlačovat svědomí a vyvine dokonalejší mechanismy jak se bránit kritice. Případně bude sbor fungovat, pokud lidé tento systém vnitřně nepřijmou, a ten bude tvořit pouze vnější fasádu.

Vedle toho je dobré si uvědomit, že církve se v té době nacházela v přerodu, kdy letniční pneumatologii pozvolna nahrazovala torontskou zkušeností. Duchovní cyklón zjevený biskupovi, což bylo chápáno jako proroctví, mohl být i konkrétní manifestací duchovní identity tohoto nového větru. Vždyť právě o Torontu se jako o novém a mocném větru v některých kruzích mluvilo.

Na závěr je možné predikovat, že pokud by kdokoliv figurující v daném sporu vedl jakýkoliv stávající sbor nebo založil na zelené louce sbor nový, a to byť s úplně novými lidmi, a pokračoval přitom v daném systému, výsledek by byl zřejmě obdobný. Pokud totiž lidé neodloží Neeho a potažmo Knieselovo učení

v naivní představě, že jsou již natolik zralí a zlomení, že to přece musí fungovat, pak se pravděpodobně v různé míře zopakuje stejný scénář. Zároveň by i v tomto dalším selhání mohli být opět hledáni lidští viníci (a jistě by nebylo těžké je najít), zatímco systém by byl nadále shledán dobrým.

I když to může znít tvrdě, komunisté jsou dodnes přesvědčení, že jejich učení je ryzí, jen bylo zneužito. A stejně jako neexistuje žádná komunistická země, která by posléze neskončila jako totalita, i když je jistě rozdíl mezi Josipem Titem a Josefem Stalinem, stejně tak celá plejáda sborů Pastýřského hnutí, která implementovala Neeho učení, skončila do různé míry karambolem. I když jistě i zde bude rozdíl mezi pastory, kteří mají k autoritářství a manipulaci vrozené sklony, a mezi těmi, kdo rozhodují s bázní a chvěním a nelibují si v poroučení druhým. Paradoxně jsou tyto systémy největší pastí na pastory samotné, protože je nutí převzít za vše zodpovědnost a vystavují je neúměrnému tlaku a stresu za svěřené dílo.

V této souvislosti je možné parafrázovat i slova jednoho z amerických prezidentů, a to v implikaci na daný systém delegované autority: Princip učení o „delegované autoritě“, kde jedinec disponuje prakticky veškerou mocí nad společenstvím lidí, kterou deleguje na své „podřízené“, lze zavést pouze v nebi, ale tam to nepotřebují, nebo v pekle, ale tam to už mají.

AC Kolín

Motto:

Neříkám vám pravdu proto, abych vás zranil, ale abych vás získal. Přeji si, aby tyto řádky nebyly vyloženy ve zlém. Především se zastávejte každého člověka, kterému není dopřán spravedlivý soud. Neodsuzujte mne, ale raději zkoumejte a prověřujte, jestli to, co jsem vám napsal je pravdivé. Z toho, co jsem prožil, jsem se svěřil jen s tím, co může být doloženo dvěma nebo třemi svědky. Jsem připravený se ze svých slov zpovídat před Bohem a lidmi.

J. Š. Jak to bylo s mým odchodem z Apoštolské církve

Š-ovi sloužili Bohu podle svých sil a sloužili mu s radostí. Pak ale přišla stavba a události kolem ní a oni to prostě neunesli. Je škoda, že i po několika letech v sobě J. Š. živí hořkost a hněv. To nemůže přinést požehnání nikomu.

V. D. Jak to bylo v Kolíně

Úvod

Sbor v Kolíně vznikl v roce 1991 oddělením od mateřského sboru v Kutné Hoře. Měl dva starší a skládal se ze dvou společenství. Nacházela se v Kolíně a v Lysé nad Labem. Situace v obou částech se do roku 1993 vyvíjela odlišně. Zatímco v Lysé přicházeli noví věřící, v Kolíně byla vyvíjena velká aktivita, pořádaly se evangelizace, několik lidí se obrátilo, ale posléze opět odešlo a počet se prakticky nezvětšil. V té době se zde pravidelně scházelo kolem 12 lidí. Vedení sboru se ujal J. Š., který však nikdy nebyl církví navržen ani schválen jako pastor. V letech 1992-93 se situace začala měnit a v dubnu roku 1993 vyústila odchodem rodiny kazatele s osmi členy. Po tomto odchodu sbor, který také spravoval i diasporu v Poříčanech a kazatelskou stanici v Lysé, neměl ústavou určený počet starších, a proto mu zanikl statut sboru. Po společných modlitbách se členové stali opět stanicí Kutné Hory. Sborem se toto společenství stalo až v roce 1996 a pastorem byl ustanoven Robert Koukal. V roce 1994 se v Kolíně konala stanová evangelizace a po roce 1995 začala práce v sousedním městě Poděbrady. Poděbradská stanice však byla zrušena roku 1997. Koncem devadesátých let byl tento 27 členný sbor po odstoupení Roberta Koukala veden od roku 1997 Michalem Beranem, nově zvoleným seniorem východočeské oblasti¹⁰⁵¹.

Kolínský sbor se ale vedle Českého Těšína a Brna stal i dějištěm rozdělení, kterému se dostalo mediální publicity. Jelikož písemnosti, které byly reflexí tohoto dějiště událostí, obsahují eticky vypjatá témata, nebude jméno bývalého vedoucího stanice zmíněno plným jménem, ale toliko iniciálami J. Š.

¹⁰⁵¹ KLABEČKOVÁ, Klára. Historie letničního hnutí v Českých zemích. Absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2001.

K celé události existují tři hlavní prameny. Jedním je spisek J. Š., který, dle svědectví s pomocí Františka Paly, sepsal události, které se odehrály mezi ním a biskupem církve. V Kolíně se totiž v té době budovalo vedle biblické školy i ústředí Apoštolské církve. Druhým pramenem je osobní svědectví Roberta Koukala, svého času pastora kolínského sboru, který na dopis reaguje. Třetí pramen je reflexe V. D., bývalé sekretářky tehdejšího biskupa církve Rudolfa Bubika, která vystoupila na biskupovu obranu. V. D. na úvod svého spisku žádala, že z něho nesmí být citováno a že „pokud by byl veřejně citován, pak pouze celý“¹⁰⁵². I když na takovou žádost nemá autorka zákonné právo a její pramen (který byl navíc v době brněnské krize zřejmě přístupný velkému počtu čtenářů) je možné dle autorského zákona citovat, bude jí učiněno zadost a její spisek tvoří přílohu této kapitoly. Pouze některá osobní jména, zejména J. Š., budou odstraněna. Je-li tedy nutné v plném znění zveřejnit spisek V. D., je nezbytné v plném znění rovněž zveřejnit i spisek J. Š., na který V. D. reagovala. Tento spisek v roce 1997 J. Š. zaslal na adresy všech sborů AC. Dále zde existují i dílčí reakce dvou studentů, manželů z biblické školy A. O. a V. O, zápis z jednání ÚRS v Kolíně a dva dopisy Aleše Navrátila. Autor této kapitoly, který sám pochází z Kolína a má zde i příbuzenstvo, může dosvědčit, že tato událost byla medializována. Autor považuje tedy za správné, s komentářem obsaženým formou této kapitoly, dát po zhruba čtvrtstoletí tyto informace veřejně k dispozici.

Článek v Životě v Kristu

Zatímco v církvi existovala pozitivní svědectví o tom, jak zázračně roste stavba biblické školy a církevního ústředí za nezištné pomoci vedoucího kolínské stanice J. Š., jak blesk z čistého nebe zapůsobil článek uveřejněný v časopise Život v Kristu v roce 1993 od oficiálně ustaveného kazatele kolínského sboru Roberta Koukala, který bez jediného slova vysvětlení uvedl:

„V posledním roce se však situace v Kolíně začala měnit a přes naše vytrvalé modlitby se měnila spíše k horšímu a horšímu. Jako starší sboru i členové jsme poznali, že u J. Š. se začínají projevat nedobré postoje, a dnes vím, že to byly zjevné hříchy“¹⁰⁵³.

J. Š. tak, podle Koukala, nedbal na domluvu pod pohrůžkou, že pokud své jednání nezmění, nebude moci být starším sboru. Ten proto v dubnu roku 1993 odešel i se skupinou osmi lidí z Apoštolské církve. Koukal i se staršími poté vyznávali měkkost, falešný humanismus a snahu být milosrdnější než Bůh, protože měli s J. Š. jednat rázněji. J. Š. byl, v Koukalově článku, postaven na úroveň sektáře, hříšníka, se kterým je zapovězeno jíst. Podle Koukala takto Bůh očisťuje svůj lid proto, aby mohl pracovat na čistém základě¹⁰⁵⁴. Později Koukal uvedl, že jeho článek neuváděl konkrétní hříchy proto, že ho má rád a nechce o něm říkat špatné věci¹⁰⁵⁵.

Podle Rady církve článek neunikl pozornosti Františka Paly a ten se rozhodl J. Š. zastat a dle jejich názoru formulovat i jeho spisek. Jelikož celá aféra byla v AC vedena pod hlavičkou „brněnské krize“,

¹⁰⁵² D. V. Jak to bylo v Kolíně. Kutná Hora, 12. 6. 1997.

¹⁰⁵³ KOUKAL, Robert. Co se stalo v Kolíně. Život v Kristu. roč. 5., č. 6. 1993, s. 7.

¹⁰⁵⁴ KOUKAL, Robert. Co se stalo v Kolíně. Život v Kristu. roč. 5., č. 6. 1993, s. 7.

¹⁰⁵⁵ KOUKAL, Robert. Vyjádření k dopisu J. Š. ze dne 15. 5. 1997.

stala se i součástí archivu dané kauzy, která byla autorovi dána k písemnému zpracování. Autor tedy touto kapitolou splácí i letitý dluh, který tak vůči bývalému biskupovi přetrvával a velmi zvažoval, jak se k literárnímu zpracování postavit, aby neublížil komukoliv ze zúčastněných.

Případ J. Š.

Případ odchodu zakladatele kolínského sboru byl medializován jeho dopisem „Jak to bylo s mým odchodem z Apoštolské církve“, který v roce 1997 rozeslal všem sborům i stanicím AC a kde popsal ze svého pohledu celou anabázi. J. Š. pochází z Kolína a v Krista uvěřil díky vysílání rádia Monte Carlo v roce 1975. Následně navštívil charismatickou skupinu, která se scházela v CB v Kutné Hoře. Zde uvěřil, že to, co je popsáno v biblické knize Skutků, je relevantní i v dnešní době. Při návštěvě u Rudolfa Bubika v Albrechticích byl se svojí manželkou naplněn Duchem svatým. Jelikož byl ochoten začít svojí službu od těch nejmenších věcí, začali se svou ženou sloužit jako kuchaři na sborových rekreacích. V roce 1987 Lučební závody Kolín, kde pracoval, zakoupily prostornou vilu v ulici v Zídkách a J. Š. se sem s rodinou nastěhoval. Modlil se, aby tato budova mohla jednou sloužit Apoštolské církvi a prostorné místnosti zatím sloužily ke scházení několika křesťanům. Po revoluci zašel J. Š. za ředitelem podniku, zda by budovu neprodal. Uvažoval ji využít pro potřeby kolínského sboru a díky její blízkosti Prahy i pro celou AC. Ředitel nebyl proti, ale byl přesvědčen, že by generální ředitel podniku Lachema Brno, kam Lučební závody spadaly, budovu odprodal spíše organizaci než jedné rodině. Proto J. Š. navrhl Rudolfu Bubikovi, zda by AC budovu neodkoupila. Ten souhlasil s tím, že by zde mělo být školící středisko pro celou AC. Následně J. Š. popisuje řadu problémů, které začaly stavbou budovy a vyvrcholily jeho odchodem. Tato problematika se dá shrnout do několika oblastí: 1. problém s kolínským sborem, 2. problém samotné stavby, 3. problém se sousedy, 4. problém s Rudolfem Bubikem.

1. Problém s kolínským sborem

Zmíněný článek v Životě v Kristu považuje J. Š. za „nehorázný, ba dokonce sprostý“. Ohrazuje se proti tomu, že byl nazván jako ten, kdo „nebyl církví navržen ani schválen jako pastor sboru“ s tím, že v čísle 3/96 pastorem označen byl (jednalo se o popis fotky, kde se uvádělo: „J. Š., pastor, kuchař a správce v jedné osobě...“ pozn. aut).

J. Š. ale připouští, že pastorem nebyl ustanoven a že si nepotrpěl na „dekret pastora“ a jako zakladatel sboru byl za jeho pastýře všeobecně považován. J. Š. chápe článek jako pomluvu, jelikož je bez uvedení důvodu označen na stejné úrovni jako smilník, zloděj, pomlouvač a sektář. Na tato nařčení pak reaguje:

„V našem státě existuje zákon na ochranu osobnosti. Mohl bych se tedy odvolat k soudu a je možné, že to také nakonec udělám. Víím, že si asi řeknete, že jako křesťan mám raději trpět křivdu, než se obracet na světský soud. Ale když se lidé v církvi domnívají, že toto jim dává zelenou, aby si beztestně

*dělali, co se jim zlíbí a dopouštěli se věcí, které jsou obecně trestné, potom je třeba se obracet i na světský soud*¹⁰⁵⁶.

Podle J. Š. začal po dokončení stavby předseda církve Rudolf Bubik zasahovat do toho, kdo bude ve sboru kazatelem. Do této chvíle prý nebylo dle J. Š. nejmenších pochyb, že je to on. Následkem Bubikova zásahu se podle J. Š. společenství rozdělilo. Různí kazatelé pak za J. Š. začali docházet a ptát se jej, zda toho nemá mnoho, ale cílem mělo být, aby přestal dělat pastýře a sdělovali mu, aby se stáhl¹⁰⁵⁷.

Tento popis z jiného úhlu pohledu doplňují jiná svědectví. A to V. D., bývalé sekretářky biskupa AC a členky sboru v Kutné Hoře, a Roberta Koukala, bývalého pastora sboru v Kolíně. Podle něho bylo již osamostatnění kolínského sboru činem, který měl J. Š. umožnit osamostatnit se z vlivu kutnohorských starších, o kterých začínal špatně mluvit. Sbor s osamostatněním stanice souhlasil, ale starší rozpoznali jako kazatele Koukala, zatímco u J. Š. nacházeli diakonské obdarování. Koukal uvádí, že se kazatelské služby obával a chtěl, aby mu J. Š. pomáhal, jako Áron Mojžíšovi, a ten souhlasil. Zároveň Koukal nechtěl, aby se J. Š. cítil ostrčen, ale jelikož byl v civilním zaměstnání a vedl stavbu, zdálo se mu takové řešení přirozené. Po čase ovšem zjistil, že ve sboru není schopen vykonávat službu kazatele, jelikož J. Š. proti němu členy „obrátil pomluvami“¹⁰⁵⁸. Bubik mu pak na jeho dotaz sdělil, že mu J. Š. řekl, že on, Koukal, nemůže vykonávat funkci pastora. Koukal se „s úlevou“ stáhl, ale zjistil, že část sboru je k němu stále rezervovaná. Poté se jednání J. Š. změnilo. Koukal zmiňuje jeho pití alkoholu a negativní vyjadřování o všech autoritách v jeho okolí, včetně Bubika¹⁰⁵⁹.

V. D. výslovně uvádí, že „J. Š. měl, jak se říká, srdce na dlani. Když bylo třeba, byl vždy ochoten pomoci nebo kamkoliv jet, bez ohledu na to, kolik ho to stálo času, peněz nebo úsilí“¹⁰⁶⁰. Když se Koukal stal pastorem sboru a J. Š. jeho zástupcem, jednalo se o rozhodnutí staršovstva a nikoliv o rozhodnutí Bubika. V den, kdy byli oba (Koukal i J. Š.) se vkládáním rukou ustanoveni do služby, měl J. Š. sdělit, že se jednalo o „nejčernější den“ jeho života¹⁰⁶¹. Cítil se podveden Bubikem i ostatními, jelikož tito nerozpoznali jeho pastýřské povolání. „Robert mu ukradl ve sboru místo, které si zasloužil, protože oni v Kolíně začínali a také se tam tolik napracovali“¹⁰⁶². Na otázku, zda J. Š. předem souhlasil s tím, že Koukal bude ustanoven pastorem, podle V. D. sdělil, že sice ano, nicméně „nevěřil, že by to bratři byli schopni opravdu udělat“¹⁰⁶³. Podle V. D. totiž J. Š. považoval své povolání pastora za neotřesitelné ze dvou důvodů. A to, že práci v Kolíně založil on a jeho rodina byla v Kolíně jako první. Dále věřil, že se místo pastora dostává „za zásluhy“. „Vždyť přece tolikrát slyšel, že nějaký slavný evangelista začínal tak, že např. myl záchodky nebo nádoby. A tak on, když tolik let sloužil v kuchyni, má teď nárok na to být pastorem.“¹⁰⁶⁴ J. Š. proto práci Koukala podle V. D. „bojkotoval“ a „pomlouval“, aniž by to

¹⁰⁵⁶ J. Š. Jak to bylo s mých odchodem z Apoštolské církve, 1997.

¹⁰⁵⁷ J. Š. Jak to bylo s mých odchodem z Apoštolské církve, 1997.

¹⁰⁵⁸ KOUKAL, Robert. Vyjádření k dopisu J. Š. ze dne 15. 5. 1997.

¹⁰⁵⁹ KOUKAL, Robert. Vyjádření k dopisu J. Š. ze dne 15. 5. 1997.

¹⁰⁶⁰ D. V. Jak to bylo v Kolíně. Kutná Hora, 12. 6. 1997.

¹⁰⁶¹ D. V. Jak to bylo v Kolíně. Kutná Hora, 12. 6. 1997.

¹⁰⁶² D. V. Jak to bylo v Kolíně. Kutná Hora, 12. 6. 1997.

¹⁰⁶³ D. V. Jak to bylo v Kolíně. Kutná Hora, 12. 6. 1997.

¹⁰⁶⁴ D. V. Jak to bylo v Kolíně. Kutná Hora, 12. 6. 1997.

Koukalovi řekl předem. Ten nakonec zjistil, že celý sbor stojí proti němu a nechtěl být dále pastorem, ustoupil a J. Š. se stal kazatelem, aniž by jím byl jmenován nebo ustanoven¹⁰⁶⁵.

Ze zápisu z jednání ÚRS v Kolíně je situace popsána následovně:

*„V minulosti zde byl ustaven sbor, kazatelem byl ustaven br. Robert koukal. Bratr J. Š. však tuto situaci nezvládl (i když při rozhodování o kazateli sboru souhlasil s tím, že bude ustaven br. Koukal), Roberta nepřijal a odmítl ho jako svého kazatele. V této atmosféře nechtěl bratr Koukal pracovat a rezignoval na práci kazatele. Neoficiálně se stal kazatelem br. J. Š. Bratr J. Š. však není obdarován ani povolán k práci kazatele. Je velice pracovitý, dobrý správce, avšak není ochoten přijmout žádnou duchovní autoritu v Kolíně, kromě sebe. Situace se vyostřovala tím, že bratr Bubik na bratra J. Š. naléhal, aby spolupracoval s místním staršovstvem. Bratr J. Š. to sice přijal, ale při prvním napomenutí ze strany staršovstva přestal se staršími spolupracovat. Bratr neustále šířil pomluvy na své autority i kazatele ostatních sborů, které si však nepřiznával. Za tuto situaci jsme se modlili a věřili, že Pán dá řešení... Protože se tak nestalo a situace se dále vyostřovala, bratr Michal Beran, který je členem oblastní rady východočeské oblasti, poukázal veřejně na tyto problémy. Následovalo setkání oblastní rady, staršovstva a plánovalo se členské shromáždění. Jako reakci na to br. J. Š. oznámil, že odchází z církve. Kolínu tím zaniká statut sboru, plánované shromáždění (4. 4. 93) se uskuteční s tím, že br. J. Š. bude dán do kázně. Pokud se bratr nezmění a neučiní pokání, bude vyloučen, včetně všech praktických a majetkových důsledků. Jednat s ním bude bratr Roman Tomsa a oblastní rada. (Pozn. – v neděli 11. 4. 93 br. J. Š. prohlásil před členy sboru, že odchází z církve – jeho rodina plus další tři členové, celkem 8 členů“)*¹⁰⁶⁶.

Vše proběhlo tak, že byl J. Š. pozván do sboru v Kutné Hoře. Zde mu podle něho „přikázali, aby svolal sborové shromáždění“, kde se má záležitost vyřešit. Mělo mu být zároveň řečeno, že zde „nesmí mluvit“¹⁰⁶⁷. Na tomto shromáždění byl J. Š. označen za „vraha“ z důvodu, že nenávidí bratra v Kristu, Rudolfa Bubika. J. Š. pak vrátil všem lidem přihlášky do Apoštolské církve, aby se rozhodli, zda chtějí zůstat nebo odejít s rodinou J. Š.¹⁰⁶⁸.

Podle Koukala se událost odehrála následovně: Když situace již zašla příliš daleko, rozhodlo se staršovstvo kolínského sboru J. Š. napomenout ve věcech „pomluv a pití“¹⁰⁶⁹. Problém alkoholu zmiňuje i V. D., a ačkoliv J. Š. nikdy neviděla opilého, tvrdí, že pod vlivem alkoholu například řídil vozidlo¹⁰⁷⁰. Bylo tedy svoláno staršovstvo, na které J. Š. odmítl přijít, a odjel mimo Kolín. Koukal s dalším vedoucím čekali na J. Š. do 23. hodiny a po jeho příjezdu mu oznámili, že ve svém životě musí s některými věcmi skončit. J. Š. měl odvětit, že jej z touhy po kariéře „vystrčili“ z postu pastora a že on a jeho skupina jsou připraveni odejít z AC. J. Š. zde měl Koukala označit, jako „slizkého hada, nejhoršího ze všech“. Koukal

¹⁰⁶⁵ D. V. Jak to bylo v Kolíně. Kutná Hora, 12. 6. 1997.

¹⁰⁶⁶ Zápis z jednání ÚRS v Kolíně zde dne 2. dubna 1993.

¹⁰⁶⁷ J. Š. Jak to bylo s mých odchodem z Apoštolské církve. 1997.

¹⁰⁶⁸ J. Š. Jak to bylo s mých odchodem z Apoštolské církve. 1997.

¹⁰⁶⁹ KOUKAL, Robert. Vyjádření k dopisu J. Š. ze dne 15. 5. 1997.

¹⁰⁷⁰ D. V. Jak to bylo v Kolíně. Kutná Hora, 12. 6. 1997.

uvádí, že musel se slzami odejít a nechápal nenávist od člověka, kterého má rád a kterému vděčí za mnohé¹⁰⁷¹.

Na následném členském shromáždění, kde měl být J. Š. dán do kázně, převzal J. Š. vedení a chtěl všem členům rozdat zpět přihlášky do AC. Nakonec ostatní vedoucí dosáhli toho, že si každý pro přihlášku přišel sám. Výsledkem bylo, že osm členů odešlo a osm zůstalo. J. Š. měl na shromáždění přivést několik známých a bezdomovců, kterým sloužil, což vyvolalo dojem, že odchází mnohem více lidí¹⁰⁷².

2. Problém stavby

Stavbu měl na starosti člověk z Českého Těšína, který se však svému úkolu nevěnoval a později odešel z církve. J. Š. pak ochotně zařizoval některé věci a byl Bubikem pověřen vést stavební dozor a stavební deník¹⁰⁷³. Podle J. Š. byl problémem již návrh samotné stavby od architekta z Českého Těšína. Tento náčrt byl podkladem pro stavební povolení a městským úřadem byl odmítnut. Po několika intervencích byl projekt příslušným úředníkem nazván „malůvkou“¹⁰⁷⁴. Podle V. D. nešlo o „malůvku“, jelikož autorem byl uznávaný architekt několika významných staveb v Českém Těšíně, ale jednalo se zřejmě o důsledek konkurenčního boje¹⁰⁷⁵.

Poté dělníci na stavbě kradli materiál a J. Š. bylo dle jeho slov vyčteno, že dopustil únik 60 000 Kč. Za stavbu dvou arkýřů bez povolení musela církev „zaplatiti velkou pokutu“. Podle V. D. se však jednalo o 5 000 Kč a týkalo se to pouze arkýřů a právě J. Š. měl Bubika ujistit, že proti přestavbě arkýřů nebude nikdo nic namítat¹⁰⁷⁶. Koukal dodává, že Bubik od počátku upozorňoval na neserióznost firmy, ale J. Š. se sprátelil s jejím vedoucím a nebyl ochoten slyšet varování¹⁰⁷⁷.

Po intervenci starosty převzala práci jiná firma, která „vypracovala vlastní projekt“. J. Š. se stavbě věnoval při svém zaměstnání a vedení sboru a při zahájení školy byl zaměstnán Apoštolskou církví jako „správce“ a se svojí ženou dělali těžké práce jako praní, uklízení, údržbu domu a vaření pro minimálně 30 lidí. Nicméně mnozí uvádějí, že J. Š. odmítal některé své kompetence předat nebo se stát zaměstnancem církve¹⁰⁷⁸.

Po dostavbě podkroví se do budovy nastěhovalo 10 studentů a učitelé z Anglie bydleli u J. Š. v obýváku. Když se J. Š. vrátil z noční směny, někdy hledal, kam by ulehl. Vaření i stolování probíhalo rovněž v jeho kuchyni, což vnímá jako ztrátu soukromí. J. Š. uvádí, že se díky svému záúkolování dva roky jako rodina nemohli nikam podívat ani rozhodovat o svém volném čase. Koukal toto tvrzení však zpochybňuje a uvádí, že se J. Š. sám odmítal vzdálat, případně se nechat zastoupit¹⁰⁷⁹. Poté, co J. Š. sdělil, že jeho manželka nemůže již pracovat zdarma, obdrželi odměnu 2000 Kč. J. Š. uvádí:

¹⁰⁷¹ KOUKAL, Robert. Vyjádření k dopisu J. Š. ze dne 15. 5. 1997.

¹⁰⁷² KOUKAL, Robert. Vyjádření k dopisu J. Š. ze dne 15. 5. 1997.

¹⁰⁷³ D. V. Jak to bylo v Kolíně. Kutná Hora, 12. 6. 1997.

¹⁰⁷⁴ J. Š. Jak to bylo s mých odchodem z Apoštolské církve. 1997.

¹⁰⁷⁵ D. V. Jak to bylo v Kolíně. Kutná Hora, 12. 6. 1997.

¹⁰⁷⁶ D. V. Jak to bylo v Kolíně. Kutná Hora, 12. 6. 1997.

¹⁰⁷⁷ KOUKAL, Robert. Vyjádření k dopisu J. Š. ze dne 15. 5. 1997.

¹⁰⁷⁸ A. O. v Kutné Hoře 19. 1997.

¹⁰⁷⁹ KOUKAL, Robert. Vyjádření k dopisu J. Š. ze dne 15. 5. 1997.

„Nikdy jsem nechtěl peníze za to, že kážu slovo Boží. Byl jsem přesvědčen, že když za kázání slova dostanu plat, tak už jsem si vzal svou odměnu – a to jsem nechtěl. Chtěl jsem svou odměnu v nebi. Proto jsme na stavbě pořád setrvali, i když naše podmínky byly téměř neúnosné“. Vařili jsme studentům i cizincům, dělali správce, v našem vlastním bytě bydleli lektori z Anglie a naše 4 děti sdílely jeden pokoj! (M. 17 let, M. 16, D. 10 a T. 9 let)“¹⁰⁸⁰.

Když byla stavba hotova, bylo J. Š. řečeno, že jeho děti nebudou moci v domě zůstat, jelikož se jedná o služební byt. Sám lituje, že si při koupi domu nezajistil smlouvu. Když pak odešel z Apoštolské církve, mělo mu být řečeno, že jako nečlen nemůže být v církvi podle Ústavy zaměstnán. Toto ustanovení podle něho však neexistovalo. V domě mu byl vyměřen nájem 2 730 Kč, ačkoliv ve vlastnictví Lučebních závodů platil 180 Kč. J. Š. dále uvádí, že z jeho telefonu církev učinila „služební telefon“ a teprve po jeho urgenci byl telefon opět přepsán na něho. Nakonec J. Š. navštívil pracovník církve, který mu předložil „předběžnou“ dohodu, která prý „není závazná“. Byly v ní podmínky předání bytu a vrácení automobilu. Od právníka se ale druhý den dozvěděl, že jde o právní dokument. J. Š. uvádí, že vlastní auto zničil na stavbě a od Rudolfa Bubika koupil jiné za 20 000 korun. Nyní je musel opět vrátit a dostal zpět 20 000 Kč a navíc 10 000 korun za své zničené auto. Šestičlenná rodina J. Š. byla přestěhována do družstevního bytu, kde je J. Š. nucen platit až do roku 2020 dluh předchozího majitele¹⁰⁸¹.

Podle D. V. původním autem J. Š. byla stará Lada, které před technickou prohlídkou upadla podlaha, a proto musel J. Š. navařit novou¹⁰⁸². Také A. O. uvádí, že „auto bylo v dezolátním stavu už před stavbou, takže si myslím, že stavba nebyla příčinou jeho zničení“¹⁰⁸³. I když auto dostalo na stavbě „zabrat“, důvodem zničení bylo, že se zadřel motor, což nebylo způsobeno stavebním materiálem. Koukal uvádí, že auto mělo najeto již 200 000 km bez GO. Jako kompenzaci J. Š. obdržel Škodu Favorit, která v té době měla cenu 120 000 a byla považována za služební. Aby ji J. Š. mohl používat k soukromým účelům, doplatil 20 000 Kč. Nešlo tedy o cenu vozu. Když J. Š. auto vracel, dostal 20 000 zpět, spolu s kompenzací 10 000 za zničené auto¹⁰⁸⁴.

Celá kauza ohledně bytu vyplývá z toho, že J. Š. byl pouhým nájemníkem, nikoliv vlastníkem bytu vily Lučebních závodů, což se po zakoupení objektu Apoštolskou církví nezměnilo. Když AC byt zakoupila, J. Š. neplatil nájem, plyn, elektřinu ani vodu a bylo mu nabídnuto se zdarma stravovat z toho, co uvaří a od církve dostali zdarma chladničku za cca 17 – 19 000¹⁰⁸⁵. Jelikož se jednalo o služební byt, byl po odchodu z církve J. Š. požádán, aby ho opustil. Podle Koukala důvodem vystěhování byla skutečnost, že ten, kdo byl pro morální poklesky vyloučen (nejednalo se o vyloučení, ale odchod, pozn. autor) ze sboru, nemůže být zaměstnancem biblické školy¹⁰⁸⁶.

¹⁰⁸⁰ J. Š. Jak to bylo s mých odchodem z Apoštolské církve. 1997.

¹⁰⁸¹ J. Š. Jak to bylo s mých odchodem z Apoštolské církve. 1997.

¹⁰⁸² D. V. Jak to bylo v Kolíně. Kutná Hora, 12. 6. 1997.

¹⁰⁸³ A. O. v Kutné Hoře 19. 1997.

¹⁰⁸⁴ KOUKAL, Robert. Vyjádření k dopisu J. Š. ze dne 15. 5. 1997.

¹⁰⁸⁵ D. V. Jak to bylo v Kolíně. Kutná Hora, 12. 6. 1997.

¹⁰⁸⁶ KOUKAL, Robert. Vyjádření k dopisu J. Š. ze dne 15. 5. 1997.

3. Problém se sousedy

J. Š. popisuje i bolestné vztahy se sousedy a nájemci domu stavby. V domě původně bydlely ještě dvě důchodkyně, paní H. a paní P. J. Š. uvádí, že s nimi měla jeho rodina krásné vztahy a že byly požehnáním pro jeho děti. Paní P. v roce 1989 zemřela. Paní H. byla ve věku 90 let a podle J. Š. se hodlala stát členkou AC. Nesla těžce přestavbu domu, jelikož musela dýchat prach a žít v nečistotě. Obývala dvě místnosti s příslušenstvím. Když dělníci házeli materiál do komína, zdevastovali jí byt sazemi. Na požadavek Rudolfa Bubika se tato paní měla přestěhovat do severního křídla budovy. Ačkoliv měla řádný dekret na dvě místnosti, měla se přestěhovat do menšího bytu. Poté, co jí byl tento požadavek sdělen, dostala pravděpodobně záchvat mrtvice. Když si pro ni přišla dcera, na celou ulici křičela, že to udělali „vrazi a gauneři“. Právnička paní H. nakonec pohrozila soudní dohrou, což potvrdil i další nezávislý právník. J. Š. se spolu s dalším členem církve pak šli paní H. omluvit, došlo ke smíru a paní H. se přestěhovala do dvou místností. Podle J. Š. si však na nové pokoje nezvykla, upadla na chodbě při cestě na toaletu, kde zůstala ležet v kaluži krve a v nemocnici zemřela na následky podchlazení¹⁰⁸⁷.

V. D. uvádí, že neví nic o tom, že by se paní H. chtěla stát členkou církve, o čemž nevěděl ani Koukal, a nikdy nenavštívila bohoslužbu¹⁰⁸⁸. Paní H. bylo po zakoupení bytu možné dát legálně výpověď. S ohledem na její věk se však církev rozhodla nechat ji zde dožít. Paní H. i její dcera souhlasily s přestěhováním do rekonstruované části domu. Měla ale problém, že by měla pouze jednu místnost. Po stížnosti dcery dostala další místnost, kam byly probourány dveře. Pokud by k přestěhování nedošlo, bylo by zamezeno rekonstrukci budovy. Podle Koukala získala nyní paní H. byt vyšší o jednu až dvě bytové kategorie. Pád paní H. na zem nemusí mít podle V. D. k přestěhování žádný vztah¹⁰⁸⁹. Podle Koukala paní H. nešla na toaletu proto, že si nezvykla na novou místnost, ale na toaletu by chodila, ať by bydlela kdekoli¹⁰⁹⁰.

Další problém se sousedem nastal podle J. Š. ve chvíli, kdy mu při kácení stromu na jeho pozemek spadl bytelný plot a poškodil jeho zařízení. Koukal uvádí, že „bytelný plot“ byl ze zpráchnivělých cihel a jeho zbytek, který nespadol, shodil jeden člověk pouhou rukou. Poškozenou věcí byl záhon ředkviček¹⁰⁹¹.

Tento soused měl psa, který se nastěhoval na pozemek AC a rodina J. Š. jej přijala za svého. Postižený syn J. Š. si psa zamiloval. Protože byla v objektu kuchyně a jídelna, podle J. Š. nařídil Rudolf Bubík jeho utracení. J. Š. se snažil smrt psa sousedovi zatajit, ale ten se to dozvěděl a hodlal se soudit, což J. Š. s velkou námahou odvrátil. Podle V. D. tento soused nejevil o psa příliš velký zájem a již dříve podal stížnost na Apoštolskou církev za zboření plotu, krádež psa a za to, že zedníci chodí močit na hranici jeho pozemku, což jej pohoršilo. Mělo mu ale vadit, že se modlitebna vůbec staví a brání výhledu z jeho

¹⁰⁸⁷ J. Š. Jak to bylo s mých odchodem z Apoštolské církve. 1997.

¹⁰⁸⁸ KOUKAL, Robert. Vyjádření k dopisu J. Š. ze dne 15. 5. 1997.

¹⁰⁸⁹ D. V. Jak to bylo v Kolíně. Kutná Hora, 12. 6. 1997.

¹⁰⁹⁰ KOUKAL, Robert. Vyjádření k dopisu J. Š. ze dne 15. 5. 1997.

¹⁰⁹¹ KOUKAL, Robert. Vyjádření k dopisu J. Š. ze dne 15. 5. 1997.

okna¹⁰⁹². Koukal dokonce uvádí, že soused si odmítl vzít psa zpět¹⁰⁹³. Pes, jmenoval se Fousek, byl podle V. D. milý, ale absolutně neposlušný a stížnost na něho pocházela od návštěvníků ze zahraničí. Pes si například lehl do chodby a musel být všemi obcházen¹⁰⁹⁴. J. Š. se měl se psem mazlit a poté neumytýma rukama připravovat jídlo pro ostatní. Pes (a dokonce i kocour) měli volný přístup do místnosti přípravy jídel a kocour běhal i po stolech strážníků. Návrh řešení pak neměl pocházet od Bubika, ale od ÚRS, která vydala směrnici odpovídající zákonnému řešení ohledně veřejných budov v rámci národní legislativy. Podle V. D. pokud by zvířata nepobíhala volně po budově, „nikdo by nic nenamítal“¹⁰⁹⁵. Koukal potvrzuje, že problémem byly hygienické směrnice.

4. Problém s Rudolfem Bubikem

Asi největší problém měl J. Š. s Rudolfem Bubikem. Ten se podle něho již od roku 1991 sám začal označovat za stavbyvedoucího a např. psa, kterého přikázal utratit „nenáviděl“, dal protiprávně příkaz k přestěhování paní H. do menšího bytu a nutil tím J. Š. k věcem „proti jeho svědomí“. Když J. Š. zjistil, že Bubik tvrdil, že paní H. se přestěhovat musí, což měl zpochybnit i právník, uvedl: „*Tehdy jsem nabyt přesvědčení, že br. Bubik nemluví pravdu a ztratil jsem k němu důvěru*“¹⁰⁹⁶. Když byl J. Š. pověřen, aby vedl studenty i školu, Bubik si podle něho vyhradil právo jeho rozhodnutí měnit. Díky tomu se rozhodnutí často měnila a studenti začali být nezvládnutelní. Podle J. Š. „Jednání bratra Bubika mnohokrát neodpovídalo tomu, jak by měli jednat křesťané,“ přičemž mělo docházet k manipulaci s jeho rodinou¹⁰⁹⁷.

Podle V. D. ovšem J. Š. „špatně snášel, když Rudek jeho práci kontroloval a vytýkal mu chyby“¹⁰⁹⁸. Některé věci, které měl vyřídit, dělal s nechutí, případně je nevyřídil vůbec. Jeho stav měl přerůstat „*ve stále větší neochotu a později v nenávist... a jeho doslovná vyjádření o Rudkovi nelze veřejně publikovat*“. Ohledně studentů si pak J. Š. stěžoval, ale další den jim vše povolil¹⁰⁹⁹. Podle A. O. „*J. Š. zuřil, když se dozvěděl, že Rudek přijede do Kolína. Neustále podezřívá Rudka, že ho pronásleduje a kontroluje, ovšem já jsem byl svědkem, jak Rudek J. Š. obhazuje*“¹¹⁰⁰. Koukal dokumentuje vztah J. Š. k Bubikovi následovně:

“*J. Š. stál se dvěma mladými chlapci (věkem i ve víře) v brance sborové zahrady, byl z něho cítit alkohol a chlapcům říkal, cituji: „Rudka nikdy nepřijmu za člena našeho sboru, protože je to těšínská mafie, která chce ovládnout Čechy“*“¹¹⁰¹.

¹⁰⁹² D. V. Jak to bylo v Kolíně. Kutná Hora, 12. 6. 1997.

¹⁰⁹³ KOUKAL, Robert. Vyjádření k dopisu J. Š. ze dne 15. 5. 1997.

¹⁰⁹⁴ D. V. Jak to bylo v Kolíně. Kutná Hora, 12. 6. 1997.

¹⁰⁹⁵ D. V. Jak to bylo v Kolíně. Kutná Hora, 12. 6. 1997.

¹⁰⁹⁶ J. Š. Jak to bylo s mých odchodem z Apoštolské církve. 1997.

¹⁰⁹⁷ J. Š. Jak to bylo s mých odchodem z Apoštolské církve. 1997.

¹⁰⁹⁸ D. V. Jak to bylo v Kolíně. Kutná Hora, 12. 6. 1997.

¹⁰⁹⁹ D. V. Jak to bylo v Kolíně. Kutná Hora, 12. 6. 1997.

¹¹⁰⁰ A. O. v Kutné Hoře 19. 1997.

¹¹⁰¹ KOUKAL, Robert. Vyjádření k dopisu J. Š. ze dne 15. 5. 1997.

V. O. naopak uvádí, že se Bubik osoby J. Š. neustále před studenty zastával a hledal dokonce u některých radu, jak J. Š. pomoci. J. Š. však odmítal vzdát se kterékoliv ze svých funkcí, byl přetažený a litoval se¹¹⁰². Když se J. Š. ohradil, že jeho manželka pracuje v církvi již dva roky zdarma, což jim již finanční situace nedovoluje, Bubik jej v přítomnosti bratra ze Slovenska označil jako „vyděrače“ a pro jeho manželku vyčlenil 2 000 Kč. Ačkoliv měl Bubik po dokončení stavby pro sebe celou polovinu bytu, J. Š. sdělil, že nemá počítat s tím, že pro jeho děti zde bude místo. Nakonec podle J. Š., Bubik začal zasahovat do záležitostí sboru v tom, kdo bude jeho pastorem. Uvádí, že „br. Bubik věděl, že když nás rozdělí, bude se mu lépe vládnout“. Do správy sboru pak podle J. Š. zasahoval stále více:

„Rozhodoval, s kým se smíme a s kým nesmíme jako sbor stýkat, komu máme a nemáme pomoci. Například, když jsme chtěli pomoci biblické škole Harvestu, zakázal to. Označoval je za konkurenci. Když jsem se ozval a řekl mu, že budeme věci dělat tak, jak je prožíváme, byl jsem označen za „neposlušného““¹¹⁰³.

Na toto prohlášení reagoval Koukal, když uvedl, že Harvest prováděl v kolínském sboru v letech 92 - 93 evangelizaci¹¹⁰⁴. V. D. uvádí, že o volbě pastora rozhodlo místní staršovstvo, nikoliv Bubik¹¹⁰⁵.

Když se pak J. Š. svěřil se svými bolestmi, bylo to sděleno i Bubikovi, který dané sdělení měl označit za „pomluvu“, což má být největší hřích vůči autoritě v AC. V. D. ale vztah J. Š. k Bubikovi popisuje následně:

„Podle mého názoru se Rudek příliš dlouho ponižoval a trpělivě snášel spoustu věcí, které by asi snesl těžko někdo jiný. Jestliže tedy J. Š. hovoří o křesťanském chování a světském právu, pak, podle světského práva, by už dávno skončil, kdyby se byl býval tímto právem oháněl. Tolik neúcty, arogance a pohrdání se projevovalo v J. Š. vztahu vůči Rudkovi. A to nehovořím o tom, jakými výrazy Rudka tituloval, když o něm mluvil v jeho nepřítomnosti““¹¹⁰⁶.

Podle V. D. se však Bubik osoby J. Š. často zastával zejména před zahraničními lektory, kteří vyjadřovali o J. Š. jisté pochybnosti. Shovívavost Bubika k J. Š. popisují shodně i A. O. a V. O.

Odchod do KS

V. D. uvádí, že J. Š. i po svém odchodu z AC vydával svoji skupinu za její součást tím, že byl pod hlavičkou AC účastníkem evangelizací s B. Grahamem¹¹⁰⁷. Později se J. Š. se svojí skupinkou rozhodl odejít do Křesťanských společenství a jednalo se i o ustavení KS Kolín. Robert Koukal proto v osobním dopise oslovil Dana Drápalu a Radu KS s varováním, že J. Š. je v hříchu. Na tento Koukalův dopis pak odpověděl Dan Drápal. Nejprve uvedl, že je J. Š. obviňován z hříchu, aniž by bylo naznačeno, o jaký hřích se jedná. Dále napsal, že do celé situace zatím nehodlá vstupovat a plně důvěřuje pastrovi KS v Kutné Hoře, který je celou situaci schopen posoudit. Drápal uvádí, že záhy proběhne setkání mezi

¹¹⁰² V. O. v Kutné Hoře, dne 19. 7. 1997.

¹¹⁰³ J. Š. Jak to bylo s mých odchodem z Apoštolské církve. 1997.

¹¹⁰⁴ KOUKAL, Robert. Vyjádření k dopisu J. Š. ze dne 15. 5. 1997.

¹¹⁰⁵ D. V. Jak to bylo v Kolíně. Kutná Hora, 12. 6. 1997.

¹¹⁰⁶ D. V. Jak to bylo v Kolíně. Kutná Hora, 12. 6. 1997.

¹¹⁰⁷ D. V. Jak to bylo v Kolíně. Kutná Hora, 12. 6. 1997.

vedením sboru KS v Kutné Hoře a skupinou J. Š. S pastorem KS v Kutné Hoře se Drápal domluvil, že pokud by členové skupinky měli zájem vstoupit do KS, učiní tak jednotlivě, nikoliv jako skupina. Dle jemu dostupných informací z KS pak podle Drápala má J. Š. z čeho činit pokání, ale zároveň nabyl dojmu, že věc není jednostranná, aby mohl jednoduše říci, že J. Š. je ve vzpouře a že se s ním nebude KS bavit. Po nějakém čase bude posouzeno, zda ustanovit KS Kolín¹¹⁰⁸. Koukal uvádí, že nakonec nedošlo ani k připojení skupiny J. Š. ke KS v Kutné Hoře¹¹⁰⁹.

Závěr

Celkové posouzení je zde ponecháno na čtenáři, přičemž se autor snažil pouze o komparaci dané kauzy bez jakéhokoliv náznaku hodnocení. Je dobré krátce uvést, jak na celou situaci nahlížela samotná AC. To lze vyčíst ze slov Aleše Navrátila, který uvedl:

„Když jsem následně hovořil telefonicky s bratrem biskupem, sdělil mi, že jde o stejnou taktiku, kterou má Fr. Pala: Nejen pošpinit a rozbít církev, ale také nás zaměstnat, abychom se nevěnovali Boží práci včetně přípravy na očekávané probuzení“¹¹¹⁰. [V dopise samotnému J. Š. pak napsal]: „Popros bratra biskupa o odpuštění. Toto radím prakticky všem, kteří mi tvrdí, že jim bylo ublíženo – a doposud s vynikajícími výsledky!“¹¹¹¹.

Osobním přáním autora je, aby v popsáných kontroverzích (nejen kolínských), mohlo nastat projasnění, pokání a odpuštění tam, kde by bylo na místě. Vždyť do sporů se dostávali a dodnes dostávají ti, kteří Bohu obětovali svůj život, včetně své práce, financí a pověsti. To je ovšem práce Ducha svatého, bez něhož jsou podobné věci nepředstavitelné. Představa soudní dohry v nebeském království je vždy až tou nejzazší variantou, které je důsledně možné předejít (Mt 5,21-26). Autor proto doufá, že tato kapitola nebude považována za jitření ran nebo „praní špinavého prádla“ (kéž by bylo vypráno).

¹¹⁰⁸ DRÁPAL, Dan. V Praze dne 31. května 1993.

¹¹⁰⁹ KOUKAL, Robert. Vyjádření k dopisu J. Š. ze dne 15. 5. 1997.

¹¹¹⁰ NAVRÁTIL, Aleš. Dopis seniorovi oblasti. V Olomouci 28. 5. 1997.

¹¹¹¹ NAVRÁTIL, Aleš. Dopis J. Š. V Olomouci 28. 5. 1997.

AC Znojmo

Motto:

Spravedlnost a právo jsou pilíře tvého trůnu, před tebou jde milosrdenství a věrnost.

Žalm 89,15

Může být tvým spojencem trůn zhouby, který proti právu jen trápení plodí?

Žalm 94,2

Vyznání hříchů, chyb a omylů bylo považováno za ztrátu, nikoliv za zisk.

Prohlášení skupiny bývalých členů sboru, popisujících, jak s nimi bylo jednáno

Úvod

Znojemský sbor byl, vedle Českého Těšína, Brna, Kolína a dalších, jedním z krizových společenství, které na rozdíl od předcházejících zcela zaniklo. Když se autor snažil popsat jeho historii od založení až k zániku, narazil na množství vzájemně se prolínajících dějů, které nebylo snadné beze zbytku a informačního biasu popsat. Měl sice k dispozici značné množství autentických dokumentů, které se staly veřejnými jejich čtením na různých shromážděních, ale byly obvykle nedatované, a tak nebylo snadné je zařadit do časové souslednosti. Od února do října 2019 se proto autor několikrát sešel s celkem pěti bývalými členy, z nichž někteří zastávali různé pozice ve sboru. Se dvěma z nich je navíc již řadu let v osobním kontaktu. Tito členové byli ochotni mu pomoci k seřazení jednotlivých událostí a snažili se o co největší přesnost a korektnost. Někteří opakovaně projevíli obavu z toho, aby publikované informace nebyly nesprávně vyloženy, neublížily a nebyly zneužity, a zdráhali se kriticky vyjadřovat o církvi a jejich vedoucích. Autor to respektuje, a aby jim vyšel vstříc, rozhodl se vypustit některé pasáže a některá jména zúčastněných anonymizovat. Tam, kde se opírá o svědectví, uvádí sjednocený odkaz, který v sobě zahrnuje tuto půlroční dobu konzultací se všemi účastníky diskusí, včetně korespondence a oprav prvotních verzí textu. Autor je přesvědčen, že snaha o pravdivý a korektní popis událostí, které měly podstatný vliv na životy desítek lidí a celou církev, může vést k poučení současné a následující generace. Ze stejného důvodu existují nejen učebnice historie, ale i kanonizovaný a často otevřený popis církevních bojů a konfliktů v Písmech Starého i Nového zákona. Za podobu kapitoly nesu osobní odpovědnost.

Počátky sboru

Sbor ve Znojmě vznikl pod patronací sboru v Břeclavi a byl ustanoven dne 12. 9. 1993. Evidován MK byl dne 1. 1. 1994 a zanikl po dlouhodobé krizi 31. 8. 2011¹¹¹². Počátky sboru sahají do listopadu 1989 a jsou spojeny se dvěma jmény. Radimem P., který se stal později jeho kazatelem, a Jiřím M., který byl ustanoven jeho zástupcem, resp. druhým kazatelem. Radim P. se svojí ženou a s Jiřím M. byli v prosinci 1990 i společně v Brně pokřtěni.

Jiří M. se o křesťanství začal zajímat koncem osmdesátých let, a proto přijal pozvání Karla Káni a jeho manželky z AC Břeclav ke společným rozhovorům, na jejichž základě uvěřil. Tak vzniká pouto s břevlavským sborem. Ve stejnou dobu se obrátil i Radim P. se svojí manželkou. Radim P. a Jiří M. se záhy spojili s břevlavským sborem a u Radima P. se jednou za dva týdny konaly první bohoslužby. Z Břeclavi na shromáždění ve Znojmě jednou za měsíc přijížděli František a Bohuslav Cupalovi s Petrem Bartošem a ve zbylém týdnu znojemští navštěvovali shromáždění ve sboru Břeclav - Nejedek. Protože se ve Znojmě obracejí další lidé, přestává scházení v domácnosti vyhovovat a bohoslužby se od roku 1991 konají ve Znojenské besedě. Jiří M. byl zatím svobodný. Oženil se po krátké známosti v roce 1992 s členskou sboru, a jejich sňatek byl první svatbou v AC dle právě přijatého církevního zákona již zcela bez asistence světských úřadů¹¹¹³. Již brzy, v roce 1992, se kolem dvojice formuje pevné jádro deseti až dvaceti lidí, které spojuje odhodlání a entuziasmus. Jedním z nově obrácených je i Petr Z., pozdější frontman skupiny Jiný rytmus. Bývalí členové na toto romantické období vzpomínají jako na autentický, Bohem daný začátek společenství¹¹¹⁴.

¹¹¹² Výpis z evidence Rejstříku evidovaných právnických osob. Výmaz z evidence. Ministerstvo kultury
- http://www3.mkcr.cz/cns_internet///CNS/Detail_cpo.aspx?id_subj=180&str_zpet=Seznam_CPO.aspx (12. 3. 2019).

¹¹¹³ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

¹¹¹⁴ PLUSKALOVÁ, Erika. Historie a současnost hudební skupiny AC Znojmo, absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2014.

Obrázek 28. Znojemska beseda dnes (Znojmskabeseda.cz)

Při pohledu na dvojici zakladatelů je možné Radima P. charakterizovat jako vedoucího a organizátora, který byl přirozeně společenský, zatímco Jiří M. inklinoval k biblickému studiu a vyučování a byl spíše introvertní, až kontemplativní povahy. Radim P. byl nadšeným sběratelem starožitností, avšak díky svému obrácení nechtěl být ničím spoután, a tak tyto věci prodal, včetně vzácných knih. Z počátku neměl ani pevné zaměstnání a nějakou dobu ve svém dočasném sekulárním pracovišti odmítal praxi neetického jednání, která se přičila jeho křesťanskému přesvědčení. Zažíval proto ze strany svých spolupracovníků nepochopení. Podle Jiřího M. toto ponižování statečně snášel, nijak se nebránil a nikomu si nestěžoval¹¹¹⁵.

Ustanovení sboru

Když byl v roce 1993 ve Znojmě ustanoven sbor, měl již čtyři starší. Vedle Radima P. a Jiřího M. zde byl ještě Petr Z. a Roman M. Ačkoliv tato čtveřice netvořila homogenní směs, počáteční entuziasmus bránil neshodám. Neprojevovala se zde soutěživost a problémy se řešily očekáváním na Boží jednání. Doporučení Františka Cupala, že by starší měli tvořit lichý počet, který by zabránil patové situaci

¹¹¹⁵ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

v případě krizí, proto nebyl brán vážně a situace se posléze řešila tím, že při nerozhodném hlasování se přihlédlo k hlasu pastora. Ve stejném roce se ve Znojmě objevila i skupina lidí, tzv. „Učedníci Ježíše Krista“, kteří založili JB. Nejprve se scházeli na modlitbách i s lidmi, kteří se později stali členy AC, ale měli rozdílný pohled na fungování církve¹¹¹⁶.

Do Znojma v té době přijel i evangelizační tým Harvest International Ministries, kde v té době působil prorok z Kansasu Joel Staab, který sídlil v Liberci a navštěvoval sbor JB. Jeho služba se obvykle projevovala „osobními proroctvími“, kdy měl schopnost detailně popsat minulost osob, kterým prorokoval, přičemž projevoval velkou empatii, čímž si získal srdce lidí. To se projevilo i ve Znojmě. V daném případě dokázal u některých křesťanů popsat povolání do služeb ještě dříve, než k ní došlo a potvrdil to, co již viděli všichni¹¹¹⁷. Staab nebyl v AC přijímán bez výjimek. Například proto, že sice přečetl minulost, ale měl problémy s odhadem budoucnosti. Například prorokoval výbuch jaderné elektrárny v Dukovanech, což byl později nucen odvolat. Také nebyl biskupovi Apoštolské církvi příliš nakloněn a tvrdil, že mu Bůh během modliteb zjevil démona manipulace, působícího skrze něho, což si později vyžádalo osobní vysvětlování mezi Evaldem Ruckým a Rudolfem Bubikem¹¹¹⁸.

Zanedlouho znojemský sbor narostl na čtyřicet až padesát lidí a hledal učitele, který by v době kvasu devadesátých let sboru zprostředkoval adekvátní vyučování. Pastor břeclavského sboru František Cupal neprojevil ambice sbor dále směřovat a biskup církve, Rudolf Bubik, který se ve Znojmě těšil všeobecnému přijetí, navštěvoval sbor jen sporadicky. Zpočátku ve sboru panovala veliká svoboda v dávání, např. celé sbírky byly rozesílány všem podle toho, co žádali. Podobně se nakládalo i s dalšími financemi. Později však právě ohledně financí začaly nastávat rozpory, které byly otevřeny některými manželkami starších. Problémem začal být například nízký plat kazatele¹¹¹⁹. Radim P. na toto období vzpomínal jako na období hledání, kdy se snažil čerpat z různých brožurek, avšak záhy shledal jejich nefunkčnost a zjistil, že pro službu je podstatné rodinné zázemí¹¹²⁰.

Stuart Angus

V době hledání přichází v roce 1993 do sboru novozélandský misionář Stuart Angus, který byl znám tím, že pracoval v týmu Reinharda Bonnkeho, což mu mezi letniční otvíralo dveře. Byl považován za osvědčeného a znalého služebníka, který přichází s vizí. Choval se přátelsky a empaticky a sympatická byla i jeho schopnost rychle se naučit česky. Jeho způsoby práce, zejména s mládeží, však zcela nekonvenovaly s konzervativním pojetím směřování Apoštolské církve. Angus vyzýval

¹¹¹⁶ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

¹¹¹⁷ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

¹¹¹⁸ Osobní rozhovor s Rudolfem Bubikem z konce devadesátých let, kdy biskup popsal telefonický rozhovor s Evaldem Ruckým, kde Bubik Ruckého – podle biskupových slov – učinil zodpovědným za toto Staabovo konstatování.

¹¹¹⁹ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

¹¹²⁰ Jednalo se o kázání Radima P. v brněnském sboru z počátku nultých let, ke kterému došlo v rámci návštěv kazatelů v rámci sborů JM oblasti.

k experimentování s oblečením, povzbuzoval k návštěvě kina, což v té době již členy sboru přestalo zajímat, nicméně dával velký důraz na posvěcení a při lascivních scénách si v kině zakrýval oči. Pro svoji nekonfliktní a přátelskou povahu mu bylo nasloucháno. S jeho příchodem se sbor začal pozvolna odklánět od konzervativního letničního směru k charismatickému progresivismu. Dne 20. 3. 1994 byl Jiří M. ustanoven jako 2. pastor sboru a Angus ve svém jednání začal projevovat určitou hierarchii. Později Angusova přirozená autorita a nová vize pro sbor proměnila i sborové klima. Organizovala se nová sborová setkání typu „párty“, kam již všichni nezapadali, a protože se staly standardní součástí života církve, nastala i polarizace. V té době znojemský sbor navštěvuje i Bob Bennet, pastor sboru, který Anguse vyslal do ČR, a tato jeho návštěva dále posílila Angusovy důrazy¹¹²¹.

V této době odjíždí Radim P. na pozvání do Anglie, kde se setkává i s odlišnou formou křesťanství, než byl zvyklý. Po svém návratu například popisoval, že při evangelizačních koncertech hudebníci skákali do davu. Ve sboru se začala profitovat i skupina podnikatelů a různé nové živé formy se stavěly do role zachránce od „mrtvého“ náboženství, které je přežité a dnes již nikoho nezaujme. Podle některých nastupujících jevů vyjadřoval Jiří M. obavu z tzv. „veselého náboženství“, které podle něho „mine možnosti hlubších změn v srdcích obrácených lidí, neboť církve se svým těžištěm často povážlivě blížila pouze lepší a radostnější variantě užívání si světa, a hledat více bylo považováno za idealistické bláznovství“. Podle Daniela P. měl Jiří M. „prorocky“ sdělit, že toto „rejoice religion“ do 7 let zanikne¹¹²².

Sbor ale utěšeně rostl a v září 1996 měl kromě 4 skupinek ve Znojmě i dvě diaspory v Moravských Budějovicích a ve Višňové. Ve stejném roce sbor opustil i Angus, který se vrátil do své domoviny¹¹²³.

Jiný rytmus

Původně působila ve sboru vokální skupina Kantáte, která se však rozpadla. Ve sboru proto vzniká skupinka hudebníků, kteří hráli při bohoslužbách. O vstup do této služby byl požádán i Petr Z., následován ještě Jarmilou H., Radimem M. a Davidem J. Časem již běžný hudební doprovod nestačil a sbor se začal orientovat na tzv. „chvály a uctívání“, kdy hudebníci pouze nedoprovázejí sborový zpěv, ale osamostatňují se a stávají se odborníky na liturgii¹¹²⁴.

Petr Z.

Motorem nově vzniklé chválicí skupiny se stal Petr. Z., který prošel zvláštním vývojem. Jako dítě jej nechala pokřtít babička, ale vlivem nevěřící rodiny zůstal ateistou, bral drogy a hrál v několika undergroundových skupinách. Později žil v komunitě a nakonec se obrátil k Bohu. Ve Znojmě se setkal s Radimem P., kterého znal z jeho nočního znojemského života. Když vzal svoji víru vážně, úplně

¹¹²¹ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

¹¹²² Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

¹¹²³ PLUSKALOVÁ, Erika. Historie a současnost hudební skupiny AC Znojmo, absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2014.

¹¹²⁴ PLUSKALOVÁ, Erika. Historie a současnost hudební skupiny AC Znojmo, absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2014.

přerušil kontakty s undergroundem a rozešel se i s hudbou. Byl proto překvapen, když jej Radim P. požádal, aby začal hrát „ve chválách“¹¹²⁵.

Velkým impulzem k dalšímu směřování skupinky byl Angus, který věřil a prorokoval, že ve sboru vznikne kapela, „která bude darem od Boha pro sbor a církev“. Proroctví bylo původně adresováno k celému sboru a později se konkretizovalo k Petru Z. V roce 1993 Angus do sboru pozval křesťanského interpreta Grahama Orda se skupinou Dust, která pochází ze sboru Vinice ve městě St. Albans v Anglii¹¹²⁶. Vinice se v té době stala centrem tzv. učení Chval, majícího původ v entuziastickém hnutí Pozdního deště, odkud skrze Kansaské proroky penetrovalo do Vinice Johna Wimbera v USA a dále do Evropy. Druhým kořenem učení Chval bylo hnutí Jesus People, které spojilo americkou rockovou hudbu s charismatickou spiritualitou. Učení hnutí Chval spočívá v teorii obnovy tzv. Davidova stánku, kdy Bůh dá povstat skupině nových „prorockých“ chváličů, kteří zahájí obnovu církve a způsobí mohutné celosvětové probuzení. Jejich hudba má být zvukná, profesionální a kvalitní a z chváliče, stejně jako z levíty ve stánku, má vzniknout samostatný úřad „prorockých chváličů“, kteří prorokují na hudební nástroje. V hnutí vznikla definice chvály, jakožto cesty do Boží přítomnosti. Prorok hnutí Vinice James Ryle v souladu s tímto učením prohlásil, že mu Bůh ukázal, že pomazaná rocková hudba má přivádět lidi ke Kristu a že Bůh měl skupinu Beatles připravenou pro probuzení poslední doby, ale skupina v tomto plánu neobstála. Proto si Bůh toto pomazání ponechal pro mladé křesťany, kteří vstoupí do úřadu „chváličů“¹¹²⁷. Ord Petrovi Z. prorokoval, že ve sboru vznikne hudební skupina a on se stane hudebníkem a vedoucím chval. Při svém odjezdu nechal jako závdavek ve sboru své kombo v ceně osobního automobilu, což mělo být potvrzením jeho slov¹¹²⁸.

Ačkoliv to pro Petra Z. bylo vzhledem k jeho minulosti dalším překvapením, Ordovu proroctví uvěřil a začal u sebe nalézat „dar uctívání“, kterého si všiml i sbor. Uvedl, že byl bez lidského vlivu veden do uctívání, a když uslyšel Dust, uvědomil si, že mu v tom Bůh „dává zelenou“. I další Angličané mu později prorokovali, že skupina bude sloužit celému českému národu a zasahovat evangeliem i nevěřící. Skupina měla zaslíbeno, že bude:

„...měnit křesťanské i nekřesťanské předsudky o Bohu a jejich pohled na Boha i Ježíše a přiblíží jim skutečnou Boží osobnost, která má vést ke zbourání bariér a obnově vztahu k němu“¹¹²⁹.

Všem těmto smělym ambiciózním proroctvím Petr Z. uvěřil a snažil se je naplnit. Ačkoliv byl samoukem a svoji prvotní průpravu získal v undergroundu, později působil propracovaněji a krom inspirace uplatňoval i vlastní postupy. Snažil se používat pestrrou češtinu a rozvádět biblické texty vlastními myšlenkami. Průpravy se mu dostalo i v charismatických seminářích „Hrejte dobře a zvukně“, jejichž protagonisté byli rovněž zasaženi učením Chval. Rozhodující inspirací byly pak pro Petra Z. zejména zahraniční interpreti. Byl ovlivněn skupinami Cutting Edge a při poslechu interpretů Matta Redmana a Kevina Prosche prožíval „silnou Boží přítomnost“. Stejně jako tito charismatičtí interpreti

¹¹²⁵ PLUSKALOVÁ, Erika. Historie a současnost hudební skupiny AC Znojmo, absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2014.

¹¹²⁶ PLUSKALOVÁ, Erika. Historie a současnost hudební skupiny AC Znojmo, absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2014.

¹¹²⁷ FRANC, Aleš. Teologické kořeny a současná teologie Nové apoštolské reformace, L. Marek, 2018.

¹¹²⁸ PLUSKALOVÁ, Erika. Historie a současnost hudební skupiny AC Znojmo, absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2014.

¹¹²⁹ PLUSKALOVÁ, Erika. Historie a současnost hudební skupiny AC Znojmo, absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2014.

se i Petr Z. pro inspiraci obracel do Starého Zákona, kde viděl kvalitní zpěváky, kteří dělali „nejlepší hudbu pro Boha“¹¹³⁰.

Vznik Jiného rytmu

Následující rok 1994 je považován za skutečný vznik skupiny a počet hudebníků rozšířil Philip Young na baskytaru a později zpěvačka Zdenka P. a o rok později Jaromír F. K profilaci skupiny zatím docházelo především v rámci sboru. Pod názvem „Jiný rytmus“ vystoupila skupina poprvé v roce 1995 na Kristfestu v Javoří a následně vydala první kazetu¹¹³¹. Název skupiny byl odvozen od Angusova sborového časopisu a Kristfest byl progresivní křesťanský hudební festival pod výraznou patronací Stanislava Bubíka, který poněkud narušoval konzervativní charakter letniční mládeže a přinášel charismatické směřování do Apoštolské církve. Festival byl v rámci církve považován za kontroverzní a na jeho hlučnost si stěžovali obyvatelé v přilehlých domech¹¹³². Je možné, že „zvučnost“, která se stala i motem charismatické liturgie, byla některými chápána jako synonymum zvukové intenzity.

Jak Jiný rytmus rostl a proměňoval se, začal i s hraním po různých klubech a festivalech mimo církevní prostředí, a následně nahrál své první debutové studiové album Jednosměrka¹¹³³. Skupina toužila v Apoštolské církvi zlepšit hudební kvalitu současné letniční liturgie. Ta se zdála skupině málo kvalitní, málo oslovující a lidé se s ní podle nich nemohli ztotožnit. To do jisté míry vycházelo z dřívějšího přesvědčení Petra Z., že křesťané mají sice úžasného Boha, ale hrají „strašnou hudbu“. Když pak stál ve službě „chváliče“, odmítal „ty nehezke chvály hrát“ a snažil se je alespoň oživit „novým hudebním kabátem“. Skupina proto později začala hrát vlastní písně, ale lidé nebyli schopni se k nim připojit. Kvůli tomu byli hudebníci požádáni, aby své písně nahráli, a ostatní se je mohli naučit. Skupina začala nahrávat i ve studiu TWR, kde se rovněž podstatněji profilovali charismatičtí křesťané. Od roku 1995 do 1998 skupina vydala několik alb a stala se známou nejen mezi církvemi, ale i mezi nevěřícími, které jejich hudba zaujala¹¹³⁴.

Směřující proroctví

V roce 1998 na Kristfestu ve Světlé nad Sázavou přišla další proroctví. Pro skupinu do té doby neznámý muž James Jesudason sdělil, že služba Jiného rytmu bude významná v tomto národě a jejich „pomazání v uctívání vede lidi do bližšího setkání s Bohem“. Proroctví rozsoudil a skupině tlumočil Stanislav Bubík¹¹³⁵, jehož vliv postupně vzrůstal v celém znojemském sboru a později vedl k tomu, že se společenství stalo součástí CBH¹¹³⁶.

¹¹³⁰ PLUSKALOVÁ, Erika. Historie a současnost hudební skupiny AC Znojmo, absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2014.

¹¹³¹ Jiný rytmus - <http://www.jinyrytmus.com/kapela-jiny-rytmus/> (16. 10. 2019).

¹¹³² Osobní svědectví autora, který v té době byl na sborové dovolené v Javoří se sborem AC Brno.

¹¹³³ Jiný rytmus - <http://www.jinyrytmus.com/kapela-jiny-rytmus/> (16. 10. 2019).

¹¹³⁴ PLUSKALOVÁ, Erika. Historie a současnost hudební skupiny AC Znojmo, absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2014.

¹¹³⁵ PLUSKALOVÁ, Erika. Historie a současnost hudební skupiny AC Znojmo, absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2014.

¹¹³⁶ Církev bez hranic Znojmo, sborová vize, 2002.

Skupina setrvala pod Bubikovým vlivem a účastnila se jim pořádaných akcí. Na škole zakládání sborů v Chomutově pak skupině prorok Jeff Jacob znovu předpovídal, že jejich služba bude zahrnovat celou ČR. S tímto mužem se poté hudebníci pravidelně setkávali a on měl evidentně velký vliv na jejich duchovní nasměrování. Jeff dále prorokoval, že skupina bude vedena do míst, kam si lidé myslí, že by nemohli křesťané vkročit. Mluvil o duchovním boji a exorcismu skrze chvály a o tom, že hudebníci budou odrážet Boží slávu a kamkoliv vkročí, lidé uvidí Pána. Mluvil i o „službě chval na plný úvazek“. Jeho další proroctví je možno srovnat s učením hnutí Chval, které bylo v ČR paralelně rozvíjeno i ze strany Křesťanských společenství, potažmo KMS, která rovněž služebníky z Vinice zvala do ČR.

Jeffem ale směřující prorocká kaskáda neskončila. Zpěvák skupiny Dust, Marek James, prorokoval o spojování lidí k modlitbám skrze hudbu a jeho pastor Chris Lane znovu utvrdil Petra Z., že obdržel „dar uctívání“. Angus zase mluvil o tom, že jejich služba bude „skrápět vyprahlou zemi“ a Jiří Novák z Calvary Chappel prorokoval o „padání hradeb okolo lidských srdcí“¹¹³⁷.

Význam proroctví pro formování identity Jiného rytmu

Podle Pluskalové, která o skupině napsala absolventskou práci, je „proroctví zcela jistě úhelným kamenem jejich služby“ a proroctví se proto projevila nejen v nové liturgii, ale i v praktickém nasměrování. Naplnění proroctví bylo shledáváno v tom, že skupina koncertovala v rockových klubech s blasfemickými názvy jako „Peklo“ nebo „Modrá svině“ apod. a později se snažila naplnit i dílčí část proroctví o službě na plný úvazek¹¹³⁸. Jiný rytmus možná neměl tušení, že proroci formátu hnutí Vinice nepřinášejí situační proroctví, ale že tato proroctví jsou součástí systému, který je často adresován všem „chváličům“ v charismatickém hnutí a jim mohlo být pouze na základě obecně přijatého učení personalizováno¹¹³⁹.

Případ Jiřího M.

Kromě nového druhu chval však do sboru pronikal i manažment, zaměření na lidský potenciál a prosperitu. S tím se však nedokázal smířit Jiří M., a proto se stáhl do pozadí. Dva roky před odchodem ze sboru ovšem svoje pochyby otevřeně a v co možná nejmírnější, a dle jeho vyjádření „bratrské atmosféře“, sdílel především na neformálních setkáních staršovstva. Svůj postup v roce 1997 konzultoval s biskupem církve Rudolfem Bubikem, který jej nejprve nechápal, ale nakonec mu dal k odchodu požehnání. Starším Jiří M. oznámil, že v tichosti opouští sbor, k čemuž fakticky došlo podáním rezignace na úřad 2. pastora dne 31. 1. 1998. Jiří M. odešel prakticky bez boje. Zůstal nepochopen, a ačkoliv odešel potichu, o důvody jeho odchodu se začali zajímat další členové sboru¹¹⁴⁰.

¹¹³⁷ PLUSKALOVÁ, Erika. Historie a současnost hudební skupiny AC Znojmo, absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2014.

¹¹³⁸ PLUSKALOVÁ, Erika. Historie a současnost hudební skupiny AC Znojmo, absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2014.

¹¹³⁹ Podobná svědectví členům sboru americké Vinice, která vytvářela napětí mezi prorocky povolánými služebníky a vedením sboru, které „nedokázalo“ tato obdarování rozeznat nebo dostatečně podpořit, jsou uvedena v knize: HANEGRÁFF, Hank. Counterfeit Revival. Thomas Nelson, 2001.

¹¹⁴⁰ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

Na jeho místo v témže roce nastoupil Petr Z., který měl úřad zastávat do doby „než se vybuduje nový služebník, schopný zastávat roli druhého pastora“¹¹⁴¹. Od té doby Petr Z. dělil svůj čas mezi sborem resp. úřadem druhého pastora a Jiným rytmem resp. frontmanem skupiny. Nicméně hudba pro něho – podle názoru Radima P. – byla přednější¹¹⁴².

Odchodem Jiřího M. začalo akcelarovat napětí. Poprvé se projevilo ve chvíli, kdy Jiřího M. navštívila pokladnice sboru, ale on ji pro vysvětlení poslal za biskupem církve. Tato členka však biskupa nenavštívila, ale odešla ze sboru, a přitom sdělila, že navštívila Jiřího M.. Aby byl ochráněn sbor byl o Jiřím M. sepsán dopis, který jej prohlásil za „bludaře“, a rovněž varoval před jeho manželkou. Dopis byl podepsán staršími a předložen k individuálním podpisům i členům sboru, z nichž ovšem někteří odmítli. K veřejnému vyhlášení Jiřího M. za bludaře došlo 4. 4. 1999. Jiří M. reagoval na tuto skutečnost tím, že se telefonicky obrátil na biskupa, který jej odkázal na Františka Cupala. Ten mu dopis nechtěl poskytnout. Jiří M. proto odmítl další navrhované setkání u pastora s účastí seniora oblasti z důvodu, že se bez znalosti obvinění a následné přípravy v dané situaci nedá nijak adekvátně bránit. Zatímco Radim P. a Petr Z. Jiřímu M. oznámili, že bludař je, Cupal mu s odstupem opatrněji sdělil, že je bludař vzhledem ke znojenskému sboru. Naproti tomu Rudolf Bubik Jiřímu M. sdělil, že bludařem není¹¹⁴³.

Vliv Jiného rytmu na sborovou krizi

Od počátku působení skupiny byli starší sboru, včetně pastora, skupině nakloněni, a ta svým způsobem udávala nasměrování sboru. Za koncerty Jiného rytmu se konaly i společné pusty. Členové skupiny nárůst své popularity přisuzovali i této podpoře. Zároveň věřili všem proroctvím a byli přesvědčeni, že skrze ně k nim mluví samotný Bůh. Není proto divu, že pokud uvěřili tak důležitému poslání, které jim genericky opakovali služebníci ovlivnění hnutím Chval, nacházeli své těžiště postupně mimo sbor. Petr Z. se věnoval službě pomazaného chváliče, což mu později vytkl i jinak obdobně charismaticky naladěný Radim P., který jeho deficit ve službě druhého pastora tíživě nesl. Práci Petra Z. pak podle Radima P. vykonávala jeho manželka, což někteří ve sboru začali vnímat jako narůstání neoprávněné autority pastorovy ženy¹¹⁴⁴, kterou projevovala díky vizím, které přijala¹¹⁴⁵.

Skupina nakonec začala působit jako samostatná jednotka s církevními rysy, včetně vykonávání vnitřní kázně. Její chvály měly rozměr uctívání, evangelizace i duchovního boje, stejně jako obnovy jedinců. Členové trávili čas spolu, nesli svá břemena a byli zcela pohlceni svým výjimečným, Bohem skrze proroky zjeveným posláním. Dalo by se říci, že Jiný rytmus začal plnit úlohy, které má zastávat sbor jako celek. Ve chvíli, kdy se skupina začínala stále více osamostatňovat, vznikala mezi staršími nejednota a „staršovstvo se stávalo místem, kde se jednotlivé strany snažily obhájit vlastní přesvědčení“.

¹¹⁴¹ PLUSKALOVÁ, Erika. Historie a současnost hudební skupiny AC Znojmo, absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2014.

¹¹⁴² Dopis Radima P. Petrovi K. Nedatováno, zřejmě 2002-3.

¹¹⁴³ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

¹¹⁴⁴ Body, které mohou přinést změny. Nedatované navrhované řešení sborové krize AC Znojmo, vypracované členy sboru.

¹¹⁴⁵ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

V roce 2001 již neshody prosáklly mezi členy sboru a na paškál přicházely úvahy o tom, jakou úlohu má vlastně Jiný rytmus ve sboru hrát. Sbor se posléze rozdělil na dva tábory, tj. staršovstvo a zbytek sboru včetně Jiného rytmu, přičemž ovšem i starší zůstali vnitřně rozdělení. Výsledkem bylo, že skupina ztratila své prominentní postavení, přestala být středem pozornosti a již zjevně se začala od sboru oddělovat. Kromě jednotlivců a rodin členů se jí nyní dostávalo podpory zejména z řad jiných církví a ze strany anglických a amerických křesťanů¹¹⁴⁶.

Další vývoj Jiného rytmu

V roce 2002 odjel Petr Z. do sboru Vinice v St. Albans, odkud pochází Dust, a zde se mu dostalo proroctví, že má natočit CD chval. Inspiraci k němu získal poslechem rockových uskupení jako Delirious a Soul Survivors. Hodně času trávil s Markem Jamesem právě ze skupiny Dust. Petr Z. si z Anglie, po „období krize“, odvezl „nový dynamický náboj“ a svým entuziasmem ovlivnil skupinu, která se nadšeně pustila do interpretace a nahrávání. Hudbu vzniklou v této době Petr Z. dodnes považuje za „inspirovanou Bohem“. Skupina již dávno nepůsobila jen jako liturgické těleso, ale z Jiného rytmu se nyní stal definitivně rockový band, objíždějící sekulární prostředí. Ve stejném roce Petr Z. rezignoval coby druhý pastor, což později musela řešit i Rada církve, jelikož podle ústavy je k fungování sboru třeba úřadu druhého pastora¹¹⁴⁷.

Stanislav Bubik a Církev bez hranic

Další směřování sboru v nastálé krizi někteří viděli v přijetí vize Stanislava Bubika, resp. v jeho církevní platformě CBH. Bubik se vedle Anguse stal katalyzátorem a možná i spouštěčem rockově-charismatické profilace sboru. Bubikovy manažerské a pragmatické důrazy se ve znojenském sboru nyní projeví naplno. Přijíždí například aktivační australský prorok Fergus McIntyre se svými prorockými vizemi a Radim P. byl zřejmě přesvědčen, že implementace manažerským metod pozvedne a stabilizuje sbor a nasměruje jej správným směrem. V roce 2002 se sbor proto stává součástí CBH a zároveň projektu Vysočina, ve kterém se opět citelně profitoval Stanislav Bubik.

Nová vize sboru

Sbor pak v rámci CBH zformuloval vizi, ve které se snažil pojmenovat současný stav a nastínit cestu vpřed. Analýzu sborové krize a navržená řešení lze pozorovat v písemném materiálu „Církev bez hranic Znojmo“, kde se hned v počátku uvádí: „Máme spoustu společných problémů“. Celé řešení se pak nese v typickém manažerském duchu za použití manažerských obrátů a termínů¹¹⁴⁸.

¹¹⁴⁶ PLUSKALOVÁ, Erika. Historie a současnost hudební skupiny AC Znojmo, absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2014.

¹¹⁴⁷ PLUSKALOVÁ, Erika. Historie a současnost hudební skupiny AC Znojmo, absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2014.

¹¹⁴⁸ Církev bez hranic Znojmo, sborová vize, 2002.

Jednotlivé kroky

Uvádí se zde, že sbor je jako autobus, který nemůže nabrat rychlost. Jedná se o šestiválec, který jede pouze na dva válce. Lidé kolem sebe nechtějí vidět zklamané lidi a žít v neprůhledném a nezdravém prostředí. Nejprve je třeba říci svůj názor a být nápomocen řešení situace. Výsledkem má být živá, rostoucí a moderní církev, která bude pozitivně ovlivňovat své okolí. V církvi bude vidět požehnání a pomazání. Důraz je položen na vlastní příklad nejen pastora a starších, ale každého člena. Sbor nyní odmítá nic nedělat a dívat se na věci, se kterými nesouhlasí. Cílem je zvýšit rychlost a celá vize má sloužit ke zvýšení výkonu.

Jako kořen problému je shledána nejednota ve staršovstvu, které je tvořeno čtyřmi samostatnými bojovníky. Mezi staršovstvem a sborem jsou pouze pracovní vztahy, což vytváří komunikační blok. Vize sboru je pouze imaginární a není SMART (specifická, měřitelná, akceptovatelná, reálná a termínovaná). Není srozumitelná a členové sboru ji nepřijali za vlastní. Dalším kořenem problému jsou finance, které jsou neprůhledné místo toho, aby tvořily křišťálovou kouli. Členové nepotřebují znát detailně tok každé koruny, ale potřebují mít přirozenou jistotu v transparentním systému a důvěřovat, že dávají na „dobrou věc“. Třetí zmíněnou oblastí je organizace sboru. Je nezbytné zlepšit vykazatelnost placených služebníků, oddělit provoz sboru od soukromí (finance, kancelář a pracovní doba) a je třeba očistit autority před lidmi a strhnout negativní nálepky. Z materiálu prosakuje i nespokojenost s autoritativním jednáním pastora, který by měl využívat práva veta jen výjimečně. Je rovněž třeba hledat podporu lidí s obdarováním a starší mají být odhodláni měnit sami sebe¹¹⁴⁹.

Rozdělení odpovědností

Při této příležitosti byly vypracovány i materiály v oblasti zodpovědnosti jednotlivých sloužících, za využití manažerských dovedností. Například:

- Radim P. má odpovědnost za vytvoření vize a „mentoring“ mládeže, Royal Rangers, nedělní školy a Dámského klubu. Je odpovědný za jednání s úřady, za kontakty se zahraničím a udržování styku s obdobně orientovanými skupinami v Holandsku a v Anglii. Odpovídá i za administrativu ohledně paracírkevních organizací KMS a EA.
- Eduard K. má dohlížet na „systém pastorače“ ve sboru a pastoračně sloužit služebníkům s nezařazeným lidem a „předjednat“ je v případě problémů pro staršovstvo.
- Jaroslav C. má zodpovědnost za „směřování“ skupinek a vytvoření „vize“ pro skupinky ve sboru, a rovněž bude „prezentovat a iniciovat práce skupinek ve sboru“. Do pěti měsíců má „probudit život na skupinkách“. Dále má být „komunikačním kanálem“ mezi „padákem (což bylo občanské sdružení pro práci s mládeží) a staršovstvem“ a prezentovat hospodaření padáku na staršovstvu.
- Radek V. má vybudovat jádro základu sboru v Třebíči¹¹⁵⁰.

¹¹⁴⁹ Církev bez hranic Znojmo, sborová vize, 2002.

¹¹⁵⁰ Rozdělení odpovědností. Materiál sboru AC Znojmo, 2002.

Neobvyklé události

Sepsání sborové vize však nebylo jediným způsobem řešení obtížné situace. K obnově sboru měli přispět i zahraniční hosté, jako například již zmíněný Fergus McIntyre. Jeho služba byla specifická v tom, že předával různá osobní proroctví, zatímco pro některé působil excentricky. Dokonce i charismaticky otevřený František Apetauer přiznal, že když mu McIntyre v Jihlavě prorokoval velkou službu (což u těchto restauracionistických proroků bylo celkem obvyklé) nastavili mu s ním přicházející služebníci nohu, přes niž „padl pod mocí Boží“¹¹⁵¹. Sbor měl být obnoven i plností Ducha a Daniel P. například popsal jednu z eskapád, kdy Fergus na shromáždění vyzval účastníky, aby si na hlavu dali pomyslný pohár. On se pak modlil, aby jej Bůh naplnil Duchem svatým a vedl sbor k tomu, aby obsah tohoto imaginárního poháru každý vypil. Některí členové ovšem tyto aktivity odmítali a k těmto úkonům se nepřipojovali. Jindy do sboru přijel Radek V., který v roce 2003 vytvořil v Třebíči stanici, a jeden z aktivistů projektů Vysočina. Některí členové se před jeho kázáním intenzivně modlili, aby Bůh sbor před tímto vlivem ochránil. Když chtěl Radek V. začít kázat, udělalo se mu nevolno, začal „lapat po dechu“ a kázání nedokončil¹¹⁵².

Další prohloubení krize

Podle dochovaných dokumentů ovšem ani nová vize ani zahraniční služebníci k ukončení krize nevedli, spíše naopak. I když například Petr Z. byl přesvědčen, že krize počátkem roku 2002 skončila a že se podílel na jejím ukončení, následný vývoj mu nedal za pravdu¹¹⁵³. Koncem roku 2002 sám Petr Z. ze staršovstva odstoupil, když na sborové hodině sdělil, že je „unaven“ a „odchází ze služby“¹¹⁵⁴. Spolu s Danielem P. pak byli považováni za klíčové „rebely“. Radim P. Petrovi Z. v dopise uvedl, že Petr Z. zneužívá svého postavení a znalosti zákulisí a ovlivňuje sbor, což zřejmě náleží jen autoritám:

„Vidím, že se dopouštíš té největší chyby, kterou jsi mohl udělat. Tím, že jsi odešel ze staršovstva, ses dostal do jiné zodpovědnosti, než jsi byl, a to si asi neuvědomuješ. Nyní jsi vedoucím chval a máš zodpovědnost za vedení chval, výchovu chváliců..., ale ne za to, kam a jakým způsobem jde sbor. Jelikož jsi nebyl informován o tom, co řešíme a co se děje, máš pocit, že se nic nemění a neřeší a začal jsi ty věci ovlivňovat. Jirka [míněně Jiří M.], byl alespoň tak čestnej, že když viděl, že už nic nezmění, odešel. Ty jsi ale zůstal a snažíš se to stále tlačit zezadu a děje se to, co se v těchto situacích děje a to je velká škoda. Prakticky jsi, ať už vědomě nebo ne, „zneužil nebo využil svého vlivu“, znalosti zákulisí a snažíš se věci měnit, ale neuvědomuješ si asi, že to tak nejde... Jediným člověkem, který měl za věci zodpovědnost a nečinil pokání, nezlob se, jsi ty. Před sborem jsi řekl, že jsi unaven a odcházíš. Ne to, že ses o věci nezajímal... jsi dovolil, aby to došlo tam, kde to je“¹¹⁵⁵.

¹¹⁵¹ Osobní svědectví autora na shromáždění CBH v Jihlavě z roku 2002.

¹¹⁵² Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

¹¹⁵³ Dopis Radima P. Petrovi Z., nedatováno, zřejmě 2002-3.

¹¹⁵⁴ Dopis Radima P. Petrovi Z., nedatováno, zřejmě 2002-3.

¹¹⁵⁵ Dopis Radima P. Petrovi Z., nedatováno, zřejmě 2002-3.

Poté pastor vysvětluje i hlubší angažmá své manželky ve vedení sboru, která, ač nebyla na rozdíl od Petra Z. starším, musela suplovat jeho práci:

„Polovinu věcí, co jsi měl dělat, musela dělat [zmíněna pastorova manželka], jinak by to nefungovalo a teď ještě přihlížíš, jak na ní kydají hnůj, kterej je tvůj. Nezlob se na mě, ale kdyby takto někdo mluvil o [zmíněna manželka Petra Z.] a já byl u toho, tak bych mu zavřel pusu, protože to není možné ani mezi nevěřícíma, natož mezi lidmi, kteří mluví o lásce a o Kristu... Ty jsi jen tiše přihlížel. Už jsi zapomněl, kdo se s tebou modlil poprvé a sloužil ti...? Svým mlčením jsi mluvil... [zmíněna pastorova manželka] taky slouží misijně, ale lidi, které evangelizujete, jsou a zůstávají ve Znojmě. Lidé, které zasáhnete vy [míněn Jiný rytmus] jsou jinde a nás už nejste schopni požehnat svými písněmi a vracíte se do sboru, který nemá potřebné zázemí, kde byste si mohli odpočinout, ale který musí být budován“¹¹⁵⁶.

Dále Radim P. uvedl, že skutečnou příčinou absence služby Petra Z. byla jeho vyčerpání ve službě Jiného rytmu:

„Víš sám, že jsem podporoval službu Jiného rytmu, a také víš, že jsem nikdy nemohl říct nic proti tomu, že třeba moc koncertujete, vyčerpáváte sebe a své rodiny – nikdy bys mne jako pastora neposlechl, a já jsem viděl, že vynakládáte obrovské úsilí, ale nebudujete sbor. To bylo tabu, a tvé slabé místo, kterého se nikdo nemohl dotknout. Vaše služba je misie, ale sbor nebuduje... Kdybyste se zabývali věcmi ve sboru spolu se svými manželkami, tak sbor již vzkvétá... Kdybys věnoval tolik času kapele co jiným chválíčům, tak dnes máme nejmíň 4 skupinky. Na každou neděli jednu“¹¹⁵⁷.

Nakonec Radim P. Petrovi Z. sdělil, že lidé jako Fergus McIntyre budou ve sboru sloužit nadále bez ohledu na to, jak to vidí členové sboru. Stále se bude kázat prosperita a lidé se budou muset přizpůsobit:

„Ještě k těm extrémním názorům na Ferguse a Boba. Nezlob se, ale tito lidé budou sloužit v našem sboru stále a lidé se budou muset naučit přijímat služebníky jako celek a v kontextu. Přijde mi legrační, že když přijede Graham, tak se vám líbí, jak mluví o lásce, ale nelíbí se vám, jak mluví o penězích, požehnání a prosperitě... Možná se to někomu nebude líbit, ale tak už to chodí. Možná u metodistů nebo v Jednotě se to bude kázat jinak a lidé najdou místo tam“¹¹⁵⁸.

Zmínka v dopise o Jiřím M. ukázala, že ani on, jako druhý pastor, neměl šanci dané směřování sboru zvrátit a raději odešel. Přesto se mnoho členů nehodlalo s novou profilací smířit. Byli však vyučení systémem autorit, a proto viděli jako jediné možné řešení obrátit se ještě k vyšší autoritě, než je jejich pastor, který je novým směrem zcela zaujat.

¹¹⁵⁶ Dopis Radima P. Petrovi Z. Nedatováno, zřejmě 2002-3.

¹¹⁵⁷ Dopis Radima P. Petrovi Z. Nedatováno, zřejmě 2002-3.

¹¹⁵⁸ Dopis Radima P. Petrovi Z. Nedatováno, zřejmě 2002-3.

Dopis seniorovi oblasti

Když se věci nedařilo vyřešit na půdě sboru, členové se dopisem zde dne 14. 2. 2003 obracejí na Františka Cupala. Apelují, aby se věci řešily biblicky, a jsou zarmoucení „tvrdostí srdce“ jejich pastora a jeho manželky. Vidí však i chybu u sebe, že dovolili, aby sbor zašel tak daleko. Doslova píše:

„Nemůžeme se ztotožnit s křesťanstvím, jak ho svým životem prezentují náš pastor a jeho žena. Jejich postoj srdce nás velice trápí. Jsou zde hříchy a problémy, které nepřipouštějí, nechtějí je vidět ani řešit, ačkoliv ve světle Bible jsou zcela zřejmé“¹¹⁵⁹.

Tyto problémy členové nalézají ve třech polohách, a to ve *financích, učení a mezilidských vztazích*. Dopis však neuvádí žádná konkrétní obvinění. Ve financích již došlo ke změnám a učení má být zkoumáno. Dopis však kritizuje něco, co je evidentně spjato s filozofií CBH, když uvádí:

„Více než strukturu, image a reklamu sboru – zevnějšek, rozdělení kompetencí, profesionalitu a dobrou aparaturu, potřebujeme skutečné odevzdání se Bohu, touhu po svatosti a opravdovosti“¹¹⁶⁰.

Dopis uvádí, že k vyhrocení situace došlo 29. 1. 2003, ale srdce pastora zůstalo podle nich tvrdé a neoblomné. Dopis proto navrhuje hlasování o vyslovení nedůvěry¹¹⁶¹.

Dopis biskupovi církve

Když se situace podle členů sboru vyvíjela k horšímu, rozhodli se napsat samotnému biskupovi, aby neprodleně přijel, seznámil se se situací a zjednal nápravu. Kořenem této nezdravé situace podle nich je začlenění sboru do CBH a s ní spojeného projektu Vysočina. V dopise se uvádí, že sbor nyní dbá na vnější fasádu více než obsah, nahradil práci Ducha svatého manažerskými metodami a kříž úspěchem, zdravím a prosperitou. Za jednoho z viníků je považován biskupův syn Stanislav, který stojí v čele těchto věcí:

„Jak sám dobře víš, náš sbor před časem vstoupil do projektu „Vysočina“, který je pod patronací nového křídla, které vzniklo v rámci naší církve, pod vedením tvého syna Staška. Ne všichni u nás souhlasili jak se vstupem, tak se změnou názvu „Církev bez hranic“ (což by samo o sobě nic neznamenalo)... postupně se však mnoho z nás konfrontovalo s mnohými kontroverzními postupy, které toto křídlo vyučuje a praktikuje... tam, kde tyto „postupy“ jsou v rozporu s evangeliem, tam chceme protestovat... Jistě sis všiml, s jakou lehkostí tato nová platforma odsouvá do pozadí jádro evangelia, které máme nést – cesta kříže, úzká cesta a těsná brána, umrtvování své tělesné přirozenosti Duchem svatým... urážka a pohoršení kříže mizí a místo toho se káže vše možné – prosperita, bohatství, úspěch, efektivita, užitečnost, účelnost, vůdcovství atp.... Často se tyto pojmy skloňují spolu s vykazatelností a užitečností... a ta je potom jejich měřítkem, zbraní a bičem“¹¹⁶².

V dopise se dále podrobně uvádí, k čemu nová orientace ve svém důsledku vede:

¹¹⁵⁹ Dopis členů sboru seniorovi oblasti, Znojmo, 14. 2. 2003.

¹¹⁶⁰ Dopis členů sboru seniorovi oblasti, Znojmo, 14. 2. 2003.

¹¹⁶¹ Dopis členů sboru seniorovi oblasti, Znojmo, 14. 2. 2003.

¹¹⁶² Dopis členů sboru biskupovi církve, Znojmo, blíže nedatováno, 2003.

„Vidíme, že tento způsob vedení a učení způsobuje namísto bratrské lásky a náklonnosti jen vztah „managementu“ k dělníkům, zaměstnaným v akciové společnosti. Dnes cítíme, že by pro tento typ vedení a učení nebyl „problém“ pro dosažení dobrých cílů i pár ovcí „obětovat“, což je v příkrém rozporu s pastýřem, který opustí stádo, aby našel je jednu jedinou, která zbloudila... Příklad nám... že chtějí dojít ke stejnému cíli jinou cestou, než dává Pán. ... Vidíme, že dnes se razí různé „metodiky“, jak oslovit a přivést lidi ze světa do církve (jak učí a říká Stašek, zbudujeme „hříšnou církev“), jak se jim přiblížit, ale v tom všem se doslova přehlíží to, že my jsme povoláni k tomu být svatí, jako náš Pán je svatý... Vidíme, že tyto věci, se kterými platforma přichází, by se daly shrnout asi takto: Dnes už nevěříme, že Boží slovo má dnes stejnou moc, jako když jsme uvěřili my. Nespoléháme již na samo Boží slovo, že má moc, když je kázáno od Boha... musíme mu dát nějaký příjemnější návek nebo přebal – přizpůsobit zákazníkům, aby bylo přijatelnější pro ty, kterým kážeme a o které stojíme...“¹¹⁶³.

Biskup má proto přijet, aby pomohl „vyřešit nastalou situaci“ a vysvětlil sboru stávající stav. Jelikož se v AC vše odvíjelo od poslušnosti autoritám, sbor proto potřebuje objasnit, kdo je vlastně nyní autoritou. Pisatelé dopisu dále vyslovují nesouhlas se setrváním v projektu Vysočina, jelikož projekt je ve svém důsledku pouze takový, jací jsou ti, kdo jej vedou. V závěru dopisu si ovšem uvědomují, že problémy nejsou způsobeny jen novým směřováním sboru, ale spíše na ně navazují:

„Přesto si uvědomujeme, že ne všechny postoje našeho pastora a následně vedení sboru pramení z naší začleněnosti v tomto projektu. Když se ohlédneme ve vývoji vedení sboru zpět, zjišťujeme, že mnoho služebníků bylo nuceno z vedení odejít [zřejmě míněni Jiří M., Roman M., Jaroslav C.]... v podstatě všichni, kdo s pastorem stáli od začátku... Dodnes se náš sbor nachází bez druhého pastora. i když je v ústavě AC jasně stanoven“¹¹⁶⁴.

Body sporu mezi vedením a sborem

Nakonec členové sboru formulovali některé body, jejichž přijetí vidí jako cestu z nastoupené krize. Uvádějí, že se týkají převážně pastora, jeho manželky a starších. Je to navrácení sboru ke kříži v učení i postojích a k první lásce. Uznání, že sbor sešel z cesty, a nikoliv zastírání, že „vše je v pohodě a nic se neděje“. Uznání selhání autorit a zneužití moci pastorem a jeho manželkou včetně manipulace. Nalezení pastýře, který bude sloužit lidem na plný úvazek. Členové dále vyjadřují nesouhlas s uvolněním pastorovy ženy ke službě, která podle nich příliš zasahuje do dění sboru a přisvojuje si autoritu, která jí nepatří, jelikož nezastává úřad pastora ani staršího, ale jedná, jako by tento úřad zastávala. Členové proto žádají nápravu nejlépe k termínu 30. 6. 2003. Dále je zde seznam dílčích bodů, na které je upozorňováno, jako je falešná neomylnost pastora a jeho ženy spolu s pýchou v jednání; špatné vztahy a arogantní jednání; falešné učení o úspěchu a prosperitě; jednání s lidmi na základě předsudků; schovávání se pastora za starší jako prostředníků v jednání a přesouvání zodpovědnosti za minulé chyby; zamlžování informací, což způsobuje napětí; nekonkrétní naznačování typu „jsou mezi námi lidé,

¹¹⁶³ Dopis členů sboru biskupovi církve, Znojmo, blíže nedatováno, 2003.

¹¹⁶⁴ Dopis členů sboru biskupovi církve, Znojmo, blíže nedatováno, 2003.

kteří...“; stejně tak útoky proti konkrétním lidem v kázání; zaměňování úcty se strachem, což vede ke strachu něco říci; špatná pověst na veřejnosti a přisvojování si majetku klubovny pastorem a jeho ženou. Nakonec je zde i požadavek vyjádření se k Jiřímu M. Změna má vyjít z pokání, nikoliv změnou struktur¹¹⁶⁵.

Případ Daniela P.

V celé situaci byl rovněž stále viditelnější role Daniela P., který se odmítal zapojovat do nových aktivit, stěžoval si, že skupinky by měly mít biblický program a navíc se nijak netajil, že nesouhlasí s tím, že o Jiřímu M. byl napsán hanlivý dopis. Rovněž nebyl stoupencem toho, co CBH prováděla na poli teologie i liturgie. Daniel P. však nebyl bezproblémovým členem. Sám byl dříve ze sboru vyloučen a svoji vinu nepopíral. Daniel však byl na zásah Rudolfa Bubika do sboru znovu přijat. Biskupa si proto vážil a udržoval s ním osobní kontakt. Radím však o Danielovi P., resp. o jeho v té době již opuštěném hříchu, v dopise Petru Z. uvedl:

„Je smutné, jací lidé jsou ti nablízku. Kdybych měl za sebou ovoce, jako Dan... tak bych zalezl do kouta a byl bych rád, že jsem rád“¹¹⁶⁶.

Daniel P. navíc věřil a dokonce později obhajoval učení o autoritách a nestavěl se do vzpoury, i když už jen to, že žádal postup dle ústavy AC, mohlo být jako postoj vzpoury klasifikováno. K pastorevi Daniel P. nechoval zášť a byl schopen o něm i nadále mluvit s respektem¹¹⁶⁷. Věřil, že si ho Bůh použil pro jeho spásu. Když jako nevěřící hledal Boha nejprve v římskokatolické církvi a později u adventistů, prožil zajímavou zkušenost. V té době měl zvláštní sen o třech obrazech. Procházel okolo kostela, z něhož se linula „temná“ varhanní hudba, ze které cítil „smrt“ a touto hudbou se cítil odpuzován. Poté procházel okolo adventistické modlitebny, odkud pocházela „rytmická“ a „svižnější hudba“, která zrychlovala a rovněž se jej snažila pohltit. V obou případech našel sílu vzdorovat. Ve třetím obraze uviděl Radima P., jak se za něho modlí (což, jak zjistil později, byla pravda) a Daniel pochopil, že mu Bůh chtěl ukázat, že si Radima P. použil k jeho záchraně¹¹⁶⁸.

Návštěvy u biskupa církve

Daniel nakonec s některými členy sboru navštívil několikrát Rudolfa Bubika. Poprvé se za biskupem odebrali společně s Petrem Z., Romanem M. a Karlem Z. do Albrechtic, kde biskup bydlel. Zde biskupovi sdělili, že směřování sboru nevede k Bohu a namísto vedení Duchem svatým se používají návody. Podruhé spolu s Romanem M. navštívili biskupa v Luhačovicích a následně při jeho návštěvě v Hustopečích. Měli obavy ze směru, který díky zahraničním vlivům sbor začíná stále zřetelněji nabírat, což se krom zmíněných vlivů později například projevilo i tím, že se při bohoslužbách používala „disko koule“ pod stropem, spolu se stroboskopem a barevnou hudbou. Daniel naléhal na biskupa, aby do

¹¹⁶⁵ Body, které mohou přinést změny. Nedatované navrhované řešení sborové krize AC Znojmo, vypracované členy sboru.

¹¹⁶⁶ Dopis Radima P. Petrovi Z. Nedatováno, zřejmě 2002-3.

¹¹⁶⁷ Osobní svědectví autora z let 2003 – 2008.

¹¹⁶⁸ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

situace znojmského sboru vstoupil. O setkání s biskupem se mu zdálo předem. Ve snu viděl, že na biskupovu zahradu přijel na koni pastor a „rajtoval“ na biskupových záhoncích. Když svůj sen pak Bubikovi převyprávěl, ten mu jen sdělil: „Všimni si, že jsem mu toho koně nedal já“¹¹⁶⁹.

Vstup vedení Apoštolské církve

Naléhavost členů znojmského sboru pak vedla k tomu, že vedení církve začalo jednat. Mimořádné sborové shromáždění pod vedením Cupala, které členové požadovali po seniorovi oblasti i biskupovi, tedy skutečně svoláno bylo. Učení o autoritách však bránilo využít standardních opravných prostředků obsažených v Ústavě AC, jako je hlasování o důvěře. Církevní autority tyto pojistky považovaly za nutné zlo, které je potřebné hlavně pro registraci církve státem. Dokonce i sám biskup často hlasování odsuzoval jako vnikání demokracie do církve, což považoval za ohavnost. Zřejmě proto bylo hlasování o důvěře pastrovi neustále odkládáno. Nakonec, po odchodu nečlenů, bylo na základě přímého se svolání příslušného článku ústavy AC Danielem P. hlasování umožněno, ale nebyl dostatečný počet $\frac{3}{4}$ hlasů k jeho odvolání. Proto Radim P. byl ve službě potvrzen. Podle svědectví bývalých členů během těchto jednání si někteří členové již „nebrali servítky“ a s pastorem začali jednat velmi hrubě a tvrdě, což jej dohnalo k slzám a někteří se postavili na jeho stranu¹¹⁷⁰.

Situace však zůstala neutěšenou a po delší době na další sborové shromáždění přijíždí Rudolf Bubik. Aby vedení církve získalo volné ruce a mohlo mít ve sboru jen loajální členy, bylo všem zrušeno členství a biskup následně rozdal nové přihlášky. Zatímco Daniel P. přihlášku ihned podepsal, například bývalý starší Roman M. nikoliv. Řešení vyloučení celého sboru bylo v AC standardním jednáním například v Českém Těšíně, v Kolíně nebo v Brně. Rada církve pak viděla jako východisko z krize návrat ke stavu, než začaly být problémy zjevné, což znamenalo návrat starších na své pozice. Biskup toto rozhodnutí expresivně označil „zpět na značky“! To obnášelo i návrat Petra Z. do úřadu druhého pastora s tím, že má opustit službu ve chválách. Biskup měl doslova sdělit, že „každá jeho další chvála bude ohavností“¹¹⁷¹. Takovýto požadavek byl pro Petra Z. velmi těžko splnitelný, jelikož prakticky veškerá jeho zaslíbení ohledně služby stála na proroctvích, která stále chápal jako přímé Boží povolání, a která souvisela s hudbou. Nejprve sice souhlasil, ale později se ke službě Bohem povolaného chváliče vrátil. Jiný starší, Jaroslav C., se zachoval obdobně a při svém ustanovení svůj úřad odmítl, a proto do úřadu 2. pastora nastoupil František Cupal¹¹⁷². Biskup dále na sborovém shromáždění identifikoval tři hlavní viníky napětí, a to Radima P., Petra Z. a Daniela P. a vyzval je k „upokoření“. Později soukromě sdělil, že z dané trojice jediným, kdo se skutečně pokořil, byl Daniel P.¹¹⁷³

¹¹⁶⁹ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

¹¹⁷⁰ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

¹¹⁷¹ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

¹¹⁷² PLUSKALOVÁ, Erika. Historie a současnost hudební skupiny AC Znojmo, absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2014.

¹¹⁷³ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

Další směřování Jiného rytmu

Jinému rytmu bylo „doporučeno“ přestat na rok koncertovat a působit pouze jako „chválicí skupinka“. Všem mohlo být zjevné, že pro skupinu, která absorbovala tak mocná proroctví o svém výjimečném statutu a považovala je za přímou Boží řeč, to muselo být prakticky nerealizovatelné. Skupina navíc požadavek Rady církve chápala jako „zákaz“¹¹⁷⁴. Díky Petru Z., který podstoupil operaci a byl dočasně zneschopněn, skupina sice koncerty přerušila, ale lhůtu jednoho roku si zkrátila na tři měsíce. Během nich se snažila dopídit, zda se jedná o Boží vůli či nikoliv. Hudebníci navíc odmítli sloužit bez svého vedoucího, který se měl naplno věnovat službě druhého pastora. Zkoumání Boží vůle pak chápali jako zkoumání proroctví, kterých se jim dostalo v minulosti, a našli takové, které jim zapadalo do současné situace. Znělo, že Nepřítel, který neuspěl zvenčí, se bude jejich službu snažit zničit zevnitř. Ačkoliv byli přesvědčení a zvyklí, že Bůh k nim mluvil v prorocké, přímé řeči, nyní se jim žádné nedostalo. Přesto „nějakým způsobem vycítili, že mají jít dál“¹¹⁷⁵. Jelikož v AC byla vedle Písma a proroctví dalším směrodatným prvkem vůle autorit, dostala se skupina do prakticky neřešitelné situace. Minulá proroctví totiž byla nyní v kolizi se současnou vůlí autorit. Jak uvádí Pluskalová:

„Protože nechtěli být ve vzpouře vůči autoritám AC, jeden po druhém se rozhodli ukončit členství ve sboru a odejít. Po exodu se někteří z bývalých členů dál scházeli a hledali společenství, kam by se mohli přidat“¹¹⁷⁶.

Již dříve, vlivem slábnoucí sborové podpory, bylo v lednu roku 2003 členy skupiny založeno stejnojmenné občanské sdružení pro hospodaření s penězi, čímž došlo k oddělení od sboru i po faktické stránce. Zřejmě zde svoji roli sehrálo proroctví o tom, že služba Jiného rytmu má být konána na plný úvazek a Pluskalová spekuluje, že zde mohla být i inspirace skupinou Delirious, která se hudbou živí profesionálně a má své vlastní vydavatelství¹¹⁷⁷C:\Users\user\Desktop\Znojmo(def) (1).docx - _ftn66. Nakonec celá skupina odešla do Křesťanských společenství, což bývalo v AC standardním řešením charismaticky orientovaných skupin.

Další osud Daniela P.

Aktivity Daniela P. však neušly pozornosti Radima P., který jej pokládal za jednoho ze strůjců sborové krize. Když se oba setkali, Daniel Radima ujistil, že za přetrvávající kritikou nestojí on, jelikož si vzal k srdci biskupovo napomenutí. Nakonec s Danielem jednal František Cupal, který si posléze přizval svého zástupce a odborníka na implementaci skupinkového systému, Františka Apetauera, který Danielovi sdělil, že pokud nenavštěvuje skupinku, dopouští se „kázeňského pochybení“¹¹⁷⁸. Zřejmě i proto vzešel z pera Cupala dopis, který pak Cupal Danielovi P. adresoval:

¹¹⁷⁴ PLUSKALOVÁ, Erika. Historie a současnost hudební skupiny AC Znojmo, absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2014.

¹¹⁷⁵ PLUSKALOVÁ, Erika. Historie a současnost hudební skupiny AC Znojmo, absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2014.

¹¹⁷⁶ PLUSKALOVÁ, Erika. Historie a současnost hudební skupiny AC Znojmo, absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2014. Zřejmě jde o pozdější dobu, jelikož na sborové hodině bylo původně členství ukončeno všem naráz.

¹¹⁷⁷ PLUSKALOVÁ, Erika. Historie a současnost hudební skupiny AC Znojmo, absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2014.

¹¹⁷⁸ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

„Drahý bratře Danieli. Na základě rozhovoru, který jsme s Tebou uskutečnili na setkání starších, jsme se rozhodli ukončit Tvoje členství AC Znojmo ke dni 2. 8. 2004. Jako starší sboru nevidíme, že bys naplňoval to, k čemu ses zavázal ve své přihlášce do sboru, a pro svoje postoje, které ke sboru máš, Ti v této věci není možné ani pomoci. Přejeme Ti, abys našel ke sboru AC ve Znojmě jako celku ten správný vztah. Věříme, že budeme potom moci spolupracovat na Boží práci. Bůh ať Ti žehná. František Cupal. Z pověření staršovstva senior JM oblasti AC. V Břeclavi 3. 8. 2004“¹¹⁷⁹.

Tento dopis byl zřejmě formulován mimo rámec ústavy AC, která zná vyloučení jen z důvodu konkrétně definovaného hříchu, který navíc musí být adresátovi sdělen. Ani po formální stránce neodpovídá zvyklostem, aby senior oblasti vykonával exekutivní roli při exkomunikaci. Dopis navíc neuvádí, zda byl Daniel P. v souladu s ústavou třikrát napomenut a rovnou mu oznamuje vyloučení. Cupal jakoby nebral v úvahu, že vyloučením je dle pojetí AC člověk dán na úroveň „pohana a publikána“ dle Mt 18,17. Když se poté sbor rozpadl a Radim P. byl odvolán, Cupal byl nucen (viz níže) své stanovisko revokovat. Velmi brzy se tak prokázala účelnost dopisu, když již jako pastor sboru, napsal další dopis:

„Věc: Vyjádření k rozhodnutí vyloučení br. Daniela P. z AC sbor Znojmo ze dne 2. 8. 2004 a zpět vzetí tohoto rozhodnutí. Bratr Daniel P. byl vyloučen dopisem ke dni 2. 8. 2004 ze sboru AC Znojmo v době, kdy pastorem sboru byl br. Radim P. Ačkoliv jsem tehdy jako člen staršovstva nesouhlasil s jeho vyloučením, podvolil jsem se staršovstvu, aby se ukázalo, že Danielova přítomnost není příčinou chřadnutí sboru. Nyní jako nový pastor sboru AC Znojmo odvolávám zmíněné vyloučení br. Daniele P. a umožňuji mu znovu vstup do sboru. Cupal František, pastor sboru AC Znojmo. Na vědomí: br. Biskup Rudolf Bubik“¹¹⁸⁰.

Zánik a obnova sboru

Pastor Radim P. se nakonec dostal do sporu i s Rudolfem Bubikem, který podepsal jeho odvolání a proto ke dni 11. 10. 2004 rezignoval. Na jeho místo nastoupil František Cupal. Manažerské nasměrování sboru zřejmě vedlo některé zbylé členy k tomu, že na Cupala naléhali, aby jim zprostředkoval novou „vizi“ sboru. Cupal však patřil původně ke konzervativnímu křídlu, patrně neznal křesťanský „market speak“ a nabídl sboru vyučování základů. Ti poté hledali východisko v tom, že se stanou stanicí pražského sboru CBH a zkontaktovali Satnislava Bubika. Avšak geografická vzdálenost a nakonec i náhlá proměna dosavadní orientace vedla k tomu, že k tomuto převodu nakonec nedošlo, a proto i tato skupina lidí se stala součástí Křesťanských společenství ve Znojmě. Už při zběžném pohledu na jejich webové stránky je patrné, že tento v podstatě nástupnický sbor je silně spojen se skupinou Jiný rytmus¹¹⁸¹.

Po zániku znojmského sboru nakonec došlo i k pokusu o jeho obnovení. Podle svědectví jednoho z pozdějších členů obnoveného sboru se jednalo se o iniciativu Daniela P., Romana M. a dalšího člena

¹¹⁷⁹ CUPAL, František. Dopis Danielovi P., Břeclav, 3. 8. 2004.

¹¹⁸⁰ CUPAL, František. Dopis Danielovi P., Břeclav, 20. 12. 2004.

¹¹⁸¹ Křesťanské společenství Znojmo - <https://ksznojmo-cz.webnode.cz/linky/> (1. 11. 2019).

s manželkou, kteří iniciovali setkání s Rudolfem Bubikem, který realizaci pověřil Františka Cupala, ale ten nebyl nastalou situací nijak nadšen. Po rozhovoru mezi bývalými členy, biskupem a Cupalem, vedeným především mezi těmito členy a biskupem, vznikl příslib, že budou nejprve písemně zrušeny „pomlouvající dopis“ o Jiřím M. a „neoprávněné vyloučení“ Daniela P. Na základě tohoto příslibu dotyční podepsali přihlášky do sboru. Tento člen k tomu uvádí:

„Po uplynutí zhruba dvou měsíců jsem byl po shromáždění ve Znojmě svědkem toho, kdy se bratr Daniel P. ptal bratra Fany Cupala na to, v jakém stavu jsou slíbené dokumenty. Bratr Fana Cupal se překvapeně ptal, jaké dokumenty má na mysli. (Když jsem se později bratra Fany Cupala ptal na to, jak to s těmi dokumenty je, sdělil mi, že na ně nezapomněl, ale nevydal je úmyslně, aby se ukázalo, nakolik na nich znojemští bratři lpí a nakolik jsou ochotní odložit své představy a budovat Boží dílo.) Vzhledem k tomu, že se údajně žádné pomlouvající dopisy o bratru Jiřím M. nedochovaly, došlo nakonec pouze k ústnímu distancování se od nich na shromáždění. Bratr Daniel P. nakonec dostal písemné zrušení svého vyloučení s vysvětlením, které by se dalo shrnout větou: Bratra Daniela P. jsme vyloučili ze sboru, aby se ukázalo, že není původcem problému ve sboru. V rozhovorech mi bratr Fana Cupal několikrát sdělil, že znojemským bratřím od začátku příliš nevěřil, že svůj vstup do sboru myslí upřímně a bezelstně. Znojemští bratři se mi několikrát v rozhovorech svěřili s tím, že do sboru vstupovali s důvěrou a očekáváním, ale když viděli, že jim bratr Fana Cupal nevěří a otálí plnit dané sliby, začali postupně důvěru ztrácet, a proto se začali stahovat zpět a očekávat spíše na to, jestli se dočkají nějakých vstřícných kroků“¹¹⁸².

Obnovu sboru měl pomoci vyřešit příchod čerstvého absolventa VOŠMT, Josefa M. s jeho manželkou, se kterým se počítalo jako s novým pastorem znojemského sboru. Rudolf Bubik Josefovi M. naznačil, že orientace sboru cestou CBH selhala a že by bylo dobré, aby ve Znojmě uspělo konzervativní křídlo, za jehož stoupence Josefa M. považoval¹¹⁸³.

Stručný profil Josefa M.

Josef M. pochází z Dačic a v AC byl považován za téměř zázračné dítě. Sám uvádí, že se narodil již jako křesťan a jako datum svého znovuzrození na přihlášce ke studiu VOŠMT uvedl datum narození, čímž zmátl přijímací komisi. Již ve čtyřech letech prožil křest Duchem a začal mluvit jazyky. Mnozí jej proto považovali za výjimečného a v církvi se těšil všeobecnému respektu. V AC byl zcela loajálním členem a svůj život si mimo její rámec nedokázal představit. Když končil biblickou školu, dobrovolně se vzdal další možnosti vysokoškolského studia. Po rozhovoru s biskupem Rudolfem Bubikem byl již v roce 2005 přesvědčen, že ho Bůh volá do Znojma, kam nejprve začal během svého studia dojíždět a později se tam i přistěhoval. Zatímco Bubik si přál, aby byl znojemský sbor co nejdříve obnoven, Cupal

¹¹⁸² Josef M. Co jsem prožil a čemu věřím. Jaroslavice, 20. 3. 2008.

¹¹⁸³ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

naopak váhal a nijak s obnovou nespěchal¹¹⁸⁴. V té době ho jeden z členů CBH v jiném městě varoval, aby do Znojma v žádném případě nechodil, jelikož tamní situace se mu jeví neřešitelná¹¹⁸⁵.

Rozčarování

Josef M. záhy shledal, že ve znojemském sboru není přijímán, což pro něho byla do té doby prakticky neznámá zkušenost. Mezi sebou a zbytkem sboru pocítil „propast“. Snažil se proto namísto vyvíjení aktivit nejprve sblížit se členy. Jenže v té době vize prorokovaného probuzení vedla některé vedoucí, zejména seniora oblasti Cupala, k tomu, že od Josefa M. požadoval, aby začal evangelizovat a vyvíjet tímto směrem další činnost. To on však viděl jako nemožné a proto začal hledat kořeny vlašného vztahu mezi ním a zbylými členy. Po rozhovorech s nimi zjistil, že jeho původní postoj k členům sboru byl předpojatý vzhledem k informacím, které od Cupala obdržel¹¹⁸⁶.

Další problém byl v tom, že sám vycházel z konzervativní letniční rodiny, kde se nikterak nepěstovaly novodobé směry, jako praxe moderního charismatismu. Byl proto překvapen, když byl Cupalem veden i k „věrnosti“ přijatým prorockým, kterým nevěřil. Jednalo se o prorockví, že ve Znojmě začne mohutné probuzení, které Cupal opakovaně do sboru přinášel. Ve svém dopise Moldanovi, Bubikovi a Cupalovi se proto ptal, zda existuje nějaký předpis ohledně služby. Praxe vedoucích, které v současné době viděl kolem sebe, mu totiž byla cizí¹¹⁸⁷. V té době ovšem nejen breclavský sbor, ale i celá AC, díky přípravám na probuzení, implementovala některé charismatické postupy, které byly potencovány stále novými a novými přicházejícími prorockými o probuzení, které má co nevidět, takřka okamžitě, propuknout.

Vedle problémů s věroukou Josef M. dále popsal svůj pohled na uplatňování autority, který neshledal v církvi zdravým. AC vnímá jako strukturu silných osobností se zjevením, stojících v autoritě, těšících se podpoře ostatních, a nechápe, jak je možné, že tyto autority včas nerozpoznaly problémy ve sboru? Vyrostl v církvi, kde byl zvyklý na to, že autority mají zjevení a na jeho základě jednají, a to bez ohledu na vnější okolnosti. Ve Znojmě ovšem shledal, že nefunguje ani funkční systém autority, ani zjevení:

„Domnívám se, že právě toto je jedním z důvodů, proč zdejší bratři nechtějí aktivně vstoupit do služby, protože pokud jednou tento sbor dospěl až ke krachu a přitom se nezměnilo nic z přístupu ke sboru, kdo zaručí, že za pár let nedopadne stejně? Písmo nás vyzývá k prozíravosti a opatrnosti, ne k bezhlavému opakování minulých chyb. Mohl bych klást mnoho dalších otázek, týkajících se struktury a vedením Duchem svatým na úrovni církve, ale myslím, že se to dá shrnout do následujícího: Jestliže je vše v pořádku, jak je možné, že to zde ve Znojmě dospělo tak daleko? (Obávám se, že něco podobného ve větší či menší míře už přihodilo v jiných sborech). A jestliže není vše v pořádku, kde se stala náprava, nebo je alespoň snaha o ni?“¹¹⁸⁸

¹¹⁸⁴ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

¹¹⁸⁵ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

¹¹⁸⁶ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

¹¹⁸⁷ Josef M. Dopis Františku Cupalovi, Rudolfu Bubikovi a Martinu Moldanovi, nedatováno.

¹¹⁸⁸ Josef M. Dopis Františku Cupalovi, Rudolfu Bubikovi a Martinu Moldanovi, nedatováno.

Pokud by měl vstoupit do služby pastora, požaduje „decentralizaci moci“, jelikož základní princip služby v AC, a to potřeba jediné svrchované autority se silnou osobností, neshledává funkční.

„Pokud mezi staršími ve sboru není dostatek Božího Ducha a jeho vedení, aby se mohli na základních věcech a směřování sboru shodnout, obávám se, že přenechat vedení pouze na jednom a umenšit ostatní, je ten nejlepší způsob, jak dojít tam, kam se ve Znojmě došlo“¹¹⁸⁹.

Výhrady ohledně dřívějšího jednání

Josef M. měl za to, že pokud má sbor pokračovat v tomto duchu, jeho členové budou mít díky svým předchozím zkušenostem s takovým směřováním problém. Všiml si, že tito členové čekali nějakou sebereflexi ze strany Cupala, ke které nedošlo. Opět se proto vrací k „pomlouvajícímu“ dopisu o Jiřím M. a k „neoprávněnému“ vyloučení Daniela P. Cupal zde totiž žádná pochybení neuznal. Po Danielovi P. žádal novou přihlášku a ten ji, i přes varování, že novou přihlášku legitimizuje své předchozí neoprávněné vyloučení, (stejně jako ostatní) znovu podal, jelikož chtěl církvi vyjít vstříc¹¹⁹⁰. Tato přihláška, stejně jako u ostatních členů, navíc nebyla zcela běžnou a obsahovala závazky poslušnosti, které nebyly obvykle vyžadovány. Josef M. uvedl, že se nemůže ztotožnit s důvodem vyloučení Daniela P., který byl podle Cupala exkomunikován z důvodu, aby se prokázalo, že není vinen krizí sboru. Biskupem a Cupalem bylo v této věci Josefovi M. sděleno, že i Bůh takto jedná, a proto nechal ukřižovat Ježíše, aby zbavil moci ďábla. Analogicky byl Daniel P. obětován, aby mohl být odstraněn pastor Radim P. Analogii Daniela P. jako Krista, Radima P. jako ďábla a Cupala jako Boha Otce Josef M. zpochybňuje tím, že Ježíšova oběť byla dobrovolná, nikoliv vynucená a Ježíš „nebyl vyloučen z nebe“ bez adekvátního vysvětlení. Navíc vyloučení je aktem zbavení dotyčného společenství Božího lidu pro hřích. Jak ale pak může dotyčný činit pokání, nemá-li z čeho? Nejen v Bibli, ale i v ústavě církve by se asi těžko, podle Josefa M. hledal paragraf, který by ospravedlňoval vylučování jen proto, že je člověk nevinný. Josef M. proto uvádí, že vyloučení Daniela P. byl hřích, z kterého je třeba činit pokání. Pokud by měl vstoupit do úřadu pastora, což se od něho očekávalo, byl by nucen tuto věc otevřít¹¹⁹¹.

Další věcí, na kterou Josef M. poukazuje, bylo jednání s Jiřím M., o kterém byl bývalým pastorem Radimem P. a staršími sepsán dopis, který učinil Jiřímu M. újmu a od kterého se – dle informací Josefa M. – církev distancovala. Josef M. nevidí jako adekvátní, aby se tak závažná věc přešla v podstatě neveřejným vyjádřením, když bylo původně přislíbeno písemné odvolání. Pokud podle Josefa M. nemá zůstat Boží hněv nad úřadem pastora znojemského sboru, musel by v případě vstupu do této služebnosti tuto věc vyrovnat. Josef M. navíc v té době ani netušil, že Cupal v minulosti tvrzení tohoto dopisu Jiřímu M., vzhledem ke znojemskému sboru, potvrdil. Proto vidí směřování své služby nikoliv ve tvorbě vize, jak je po něm žádáno, ale důrazem na Boží moc, která se zdaleka neprojevuje jen záznaky, ale také konfrontací hříchu. Současný trend je však vytvářet zdání Boží moci množstvím aktivit a

¹¹⁸⁹ Josef M. Dopis Františku Cupalovi, Rudolfu Bubikovi a Martinu Moldanovi, nedatováno.

¹¹⁹⁰ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

¹¹⁹¹ Josef M. Dopis Františku Cupalovi, Rudolfu Bubikovi a Martinu Moldanovi, nedatováno.

prorokováním probuzení. Podle Josefa M. však pravý prorok volá k hledání Boha a k pokání, zatímco dnešní proroci jen zaslibují krásné věci, čímž se ve Starém zákoně vyznačovali proroci falešní. Pokud by měl vstoupit do úřadu pastora, nechtěl by tak – alespoň zpočátku – činit na plný úvazek, ale při zaměstnání¹¹⁹².

Žádost o zásah biskupa církve

Pro neshody s Cupalem se Josef M. na jaře roku 2006 obrátil na Rudolfa Bubika a během nepravdivých schůzek s ním konzultoval situaci ve Znojmě. Na podzim již mezi ním a Bubikem vznikla dohoda, že se Josef M. stane druhým pastorem sboru a Cupal, jako první pastor, bude mít na starosti jen administrativní záležitosti. Za duchovní směřování sboru bude odpovídat přímo Bubik¹¹⁹³. Tento Bubikův slib ovšem zjevně odporoval jeho učení o autoritách, kdy on, jako biskup, musel podržet autoritu pastora i ve chvíli, kdy nesouhlasil s jeho postupem nebo kdy věděl, že pastor ve sporu s členem sboru nemá pravdu. Nedlouho po této dohodě Bubik zatelefonoval Josefovi M., aby se ujistil, zda Josef M. správně chápe jejich rozhovory a podle Josefa M. popřel, že by mu slíbil, že Cupal již nebude duchovně směřovat sbor. Josef M. proto Bubika osobně navštívil, a když se přesvědčil, že Bubik nahlíží na jejich dohodu odlišně, odstoupil zcela ze své služby a zajišťoval pouze administrativní chod bohoslužeb, na kterých kázali František Cupal a Karel Káňa. Bubik dále Josefovi M. sdělil, že ze sboru se stane pouze stanice břeclavského sboru, k čemuž ovšem nikdy nedošlo. Bohoslužby se nyní konaly střídavě ve Znojmě a v Břeclavi, kam dojížděl pouze Josef M. se svojí manželkou¹¹⁹⁴.

Ustanovení Josefa M. do služby pastora

Po tomto vývoji událostí Josef M. odmítl své ustanovení do služby druhého pastora, jelikož se nadále nedokázal smířit se způsobem, jakým Cupal směřoval sbor a jednal s jeho členy. Také nedokázal akceptovat náhlé změny v jednání biskupa. Jenže již byla svolána sborová bohoslužba, kde měl být do této funkce uveden. Cupal jako oficiální důvod jeho neustanovení druhým pastorem na bohoslužbě uvedl, že Bubik nemá čas do Znojma přijet a v dohledné době ani čas mít nebude. Takto to podle něho požadoval i Bubik, ačkoliv pravým důvodem bylo odmítnutí Josefa M. být ordinován a biskup se domníval, že si své rozhodnutí časem rozmyslí. Po Josefovi M. bylo žádáno, aby dané zdůvodnění uváděl i on, což odmítl s odůvodněním, že „nechce lhát“. Na bohoslužbě se nechtěl veřejně vyjádřit, aby se vyhnul přímé konfrontaci. Na následující skupince však otevřeně sdělil pravý důvod, a to, že on sám odmítl být do funkce druhého pastora ustanoven¹¹⁹⁵.

¹¹⁹² Josef M. Dopis Františku Cupalovi, Rudolfu Bubikovi a Martinu Moldanovi, nedatováno.

¹¹⁹³ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

¹¹⁹⁴ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

¹¹⁹⁵ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

Další jednání s oblastním seniorem

Ve dnech 19. a 25. 11. 2007 proběhly mezi Josefem M. a Cupalem další dva rozhovory. Cupal zde navrhl ukončit členství neaktivních členů znojemského společenství a věnovat se jen členům aktivním. Dále Josefovi M. sdělil, že jistá sestra v zahraničí měla zjevení, že se někdo modlí za neúspěch sboru ve Znojme a naznačil, že za tohoto člověka zřejmě považuje Daniela P. a proto se jej opět snažil vyloučit, což později skutečně učinil¹¹⁹⁶. Josef M. by měl znovu ve sboru začít kázat. Alternativou by byla změna statutu sboru na stanici a její převedení do působnosti otce Josefa M., vedoucího stanice v Dačicích. Tato alternativa by ovšem musela být nejprve prokonzultována s pastorem brněnského sboru, pod níž stanice v Dačicích spadala. Ústava AC však nikde neuváděla, že by stanice mohla spravovat další stanice. Josef M. se v odpovědi na Cupalovy návrhy distancoval od ukončení členství neaktivních členů, přičemž vyjádřil odhodlání k budování vztahu a službě všem, kdo o to projeví zájem, a to dle svých možností. Jako důvod, proč odstoupil ze služby slovem, uvedl, že jeho pojetí směřování sboru je odlišné od směřování, které vnímal od těch, kteří přijížděli z Břeclavi. Jako příklad uvedl otázku rozsuzování prorocství a zjevení, kdy například služba proroka Eduarda Trauta, který měl v Břeclavi enormní vliv, či různá prorocství o přicházejícím probuzení, církev chápe jako pravé a je dle nich určován směr v evangelizaci.

Josef M. těmto prorocstvím nevěřil a za jediný konstruktivní směr v současné době považoval „přibližování se k Bohu a poznávání ho, živení se jeho slovem a posvěcování života“, což „ponese ovoce i v dalších oblastech – například v engelizaci“. Ohledně převedení společenství pod jeho otce nemá námitek, ovšem jeho rozpaky ve službě budou v obou případech stejné, protože shledává rozdílnost v základním směřování nejen jako otázku breclavského sboru, případně jihomoravské oblasti, ale celé církve. Z těchto rozhovorů přesto vzešel společný závěr, a to, že členství neaktivních členů ve společenství zůstává zcela a pouze na Cupalovi. Cupal zase opětovně ujistil Josefa M., že jím popsany rozpor ve směřování není pro jeho službu slovem problém, a ten proto přislíbil, že začne opět kázat. Cupal se rovněž vyjádřil, že chce, aby Josef M. usiloval o budování společenství podle toho, jak on sám chápe Písmo. Ohledně dalšího chodu sboru bude první neděli v měsíci shromáždění v Břeclavi; třetí neděli bude kázat host z Břeclavi a zbývající neděli bude kázat Josef M.¹¹⁹⁷

Následný vývoj sboru

Tímto způsobem pak probíhaly bohoslužby pouze měsíc a půl. Během nich Josef M. pozbyl fyzických a psychických sil kázat. Ve svém dopise Martinu Moldanovi, který se mezitím stal namísto Bubika biskupem, uvedl, že nemůže ve službě dále pokračovat, jelikož nabyt přesvědčení, že Bůh stojí proti němu:

„Bůh ke mně přestal promlouvat skrze Písmo, začala se mi postupně vytrácet radost ze spasení. Modlit se a číst Písmo pro mě bylo čím dál tím těžší. Postupně jsem upadal do nechuti k jakékoli

¹¹⁹⁶ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

¹¹⁹⁷ Josef M. Stručné shrnutí z rozhovorů mezi bratrem Františkem Cupalem a Josefem M. ze dnů 19.- 25. 11. 2007.

činnosti. Také jsem začal spát hůře než obvykle. Na začátku ledna jsem již byl ve stavu, kdy jsem byl schopen zajišťovat pouze ty nejnnutnější věci (chodit do práce, nakupovat) a veškerý zbytek energie jsem investoval do toho, abych svým stavem příliš nedeptal manželku a děti“¹¹⁹⁸.

Josef M. později uvedl, že do služby po ujištění autoritami vehementně vstoupil a úplně potlačil varovné signály, vyplývající z Cupalova i Bubikova jednání. Nicméně tyto signály, které již nedokázal identifikovat, zesilovaly v jeho mysli až nakonec nebyl schopen se ani na kázání připravit, ani kázat. Začal proto vážně hledat před Bohem vedení, co je důvodem jeho neschopnosti. Zda jde o útok Nepřítele nebo o Boží zastavení¹¹⁹⁹.

Trůn zhouby a skutky temnoty

V té době Josefovi M. jeho žena připomněla biblický verš, který jej nedávno oslovil. Jednalo se o verš z Žalmu 94,20: „Může být tvým spojencem trůn zhouby, který proti právu jen trápení plodí?“ Sám k tomu uvedl:

„Přišlo mi, že všechno co jsem četl, mělo jednu společnou nit, ale jaksi jsem ještě nebyl schopen ji jednoznačně identifikovat. Jenom jsem dospěl k přesvědčení, že se nejedná o útok, ale že se mi Bůh už dlouho (více než rok) snaží něco říct a díky tomu, že jsem to nechtěl nebo z nějakého důvodu nemohl slyšet, na mě musel trochu víc přitlačit. Čím déle jsem se za to v následujících dnech modlil, tím více mi z toho všeho dohromady vystupoval závěr, který jsem se bránil přijmout, a to že Bůh nechce, abych tu službu dál vykonával a proto mi v ní nepožehná“¹²⁰⁰.

Druhým biblickým textem, který k Josefovi M. v době jeho krize promluvil, byl verš Ef 5:9-11: „Žijte proto jako děti světla - ovocem světla je vždy dobrota, spravedlnost a pravda; zkoumejte, co se líbí Pánu. Nepodílejte se na neúčinných skutcích tmy, naopak je nazývejte pravým jménem“¹²⁰¹.

Trůn zhouby, plodící trápení a působící proti právu, rozpoznal jako systém autorit, který nahradil Boží vedení a kde autorita musí být potvrzena bez ohledu na to, zda má pravdu nebo ne a zda jedná správně či špatně. Skutky tmy chápal jako účelová jednání s členy sboru, zejména manipulace ohledně dopisu na Jiřího M. a účelové vyloučení Daniela P., kdy Cupal nemluvil pravdu a své neobhajitelné jednání se snažil ospravedlnit, přičemž i biskup církve toto jednání obhajoval s cílem podpory systému autorit. Teprve, když Josef M. Bohu slíbil, že ze své služby ve znojenském sboru úplně odstoupí, ulevilo se mu, začal znovu prožívat Boží blízkost a vše mu začalo dávat smysl. Telefonicky se proto domluvil s Cupalem na setkání a dne 14. 2. 2008 mu sdělil, co prožívá a uvedl své rozhodnutí skončit s veškerou službou, včetně služeb praktických. Předal mu evidenci sbírek, finance, smlouvy od pronájmu a klíče od pronajatého sálu¹²⁰².

¹¹⁹⁸ Josef M. Co jsem prožil a čemu věřím. Jaroslavice, 20. 3. 2008.

¹¹⁹⁹ Josef M. Co jsem prožil a čemu věřím. Jaroslavice, 20. 3. 2008.

¹²⁰⁰ Josef M. Co jsem prožil a čemu věřím. Jaroslavice, 20. 3. 2008.

¹²⁰¹ Josef M. Co jsem prožil a čemu věřím. Jaroslavice, 20. 3. 2008

¹²⁰² Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

Jednání s novým biskupem a vystoupení Josefa M. z církve

19. 4. 2008 došlo k setkání mezi Josefem M., Moldanem a Cupalem a dalším členem břeclavského sboru, kterého si Cupal přizval jako svědka. Zde bylo dohodnuto, že se uskuteční bohoslužba znojenského sboru s Moldanem i Cupalem, na které se bude řešit další osud sboru. Této bohoslužby se již Josef M. nezúčastnil, neboť 23. 4. 2008 i se svojí manželkou vystoupili z církve¹²⁰³. V dopise Moldanovi k tomu uvedl:

„Chci znovu zdůraznit, že se z mého úhlu pohledu jedná opravdu o konflikt přístupu ke službě (snad pramenící z určitých aspektů učení), a ne o osobní konflikt. Bratr Fana je pro mě Boží služebník, kterého bude soudit Bůh stejně jako mě (já si žádný soud nesmím dovolit vynášet). Ať již jednou Bůh usvědčí mě, či jeho, věřím, že dnes musím Bohu sloužit podle svého nejlepšího svědomí a porozumění Písmu. Je mi líto, pokud se to někde dostalo zbytečně na osobní rovinu. Ohledně Vaší poznámky, že nikde nenajdu bezchybné společenství – ani ho nehledám. Ovšem důvody, které mě vedly k řešení situace, ve které se nacházím, pro mě nejsou pouze jednorázovými chybami, ale jedná se, podle mého pochopení, o zcela zásadní rozdíly v chápání některých podstatných biblických principů. Mnohé chyby a i různé pohledy je možné přejít a to dokonce i tehdy, jestliže není možná náprava (navíc kdo jsem já, abych si myslel, že mám na vše správný pohled), ale pokud se to dotýká samotné podstaty funkce společenství, tak to již možné není. Jen pro Vaši informaci Vám v příloze posílám naše prohlášení o vystoupení ze znojenského sboru Apoštolské církve“¹²⁰⁴.

Na tento dopis pak obdržel i odpověď:

„Milý Josefe, Děkuji za vysvětlující dopis. Nebudu se ve své odpovědi zabývat otázkami oprávněnosti či neoprávněnosti Tvého odchodu. Kéž veškerá zranění, lidské chyby i hříchy, ke kterým ve Znojmě v průběhu uplynulých let došlo, přikryje čas i Boží milosrdenství! Přeji Tobě i Tvé manželce Boží požehnání ve Vaší cestě za Pánem. S pozdravem. Martin Moldan“¹²⁰⁵.

Moldan si byl, podle svědectví účastníků, vědom toho, že Cupal jednal neeticky, ale buď nechtěl, nebo si netroufl nějak zasahovat a zřejmě se nechtěl vystavovat konfliktu. Stejně tak učení o autoritách mu zřejmě dovoľovalo se pouze Cupala zastat. I když se nechal slyšet, že dokonce uvažoval Cupala kázat, nakonec nepodnikl nic, jelikož Cupal si nebyl ničeho zlého vědom. Proti tomuto možná nezmohl nic ani jako nový biskup, jelikož porušení principu nedotknutelnosti autorit, na kterém AC fungovala od svého počátku, by v podstatě znamenalo zánik funkčnosti církve. Navíc sám Moldan preferuje manažerské dovednosti a manažer obvykle volí cestu nejmenšího odporu a aby zachoval funkčnost, často volí i pragmatická řešení. To může znamenat, že se buď přikloní k většině nebo ustoupí směru, který vyvine větší tlak. Moldan byl ale mile překvapen, že členové sboru, na rozdíl od Josefa M., neviděli jako chybný systém autorit, ostatně respektovali princip delegované autority od Watchmana Nee, ale toliko nebyli spokojeni s etikou seniora oblasti¹²⁰⁶.

¹²⁰³ Josef M. Oznámení o zrušení členství Josefa M. a Rut M. ve sboru Apoštolské církve Znojmo, 23. 4. 2008.

¹²⁰⁴ Josef M. Dopis Martinovi Moldanovi. Nedatováno.

¹²⁰⁵ Moldan, Martin. Odpověď Jofefovi M. Nedatováno.

¹²⁰⁶ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

Ukončení činnosti sboru

Zbylí členové sboru zjistili, že Moldan jim sice velmi ochotně naslouchá, snaží se poctivě vcítit do jejich situace, nicméně Cupal není schopen nahlédnout a korigovat svůj postoj. Dohodli se proto s novým biskupem, že jejich členství, jak chápali, v roce 2008 zanikne¹²⁰⁷. Přesto Cupal, po třech letech od této události, v roce 2011, Daniela P. znovu ze sboru vylučuje a svůj dopis označuje razítkem znojemského sboru:

„Milý bratře Danieli, na základě našeho osobního jednání [ke kterému došlo před více než třemi lety, pozn. aut.] o Tvém životě ve sboru Znojmo a našeho dlouhodobého čekání na Tvé písemné vyjádření k této situaci, s lítostí ukončuji Tvé členství ve sboru Znojmo. Jelikož jsi za celou dobu neprojevil žádnou reakci, mám za to, že o životě (sic!) ve sboru nestojíš. Očekávám však, že to tak nemusí zůstat natrvalo a Tvé postoje ke sboru i církvi se v tomto směru změní. I když jsme museli udělat tento krok, chci, abys věděl, že Tě máme stále rádi a po dohodě a na základě Písma svatého bychom se mohli vrátit k jednání o možnosti přijetí. S láskou. Za sbor Apoštolské církve (razítko AC Znojmo). František Cupal, pastor“¹²⁰⁸.

Cupal se zde podepisuje jako pastor AC Znojmo, a ačkoliv sbor se již roky nescházel, stále formálně figuroval ve schematismu AC a podle již dřívějšího upozornění Josefa M. Moldanovi, na hlavu pastora přicházely finanční dotace¹²⁰⁹. Daniel P. je přesvědčen, že po jednání s M. Moldanem členství všem zaniklo, nicméně zánik členství dle Ústavy AC může být uskutečněn buď písemným vystoupením, nebo vyloučením člena, k čemuž ale nedošlo. Podle registru MK sbor zanikl až k 31. 8. 2011¹²¹⁰. Při pohledu na internet dnes CBH vykazuje ve Znojmě svoji stanici¹²¹¹ a členové sboru AC Břeclav vykonávají ve Znojmě příležitostné evangelizace¹²¹².

Závěr

Vznik, krize a opakovaný zánik sboru AC ve Znojmě je ukázkovým příkladem, který v sobě zahrnuje několik modelových situací, kterými v devadesátých a nultých letech procházela řada společenství. Jednak zde bylo, jak sami někteří bývalí členové nahlízejí, mladé a zatím nezkušené vedení, které nebylo ukotveno v žádné teologické tradici a proto hledalo inspiraci v zahraničních zdrojích charismatické spirituality. Jedním z těchto zdrojů byl zahraniční misionář Stuart Angus a druhým vnitrocírkevní misijní manažerské hnutí CBH, které sdílí podobné učení, aniž by bylo schopné je kriticky reflektovat. Do vlivu CBH se dostává pastor i starší a nakonec se sbor stává součástí CBH.

¹²⁰⁷ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

¹²⁰⁸ CUPAL, František. Dopis Danielovi P. Břeclav, 21. 5. 2011.

¹²⁰⁹ Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

¹²¹⁰ Výpis z evidence Rejstříku evidovaných právnických osob. Výmaz z evidence. Ministerstvo kultury - http://www3.mkcr.cz/cns_internet//CNS/Detail_cpo.aspx?id_subj=180&str_zpet=Seznam_CPO.aspx (2. 12. 2019).

¹²¹¹ CBH Znojmo – <https://cs-cz.facebook.com/cbhznjmo> (2. 12. 2019).

¹²¹² Setkávání autora s bývalými členy sboru AC Znojmo (včetně následné písemné korespondence), která se uskutečňovala od února do října roku 2019.

Na půdě mladého sboru navíc vzniká na základě proroctví rockové uskupení, které zavádí novou liturgii. Proroctví je přitom vzhledem k ortopraxi chápáno zřejmě nikoliv jen jako potvrzující, ale i jako vedoucí a směřující. Vlivem nauk, hudebníkům předkládaným skrze proroctví mužů duchovně spjatých s CBH, se skupina vnitřně odděluje od sboru, zaměřuje se sekulárně, a ve sboru vzniká částečné vakuum. Sbor, ačkoliv skupinu silně podporoval, a zdálo se, že je to i jeho stěžejní aktivita, se pak stal místem sporu mezi pastorem a druhým pastorem, který je zároveň i vedoucím skupiny, a společenství je dále silně polarizováno. Nakonec je zde i členská základna, která vlivem tradiční orientace AC přijala původní letniční orientaci a této charismatizaci se brání. Tak dochází ke klasickému střetu mezi letniční a charismatickou orientací, aniž by to byl kdokoliv ze zúčastněných schopen takto postulovat. Poslední fáze obnoveného sboru je už jen protrahovaným vyústěním tohoto stavu.

Navíc je zde i systém autorit, představovaný zejména seniorem a biskupem, který ze svého principu vede k poslušnosti autoritě bez ohledu, zda se tato mylí či nikoliv a který potvrzuje jednání pastora, ačkoliv tento sám později není těmto úřadům loajální. Tento systém autorit většina členské základny obnoveného sboru ovšem nechápala jako chybný, ale vše dávala za vinu selhání jednotlivce. Podle některých členů Rady AC se v těchto případech projevoval i nepotismus, kdy biskup striktně požadoval poslušnost autoritě s výjimkou konkrétních rodinných příslušníků, kterým procházely i otevřeně ventilovaná, ostře formulovaná vystoupení vůči svému otci¹²¹³. Zhruba dva roky po svém odchodu sepsal Josef M. prorocké varování Apoštolské církvi, které bylo jejím vedením rozsouzeno jako falešné.

¹²¹³ O svém synu Stanislavovi i sám biskup na konferenci v Nymburce v roce 2002 prohlásil, že má problémy s podřízeností autoritám, což byl zcela základní předpoklad jakéhokoliv kariérního postupu v AC. Právě po jednom takovém otevřeném vystoupení proti otci byl navržen do Rady AC jako oblastní senior.

Sbory s kořeny v období 1989 -1997

Motto:

„Práce duchovního ve vrcholné vedoucí pozici znamená být vystaven mnoha situacím, jejichž společným jmenovatelem jsou rovněž nároky na vůdcovské a manažerské dovednosti. V určitém okamžiku jsem si uvědomil, že pouhé spoléhání na vlastní instinkty a dosavadní zkušenosti jsou nedostatečné a proto jsem se rozhodl své znalosti prohloubit. Studium v programu MBA na Business Institutu se ukázalo být dobrou volbou... pomohlo mi utřídit si poznatky v daných oblastech i nalézt odpovědi na různé otázky, s nimiž jsem se potýkal“.

Martin Moldan

Písmo samotné je bezchybným zákonem pro život církve. Evangelikální církev dneška však odděluje Písmo od jeho autoritativní funkce. V praxi je církev stále častěji ovlivňována vzdělaností současné společnosti. Terapeutické techniky, marketingové strategie a agresivita světa zábavy mají ve sborech větší váhu než Boží Slovo v otázce, co říci k tomu, jak církev žije, co potřebuje a co nabízí.

Cambridgeská deklarace

Úvod

V této kapitole je možné v abecedním pořadí nalézt sbory AC, které vznikly v 90. letech, případně v této době mají kořeny. Jedná se o sbory Břeclav, České Budějovice, Český Těšín – Agapé, Frýdek-Místek, Hlinsko, Hodonín, Hustopeče, Karviná, Kutná Hora, Lysá nad Labem, Oldřichovice, Olomouc, Praha, Praha Maranatha, Uherský Brod, Valašské Meziříčí, Varnsdorf, Vyškov, Zábřeh a Zlín. Výjimkou je skupina Bystřice nad Pernštejnem, která má letniční původ, ale nyní patří do CKS. Nejsou zde podrobně nebo samostatně uvedeny sbory, které byly pro své specifické rysy již probrány samostatně (Brno, Kolín, Znojmo nebo Český Těšín), nebo sbory vzniklé později. Ty budou uvedeny v dalším díle.

U některých sborů je zmapována kratší historie, jiné jsou dokumentovány extenzivněji. Tato nevyváženost či různorodost je způsobena jednak rozdílnou kvalitou dostupných informací, nebo významností konfliktů v jejich dopadu na celou církev. Další sbory prodělaly různé krize, o kterých samotní jejich členové nebyli informováni a informace nejsou veřejně dostupné. Zde zdokumentovaná časová perioda pak přesahuje vymezené roky 1989 – 1997, jelikož autor považoval za účelnější uvést pokud možno historii sborů až do současnosti. Přesto kapitoly popisující dílčí vývojové etapy po roce 1997 budou popsány až v dalších dílech.

I když jsou jednotlivé sbory AC unikátní, můžeme zde vysledovat určité podobnosti. Sbory, které jsou v této kapitole zahrnuty, mají kořeny v době, kdy AC ještě zastávala klasickou letniční orientaci. Mnoho

sborů však mělo ve svých městech „charismatické dvojče“, nejčastěji z řad KS či SŽ (to obvykle absorbovalo učení hnutí Víry), které vedoucí letničních sborů nebyli mnohdy schopni identifikovat jako věroučně odlišné a nezřídka je fascinovalo a přitahovalo. Pastoři, kteří se rekrutovali obvykle z nižší a spíše výjimečně střední třídy (jelikož za komunismu patřili mezi perzekvované osoby, kterým nebylo studium umožněno), považovali (na rozdíl od letničních na západ od ČR) teologické vzdělání za nedostupné, někdy dokonce přitěžující či nebezpečné. Ostatně často vycházeli z reálné zkušenosti s absolventy liberálních fakult. Jindy jim ale vadilo, že jejich zkušenost někdo podrobil historicko-teologické kritice. Nebyli totiž povšechně schopni postřehnout antické hereze, které se v charismatickém hnutí nově manifestovaly¹²¹⁴. Kritické hodnocení měli spojené se „spoléháním se na lidský rozum“, což lidem „bralo víru“.

O to však zanícenějšími byli někteří samouky různých empirických brožur, které například nakladatelství Voda života, Logos nebo Altak do svého okolí šířily. Protože mnozí svým původem pocházeli z církví, z kterých byli vylučováni, nebo museli odejít pro víru v soudobou praxi duchovních darů skrze zkušenost křtu Duchem (obvykle CB, BJB, SCEAV ale i CASD), pak pokud někdo mluvil jazyky a věřil v zázraky, byl pro ně automaticky stejnou krevní skupinou. Vše ostatní pro ně bylo takřka pod jejich rozlišovací schopnost. (Nelze ovšem paušalizovat a někteří kazatelé vynikali výbornými znalostmi a byli v dobrém slova smyslu „písmáky“). Mnozí pastoři ale vstřebali paperbacky K. Hagina, W. Margiese nebo D. Prince, které do zejména evangelikálních denominací šířila KMS a v kterých byla obsažena neortodoxní christologie nebo soteriologie. Letniční měli tendenci věřit všem zde uvedeným svědectvím a netušili, že jsou objektem charismatické misie, a tak vznikaly zárodky schizmat. Některé sbory pak měly dvojí vedení: to své denominační, a charismatické, reprezentované apoštoly a regionálními vedoucími KMS¹²¹⁵. (Původní snaha letničních identifikovat nejhlubší hereze charismatického hnutí prostřednictvím několika konferencí v 90. letech však neměla dlouhodobého trvání). Přesto nelze nejmenovat R. Ulonsku, J. Zopfiho, W. Maninnena nebo M. Hydzika, kteří byli ochotni pomoci.

Letniční sbory ale měly jedno specifikum, a to je učení o delegované autoritě. Proto na schizma obvykle nebylo pohlíženo jako na důsledek odlišné věrouky, ale bylo klasifikováno jako „nepoddanost“, nebo dokonce „vzpoura vůči autoritě“, což byl snad vůbec nejtěžší hřích. Pokud se ve sborech charismaticky orientovaní vedoucí či členové setkávali s vyhoceným pojetím autority (byť podobné se projevovalo i mezi nimi), tradičně odcházeli do „charismatického dvojčete“, obvykle KS. To vše se do jisté míry změnilo s příchodem Torontského požehnání v roce 1995 a vyvrcholilo v roce 1999. Tehdy sama AC přijala charismatické nasměrování skrze jihoamerické evangelisty (byli paradoxně členy formálně letničních církví) a mezi AC, KS a SŽ došlo k velkému „usmíření“ (rozuměj věroučnému

¹²¹⁴ Například první letniční měli problém rozpoznat hereze hnutí Jednoty a později branhamistů, kteří odmítali klasickou trinitologii. Stejně tak v současnosti nerozeznávají občasný triteismus Bennyho Hinna nebo snad univerzálně charismatickou deifikaci křesťana a církve. Ostatně trinitologie je jevem, kde mnoho charismatiků experimentuje nebo tápe, přičemž povšechná znalost dějin prvních ekumenických koncílů by těmto excesům snadno zabránila.

¹²¹⁵ Více o tom: FRANC, Aleš. Charismatická církev sjednocení? - <https://www.apologet.cz/?q=articles/id/23-charismacka-cirkev-sjednoceni> (1. 1. 2014).

„narovnání“). Skrze společné evangelizace se pak očekávaly desetitisíce obrácených. Tato doba byla proto očekáváním velkého a dalekosáhlého probuzení, jehož podmínkou byla právě požadovaná jednotnota mezi letničními a charismatiky. Záhy však sbory shledaly, že duch, který působí svatý smích, mimovolné pohyby a padání naznak, již nedokáže přivádět lidi ke Kristu ani vést k posvěcení. Evangelizace se mýjely účinkem, odčerpávaly mnoho financí, a vedoucí často lkali nad absencí skutečné Boží moci.

Co však působilo vždy, byla moc hudby a zábava. Proto se zábava stávala pomyslnou „návnadou“, do níž byl navlečen rybářský háček evangelia v touze, že pokud se lidé shromáždí za účelem zábavy a bude jim přimíseno evangelium, stanou se z nich křesťané. Případně, že navyknu-li si chodit do budov poslouchat rockovou hudbu, budou tam chodit nadále, i když jim bude sdělováno evangelium. Jelikož se mnozí o evangelium poranili, hrot evangelia musel být obvykle otupen a namísto rybaření se začaly pořádat různé hudební festivaly, které již nebyly rybolovem, ale spíše „krmením ryb“. Tato „evangelizace“ pak získala svůj název jako „nizkoprahová“. Nakonec se to zalíbilo i rybářům a nabízelo se ztotožnit moc rockové hudby s mocí Ducha, (který působil v Torontském požehnání). Tomuto druhu evangelizace se začalo říkat „navazování přátelství“ (se světem). Ačkoliv je třeba důrazně varovat před zachováním staromilských forem - formy jsou totiž v církevní historii vždy proměnlivé (!) - nesmí dojít k tomu, aby forma nakonec vytlačila obsah. A na to někteří začali poukazovat.

Jiní se rozhodli, že pokud již není k dispozici Boží moc, je třeba o to aktivněji pracovat nebo z evangelia odstranit to, co lidi bez podmanivé Boží moci odrazuje, a to je pokání a posvěcení. Podle hesla číňme co nejvíce věcí a Bůh si něco z toho použije, už nebyl symbolem Boží vůle ohnivý sloup, který jde následován v čele zástupu, ale sloup, který je vzadu a čeká, aby mohl ocenit a následovat iniciativu svých dětí¹²¹⁶. Církev se proto musela více nasadit a více se snažit, protože „probuzení nenosí čáp“¹²¹⁷. Jiným řešením, i když s podobnou intencí, bylo nasazení „nekonfrontačních“ Kurzů Alfa s absencí pokání, kde se očekávalo, že oheň probuzení sestoupí na oběť, která zatím nebyla křížem usmrcena a že křesťan se obrátí pouhým začleněním do skupinkové struktury skrze prožitek ducha, který je generikem Torontského požehnání. Jak výhodné se zde ukázaly Knieselovy hierarchické modely, kam šlo kurzy lehce vsadit. Nic z toho však dostatečně nefungovalo, a tak se alespoň vytvářel takřka dokonalý virtuální obraz samospasitelných kurzů, které spojují po celém světě všechny konfese. Přesto v zemích, kde byly kurzy nejúspěšnější, jako Velká Británie či USA, počet křesťanů nabral sestupnou tendenci.

Církev již tedy přestala očekávat na „Boží impuls“ i na „vedení Duchem“, což bylo doposud krédo Rudolfa Bubika. Pomalu odkládala i další praktiky, jako byl boj s teritoriálními duchy pomocí složitých technologií svazování na základě selektivního studia okultních zátěží z historických kronik. Ostatně, gnóze v církvi nikdy nefungovala. Ovšem ani nekonfrontační, začleňující a duchovně transformující

¹²¹⁶ Jde o nepovedenou parafrázi nebo spíše eisegezi Ex 14,19. Tento symbol použil Stanislav Bubik k ospravedlnění lidské iniciativy při službě Bohu.

¹²¹⁷ Metafora Rudolfa Bubika, kterou účelově převzal Lukáš Targosz.

kurzy, ani manažerské techniky a dovednosti, u kterých se mělo za to, že v sekulárním prostředí vedou ke zvýšení zisků, v církvi nezafungovaly.

Přišlo tedy další stádium, a to je sociální práce, která - jak uvedl Moldan - má za cíl evangelizaci. Některé církve se náhle prezentují i jako konzultační střediska, která nabízejí manželské, výchovné, psychologické a vzdělávací svépomocné kurzy, či dokonce kurzy finančního poradenství, vaření nebo elektrotechniky. Doslova hitem se stává nabízení církevních sňatků lidem, kteří sice nejsou členy církví, ale z jakési „kratochvíle“, nebo snad z víry „co kdyby přeci jen bylo Něco, co nám zaručí úspěšné manželství“ jeví o tuto církevní atrakci nebývalý zájem. Pokusení pro pastory takto „evangelizovat“ bylo tak velké, že se dokonce mění Ústava, aby se z pastorů mohli stát „státem certifikovaní oddávající“¹²¹⁸. Dochází však k jevu, že i sami někteří vedoucí náhle potřebují psychologické poradenství (na čemž ostatně nemusí být nic zlého, autor věří, že existuje i dobrá psychologie) nicméně z neustálého tlaku na růst, který se zákonitě nedostavil, „vyhořeli“. Některá manželství strádají a dochází i k rozvodům. I to se v minulosti v církvi stávalo, ale záleží na tom, v jaké míře.

Dalo by se tedy s nadsázkou říci, že církev původně pojatá jako společenství, se postupně stávala "armádou" delegovaně poslušných Kristových vojáků skupinkovým pastorům resp. velitelům; posléze "soukromou firmou" s členy jako zaměstnanci a pastory jako manažery, a nakonec "neziskovou organizací či poradenskou firmou" s členy jako probandy a pastory jako placenými aktivisty.

Ačkoliv výše uvedené charakteristiky opakují předchozí kapitoly a přesahují rozsah tohoto dílu, považoval autor za vhodné ve zkratce popsat tento vývoj za účelem pochopení charakteristik sborů.

V této kapitole uvedená jména prvních a druhých pastorů (od roku 2018 zástupců pastora) a jejich rok narození jsou převzata z Úplného výpisu z Rejstříku evidovaných právnických osob Ministerstva kultury¹²¹⁹ a názvy sborů a uvedených stanic z aktuálního Seznamu sborů a stanic Apoštolské církve¹²²⁰.

AC Břeclav

Počátky sboru můžeme nalézt v roce 1965. Tehdy se v obci Nejdek scházely ke společným modlitbám dvě rodiny. V letech 1968 - 1971 se zde začala vytvářet skupina lidí, kteří pořádali shromáždění po domácnostech, a v roce 1971 zde vznikla samostatná stanice, jejímž vedením byl pověřen František Cupal (1947). Další členové přicházeli zejména z Břeclavi a z okolních vesnic. V roce 1989 byl již oficiálně ustanoven sbor AC Lednice-Nejdek s Cupalem ve funkci pastora. Cupal sám se považuje za plachého člověka, který prožil smrt dvou svých dětí a velmi váhal, zda má tuto funkci přijmout¹²²¹. Od roku 1989 sbor procházel různými těžkostmi a odchody a v roce 1991 se přestěhoval do Břeclavi. Ve dnech 22. – 17. května zde proběhla stanová evangelizace s Irem Michaellem McNameem, který od svých 16 let sloužil v teroristické organizaci IRA. Na jeho evangelizace přicházelo stále více lidí a dne

¹²¹⁸ Terminus technikus, který na svých stránkách použil pražský pastor Pavel Knob.

¹²¹⁹ Rejstřík evidovaných právnických osob - http://www3.mkr.cz/cns_internet/ (31. 12. 2019).

¹²²⁰ Sborny a stanice AC – <https://apostolskacirkev.cz/obsah/25-sborny-ac> (31. 12. 2019).

¹²²¹ Břeclav. Život v Kristu. roč. 8., č. 6., 1996, s. 4.

14. 6. 1992 jich bylo 15 pokřtěno v Dyji¹²²². Ve stejném roce odešla skupina 8 lidí, ale již v polovině následujícího roku sbor dosahoval počtu asi 100 členů, z nich asi 60 bylo přímo z Břeclavi. V roce 1993 sbor změnil název na AC Břeclav¹²²³. Druhým pastorem sboru se stal Karel Káňa (1964).

V té době se plánovalo osamostatnění sboru ve Znojmě, kde měl být ustanoven pastorem Roman Pospíšek a do Znojma se chystal i misionář z Nového Zélandu Stuart Angus, pozdější zakladatel organizace ACET. Karel Káňa znojemskou skupinu charakterizoval jako „živou a neformální“¹²²⁴. V Hodoníně od roku 1991 pracoval jako misionář i Bohuslav Cupal, který se zde věnoval především evangelizaci, a v roce 1992 probíhala v Hodoníně vlastní shromáždění. Práce se rozrůstala také v Hustopečích, kde se v týdně scházeli lidé z Kobylí, oblasti Klobouk, a kde misijně působil Karel Fridrich, pozdější pastor hustopečského sboru. Nadějně se práce rozbíhala i v Moravské Nové Vsi, Lednici, Moravském Žižkově a Rakvicích.

Prorocká povzbuzení do dalších evangelizací přinesl již mnohokrát zmiňovaný David Shearman z Anglie. Káňa v roce 1993 uváděl: „Očekáváme naplnění vidění, v němž byl ukázán obraz zralého pole, kde na žni pracovalo mnoho kombajnů“¹²²⁵. Ve dnech 25. – 28. 3. 1993 při evangelizaci s Erichem Theisem v Břeclavi pak na výzvu k přijetí Krista reagovalo asi 30 lidí a 27 projevilo zájem o další kontakt. Ve dnech 30. – 31. 3. 1994 se konala evangelizace v místním kině v Pohořelicích, v níž by se však, podle Karla Káni, účastníci dali spočítat na prstech jedné ruky¹²²⁶. Později se konala evangelizace pozváním fotbalového týmu Ambassadors, který sehrál zápas i s představiteli města a sbor dále misijně působil na místním sídlišti¹²²⁷.

Sbor si kladl „Bohem vytčenou zodpovědnost“ za znojemský, břeclovský a hodonínský okres, kde naznačeným cílem bylo získat 10 % obyvatelstva¹²²⁸. V roce 1996 byl sbor rozčleněn do šesti domácích skupinek, jedné stanice v Hodoníně a tří diaspor v Lanžhotě, Moravském Žižkově a Rakvicích. V průběhu vývoje pak stanice Znojmo (1993), Hustopeče (1996) a Hodonín (1997) získaly statut samostatných sborů, přičemž v roce 1996 měl břeclovský sbor stále okolo 100 členů¹²²⁹.

Sbor vždy toužil po vlastní modlitebně a po osmi letech usilování a půjčce od ostatních sborů ji konečně získal. Další rekonstrukce byla odhadnuta na jeden a půl milionu korun. Sbor byl rovněž proslulý velkým modlitebním nasazením a jeho členové se scházeli každé ráno od šesti do sedmi hodin ke společným modlitbám¹²³⁰. Téměř celá devadesátá léta bylo břeclovské společenství považováno za jeden z pilířů konzervativního směřování AC, nicméně Cupal a ostatní vedoucí se nadchli Torontským požehnáním a v Břeclavi se koncem devadesátých let konala evangelizace s Claudio Freidzonem, se

¹²²² CUPAL, Bohuslav. Křest a evangelizace ve sboru Lednice-Nejdek AC. *Život v Kristu*. roč. 4., č. 7., 1992, s. 4-6.

¹²²³ KLABEČKOVÁ, Klára. *Historie letničního hnutí v Českých zemích*. Absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2001.

¹²²⁴ KÁŇA, Karel. *Život v Kristu*. roč. 5., č. 6., 1993, s. 6.

¹²²⁵ KÁŇA, Karel. *Život v Kristu*. roč. 5., č. 6., 1993, s. 6.

¹²²⁶ KÁŇA, Karel. *Znovu v Pohořelicích*. *Život v Kristu*. roč. 6., č. 5., 1994, s. 7.

¹²²⁷ AC Břeclav. *Život v Kristu*. roč. 15., č. 12., 2003, s. 7-8.

¹²²⁸ KÁŇA, Karel. *Život v Kristu*. roč. 5., č. 6., 1993, s. 6.

¹²²⁹ KLABEČKOVÁ, Klára. *Historie letničního hnutí v Českých zemích*. Absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2001.

¹²³⁰ AC Břeclav. *Život v Kristu*. roč. 15., č. 12., 2003, s. 7-8.

kterým se Cupal ve své domácnosti společně s Rudolfem Bubikem modlili. Sám Bubik to popisuje následovně:

„Přišel bratr Freidzon, a při společné modlitbě u Františka Cupala v rohu jeho obývacího pokoje stojí anděl; má v ruce meč, který nahoře hořel ohněm, a ten meč vhodil a říká: „Vem si meč Ducha, v něm je Boží slovo.“ Ten meč šel vzduchem ke mně“¹²³¹.

V roce 2001, nedlouho po konferenci s Freidzonem, za kazatelnou brněnského sboru, prožil Cupal mozkovou příhodu, následkem čehož nemohl mluvit a byl převezen do bohunické nemocnice. Třikrát byl během této eskapády ohrožen na životě. Poprvé, když mu jedna návštěvnice sboru chtěla uvařit těsně po incidentu kávu, což by zvedlo krevní tlak a zřejmě způsobilo masivnější hemorhagii, která byla později Cupalovi diagnostikována. Podruhé, když mu chtěli lékaři na pohotovosti v ulici na Kolišti aplikovat salicylát jako prevenci trombózy, což by při krvácení do mozku opět mohlo způsobit potíže. A potřetí, když měl Cupal ve fakultní nemocnici v Bohunicích před zavedením dostat kanylu ošetřenou iodem, na který měl alergii. Ani k jedné aplikaci nedošlo¹²³². Po rekonvalescenci však měl Cupal již nevratně oslabená mluvidla a prohlásil:

„Jak už jsem řekl, je dobré být v každé fázi vyrovnaný s Bohem. Také mi nemoc pomohla se víc radovat ze života. Když se probudím, jsem mnohem vděčnější za život, než jsem byl předtím. Protože, když jsem tehdy usínal, nevěděl jsem, jestli se ještě probudím nebo ne. Byla to velice silná zkušenost. Jsme věřící a těšíme se na věčnost. Ale já osobně vím, že jsou věci, které nás ještě přitahují k tomu žít na této zemi, jako je třeba rodina nebo nedokončená služba“¹²³³.

Devadesátými lety, jak již bylo uvedeno, skončila i konzervativní profilace sboru. Cupal, i přes své zdravotní problémy, byl zcela pohlcen ideou velkého probuzení, které se například snažil zanést ve Znojmo, což uspíšilo zánik sboru. Při příjezdu proroka Eduarda Trauta, který v roce 2006 zasliboval do tří let rozmach, posílení církve, průlom během dvaceti let a zasažení celého světa skrze Českou republiku, byl pak břeclavský sbor již zcela zaujat novodobým charismatismem¹²³⁴. Od roku 2012 se stal prvním pastorem Káňa a druhým pastorem Rudolf Vrba (1964).

V současnosti sbor provozuje Oneway klub, což je volnočasový klub pro mladé lidi, pořádá domácí skupinky, Royal Rangers, klub pro maminky s dětmi, věnuje se službě Romům a seniorům a je zapojen do služby potravinové pomoci¹²³⁵. Služba Romům začala již v roce 2005, kdy do sboru přišly dvě cikánky a připravily půdu pro další Romy a dnes má sbor tři romské skupinky¹²³⁶. Sbor se rovněž od počátku desátých let snaží pomocí pouličních evangelizací neúspěšně obnovit sbor ve Znojmo, který pod Cupalovým vedením v roce 2009 zanikl (viz kapitola AC Znojmo).

¹²³¹ BUBIK, Rudolf. I řekl Bůh - <https://apostolskacirkev.cz/zivot-cirkve/i-rekl-buh> (1. 10. 2018).

¹²³² AC Břeclav. Život v Kristu. roč. 15., č. 12., 2003, s. 7-8.

¹²³³ AC Břeclav. Život v Kristu. roč. 15., č. 12., 2003, s. 7-8.

¹²³⁴ Rozhovor s Edem Trautem - <https://www.apologet.cz/?q=articles/id/428-co-se-v-ac-prorokovalo-pred-6-lety> (1.10. 2018).

¹²³⁵ Apoštolská církev Břeclav. Aktivita - <http://www.acbrecav.cz/aktivita> (21. 12. 2019).

¹²³⁶ Jak to začalo v Břeclavi. Život v Kristu. roč. 31., č. 7-8. 2019, s. 7-8.

AC Bystřice nad Pernštejnem

Bystřice nad Pernštejnem vznikla jako stanice brněnského sboru. Dne 8. dubna 1990 se zde konalo evangelizační shromáždění křesťanů z brněnského sboru, na kterém se obrátila řada lidí¹²³⁷. Vedoucím již dříve ustavené stanice se stal Marek Ondrášek. V době po evangelizacích Steva Rydera prožila stanice další výraznější růst. Ve dnech 12. - 14. června 1992 pak do Bystřice nad Pernštejnem zavítali studenti biblické školy z Holandska, kterou vedl Švéd T. Sagström. Evangelizace byla provázena klasickým charismatickým fenoménem, kdy mladému chlapci dorostla kratší noha, což přilákalo pozornost dalších školáků. Sešlo se asi 40 lidí, kterým bylo slouženo moderními formami evangelizace, jako je pantomima¹²³⁸.

Ondrášek si však posteskl, že lidé ve stanici jsou pasivní a očekávají na příjezd bratří z Brna. Přiznal, že jej inspirují misijní stanice charismatických sborů KS. Uvedl, že je tam „zodpovědný služebník, který by skupinu vedl“, což shledává za funkčnější, než systém stanic, tedy dosavadní stav. Odvolával se na pojetí „místní církve“ a že „by nemělo být úkolem velkého sboru je direktivně řídit“. Do stanic by z velkých sborů měli jezdit ti, „kteří mají k této službě pomazání od Boha“. Je to podle něho rozdíl, než když přijede někdo stylem „přítomnost mdlá, řeč chatrná“. Nakonec uvedl, že se zamýšlí nad eklesiologií, kdy „Duch svatý zbouřal mnohé bariéry, které mezi námi a charismatiky byly“. Jeho smýšlení bylo ovocem služby Rona Hibberta, které jej vedlo k tomu, že předal jednu obrácenou ženu křesťanům v místě jejího bydliště¹²³⁹.

Ondrášek se obrátil během své životní skepse, kdy viděl rozpor mezi ideály a realitou v socialistické společnosti, ale shledal, že podobné skepsi podléhají i lidé na Západě. Proto hledal naplnění ideálů v hnutí hippies. S přáteli pak navštěvovali spřízněné podzemní kulturní akce. Přes počáteční entuziasmus nakonec Ondrášek ztratil iluze i sám o sobě. Později si přečetl část Nového zákona a viděl změnu v rodině kolegy, který uvěřil, a nakonec se obrátil i jeho kamarád, který měl potíže s alkoholem. Stále více si uvědomoval svoji ztracenost a nakonec vydal svůj život Bohu a o svůj dřívější způsob života ztratil zájem¹²⁴⁰. Jako vedoucí stanice brněnského sboru pak měl blíže k charismatické než k letniční spiritualitě, a proto není divu, že po rozdělení brněnského sboru se stanice oddělila od AC a vstoupila do KS, kde tvoří misijní stanici¹²⁴¹.

AC Čáslav

V roce 1990 se manželé Pavel a Eva Dolejší, kteří původně navštěvovali sbor CB v Kutné Hoře, rozhodli v Čáslavi založit sbor. Došlo k tomu poté, co byli z důvodu Dolejšího charismatického zaměření vyloučeni z CB a cítili se vedeni nejprve k modlitbám a následně spolu s manželi Klimentovými i k evangelizační činnosti. Dne 31. 12. 1990 proto uspořádali v čáslavském divadle

¹²³⁷ Evangelium v Bystřici nad Pernštejnem. Život v Kristu. roč. 2., č. 3. 1990, s. 20.

¹²³⁸ ONDRÁŠEK, Marek. O službě na stanicích. Život v Kristu. roč. 4., č. 7. 1992, s. 4-6.

¹²³⁹ ONDRÁŠEK, Marek. O službě na stanicích. Život v Kristu. roč. 4., č. 5., 1992, s. 5-6.

¹²⁴⁰ Svědectví Marka Ondráška. Život v Kristu. roč. 2., č. 3., 1990, s. 23.

¹²⁴¹ MOLDAN, Martin. Setkání kazatelů 4. září 1993. Život v Kristu. roč. 5., č. 8. 1993, s. 7.

evangelizaci. V té době ještě neměli žádný kontakt na KS. Když se v Čáslavi začali obracet noví lidé, byl Dolejšímu ze strany KS Praha nabídnut půlroční plat, aby mohl prozatím opustit zaměstnání stavbyvedoucího a cele se věnovat evangelizaci s tím, že zde založí nový sbor. V opačném případě ovšem riskoval ztrátu zaměstnání. Sbor skutečně vznikl a Dolejší s Kimentovými se připojili ke KS¹²⁴². Členové sboru se začali v divadle scházet dvakrát týdně ke společným bohoslužbám. Když se ale Dan Drápal s Evaldem Ruckým rozhodli směřovat sbory KS ke vstupu do JB, Dolejší i se sborem vystoupil a stali se součástí AC. Své rozhodnutí zdůvodnili následovně:

„Není jistě žádným tajemstvím, že vedení KS hledá usilovně cestu připojení k nějaké denominaci, jmenovitě k Jednotě bratrské. Musíme se přiznat, že nám toto řešení není blízké... po půlročních modlitbách a vyjádření jednomyslnosti ve vedení sboru i ve sboru samém, jsme požádali radu AC o přijetí za jeden z jejich samostatných sborů... Víme, že Křesťanská společnost, pokud se nechtějí stát novou církevní denominací, mají před sebou obdobné hledání jako my“¹²⁴³.

Z dopisu mimoděk plyne klasická charismatická nedůvěra k denominačnímu uspořádání a snad i jakási naděje, že AC je kongregačním zřízením, což ovšem neodpovídalo skutečnosti.

V roce 1999, když měl sbor již 72 členů, Dolejší předal své kazatelské místo Miroslavu Klimentovi (1962) a spolu s manželkou se přestěhovali do Veselí na Lužnici, kde začali práci mezi seniory a věnovali se literární činnosti. Sbor se zatím dále scházel v čáslavském divadle. Druhým pastorem byl do roku 2005 Pavel Vavříčka (1971) a poté Jiří Přenosil (1973). V polovině nultých let nabyli vedoucí sboru přesvědčení, že místo, na kterém se scházejí, je svaté, a na bohoslužby nebyli vpouštěni členové v obuvi. Všichni se před vstupem do divadelní místnosti, kde se sbor shromažďoval, zouvali. Jeden z relativně nově obrácených členů, který nebyl v botech vpuštěn, uvedl, že ve sboru slyšel vysvětlení, že „zouvání je jako znamení krve beránka a kdo se nezouvá, tomu se to projeví na jeho rodině“¹²⁴⁴. Vedoucí sboru z této praxe v roce 2020 učinili pokání¹²⁴⁵. Sbor se vyznačoval i velkou činorodostí. Několikrát do roka pořádá akce na ulici, ve školách, v divadle, věnoval se přednáškové činnosti, minikoncertům apod. V rámci sboru našla uplatnění i skupina lidí, kteří se věnovali dětskému loutkovému divadlu¹²⁴⁶. Sbor se dodnes schází na Malé scéně Dusíkova divadla a má 52 členů spolu s 34 dětmi. Ke sboru se hlásí křesťané ve Veselí nad Lužnicí, Nové Včelnici a Třemošnici¹²⁴⁷. Od roku 2013 provozuje kulturní Křesťanské centrum Beseda, které vzniklo v prostorách bývalé restaurace, přičemž zřizovatelem a nájemníkem je AC. Centrum pořádá například výstavy obrazů nebo se podílí na pořádání divadelních představení¹²⁴⁸.

Dolejší byl výraznou osobností nejprve charismatického a později letničního hnutí. Jako nevěřící bojoval s alkoholem, sám sebe charakterizoval jako věčně nespokojeného cholerika, ale po svém

¹²⁴² Osobní dopis od Evy Doleší ze dne 16. 5. 2020.

¹²⁴³ Dopis členů sboru AC Čáslav. Změna v Čáslavi, Život víry, roč. 5., říjen, 1994, s. 287.

¹²⁴⁴ Vejvoda, michal. Grano Salis - <http://granosalis.cz/modules.php?name=News&file=article&sid=4639> (21. 1. 2006).

¹²⁴⁵ Osobní dopis od Evy Doleší ze dne 16. 5. 2020.

¹²⁴⁶ Rozhovor s pastorem Miroslavem Klimentem. Život v Kristu, roč. 16., č. 7-8., 2004, s. 12-13.

¹²⁴⁷ Apoštolská církev Čáslav - <http://www.ac-caslav.cz/informace/o-sboru/> (24. 11. 2019).

¹²⁴⁸ Beseda – Křesťanské centrum - <http://www.kcbeseda.cz/> (24. 11. 2019).

obrácení tohoto způsobu života zanechal. Později se svojí ženou napsali mnoho knih a Dolejší výjimečně psal i do Života v Kristu. Pro své beletristické dílo, které zaujalo křesťany napříč denominacemi, byl nazván „Royová v kalhotách“. Podle určitých náznaků lze shledat, že těžce nesl autoritativní jednání představitelů AC. Například, když v Životě v Kristu v roce 2003 napsal článek o amerických puritánech, mluvil o rigidní autoritě puritánských pastorů, kdy proti jejich výroku v Božím jménu nebylo odvolání. Rudolf Bubik v tom pocítil skrytou narážku zřejmě na své pojetí autority, a proto požádal autora této kapitoly, aby napsal článek, který by Dolejšího článek vyvážil. Tak vznikla série článků o dějinách křesťanství v USA, která měla být reakcí na Dolejšího kritiku autoritářství. Když ovšem tyto články začaly pozitivně referovat o vlivu křesťanství na vývoj americké demokracie, kterou chápaly jako pozitivní, vyvyšovaly odluku církve a státu, a dokonce kritizovaly excesy některých letničních předchůdců, byla Bubikem další pokračování zakázána. Dolejšího kázání, články a knihy však proslavily tohoto legendárního kazatele ve všech českých církvích. Dolejší se rovněž během svého křesťanského života angažoval v boji s potraty. Pavel Dolejší zemřel v roce 2010 a zajisté patřil mezi to nejlepší, co AC dala českému křesťanství. Jeho články i po letech mluví do současnosti a podle názoru autora mají prorockého ducha.

AC České Budějovice

V roce 1984 se z Prahy do svého rodného města Českých Budějovic přistěhoval budoucí pastor Michal Beran (1957) s rodinou. Dříve pracoval jako vedoucí mládeže pražského sboru. Beran byl ve svém zaměstnání baletákem, členem Souboru písní a tanců, a při jeho konverzi hrál rozhodující úlohu pozdější kazatel a následně i biskup a charismatický apoštol JB Evald Rucký. Na Beranově duchovním zrání se podílel i bývalý člen brněnského sboru Václav Lamr. Beran svědčí, že měl ve svém povolání značný nepokoj, a proto se se zaměstnáním umělce nakonec rozešel¹²⁴⁹. Při svém příchodu z Prahy měl již určité kontakty s malou charismatickou skupinou, jejíž členové se rekrutovali zejména z CB. Sem patří například rodina Hejnových. Ostatní členové skupinky pro názorové rozdíly přestali docházet. Během údobí let 1985 - 1990 podle Berana „pár lidí přibýlo, později jich půlka zmizela, pak zase přišel někdo a vše rozbil“. Mezi členy sboru byl i známý judista Vladimír Kocman, který se s Beranem v důsledku rozdílného pojetí rozešel a později zakotvil v rámci hnutí Víry.

1. 5. 1989 byl v Českých Budějovicích Rudolfem Bubikem oficiálně ustanoven sbor AC, kde se stal Beran pastorem. V závěru roku 1990 sbor prožil krizi, kdy odešlo několik členů a zůstalo pouze 13 dospělých. Tyto problémy Beran hodnotí jako problém určitých lidí s „poddaností autoritě“¹²⁵⁰. Díky finanční pomoci ze zahraničí byl počátkem roku 1991 Beran uvolněn pro práci kazatele ze zaměstnání na železnici. Ve sboru proběhlo několik evangelizačních akcí formou koncertu černošské skupiny Basakoli, práce v ulicích s týmem Harvest International a studenty biblických škol ze Švédska a Holandska. Následovala evangelizace s R. Cilwikem, spolupracovníkem R. Bonnkeho, která se uskutečnila na zemědělské výstavě "Země živitelka". Po roce 1991 byl ve sboru zaveden Royal Rangers

¹²⁴⁹ České Budějovice. Život v Kristu. roč. 7., č. 11., 1995, s. 9-11.

¹²⁵⁰ České Budějovice. Život v Kristu. roč. 7., č. 11., 1995, s. 9-11.

a začala spolupráce s misijní organizací Operace mobilizace (OM). Ke krátké misijní službě byl prostřednictvím OM vyslán na lodi Doulos člen sboru Pavel Bouchal. Po několikátém stěhování míst nedělních bohoslužeb sbor v roce 1995 přešel do upravených prostor sborového domu, který patřil Beranově babičce, a rodina Beranova jej darovala církvi. V roce 1995 měl sbor 57 členů, z toho 38 v Českých Budějovicích. Zbytek se nacházel ve stanicích a diasporách¹²⁵¹.

Již počátkem devadesátých let měl sbor dvě diaspory, a to ve Vyšším Brodu a Vlachově Březi¹²⁵². Vznik diaspory ve Vyšším Brodě se datuje již do roku 1987, kdy se jedna žena stala členkou skupiny v Českých Budějovicích. V roce 1991 se konala ve Vyšším Brodě evangelizace s hudební skupinou AC brněnského sboru, kde se obrátily dvě ženy, a kam začal dojíždět Pavel Tůma, duchovní pracovník českobudějovického sboru, který se v říjnu roku 1992 i s rodinou posléze přestěhoval do nedalekého Kyselova. Zde měl dříve sídlit letniční sbor, jehož členové obdrželi proroctví, že po jejich odchodu na Slovensko tu bude sbor znovu obnoven. V roce 1995 měla vyšebrodská stanice již 11 členů a ve dnech 14. až 20. srpna téhož roku tam proběhla i stanová evangelizace v zapůjčeném stanu od misijní společnosti Život. Protože se Beran neztotožňoval s radikální charismatickou orientací misijní společnosti Život, využil možnosti zapůjčení stanu bez asistence evangelizačního týmu. Jako evangelista zde sloužil Jiří Koriták ze slovenské AC¹²⁵³ a jako hudební doprovod posloužila rodina Tesárkova z Kladna¹²⁵⁴. Později Tůma popísal i duchovní boj, který se odehrával na rovině stanice a místního cisterciáckého kláštera:

„Co se týče duchovní situace, jaká tam je? Ta se odvíjí od cisterciáckého kláštera, který nedávno slavil 750 let od založení. Od něj se odvíjí i pozdější rozvoj města. Na každé fotce Vyššího Brodu je klášter vždy vidět jako dominanta. Kdysi bratr biskup prožil, že v tom klášteře se mniši modlí proti nám. Myslím, že jsme to v naší službě mnohokrát prožívali jako duchovní opozici, která se projevovala několikrát i tím, že se proti nám stavělo i vedení města, kde jsou někteří katolíci. Občas nás tam nazývají sektou. Ale díky tomu, co jsme tam už vykonali, ať už veřejné bohoslužby, koncerty, přednášky na školách atd., se začíná obraz o nás trochu měnit“¹²⁵⁵.

V roce 1996 se ke sboru, jako stanice, připojila skupina křesťanů v Nýrsku, které vedla Helena Kučerová. Tato skupina vznikla počátkem 90. let zvláštním způsobem. Před Vánocemi Kučerovou požádal kolega ze zaměstnání, že by rád navštívil skupinu křesťanů. Kučerová proto během jediného týdne kontaktovala různé křesťany, kteří nebyli zakotveni v žádné církvi, a narychlo vytvořila skupinku, která se pak dále setkávala. Kučerová tuto zkušenost považuje za její „povolání do služby“. Skupina zakotvila v AC a ze 4 lidí se skupinka záhy rozrostla na 12. V roce 2002 se na skupince obrátil jeden Rom, který bydlel ve Flekách, kolem něhož se vytvořila další skupinka Romů, ale díky špatnému spojení

¹²⁵¹ KLABEČKOVÁ, Klára. Historie letničního hnutí v Českých zemích. Absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2001.

¹²⁵² KLABEČKOVÁ, Klára. Historie letničního hnutí v Českých zemích. Absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2001.

¹²⁵³ TŮMA, Pavel. Zpráva ze stanice Apoštolské církve Vyšší Brod. Život v Kristu. roč. 7., č. 7., 1995, s. 5.

¹²⁵⁴ PUCHMANOVÁ, Marcela. Stan naděje ve Vyšším Brodě. Život v Kristu. roč. 7., č. 9., 1995, s. 6-7.

¹²⁵⁵ Rozhovor s Pavlem Tůmou, druhým pastorem sboru v Českých Budějovicích. Život v Kristu. roč. 17., č. 3., 2005, s. 11-12.

zde práce skončila. Podobně se situace vyvíjela i v Děpolicích. Stanice dále pořádala evangelizace ve vesnicích Bystrice nad Úhlavou, Hodusice a Stará Lhota, a dále v Nýrsku a Klatovech¹²⁵⁶.

Počátkem roku 1997 převzal Beran kolínský sbor, a stal se zároveň seniorem Východočeské oblasti po Janu Vrzalíkovi, který na tento úřad rezignoval ze zdravotních důvodů. Sbor čítající v roce 1997 celkem 62 členů převzal Petr Škopek (1969), absolvent vůbec prvního misijního kurzu na biblické škole. Škopek pokračoval v naplňování vize skupinkového sboru a rozvíjel ji¹²⁵⁷.

V roce 2003 byla při českobudějovickém sboru založena nadace Ovečka, jejímž cílem je pomoc rodinám, které vychovávají dítě s Downovým syndromem. Snahou společnosti je prosazovat integraci lidí s Downovým syndromem mezi lidi bez postižení. V této prospěšné činnosti se angažují dlouholetí členové sboru Jana Jarošová, Pavla Bouchalová a Eliška Jeřábková. Nadace provádí individuální práci s dětmi, pořádá odborné semináře, provádí diagnostiku, podporuje setkávání rodin, rehabilitační pobyty a dramatický a výtvarný kroužek. Poskytuje i terapii a provozuje osvětovou činnost¹²⁵⁸.

V současné době sbor v Českých Budějovicích již ~~zřejmě~~ opustil své původně konzervativní směřování. K této deklinaci docházelo pozvolna, o čemž svědčí i inzerce akcí na webových stránkách sboru, kde se inzerují například články a rozhovory Davida Hogana, Todda Whita, Sida Rotha, Daniela Kolendy apod.¹²⁵⁹ V roce 2013 pak Škopek opustil místo prvního pastora a začal budovat „srozumitelnou, kulturně relevantní a přátelskou“ církev Otevřených dveří v Třeboni. O jejích počátcích uvádí:

„Vše začalo z jara roku 2013. Tehdy jsem byl prvním pastorem Apoštolské církve v Č. Budějovicích... Modlili jsme se za město, kde bychom svoji představu mohli uskutečnit, a Pán Bůh nám začal ukazovat na Třeboň. Ve chvíli, kdy jsem se rozhodl, že to bude právě ona, jsme dostali nabídku od norské misijní skupiny Jesus Revolution na pořádání městského křesťanského festivalu a v létě pak přijelo kolem sedmdesáti studentů z různých zemí. Doplnili je lidé z českobudějovické církve. Všichni pak během srpnového týdne tančili v třeboňských ulicích, v parku. Povíдали si s lidmi, modlili se za jejich problémy a nemoci, zvali lidi na různé přednášky, koncerty a programy pro děti. Poté vznikla skupina několika lidí, kteří uvěřili v Ježíše Krista“¹²⁶⁰.

Církev v Českých Budějovicích nabízí Kurzy Alfa, přednášky a křesťanskou knihovnu. Nový pastor a Beranův syn Štěpán (1982), který se od roku 2012 stal druhým a od roku 2015 prvním pastorem, se angažuje v akci KF Young, která má navázat na Kristfest¹²⁶¹. Sbor má dnes stanice v Nýrsku, Táboře, Třeboni a Vyšším Brodu.

Zakladatel sboru Michal Beran byl v AC chápán jako konzervativce, kterému je bližší spiritualita CB. Poznávací značka jeho vozu s počátečními písmeny „CB“ (České Budějovice) pak byla příčinou laškových poznámek Rudolfa Bubika, že svoji příslušnost k CB demonstruje i na svém voze. Přes svůj

¹²⁵⁶ KUČEROVÁ, Helena. Kaleidoskop ze stanice AC Nýrsko. Život v Kristu. roč. 15., č. 6., 2003, s. 13.

¹²⁵⁷ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 9., č. 3., 1997, s. 2.

¹²⁵⁸ Ovečka, o.p.s. – www.ovecka.eu (21. 12. 2019).

¹²⁵⁹ Apoštolská církev České Budějovice - <http://www.acbud.cz/11archiv.htm> (21. 12. 2019).

¹²⁶⁰ Církev otevřených dveří - <http://cirkvotevrenychdveri.cz/oh-nas/> (21. 12. 2019).

¹²⁶¹ Opravdu se setkávají s Bohem. Život v Kristu. roč. 31., č. 10., 2019, s. 24.

umírněný původ, který vznikl členstvím v CB, byl ale Beran původně horlivým stoupencem učení Kennetha Hagina. Spolu se svojí ženou Ivetou uvěřili, že Bůh uzdravil její žlučník, a proto Iveta Beranová ve víře snědla bifteky, které rozhodně nelze žlučníkářům doporučit. Až její hospitalizace po kvapném nočním vyhledání první pomoci jim otevřela oči v pohledu na uzdravení a na mnohá charismatická učení, která v 90. letech přicházela do AC. O Beranových počátcích víry je uvedeno více v Historii letničního hnutí od Rudolfa Bubika¹²⁶².

Beran jako jeden z mála nebyl počátkem 90. let otevřen spolupráci s charismatiky a kriticky se vyjadřoval např. k evangelizacím se Stevem Ryderem. Měl se dokonce ohradit, že kázání Rydera je z jiného ducha. Když se v roce 1992 na sborové hodině členové sboru otevřeně postavili proti jeho „konzervatismu“ a dožadovali se více charismatického směřování, Beran všechny povzbuzoval ke kritice a otevřeně souhlasil s tím, když mu někteří vytýkali chyby, a děkoval jim za to. Během týdne se mu však nejhlasitější kritici přišli osobně omluvit. Na dalším nedělním shromáždění pak otevřeně sdělil, že si velmi váží kritiky své osoby, bude se snažit měnit, ale nemůže před Bohem daná učení a směry podporovat. Díky tomuto postoji, který pro jeho příklad sdílela v 90. letech i většina členů, se Českých Budějovic prakticky nedotkla vlna Torontského požehnání. Petr Škopek (1969), který Berana v roce 1997 ve funkci pastora nahradil, biskupovi církve sdělil, že za službou Claudio Freidzona stojí cizí duch¹²⁶³. Oldřichu Kadlecovi, který se v rámci KMS snažil zapojovat sbory do charismatických aktivit v „jihočeském regionu“ dokonce otevřeně sdělil, že jej považuje za vlka, který takto šíří bludná učení. Druhý pastor Pavel Tůma (1968) byl rovněž k této orientaci odtažitý¹²⁶⁴.

Beranovou životní otázkou byla struktura sboru. Protože věřil, ostatně jako snad každý letniční, že brzy přijde probuzení, kladl si otázku, jak se postarat o příliv lidí. Jako Boží odpověď považoval návštěvu v Curychu v roce 1992, kdy se dostal do sboru Wernera Kniesela. Výsledkem bylo definitivní odmítnutí klasického letničního chápání pojetí sboru:

„Celá léta jsem přemýšlel o struktuře sboru a mohu říci, že jsem hodně změnil tradiční letniční způsob myšlení o sboru, o spolupracovnících, o struktuře o zodpovědnosti... Hodně se mluvilo o tom, že sbor je organismus a ne organizace. Navenek jsem to přijímal, ale vnitřně jsem s tím nesouhlasil. Neuměl jsem si to vysvětlit, ale byl jsem vděčný Pánu, že mi umožnil vidět, že lze fungovat jako sbor 200 – 300 – 2000 lidí i víc... v podstatě jsme začali v našem sboru se systémem skupinek ...“¹²⁶⁵.

Českobudějovický sbor se tak stal pionýrem v implementaci systému domácích skupinek podle vzoru Wernera Kniesela, a jeho do češtiny přeložené manuály se později staly jedním z pilířů eklesiologie celé AC. Beran byl tímto tématem zcela zaměstnán a v Životě v Kristu v letech 2001 – 2003 dokonce na pokračování publikoval seriál „Domácí skupinky“, ve kterém rozváděl Knieselův model. Tento systém později vnašel i do kolínského a kutnohorského sboru, což bylo ne vždy přijímáno s nadšením, zejména pokud participace na skupinkách byla vyžadována po studentech biblické školy¹²⁶⁶. Beran si sice

¹²⁶² BUBIK, Rudolf. Historie letničního hnutí VI. Co jsem prožil. Křesťanský život. Albrechtice, 2007.

¹²⁶³ Osobní svědectví autora.

¹²⁶⁴ Osobní rozhovory autora s oběma vedoucími z devadesátých let.

¹²⁶⁵ České Budějovice. Život v Kristu. roč. 7., č. 11., 1995, s. 9-11.

¹²⁶⁶ Svědectví studentů biblické školy.

uvědomoval, že horlivé transformace sborů na skupinkové přinášejí do života církve mnohé tragédie, ale jako mnoho průkopníků nových ideí byl nezlomně přesvědčen, že samotná myšlenka je dobrá a bývá pouze špatně pochopena a nesprávně aplikována¹²⁶⁷. Pastoři, kteří vyrůstali pod jeho vlivem, jako Petr Škopek a František Flek, se rovněž stali propagátory skupinkových modelů. Škopek dokonce nabyl svého času přesvědčení, že Knieselův manuál je hned po Bibli pro život jeho sboru nejdůležitější knihou¹²⁶⁸.

AC Český Těšín - Agapé

Jedná se o druhý sbor AC v Českém Těšíně. Tento sbor je mladší a se starším sborem má velmi dobré vztahy¹²⁶⁹. Stejně jako sbor ve Valašském Meziříčí, i sbor Agapé má svůj původ v CASD. Z té pochází i jeho pastor Jaroslav Šelong (1950). Ten, jak sám uvádí, obdržel „o sobotách“ základy od svých rodičů, kteří svým dětem dávali „sami sebe“¹²⁷⁰. Šelong začal s adventistickou mládeží studovat Písmo a objevovat nedostatečnost svého křesťanského života. V mládí se chtěl vyučit elektromontérem, ale protože jako adventista odmítal pracovat v sobotu, byl záhy „vyhozen“, a proto se stal pomocným dělníkem v autodílně, kde poté získal i výuční list¹²⁷¹. Ve 23 letech se rozhodl oženit a se svojí ženou přijali do pěstounské péče desetiletého chlapce. Po pěti letech se jim narodil i jejich syn Vladimír, u kterého však byla zjištěna porucha imunity, která byla z hlediska lékařské diagnózy jen velmi obtížně řešitelná. V té době za Šelongovými přijela rodina z Čech s proroctvím: „Pán nás poslal k vám a řekl nám, že jste jím připraveni na křest v Duchu svatém.“ Během dvou dnů manželé Šelongovi tuto zkušenost prožili a snažili se o ní podělit i v adventistickém sboru. Tam samozřejmě narazili. Později, při jednom kritickém stavu syna, bylo Šelongovým zjeveno, že se jedná o „zlého ducha nemoci“¹²⁷². Šelong, při pohledu na trpícího syna, se proto rozhodl k exorcismu a zlému duchu přikázal, což popsal slovy:

„Se synem to asi třikrát nadhodilo, zachroptěl, zakašlal, otočil se na bok a usnul. Tímto Božím vítězstvím skončilo trápení a od té doby je zdravý. I když se zlepšení imunitního systému neprokázalo, je zdravý a byl vypsán ze speciální evidence alergiků a astmatiků“¹²⁷³.

Protože Šelongovi hledali nové společenství, zavítali počátkem 80. let občas do JB v Liberci, kde byl legendárním charismatickým kazatelem Josef Votrubec, který přijal křest Duchem svatým díky misii brněnského sboru. Jaroslav Šelong rovněž cestoval jako zásobovač po celé republice, kde oslovil mnoho lidí, čímž na mnoha místech vznikaly skupinky. Zákazy navštěvovat tyto křesťany ze strany vedoucích oficiálních církví však vedly paradoxně k jejich růstu. Skupinky bylo potřebné vést, a proto byl Šelong požádán, zda by se ujal jejich vedení¹²⁷⁴.

¹²⁶⁷ O tomto Beranově postoji se autor mohl opakovaně přesvědčit po řadu let.

¹²⁶⁸ Osobní rozhovor autora s Petrem Škopkem na pastorální konferenci na Seči v roce 1998.

¹²⁶⁹ Rozhovor s Jaroslavem Šelongem. Život v Kristu. roč. 18., č. 9., 2006, s. 14-15.

¹²⁷⁰ Český Těšín-Agapé. Život v Kristu. roč. 9., č. 7-8., 1997, s. 4-6.

¹²⁷¹ Rozhovor s Jaroslavem Šelongem. Život v Kristu. roč. 18., č. 9., 2006, s. 14-15.

¹²⁷² Český Těšín-Agapé. Život v Kristu. roč. 9., č. 7-8., 1997, s. 4-6.

¹²⁷³ Český Těšín-Agapé. Život v Kristu. roč. 9., č. 7-8., 1997, s. 4-6.

¹²⁷⁴ Rozhovor s Jaroslavem Šelongem. Život v Kristu. roč. 18., č. 9., 2006, s. 14-15.

Později se Šelong setkal s Rudolfem Bubikem, který začal návštěvníky skupinek vyučovat letniční pneumatologii. V té době byli Šelongovi stále členy CASD, se kterou se rozloučili až v roce 1989. V červenci roku 1991 byl v Českém Těšíně ustaven samostatný sbor včele s pastorem Jaroslavem Šelongem. První shromáždění v aule těšínského gymnázia se konalo 13. 10. 1991, avšak ze 100 lidí, kteří se pravidelně scházeli na skupinkách, se jich k řádnému členství oficiálně přihlásilo jen 15. Již o rok později měl však sbor 50 členů a v roce 2006 opět okolo 100 členů¹²⁷⁵. Druhým pastorem sboru se stal Jiří Bielava (1958). Šelong uvádí, že již při založení sboru obdrželi proroctví, že sbor má být „sborem chval a uctívání“, a proto před evangelizací Reinharda Bonnkeho v Ostravě založili hudební skupinu Eden¹²⁷⁶. V roce 1998 čítal sbor Český Těšín – Agapé 126 řádných členů a ve stanicích Siloe - Trinec 23 členů a v Orlové 27 členů. Sbor, jako ostatně prakticky všechny sbory AC, byl založen na systému domácích skupinek¹²⁷⁷. V roce 2006 se do sboru sjížděli i křesťané z Havířova, Karviné, Trince, Nýdku a Těrlicka¹²⁷⁸. Dnes má sbor skupinky lokalizované podle geografických oblastí, sociální nebo věkové příslušnosti nebo pohlaví. Již několik let sbor pořádá Kurzy Alfa¹²⁷⁹. Podle seznamu sborů a stanic sbor nevykazuje žádné stanice.

AC Frýdek-Místek

Současný sbor ve Frýdku-Místku vznikl v roce 2000 sloučením sboru AC a sboru KS po proběhlé evangelizaci s jihoamerickými evangelisty, ovlivněnými kořeny Torontského požehnání resp. hnutím Víry. Tato akce byla chápána jako „smíření“ mezi letničními, kteří do této doby dbali na zachování biblického učení, a charismatiky, pro které byla mnohem podstatnější jednota a duchovní prožívání. V této době docházelo i ke sblížení AC a KS jako denominací, což lze vzhledem k věroučnému pozadí i ortopraxi chápat jako opuštění letniční profilace ze strany AC a přijetí charismatické orientace, která byla takřka od počátků vtisknuta sborům KS. Na sbor je proto potřebné historicky nahlížet z pohledu obou tradic.

Letniční sbor AC se formoval kolem manželů Petra Pokorného (1960) a jeho ženy Hany, kteří se obrátili v roce 1983 a začali navštěvovat ilegální brněnský sbor AC¹²⁸⁰. Pokorný tehdy kvůli své víře vystupuje z KSČ. Roku 1984 uvěřila ve Frýdku-Místku i skupinka vysokoškoláků, která se okolo Pokorných začíná shromažďovat. Skupina se stala stanicí sboru Český Těšín a lidé z těšínského sboru Pokorného požádali, aby skupinu vedl. Pokorný byl občas ze skupinky zoufalý, jelikož se zde vyskytovaly projevy a problémy, se kterými si nevěděl rady. V letech 1985 až 1986 se přidali další lidé a skupina byla převedena pod sbor v Trinci. Vyučovat dojížděl Jan Sikora z Vendryně. V té době si Pokorný vzal k srdci radu Veikka Maninnena nebojovat proti jiným církvím a nevyvracet lidem jejich doktríny, ale sloužit jim „kvalitním pokrmem“. Dalším, kdo sbor ovlivnil, byl Bohuslav Wojnar.

¹²⁷⁵ Rozhovor s Jaroslavem Šelongem. Život v Kristu. roč. 18., č. 9., 2006, s. 14-15.

¹²⁷⁶ Český Těšín-Agapé. Život v Kristu. roč. 9., č. 7-8., 1997, s. 4-6.

¹²⁷⁷ KLABEČKOVÁ, Klára. Historie letničního hnutí v Českých zemích. Absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2001.

¹²⁷⁸ Rozhovor s Jaroslavem Šelongem. Život v Kristu. roč. 18., č. 9., 2006, s. 14-15.

¹²⁷⁹ Sbor Agape Český Těšín - <http://sboragape.cz/o-nas/> (21. 12. 2019).

¹²⁸⁰ DULAVOVÁ, Irena. Historie a vývoj hudební skupiny ve sboru AC ve Frýdku-Místku. Absolventská práce VOŠMT, Kolín, 2003.

Skupinka křesťanů však nerostla. Po studiích se navíc vysokoškoláci vraceli do rodných měst, a jelikož Pokorný pochyboval o svém povolání, roku 1989 rezignoval na post vedoucího a pustil se do přestavby domu, aby jeho matka po smrti otce měla samostatný byt. Po revoluci chtěl začít podnikat, ale nabyt přesvědčení, že to není Boží vůle. Naopak „silně prožil“ povolání do služby pastýře. Když do shromáždění začali přicházet noví lidé, pro vytíženost v zaměstnání a na stavbě nebyl schopen se plně o skupinu starat. V roce 1992 však spolu s dalšími vedoucími AC získal podporu od norského evangelisty Arila Edvardsena a nastoupil službu na plný úvazek. V lednu roku 1993 se stanice osamostatnila vznikem sboru ve Frýdku-Místku, který se scházel v kinosálu hotelu Permon. Pastorem se stal Petr Pokorný a starším Gustáv Oslanec¹²⁸¹. V té době se za misijním účelem odstěhovaly z Frýdku-Místku tři rodiny¹²⁸². Od počátku měla skupina i hudební doprovod, v jehož čele stáli budoucí pastor sboru v Jihlavě Radim Fiedler a Marek Slánský, pozdější misionář KMS v Rusku¹²⁸³.

Charismatický sbor KS má své počátky v roce 1986, kdy se členové KřSb v Ostravě¹²⁸⁴ Jaroslav Lofítek (1962) a jeho žena Mária setkali s charismatickou skupinou vedenou Miroslavem Vencem ml., který zastával učení Dereka Prince, a ke které se připojili. V roce 1987 prožili křest Duchem svatým s následnou glossolálií, v důsledku čehož opustili KřSb, kde tuto zkušenost považovali za herezi. V roce 1988 se Pokorný poprvé setkal s Lofítkem a ve stejném roce se Vencova skupina, v důsledku „rozpoznání Boží vůle“, připojila k metodistickému sboru ECM v Ostravě. Téhož roku ale došlo ke sporu mezi kazatelem ECM Tomášem Novotným a Vencem a skupina se po setkání s Danem Drápalem stala samostatným sborem KS Ostrava. Tehdy Lofítek obdržel „Boží pokyn“, aby jeho rodina zůstala v ECM, ale nakonec i oni odešli do KS Ostrava. V červnu roku 1991 zde byla ustavena 11-členná misijní skupinka ve Frýdku-Místku s Lofítkem jako vedoucím. Pokorný, který o tomto kroku nevěděl, na „Boží pokyn“ nabídl skupince spolupráci s možností scházet se v pronajatých prostorách Obchodní akademie, kde učil občanskou nauku, ve které seznamoval studenty s křesťanstvím. Po určité době se začalo uvažovat i o sloučení obou sborů, ale ne všichni členové s tím souhlasili. V roce 1993 se misijní skupinka rozrostla na 21 lidí a dne 10. 1. 1993 byl ustanoven sbor KS¹²⁸⁵. V roce 1993 se znovu diskutovala otázka možného spojení sborů AC a KS. U obou sborů se předpokládala shoda ve věrouce a členové navázali hlubší vztahy. Členka sboru Irena Dulavová k tomu ve své absolventské práci uvedla:

„Na modlitbách vedoucích sborů bylo však přijato slovo, které potvrzovalo, že současný stav je správný a prozatím by měly sbory zůstat oddělené. Navzdory tomu se vztahy mezi jednotlivými členy KS a AC prohlubují a J. Lofítek se stále častěji setkává s P. Pokorným. Na konci roku 1994 měl sbor

¹²⁸¹ DULAVOVÁ, Irena. Historie a vývoj hudební skupiny ve sboru AC ve Frýdku-Místku. Absolventská práce VOŠMT, Kolín, 2003.

¹²⁸² Frýdek-Místek. Život v Kristu. roč. 10., č. 3., 1998, s. 4-6.

¹²⁸³ DULAVOVÁ, Irena. Historie a vývoj hudební skupiny ve sboru AC ve Frýdku-Místku. Absolventská práce VOŠMT, Kolín, 2003.

¹²⁸⁴ KULIHOVÁ, Barbora. Apoštolská církev v České republice. Diplomová práce, Ústav religionistiky, MU Brno, 2006.

¹²⁸⁵ DULAVOVÁ, Irena. Historie a vývoj hudební skupiny ve sboru AC ve Frýdku-Místku. Absolventská práce VOŠMT, Kolín, 2003.

32 řádných členů. O rok později došlo k rozhodnutí, že měsíčník sboru AC - Sborový věstník, bude společným časopisem pro AC i KS“¹²⁸⁶.

V roce 1995 byl Pokorný „Bohem povolán“ studovat biblickou školu do Anglie a během jeho nepřítomnosti se vedení AC sjednotilo s vedením KS. Sbory se však nadále scházely odděleně s výjimkou první neděle v měsíci. Po návratu Pokorného se vedení znovu rozdělilo, ale společná shromáždění přetrvala. V roce 1996 se opět zvažovalo sloučení, ale starší dospěli k závěru, že zatím nenastal ten pravý čas. Když se v roce 1997 konala ve Frýdku-Místku ambiciózní celoevropská letniční konference, na které byl hostem Reinhard Bonnke, do akce se zapojily oba sbory. Celé konferenci byla věnována velká pozornost, uskutečnily se obsáhlé přípravy a biskup AC očekával, že propukne probuzení podobné severoamerické Pensacole (více o tom v kapitole Významná výroční setkání a konference). V ČR však propukly stoleté povodně a hladina vody se zastavila těsně u haly, kde konference probíhala. Ačkoliv se očekával mohutný nárůst členské základny, během roku 1997 do sboru přibyli pouze dva lidé¹²⁸⁷ a členskou základnu v roce 1998 tvořilo 30 lidí¹²⁸⁸.

Ohledně institučního sjednocení se stal důležitým rok 1999, kdy vedení opět začalo pociťovat „velkou touhu po sjednocení Božího lidu z obou sborů“. Od srpna nastaly usilovné modlitby a půsty, aby Bůh v této věci „zjevil svou vůli“. Nyní se na sjednocení shodli nejen vedoucí, ale i členové. Po setkání pastorů a jejich jednání s Rudolfem Bubikem a Danem Drápalem bylo dohodnuto začlenění sboru KS do AC. Všichni potvrdili, že sjednocení je ve Frýdku-Místku Boží vůlí¹²⁸⁹.

Ve dnech 6. - 12. 9. 1999 probíhala celonárodní akce Impressionate. Ta se konala pod patronací jihoamerických evangelistů, kde se spojili letniční s charismatiky, včetně donedávna odmítaného hnutí Víry. Ačkoliv řada těchto pastorů byla členy Assemblies of God, jejich učení bylo charismatické a nezřídka odpovídalo doktrínám hnutí Víry (více o této akci ve druhém díle). Na Impressionate se připravovala i chválicí skupina, jejímž sestavením byl pověřen Petr Szlaur, jenž byl dříve vedoucím hudební skupiny Eden, která sloužila na nedělních shromážděních sboru AC Český Těšín Agapé. Szlaur byl již dříve silně ovlivněn charismatickým učením, což se projevilo i na konferenci o duchovním boji v roce 1994 (více o tom v kapitole Duchovní boj, rocková hudba a prorocství). Szlaur navštěvoval s mládeží shromáždění Szandora Nemetha v Budapešti, čímž docházelo k její radikalizaci. Ačkoliv se AC od hnutí Víry formálně distancovala, nepostřehla, či odmítala vzít na vědomí, že jihoameričtí evangelisté doktríny hnutí Víry razili. V rámci Impressionate byl do každého účastnického města přidělen Jihoameričan, který kázal na večerních shromážděních, přičemž spolupracoval s vytipovaným místním sborem. Do Frýdku-Místku přijel Guatemalec Mario Mencos ze sboru El Shaddai v Coloradu, který spolupracoval s oběma sbory. Od této akce se očekávaly desítky tisíc obrácených, k čemuž nedošlo, a akce byla v Životě víry označena za naprosté fiasko.

¹²⁸⁶ DULAVOVÁ, Irena. Historie a vývoj hudební skupiny ve sboru AC ve Frýdku-Místku. Absolventská práce VOŠMT, Kolín, 2003.

¹²⁸⁷ DULAVOVÁ, Irena. Historie a vývoj hudební skupiny ve sboru AC ve Frýdku-Místku. Absolventská práce VOŠMT, Kolín, 2003.

¹²⁸⁸ KULIHOVÁ, Barbora. Apoštolská církev v České republice. Filozofická fakulta MU Brně, 2006.

¹²⁸⁹ DULAVOVÁ, Irena. Historie a vývoj hudební skupiny ve sboru AC ve Frýdku-Místku. Absolventská práce VOŠMT, Kolín, 2003.

Ačkoliv akce měla nulový evangelizační dopad, dalšího (ne-li hlavního) cíle, a to sjednocení letničních s charismatiky, resp. charismatizace letničních, bylo povšechně dosaženo. Pro Szlaura jistě musela být celá akce velkou vzpruhou. Spolupráce obou sborů na evangelizaci dovršila jednotu, a tak 1. ledna 2000 mohl být oficiálně ustanoven nový, vytouženě sjednocený sbor AC ve Frýdku-Místku. Měl 57 členů, 24 dětí a 20 čekatelů, přátel a návštěvníků se Szlaurem jako vedoucím mládeže¹²⁹⁰. Sjednocení bylo postaveno na alegorickém výkladu Starého zákona¹²⁹¹. Impressionate rovněž proměnilo tvář bohoslužby směrem k charismatické liturgii, včetně vlajkových exercicií a tanečních kreací, což začalo působit pnutí. Dulavová k tomu uvedla:

„Počínaje touto evangelizací se začala ve sboru AC F-M uplatňovat i služba chval skrze prapory a tanec. V této oblasti aktivně sloužila Dana Šrubařová, která se po zjištění, že sloužit chválou skrze prapory je Boží vůle pro její život, začala více zajímat o tento druh služby. Účastnila se různých konferencí, apod. Tento druh služby byl ve sboru AC F-M lidmi přijat ve větší míře pozitivně, ale i negativně. Domnívám se, že hlavním zdrojem jakési nedůvěry v plnohodnotnost této služby vyplýval z neznalosti symbolických významů barev praporů a také i významu jejich používání. Poté následovala minisérie krátkých vyučování na toto téma“¹²⁹².

Charismaticko-letniční jednoty ovšem neměly příliš dlouhého trvání a ani zde se sbor netěšil jednotě dlouho. Pokorný uvedl, že aktivity (zřejmě skrze Impressionate posíleného) Szlaura přesáhly rámec sboru a on sám negativně zasahoval i jiné sbory na severní Moravě¹²⁹³. Již v roce 2000 se od sjednoceného sboru Szlaurova skupina, která zastávala nauky hnutí Víry, oddělila¹²⁹⁴. Pastoři sborů AC současně vydali prohlášení, ve kterém se od Szlaurových praktik distancovali¹²⁹⁵. Tak vznikl sbor Centrum víry El Šaddaj, což byl stejný název, jako měl sbor, v němž působil hostující evangelista Impressionate Mario Mencos. Szlaurov sbor neměl mít strukturu pastora se staršími, neboť existence autorit v pojetí AC byla i příčinou odchodu této skupiny, a u těchto lidí převládal názor, že autority v AC nejsou „dosazené Bohem“. Ve sboru AC krom citelného úbytku členů zanikla i mládež. Po čase sice přibyli noví lidé a pod vedením Ladislava Šulgana byla mládež obnovena, avšak i Šulgan nakonec odešel do Szlaurova sboru a mládež se prakticky rozpadla¹²⁹⁶. V roce 2007 se Szlaurov sbor stal součástí nově založené denominace „Církev živého Boha“, kde vedoucí nejsou voleni, ale kooptováni, což je obvyklý charismatický autoritativní model¹²⁹⁷. Szlaur je zde nyní jedním ze dvou „biskupů“¹²⁹⁸ a snaží se smazat

¹²⁹⁰ DULAVOVÁ, Irena. Historie a vývoj hudební skupiny ve sboru AC ve Frýdku-Místku. Absolventská práce VOŠMT, Kolín, 2003.

¹²⁹¹ V roce 1999 autor četl dopis vypracovaný vedením sjednoceného sboru ve Frýdku-Místku, jehož znění nyní nemá k dispozici, a proto není možné toto učení blíže specifikovat.

¹²⁹² DULAVOVÁ, Irena. Historie a vývoj hudební skupiny ve sboru AC ve Frýdku-Místku. Absolventská práce VOŠMT, Kolín, 2003.

¹²⁹³ KULIHOVÁ, Barbora. Apoštolská církev v České republice. Filozofická fakulta MU Brně, 2006.

¹²⁹⁴ DULAVOVÁ, Irena. Historie a vývoj hudební skupiny ve sboru AC ve Frýdku-Místku. Absolventská práce VOŠMT, Kolín, 2003.

¹²⁹⁵ KULIHOVÁ, Barbora. Apoštolská církev v České republice. Filozofická fakulta MU Brně, 2006.

¹²⁹⁶ DULAVOVÁ, Irena. Historie a vývoj hudební skupiny ve sboru AC ve Frýdku-Místku. Absolventská práce VOŠMT, Kolín, 2003.

¹²⁹⁷ Stanovy Církve živého Boha - <http://www.cirkevzivehoboha.cz/stanovy-cirkev-ziveho-boha.html> (20. 12. 2019).

¹²⁹⁸ Vedení církve ČŽB - <http://www.cirkevzivehoboha.cz/akce/akce.html> (20. 12. 2019).

negativní dojem, který si za léta na církevním poli vydobyl. Svědčí o tom i článek z roku 2010, který vyšel ve sborovém zpravodaji CB ve Frýdku-Místku a který informuje o setkání s pastorem Petrem Szlaurem:

„Pastor Szlaur vidí velmi kriticky své působení v minulých letech, dokonce se byli omluvit i starostce za své neblaze známé evangelizační kampaně na náměstí. Snaží se navázat spolupráci s dalšími církvemi, a chce, aby byl jejich sbor běžným sborem jako jiné církve ve Frýdku-Místku. Není však snadné sloupnout přilepený stín. Byl velmi rád za setkání a věří v další možnosti spolupráce“¹²⁹⁹.

Život víry pastora sboru AC Petra Pokorného ještě před sloučením sborů procházel několika velmi těžkými obdobími a zvraty. Jeho manželka Hana, sama s vážným autoimunitním onemocněním, později prodělala i řadu operací a měla zdravotní omezení, procházela rizikovým těhotenstvím, kdy jí lékaři hrozili těžkým poškozením plodu nebo smrtí matky, případně obojím. Manželé proto již před těhotenstvím zvažovali, zda vůbec mají toto riziko podstupovat, ale „prožili Boží ujištění“ a dítě se narodilo zcela zdravé. Později, asi za tři roky, Hana Pokorná prodělala těžký zánět mozkových blan. Přivolaný lékař prvotní manifestaci nemoci, projevující se mj. mdlobami, bagatelizoval a odešel. I rychlá zdravotnická pomoc odmítla přijet s odůvodněním, že jde o příznaky běžné infekce. Pokorný proto manželku odvezl na zadním sedadle do nemocnice v Ostravě. Tam mu lékaři sdělili, že jeho žena nepřežije a pokud ano, bude mít těžké zdravotní omezení a bude se znovu učit mluvit. I zde Pokorný obdržel Boží pokoj a ujištění, že Bůh je s nimi a nic takového se nestane. Průlom v hospitalizaci své ženy popsal následovně:

„Když jsem jednou, po třech týdnech jejího pobytu v Ostravě, opět přijel na návštěvu a nahlédl přes zavřené okno do jejího pokoje, ve chvíli, kdy mne spatřila, najednou vstala a otevřela okno. Nevěřil jsem tomu, co jsem viděl. Byla rozesmátá, šťastná a naplněná Pánovou slávou... Byla tak naplněná a tak zářila, že jsem měl pocit, že stačí udělat krok a člověk skrze ni vstoupí rovnou do nebe. I personál, který s ní přišel do styku, bez toho, že by se Hanka jakkoliv snažila svědčit, se začal ptát o Bohu a někteří po ní chtěli Bible. Takže jsem nosil na své návštěvy do nemocnice literaturu pro zájemce. Zanedlouho ji propustili, protože nebyl žádný důvod ji v nemocnici držet“¹³⁰⁰.

Přes podobná vítězství však bylo hned v počátcích manželství Pokorných v krizi a Bůh byl nakonec jedinou záchranou jejich vztahu¹³⁰¹. Pokorný byl pastorem sboru do roku 2010, kdy jej vystřídal Lofítek, který byl do roku 2002 druhým pastorem. V letech 2003 – 2010 byl pak druhým pastorem David Marko a v současnosti je tato funkce neobsazena. Společenství se dnes představuje jako otevřený křesťanský sbor, který touží po dobrých vztazích s ostatními církvemi. Hledá možnosti spolupráce s dalšími křesťany ve Frýdku-Místku, chce být světlem tomuto městu a spolu s křesťany ostatních církví napomoci uzdravení bolavých míst naší dnešní generace¹³⁰². Sbor v rámci misijních aktivit spolupracuje

¹²⁹⁹ Návštěva Zdeňka Vojtíška, která byla více než návštěvou. Rozbřesk, červen 2010 - <http://cb.cz/frydek-mistek/archive/data/files/rozbresk/2010/Rozbresk-červen-2010.pdf>.

¹³⁰⁰ Frýdek-Místek. Život v Kristu. roč. 10., č. 4., 1998, s. 4-6.

¹³⁰¹ Frýdek-Místek. Život v Kristu. roč. 10., č. 6., 1998, s. 4-6.

¹³⁰² Apoštolská církev, sbor Frýdek-Místek - <https://www.acfm.cz/o-nas/> (21. 12. 2019).

s Gedeony, na misii v Příboře s britskou křesťanskou organizací Next Level International (NLI), pořádá klasické skupinky a setkání žen a mužů¹³⁰³.

AC Havířov

Sbor vznikl z iniciativy sboru v Dolním Žukově, který původně toužil založit v Havířově stanici. Práci byli pověřeni Rudolf Bubik a Rudolf Kuliš. V roce 1977 zde bylo jen několik křesťanů, kteří do Žukova dojížděli. Po evangelizaci v srpnu 1989 se zde obrátilo několik dalších lidí, o něž se, na základě žádosti Rudolfa Bubika, začal starat kazatel Bohuslav Sikora. Sbor vznikl až v roce 1990. Když byl Sikora tázán, jak vstoupil do úřadu pastora, sdělil, že neměl žádné zjevení o speciálním povolání, ale pouze reagoval na potřebu, protože toužil Bohu sloužit¹³⁰⁴. Již v červnu roku 1990 bylo v Havířově pokřtěno 10 nově obrácených¹³⁰⁵ a v roce 1991 se ve stanici scházelo již 40 lidí, kteří požádali o statut sboru, k čemuž došlo v roce 1991¹³⁰⁶. Ve dnech 26. 6. – 1. 7. 1992 se v Havířově konala evangelizace pod stanem, který církvi darovali finští křesťané. Kázal zde i finský misionář Rauno Mikkonen a podle svědectví na evangelizaci byla uzdravena 35 letá žena, která odložila brýle, bez nichž neviděla na vzdálenost tří metrů¹³⁰⁷. Ve stejném roce se od sboru odpojili členové žijící v Karvině a založili vlastní sbor¹³⁰⁸.

Společenství řadu let usilovalo o získání bývalé restaurace Pawlas. Ta mu byla přislíbena na základě proroctví a sbor od té doby vynakládal velké úsilí o její vlastnictví. Nejprve chtěl objekt zakoupit, což tehdy zmařil předseda NV, a majitelem se za cenu 536 920 korun stal Okresní výbor svazu zahrádkářů. Nicméně po dobu jednoho roku objekt chátral, jelikož cena za rekonstrukci se zdála být větší, než postavení objektu na zelené louce. Po sametové revoluci ztratil nový majitel o objekt zcela zájem. Dne 26. 11. 1990 uzavřel předseda AC s tímto majitelem smlouvu o pronájmu a křesťané v zahraničí, jako už mnohokrát, přislíbili svoji pomoc. Po zrušení moratoria na převod majetku společenských organizací byla dne 2. 5. 1991 ze strany AC uzavřena kupní smlouva. Cena činila 1 412 800 korun. Následně byla uzavřena i smlouva s firmou provádějící rekonstrukce, která však byla pro liknavost po čase vypovězena. Díky finanční pomoci z USA mohla dne 2. 4. 1992 rekonstrukce pokračovat a křesťané z amerických Temple Stone Church z Illinois dokonce přijeli s rekonstrukcí vypomáhat. V následujících letech se konaly četné evangelizace, práce s mládeží na školách a v nemocnicích. V roce 1996 měl sbor již 130 členů a dětí. V modlitebně se nacházela kancelář Nehemie a sbor založil stanice v Bílovci a v Ostravě¹³⁰⁹.

Na přelomu devadesátých a nultých let Sikora odstoupil ze služby pastora sboru a vystřídal jej Petr Špok (1976). Sbor dosáhl v roce 2003 necelých 190 členů a začal se charismaticky profilovat. Zahájil

¹³⁰³ Apoštolská církev, sbor Frýdek-Místek - <https://www.acfm.cz/aktivita-sboru/> (21. 12. 2019).

¹³⁰⁴ Havířov. Život v Kristu. roč. 8., č. 11., 1996, s. 4-6.

¹³⁰⁵ Krátká historie havířovského sboru. Život v Kristu. roč. 3., č. 1., 1991, s. 21.

¹³⁰⁶ Havířov. Život v Kristu. roč. 8., č. 11., 1996, s. 4-6.

¹³⁰⁷ Co se děje v Havířově. Život v Kristu. roč. 4., č. 7., 1992, s. 5.

¹³⁰⁸ KULIHOVÁ, Barbora. Apoštolská církev v České republice. Filozofická fakulta MU Brně, 2006.

¹³⁰⁹ Bude rekonstrukce opět přerušena? Život v Kristu. roč. 16., č. 1, 2004, s. 6-7.

například Kurzy Alfa a ve sboru se začal projevovat radikální vedoucí mládeže Michal Malina, který implementoval soudobé růstové aktivity, které neměly být „nudné a šedé“, ale „atraktivní“ pro mládež. Svoji nápaditost na tomto poli považoval za Boží dar. Malina již dříve založil občanské sdružení ZIP, zaměřené na evangelizaci mládeže v Havířově, a tuto práci v roce 2003 předal. Ve vztahu k havířovskému sboru uvedl, že je mu „vykazatelný“¹³¹⁰. Druhým pastorem sboru byl do roku 2007 Pavel Bubík (1964), do roku 2018 Leoš Cášek (1978), do září 2019 Břetislav Dršťák (1959) a nyní Radek Vampola (1986).

Zřejmě s novými důrazy se ve sboru začala více manifestovat prorocství a pastor sboru toužil po růstu, resp. „zvětšení kapacity“. Sbor pořádal přednášky na školách, hrál evangelizační muzikál a mezi letničními oblíbenou divadelní hru „Brány nebes a plameny pekla“. Špok k tomu uvedl: „Cítím, že Pán Bůh chce něco dělat a že se něco láme, mění, že Pán Bůh něco připravuje. Nevím přesně co, ale těším se, co Bůh v Havířově bude dělat“. Sbor v té době dokončoval rekonstrukci církevní budovy¹³¹¹. V současné době patří mezi aktivity sboru, krom tradičních skupinek, kavárna Teen Challenge, Royal Rangers, Kurzy Alfa, služba v nemocnici, klub Samuel pro děti a tematická vyučování¹³¹². Sbor má stanici v Bílovci.

AC Hlinsko

V 80. letech se na mládeži pardubického sboru CB scházelo velké množství křesťanů z různých církví, které vytvořilo podhoubí i pro vznik pozdějšího sboru AC. V jedné skupince byli například katoličtí mládežníci, z nichž někteří odešli studovat teologii a později se stali kněžími¹³¹³. V roce 1982 uvěřilo prostřednictvím osobního svědectví 10 chlapců, kteří pocházeli z věřících rodin a začali se scházet na modlitby a ke čtení Božího slova¹³¹⁴. Okolo roku 1984 se pak v Hlinsku vytvořila skupinka křesťanů, která se v té době scházela na mezidenominační platformě. Byli v ní evangelíci, katolíci i nově obrácení lidé. Část z nich, asi 8 lidí, se přihlásilo jako stanice sboru AC Kutná Hora, kde setrvala mezi roky 1985-1991. Jednou měsíčně pak tyto křesťané z Hlinska navštěvovali společná shromáždění v Kutné Hoře a stejně tak vedoucí z Kutné Hory jednou měsíčně navštěvovali Hlinsko. Shromáždění probíhala na Tvrzi, patřící ČCE, která scházení ochotně vycházela vstříc. I když stanice žila samostatným životem, v roce 1991 vzešel návrh na zřízení samostatného sboru, pod jehož správu se dostala stanice v Poličce a v Havlíčkově Brodě. Pastorem sboru se stal Jiří Malý (1963) a druhým pastorem Tomáš Řehák (1958). Sbor byl ustaven 7. dubna 1991 a měl asi 20 lidí¹³¹⁵. V letech 1993 až 1995 vznikla i stanice Velké Meziříčí, která později přešla pod správu brněnského sboru, a stanice v Poličce. Koncem devadesátých

¹³¹⁰ Rozhovor s Michalem Malinou. Život v Kristu. roč. 3., č. 1., 1991, s. 21.

¹³¹¹ Rozhovor s Petrem Špokem. Život v Kristu. roč. 16., č. 3, 1004, s. 16-17.

¹³¹² Apoštolská církev, sbor Havířov - <https://achavirov.cz/> (21. 12. 2019).

¹³¹³ Služba ACET. Život v Kristu. roč. 9., č. 10, 1997, s. 4.

¹³¹⁴ Jak vznikl sbor v Hlinsku? Život v Kristu. roč. 3., č. 3, 1991, s. 23.

¹³¹⁵ Jak vznikl sbor v Hlinsku? Život v Kristu. roč. 3., č. 3, 1991, s. 23.

let měl mateřský sbor v Hlinsku dvě diaspory - Sádek u Poličky a Havlíčkův Brod¹³¹⁶. V roce 1998 měl sbor asi 40 členů¹³¹⁷.

Stanice Polička se v čele s pastorem Jiřím Burešem (1968) posléze stala samostatným sborem. Její počátky sahají do roku 1993, kdy se obrátil léčitel František Pruška (1967), pozdější druhý pastor, jehož přičiněním uvěřil i Bureš se svojí manželkou a dalšími lidmi. Jejich domovským sborem byla JB v Potštejně a po šesti letech přešli do sboru CB v Letovicích. Později „obdrželi pokyn“, že mají začít pracovat v Poličce, kde bylo několik lidí bez církevního zázemí. Skupinku navštěvovali lidé ze sboru v Hlinsku, který byl geograficky nejbližší¹³¹⁸. Samostatný sbor vznikl 1. 7. 2004 z celkem tří skupin křesťanů. První skupina pochází z CB Letovice, druhá z AC Hlinsko a třetí z původně nezařazených lidí. Zpočátku byly tyto skupiny spojeny prostřednictvím kazatelské stanice¹³¹⁹.

Sbor v Hlinsku se dnes prezentuje tím, že mu není blízké ostré denominační chápání církve a věří v bratrské a sesterské vztahy, které přesahují hranice denominací. Mezidenominační službu ve sboru reprezentuje Tomáš Řehák, ředitel občanského sdružení ABATOP, což jest křesťanská organizace, která se věnuje prevenci sociálně patologických jevů a zabývá se vyučováním o AIDS, HPV, drogových závislostech a přináší morální a etické hodnoty¹³²⁰. Řehák působí po celém území ČR a obrací se na něho s žádostmi školy, organizace a církve. Původně takto Řehák vystupoval pod společností ACET, kterou v roce 1995 založil společně s misionářem Stuardem Angusem (viz kapitola Misie a diakonie) ale později se Řehák s ACET rozešel (resp. musel pro nesouhlas se způsoby práce odejít) a v roce 2009 založil vlastní službu¹³²¹. Dále sem patří mezidenominační a mimosborová práce s mládeží v dětských domovech pod vedením Simona Merriota i služba pastora sboru Jiřího Malého, který vyjíždí na pozvání do jiných sborů¹³²². Sbor nevykazuje žádné stanice.

AC Hodonín

Ačkoliv hodonínský sbor vznikl oficiálně až v roce 1997, počátkem devadesátých let se zde scházela malá skupinka věřících, která se rekrutovala původně ze dvou žen, organizačně spadající pod mateřský sbor AC v Břeclavi. Vedoucím této skupinky se stal Bohuslav Cupal (1962), který v Břeclavi sloužil jako vedoucí mládeže a starší sboru¹³²³. V době, kdy se naskytla možnost práce na plný úvazek i pro misijní pracovníky, byl Cupal pověřen prací ve městě Hodonín a od roku 1992 působil ve školách, penzionech a pracoval s bezdomovci. Ve dnech 29. 5. - 2. 6. 1995 se ve spolupráci se sborem KS v Hodoníně uskutečnila stanová evangelizace. Hosty byli studenti z biblické školy a hudební skupina CTS Singers z Belgie. Záhy, když společenství dosahovalo počtu 10 – 15 lidí, nastaly problémy a krom příchoďů následovalo i mnoho odchodů. S eufemismem se o této době můžeme dočíst, jako o

¹³¹⁶ Sbor Apoštolské církve Hlinsko - <http://www.achlinsko.eu/Historie.html> (21. 12. 2019).

¹³¹⁷ KULIHOVÁ, Barbora. Apoštolská církev v České republice. Filozofická fakulta MU Brně, 2006.

¹³¹⁸ Rozhovor s manžely Burešovými ze stanice AC Polička. Život v Kristu. roč. 16., č. 3, 2004, s. 4-6.

¹³¹⁹ Apoštolská církev Polička - <http://www.acpolicka.cz/o-nas/kdo-jsme> (21. 12. 2019).

¹³²⁰ Abatop - <http://www.abatop.cz/> (21. 12. 2019).

¹³²¹ Tomik - osobní stránka Tomáše Řeháka - <http://tom.wbs.cz/Osobni-udaje.html> (21. 12. 2019).

¹³²² Sbor Apoštolské církve Hlinsko - <http://www.achlinsko.eu/Vseobecne.html> (21. 12. 2019).

¹³²³ Apoštolská církev Hodonín - <https://www.achodonin.cz/o-nas/> (12. 10. 2019).

„očisťování vztahů těch, kteří zde byli, a získávání zkušeností“¹³²⁴. Nakonec se v roce 1996 Cupal se svou manželkou přestěhovali do Hodonína.

Původně se v Hodoníně scházelo asi 20 lidí, kteří v roce 1997 požádali o ustanovení samostatného sboru, k čemuž došlo 1. 6. 1997. Prvním pastorem byl jmenován Bohuslav Cupal a druhým pastorem Marian Lokaj (1972). V roce 1998 měl sbor 30 členů a spravoval diasporu v Ratiškovících, a později se diferencovala i 10 členná skupinka mládeže s vlastním vedoucím. Vedle bohoslužeb ve sboru existovaly i kroužky pro děti, mládež, rodiny, scházeli se zde senioři, Royal Rangers a rozvíjela se práce s romskými dětmi. Sbor začal dvakrát do roka pořádat týdenní pobyty mládeže, víkendové tábory a celosborové letní dovolené. V parku na náměstí se pravidelně konaly letní bohoslužby pod širým nebem, zaměřené na mládež. Sbor rovněž navázal spolupráci s dětským domovem v Hodoníně, s romským sdružením ve Strážnici a začal s pravidelnými návštěvami ve třech sociálních ústavech a v nemocnici. Pastor sboru vstoupil do osvětové činnosti na školách, kde se věnoval problematice vztahů a sexuality včetně nemoci AIDS¹³²⁵.

V roce 1999 se sbor rozhodl zakoupit v Hodoníně dům. Cupal tehdy bydlel s rodinou v podnájmu a svůj rodinný dům v Nejdku pronajímal. Bůh mu podle jeho slov sdělil, že má „spálit mosty“, a proto se rozhodl domek v Nejdku prodat a spolu se sborem zakoupili nový dům v Hodoníně, přičemž polovina patřila jemu a polovina sboru. V roce 2003 zde byly tři skupinky a sbor předpokládal, že založí sbory v Dubňanech a v Kyjově. Jednou z věcí, která na Cupala, sbor i celou církev doléhala, byl stav jeho malého syna Timotea, který měl již v kojeneckém věku transplantovaná játra a prožíval těžké komplikace spojené s otevřenou ránou, skrze kterou byla aplikována antibiotika. V roce 2003 trávil Timotej více než půl roku v nemocnici se závažným onemocněním a neprůchozími žlučovody¹³²⁶. Byl rovněž hospitalizován v zahraničí. Za tuto věc modlitebně zápasila celá církev a v Životě v Kristu se o tom uvádělo:

„Jedním z těch břemen je například zdraví Timoteje Cupala, synka pastora hodonínského sboru. To je věc, kterou neseme před Pánem a toužíme, aby se oslavil. Aby tak těžká nemoc, jako jsou nemocná játra a v současné době uzavřené žlučové cesty, byla odstraněna a aby chlapec byl k radosti svých rodičů a ke chvále jména Pána Ježíše uzdraven. Byl bych rád, kdyby i vás to oslovilo a modlili jste se za něj. Pokud budete chtít nějaké zprávy, bylo by dobré, kdybyste se obrátili na jeho otce, pastora Bohuslava Cupala“¹³²⁷.

K uzdravení časem vskutku došlo, ale chlapec musel mnoho měsíců prožívat bolest. Zdálo by se, že tato událost, kdy členové sboru za Timoteje podstupovali osobní modlitební zápas, společenství stmelí. Nicméně během následujících deseti let se, podle informací řady členů sboru, začalo vedení sboru resp. jeho pastor vzájemně odcizovat. V té době si stále více členů začalo stěžovat na autoritativní a manipulativní jednání pastora a v roce 2012 došlo k rozdělení a odchodu velké skupiny lidí, kteří svůj

¹³²⁴ KLABEČKOVÁ, Klára. Historie letničního hnutí v Českých zemích. Absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2001.

¹³²⁵ KULIHOVÁ, Barbora. Apoštolská církev v České republice. Filozofická fakulta MU Brně, 2006.

¹³²⁶ Rozhovor s pastorem sboru AC Hodonín Bohuslavem Cupalem. Život v Kristu. roč. 16., č. 11, 2004, s. 7-8.

¹³²⁷ AC Břeclav. Život v Kristu. roč. 15, č. 12, 2003, s. 7-8.

odchod odůvodnili jako důsledek „omezování osobní svobody, výhrůžek, zastrašování a manipulace“ ze strany pastora¹³²⁸.

Cupal měl ze sboru v rozporu s ústavou dokonce některé vyloučit, ale jednu členku, která rozporovala své protiústavní vyloučení, byl poté sbor nucen přijmout zpět s tím, že ji ovšem pro „vzpouru proti autoritám“ dává do kázně. Následně proběhlo sborové shromáždění za účasti seniora oblasti Viktora Baláže, ze kterého byl učiněn audiozáznam. Na tomto setkání se značná část členů postavila proti vedení sboru a ten se v podstatě rozdělil. Zde měl senior oznámit, že mu každý člen může poslat e-mail s konkrétními připomínkami. Po tomto setkání měla polovina členů přestat navštěvovat shromáždění a někteří avizovali svůj odchod. Atmosféra na shromáždění byla natolik vypjatá, že přímo z jednání musela sanitka odvést jednu členku k lékařské pomoci. Mnoho členů pak Balážovi zaslalo své e-maily a ten je následně obvolával s příslibem řešení. Někteří díky Balážovu příslibu a uznání některých chyb ze strany vedení poté přehodnotili svůj odchod¹³²⁹.

Dne 22. 9. 2013 pak v Brně proběhlo setkání s některými bývalými i současnými členy sboru a s dalšími „disidenty“ z letničních a charismatických sborů zejména na jižní Moravě. Jeho cílem bylo mj. ze strany autora poukázat na to, že velké množství sborů AC řeší podobné problémy a že důvodem nejsou osobní resp. individuální pochybení, ale systém autorit, který AC adoptovala z učení Watchmana Nee a Wernera Kniesela. Cílem bylo zároveň duchovně tyto lidi posílit, jelikož někteří z nich například v minulosti procházeli vážnými duchovními a psychickými zápasy. Po tomto setkání jedna členka z jiného sboru prožila následně svoji účast jako „vzpouru vůči autoritě“, obávala se Božího soudu skrze nemoc v rodině a prožívala silné ataky strachu a sebeobviňování. Nakonec svému vedoucímu vyznala svoji účast jako hřích. Jiní však byli rozhodnutí podat na AC soudní žalobu a hledali zde podporu této iniciativy, od čehož byli důrazně odrazováni mimo jiné s poukazem na biblické verše 1 K 6,1n¹³³⁰.

Situace však zůstala v Hodoníně nadále neutěšenou a koncem února 2014 zde proběhla pravidelná výroční "sborová hodina", na které další 4 členové oznámili, že vystupují nejen ze sboru, ale i z celé AC. Důvodem mělo být nulové řešení situace po odchodu první skupiny. Mělo se jednat o členy, kteří neměli žádné vyhraněné názory proti způsobům vedení, ale naopak plánovali v AC zůstat¹³³¹.

Odešli členové se snažili provozovat samostatnou skupinku, ale podle Roberta N. „lidé byli dlouhá léta navyklí na určitý styl bohoslužeb a autoritativní vedení. Získaná svoboda a liberální přístup bohoslužby je neoslovovaly“. Skupinka nakonec obdržela nabídku k přijetí do KS Hodonín. To bylo v té době rovněž poškozeno odchodem velké skupiny lidí, která se připojila k církvi Milost. Sbor KS byl pak posílen bývalými členy AC, kteří nyní tvořili jeho podstatnou část. Další členové z hodonínského AC se odstěhovali do jiného města a někdo zakotvil v novém sboru v Brně, který založil Michael Apetauer. Někteří lidé se zcela ztratili a jedni manželé odešli do KřSb. Postupně pak z AC Hodonín odcházelo stále více původních členů, včetně rodiny staršího sboru, který předtím Cupala

¹³²⁸ Robert, N. Osobní dopis ze dne 23. 11. 2012.

¹³²⁹ Robert, N. Osobní dopis ze dne 23. 11. 2012.

¹³³⁰ Setkání s bývalými i současnými disidentními členy z řady letničních a charismatických sborů v Brně na Majáku ze dne 22. 9. 2013.

¹³³¹ Robert, N. Osobní dopis ze dne 9. 3. 2014.

podporoval, a KS se tak rozrostlo. Z původního sboru zůstalo v AC spolu s rodinou pastora a staršího přibližně 5 lidí z původního osazenstva¹³³².

Sbor dnes deklaruje 45 členů, spolu s dětmi a sympatizujícími přáteli, přičemž se má bohoslužeb účastnit až do 70 lidí¹³³³. Toto číslo ovšem Robert N. považuje za nadsazené, a tento počet odpovídá spíše nárazovým akcím, jako jsou koncerty. Návštěvníků nedělních shromáždění je okolo 20. Druhým pastorem sboru je nyní Marian Lokaj. Sbor nevykazuje žádné stanice.

AC Hustopeče

Sbor v Hustopečích byl od roku 1992 stanicí břeclovského sboru. V lednu roku 1992 byl člen sboru v Břeclavi, Karel Fridrich (1967), uvolněn pro práci v církvi s cílem založit v Hustopečích samostatný sbor. Fridrich byl ke své práci pastora, podle svých slov, předzvěděn Bohem. Jeho babička, římská katolička, se modlila, aby se její syn stal knězem. Jednou v noci měla sen, kdy ji Bůh řekl: „ne tvůj syn, ale tvůj vnuk“. Tímto snem, který Fridrich považuje za proroctví, byl ovlivněn po celé dětství a před tímto povoláním utíkal, protože si nedokázal představit život v celibátu. V druhém ročníku gymnázia se pak setkal se spolužákem, který se stal křesťanem. Fridrich byl již od mateřské školky zamilován do římské katoličky a kvůli ní začal chodit do kostela. Nakonec zjistil, že jeho budoucí žena je těhotná. Těsně před svatbou navštívil mládež brněnského sboru AC, kde prožil mocný Boží dotek a za dva týdny se obrátila i jeho budoucí žena. V den svatby Fridrich prožil i křest Duchem svatým. Nejprve chtěl se svojí ženou bydlet v Brně, ale věřil, že jej Bůh volá k setrvání v Kobyli, což byla břeclovská diaspora, kde od září roku 1991 začala svá setkávání v kině¹³³⁴.

V lednu roku 1992 začal Fridrich misijně pracovat na Střední zemědělské škole v Kloboukách a gymnáziu v Hustopečích, kam dvakrát týdně dojížděl¹³³⁵. V té době byl i uvolněn na plný úvazek jako pracovník v církvi. Někteří studenti se v Kloboukách obrátili a začal tak fungovat biblický kroužek. Na konci roku 1993 se v Hustopečích scházelo společenství 15 lidí a v roce 1994 i 1995 se zde konala stanová evangelizace a do stanice přicházeli další noví lidé¹³³⁶. Ve dnech 28. června až 1. července 1995 zde pod názvem „Stan naděje“, s pomocí týmů z Belgie a z USA, proběhla další stanová evangelizace, v rámci níž proběhl program pro děti na základní škole v Brumovicích¹³³⁷. Celkový počet členů ve společenství již dosáhl počtu 20 a 1. 4. 1996 byl proto v Hustopečích ustaven samostatný sbor¹³³⁸. V červnu 1996 se zde pak konala další evangelizace za přispění týmu amerických křesťanů. Při této příležitosti byl na dvou základních školách pro děti prvního stupně uspořádán dětský den¹³³⁹. K počtu 20 členů již patřilo i 10 dětí a 10 návštěvníků bohoslužeb a Fridrich mohl být dne 12. 10. 1996 za účasti

¹³³² Robert, N. Osobní dopis ze dne 25. 11. 2019.

¹³³³ Apoštolská církev Hodonín - <https://www.achodonin.cz/o-nas/> (23. 11. 2019).

¹³³⁴ Hustopeče. Život v Kristu. roč. 9., č. 5., 1997, s. 4-6.

¹³³⁵ Hustopeče. Život v Kristu. roč. 9., č. 5., 1997, s. 4-6.

¹³³⁶ KLABEČKOVÁ, Klára. Historie letničního hnutí v Českých zemích. Absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2001.

¹³³⁷ VÁGNEROVÁ, Jana. Stan naděje v Hustopečích. Život v Kristu. roč. 7., č. 9., 1995, s. 5.

¹³³⁸ Hustopeče. Život v Kristu. roč. 9., č. 5., 1997, s. 4-6.

¹³³⁹ ŠVÁSTOVÁ, Martina. Hustopeče. Život v Kristu. roč. 8., č. 10., 1996, s. 4.

biskupa Rudolfa Bubika ustanoven pastorem¹³⁴⁰. V květnu 1997 byla základna sboru ustálena na 20 členů¹³⁴¹. Druhým pastorem se stal Jan Gavlík (1966).

Společenství v Hustopečích bylo založeno z členů, kteří pocházeli minimálně z deseti vesnic. Fridrich uvedl, že jedinou možností fungování takového sboru je „důsledný skupinkový systém“, jehož model našel v curyšském modelu Wernera Kniesela, v jehož rámci se pak konala pro všechny společná nedělní shromáždění. Sbor v Hustopečích, ostatně jako prakticky všechny sbory AC té doby, očekával probuzení¹³⁴². Očekávání probuzení bylo pro všechny pastory AC natolik typické a stěžejní, že se prakticky stalo součástí jejich kréda. Fridrich, stejně jako vedoucí ostatních menších sborů, byl proto frustrován, že do sboru nepřicházeli noví lidé. Když dostal otázku, zda v této věci očekává průlom, není překvapivé, že odpověděl, že bez vidiny probuzení by vůbec nesloužil: „Věřím tomu, kdybych nevěřil, už bych tady nebyl. Já bych to asi mnohokrát vzdal, ale Bůh mi znovu a znovu potvrzoval, že něco udělá“¹³⁴³. Sloužit malému stádu bylo vlivem zahraničních prorocství, literatury a vyučování považováno z dlouhodobé perspektivy za něco nenormálního, pastoři malých sborů byli frustrováni, a proto se obvykle hledaly i způsoby, jak růst urychlit nebo odstranit jeho překážky.

V roce 2006 si sbor pořídil vlastní budovu, kterou zrekonstruoval a která připomíná spíše selské stavení. Budova se stala základnou pro mnoho sborových aktivit a v roce 2015 sbor vybudoval i nový sál pro bohoslužby, který byl otevřen v dubnu 2016. Nabízí místo pro přibližně 80 lidí¹³⁴⁴. Sbor se vykazuje sociální a pastorační prací, kterou vykonával pastor, a na svých stránkách se prezentuje spíše jako poradenská firma:

„Učíme klienty počítat si měsíční příjmy a výdaje, zavádět rodinné rozpočty, uvědomovat si, kde lze ušetřit, jak s penězi hospodařit. Vysvětlujeme nebezpečí rychlých půjček po internetu, kde stačí doložit jeden doklad totožnosti, a peníze má člověk za pár minut na účtu. U klientů, kteří jsou zadluženi, či jim hrozí úpadek, pomůžeme analyzovat jejich dluhy a hledáme spolu s nimi řešení dané situace. Pomáháme kontaktovat věřitele a komunikovat s nimi. Hledáme způsoby, jak vytvořit splátkový kalendář a vedeme klienty k tomu, aby ho dodržovali“¹³⁴⁵.

Vůči Fridrichovi však na základě „dlouhodobě neřešených konfliktů“ a vyhocených vztahů narůstala opozice, až se proti němu lidé ve sboru postavili, což vyvrcholilo na podzim 2019 jeho odchodem. Fridrich nyní zvažuje své další povolání. Zřejmě jako dlouholetý člen Biblické společnosti obdržel nabídku KMS pro misii a vydavatelskou činnost¹³⁴⁶. Od 19. 9. 2019 se stal pastorem (resp. administrátorem) Karel Káňa. Sbor se dnes prezentuje jako „Křesťanské centrum Hustopeče“, ačkoliv to neodpovídá názvu z Rejstříku evidovaných právnických osob. Sbor nevykazuje žádné stanice.

¹³⁴⁰ ŠVÁSTOVÁ, Martina. Hustopeče. Život v Kristu. roč. 8., č. 10., 1996, s. 4.

¹³⁴¹ Hustopeče. Život v Kristu. roč. 9., č. 5., 1997, s. 4-6.

¹³⁴² Hustopeče. Život v Kristu. roč. 9., č. 5., 1997, s. 4-6.

¹³⁴³ AC Hustopeče. Život v Kristu. roč. 15., č. 3., 2003, s. 9-10.

¹³⁴⁴ Křesťanské centrum Hustopeče - <https://achustopece.cz/o-sboru/kdo-jsme> (23. 11. 2019).

¹³⁴⁵ Křesťanské centrum Hustopeče – Sociální práce - <https://achustopece.cz/socialni-prace/socialni-a-pastoracni-prace> (21. 12. 2019).

¹³⁴⁶ Svědectví kolegy ze spřátelené církve v Hustopečích zde dne 30. 12. 2019.

AC Chomutov

Sbor v Chomutově, později první sbor CBH, byl založen s přispěním Stanislava Bubika (1969), který se v roce 1996 přestěhoval do Jirkova u Chomutova¹³⁴⁷. V Chomutově Bubik obdržel kontakt na pastora sboru SŽ, kterého navštívil v obchodním domě, kde pracoval. Ten mu sdělil, že jelikož se jejich sbor, čítající 30 – 40 lidí, nemůže ztotožnit s učením SŽ, jeho členové zvažovali, zda se připojit k AC nebo k CB. Nakonec požádali Radu AC o přijetí do svazku jejich sborů a rovněž chtěli, aby se někdo z této církve stal jejich pastorem. Po rozhovorech se členy a po modlitbách se této úlohy zhostil Stanislav Bubik, čímž vznikl sbor AC Chomutov. Druhým pastorem se stal Martin Huňát (1973), student kolínské biblické školy, na které se seznámil se svojí budoucí manželkou Broňou. V té době (do roku 2000) bydleli v Podbořanech¹³⁴⁸. V roce 1997 ještě nebyli starší s Bubikem zcela jednotní ve společné vizi, ale toužili po zakládání nových sborů a začali se modlit za 25 měst¹³⁴⁹.

Stanici sboru se stala i skupina v Podbořanech, která do správy přešla původně z pražského sboru. Další stanicí byl Klášterec nad Ohří a diaspory v Ostrově nad Ohří a Nejdku u Karlových Varů. V roce 1999 se sbor stal tzv. „regionálním sborem“ CBH¹³⁵⁰, který následně pracoval v 15 městech v severozápadních Čechách a byl rozdělen do čtyř základních regionů: karlovarského, lounského, chomutovského a teplického. V té době odešel Stanislav Bubik založit sbor do Prahy a Huňát se v roce 2000 přestěhoval do Chomutova, kde se stal prvním pastorem sboru. Druhým pastorem byl ustanoven David Bubik (1977). V roce 2004 měl „regionální sbor Chomutov“ v daných regionech 132 členů a statistikou, kdy se počítají děti a hosté, se mělo jednat až o 300 lidí. Sbor měl původně 12 misionářů na plný úvazek, což skončilo a plat dostávali jen pastoři a vedoucí regionů¹³⁵¹.

Sbor od začátku využíval manažerské techniky a dovednosti z oblasti lidských zdrojů a aplikoval tzv. „teorii homogenní jednoty“, která spočívá ve vytváření buněk obdobně orientovaných lidí. Sbor zahrnoval i tzv. „market“ skupinek, včetně skupinky podnikatelské, počítačové, fotbalové apod., kde se lidé setkávají podle toho, co je zrovna baví. Tyto skupinky mají trvat jen omezenou dobu. Vedle toho bylo možné navštěvovat i skupinky klasické¹³⁵².

Vedoucím regionu v Mostě, Lounech a Žatci, jehož úlohou bylo zakládat další sbory, se stal Jiří Šrom. Ten se po svém obrácení v letech 1995 -1996 dočetl, že Nehemie pořádá výjezd na Ukrajinu, na který se přihlásil, a zde se seznámil s některými lidmi z AC. Koncem roku 1997 Šroma oslovil Lukáš Targosz s žádostí, zda by se mohl zapojit do projektu zakládání sborů. Šrom po krátkém zaváhání dostal požehnání od starších a s manželkou se přestěhoval do Loun. Šromovi však neměli peníze na byt, ale jedna věřící žena jim nejprve ukázala inzerát na byt a posléze jim na něj i půjčila. Nakonec zapůjčené peníze darovala jako svůj příspěvek na misii a v roce 1999 vznikla lounská stanice. V roce 2005 čítal region Louny - Žatec - Most celkem 22 členů a 20 hostů. V Žatci se pořádaly přednášky v čajovně,

¹³⁴⁷ BUBIK, Stanislav, BUBIKOVÁ, Eva. Život v Kristu. roč. 8., č. 6, 1996, s. 13.

¹³⁴⁸ Rozhovor s pastorem Martinem Huňátem. Život v Kristu. roč. 16., č. 10, 2004, s. 15-16.

¹³⁴⁹ Chomutov. Život v Kristu. roč. 9., č. 7, 1997, s. 4-5.

¹³⁵⁰ Církev bez hranic - <http://cirkevbezhranic.cz/#ocbh> (24. 11. 2019).

¹³⁵¹ Rozhovor s pastorem Martinem Huňátem. Život v Kristu. roč. 16., č. 10, 2004, s. 15-16.

¹³⁵² Rozhovor s pastorem Martinem Huňátem. Život v Kristu. roč. 16., č. 10, 2004, s. 15-16.

v Lounech probíhalo setkání mládeže a v Mostě se scházela domácí skupinka, přičemž vznikla „dobrá parta“ ze „silných služebníků“. Tyto aktivity byly první tři roky finančně i personálně podporovány různými zahraničními týmy. Na další akce však už chodili jen převážně asociální lidé, což sbor finančně vyčerpávalo, a proto se další služba orientovala na rodiny a děti¹³⁵³. Od roku 2016 je druhým pastorem chomutovského sboru Pavel Vetar (1968).

Mezi aktivity sboru dnes patří dětský klub U broučka, který vznikl v roce 2004, což je centrum pro rodiče s dětmi, vytvořené týmem dobrovolníků, který pro děti připravuje aktivní program. Od roku 2008 je tato aktivita součástí občanského sdružení Solid Ground, inkorporované do Sítě mateřských center v ČR. Od června 2004 vznikl i program, zvaný Dětská šou, který byl pořádán nejprve čtvrtletně a od roku 2006 každý měsíc. Průměrná účast se z původních 30 dětí postupně zvedla na současných 70 a více dětí. Od září roku 2007 je zajištěn i autobus pro bezplatnou dopravu pro účastníky, včetně dětí z dětského domova. Inspirací pro Dětskou šou se stala konference s Billem Wilsonem z Metro Ministries International, která se uskutečnila v roce 2001 v Brně ve SŽ¹³⁵⁴. Církev uvádí stanice v Podbořanech a v Teplicích.

AC Jihlava

Historie sboru sahá do počátku devadesátých let, kdy se v Jihlavě scházela skupina křesťanů. Část z nich pocházela z jihlavského metodistického sboru. Sbor zde byl ustaven v roce 1994, dosáhl počtu 15 členů a jeho pastorem se stal Dobroslav Makovička (1957). Členská základna byla víceméně stálá a v roce 2001 zde bylo kolem 20 členů. V roce 2001 sbor vstoupil do projektu zakládání sborů s novým pastorem Slavojem Razskou (1955), byl jako tzv. „regionální sbor“ součástí uskupení CBH, a Makovička se stal jeho druhým pastorem. Sbor kromě Jihlavy expandoval do Tábora, Humpolce a Jindřichova Hradce.

V roce 2002 probíhala v Jihlavě konference spojená s orientací CBH ohledně tehdejší celosvětové akce tzv. boje s Královnou nebes, na které vystoupil i excentrický australský prorok Fergus McIntyre. Konference se konala po 5. celocírkevní konferenci v Nymburce, kde představitelé z CBH otevřeně vystoupili proti vedení církve a chtěli zabránit přijetí Řádu církve, který by zřejmě mohl omezit jejich suverenitu. Ve svém koreferátu proti biskupovi zde emotivně vystoupil Lukáš Targosz, což si vysloužilo kritiku jeho osoby. McIntyre pak v Jihlavě prorokoval, že mu Bůh ukázal, že proti Targoszovi stojí určití lidé¹³⁵⁵.

V roce 2004 byla práce v Humpolci ukončena a začala se rozvíjet práce v Blansku, na které se podílel Jan Kobida¹³⁵⁶. Makovička v té době odešel do Prahy a druhým pastorem se stává Radim Fiedler (1969), který dříve působil jako vedoucí chválicí skupinky ve sboru Frýdek-Místek. V roce 2006 měl sbor regiony v Táboře, Jindřichově Hradci a v Blansku a dosáhl počtu 57 členů, přičemž se uvádělo, že jeho

¹³⁵³ Rozhovor s Jirkou Šromem. Život v Kristu. roč. 17., č. 4, 2004, s. 13-14.

¹³⁵⁴ Církev bez hranic Chomutov- <http://www.cirkevbezhranic.eu/chomutov.php> (30. 12. 2019).

¹³⁵⁵ Osobní svědectví autora.

¹³⁵⁶ KULIHOVÁ, Barbora. Apoštolská církev v České republice. Filozofická fakulta MU Brně, 2006.

návštěvnost činila až 160 lidí, včetně dětí. Vzhledem k často specifickému algoritmu udávání počtu návštěvníků sboru s orientací CBH je však toto číslo třeba nahlížet patřičnou optikou.

Sbor v Jihlavě v té době nabízel aktivity, jako je mládež pod názvem Nová generace, dále Royal Rangers, měl domácí skupinky a dětskou besídku. Nedělní shromáždění probíhala i v Táboře a Jindřichově Hradci. V Táboře navíc existovala služba v domově důchodců, a v Jindřichově Hradci byl založen tzv. klub mladých. Každoročně se ve všech městech pořádaly evangelizace se zahraničními týmy. Sbor se dále věnoval misii Romům v Mukačevu na Ukrajině¹³⁵⁷. V rámci kraje Vysočina sbor patřil i mezi neziskové organizace, poskytující pomoc obětem trestné činnosti¹³⁵⁸ a pomáhal cizincům v kraji Vysočina zařadit se do života v Česku¹³⁵⁹. V roce 2006 sbor za blíže nezveřejněných okolností opustil jeho pastor, sbor se rozpadl, a zůstali z něho jen tři lidé, z nichž jedním byl Fiedler¹³⁶⁰. Někteří tento rozpad přisuzovali skutečnosti, že část členů, která přešla od metodistů, si přenesla i své problémy, které zde zůstaly nedorozřešeny a vyústily v atomizaci sboru.

V dalších neziskových aktivitách sbor v roce 2007 pokračoval založením „Centra multikulturního vzdělávání“ za finanční podpory „Nadace rozvoje občanské společnosti“. Ta vznikla v době, kdy se Fiedlerova manželka na konci mateřské dovolené začala zabývat sociální prací a Fiedler pracoval v azylovém domě, přičemž oba obdrželi možnost napsat projekt pro práci s nezaměstnanými. Aktivita se začala uskutečňovat ve sborových prostorách a po skončení projektu manželé hledali způsob, jak nadále pokračovat. Tehdy se naskytla možnost pomáhat cizincům. Za tímto účelem spoluzaložili samostatnou organizaci „Centrum multikulturního vzdělávání“, která od města obdržela do pronájmu další prostory. Jelikož ke spolupráci potřebovali další křesťany, spojili se s diakonií AC¹³⁶¹. Ve vedení této neziskové organizace dnes jako předseda rady stojí Viktor Baláž, jako 1. zástupce Pavel Bubík a jako 2. zástupce Roman Tomsa. Nejvýznamnějším zdrojem financí a hlavní částí aktivit byly uvedeny evropské projekty¹³⁶².

V polovině nultých let, vlivem probíhající krize kulminující v roce 2006, do sboru začal dojíždět pastor brněnského sboru František Apetauer, který byl zástupcem seniora oblasti. Jelikož Jihlava patřila, stejně jako Znojmo, do ranku sborů CBH, bylo na rozpad sboru nahlíženo jako na selhání progresivní orientace. Očekávalo se, že situaci stabilizuje Apetauer, který z konfliktů dokázal vycházet vždy vítězně. Apetauer získal přízeň Fiedlera, který o něm uvedl, že jeho služba v Jihlavě je „zastíněná daleko větším sborem v Brně“. O sbor se tudíž staral Fiedler. Apetauer navštěvoval sbor pravidelně minimálně jednou za měsíc a svůj čas věnoval i Fiedlerovi s manželkou. Pod Fiedlerovou správou měl sbor v roce 2014 již 12 členů a asi 15 blízkých přátel¹³⁶³.

¹³⁵⁷ KULIHOVÁ, Barbora. Apoštolská církev v České republice. Filozofická fakulta MU Brně, 2006.

¹³⁵⁸ Ministerstvo vnitra ČR - www.mvcr.cz › soubor › bezpečnostni-analyzakrv-pdf (24. 11. 2019).

¹³⁵⁹ Dvacet let AC Jihlava. Život v Kristu. roč. 26., č. 9., 2014, s. 11-12.

¹³⁶⁰ Dvacet let AC Jihlava. Život v Kristu. roč. 26., č. 9., 2014, s. 11-12.

¹³⁶¹ Dvacet let AC Jihlava. Život v Kristu. roč. 26., č. 9., 2014, s. 11-12.

¹³⁶² Výroční zpráva. multikulturního vzdělávání, o.s. Pomoc dětem cizincům a osobám z odlišného kulturního a sociálního prostředí 2012 - <https://docplayer.cz/34124032-Centrum-vyrocní-zprava-multikulturního-vzdelavani-o-s-pomoc-detem-cizincum-a-osobam-z-odlisneho-kulturního-a-socialního-prostredi.html> (21. 12. 2019).

¹³⁶³ Dvacet let AC Jihlava. Život v Kristu. roč. 26., č. 9., 2014, s. 11-12.

V listopadu roku 2015 byl Fiedler v rámci Centra multikulturního vzdělávání požádán Nadačním fondem Generace 21 o pomoc při přesídlení pronásledovaných křesťanů z Iráku do České republiky, což mělo podporu vlády ČR¹³⁶⁴. Někteří pracovníci sboru se v této činnosti výrazně angažovali a první imigranti byli ubytováni na Okrouhlíku u Jihlavy¹³⁶⁵. Převoz zajišťovala Generace 21, v jejíž správní radě stál jako předseda Martin Čechák a jako místopředseda Jan Talafant, člen Strany zelených a zřizovatel nadačního fondu „Feed the hungry“, organizace založené americkým učitelem hnutí Víry Lesterem Sumrallem¹³⁶⁶. Dalším členem byl pastor AC Tomáš Hasmanda a revizorem účtu byla Martina Hasmandová. Nadace vznikla na základě vize resp. iniciace lidoveckého politika Dana Drápala¹³⁶⁷. Převoz imigrantů byl značně medializován a po počátečních úspěších se nakonec 25 převezených Iráčanů rozhodlo odejít do Německa¹³⁶⁸. Následovalo 16 dalších, ale všichni byli zadrženi a někteří se vrátili do Erbilu¹³⁶⁹. Tato akce byla chápána jako fiasko, vláda zastavila svoji podporu a od té doby již málokdo věřil skutečnosti, že v Iráku jsou křesťané pronásledováni, pokud se tam dobrovolně vracejí. Jednalo se zejm. o římské katolíky. Někteří však s pomocí křesťanů na území ČR zůstali.

Ve stejném roce vrcholí i spory mezi Fiedlerem a Apetauerem, kteří do té doby budili dojem harmonického tandemu. Apetauer již v minulosti řešil své spory s „podřízenými“ kázni. Vyloučením Fiedlera je tak od 1. 6. 2016 sbor bez druhého pastora. Církve je dnes tvořena na systému domácích skupinek pro členy a pozvané hosty, má setkávání mužů a žen a je zde i služba Royal Rangers¹³⁷⁰. Sbor nevykazuje žádné stanice.

AC Karviná

Přestože nedaleký Český Těšín byl již téměř před sto lety střediskem letničního probuzení a Karviná byla obklopena letničními sbory, dlouhou dobu zde bylo jen pár letničních věřících. Karvinská oblast byla převážně hornická a mnoho lidí zde pracovalo na šachtě, kde byla tvrdá práce, což se mělo projevit i na charakteru lidí, kteří později sbor vytvořili¹³⁷¹. Jeho historie sahá do 80 let, kdy uvěřili Lech Ochodek s manželkou. Ochodek se záhy stal vedoucím nově vznikající karvinské stanice, ke které se postupně přidružilo několik dalších rodin a jednotlivců. Vznikající skupinka tehdy dojížděla na shromáždění sboru v Českém Těšíně, který se scházel v Dolním Žukově. Následně vznikl i sbor AC v Havířově a karvinská skupinka začala jezdit do Havířova, avšak členům chyběly finance na dojíždění,

¹³⁶⁴ Příprava umístění křesťanských uprchlíků – Radim Fiedler - https://www.kr-vysocina.cz/assets/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4071998 (21. 12. 2019).

¹³⁶⁵ Centrum multikulturního vzdělávání - http://www3.mkr.cz/cns_internet/cns/Vypis_uplny_cpo.aspx?id_subj=12865&str_zpet=Detail_cpo.aspx (24. 11. 2019).

¹³⁶⁶ Bc. Jan Talafant MSc. - <https://portal.expanzo.com/cs/osoba/1320342-bc-jan-talafant-msc> (21. 12. 2019).

¹³⁶⁷ Nadační fond Generace 21 - http://www.gen21.cz/nadacni_fond_generace_21_pribeh/ (21. 12. 2019).

¹³⁶⁸ Iráčtí křesťané litují svého návratu do vlasti, tvrdí šéf Generace 21 - https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/iracane-generace-21-azyl-v-cesku-jan-talafant.A160614_194415_domaci_fer (14. 6. 2016).

¹³⁶⁹ Dan Drápal: Nevíme, proč chtějí Iráčané z Okrouhlíku odejít ze země - <https://zpravy.proglas.cz/udalosti/dan-drapal-nevime-proc-chtej-iracane-z-okrouhliku-odejit-ze-zeme/> (24. 11. 2019).

¹³⁷⁰ Apoštolská církev Jihlava - http://www.cirkevjihlava.cz/kdo_jsme.php (24. 11. 2019).

¹³⁷¹ Rozhovor s Lumírem Folvarčným. Život v Kristu. roč. 7., č. 10., 1995, s. 6-7.

což uspíšilo i osamostatnění sboru. Do havířovské stanice tehdy dojížděl Stanislav Bubik, který zde sloužil s Ochodkem. Časem v Karvině získal byt Lumír Folvarčný (1967), který se obrátil v osmnácti letech a pracoval jako pastýř ovcí¹³⁷². Návštěvnost bohoslužeb v té době stoupla na 23 členů. Sbor oficiálně vznikl dne 8. 12. 1991 oddělením se od sboru v Havířově. Jeho pastorem byl ustaven Folvarčný, kterémuo týden později přijel oficiálně požehnat Rudolf Bubik. Sbor měl v té době okolo 25 registrovaných členů. Folvarčného původní povolání pastýře mu podle jeho pozdějších slov usnadnilo funkci pastora¹³⁷³. Druhým pastorem se stal Jindřich Koziel (1966).

Koncem roku 1992 začalo sbor navštěvovat 15 dospělých Romů¹³⁷⁴ a hned v prvním roce existence narostl o více než dvojnásobek¹³⁷⁵. Po uspořádání romské konference s evangelizací v roce 1992, do sboru docházelo okolo 30 Romů. Avšak na podzim roku 1994 jich většina pod vedením J. Feneše ze sboru odešla a založila romský křesťanský sbor, který se záhy rozpadl. Karvinský sbor pořádal v letech 1993 a 1995 stanové evangelizace, akci pro mladé EMA 94, a v letech 1992, 1994 a 1996 evangelizace s týmem Steva Hertzoga. Po stanové evangelizaci se sbor po jeden rok staral o stanici Šumperk, kterou později předal olomouckému sboru. V letech 1991 - 1995 probíhala evangelizační práce i ve zdejším rehabilitačním ústavu¹³⁷⁶. V lednu 1996 zanikla úterní shromáždění a místo nich byly zavedeny domácí skupinky a probíhala setkání mládeže. V roce 1995 měl sbor již 61 členů a 3 domácí skupinky¹³⁷⁷ a roku 1998 se počet zvětšil na 63 členů, které spravovali 4 starší¹³⁷⁸. V roce 2004 se sbor rozrostl na 80 řádných členů a 45 dětí¹³⁷⁹.

Mezi aktivity sboru se zařadila péče o nemocné, sociálně slabé a Romy. V roce 2003 zahájilo svoji činnost občanské sdružení „Mateřské centrum Sluníčko” s cílem přiblížit se maminkám s malými dětmi se zaměřením na komunikaci, tvořivost a cvičení s dětmi včetně křesťanských programů. V té době sbor zakoupil starší budovu, kterou zrekonstruoval, což přineslo velké finanční výdaje¹³⁸⁰. Mezi aktivity sboru kromě mládeže a domácích skupinek patří Royal Rangers. Sbor nevykazuje žádné stanice.

AC Kopřivnice

Začátkem devadesátých let se v Příboře a Kopřivnici začala scházet malá skupina obrácených lidí. Okolo roku 1994 se na mezisborovém modlitebním setkání na hoře Radhošti s těmito křesťany setkali manželé Jiří a Zuzana Kostelníkoví, kteří tehdy patřili do KS ve Frenštátě, a tři další lidé, kteří dojížděli do AC ve Valašském Meziříčí. Jelikož byli všichni z Kopřivnice, domluvili se na pravidelných shromážděních u Kostelníkových. Postupně v Kopřivnici uvěřili i další lidé a rok poté se v Příboře setkali s Jaroslavem Bílým z Českého Těšína, který zde pořádal stanovou evangelizaci. Zde uvěřili další

¹³⁷² Sbor Karviná. Život v Kristu. roč. 7., č. 10., 1995, s. 6-7.

¹³⁷³ Rozhovor s Lumírem Folvarčným. Život v Kristu. roč. 7., č. 10., 1995, s. 6-7.

¹³⁷⁴ FOLVARČNÝ, Lumír. Život v Kristu. roč. 5., č. 3., 1993, s. 5.

¹³⁷⁵ Sbor Karviná. Život v Kristu. roč. 7., č. 10., 1995, s. 6-7.

¹³⁷⁶ KLABEČKOVÁ, Klára. Historie letničního hnutí v Českých zemích. Absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2001.

¹³⁷⁷ Sbor Karviná. Život v Kristu. roč. 7., č. 10., 1995, s. 6-7.

¹³⁷⁸ KLABEČKOVÁ, Klára. Historie letničního hnutí v Českých zemích. Absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2001.

¹³⁷⁹ Sbor Karviná. Život v Kristu. roč. 16., č. 4., 2004 s. 21-22.

¹³⁸⁰ Sbor Karviná. Život v Kristu. roč. 16., č. 4., 2004 s. 21-22.

lidé. Bílý spolu s dalšími křesťany začali z Českého Těšína dojíždět do Příbora a skupina z Kopřivnice se k nim připojila. Časem se celá stanice přesunula do Kopřivnice a Kostelník byl pověřen, aby vyučoval na biblických hodinách. Vzniklo tak malé, rychle se zvětšující společenství¹³⁸¹.

Dne 16. 9. 1999 byl v Kopřivnici ustaven samostatný sbor AC, jehož pastorem se stal Jiří Kostelník (1971)¹³⁸². Jednalo se o jediný evangelikální sbor v Kopřivnici, přičemž nejbližší sbor AC byl ve Frýdku-Místku. Sbor navázal kontakty s KS ve Frenštátě a se sborem CB ve Zlíně. Několik let se jeho členové scházeli v pronajatých prostorách loutkového divadla, než v roce 2002 zakoupili vlastní sborovou budovu bývalé samoobsluhy, kterou rekonstruovali. Získání budovy je považováno za zázračné. Když v roce 2004 chybělo splatit asi 50 000 korun, připojila se ke sboru rodina, která se rozhodla peníze darovat¹³⁸³. Druhým pastorem sboru byl ustanoven Lumír Folvarčný.

V roce 2005 měl sbor již dobře fungující službu dětem, začalo se konstituovat staršovstvo, a členskou základnu tvořilo asi 60 lidí včetně dětí. Odrostlejší děti byly zapojovány do bohoslužeb v oblasti chval. Ve zvěstování evangelia sbor získával zkušenosti skrze vánoční evangelizaci na náměstí, návštěvami v azylovém domě, evangelizačními plakáty a letáky, přednáškami a promítáním filmu Ježíš¹³⁸⁴.

V roce 2010 se sbor v Kopřivnici rozhodl odmítnout státní dotace resp. církevní restituce. K tomuto kroku ho vedlo několik věcí. Kostelník v roce 2009 poznal, že společnost již církev nehodlá podporovat a převažovalo heslo „Proč by měl stát platit církev za služby, které si neobjednal?“ Biblický argument pro přijímání podpory od státu z Ezdráše 1,1-6, kde z rozhodnutí perského krále Kýra byl Hospodinův chrám budován z majetku obyvatel říše, kterého se často dovolával Rudolf Bubík, začal rychle ztrácet na váze. Přijímání dotací za těchto okolností naráželo na biblické přísloví „Nejez chléb nepřejícího“. Kostelník si všiml i pragmatického jednání v církvi, kdy některá rozhodnutí přestávala mít rysy chození vírou, ale byla ovlivněna možnostmi získání státní podpory. Rovněž ve sboru si lidé zvykli na dotace a necítili břemeno finanční sounáležitosti. Kazatel byl vnímán jako zaměstnanec nadřazeného subjektu a jeho plat byl starostí zaměstnavatele. S touto praxí se sbor rozhodl skoncovat.

„Sbor se rozhodl zajistit plat pastora ... Podle dosavadních příjmů jsme na to neměli mít. Měli jsme tehdy již vlastní sborovou budovu, kterou jsme stále spláceli, misijní stanici a podporovali zahraniční misii. Ale šli jsme do toho s vírou. Podle lidských odhadů mohlo rozhodnutí představovat finanční propad kolem 20.000,- Kč měsíčně. Ale už po prvním měsíci jsme viděli, že v pokladně nechybí ani koruna. Během jediného měsíce narostla věrnost a štedrost lidí o celou tuto částku – aniž jsme sbor k tomuto kroku povzbuzovali... Během pár let byla i sborová budova bez dluhů a rovněž velmi narostl náš misijní rozpočet... Činnost a provoz sboru včetně budovy a její rekonstrukce a odvod desátku z desátků činí 30% z příjmů. Mzdové náklady činí 40%. Na misii sbor dává 30% ze všech příjmů“¹³⁸⁵.

¹³⁸¹ Rozhovor s Jiřím Kostelníkem, pastorem sboru AC Kopřivnice. Život v Kristu. roč. 17., č. 10., 2005, s. 14-17.

¹³⁸² KULIHOVÁ, Barbora. Apoštolská církev v České republice. Filozofická fakulta MU Brně, 2006.

¹³⁸³ Rozhovor s Jiřím Kostelníkem, pastorem sboru AC Kopřivnice. Život v Kristu. roč. 17., č. 10., 2005, s. 14-17.

¹³⁸⁴ Apoštolská církev Kopřivnice - <http://ackoprivnice.cz/o-nas/> (24. 11. 2019).

¹³⁸⁵ KOSTELNÍK, Jiří. Naše cesta k finanční nezávislosti - <http://ackoprivnice.cz/nase-cesta-k-financi-nezavislosti/> (25. 11. 2009).

Před tím, než se Kostelník stal placeným duchovním, vystřídal několik zaměstnání. Absolvoval gymnázium, studoval nějaký čas v Brně na vysoké škole, ale sám tíhnul k dělnickému prostředí. Proto působil jako pomocná síla v technických službách, pomocný dělník, údržbář, myl okna nebo vyráběl knedlíky. Nakonec se mu naskytla možnost vytvářet software v křesťanské firmě. Se svojí ženou Zuzanou se seznámil v roce 1993 a později vydali své životy Bohu. V roce 1994 se vzali. Jejich prioritou bylo pracovat společně. Manželům se narodily dvě děti, ale třetí zemřelo již tři dny po porodu. Kostelník charakterizuje svůj život jako obtížný. Sedm let neúspěšně s ženou toužili po dětech, bojovali s Crohnovou chorobou, s problémy v těhotenství, několik let měli finanční potíže, neměli kde bydlet a prožívali zmatek z falešného učení. Tyto zkoušky však vybudovaly jejich vzájemnou lásku a později se svými dětmi prožívali klidné a hezké období¹³⁸⁶. Zřejmě i pro svoji zkušenost s falešným učením byl Kostelník velmi obezřetný k fenoménům, jako je Argentinské probuzení resp. Torontské požehnání, ale později se jeho postoj stal pro autora méně čitelným¹³⁸⁷.

Sbor v současnosti (2019) tvoří asi 70 lidí (40 dospělých a 30 dětí)¹³⁸⁸. V týdnu nabízí zejména akce zaměřené na službu dětem. Patří sem dětská biblická škola, "Včelí úl" (pro děti do 10 let), "Kluci" (klub pro kluky do 10 let a setkávání mladých. Dále se členové scházejí při společném rozjímání nad Bibli a na biblické hodině¹³⁸⁹.

AC Kladno

Kladno patřilo mezi sbory s klasičtější letniční orientací. Vznikl ze stanice pražského sboru a jejím vedoucím se stal Milan Liba (1952). Ve dnech 28. 5. – 5. 6. 1994 se zde konala stanová evangelizace Exploze 94. Služba ve stanu zaujala především romské děti, nicméně skrze službu na školách se podařilo přes týden oslovit více než 500 žáků. V sobotu zde vystoupila skupina Kairos a kázal Stuart Angus¹³⁹⁰. Sbor byl oficiálně zaregistrován dne 28. 1. 1998 a jeho pastorem byl ustanoven dosavadní vedoucí stanice. V listopadu 2003 vznikla ve sboru přední hlídka Royal Rangers, kterou tvořilo 8 dětí z AC a ECM a která se v roce 2004 rozrůstala o děti z Kladna a Unhoště. Jejím velitelem se stal Jan Holeček¹³⁹¹.

V roce 2004 sbor řešil autoritativní chování svého pastora, a starší proto navštívili biskupa Rudolfa Bubíka, následkem čehož byl pastor později odvolán, což je v rámci AC velmi ojedinělý případ. 28. března byl prvním pastorem jmenován Radek Hejret (1974), druhým pastorem Martin Liebzeit (1968) a starším sboru Jan Pešek. Vedení sboru mělo civilní zaměstnání, sbor nepřijímal od státu žádnou dotaci a svůj provoz financoval z dobrovolných sbírek a desátků výdělečně činných členů¹³⁹². Při osobním setkání autora s Milanem Libou, který se navrátil do pražského sboru a stal se studentem Husitské

¹³⁸⁶ Rozhovor s Jiřím Kostelníkem, pastorem sboru AC Kopřivnice. Život v Kristu. roč. 17., č. 10., 2005, s. 14-17.

¹³⁸⁷ Osobní korespondence a následná zkušenost autora.

¹³⁸⁸ Apoštolská církev Kopřivnice - <http://ackoprivnice.cz/o-nas/> (24. 11. 2019).

¹³⁸⁹ Apoštolská církev Kopřivnice - <http://ackoprivnice.cz/program-tydne/> (24. 11. 2019).

¹³⁹⁰ JAROŠ, Stanislav. Život v Kristu. roč. 5., č. 6., 1994, s. 7.

¹³⁹¹ KULIHOVÁ, Barbora. Apoštolská církev v České republice. Filozofická fakulta MU Brně, 2006.

¹³⁹² KULIHOVÁ, Barbora. Apoštolská církev v České republice. Filozofická fakulta MU Brně, 2006.

teologické fakulty, však Liba vyjádřil údiv nad tehdejší stavem AC a projevil obavy o její další směřování, zejména v souvislosti s profilací CBH¹³⁹³.

Starší o vývoji sborové situace referovali v Životě v Kristu s tím, že sbor se pustil ještě v den ustanovení nových vedoucích do evangelizačních aktivit prostřednictvím velikonoční evangelizace, kterou uspořádali spolu s místním KS. 28. března navštívili ruzyňskou věznici s velikonočním koncertem pro odsouzené, na který přišlo zhruba 15 žen a 18 mužů. 4. dubna pak v unhošťské sokolovně oba sbory AC a KS vykonaly společnou bohoslužbu, následovanou společným obědem. 7. dubna hudebníci z obou sborů pod jménem Dimenze vystoupili s velikonočním programem na kladenském náměstí a 10. dubna byl pokřtěn nový konvertita, bývalý narkoman, který prošel programem Teen Challenge¹³⁹⁴.

V roce 2006 tvořilo sbor 16 členů, spolu s dalšími 13 dětmi. Na pravidelných nedělních bohoslužbách, v pronajatých prostorách CASD, se scházelo okolo 35 lidí včetně dětí. Ve stejné době sbor ve spolupráci s ECM v Kladně a magistrátem statutárního města Kladna realizoval v rámci kladenského sídliště projekt pro „děti ulice“. Ve dnech 9. – 11. června se sbor, spolu s kladenským sborem ČSCH a s mezidenominační charitativní organizací Operace Ester, podílel na uspořádání celorepublikové konference o Izraeli „Kořeny víry“. V jejím rámci probíhal i kulturně osvětový pořad „Kladno židovské.“ Izraelskou religiozitou byl velmi zaujat Radek Hejret, který se jí zabýval již dříve. Ve spolupráci s Ludmilou Hallerovou z BJB proto uspořádal danou akci, na níž se podílel i Fredy Winkler, ředitel hotelu Beth-Šalom v Haifě, který od roku 2002 pracuje spolu s Hallerovou jako průvodce, kdy doprovází skupiny návštěvníků Izraele a vystupuje jako uznávaný řečník v otázkách Izraele¹³⁹⁵. Zhruba od této doby bylo v Životě v Kristu možné nalézt Hejretovo jméno prakticky vždy spojené s židovskou tematikou, která jej zaměstnávala stále více.

V roce 2007 se sbor stal součástí CBH a jeho pastorem byl ustanoven Stanislav Bubik (1969). Ten se ujal svého úřadu typicky manažerským způsobem. Předložil členům sboru svoji vizi a těm, kteří ji nesdíleli, nabídl možnost propuštění s požehnáním. Hejret se stal dočasně druhým pastorem. Došlo tak k paradoxní situaci, neboť právě Hejret, který se profiloval konzervativně, na nymburském synodu v roce 2002 navrhl, aby příloha manažersky profilovaného časopisu „Překročit hranice“ přestala být součástí Života v Kristu. Synod pak tento návrh odhlasoval¹³⁹⁶. I někteří z dřívějších kladenských starších se v minulosti stavěli velmi rezervovaně k fenoménům jako Torontské požehnání, které se do AC infiltrovalo skrze Stanislava Bubika. Od 31. 10. 2010 již Hejret není registrován druhým pastorem a dnes je členem sboru „Dobrá zpráva“ v Praze, přičemž se nadále věnuje studiu židovských kořenů.

Mezi současné aktivity kladenského sboru se dnes krom tradičních domácích skupinek řadí biblické kurzy a „Klub Popade“, jehož cílem je vytvořit přátelské prostředí s posezením u lehkého občerstvení, kde se návštěvníci budou moci seznámit s novými lidmi. Součástí setkání je přednáška na zajímavá

¹³⁹³ Osobní svědectví autora.

¹³⁹⁴ Zprávy z AC Kladno. Apostolskacirkev.cz (3. 8. 2004).

¹³⁹⁵ HEJRET, Radek. A jak se Radek dostal k organizaci celé akce? Život v Kristu. roč. 18., č. 9., 2006, s. 12-13.

¹³⁹⁶ Osobní svědectví autora.

témata, např. manipulace ve vztazích. Garantem programu je psycholog Zbyněk Galvas, který má zkušenosti s vedením kurzů, besed a setkávání orientovaných na cílovou skupinu seniorů. Sbor dále nabízí poradenství a pomoc závislým, lidem s problémy ovládajícími jejich život, a jejich rodinným příslušníkům a známým. Konzultace poskytuje Tomáš Dvořáček, který pracoval v Teen Challenge, kde v rámci podnikatelské činnosti organizace pomáhal klientům v osvojení si běžných pracovních návyků a získávání nových pracovních dovedností¹³⁹⁷. Sbor nevykazuje žádné stanice.

AC Kutná Hora

Počátky sboru lze nalézt již v roce 1974, kdy v rámci sboru CB fungovala menší charismatická skupina křesťanů, kteří později CB opustili, a v roce 1983 vzniká v Kutné Hoře stanice pražského letničního sboru, na jejímž počátku stály rodiny Vrzalíkova, Štifterova a Štefánková. V roce 1985, kdy stanici tvořilo osm dospělých lidí a jedna rodina v Kolíně, byl ustaven sbor. Ačkoliv vytvářel další stanice a diaspory, sám prakticky nerostl. Diaspory vznikaly v Kolíně, Havlíčkově Brodě, v Hlinsku, Kamenici u Poličky, Pardubicích, Hradci Králové a Lysé nad Labem. Shromáždění pro všechny členy, včetně diaspor, se zpočátku konala jednou za dva týdny. Většinu osazenstva tvořili mladí lidé a s nadsázkou se tato setkání považovala za setkání mládeže¹³⁹⁸. Od roku 1989 stál v čele sboru Jan Vrzalík.

Po sametové revoluci sbor za cenu 15 000 korun zakoupil polorozpadlý dům, který byl chráněn památkovou péčí. Po demolicích však zůstaly pouze obvodové zdi. Právě v této době, v roce 1991, začínají do sboru přicházet noví lidé a sbor má okolo 100 členů¹³⁹⁹. Po třech letech se však o vlastnictví domu v restituci přihlásily dvě příbuzné bývalého majitele, které požadovaly budovu zpět. Stavba však změnila charakter, a tak nadále zůstala ve vlastnictví sboru¹⁴⁰⁰. Přestavbu modlitebny finančně podpořil i sbor v Boltonu v Anglii, došlo k dotaci i ze strany památkového úřadu a zároveň přišly dary a půjčky od jiných sborů. 4. června 1995 byla za dva a půl milionu zrekonstruovaná modlitebna se služebním bytem slavnostně otevřena¹⁴⁰¹.

Sborem AC se Kutná Hora stala již v roce 1994 a pastorem se stal Jan Vrzalík. Členy staršovstva byli Jozef Štefánek a Bohuslav Štifter, později také Milan a Pavel Holoubkovi¹⁴⁰². Záhy došlo k rozdělení sboru, a stanice Hlinsko, Lysá nad Labem a Kolín se staly samostatnými sbory¹⁴⁰³. V roce 1994 Vrzalík v souvislosti s poškozením nervů při posuvu dvou plotének během stěhování nábytku onemocněl a byl operován, po čemž následovala delší rehabilitace¹⁴⁰⁴. Na stanové evangelizaci, která v témže roce ve sboru proběhla, pak byla jako příčina potíží rozpoznána práce „ducha smrti“, který byl spjat s místní kostnicí a jehož útok „vzal pastor na sebe“. Celý kraj v okolí Kutné Hory byl pak díky kostnici

¹³⁹⁷ Církev bez hranic Kladno - <http://cbhkladno.cz/co-delame/> (24. 12. 2019).

¹³⁹⁸ Sbor Kutná Hora. Život v Kristu. roč. 2., č. 2., 1990, s. 22.

¹³⁹⁹ KULIHOVÁ, Barbora. Apoštolská církev v České republice. Filozofická fakulta MU Brně, 2006.

¹⁴⁰⁰ VRZALÍK, Jan a Věrka DVOŘÁKOVÁ. Život v Kristu. roč. 6., č. 7., 1995, s. 7-8.

¹⁴⁰¹ VRZALÍK, Jan a Věrka DVOŘÁKOVÁ. Život v Kristu. roč. 6., č. 7., 1995, s. 7-8.

¹⁴⁰² KULIHOVÁ, Barbora. Apoštolská církev v České republice. Filozofická fakulta MU Brně, 2006.

¹⁴⁰³ SEDLÁČEK, Jiří. Obecenství v Lysé nad Labem. Život v Kristu. roč. 4., č. 6., 1992, s. 5.

¹⁴⁰⁴ VRZALÍK, Jan. Svědectví Jana Vrzalíka. Život v Kristu. roč. 7., č. 1., 1995, s. 10-11.

považován za silně démonizovaný. Od Lukáše Targosze, popisujícího stanové evangelizace, bylo možné se dočíst:

„Přijeli jsme letos se stanem do Kutné Hory. Bojovali jsme proti vládci tohoto města - duchu smrti. My jsme odjeli. Dábel zaútočil na vůdce církve v Kutné Hoře, Jendu Vrzalíka. Potřebuje vaše modlitby. Modlete se za něho, za plné uzdravení, za požehnání a odvalu. Také bratři Robert Koukal (Kolín) a Pavel Dolejší (Čáslav) měli výhružky od d'ábla. Modlete se za ně!“¹⁴⁰⁵

V té době Vrzalík v jeho funkci zastupovali Pavel Korábek a Martin Suchánek, přičemž se sbor s 26 členy staral o diasporu v Uhlířských Janovicích.

Počátkem roku 1997 se Vrzalík, vzhledem ke svému zdravotnímu stavu, vzdal úřadu seniora Východočeské oblasti a v roce 1998 zemřel. Nahradil jej Michal Beran, který se stal dočasně i pastorem sboru¹⁴⁰⁶. Nakonec i Beran sdílel zvláštní sen, ve kterém spatřil muže se zakrvavenou sekerou, který mu sdělil něco ve smyslu „Vrzalíka jsem zlikvidoval a tebe také dostanu“¹⁴⁰⁷. Jelikož Beran nebyl stoupencem moderních forem duchovního boje, pomyslel si, že pokud je sen autentický, tato postava je stejně zlodějem a lhářem a dál se celou věcí nezabýval. Rovněž Rudolf Bubík sdílel jisté duchovní poznání o smrti pastora¹⁴⁰⁸. Sbor pak nadále provázela řada nesnází. Někteří je připisují implementaci skupinkového systému a s tím spojené autority vedoucího¹⁴⁰⁹. Beran ovšem nic takového nepotvrdil a problémy přisuzoval tomu, že byl pastorem jak kolínského, tak kutnohorského sboru, zároveň seniorem oblasti, a přitom narážel i na biskupův vliv, který biskup ve sboru uplatňoval¹⁴¹⁰. V letech 2002 – 2004 se stal pastorem sboru Rudol Bubík (1941), kterého od roku 2005 vystřídal do této doby druhý pastor, Miroslav Papež (1951).

Prou svou charismatickou orientaci, získanou především díky argentinskému probuzení, se sbor podílel na akci Impresionante 2010 a na setkání s pastorem z Texasu P. P. Ramírezem. Sbor na svých stránkách inzeruje, že jej navštívil C. Jimenéz z Kolumbie, G. H. Prein a J. Garcia ze sboru v Buenos Aires v Argentině¹⁴¹¹. Právě konference s Preinem, která se konala na výslovné Preinovo přání, byla v intencích boje s „duchem smrti“ ze zdejší kostnice. Prein chtěl původně obejít celou Kutnou Horu, ale nakonec navštívil jen kostnici, o které si rok předem vyžádal materiály. Prein zde každý den nahrával relace, které zasílal do rádia v Argentině¹⁴¹².

Současný pastor sboru, Miroslav Papež, se narodil v Praze. Jeho otec byl formální katolík a matka neaktivní členkou ČSCH. V dětství navštěvoval biblické hodiny v ČSCH, což později pod tlakem školy skončilo. Přesto se nadále zajímal o duchovní věci. Později Papež vystudoval dálkově elektroprůmyslovku a následně ČVUT. V roce 1974 se oženil a s manželkou Jindřiškou mají dvě dcery.

¹⁴⁰⁵ TARGOSZ, Lukáš. Efektivní evangelizace. Život v Kristu. roč. 7., č. 1., 1995, s. 17-18.

¹⁴⁰⁶ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo technického redaktora. Život v Kristu. roč. 9., č. 3., 1997, s. 2.

¹⁴⁰⁷ Osobní svědectví autora.

¹⁴⁰⁸ Osobní rozhovory autora s Michele Beranem a s Rudolfem Bubíkem z pozdější doby.

¹⁴⁰⁹ Osobní setkání autora s účastníky shromáždění v Kutné Hoře z roku 2007.

¹⁴¹⁰ Rozhovor autora s Michalem Beranem z té doby.

¹⁴¹¹ Apoštolská církev Kutná Hora - http://www.ac-aog.cz/wordpress_new/o-webu/trochu-historie (10. 12. 2019).

¹⁴¹² Rozhovor s Miroslavem Papežem. Život v Kristu. roč. 16., č. 12., 2004, s. 11-12.

Papež pracoval jako slaboproudý inženýr u českých i zahraničních firem v pozici manažera¹⁴¹³. Po sedmi letech života v Praze se rodina odstěhovala do Kutné Hory. V roce 1994 po prožitém úmrtí v rodině byli oba manželé propuštěni ze zaměstnání, což na ně těžce dolehlo. Ve stejném roce probíhala v Kutné Hoře stanová evangelizace, kde manželka s dcerami vydaly svůj život Kristu. Po modlitbách sboru záhy oba manželé získali práci. Postupně Papeže začalo zajímat vyprávění o tom, co se děje ve sboru. Na společném setkání na silvestra 1994 se celá rodina zúčastnila novoročního shromáždění AC v Kolíně, kde byl Papež osloven zvěstí evangelia a 1. 1. 1995 se rozhodl následovat Ježíše Krista, byl pokřtěn a stal se členem AC v Kutné Hoře. V březnu téhož roku byl pokřtěn i Duchem svatým. Od roku 1997 vedl hudební skupinku a na podzim 2000 byl povolán nejprve jako starší a od února 2001 jako 2. pastor sboru. Po odchodu Rudolfa Bubika z pozice prvního pastora jej v jeho pozici v roce 2005 nahradil¹⁴¹⁴. Od roku 2018 je druhým pastorem Jan Vrzalík (1988).

Sbor nyní působí v oblastech prevence proti HIV, drogám, alkoholismu, a pracuje v domově důchodců. V rámci komunitního plánu města Kutné Hory pracuje v oblasti dětí a mládeže, péče o rodiny s dětmi nebo v kulturní sféře představeními Brány nebe a plameny pekla a Frýdlanští dramatici. Pořádá přednášky pro mladé maminky a městské hry pro děti. Sbor také pořádá konference a veřejná shromáždění za účasti zahraničních hostů¹⁴¹⁵. Sbor má stanici s Nesmění.

AC Lysá nad Labem

Stanice v Lysé nad Labem vznikla v roce 1988 jako skupina charismatických evangelíků a nových konvertitů. V letech 1986 - 1987 byla postavena na věroučných základech charismatického sboru ČCE v Praze, tzv. „Manin“¹⁴¹⁶. V lednu do této skupinky přišel nově obrácený, nynější pastor sboru, Jiří Sedláček (1955), se svou manželkou Lenkou. Rostoucí skupinka 12 členů pod vedením Z. Kaisera a H. Šenka nepatřila do žádné denominace. Později její vedoucí odjeli do Kutné Hory požádat pastora Jana Vrzalíka o statut stanice sboru. Kutnohorské staršovstvo souhlasilo a skupinka vstoupila do AC Kutná Hora. Někteří z těch, kteří toto společenství budovali od počátku, se s tímto faktem nedokázali smířit a skupinu opustili. V té době, jako ostatně ve většině sborů, však přicházela prorocká zaslíbení o růstu. Některá z nich jsou dodnes k dispozici v knize staršovstva. Navzdory všem zaslíbením budoucího probuzení, pastor uvedl:

„Hlíдали jsme se navzájem a obviňovali jeden druhého, každý jeden jsme vynášeli do popředí pouze své vlastní poznání a nejhorší byla nechť podřídí se“¹⁴¹⁷.

Nakonec v roce 1990 ze stanice zůstalo pouze 5 členů a po rozdělení kutnohorského sboru se stanice přechodně stala kolínskou diasporou. Její jádro tvořili Jiří Sedláček, Jiří Serbus a Petr Kmet, mezi nimiž

¹⁴¹³ Rozhovor s Miroslavem Papežem. Život v Kristu. roč. 16., č. 12., 2004, s. 11-12.

¹⁴¹⁴ Miroslav Papež - úvahy 63 - <https://mana.su-czech.org/autori/miroslav-papez-uvahy-63-10-8-19-8-95.html> (8. 12. 2019).

¹⁴¹⁵ Apoštolská církev, sbor Kutná Hora, Kdo jsme - http://www.ac-aog.cz/wordpress_new/o-webu/trochu-historie (30. 12. 2019).

¹⁴¹⁶ Co nového v Lysé nad Labem. Život v Kristu. roč. 6., č. 4. 1994, s. 7.

¹⁴¹⁷ SEDLÁČEK, Jiří. Obecnství v Lysé nad Labem. Život v Kristu. roč. 4., č. 6., 1992, s. 5

začala narůstat jednota. V této době uvěřil další člověk a stanici začal pravidelně povzbuzovat starší stanice Kutná Hora a pozdější nepsaný vedoucí sboru v Kolíně, Josef Štefánek s manželkou. Sedláček toto období nazývá „průlom v duchovní oblasti v Lysé“, přičemž diaspora rostla tak, až se „tajil dech“. Ale mnoho z těch, kteří přišli, zase odešli, ale přicházeli opět noví lidé¹⁴¹⁸. Vedení stanice se ujal Sedláček¹⁴¹⁹. Tehdy přišlo varovné „prorocké slovo“, které znělo, že „kníže Perské odchází a kníže Řecké přichází“¹⁴²⁰. Skupina v Lysé pak pořádala evangelizace s norskými křesťany a diaspora 17 přihlášených členů se díky krizi v Kolíně dne 31. 5. 1992 znovu stala stanicí sboru v Kutné Hoře¹⁴²¹. Od roku 1993 se konaly dětské tábory ve Zdeslavicích¹⁴²² a sboru přibyli dva členové¹⁴²³. 27. února 1994 byl v Lysé nad Labem založen sbor se 23 členy, jehož se Sedláček stal pastorem. Následoval odchod dalších členů, o kterých Sedláček uvedl, že se nacházeli na okraji a byli nestálí¹⁴²⁴.

Sbor se nyní rozhodl sloužit zvláště dětem, a proto založil „Klub dobré zprávy“ a skrze modlitby zahájil dobu „duchovního boje“ a „zavlažování tvrdé půdy“. Bůh měl členům sboru ukázat, aby obcházeli město, stejně jako obcházel Jozue Jericho. Proto jednou za měsíc pořádali s kytarou, modlitbami a svědectvími obchůzku města a rozhodli se pro duchovní boj za celé Polabí od Kolína až po Mělník¹⁴²⁵. V termínu od 19. do 25. 7. 1994 opět probíhala v Lysé stanová evangelizace a přípravou na ni byl 20 km modlitební pochod s obcházením města, který byl podle Sedláčka velmi vyčerpávající. Součástí evangelizace byl i fotbalový zápas křesťanů proti návštěvníkům. Přes chabou účast příchozí hosty nejvíce zaujala přednáška o okultismu, na kterou se jich dostavilo nejvíce, jelikož zde předpokládali účast léčitelů. Do sboru nakonec přibyli čtyři lidé, z nichž tři byli kontaktováni již dříve. Ostatní, co vydali život Kristu, sdělili, že si „to musí ještě rozmyslet“¹⁴²⁶. Později Sedláček uvedl, že stanová evangelizace přišla nešťastně, jelikož na ní sbor nebyl připraven, protože mezi nimi řádl „Filozof“, zřejmě pod vlivem „Řeckého knížete“. Ten nahradil „Násilníka“, zřejmě „knížete Médopersie“, díky jehož činnosti odešel Jiří Serbus s manželkou ze sboru¹⁴²⁷. Těmito jinotaji byli zřejmě myšleni konkrétní lidé pod vlivem démonů.

V roce 1995, kdy ještě nebyly rozšířeny mobilní telefony a čekalo se i na zavedení pevné telefonní linky, sbor přistoupil na "experiment Roberta Koukala", kolínského pastora, a zakoupil dvě vysílačky, aby Lysá mohla být spojena s Kolínem. Jednu vysílačku měl k dispozici Sedláček a druhou Kmet, který bydlel v Milovicích¹⁴²⁸. Počátkem roku 1997 byla ustavena diaspora v Milovicích a sbor měl již 28

¹⁴¹⁸ O vzniku sboru v Lysé nad Labem. Apoštolská církev, Sbor v Lysé nad Labem - <http://sbor.aclysa.cz/historie.htm> (8. 12. 2019).

¹⁴¹⁹ Rozhovor s Jiřím Sedláčkem, pastorem sboru v Lysé nad Labem a seniorem Východočeské oblasti - <https://apostolskacirkev.cz/zivot-cirkve/rozhovor-s-jirim-sedlackem-pastorem-sboru-v-lyse-nad-labem-a-seniorem-vychodoceske-oblasti> (12. 11. 2018).

¹⁴²⁰ Lysá nad Labem. Život v Kristu. roč. 8., č. 4. 1996, s. 4-6.

¹⁴²¹ SEDLÁČEK, Jiří. Život v Kristu. roč. 4., č. 6., 1992, s. 5.

¹⁴²² REMEŠ, Vlastimil a SEDLÁČEK, Jiří. Zaliti Boží milostí. Život v Kristu. roč. 9., č. 5. 1997, s. 5-6.

¹⁴²³ KOUKAL, Robert. Co se stalo v Kolíně. Život v Kristu. roč. 5., č. 6. 1993, s. 7.

¹⁴²⁴ Lysá nad Labem. Život v Kristu. roč. 8., č. 4. 1996, s. 4-6.

¹⁴²⁵ Co nového v Lysé nad Labem. Život v Kristu. roč. 6., č. 4. 1994, s. 7.

¹⁴²⁶ SEDLÁČEK, Jiří. Novinky ze sboru Lysá nad Labem, Život v Kristu. roč. 6., č. 10., 1994, s. 12.

¹⁴²⁷ Lysá nad Labem. Život v Kristu. roč. 8., č. 4. 1996, s. 4-6.

¹⁴²⁸ SEDLÁČEK, Jiří. Novinky z Lysé nad Labem. Život v Kristu. roč. 7., č. 2. 1995, s. 7.

řádných členů. Někteří křesťané v Lysé však před sborem varovali jako před sektou, a jelikož místní evangelický farář varoval školu před sborem, ředitelka školy neumožnila opětovné působení sboru mezi žáky¹⁴²⁹. Nakonec sbor získal dvě stanice, a to v Milovicích a v Čelákovících¹⁴³⁰. Dnes má sbor navíc i stanice v Sadské a Plané nad Lužnicí¹⁴³¹. Druhým pastorem sboru se stal Petr Kmet (1960), který řadu let sloužil jako osobní řidič biskupa AC¹⁴³².

Pastor sboru Jiří Sedláček byl od první chvíle chápán jako kontroverzní osoba s vyhraněnými názory, které dokázal tvrdě prosazovat. Sam potvrzuje, že měl hroznou pověst ještě jako nevěřící, zatímco jeho manželka, se kterou oba jedné noci společně uvěřili, pocházela z dobré rodiny. V době, než se stal křesťanem, obdivoval východní filozofie, cvičil jógu a patřil k politickým disidentům. Jako nekřesťan byl zaníceným amatérským historikem, znalcem okultních nauk a zajímal se o odkaz rodáka z Lysé, hraběte Šporka, jansenistu a zednáře. Později na něho silně zapůsobila četba knih od křesťanských mystiků se silně orientalistickými prvky, což byli Yonggi Cho a Watchmana Nee, která jej směřovala k charismatickému křesťanství. Sedláček rovněž popsal svůj neobvyklý křest u člověka, kterému původně nedůvěřoval a před svým křtem proto váhal. Jeho malá dcerka jej však z ničeho nic pobídla, což chápal jako Boží řeč, a proto křest podstoupil. Očekávání na „Boží impuls“ tvoří dodnes jeho charakteristický rys víry, který byl zřejmě posílen vlivem Rudolfa Bubika, který později Sedláčka považoval za svého učedníka. Když přišel do skupinky v Lysé, toužil podle svých slov zůstat v jakési anonymitě, což opakovaně uváděl snad ve všech situacích, kde popisoval své chování. Jakmile nabyl přesvědčení, že jej Bůh volá do vedení, přál si, aby jeho povolání rozpoznali i ostatní a žádal o to Boha. Asi měsíc po této modlitbě mu Jiří Serbus oznámil, že ho Bůh pověřil, aby mu sdělil, že ho Bůh povolává do vedení skupinky¹⁴³³.

Sedláček uvedl, že se dříve věnoval okultismu a po svém obrácení také několikrát prožil „něco zvláštního“. Například věří, že krátce po obrácení se setkal s ďáblem, který mu zpochybňoval jeho spasení. On však uchopil skutečnost svého křtu jako lež, kterým zamával, ďáblu se vzepřel, a ten zmizel. Později, během modlitebních obchůzek kolem Labe, stál na kanálu a uslyšel, jak se z bahna zvedá nějaký obrovský pták, ve kterém rozpoznal démona, kterého neviděl, ale pocítil chvění poklopu, na kterém stál. Byl proto „biskupem povolán, aby v této věci sloužil jako poradce pro ty, kteří přijdou“¹⁴³⁴. Po odstoupení Michala Berana se stal i seniorem Východočeské oblasti. Sam k tomu uvedl:

¹⁴²⁹ Lysá nad Labem. Život v Kristu. roč. 8., č. 4. 1996, s. 4-6.

¹⁴³⁰ Rozhovor s Jiřím Sedláčkem, pastorem sboru v Lysé nad Labem a seniorem Východočeské oblasti - <https://apostolskacirkev.cz/zivot-cirkve/rozhovor-s-jirim-sedlackem-pastorem-sboru-v-lyse-nad-labem-a-seniorem-vychodoceske-oblasti> (12. 11. 2018).

¹⁴³¹ O vzniku sboru v Lysé nad Labem. Apoštolská církev, Sbor v Lysé nad Labem - <http://sbor.aclysa.cz/historie.htm> (8. 12. 2019).

¹⁴³² Rozhovor s Jiřím Sedláčkem, pastorem sboru v Lysé nad Labem a seniorem Východočeské oblasti - <https://apostolskacirkev.cz/zivot-cirkve/rozhovor-s-jirim-sedlackem-pastorem-sboru-v-lyse-nad-labem-a-seniorem-vychodoceske-oblasti> (12. 11. 2018).

¹⁴³³ Lysá nad Labem. Život v Kristu. roč. 8., č. 4. 1996, s. 4-6.

¹⁴³⁴ Rozhovor s Jiřím Sedláčkem, pastorem sboru v Lysé nad Labem a seniorem Východočeské oblasti - <https://apostolskacirkev.cz/zivot-cirkve/rozhovor-s-jirim-sedlackem-pastorem-sboru-v-lyse-nad-labem-a-seniorem-vychodoceske-oblasti> (12. 11. 2018).

„Když to v oblasti krachlo a Michal to vzdal, promluvil ke mně Bůh a řekl mi, že mi dává oblast, abych ji dal dohromady. Byl jsem zarputilý odpůrce oblasti a nechtěl jsem s ní mít nic společného. Byl to Bůh, kdo mi řekl, že oblasti nejsou výmyslem žádného člověka v církvi, ale jeho samotného. Tehdy jsem prožil šok. Zjištění, že se peru se samotným Bohem, bylo dost hrozné. Tehdy jsem před Bohem padl na zem a prosil o odpuštění. A Bůh znovu řekl, že mi dává oblast, abych ji pro něj vedl... Neuplynuly dva měsíce a zazvonil telefon. Na jeho druhém konci byl bratr biskup a velice opatrně mi sdělil, že by byl rád, kdybych přijel do Kolína. Hned jsem věděl, o co jde. Bratr biskup chodil kolem problému zdaleka a zešíroka. Evidentně i on měl obavu z mé reakce. Když už jsem se nemohl zdržet úsměvu, řekl jsem: „Mluv rovnou bratře, Bůh se mnou mluvil.“ Bratr biskup si viditelně oddechl a sdělil mi, že k němu Pán mluvil a že bych měl být seniorem v oblasti“¹⁴³⁵.

Petr Kmet sdělil, že zpočátku míval se Sedláčkem problém a chápal jej jako tvrdého člověka do doby, než byl svědkem, jak se upřímně pere se svojí povahou a jak silně kriticky sám vůči sobě vystupoval. Rovněž Michal Beran svědčil o tom, jak dokázal být Sedláček sám vůči sobě tvrdý až nelítostný a jak dokázal otevřeně a veřejně přiznávat svoje vlastní chyby a selhání¹⁴³⁶.

Ke společenství patří dvě misijní stanice v Milovicích a Jablonci nad Nisou, a tři diaspory v Čelákovících, Sadské a Plané nad Lužnicí. Sbor je rozdělen do šesti domácích skupinek, které se schází pravidelně každý týden¹⁴³⁷. Dodnes zde funguje Klub dobré zprávy, který pořádá např. orientační běhy a tábory¹⁴³⁸.

AC Oldřichovice

V roce 1971 se v mládeži SCEAV v Oldřichovicích obrátil pozdější pastor sboru Pavel Motyka (1954). Poté, co narukoval a vrátil se z vojenské služby, zjistil, že z původní mládeže už zbyli jen tři lidé¹⁴³⁹. Tito začali, jako dříve, pořádat stanové tábory a pracovat mezi mladými lidmi s důrazem na znovuzrození. Motyka mnoho let mládež vedl, později sloužil slovem a jeho manželka Emílie sloužila dětem na nedělní besídce¹⁴⁴⁰. V roce 1986 se jeden člen mládeže setkal s letničními a prožil křest v Duchu svatém. Po určitém čase a po osobních věroučných bojích se Motyka nechal pokřtít vodou s očekáváním křtu Duchem, který se však neprojevil. To jej na čas uvrhlo do zmatků. Za tři dny se ale u Motyky projevil dar jazyků, což si vyložil jako potvrzení správnosti vodního křtu ponořením. V té době byl již členem staršovstva hnutí Misie, které mělo v rámci církve svoji strukturu, a stal se zde kamenem úrazu. V rámci Misie se stoupenci letniční zkušenosti začali scházet po domech, kde se někteří nechávali pokřtít ponořením, a následně prožívali i křest v Duchu¹⁴⁴¹. Nakonec byli staršovstvem sboru vyzváni,

¹⁴³⁵ Rozhovor s Jiřím Sedláčkem, pastorem sboru v Lysé nad Labem a seniorem Východočeské oblasti - <https://apostolskacirkev.cz/zivot-cirkev/rozhovor-s-jirim-sedlackem-pastorem-sboru-v-lyse-nad-labem-a-seniorem-vychodoceske-oblasti> (12. 11. 2018).

¹⁴³⁶ Osobní svědectví autora při rozhovorech s oběma vedoucími.

¹⁴³⁷ Apoštolská církev, sbor v Lysé nad Labem - <http://sbor.aclysa.cz/onas.htm> (30. 12. 2019).

¹⁴³⁸ Klub Dobré zprávy - <http://klub.aclysa.cz/> (30. 12. 2019).

¹⁴³⁹ KLABEČKOVÁ, Klára. Historie letničního hnutí v Českých zemích. Absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2001.

¹⁴⁴⁰ Rozhovor s Pavlem Motykou, pastorem sboru AC Oldřichovice. Život v Kristu. roč. 19., č. 1., 2007, s. 21.

¹⁴⁴¹ Oldřichovice. Život v Kristu. roč. 8., č. 9., 1996, s. 4-5.

aby se podřídili luteránské věrouce. Neuznávali však křest novorozenců, a proto celá skupina v roce 1992 opustila SCEAV¹⁴⁴². Motyka tuto dobu popsal následovně:

„Na skupinkách mnozí činili pokání, obraceli se ke Kristu a prožívali jsme zkušenost vyzbrojení mocí z výsosti skrze Ducha svatého. I přes snahu zůstat ve své církvi (SCEAV) kde jsme vyrostli, chtěli pracovat a měli hodně přátel, se napětí stupňovalo proti charismatickému probuzení, což přinášelo napětí a rozruch ve sboru. Naše touha po duchovních věcech a rozhodnutí poslouchat více Boží Slovo než církevní tradice se většinou setkávala s nepochopením. Protože jsme nechtěli bořit, ale budovat, nezbylo nám než ukončit členství v evangelické církvi a dále pracovat samostatně“¹⁴⁴³.

Koncem roku 1991 odešla ze SCEAV Oldřichovice první skupinka a začátkem roku 1992 druhá. Nejdříve uvažovali o vytvoření vlastního sboru, přičemž Motyka na základě textu: „A ty nyní jdi a veď lid, jak jsem ti řekl. Hle, můj posel půjde před tebou.“ (Ex 32, 34) prožil povolání do služby pastora. Členové skupiny zvažovali možnost připojení k CB nebo k AC a vstoupili do jednání s Rudolfem Bubikem s cílem vytvořit v rámci AC samostatný sbor. Nejdříve se stali stanicí sboru AC v Třinci a následně, v září 1992, byli ustanoveni samostatným sborem. Motyka se stal jeho prvním a Petr Walach (1960) druhým pastorem. V té době městský úřad nabídl CB v Oldřichovicích k odprodeji bývalou smuteční sítí¹⁴⁴⁴. Jelikož se lidé z CB účastnili letničních skupinek, nabídli tuto budovu Motykovi s výhledem vybudovat společný sbor, k čemuž nakonec i došlo. Jelikož byl sbor tvořen převážně mladými lidmi, vyvstal problém, jak budovu, přestože jim byla nabídnuta za zlomek ceny, zaplatit. Smlouvu proto podepsali ve víře.

Koncem roku 1992 měl již sbor AC v Oldřichovicích 30 členů a 11 dětí a v roce 1996, i po odchodu některých lidí do jiných společenství, zde zbylo 40 řádných členů a v roce 1997 přibyli další čtyři¹⁴⁴⁵. Sbor pokračoval v praxi domácích skupinek a byl velmi aktivní v práci Royal Rangers, která přesáhla do místní školy. Sbor v Oldřichovicích, jako mnohé jiné, si přivlastnil proroctví Davida Shermana, že se sbory zdesetinásobí, a Motyka nabyl přesvědčení, že Boží touhou je, aby jejich sbor měl 500 lidí, což činí 10 % Oldřichovic¹⁴⁴⁶. V roce 2007 měl sbor 66 členů, 46 dětí a spolu s přáteli se blížil k 150¹⁴⁴⁷.

Na podzim roku 2000 sbor uvažoval o koupi sousedního pozemku. Starší sboru, Bruno Heider (1957) „prožil vizi stavby“ dvou domů pro pěstounské rodiny, což předložil sborové radě k rozsouzení a sbor pozemek zakoupil. Rudolf Bubik však prorocky sdělil „Stavějte, ale ne teď.“ Sbor poslechl, ale založil Občanské sdružení Filadelfie - přístav Oldřichovice, kterému pozemek daroval a do projektu se přihlásila rodina Penkalových z Ostravy. Při přípravě stavby Motyka prožil, že se zde nemá fyzicky angažovat. Na jaře roku 2003 onemocněl a rok strávil na nemocenské. Ohledně Filadelfie „prožil slovo od Pána“:

¹⁴⁴² Rozhovor s Pavlem Motykou, pastorem sboru AC Oldřichovice. Život v Kristu. roč. 19., č. 1., 2007, s. 17-18.

¹⁴⁴³ Jak jsme vznikli - <http://www.acoldrichovice.cz/o-nas/jak-jsme-vznikli/> (20. 11. 2019).

¹⁴⁴⁴ Oldřichovice. Život v Kristu. roč. 8., č. 9., 1996, s. 4-5.

¹⁴⁴⁵ KLABEČKOVÁ, Klára. Historie letničního hnutí v Českých zemích. Absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2001.

¹⁴⁴⁶ Oldřichovice. Život v Kristu. roč. 8., č. 9., 1996, s. 4-5.

¹⁴⁴⁷ Rozhovor s Pavlem Motykou, pastorem sboru AC Oldřichovice.

„Vy pak budete nazýváni „Hospodinovi kněží“, bude se vám říkat „Sluhové našeho Boha“. Budete užívat bohatství pronárodů a honosit se jejich slávou...“

a uviděl, že na projekt přispějí i nevěřící lidé. Sponzoři však nechtěli přispět, pokud neuvidí stavbu. V neděli 2. 5. 2004 pak na shromáždění uvěřil mladý člověk, který se nabídl, že jeho firma vykope základy a po výkopu zeminy odstartovala stavba domů a oslovení sponzoři začali přispívat¹⁴⁴⁸.

Posláním sdružení je podpora náhradní rodinné péče, aby se co nejvíce dětí dostalo z dětských domovů a kojeneckých ústavů do pěstounských rodin, kde se jim dostane láskyplné péče i křesťanské výchovy. Dosud bylo postaveno 6 nových domů, ve kterých bydlí 6 pěstounských rodin a celkem 29 dětí. 22 z nich žilo ještě nedávno v některém z dětských domovů¹⁴⁴⁹. V roce 2017 se stal Walach prvním a Heider druhým pastorem.

Pavel Motyka je otcem tří dětí. Je vyučeným elektrikářem a pracoval v údržbě válcoven v Třineckých železárnách. Díky maturitní zkoušce z elektroniky a automatizace se po roce 1989 stal v železárnách mistrem. Poté, co prožil osobní povolání, byl v listopadu 1992 ustanoven pastorem a od dubna 1993 byl uvolněn na plný úvazek. Další známou osobou, pocházející z tohoto sboru, je národní velitel Royal Rangers Petr Walach, příznivce služby Reinharda Bonnkeho¹⁴⁵⁰.

V současnosti, vedle Filadelfie a Royal Rangers, sbor rozvíjí službu nedělních besídek, mládeže, službu manželským párům, seniorům a nemocným¹⁴⁵¹. Sbor nevykazuje stanice.

AC Olomouc

Olomoucký sbor má své kořeny v obrácení kardiologa Aleše Navrátila (1960) a jeho ženy Dany, za kterou se modlila její teta, římskokatolická řádová sestra. Navrátil hledal smysl života ve východních filozofiích, zatímco jeho žena, doktorka přírodních věd a výzkumnice, byla ve styku s členkou AC ve Frýdku-Místku, která ji písemně směřovala ke Kristu. Nakonec oba manželé začali navštěvovat katechezi v římskokatolické farnosti. Během své prezenční vojenské služby v Kroměříži pak Navrátil začal navštěvovat baptistický sbor, zatímco se jeho manželka v Olomouci dostala do kontaktu s Rudolfem Bubikem, a uvěřila¹⁴⁵². Po svém obrácení byli oba pozváni na dovolenou AC na Slovensko, kde byli pokřtěni vodou a Duchem, spolu s požehnáním do manželství. Po návratu shledali, že na dovolené spolu s nimi byli i dva lidé, kteří se hlásili k AC a spolu se skupinkou charismatiků se na radu Rudolfa Bubika začali společně scházet u Navrátilů, což umožňovalo větší kontrolu nad skupinou. Navrátilovi „byli rady poslušní“, čehož následkem se skupinka rozpadla a v roce 1986 z ní zůstali jen čtyři lidé¹⁴⁵³. Později byl Navrátil biskupem požádán, aby začal vést olomouckou stanici, o kterou se starali věřící z žukovského sboru.

¹⁴⁴⁸ MOTYKA, Pavel. Zázrak jménem Filadelfie Život v Kristu. roč. 18., č. 4., 2006, s. 4-5.

¹⁴⁴⁹ Filadelfie – Přístav Oldřichovice - <https://apostolskacirkev.cz/spolecnosti/pristav-filadelfie> (8. 12. 2019).

¹⁴⁵⁰ Rozhovor s Pavlem Motykou, pastorem sboru AC Oldřichovice. Život v Kristu. roč. 19., č. 1., 2007, s. 17-18.

¹⁴⁵¹ Apoštolská církev Oldřichovice, Jak jsme vznikli - <http://www.acoldrichovice.cz/o-nas/jak-jsme-vznikli/> (30. 12. 2019).

¹⁴⁵² Olomouc. Život v Kristu. roč. 9., č. 1., 1997, s. 4-8.

¹⁴⁵³ KLABEČKOVÁ, Klára. Historie letničního hnutí v Českých zemích. Absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2001.

I olomoucký sbor měl, stejně jako prakticky všechny sbory AC, prorocky zaslíbenou vizi růstu, jejíž část se naplnila vznikem sboru. Ten byl ustaven 4. listopadu 1991 a Navrátil se stal kazatelem jeho 34 členů¹⁴⁵⁴. Druhá část růstového proroctví v roce 1997 „teprve čekala na své naplnění v čase, který Bůh stanovil“¹⁴⁵⁵. Po roce 1991 začaly přibývat stanice. Jednou z nich bylo Valašské Meziříčí. Její vedoucí, Josef Hasmanda, navštěvoval Olomouc a již dříve byl pro Navrátila velkou autoritou, zejména v oblasti démonologie a exorcismu, a Navrátil sám se prohlásil Hasmandovým žákem¹⁴⁵⁶. Další stanicí byl Zábřeh na Moravě, Prostějov, později se přidala Litovel, Grygov, Šternberk a Určice. Když se od sboru oddělila stanice Zábřeh na Moravě, počet lidí klesl, ale v roce 1996 se sbor blížil 100 členné hranici a hodlal „jít ještě dál“¹⁴⁵⁷. Na jaře roku 1995 sloužili v Olomouci manželé Angusovi¹⁴⁵⁸ a v roce 1997 měl olomoucký sbor již 106 řádných členů¹⁴⁵⁹. Sbor od počátku podporoval akci hnutí Víry „Krmte hladové“ s odůvodněním, že o výsledcích mají - na rozdíl od odborných programů realizovaných pod záštitou naší církve - informace¹⁴⁶⁰. Sbor měl velmi dobré vztahy s KS, ROFC a s ČCE, a protože Navrátilovi pocházeli z katolického prostředí, nebyla jim vzdálena ani římskokatolická církev¹⁴⁶¹. Jeden bývalý člen k tomu ale uvedl:

„V době, kdy jsem tam byl já, tak vládla tvrdá protikatolická linie, dneska jim peníze od katolíků nevadí. Spoutávali ducha katolictví (ač pro to není v Bibli nikde pokyn, řekl bych, že je to i nebiblické chování) a najednou jim peníze nevadí? Měl jsem sto chutí napsat článek, že spoutali ducha katolictví a nakonec ho i podojili. [Zde je ale nutné dodat, že Navrátil nepatřil mezi stoupence církevních restitucí a svým názorem se dodnes netají]. Ale obávám se, že bych nejenom AC, ale vlastně všem křesťanům nepomohl, ale spíš uškodil“¹⁴⁶².

Dne 26. 3. Rada církve přijala žádost o výměnu obsazení úřadů 1. a 2. pastora sboru z důvodu uvedení Navrátila do úřadu zástupce biskupa pro oblast pastorace a vzdělávání¹⁴⁶³ a dne 1. 4. 1996 se Navrátil stal namísto Milana Bubana zástupcem biskupa pro pastoraci, ovšem – jak se i později potvrdilo – šlo z Navrátilova pohledu jen o milník v nastoupené cestě:

„Již několik let vím, jakou cestou služby mne Bůh chce vést... Budu-li poslušný jeho vedení, naplní se jeho úmysly s mým životem. Přijetí úřadu zástupce biskupa je pro mne jeden z milníků této cesty“¹⁴⁶⁴.

Prvním pastorem byl 26. 3. 1997 jmenován Svatopluk Dysmas (1960). Sbor zjevně inklinoval k prorokování. Navrátil obdržel proroctví o růstu sboru; věděl, že se stane zástupcem biskupa; druhý

¹⁴⁵⁴ Vznik nového sboru v Olomouci. Život v Kristu. roč. 3., č. 1., 1991, s. 21.

¹⁴⁵⁵ Olomouc. Život v Kristu. roč. 9., č. 1., 1997, s. 4-8.

¹⁴⁵⁶ Olomouc. Život v Kristu. roč. 9., č. 1., 1997, s. 4-8.

¹⁴⁵⁷ Olomouc. Život v Kristu. roč. 9., č. 1., 1997, s. 4-8.

¹⁴⁵⁸ BARTÍK, Jiří. Z Olomouce. Život v Kristu. roč. 7., č. 6., 1995, s. 6.

¹⁴⁵⁹ KLABEČKOVÁ, Klára. Historie letničního hnutí v Českých zemích. Absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2001.

¹⁴⁶⁰ NAVRÁTIL, Aleš. Slovo redaktora. Život v Kristu. roč. 4., č. 11., 1992, s. 3.

¹⁴⁶¹ Olomouc. Život v Kristu. roč. 9., č. 1., 1997, s. 4-8.

¹⁴⁶² SÝKORA, Karel. Grano Salis - <http://www.granosalis.cz/modules.php?name=News&file=article&thold=-1&mode=flat&order=0&sid=2468500#224183> (20. 3. 2013).

¹⁴⁶³ NAVRÁTIL, Aleš. Zápis z mimořádného zasedání RC ze dne 26. 3. 1997.

¹⁴⁶⁴ Olomouc. Život v Kristu. roč. 9., č. 1., 1997, s. 4-8.

pastor, Svatopluk Dysmas, věděl, že se Navrátil stane druhým pastorem, aby měl více času na celocírkevní službu; a Navrátil rovněž věděl, že se Dysmas stane pastorem prvním. V roce 1997 měl sbor i „prorocky sloužící sestry“, u kterých se předpokládalo, že dorostou do prorockého úřadu. Sbor se později přiklonil k Torontskému požehnání a hostil tři argentinské revivalisty. V roce 2000 Sergia Scatagliiniho a v roce 2001 Carlose Annacondiu a Guillerma Preina. Modlitební příprava resp. duchovní boj způsobil podle Navrátila i démonský útok na jeho manželku, která si prožila epizodu akutní, nekompenzované insomnie.

Navrátil později zastupoval biskupa v Ekumenické radě církví a často o sobě s nadsázkou prohlašoval, že je „poslušným nástrojem bratra biskupa“. Sám byl formálně k biskupovi zcela loajální a uvedl jej dokonce jako hlavního autora své knihy „První kroky“, kde se laicky snažil definovat teologii AC. V roce 2003, po proběhlé krizi a zdravotní indispozici Rudolfa Bubika (více o tom v druhém dílu), se vedle Stanislava Bubika a Bohuslava Wojnara (kterého navrhli jiní) nabídl, že je ochoten převzít úřad biskupa církve. Všem těmto kandidátům, kteří nebyli širěji chápáni jako řádní kandidáti, biskup sdělil, že mu Bůh ani jednoho z nich neukázal. Navrátilovi biskup později přestal důvěřovat, i když chtěl respektovat jeho povolání¹⁴⁶⁵. Tím v podstatě služební postup Navrátila skončil, i když v Radě církve nějakou dobu zastupoval Rudolfa Bubika i po jeho smrti a dodnes je členem Rady církve. V nultých a desátých letech se pak postupně v Olomouci zformovaly další dva sbory, takže nyní se mluví o třech sborech resp. skupinách. Jejich vývoj se jeví značně komplikovaný a nepřehledný.

Prvním sborem je původní Navrátilův sbor, který vede Svatopluk Dysmas a jeho zástupcem je Jiří Bartík (1974).

Druhým olomouckým sborem se stala původně stanice sboru AC Prostějov. Ten se pod vedením pastora Petra Němce od mateřského olomouckého sboru osamostatnil v roce 2001. Později do něj začali přecházet i někteří neprostějovští členové olomouckého sboru, jejichž důvodem byla mimo jiné nespokojenost s autoritativním vedením AC Olomouc. Z nich pak paradoxně vzniká stanice v Olomouci. Tu v roce 2009 spolu s celým prostějovským sborem přebírá jako administrátor Aleš Navrátil. Po konsolidaci prostějovské části sboru a postupném vzdalování obou jeho částí se ze stanice k 1. 1. 2018 stal druhý olomoucký sbor, v jehož čele stanul Aleš Navrátil jako pastor¹⁴⁶⁶. Má dva zástupce, a to Pavla Bartíka (1965) a Jiřího Kuciána (1969), který je zároveň vedoucím stanice v Brně. Navrátilův sbor se nyní jmenuje Společenství na Cestě a čítá 31 dospělých členů a asi 10 dětí. Tento sbor převzal v Olomouci v roce 2010 i službu Royal Rangers. Celá tato anabáze, kde sbory mají stanice ve městech, kde již sbory existují, nasvědčuje tomu, že mezi vedoucími zřejmě nepanují ideální vztahy. Narušení „teritoriality“ svrchovaného území pastora bylo v devadesátých letech téměř nemyslitelné. Existence brněnské stanice se stala předmětem kritiky i nového seniora Jihomoravské oblasti, Karla Káni, který dokonce nesouhlasil, aby tento vedoucí stanice vystoupil na akci VOŠMT v roce 2020. Nicméně Navrátil se z popudu Rudolfa Bubika snažil o založení "nového" sboru v Brně již v roce 2008 z důvodu,

¹⁴⁶⁵ Rozhovor autora s Rudolfem Bubikem z té doby.

¹⁴⁶⁶ Apoštolská církev Prostějov - <http://www.acprostějov.cz/img/info.jpg> (3. 7. 2019).

že brněnský sbor mnoho let ztrácel členy díky autoritativnímu vystupování svého pastora, kterého ovšem díky učení o delegované autoritě musel biskup z principu vždy podržet.

A do třetice v Olomouci existuje ještě sbor třetí, který není uváděn mezi sbory AC, a byl původně olomouckou stanicí AC Kroměříž. Rekrutoval se z lidí, kteří nechtěli za pastora Aleše Navrátila a odešli ze stanice ještě dříve, než ji Navrátil v roce 2009 převzal. Scházejí se po domech v počtu okolo 15 lidí¹⁴⁶⁷. O pozadí třech sborů v Olomouci v jedné internetové diskusi uvedl jistý člen AC následující informaci:

„Co se stalo mezi Navrátilovými na jedné straně a pastory Dysmasem a Bartíkem na straně druhé, bych ze svého jistě zaujatého pohledu popsal takto: 1. pastor Dysmas chce mít všechno ve svém sboru pod kontrolou. Dokud byl Aleš zástupcem úřadujícího biskupa, tak pod tuto kontrolu nespadal. To se změnilo po volbě a následném nástupu biskupa Moldana. 2. expastor Navrátil jeho autoritu nerespektoval a myslel si, že vede sbor od desíti k pěti. 3. byl proto ze sboru, který zakládal, vyexpedován do Prostějova s holým zadkem. 4. pastoři Dysmas a Bartík mají lepší konexe nahoře, tak hlavně v prvních letech dělávali Navrátilům problémy. Současný stav (asi): pastor Navrátil si myslí, že mu bylo ukrivděno, a usmíření podmiňuje uznáním nespravedlnosti, omluvou a odškodněním. Pastroři Dysmas a Bartík si myslí, že je všechno v pořádku a chyba je na Alešově straně, že se s nimi nechce bavit. Ovečky jsou nešťastné. Co se týče restitucí: vedení AC1 je loajální vedení církve. Vedení je pro restituce, tak je vedení AC1 taky pro restituce. Demokratický centralismus. Vedení AC2 je u vedení v nemilosti, takže si může myslet stále totéž, co před lety. Má to ale zakázané říkat. Členové sboru mohou“¹⁴⁶⁸.

Navrátil a Dysmas se nakonec na "Boží pokyn" podle stejného zdroje usmířili a v současné době se pravidelně scházejí ke společným modlitbám.

Původní a historicky první sbor v Olomouci má nyní okolo 100 členů¹⁴⁶⁹. Mezi jeho aktivity patří mezidenominační taneční skupina King's kids; "Miniandílci", což jest cvičení rodičů s dětmi; klub náctiletých, což jest setkání pro děti ve věku od 6 do 15 let, který se dělí na dva oddíly: oddíl mladších (6-9 let) a oddíl starších (10-15 let) a do roku 2010 Royal Rangers¹⁴⁷⁰. Sbor má aktuálně stanice v Bruntále a v Července.

AC Praha

Jelikož počátky sboru jsou již zdokumentovány v jiných pracích, zde budou zopakována v podstatě jen stručná data. Letniční sbor v Praze má relativně hluboké kořeny, sahající do počátku minulého století a byl spojen s dnešním sborem CB, někdejší Svobodné církve reformované (SCR) v Soukenické ulici. Skupinka křesťanů okolo bratří Františka a Rudolfa Sokolových se zde tehdy otevřela pro možnost praxe

¹⁴⁶⁷ KELAR, Robert. Grano Salis - <http://www.granosalis.cz/modules.php?name=News&file=article&thold=-1&mode=flat&order=0&sid=2468500#224183> (11. 4. 2013).

¹⁴⁶⁸ KELAR, Robert. Grano Salis - <http://www.granosalis.cz/modules.php?name=News&file=article&thold=-1&mode=flat&order=0&sid=2468500#224183> (11. 4. 2013).

¹⁴⁶⁹ Náš sbor. Apoštolské církve Olomouc - <https://www.acolomouc.cz/informace/o-nas> (14. 12. 2019).

¹⁴⁷⁰ Apoštolská církev Olomouc - <https://www.acolomouc.cz/co-delame> (30. 12. 2019).

duchovních darů. Po vzniku letniční profilace v soukenickém sboru vznikl tábor příznivců a odpůrců zejména z řad vedoucích. Proto dne 15. 5. 1908 skupina letničně orientovaných členů odešla ze sboru a ustanovila náboženskou společnost pod názvem "Záchranný spolek Tábor", která se scházela po domech a byla v kontaktu s "Rozhodnými křesťany letničními" na Těšínsku. Vedoucím byl zvolen kazatel Novák, zatímco jeden z bratrů Sokolů odcestoval do Austrálie.

V roce 1920 byl (spolu se změnou názvu SCR na Jednotu českobratrskou - JČB) spolek na vlastní žádost přijat zpět jako samostatný sbor, ale boje tím neskončily. Po přijetí Berlínské deklarace z roku 1909, kaceřující letniční hnutí jako ďábelské, v roce 1923 skupina letničních odpůrců prosadila na žižkovské konferenci definitivní vyloučení sboru z církve. Ten se v té době scházel v Myslíkově ulici. Sbor ale nadále vyvíjel misijní činnost a pod vedením Františka Sokola se věnoval i sociální práci. Po Sokolově smrti se v roce 1940 ujal vedení sboru jeho bratr Rudolf a sbor se přestěhoval do Ječné ulice, přičemž členové se scházeli i v Úvalech a Černošicích, což pokračovalo i během protektorátu.

Po válce byly spolky novým církevním zákonem z roku 1951 zrušeny a spolek Tábor se v roce 1952 stal stanicí žižkovského sboru JČB. Jeho členové se začali ilegálně scházet po bytech, načež režim odpověděl perzekucí. V roce 1969 skupinu vedl kazatel Tefr, se kterým navázal kontakt Pavel Kocur (1939 – 2017), který se přistěhoval do Prahy ze Slovenska. V letech 1970 - 1973 se ke sboru začali přidávat další lidé. V roce 1974 se ve sboru dostalo sluchu prorockví o přicházejícím pronásledování a následně skončila pravidelná scházení. Někteří však usilovali o obnovu společných shromáždění, což podstatně podpořil i návštěvník z Litvy, povzbuzující sbor svými pravidelnějšími návštěvami. V té době byli ke službě vedení povoláni Pavel Kocur a Milan Liba. V roce 1977 navázali kontakt s těšínským a brněnským sborem a pod názvem Rozhodní křesťané letniční (RKL) společně zažádali o registraci a ilegálně ustanovili letniční denominaci¹⁴⁷¹.

Sbor se pravidelně scházel ve středu nebo ve čtvrtek, a v neděli pořádal bohoslužby v tzv. „schůzkových bytech“, což byla bydliště starších Pavla Kocura, Miloše Macha, Michala Berana a Stanislava Šplíchala, přičemž jejich mluvčím se stal Pavel Kocur. Počátkem 80. let sbor čítal přibližně 30 duší a v bytech se pravidelně setkávalo zhruba 10 osob; což vzbuzovalo neblahý zájem StB. Koncem roku 1984 se při sboru začala aktivovat mládež a StB zavedla signální svazek na Michala Berana, bývalého baletáka, jehož životní příběh začal přitahovat mladé lidi, kteří se pravidelně každé pondělí scházeli v jeho „schůzkovém bytě“. Probuzení se projevilo i v návštěvnosti zhruba 30 – 50 osob středečních schůzek, konaných ve „schůzkovém bytě“ Machových a na nedělních shromážděních u Kocurových. Zde byly rozmístěny reproduktory, aby kázání mohla být přenášena do všech místností. Bohoslužby vedl Pavel Kocur nebo Václav Lamr, původně člen brněnského sboru. Společenství se účastnili i zahraniční studenti jako Henry Kashweka, který dal impulz k založení Vody života¹⁴⁷². Podrobnější pojednání o vzniku Vody života je popsáno v článku Hnutí Víry v Čechách a na Slovensku (1987 - 2011).

¹⁴⁷¹ KLABEČKOVÁ, Klára. Historie letničního hnutí v Českých zemích. Absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2001.

¹⁴⁷² GABRIELOVÁ, Petra. Historie rozhodných křesťanů letničních v dokumentech Státní bezpečnosti - <https://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik7-2009/kap09.pdf> (1. 9. 2019).

Sbor, který se během své existence staral o mnoho stanic a diaspor, v roce 1995 jeho člen Kamil Hvolka charakterizoval jako menší společenství (čítal tehdy 66 členů), které má zdravé a pevné jádro, vzniklé přepalováním, „když odpadla struska“¹⁴⁷³. Struskou jsou zřejmě míněni křesťané, kteří sbor opustili. Ohledně této zkušenosti popsal Pavel Kocur svoji zkušenost s nesváry ve sboru:

„Ne vždycky jsme měli ve sboru jednomyslnost. Přicházely i roztržky a prožívali jsme mnoho bojů a bolestí. Mou chybou bývalo někdy to, (vzhledem k tomu, že jsem po dlouhý čas skoro celé břemeno sboru nesl sám), že jsem navrhoval do staršovstva bratra, který aspoň trochu duchovně dorostl nebo přišel z jiného sboru a zdál se vhodný do staršovstva. Jednou se stalo, že se to obrátilo proti mně a někteří bratři ze staršovstva usilovali o to, abych odstoupil. Myslel jsem si tehdy, že mají pravdu, neboť o to nejvíce usilovali především bratři, kteří měli vyšší vzdělání. Říkal jsem si, že se stáhnou do ústraní a přenechám vedení sboru jiným. Jenže Bůh ke mně tehdy opět zřetelně a jasně promluvil: "Proč dopouštíš ve svém srdci, že bys měl odejít ze služby, do které jsem tě povolal a postavil? Ty neodejdeš, odejdou ti, kteří se proti tobě postavili". Já jsem tenkrát zavolal: "Pane, všichni mají odejít?" Znovu odpověď: "Ano. Odejdou všichni, kteří se proti tobě postavili". K tomu skutečně po krátké době došlo“¹⁴⁷⁴.

Sbor měl počátkem devadesátých let řadu misijních stanic a diaspor, např. v Kladně, v Podbořanech, v Nejdku u Karlových Varů a v Ústí nad Labem. Od počátků povolení AC se zaměřoval na diakonickou službu, zejména na práci ve věznicích a v domově důchodců. 21. 11. 1993 se sbor rozloučil se svým druhým kazatelem, Milanem Bubanem, který začal působit na kolínské biblické škole a do služby starších byli uvedeni Pavel Knob a Petr Sikora. Sbor věřil, ostatně jako prakticky každý letniční sbor, že je povolán „k velké žni ještě před příchodem Krista“¹⁴⁷⁵.

Od 1. 3. 1995 vznikla pod vedením misionáře AoG v USA, Toma Loftona, kazatelská stanice, na jejímž vedení se podílel i Kamil Hvolka. Tato stanice vznikla jako výsledek misie mezi narkomany. Kazatelskou stanici v Podbořanech převzal Martin Huňát. Starším v Kladně pod vedením Milana Liby se později stal Rudolf Tesárek. Vedoucím stanice v Ústí nad Labem byl pověřen Štěpán Hlavsa, později i pastor pozdějšího sboru v Ústí nad Labem¹⁴⁷⁶. Kocur byl pastorem až do roku 2005, kdy jej v květnu vystřídal Pavel Knob, který po Bubanovi vykonával funkci druhého pastora. Od roku 2013 je pastorem Petr Sikora.

Pražský sbor měl v polovině 90. let dva starší a jen v Praze kolem 60 členů se čtyřmi domácími skupinkami a spolu s misijními stanicemi v Kladně a v Teplicích se k němu hlásilo asi 100 osob. Pod vedením druhého kazatele vznikla i evangelizační skupina a společenství dalo vzniknout dvěma hudebním uskupením, kam patří Oáza a Nová píseň, a dále dramatické a taneční skupině Odvas a Klubu Gedeon, který pracuje s dětmi. Členové se angažovali i v dětském domově v Klánovicích, v nemocnici, v domově důchodců a ve věznici¹⁴⁷⁷. V roce 2004 měl sbor již okolo 80 členů, se stanicemi přes 100, a

¹⁴⁷³ HVOLKA, Kamil. Ze života církve. Život v Kristu. roč. 7., č. 6., 1995, s. 4-6.

¹⁴⁷⁴ KOCUR, Pavel. Stručná historie sboru Apoštolské církve v Praze. Život v Kristu. roč. 9., č. 3., 1997, s. 8-11.

¹⁴⁷⁵ HVOLKA, Kamil. Ze života církve. Život v Kristu. roč. 7., č. 6., 1995, s.4-6.

¹⁴⁷⁶ VÁCHOVÁ, Eva. Život v Kristu. roč. 6., č. 1., 1994, s. 7.

¹⁴⁷⁷ KULIHOVÁ, Barbora. Apoštolská církev v České republice. Filozofická fakulta MU Brně, 2006.

přibyla mu další ruský mluvící stanice v Karlových Varech v počtu asi 20 lidí. Knob uvedl, že se jedná o ruské křesťany, kteří se znovuzrodili až na území České republiky a hledali církve, kam by se mohli zapojit. Další ruský mluvící stanice byla přímo v Praze pod vedením bratra Chechleva z Kazachstánu, který hledal letniční církve. Sbor se v té době zapojil i do akce Nový život a pořádal plošné promítání a roznos kazet s filmem Ježíš. Knob jako druhý pastor vedl i mládež, která se scházela v počtu do 15 účastníků¹⁴⁷⁸.

Knob se v roce 2013 stal pastorem dalšího nového pražského sboru „Dobrá zpráva“ a jeho žena mu dělá, spolu s Radkem Hejretem, který odešel z Kladna, zástupce. Specifikem tohoto sboru je pořádání "zážitkových" svateb nejen pro věřící. Aby mohli pastoři v AC oddávat nevěřící a pořádat pro ně církevní svatby (v čemž někteří vidí způsob evangelizace), došlo v roce 2018 i ke změně Ústavy AC. Na webových stránkách sboru Dobrá zpráva je proto možné se dočíst:

„Přejete si prožít svůj den D přesně podle Vašich představ? Připadají Vám obřady na úradech strohé a neosobní? Chcete si zvolit místo a čas obřadu podle svého přání? Pokud ano, Apoštolská církev - sbor Dobrá zpráva Vám nabízí uspořádání svatby podle individuality snoubenců. Z moudrosti Šalamouna víme, že trojitý provázek se těžko přetrhne. To je pevné pouto mezi Bohem, mužem a ženou. Pastor sboru pan Pavel Knob je státem certifikovaný oddávající, mající dlouholetou zkušenost v této oblasti. Obřad je pod jeho vedením nezapomenutelným osobním zážitkem. Součástí svatebního obřadu může být i požehnání novomanželům do jejich společného života“¹⁴⁷⁹.

Život víry dlouholetého pastora, Pavla Kocura, je popsán v autobiografickém samizdatu pod názvem „Příběh naplněného života aneb počátky Apoštolské církve v Praze“. Kocur pochází z východního Slovenska. Jeho tatínek byl kostelníkem v římskokatolickém a později pravoslavném kostele. Jeho manželka byla členkou CB. Když ji Kocur požádal o ruku, měla podmínku: Kocur se musí obrátit k Bohu. Když se oba manželé později přestěhovali do Prahy, kde bydleli nejprve v podnájmu, a poté v boudě lokomotivového depa, zajímala ale Kocura spíše hospoda než kostel. Manželku před sekularizací ochránila jen zkušenost křtu v Duchu svatém, kterou prožila v „troskách“ bývalého pražského letničního sboru. Pro návštěvy této skupinky zlákala i Kocura, kterému se kázání v CB zdála příliš intelektuální, a nerozuměl jim. Při cestě na východní Slovensko u svých rodičů navštívil vesnické shromáždění, kam se z Polska a z Ukrajiny dostalo učení o křtu Duchem. Po dvou týdnech scházení a modlitbách začali shromáždění mluvit jazyky. Kocur při návštěvě uslyšel vnitřní hlas: „Tito lidé skutečně rozmlouvají s Bohem“. Zaznělo zde i proroctví pro Kocurův dům, že čtyři lidé budou odděleni ke službě Bohu. V domě bydlela Kocurova sestra Maria a její synové Milan Liba a další dva, kteří se stali pastory v Košicích. V té době však teprve dokončovali učiliště. Poté Kocur prožil následující zkušenost:

„Když se modlili, hlas uvnitř mi řekl. „Ty jsi skutečně Bůh živý a přítomný na tomto místě“. Když jsem to vyslovil, zatřásl to se mnou, jako bych se dotknul elektrického proudu. Protože dost často fušuji do elektřiny, pecku elektřinou jsem několikrát dostal. Podobně to mnou zatřásl i v tu chvíli a

¹⁴⁷⁸ Rozhovor s Pavlem Knobem. Život v Kristu. roč. 16., č. 6., 2004, s.15-16.

¹⁴⁷⁹ Pořádání svateb. AC Dobrá zpráva - <http://www.ac.dobrazprava.org/index.php/svatby> (14. 12. 2019).

*řekl jsem si: „Až se vrátím do Prahy, překvapím svou ženu tím, že jí řeknu: 'Půjdeme na kolena'“
Často smutně říkala, jak je to dobré, když se manželé spolu modlí na kolenou“¹⁴⁸⁰.*

V pražské letniční skupině Kocur zatoužil rovněž po křtu v Duchu, ale bál se o to požádat. Nicméně byl jednou ženou, která tuto zkušenost právě prožila, vyzván k modlitbě, a poté byl ostatními ujištěn, že Ducha přijal i on. Kocur však prožil jen hluboký pokoj bez vnějších projevů. Když později „prožíval muka“, že nemluví jazyky, jedna slepá sestra, která byla uznána za prorokyni, si toho vnitřním zrakem všimla a vyzvala k modlitbě za něho. Poté Kocur řekl jediné slovo, které si pak celou noc ve službě na lokomotivě opakoval. Ráno již plynule mluvil jazyky. Nakonec byl nemluvný a těžce se vyjadřující Kocur Bohem veden k tomu, aby se stal vedoucím skupiny, čemuž dlouho vnitřně odolával. Přesvědčilo jej až další prorocké slovo, v němž byl vyzván vést stádo. Nakonec vedl skupinu 15 let při zaměstnání a od 1. 5. 1990 dalších 15 let již vedl sbor na plný úvazek¹⁴⁸¹. Buban Kocura charakterizoval jako člověka prosté víry a psychické odolnosti¹⁴⁸².

Pražský sbor, nyní vedený Sikorou, vykazuje stanici v Kladně, ačkoliv je zde registrován samostatný sbor.

AC Praha Maranatha

Počátek společenství se datuje v období služby Thomase Loftona, misionáře Assemblies of God z USA, ve sboru AC Praha. Ten spolu s Kamilem Hvolkou, členem ze stejného sboru, navštěvoval školy s evangelizačním programem "Dětská ulice". Od jara roku 1995 začal Lofton spolupracovat s dalšími křesťany v nadaci Teen Challenge; otevřeli kavárnu a od března kázali evangelium mezi narkomany, bezdomovci a před rockovými kluby, kde rozdávali kávu a čaj. V roce 1995 začal Lofton samostatně pracovat s cílem založit nový sbor v Praze, kde by bylo možné se postarat o ty, kdo se právě obraceli¹⁴⁸³. Hvolka uvedl, že přijal od Hospodina břemeno za konkrétní místo v Praze o rozloze 5 x 5 km, které se rozkládá na ploše od Hradčan k Václavskému náměstí, přes Smíchov zpět k Hradu. Začal pak poslušně místo obcházet a tvrdil, že obdržel proroctví od Hospodina, který mu řekl: „Já jsem Hospodin, já budu vyvýšen v tomto městě a tady bude stát můj strážce“¹⁴⁸⁴! Toto území bylo postupně, skrze modlitební obchůzky, obsazeno:

„Nejprve byly obsazeny rohy a nakonec uzavřen celý čtverec. Tyto přímluvy trvaly několik měsíců, ve kterých přicházela radost i protivenství. Pamatuji si, když jsem se měl modlit za poslední část, pociťoval jsem velkou bázeň a neklid kolem sebe. Nedaleko místa, kde jsem se měl modlit, srazilo auto muže. Rozběhl jsem se tam a vzpomínal, jak jsem získal osvědčení ošetřovatele na LBA. Vzkládal jsem ruce na toho muže a potom i na řidičku, která byla v šoku, i na jejího syna, který měl rakovinu. Po příjezdu záchranky jsem mohl v pokoji odejít k modlitbám, oslavovat Pána a chválit jeho vládu a moc.

¹⁴⁸⁰ Pavel Kocur se neloučí. Život v Kristu. roč. 9., č. 4., 1997, s. 4-6.

¹⁴⁸¹ Pavel Kocur se neloučí. Život v Kristu. roč. 9., č. 4., 1997, s. 4-6.

¹⁴⁸² BUBAN, Milan. Tři vzpomínky na bratra Pavla Kocura - <http://milan.buban.cz/2017/12/29/tri-vzpominky-na-bratra-pavla/> (31. 12. 2019).

¹⁴⁸³ Praha Maranatha. Život v Kristu. roč. 17., č. 7-8., 2005, s. 10-12.

¹⁴⁸⁴ HVOLKA, Kamil. Ze života církve. Život v Kristu. roč. 7., č. 6., 1995, s. 4-6.

V těchto dnech se modlitebníci schází každé ráno v 7 hodin vždy od pondělí do pátku postupně na Hradčanech, Václavském náměstí, Vyšehradě, Smíchově a uprostřed, kde se schází i sbor na nedělní bohoslužby... Dané zaslíbení je, že Hospodin tímto územím zatřese a že jeho lid tam bude chválit jméno Páně na svědectví všem“¹⁴⁸⁵.

Hvolka se ze spolupráce s Loftonem ztratil v roce 1995 s tím, že hledá a neví, co po něm Pán chce. Od dubna 1995 začal Lofton spolupracovat s Jiřím Serbusem (1967), který přišel z Lysé nad Labem, a s Jaroslavem Šípem, pocházejícím z Varnsdorfu. Pořádali shromáždění v budově YMCA na Poříčí, kde jako dvě rodiny začínali zakládat nový sbor. Začátky byly tvrdé a stalo se, že jednu neděli Lofton kázal a Serbus seděl jako jediný posluchač v sále. Další neděli se to opakovalo s tím, že kázal Serbus a posluchačem byl Lofton. Jejich manželky byly mezi tím s dětmi na besídce. Každý pátek od půlnoci do rána pak oba rozdávali před klubem Bunkr na Praze 1 kávu a buchtičky s tvarohem. Když lidé „vylezli z podzemí“ a oni jim ve 4 hodiny ráno nabídli „kávu, buchtičku a evangelium“, byli v šoku. Dále oba společně chodili do heroinových doupat, mezi bezdomovce a byli svědky mnoha duchovních konfrontací. V průběhu léta 1995 se k nim připojili manželé Jaroslav a Blanka Šípovi, přičemž Jaroslav byl od počátku členem staršovstva a Blanka byla placenou Loftonovou sekretářkou. Začátkem září byl do všech sborů AC rozeslán dopis s prosbou o modlitby za evangelizační kampaň ve spolupráci se studenty Letniční biblické akademie v Kolíně, která se konala ve dnech 1. až 8. října 1995 v sále Slovanského domu v Praze 1. Zde se nakonec několik lidí obrátilo. Od prosince pak ve Slovanském domě a později v budově YMCA probíhala i nedělní shromáždění.

Po deseti měsících práce na ulici byl dne 21. ledna 1996 biskupem Rudolfem Bubikem a pastorem pražského sboru Pavlem Kocurem ustanoven 2. sbor AC v Praze se jménem Maranatha. Jeho pastorem se stal Tom Lofton. V březnovém čísle Života v Kristu roku 1996 vyšel článek od Jiřího Serbuse, kde se psalo, že „nikdo z bratrů starších nemá Boží povolání k úřadu pastora, proto s jedním bratrem z jiného sboru AC zvažujeme tuto možnost na modlitbách“¹⁴⁸⁶. Tímto mužem byl Jiří Hodničák, druhý pastor sboru AC ve Varnsdorfu. V létě roku 1996 odletěl Lofton se svou rodinou na jeden rok zpět do USA a novým pastorem se stal Hodničák.

Jiří Hodničák byl původně nevěřící člověk, který začal hledat Boha poté, kdy jej po dvou letech soužití opustila partnerka Lenka. Nakonec ale on i jeho družka uvěřili a dali se opět dohromady. Na podzim 1990 poznali Martina Moldana, do jehož společenství začali chodit a nakonec se vzali. Hodničák, i první pastor Martin Moldan, později prožívali, že pro Hodničáka brzy nastane čas pro jeho samostatnou službu. V roce 1995 se Hodničák poprvé od rodiny Šípových dozvěděl o Loftonově evangelizaci v pražských ulicích a ve Slovanském domě. Šípovi pocházeli ze stejného sboru a byli s Loftonem v kontaktu. Při jednom telefonickém hovoru Blanka Šípková položila Hodničákovi otázku, k jaké službě vidí své povolání? Dále mu sdělila, že se za něho 30 dní s Loftonem modlí a že se Lofton chystá navštívit varnsdorfský sbor a Hodničákovu rodinu. Hodničák v té době pracoval ve strojírenském závodě a toužil po práci duchovního na plný úvazek. Přijal od Boha ujištění, že se 6. prosince 1995 od Loftona

¹⁴⁸⁵ HVOLKA, Kamil. Ze života církve. Život v Kristu. roč. 7., č. 6., 1995, s.4-6.

¹⁴⁸⁶ SERBUS, Jiří. Co dělá Ježíš v Praze. Život v Kristu. roč. 8., č. 3., 1996, s. 8.

dozví více. Tehdy také dostal nabídku být druhým pastorem vznikajícího sboru v Praze, ale nechtělo se mu stěhovat do Prahy. Nakonec poznal, že se jedná o Boží vůli pro jeho život a od prosince se účastnil shromáždění ve Slovanském domě a později v YMCA, kde začal i kázat. V červnu 1996 se přestěhoval do Prahy, kde se po Loftonovi stal pastorem sboru. Společenství bylo od svého počátku zaměřeno na službu narkomanům a alkoholikům¹⁴⁸⁷. Počátkem roku 1997 již čítalo 21 stálých členů a asi 8 uchazečů, ale návštěvnost bohoslužeb byla mnohem větší. Byly v něm i tři rodiny misionářů z Assemblies of God. Ve sboru se od roku 1996 konaly každý den od pondělka do pátku modlitby, přičemž v pondělí se začínalo v 6,30 za každého počasí na Kampě pod stromem a od úterka do pátku od 6,00 do 8,00 ve sborové kanceláři na Vinohradech.

Po Loftonově návratu z USA, kde rovněž doprovázel biskupa při jeho návštěvě probuzení v Pensacole, kterému se zde otevřel, začaly mezi Loftonem a Hodničkem vleklé spory. Podle Serbuse „Tom se vrátil jako jiný člověk“. Před svým odletem do USA bydlel v bytě, ale po svém návratu si pronajal obrovskou luxusní vilu, ale s vedoucími si již nerozuměl. Toužil neustále evangelizovat, „měl srdce pro ztracené“, ale nedokázal se s Hodničkem shodnout na sborové koncepci. Tyto rozpory vyvrcholily počátkem roku 1998. Všichni uznávali a respektovali Loftonovo obdarování a povolání evangelisty, nicméně Hodničkovou prioritou nyní byla pastorační péče o nově obrácené. Lofton podle Serbuse nedokázal pochopit, že již není pastorem a neustále chtěl sbor strhávat do misie a evangelizace, což způsobovalo nerovnováhu ve směřování sboru. Když se v dubnu 1998 stav vyhrotil, hledali starší – ostatně jako starší z jiných sborů v podobných situacích (viz Brno, Znojmo apod.) - pomoc u biskupa církve, kterého se v Kolíně rozhodli navštívit. Biskup potvrdil status quo s tím, že Hodničák je pastorem, Serbus druhým pastorem a Lofton starším a všichni se musí „nějak domluvit“. Po tomto výroku měl Lofton prohlásit, že pokud Hodničák jako pastor ve sboru Maranatha setrvá, on se vrátí do USA. Hned příští neděli 26. 4. 1998 biskup Hodničáka odvolal a pastorem byl znovu ustanoven Tom Lofton. Z postu druhého pastora byl odvolán i Serbus, který celou situaci komentoval následovně:

„Bratr biskup v naprostém rozporu se všemi řády a ústavou odvolal našeho pastora a dosadil tam bratra, který k tomu neměl povolání. Jednalo se jen o materiální prospěch ze strany AoG, kdy bratr z USA řekl: buď budu pastorem já, nebo se vrátím do USA a bude konec. A bylo po našem pastorovi a požehnání ve sboru. Seděl jsem po celou dobu vedle v křesle a nevěřil svým vlastním uším... A z kina pro 200 lidí, kdy se nás scházelo tak 100 až 130, se shromko přesunulo do místnosti pro 25 lidí, kde se schází až do dnešní doby“¹⁴⁸⁸.

Serbus s Hodničkem dostali možnost sloužit v jakémkoliv jiném sboru AC, kde bylo momentálně místo. Tuto možnost Serbus vzhledem ke své rodině a dalším okolnostech odmítl, neboť si byl vědom, že tato situace se může kdekoliv zopakovat. Hodničák, jak se opakovaně stávalo i v dalších sborech AC, po svém odvolání odešel s částí sboru do KS. Serbus pak sbor Maranatha opustil a jako řadový člen začal navštěvovat sbor Pavla Kocura. Dnes slouží jako kazatel sboru CB v Mladé Boleslavi.

¹⁴⁸⁷ Praha Maranatha. Život v Kristu. roč. 9., č. 3., 1997, s. 4-6.

¹⁴⁸⁸ Korespondence autora s Jiřím Serbusem ze dne 12. 2. 2014.

Tom Lofton byl americkým misionářem a Praha byla jeho první destinací. V USA měl za sebou službu v organizaci Teen Challenge a osobně se znal s Davidem Wilkersonem. Když přišel do Prahy, popsal, že byl z ničeho nic napaden neznámým mužem, čímž mu měl satan naznačit, že ví, kdo je¹⁴⁸⁹. Protože byl obdivovatelem a znalcem country hudby, dostal dokonce v rádiu možnost mít svůj vlastní pořad o americké lidové hudbě, který používal k evangelizacím. Lofton byl původně konzervativním letničním křesťanem, který odmítal Torontské požehnání. Když v roce 1997 provázal jako tlumočník Rudolfa Bubika do Pensacoly, kde biskup zatoužil zakusit probuzení, zprostředkoval mu Lofton nejprve setkání v New Yorku s Davidem Wilkersonem, který Bubika napomenul a před Pensacolou varoval. Podle Bubika měl Lofton prohlásit, že nikomu v Pensacole nedovolí, aby na něho vkládal ruce. Později však Bubik Loftona spatřil, jak v celé své dálce cca dvou metrů ležel na podlaze pod Boží mocí, „sražen Duchem“. Loftonova proměna pak byla zřejmě velká, čemuž může napovídat i Serbusovo svědectví, a jeho chování se zřejmě, stejně jako Bubikovo, změnilo. Původně kritický Lofton pak na konferenci ve Zlíně s Claudio Freidzonem svědčil, jako ho Bůh donutil se této konferenci zúčastnit: „Tome, ale ty musíš jet“, křičel doslova do mikrofonu¹⁴⁹⁰. Později si i sám biskup na dřívější Loftonovo lehkovážné chování stěžoval¹⁴⁹¹. Lofton byl pastorem do 30. 9. 2008. Podle posledních informací se Lofton později rozvedl a jeho bývalá žena Lois se už znovu vdala¹⁴⁹². Lofton měl nějaký čas v Praze žít světským životem a podle svědectví některých pražských křesťanů využíval vše, co život ve velkoměstě nabízel.

Po definitivním odjezdu Loftona do USA se stal pastorem v podstatě již stagnujícího sboru Michal Beran. Druhým pastorem byl až do roku 2017 Jaroslav Šíp a v současnosti je toto místo neobsazeno. Beranovou vizí již není práce s bývalými narkomany, což bylo původní poslání sboru, ale sám Beran cítil povolání k službě těm, kteří prožili ve svém životě víry ztroskotání. Sbor neinzeruje na svých stránkách žádné zvláštní aktivity. Vykazuje ale celkem tři pražské stanice, a to japonsky mluvící a dvě ukrajinsky mluvící.

AC Prostějov

Ačkoliv sbor v Prostějově byl ustaven až v roce 2001, historie tohoto společenství je starší. Jeho vznik je již zmíněn v popisu historie olomouckého sboru, přesto bude jeho historie krátce zmíněna i v této samostatné kapitole. Prostějovský sbor vznikl jako stanice AC Olomouc. V roce 1994 přišel do olomouckého sboru Petr Němec (1958) se svojí manželkou. Kromě Aleše Navrátila zde nikoho neznal, ale zaslechl Boží hlas, který mu sdělil numerologické proroctví, že ve svých 43 letech se stanou 33. sborem AC. Tehdy v Prostějově, v rodině Pluskalových, vyučoval Aleš Navrátil ze své publikace „První kroky“. Skupinky se účastnili ještě další dva mladíci a Petr Němec, který byl tři a půl roku křesťanem. Z vyučování měla vzniknout skupinka, ale tento plán se nezdařil. Pokračováním pak bylo setkávání v Určicích v rodině Rozehnalových, kde se Němec se zmíněnými mladíky domluvili na pravidelných setkáváních a Rozehnalovi vstoupili do olomouckého sboru. Následně vznikly další dvě skupinky v

¹⁴⁸⁹ Osobní svědectví autora z kázání Toma Loftona v Brně koncem 90. let.

¹⁴⁹⁰ Osobní svědectví autora z konference s Claudio Freidzonem ve Zlíně.

¹⁴⁹¹ Rozhovor autora s Rudolfem Bubikem z té doby.

¹⁴⁹² Osobní korespondence autora s Jiřím Serbusem zde dne 3. 11. 2019.

Prostějově a v Čechách pod Košířem. Nakonec se skupinka navrátila do Prostějova k Pluskalům. Ze skupinek vznikla stanice, která se k bohoslužbám začala scházet v prostějovském KaS centru.

7. října roku 2001 pak vznikl 33. sbor AC v Prostějově, jehož pastorem byl Němec ustanoven¹⁴⁹³. Sbor se až do roku 2007 scházel v KaS centru a od roku 2008 v Domě služeb v místní části Vrahovice, kde provozoval také Centrum na podporu cizinců. Němce v roce 2006 ve funkci pastora vystřídal Pavel Čep a toho zase v roce 2009 Aleš Navrátil jako administrátor pověřený řízením sboru. V roce 2012 sbor zakoupil zchátralý dům organizace YMCA. Po opravách se z něj stalo sídlo sboru s názvem Multikulturní centrum Mozaika. Po konsolidaci prostějovské části sboru a postupném vzdalování obou jeho částí se olomoucká stanice k 1. 1. 2018 odděluje jako druhý olomoucký sbor a pastorem AC Prostějov se stává dosavadní starší Ondřej Kříž (1974). Aleš Navrátil zůstal jeho starším spolu s Pavlem Rozehnalem. Sbor čítá 25 dospělých členů a asi 10 dětí a nevykazuje žádné stanice. Mezi jeho aktivity patří akce pro veřejnost v centru Mozaika, Kurzy Alfa, spolupracuje s Royal Rangers a s organizací Žebřík, což jest neziskové sdružení, jehož cílem je podpořit osoby ohrožené sociálním vyloučením a informovat společnost o křesťanských hodnotách¹⁴⁹⁴.

AC Třinec

Kořeny sboru sahají do roku 1971 v Mostech u Jablunkova, kdy na návštěvu sboru CB ve slezském Hrádku zavítal Pavel Gabánek z Bratislavy. Gabánek přijel jako misijní pracovník a dvě členky sboru zaujal mluvením v jazycích¹⁴⁹⁵. Zpráva o Gabánkovi se rozšířila v Třineckých železárnách, kde se o tom dozvěděl i Stanislav Cichý (1948), který zde pracoval v oblasti zajišťování náhradních dílů a jako revizní technik těžkých stavebních strojů a se svojí manželkou navštěvovali SCEAV¹⁴⁹⁶. V této církvi však neměli s glossolálií dobrou zkušenost a Cichý byl proto nedůvěřivý. Byl ale získán Gabánkovým svědectvím víry o potřebě spásy a vyznávání hříchů a oba manželé opustili SCEAV a přibližně tři roky pořádali domácí shromáždění. Po čase se objevili další lidé, které přilákala praxe charismat, vodního křtu ponořením a křtu Duchem svatým.

Domácí shromáždění se rozrůstala včetně celonočních modliteb, kdy se zatemňovala okna a pouštělo rádio, aby shromáždění nebylo možné odposlouchávat ze strany StB. Pro vzrůstající nebezpečí, včetně vyhrožování zapálením domu, se shromáždění střídala v různých domácnostech a přesunovala blíže Třinci. Probíhala v Bystřici, ve Vendryni, v Konské, na Zaolší, ve Střitězi, Českém Těšíně, v Hrádku nad Olší a někdy i ve Stonavě. V té době začala navštěvovat shromáždění i rodina Walekova z Vendryně a její otec nabídl ke scházení horní podlaží rodinného domku, které v předstihu předělal ve víře, že se zde jednou budou scházet křesťané. Podle Cichého zde vzniklo „zdravé jádro sboru“¹⁴⁹⁷. Práce se

¹⁴⁹³ NĚMEC, Petr. Nový sbor v Prostějově. Život v Kristu. roč. 13., č. 11., 2001, s. 9-10.

¹⁴⁹⁴ Apoštolská církev Prostějov - <http://www.acprostejov.cz/img/info.jpg> (20. 12. 2019).

¹⁴⁹⁵ MAZUROVÁ, Miriam. Počátky a vývoj hudební skupiny v našem sboru. Absolventská práce VOŠMT. Kolín, 2000.

¹⁴⁹⁶ Třinec. Život v Kristu. roč. 8., č. 12., 1996, s. 4-6.

¹⁴⁹⁷ Třinec. Život v Kristu. roč. 8., č. 12., 1996, s. 4-6.

v počátcích příliš nešířila, a proto na návštěvu přijížděli slovenští letničtí, kteří místní povzbuzovali „slovem a proroctvím a modlitbou“¹⁴⁹⁸.

Gabánek později zjistil, že se v Žukově rovněž schází skupina letničních křesťanů a na jeho popud došlo k setkání s Karlem Brózdou, kde Gabánek zjistil, že žukovští usilují o obnovu spolku Rozhodných křesťanů letničních. Traduje se, že v 80. letech, kdy byli žalářováni Bubik, Kotajný a Wojnar (otec pozdějšího kazatele Bohuslava Wojnara), přišli policisté hledat i účastníky shromáždění do Vendryně, kde právě probíhala ilegální bohoslužba. Hostující Pavel Gabánek měl vidění, jak se ke dveřím postavil anděl a svými křídly přikryl vchod. Policie je pak vskutku nenašla¹⁴⁹⁹. Vendryňský sbor, i když byl větší, se stal stanicí žukovského sboru. Po zapojení sborů v Praze a v Brně do snahy o dosažení registrace církve, se sbor ve Vendryni opět osamostatnil. Liturgie sboru byla typická po vzoru slovenských letničních. Bohoslužba neměla pevný řád, všichni se modlili společně nahlas, a pokud se chtěl někdo modlit zvlášť, musel ostatní doslova překřičet. Modlitby v jazycích byly do roku 1985 doprovázeny výkladem. S cílem zavést do shromáždění řád, bylo ustaveno ilegální staršovstvo a ve službě slovem se během bohoslužby střídalo více kazatelů. Pastorem byl ustanoven Stanislav Cichý.

Když přibývalo lidí, sbor se od poloviny 80. let začal modlit za místnost v centru města¹⁵⁰⁰. Sboru však byla nabídnuta obřadní síň v Oldřichovicích, které se ve prospěch oldřichovické skupiny vzdal. V roce 1989 objevil v centru města na Smetanově ulici budovu na prodej, kterou zakoupil, zrekonstruoval a v roce 1990 i zprovoznil. Koupě domu je považována za nadpřirozenou. Mazurová ve své absolventské práci k tomu uvádí:

„Bůh měl tento dům ve svém plánu již dávno před jeho zakoupením. Už v r. 1983 nebo 1984 přijel jeden starší bratr z Bieszczad (Polsko), bratr Haltof, který po tom, co posloužil Slovem, měl vidění. Viděl uprostřed města Třince budovu, která má patřit vendryňskému sboru. Budovu poznají podle toho, že z protější strany uličky budou vycházet Romové. Když pak br. pastor s br. J. Konderlou přišli k tomu domu, uviděli, jak z protější budovy skutečně vycházejí Romové a jdou na hlavní silnici. Prorocví asi šest let staré se přesně naplnilo. Těsně před uzavřením kupní smlouvy přišla za br. pastorem sestra A. Turoňová. V noci měla sen, ve kterém jí Bůh ukázal konkrétní budovu a řekl, že tento dům bude patřit Božímu lidu. Když ji pak br. pastor zavedl na protější stranu dané ulice, pravdivost snu jednoznačně potvrdila“¹⁵⁰¹.

V domě se nacházela kancelář, místnost pro nedělní besídku, dorost a později i pro Royal Rangers. Sbor se často potýkal i s učiteli, kteří vnášeli cizorodá učení. Někteří návštěvníci ze Slovenska tvrdili, že Večeři Páně stačí přijímat pouze teoreticky, jiní z Čech popírali božství Ducha svatého. V roce 1990, vlivem misie hnutí Víry, ze sboru odešlo okolo 15 mladých lidí, kteří tvrdili, že křesťan nemůže být nemocný. Jejich odchod měl vyprovokovat i konzervatismus některých starších členů polské národnosti, kteří považovali národní zpěvník „Śpiewnik Pielgrzyma“ za jedinou přípustnou liturgii, na což mladí

¹⁴⁹⁸ Třinec. Život v Kristu. roč. 8., č. 12., 1996, s. 4-6.

¹⁴⁹⁹ MAZUROVÁ, Miriam. Počátky a vývoj hudební skupiny v našem sboru. Absolventská práce VOŠMT. Kolín, 2000.

¹⁵⁰⁰ Třinec. Život v Kristu. roč. 8., č. 12., 1996, s. 4-6.

¹⁵⁰¹ MAZUROVÁ, Miriam. Počátky a vývoj hudební skupiny v našem sboru. Absolventská práce VOŠMT. Kolín, 2000.

členové reagovali bezstarostným entuziasmem. V roce 1992 se někteří z mladých, kteří díky své radikalizaci opustili sbor, navrátili zpět. V roce 1993 byla ve sborovém domě otevřena kavárna „Oáza“ a v roce 1996 již modlitebna v domě nedostačovala a shromáždění se proto přesunula do kinosálu Kosmos, čímž skončily bilinguální (polské a české bohoslužby) a kázání probíhala jen v češtině. Když Cichý s obavami žádal v kině, zda by jim je pronajali k dopoledním scházením, dozvěděl se od zástupkyně vedoucí kina, že už na ně dávno čekají¹⁵⁰².

V polovině devadesátých let se rovněž Cichý dostal do televizního pořadu, na kterém jako konzultanti spolupracovali i mluvčí Společnosti pro studium sekt a nových náboženských hnutí (SSSNNS), jejíž protagonisté Zdeněk Vojtíšek a Tomáš Novotný byli k letničnímu hnutí (podle názoru autora) někdy až nadmíru kritičtí. Jednalo se o reportáž o bývalé člence sboru, která jednu nemocnou věřící ženu přesvědčila, aby si nechala zprůchodnit podvaz vejcovodů, jelikož se jí tak prý ďábel snaží učinit neplodnou. V pořadu byl rozhovor s Cichým a s Rudolfem Bubikem, z jehož rozhovoru byly odvysílány jen dvě věty. Bubik svědčil, že od Cicheho dostal avízo, že se něco chystá, a proto na reportéry, kteří zpočátku vůbec nesdělili, o čem chtějí s biskupem mluvit, „uhodil“, a teprve poté se dozvěděl pravý důvod jejich návštěvy¹⁵⁰³. Pořad pro svoji manipulativnost - jelikož se AC ústy obou představitelů od tohoto činu distancovala a navíc se jednalo o již v té době bývalou členku - byl odsouzen nejen v AC, ale například i mezi členy CB. Na druhou stranu nebyla to zřejmě SSSNNS, která by celý pořad zrežírovala ani iniciovala. Pořad pak vedl i k pobídce radikálnějšího uplatňování autority a kázně k „problémovým“ členům AC.

Cichý rovněž v roce 1996 referoval o sborové krizi, kterou nijak blíže nespecifikoval, avšak uvedl, že někteří odešli ze staršovstva, a to včetně druhého pastora, který rezignoval. Tito lidé podle něho „byli, jsou a budou požehnáním pro sbor“¹⁵⁰⁴. Ve stejném roce prožil i sám Cichý zkušenost, kterou nazval zkouškou víry. Na shromáždění severomoravské oblasti Cichý pocítil, že má mluvit o tom, že nestačí, aby člověk znal Ježíše Krista jen z vyprávění ostatních a žít z víry například známých evangelistů, ale že musí mít „osobní zkušenost víry s Bohem“. Pokud nebudou zkušenost mít, neobstojí ve zkouškách, které přijdou. Cichý dále uvádí:

„Když jsem to dořekl, zpozvzdálí za mnou jsem zaslechl hlas: „Ty budeš první, koho si vyzkouším.“ Řekl jsem: „Jestli je to, Pane, tvůj hlas, tak ty nedáváš zkoušky nad lidské síly“. Uběhlo pár měsíců a náš syn Aleš tolik onemocněl, že jsem ho musel s bolestmi hlavy a závratěmi odvést do třinecké nemocnice. Nikdo pořádně nevěděl, co mu vlastně je. Druhý den ho převezli do fakultní nemocnice v Ostravě. Prodělal tam dvě těžké operace. První byla operace hlavy, podruhé to byla operace ucha. Při té první říkali, že se jednalo o záchranu života, protože hnis, který vznikl ze zánětu středního ucha, se začal shromažďovat v blízkosti malého mozku. Celá naše rodina bojovala na modlitbách dlouhé minuty, hodiny a dny, aby Bůh zachránil našeho syna... po druhé operaci nám sdělili, že museli vyoperovat celé vnitřní sluchové ústrojí. Vzápětí nám byla primářem sdělena zpráva, že na toto ucho

¹⁵⁰² Třinec. Život v Kristu. roč. 8., č. 12., 1996, s. 4-6.

¹⁵⁰³ Svědectví Rudolfa Bubika z té doby.

¹⁵⁰⁴ Třinec. Život v Kristu. roč. 8., č. 12., 1996, s. 4-6.

nebude nikdy slyšet... V těch dnech a týdnech jsme bojovali a prosili Pána Ježíše o skutečnou sílu a utvrzení ve víře. Pán zasáhl zvláštním způsobem. Když se Aleš vrátil z nemocnice, sluch operovaného ucha byl skoro totožný se sluchem, který byl před tím, než do nemocnice odešel“¹⁵⁰⁵.

V září 1999 se vlivem otevření Torontského požehnání sbor podílel na evangelizaci Impresionante a v březnu 2000 na satelitní evangelizaci přenosem ProChrist. Sbor v té době podporoval misionářku Katku Žurkovou v Tanzánii a pomáhal organizaci Teen Challenge, podporoval misii na Ukrajině nebo studenty na VOŠMT. Druhý pastor Slavomír Raszka sloužil ve věznici na Mírově. V roce 2000 měl sbor 110 členů a sborová mládež dosáhla počtu okolo 30 účastníků¹⁵⁰⁶. Ve sboru, ostatně jako i v ostatních sborech AC, přetrvává zaslíbení, že Pán chce do jejich sboru povolat mnohem více lidí¹⁵⁰⁷.

Stanislav Cichý byl pastorem sboru do roku 2014, kdy jej nahradil Bogdan Cichý. Do roku 2010 byl druhým pastorem Jaromír Bílý (1963), kdy jej nahradil Bogdan Cichý (1975) a v roce 2015 pak Jan Měrka (1984). Sbor má v současné době stanice v Hrádku a v Novém Jičíně.

AC Uherský Brod

Počátky sboru v Uherském Brodě sahají do šedesátých let minulého století, kdy skupinka lidí z JB prožila zkušenost s Duchem svatým. Přes útlak a pronásledování ze strany tehdejšího režimu se na konci roku 1988 zformovalo jádro 10 lidí, kteří vytvořili budoucí základ sboru AC¹⁵⁰⁸. Tento sbor se nerozlučně pojí se jménem Pavla Čepa (1950), který pochází z KřSb, kde působil jako kazatel. Čep se okolo roku 1973 začal setkávat s letničními ve Zlíně a v Brně, a později se v jeho domácnosti začala formovat skupina lidí, která se rozrůstala o nové konvertity. Tito lidé se stali součástí letničního sboru v Brně jako stanice v Nivnici, kam brněnští dojížděli vyučovat¹⁵⁰⁹. Rok 1987 Čep popsal jako dobu, kdy pocítil úzkost o svoji záchranu a prožil osvobození od tajné závislosti na alkoholu. Od roku 1989 do roku 1991 se v Uherském Brodu začalo formovat nové společenství lidí, které působilo pod záštitou brněnského sboru, pořádalo pouliční evangelizace a 1. dubna 1991 byl v Uherském Brodě ustaven samostatný sbor AC¹⁵¹⁰.

V roce 1992 vstoupil Čep do práce duchovního na plný úvazek a druhým pastorem byl jmenován Rostislav Šiška (1964)¹⁵¹¹. Sbor měl tehdy okolo 20 členů¹⁵¹², ale již v roce 1996 i se stanicemi v Uherském Hradišti a ve Zlíně čítal 70 řádných členů a začal fungovat na skupinkovém principu. Stejně jako většina letničních sborů měl i tento prorocká zaslíbení, že zaplaví evangeliem Uherský Brod a jeho okolí¹⁵¹³. V roce 1997 pak ve Zlíně vznikl samostatný sbor, kterého se Čep stal prvním a Jiří Turza (1941) druhým pastorem.

¹⁵⁰⁵ Třinec. Život v Kristu. roč. 8., č. 12., 1996, s. 4-6.

¹⁵⁰⁶ MAZUROVÁ, Mirjam. Počátky a vývoj hudební skupiny v našem sboru, VOŠMT, Kolín, 2001.

¹⁵⁰⁷ Třinec. Život v Kristu. roč. 8., č. 12., 1996, s. 4-6.

¹⁵⁰⁸ Apoštolská církev Uherský Brod - <http://www.betanie.org/category/o-nas/nas-sbor/> (11. 12. 2019).

¹⁵⁰⁹ Rozhovor s Rost'ou Šiškou, pastorem sboru AC Uherský Brod. Život v Kristu. roč. 17., č. 7-8., 2005, s. 13-14.

¹⁵¹⁰ Uherský Brod. Život v Kristu. roč. 8., č. 5., 1996, s. 4-6.

¹⁵¹¹ Rozhovor s Rost'ou Šiškou, pastorem sboru AC Uherský Brod. Život v Kristu. roč. 17., č. 7-8., 2005, s. 13-14.

¹⁵¹² KLABEČKOVÁ, Klára. Historie letničního hnutí v Českých zemích. Absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2000.

¹⁵¹³ Uherský Brod. Život v Kristu. roč. 8., č. 5., 1996, s. 4-6.

V roce 2003 Čep i se svojí manželkou Věrkou odešli sloužit do Kroměříže, prvním pastorem se stal Rostislav Šiška a druhým pastorem Marek Pindák (1976)¹⁵¹⁴. V roce 2005 měl sbor již 80 členů, asi 50 dětí a podle Šišky pracoval na území od Veselí nad Moravou, kde sousedil s hodonínským sborem, přes Uherské Hradiště až ke Slavičinu, kde sousedil se sborem z Valašského Meziříčí¹⁵¹⁵. V roce 2006 spadaly pod sbor misijní stanice v Uherském Hradišti a v Kroměříži, diaspory v Luhačovicích, v Bojkovicích, ve Slavičině a ve Veselí nad Moravou. V té době sbor navštěvovalo již více než 100 lidí z Uherského Brodu a okolních měst s vesnicemi¹⁵¹⁶. V roce 2016 vznikl v Uherském Hradišti samostatný sbor, Šiška se stal jeho pastorem¹⁵¹⁷ a v Uherském Brodě byl vystřídán Pindákem. Sbor v Uherském Hradišti vykazuje stanice v Bílovicích, Malenovicích u Zlína, a dokonce v mateřském Uherském Brodu, což je opět zvláštní, ale v současnosti nijak výjimečné. Druhým pastorem sboru v Uherském Brodu se stal na rok Pavel Čep. V současnosti sbor druhého pastora nemá. Mezi aktivity sboru spadají přednášky na školách s tématy sexuální prevence, holocaustu a antisemitismu¹⁵¹⁸.

AC Valašské Meziříčí

Historie sboru ve Valašském Meziříčí se pojí s osobou Josefa Hasmandy (1938), jenž v roce 1968 vstoupil do CASD, kde se později stal i laickým kazatelem. Původně chtěl být vysokým politickým funkcionářem, ale rok 1968 jeho cíle naboural. Jako první z rodiny začala adventistický sbor navštěvovat Hasmandova maminka a posléze i Hasmanda se svou ženou Evou. Celou rodinu již od počátku jejich adventistické anabáze pojí charismatická zkušenost, kdy jejich syn Tomáš (1967) prodělal vážný úraz. Eva Hasmandová se proto modlila, aby Bůh – pokud je a je dobrý - způsobil, aby Tomáš neměl žádné následky, k čemuž skutečně došlo. Od jistého adventisty pak Hasmanda obdržel knihu „Dýka a kříž“ a pocítil touhu po Duchu svatém. Nakonec nadchl i velkou část sboru a otevřeně se modlil za křest v Duchu svatém¹⁵¹⁹.

V této době se Hasmanda setkal i s charismatickými baptisty v Jablůnce, kde byl svědkem mluvení v jazycích s výkladem, a kteří byli pro svoji charismatickou orientaci vyloučeni z BJB¹⁵²⁰. Skrze jeho svědectví pak asi dvě třetiny adventistického sboru začaly rovněž jezdit do Jablůnky a zde Hasmanda přijal křest v Duchu svatém. Tato zkušenost zasáhla i Evu Hasmandovou a syny Ondřeje a Tomáše. V té době byl již Hasmanda studentem adventistického semináře. Vedoucí adventistů byli z Hasmandy upřímně nešťastní, kontrolovali charismatická soukromá setkání a tvrdili, že vše je z ďábla, protože tito lidé nezachovávají sobotu. V roce 1985 pak Hasmanda od adventistů i s rodinou odešel, jelikož již nevěřil adventistickému učení, a začal se setkávat s Rudolfem Bubikem. Zpočátku tvořila společenství jen rodina Hasmandova. Následně vzniklo v jednom rodinném domku společenství, kde se scházela asi

¹⁵¹⁴ Rozhovor s Rost'ou Šiškou, pastorem sboru AC Uherský Brod. Život v Kristu. roč. 17., č. 7-8., 2005, s. 13-14.

¹⁵¹⁵ Rozhovor s Rost'ou Šiškou, pastorem sboru AC Uherský Brod. Život v Kristu. roč. 17., č. 7-8., 2005, s. 13-14.

¹⁵¹⁶ Apoštolská církev Uherský Brod - <http://www.betanie.org/category/o-nas/nas-sbor/> (20. 12. 2019).

¹⁵¹⁷ Církev jinak – Uherské Hradiště - <https://www.cirkevjinak.cz/o-nas/kdo-jsme> (20. 12. 2019).

¹⁵¹⁸ Apoštolská církev Uherský Brod - <http://www.betanie.org/o-sboru-apostolske-cirkeve-v-uherskem-brode-2/> (23. 12. 2019).

¹⁵¹⁹ Valašské Meziříčí. Život v Kristu. roč. 8., č. 2. 1996, s. 4-6.

¹⁵²⁰ Kým jsme a kde jsou naše kořeny. Apoštolská církev velké Meziříčí - <http://www.ac-vm.cz/o-nas/> (23. 12. 2019).

polovina adventistického sboru a přijímali vyučování skrze kazety od Hasmandova bratra ze zahraničí. Už jen obsah těchto kazet, jako „duchovní boj“ a „naše postavení v Kristu“ naznačují orientaci skupiny. Později se k rodinnému kruhu po bytech připojili další „Duchem křtění“ baptisté a adventisté a lidé pocházející z místních undergroundových skupin a středních škol¹⁵²¹. Když jich bylo 35, rozhodli se požádat Ústřední radu starších AC o ustanovení sboru¹⁵²².

V roce 1990 došlo ve společenství k rozkolu mezi dvěma rodinami, kdy jedna toužila po růstu a druhá se obávala nových věcí, a v původní buňce, která se připojila k letniční církvi, zůstalo jen 8 lidí. Avšak za dva roky se sbor rozrostl na 70 dospělých a 30 dětí. Samostatný sbor byl ve Velkém Meziříčí ustanoven v roce 1991. I zde ovšem zapracovala mise inspirovaná charismatickým sborem v Uppsale a 30 lidí se oddělilo a založilo sbor SŽ. A to přesto, že Hasmanda měl k hnutí Víry vždy blízko a podle Rudolfa Bubika zde existovaly obavy o přílišné nasměrování tímto směrem¹⁵²³. Členové pak byli propuštěni s osobním požehnáním každého z nich.

Letniční sbor měl v roce 1993 okolo 50 členů a 30 dalších návštěvníků. Očekával však další růst. Hasmanda k tomu uvedl: „Nejsme s těmito počty spokojeni, očekáváme mocné vyhlášení Ducha svatého a tím i duchovní populační explozi. Pro ni připravujeme pracovníky“¹⁵²⁴. Sbor měl v té době čtyři starší. Otce a syna, tj. Josefa a Tomáše Hasmandovi, Ladislava Vraje a Milana Bobka, který se staral o stanici Rožnov pod Radhoštěm, kde se v té době scházelo 25 členů.

Po celou dobu až do roku 1995 měl Josef Hasmanda civilní zaměstnání, protože nedůvěřoval Bohu, a proto placené místo druhého pastora nabídl svému synovi Tomášovi, původně ručnímu tkalci. Od srpna se pak prvním, placeným pastorem, stal i Josef Hasmanda. Od té doby je sbor znám jako sbor "otce a syna Hasmandových". Tomáš Hasmanda k tomu uvedl:

„Od samotných počátků sboru v roce 1985, kdy celý sbor byl jen táta, maminka, já a můj bratr, jsem vždy stál vedle svého otce. Byla to práce, kterou jsme dělali společně. Nešlo o pozice, ale o to, jaké Bůh dal obdarování, pomazání a dary taťkovi a mně. Táta mě učil a já jsem vedle něho měl prostor bezpečného růstu“¹⁵²⁵.

Jakmile sbor narostl na 80 členů, Josef Hasmanda, na "Boží pokyn", začal budovat strukturu na základě kolínské konference s Wernerem Knieslem a vytvářel skupinkový sbor. Orientace na učitele hnutí Víry způsobila i zásadní změnu resp. prohloubení vize sboru. Na konferenci sboru Víry v Berlíně, kde tou dobou byli Petr Wenz a Yonggi Cho, měl Josef Hasmanda vidění, kde viděl hořet Valašské Meziříčí ohněm Ducha svatého. Poté byl přenesen na velikou louku, kde byl velký zástup lidí a kde mu Bůh řekl, že jsou to ti, „které jsem ti dal“. Hasmanda věří, že jeho sbor bude mít 28 000 lidí¹⁵²⁶ a jeho syn prosí za modlitby, aby „sbor mohl být naplněn tisíci a tisíci lidmi, kteří budou milovat Ježíše“¹⁵²⁷.

¹⁵²¹ Sbor Valašské Meziříčí. Život v Kristu. roč. 4., č. 9. 1993, s. 8-9.

¹⁵²² Valašské Meziříčí. Život v Kristu. roč. 8., č. 2. 1996, s. 4-6.

¹⁵²³ Osobní svědectví Rudolfa Bubika, se kterým se nezdráhal veřejně sdílet, z konce 90. let.

¹⁵²⁴ Sbor Valašské Meziříčí. Život v Kristu. roč. 4., č. 9., 1992, s. 8-9.

¹⁵²⁵ AC Valašské Meziříčí – rozhovor s pastorem Tomášem Hasmandou. Život v Kristu. roč. 18., č. 4. 2006, s. 10-12.

¹⁵²⁶ Valašské Meziříčí. Život v Kristu. roč. 8., č. 2. 1996, s. 4-6.

¹⁵²⁷ AC Valašské Meziříčí – rozhovor s pastorem Tomášem Hasmandou. Život v Kristu. roč. 18., č. 4. 2006, s. 10-12.

V této době Hasmandovi obdrželi i speciální zjevení ohledně organizace regionu. Začali prožívat, že Bůh chce udělat něco jiného, než aby existoval pouze jen sbor ve Valašském Meziříčí. Prožili, že Bůh chtěl, aby budovali regionální sbor, ačkoliv o ničem takovém nikdy neslyšeli. Měli proto pocit, že jsou „nějací divní“ a veřejně se o tom nešířili, „aby si lidé neklepali na čelo“. Později se „regionální sbor“ začal scházet v několika městech, jako je Valašské Meziříčí, Vsetín, Bystřice pod Hostýnem, Rožnov pod Radhoštěm, Odra, a byli zde i lidé z Přerova, Velkých Karlovic, Jablůnky, Horní Bečvy a Osíčka¹⁵²⁸. Na přelomu let 1997/98 měl sbor již 150 členů, neboť lidé, kteří odešli, se opět vrátili a v roce 2006 se scházelo 198 osob. Okolo roku 2004 došlo k prorockému zjevení, že má otec předat sbor svému synovi, který byl druhým pastorem, a v listopadu 2005, po čase příprav a jednání s vedoucími, bylo „dědické“ předání oznámeno sborovému shromáždění¹⁵²⁹. Tomáš Hasmanda se oficiálně stal pastorem sboru 8. 1. 2006 a druhým pastorem se stal Tomáš Galda (1978). Specifická struktura sboru a možná i specifické důrazy v učení vedly redaktora života Víry Tomáše Dittrich k tomu, že prohlásil:

„V rámci AC vznikla nejedna „ecclesia in ecclesiae“ (církvička v církvi, latinský termín známým z církevní historie – pozn red.). Vznikly tu některé skupiny, které si vytvořily vlastní vedení do určité míry nezávislá na ústředí církve. Mám na mysli evangelizačně velice aktivní sbor ve Valašském Meziříčí, některé sbory na severní Moravě, resp. Slezsku, a především Církev bez hranic (CHB)“¹⁵³⁰.

Regionální uspořádání sboru se uskutečňuje například směřováním jednotlivých stanic a jejich personální správou až do fáze vzniku samostatného sboru. Svědčí o tom i vývoj stanice v Rožnově pod Radhoštěm, kam se přestěhoval původně člen havířovského sboru Roman Povala (1978). Ten přijal nabídku sboru ve Valašském Meziříčí sloužit jako evangelista ve městech, ve kterých sbor pracuje. Poté, během dvou a půl let, kdy se za Rožnov modlil, několikrát prožil, že jej Bůh volá do Rožnova, kde již byla skupina 8 – 10 lidí. Svůj prožitek nechal rozsoudit vedoucími sboru, kteří to po měsíci modliteb a zvažování potvrdili. Povala chtěl velký a levný byt v historické části centra města, kde by se mohlo scházet více lidí, který nakonec sehnal. Spolu s dalšími čtyřmi lidmi a se svojí manželkou vytvořili služební tým, který by naplnil danou vizi. Počátek služby byl věnován seznamování se s lidmi, navazováním kontaktů, modlitebním aktivitám a motivaci přivádět na skupinku nevěřící lidi. Náplň setkání popisuje Povala následovně:

„Máme lidi, kteří k nám chodí, jsou s námi, jsou to většinou muži, s nimi se snažím být. Pořádáme, říkáme tomu chlapské jízdy, a ty děláme např. na bowlingu. Ted' se chystáme v lednu do tělocvičny, půjdeme hrát fotbal, jindy se třeba u nás díváme přes dataprojektor na nějaký zajímavý film, býváme spolu u kafe, někdy si zajdeme a totéž mívají i děvčata. Když máme my chlapi setkání, tak ženy mají taky setkání, a tam taky vodí nevěřící kamarádky“¹⁵³¹.

Na školách se pak Povala věnoval přednáškám o drogové závislosti pod názvem „Život v závislosti“. Ačkoliv přednášky nesmějí vykazovat prvky náboženské agitace, osobní svědectví vysvobození ze

¹⁵²⁸ AC Valašské Meziříčí – rozhovor s pastorem Tomášem Hasmandou. Život v Kristu. roč. 18., č. 4. 2006, s. 10-12.

¹⁵²⁹ AC Valašské Meziříčí – rozhovor s pastorem Tomášem Hasmandou. Život v Kristu. roč. 18., č. 4. 2006, s. 10-12.

¹⁵³⁰ DITTRICH, Tomáš. Balance a perspektivy českého evangelikalismu. Život víry. č. 11., 2009, s. 10-15.

¹⁵³¹ Rozhovor s Romanem Povalou. Apostolskacirkev.cz (9. 5. 2008).

závislosti díky Boží intervenci zde být obsaženo může. Poté, co v daném místě vznikne sbor se svým pastorem, plánuje se, že evangelista odejde na nové místo¹⁵³². V roce 2014 vznikl ze stanice sbor s Povalou jako pastorem a od roku 2018 se jeho zástupcem stal René Tauber (1967).

Sbor ve Valašském Meziříčí dále touží uvolnit pomazání v oblasti uctívání, prorocké služby a modlitby, což chápe jako své specifické poslání. Strategie sboru spočívá ve snaze vybudovat ve městech kolem Valašského Meziříčí "silnou skupinu se silnými vedoucími, kteří mají stejnou vizi a stejný pohled do budoucnosti". Chtějí shromáždit "veškerý duchovní, duševní i materiální potenciál všech lidí"¹⁵³³. Dnes se sbor prezentuje jako „Valašský regionální sbor“ zahrnující společenství Valašské Meziříčí, Vsetín, Rožnov pod Radhoštěm a Bystřice pod Hostýnem, který se vykazuje aktivitami jako Royal Rangers a Most, což je aktivita fungující od roku 2000, která se věnuje mladým lidem ve věku 13 až 21 let a jejíž náplní jsou besedy na školách s obsahem prevence šikany, závislosti a antisemitismu a osobnostně růstové programy zahrnující kreativitu a temperament, dále víkendové pobyty, aktivity dle pohlaví, poradenství a zapojení v komunitním plánování města Valašské Meziříčí. Most má pomoci mladým lidem rozvíjet komplexně jejich osobnost, nalézat svůj osobní význam, porozumět křesťanským hodnotám a ztotožnit se s nimi, rozvíjet jejich talenty a individualitu a budovat zdravé vztahy mezi mladými lidmi navzájem. Poslední inzerovanou aktivitou je podpora Kostí Melnika a církve v Krivém Rogu na Ukrajině¹⁵³⁴. Sbor dnes nevykazuje žádné stanice.

AC Varnsdorf

Ve Varnsdorfu se v šedesátých letech scházela k modlitbám charismatická skupina křesťanů. Postupem času se obecenství z různých důvodů rozpadlo a zbyla zde jen malá skupinka, která za počátek sboru považuje rok 1982, kdy se v CB v Kutné Hoře před maturitní zkouškou obrátil Martin Moldan (1960)¹⁵³⁵. Ten po návratu do Varnsdorfu pracoval v TOS Varnsdorf, zapojil se do mládeže ČCE a znal se i s podzemní letniční církví a jejím vedoucím Rudolfem Bubikem. Ačkoliv byla jeho zbožnost díky počátkům v CB evangelikální, aby nevystavoval své příbuzné perzekuci, navštěvoval ČCE, jelikož jiný protestantský sbor se ve městě nenacházel. V roce 1988 se oženil, a protože toužil mít pro svoji rodinu živé obecenství, navázal kontakt s pražským sborem AC, jehož se stali s manželkou členy¹⁵³⁶. V jejich bytě se pak mimo jiné scházela i skupina asi 8 - 10 vojáků základní služby, kteří se o Moldanovi dozvěděli. Postupně se skupina konsolidovala a vytvořila stanici AC Praha¹⁵³⁷. Na jaře roku 1990 zde probíhala první větší evangelizační akce - videoprogram s mluveným slovem a písněmi. Po kázáních australského evangelisty hnutí Víry Steve Rydera se v Liberci obrátila skupina narkomanů z Varnsdorfu, kteří po několika měsících společenství opustili¹⁵³⁸.

¹⁵³² Rozhovor s Romanem Povalou. Apostolskacirkev.cz (9. 5. 2008).

¹⁵³³ AC Valašské Meziříčí – rozhovor s pastorem Tomášem Hasmandou. Život v Kristu. roč. 18., č. 4. 2006, s. 10-12.

¹⁵³⁴ Valašský regionální sbor Apoštolská církev, Aktivity - <http://www.acvalassko.cz/aktivity.aspx> (23. 12. 2019).

¹⁵³⁵ AC Hosana - <https://achosana.cz/onas/> (27. 12. 2019).

¹⁵³⁶ MOLDAN, Martin. Píšeme stále stejný příběh. Život v Kristu. roč. 31., č. 1., 2019, s. 4-5.

¹⁵³⁷ KULIHOVÁ, Barbora. Apoštolská církev v České republice. Filozofická fakulta MU v Brně, 2006

¹⁵³⁸ KLABEČKOVÁ, Klára. Historie letničního hnutí v Českých zemích. Absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2001.

Skutečný zvrat nastal na podzim 1990, kdy se během řady týdnů obrátilo asi 20 - 30 lidí. V té době existovala ve Varnsdorfu kinokavárna, kde se scházela místní omladina, a kde se vedle typické mládežnické zábavy konaly i spiritistické seance. Náhle se však obrátil personál a kavárna se stala v podstatě neorganizovaným centrem evangelizace ve Varnsdorfu. Zde se obrátil i Radek Smetana (1970), pozdější druhý pastor. Ve městě se o kinokavárně začalo mluvit a kolovaly o ní různé zkazky. Jelikož byl Moldan známý jako věřící, spolupracovníci v TOS jej požádali, aby kinokavárnu navštívil a on tak učinil. Po společných modlitbách pak došlo k obrácení řady mladých lidí, kteří se později stali členy AC.

V roce 1991 na konferenci ve Švédsku prožil Moldan osobní povolání do služby, které se mu poté vícekrát potvrdilo. Když svoji touhu předložil Bubikovi, ten mu sdělil, že sice AC nemá finance, ale ať dá Moldan výpověď v zaměstnání, že mu plat sežene. Moldan se však tento krok víry obával učinit, a když měl Bubik peníze na jeho plat, mohl odejít ze zaměstnání jen v případě, že za sebe sežene náhradu. Během tří dnů, které na to měl, jej sám navštívil neznámý mladík, který se o Moldanově potřebě dozvěděl a nabídl se nastoupit na jeho místo. Samostatný sbor ve Varnsdorfu byl s počtem 27 převážně mladých lidí ustaven dne 20. 5. 1992 s Moldanem jako pastorem. Později se přidružila i řada lidí pokročilejšího věku¹⁵³⁹.

V této době proběhlo i několik evangelizací, například dvoudenní akce Harvest 91, „Život 92“ s Erichem Theissem a později stan „Exploze 94“. Na evangelizaci s Theissem, která se konala 6. – 9. srpna 1992, se sbor dlouhodobě připravoval. Těsně před evangelizací uspořádal dva noční pochody kolem města, přičemž poprvé byly na každém z pěti kopců uspořádány modlitby a podruhé se procházelo městem s modlitebními zastávkami. Pak následovalo celosborové shromáždění přímluvných modliteb. V průběhu čtyř evangelizačních večerů se na výzvu k přijetí Krista rozhodlo reagovat asi 30 lidí, včetně rodičů některých členů sboru. Během evangelizací se stalo i několik zázračných událostí, které Moldan popsal slovy:

„Během všech čtyř dnů konference však pracovaly ve městě tři evangelizační skupinky. Zpívalo se, rozdávaly se traktáty a lidé byli zváni na večerní evangelizace. A zde Pán žehnal. Děly se dokonce zázraky. V jednom okamžiku, kdy bratři a sestry zpívali v jazycích, zpozorněla skupina Romů. Moc dobře zpěvu rozuměli, protože Duch svátý dal jedné sestře jazyk, který znali. Na dotaz, o čem jsme tedy zpívali, odpověděli: "No přeci o tom Svatém, jak jde do kopce a nese na rameni těžký kámen" (sic!)... Došlo [i] k některým pozoruhodným uzdravením (bolesti zad, artróza)¹⁵⁴⁰.

Sbor dále expandoval do Rumburku a Šluknova a začal spolupracovat s organizací ACET. Ve stejné době se vytvořila i hlídka Royal Rangers, která se rovněž rozšířila do Rumburku a Šluknova.

Mezitím Radek Smetana odešel do Kolína studovat tehdejší LBA a po škole zde působil i jako řidič biskupa. Po 6 letech mimo Varnsdorf mu biskup sdělil, že by se měl vrátit a pomoci Moldánovi. Slovo biskupa působilo v podstatě jako rozkaz a nebylo výjimkou, že biskup povolával do služby i prorocky. Sám Moldan netušil, co by měl Smetana ve Varnsdorfu dělat a později mu nabídl pořádání

¹⁵³⁹ KLABEČKOVÁ, Klára. Historie letničního hnutí v Českých zemích. Absolventská práce, VOŠMT, Kolín, 2001.

¹⁵⁴⁰ MOLDAN, Martin. Evangelizace ve Varnsdorfu. Život v Kristu. roč. 4., č. 8., 1992, s. 5.

"křesťanských diskoték" k čemuž nedošlo. Smetana uvedl, že ze stěhování dostal depresi a namísto do Varnsdorfu se raději nastěhoval do Rumburku. Po dvou týdnech změnil názor a opět se stěhoval, tentokrát již do Varnsdorfu, kde se v roce 1996 stal druhým pastorem. Ve stejném roce začala ve Šluknově působit organizace Teen Challenge, přičemž tu vznikla i kavárna pro narkomany. Jako terapeutičtí pracovníci zde od počátku sloužily tři manželské páry a bylo tady k rekonvalescenci soustředěno 15 bývalých narkomanů. Práce střediska byla od svého založení silně propojena s životem sboru¹⁵⁴¹. Sbor se začal věnovat i dětským domovům a letním táborům Klokánek a Happy Day. Tyto činnosti však byly později pozastaveny¹⁵⁴².

Na přelomu let 1996 -1997 měl sbor již 55 členů z Varnsdorfu, Rumburka, Šluknova a blízkých vesnic. Jedna diaspora vznikla v Kunraticích u Cvikova. Ve sboru však došlo ke krizi, kdy Moldan, dle svých slov, „nešťastným způsobem“ zrušil mládež. Jednalo se o to, že celý sbor byl tvořen mládežníky, ale nebyl nikdo, kdo by mládež vedl, a proto byla z popudu pastora zrušena. Tento krok Moldan zpětně uznal jako svoji chybu. Druhým krokem bylo zrušení „chválící skupinky“ v níž se angažovali lidé, kteří podle Moldana „nebyli v pořádku“. Ten se proto rozhodl, že se skupinka bude jednou týdně scházet k modlitbám, vyučování a duchovnímu obecenství. Kdo se tomuto požadavku nepřizpůsobil, nemohl ve skupince dále působit, což v důsledku vedlo k jejímu rozpadu. Tento svůj požadavek Moldan zpětně interpretoval jako oprávněný, nicméně unáhlený¹⁵⁴³.

V roce 2001 se ke sboru přidružila nově založená stanice v Ústí nad Labem, v roce 2003 stanice v Liberci a Hrádku nad Nisou a v roce 2005 stanice v Litoměřicích. V roce 2004 Radek Smetana nastoupil jako učitel na VOŠMT, v jeho funkci jej nahradil Pavel Vašát¹⁵⁴⁴ a Martin Moldan se stal i oblastním seniorem. V té době začal vlivem vnitřních turbulencí v AC i boj o úřad nástupce biskupa a z výše postavených vedoucích se Moldan jevil jako snad jediný vyhovující kandidát. Nepatřil ani ke konzervativnímu ani k progresivnímu křídlu, a rovněž neměl prakticky s nikým spory. Rudolfem Bubikem byl navíc prorocky povolán do Kolína, aby se od něho vyučil jak vést církev. Když pak Bubik vyhlásil dopředu svoji rezignaci, byl Moldan v předstihu na celocírkevní konferenci označen budoucím biskupem. Nejednalo se však o obvyklou volbu, ale pouze o rozsouzení Bubikova proroctví. Pokud by se církev rozhodla jinak, odmítl by Bubik na jiného kandidáta vložit ruku s požehnáním, což by bylo zřejmě chápáno jako jistá absence v „apoštolské sukcesi“. Když byl Bubik na toto jednání dotázán, jeho odpověď byla v interview pro internetový portál Echo následující:

„Echo: V tomto roce byl zvolen nový biskup AC, a to specifickým způsobem, že se v Apoštolské církvi nehlasovalo o jeho volbě, ale o rozsouzení Vaší vize. V Životě víry Martin Moldán odpovídá, že Vám Bůh řekl jeho jméno. Bratr Moldan nastoupí do svého úřadu až za tři roky. Je toto standardní postup

¹⁵⁴¹ AC Hosana - <https://achosana.cz/onas/> (27. 12. 2019).

¹⁵⁴² KULIHOVÁ, Barbora. Apoštolská církev v České republice. Filozofická fakulta MU Brně, 2006.

¹⁵⁴³ Varnsdorf. Život v Kristu. roč. 9., č. 3., 1997, s. 4-6.

¹⁵⁴⁴ KULIHOVÁ, Barbora. Apoštolská církev v České republice. Filozofická fakulta MU Brně, 2006.

jmenování autorit v Apoštolské církvi a byl jste vy sám takto zvolen? Bubik: Volba nového biskupa proběhla dle Ústavy AC. Ve světle této skutečnosti jsou další otázky nepodstatné“¹⁵⁴⁵.

V roce 2004 se stal druhým pastorem Pavel Vašát (1959), který se v roce 2006 stal pastorem prvním. Druhým pastorem se v roce 2004 stal Martin Penc (1980), kterého v roce 2006 nahradil David Láník (1980).

Sbor funguje na tradičním systému domácích skupinek a řadu let se věnuje práci s prostitutkami a s romskými dětmi. V roce 2007 vznikl ve spolupráci s MÚ Varnsdorf cyklus tří večerů pro veřejnost pod názvem „A žili spolu až do smrti“, jehož obsahem je vesele i vážně hovořit na téma rodiny a manželství. Na tuto aktivitu navázal svou činností klub Brouček pro maminky s dětmi. Sbor rovněž pořádá festival pro mladé s názvem „No Comment“, na který navazuje klub Exit 77, ve kterém se scházejí mladí lidé z místních škol. Má se jednat o „atraktivní místo, přátelské prostředí a poznávání, že život s Bohem je lepší než život bez víry“. Klub se v současnosti jmenuje Elevate. Sbor své aktivity obvykle uvádí v angličtině, a proto se vedle Elevate a Royal Rangers můžeme na jeho stránkách setkat s aktivitou Healing Room. Z aktivit s českými názvy je to Dětské centrum, které má bezprizorním dětem ukázat perspektivu, kterou dává Bůh. Dále pracovníci sboru jezdí do Řecka, kam přichází množství migrantů, kterým sbor poskytuje jídlo, oblečení a naději do života. Sbor rovněž pomáhá lidem na Ukrajině, kteří byli postiženi válkou a spolupracuje s ukrajinskou církví na dodávce oblečení, finančních prostředků a pracovních týmů¹⁵⁴⁶. V současnosti sbor uvádí stanice v Litoměřicích, Rumburku a Šluknově.

AC Vyškov

Sbor ve Vyškově je spojen se jménem jeho historicky prvního pastora Jiřího Pospíšila (1970). Ten vyrůstal v nevěřící, ateistické rodině a i když jeho rodiče byli pokřtěni v římskokatolické církvi, nijak Pospíšila k Bohu nevedli a otec mu dokonce vštěpoval myšlenky komunismu. On však byl spíše volnomyšlenkářem, který hledal uspokojení v hudbě od metalu po underground, v trampingu, koketoval s myšlenkami hippies a trávil čas v hospodách při různém filozofování o smyslu života. Ke křesťanství ho v roce 1989 přivedla živá víra jedné známé a dalších mladých lidí na chmelové brigádě. Ačkoliv se jim argumentačně snažil jejich křesťanství vyvrátit, nedokázal napodobit to, co oni opravdu žili. Aby Boha vyzkoušel, pomodlil se o samotě svojí první modlitbu a poprosil o pomoc „žít život jako křesťané“¹⁵⁴⁷.

„Po chmelu jsem přijel domů a pořád jsem na to křesťanství musel myslet. Říkal jsem si, kdyby oni opravdu měli pravdu... Musel jsem to nějak vyřešit. Jednou jsem došel pozdě večer z hospody domů, měl v sobě 7 piv, a rozhodl jsem se, že to zkusím, však mne nikdo neuvidí. Zamkl jsem se ve svém pokoji, zakryl hlavu polštářem a zkusil se modlit, jak mi křesťané říkali. Vyznal jsem v modlitbě Bohu,

¹⁵⁴⁵ Rozhovory s představiteli letničních a charismatických uskupení – <https://www.apologet.cz/?q=articles/id/321-rozhovory-s-predstaviteli-letnicnich-a-charismatickych-uskupeni/page/2> (1. 3. 2016).

¹⁵⁴⁶ AC Hosana - <https://achosana.cz/onas/> (27. 12. 2019).

¹⁵⁴⁷ Vyškov. Život v Kristu. roč. 7., č. 6. 1996, s. 4-6.

že jsem hříšný, to pro mne nebyl problém, poprosil Její o odpuštění a aby vstoupil do mého života, který mu klidně odevzdávám“¹⁵⁴⁸.

I když zprvu prožil zklamání, jeho život se začal měnit. Pospíšil poznal, že potřebuje pokřtít a na brněnském výstavišti narazil na evangelizaci brněnského sboru AC, kde mu sdělili, že po krátkém vyučování může být pokřtěn, což přijal. V té době se i v jeho rodném městě scházela malá, maximálně tříčlenná křesťanská skupinka, kterou občas navštívil, ale více času trávil v brněnském sboru AC. Zde uvěřil, že Bůh mluvil do jeho srdce, že jednou bude pastorem – služebníkem na plný úvazek¹⁵⁴⁹. Sám k tomu uvedl:

„Již velmi brzy po mém uvěření Bůh mluvil do mého srdce a říkal mi, že jednou budu pastorem – služebníkem na plný úvazek. Moc jsem tomu nerozuměl, ale věděl jsem, že mě srdce táhne do Vyškova, že Bůh ode mne chce, abych zde pracoval a pomohl zde tvořit, budovat sbor“¹⁵⁵⁰.

Když byl povolán do základní vojenské služby, navštěvoval sbor v Banské Bystrici, který nedávno prožil rozdělení, a kde viděl „lidské vlastnosti v praxi“. Poté byl převelen do Břeclavi, kde se ve sboru, který začal navštěvovat, jak uvedl, dostal „do vzpoury proti starším“, ale díky tomu se nakonec naučil „pracovat pod jejich autoritou“. V tomto městě bydlela i Dagmar, jeho pozdější manželka, se kterou se v roce 1991 vzali, a ještě rok poté bydleli v Břeclavi, což považovali za dočasné. Věděli, že se budou stěhovat do Vyškova, kde Pospíšil očekával, že do roka vznikne sbor. A vskutku, za krátký čas přišla nabídka z brněnského sboru, zda by Pospíšilovi nechtěli jít do Vyškova založit misijní skupinku a zda by Pospíšil nechtěl jako misijní pracovník přijmout práci na plný úvazek v církvi. Pospíšilovi uposlechl, jak věřili, Boží volání a Pospíšil se chopil vedení vyškovské skupinky, kterou znal již z dřívějška¹⁵⁵¹.

V roce 1991 se vyškovská skupinka připojila ke sboru AC v Brně a začala pracovat jako její misijní stanice. Pospíšil nejprve dojížděl jako misijní pracovník a v létě 1993 se přistěhovali i s manželkou do Vyškova. Záhy pak nastoupil na plný úvazek ve skupině celkem sedmi věřících. Pospíšil přitom odmítl dobře placené místo bankovního úředníka, které mu zařídila jeho příbuzná. Ke stanici se postupně přidávali noví konvertité, křesťané z jiných sborů a měst (např. Karviná, Košice, Čáslav) nebo vojáci základní služby¹⁵⁵². Bohoslužby se konaly v prostorách ČCE. K založení sboru bylo tehdy třeba 15 členů a dva vedoucí. 1. 10. 1995 sbor tyto podmínky formálně splnil a za asistence Rudolfa Bubika a Františka Apetauera vznikl oficiálně sbor AC Vyškov, jehož se Pospíšil stal prvním a Viktor Baláž (1973) druhým pastorem¹⁵⁵³. V polovině roku 1996 čítal sbor již 22 členů s dvěma diasporami v Rychtářově a Bučovicích a se stanicí v Kroměříži. Patřily k němu i dvě skupinky. Sbor se orientoval především na místní služebníky, vzájemné vztahy a osobní evangelizaci a plánoval práci ve Slavkově, Rousínově a Ivanovicích¹⁵⁵⁴.

¹⁵⁴⁸ POSPÍŠIL, Jiří, Můj příběh – jak jsem se stal křesťanem - <https://pojky.webnode.cz/muj-pribeh/> (31. 12. 2019).

¹⁵⁴⁹ Vzpomínky na začátky sboru. Život v Kristu. roč. 22., č. 11. 2010, s. 18.

¹⁵⁵⁰ Vzpomínky na začátky sboru. Život v Kristu. roč. 22., č. 11. 2010, s. 18.

¹⁵⁵¹ Vyškov. Život v Kristu. roč. 7., č. 6. 1996, s. 4-6.

¹⁵⁵² Apoštolská církev Vyškov - <https://www.ac.vys.cz/o-nas-1> (23. 12. 2019).

¹⁵⁵³ Vzpomínky na začátky sboru. Život v Kristu. roč. č. 17, 2010, s. 18.

¹⁵⁵⁴ Vyškov. Život v Kristu. roč. 7., č. 6. 1996, s. 4-6.

Starší sboru se tehdy shodli, že by do konce roku měl sbor mít 35 lidí a za toto číslo se shodně modlili¹⁵⁵⁵. Pospíšil věřil, že by zdravý sbor měl ročně vyrůst o 20 %¹⁵⁵⁶. V roce 2004 dosáhl sbor počtu 40 členů a začal ve spolupráci s městem pracovat s mládeží, zahájil činnost klubu „Rampa“, práci ACET a pořádal Den boje proti AIDS, kde spolupracoval se Zdravotním ústavem, s Domem dětí a mládeže a s pedagogicko-psychologickou poradnou. Následoval Den boje proti drogám, kterého se účastnilo až patnáct set lidí a Pospíšil se dostal do komise prevence kriminality¹⁵⁵⁷. Sbor zároveň dbal na dodržování disciplíny a Pospíšil uvedl, že touží po svatosti, a proto se „nebojí dávat lidi do kázně“ např. pro chození s nevěřícím partnerem¹⁵⁵⁸. Od roku 2013 probíhala ve Vyškově sborová biblická škola. Od roku 2007 je prvním pastorem Baláz a Pospíšil začal sloužit při zakládání nových sborů.

V současné době je Pospíšil pastorem nonkonformního sboru v Bučovicích, který nese název „Křesťanské centrum naděje“ a který byl ustanoven v roce 2014. Zástupcem pastora je Jiří Zachrla (1966). Centrum nabízí lidem v Bučovicích a okolí prostředí pro hodnotné vztahy, zdravý rodinný život a duchovní nasměrování. Své poslání naplňuje formou vzdělávání, poradenství, bohoslužebných aktivit, praktické pomoci, zábavy a neformálních přátelských setkání. Zvláštní pozornost věnuje rodinám. Sbor deklaruje, že „úzce spolupracuje s AC“. Konkrétně sbor nabízí zajištění svatebních obřadů s oddáním, kulinářská setkání nebo každotýdenní setkání pro zájemce o programování a elektroniku, inzeruje přednášky o kyberšikaně, facebooku nebo pornografii. KC má i specifickou liturgii, jejíž součástí je „tanec nebo drama“, kdy má každý možnost se zapojit. Z duchovních aktivit se jedná o „prorocké semináře“, kde se mohou se svolením pastora učit prorokovat i křesťané z jiných sborů, a má dokonce vlastní sborovou biblickou školu EBED. Sbor odkazuje na vyučování Dave Pattyho, Lukáše Targosze nebo Eda Trauta a vykazuje stanice v Ivanovicích na Hané, Kyjově, Slavkově u Brna a Tovačově¹⁵⁵⁹.

Jiří Pospíšil byl pastorem poněkud odlišným od archetypu pastora AC. S lidmi jednal nebývale přátelsky a přes svůj původně relativně mladý věk vzbuzoval v AC respekt, což potvrzoval i tehdejší biskup Rudolf Bubík. Přes svůj nekonformní přístup k lidem byl značně konzervativní, odmítal jako liturgického nástroje používat rockovou hudbu a byl skeptický k moderním mládežnickým trendům, které se využívaly k zaujetí pozornosti mládeže. Nebyl ani fanouškem moderních charismatických učení. Když byla počátkem 90. let ve Vyškově stanová evangelizace, byl poněkud rozladěn z technologií používaných k zaujetí mládeže Stanislavem Bubíkem. Když měl být Pospíšil počátkem nultých let zvolen do vedení mládeže v celé AC, Lubomír Hlavačka, čínovník Evangelikální Aliance a proponent progresivních metod v AC s tím nesouhlasil, neboť se obával, že by Pospíšil mohl mít problém s rockovou hudbou, kterou byl Hlavačka nadšeným stoupencem a církevním propagátorem¹⁵⁶⁰. (O mládeži AC a Pospíšilově roli bude podrobněji pojednáno v dalším díle). Ač byl Pospíšil v církvi považován za učedníka Františka Apetauera, těžce nesl jeho autoritativní přístupy a metody jednání

¹⁵⁵⁵ Vyškov. Život v Kristu. roč. 7., č. 6. 1996, s. 4-6.

¹⁵⁵⁶ AC Vyškov. Život v Kristu. roč. 15., č. 10. 2003, s. 12-13.

¹⁵⁵⁷ Rozhovor s pastorem sboru AC Vyškov Jiřím Pospíšilem. Apostolskacirkev.cz (18. 02. 2004).

¹⁵⁵⁸ AC Vyškov. Život v Kristu. roč. 15., č. 10. 2003, s. 12-13.

¹⁵⁵⁹ Křesťanské centrum naděje – církev pro každého - <https://acbucovice.webnode.cz/aktivity/> (31. 12. 2019).

¹⁵⁶⁰ K této věci došlo v Brně okolo roku 2 000 v modlitebně na Životského 10, čehož byl autor jako vedoucí mládeže brněnského sboru AC osobně přítomen.

s lidmi a soukromě se k nim stavěl kriticky. Dokonce ve svém sboru nechal kázat Josefa M., který po konfliktu s Apetauerem vystoupil z AC a byl biskupem označen jako ten, kdo na sebe "vztáhl prokletí". Mnohem větší vliv na utváření Pospíšilova křesťanského charakteru měl čáslavský pastor Pavel Dolejší, z jehož sboru pochází i Viktor Baláž¹⁵⁶¹.

V nultých letech, již jako vedoucí mládeže v AC, se Pospíšil spojil s KAM a nadchl se tzv. modelem „strategie Kristovy služby“, kterou Dave Patty implementoval do výuky vedoucích mládeží, což znamenalo, že si vedoucí činil učedníky stejným způsobem, jako Kristus povolal a vedl své apoštoly. Tato technika se pak zmechanizovala a za pomoci „market speaku“ vtělila do biblického žargonu. Snad zde má kořen i Pospíšilovo pozdější nadšení různými aktivitami, které se pojí se službou „zakládání sborů“, ke které se v poslední době přiklonil a které stojí prakticky na identických manažerských principech, skrývajícimi se za slovy „činění učedníků“ (více o tom v dalším díle)¹⁵⁶².

Vyškovský sbor nyní vykazuje stanici v Rousínově, kterou vede Petr Vik a která funguje s výhledem stát se samostatným sborem¹⁵⁶³.

AC Zábřeh

Historie sboru se začala psát ve vesnici Ruda nad Moravou, vzdálené asi 15 km od města Zábřehu, kde během roku 1986 vydali svůj život Bohu Tomáš Pohanka (1961) se svou manželkou Ludmilou, s její sestrou, manželem a maminkou. Všichni se stali stanicí AC Český Těšín, odkud k nim jednou za měsíc přijížděli vedoucí sboru uspořádat rodinnou pobožnost. Scházeli se v Hraběnově a jejich vedoucím se stal Vilém Ohlidal.

V roce 1989 se Pohankovi přestěhovali do Zábřehu, kde se jednou za měsíc scházeli s rodinou Ohlidalovou z Hostic a rodinou Dvořákových z Třebárova. Na shromáždění nadále přijížděli letniční křesťané z Těšína. Skupina se zanedlouho rozrostla o 6 narozených dětí a vedoucím stanice se stal Tomáš Pohanka (1961). V té době se postupně obrátila další rodina a po vzniku sboru AC Olomouc se skupina stala jeho stanicí. Pastor olomouckého sboru, Aleš Navrátil, stejně jako dříve křesťané z Těšína, přijížděl jednou za měsíc kázat¹⁵⁶⁴.

V roce 1993, po nabídce Stanislava Bubika, byla v Zábřehu uspořádána stanová evangelizace, skrze kterou přibýlo 5 dalších členů a další později přicházeli jako jednotlivci. V červnu roku 1996 byl v Zábřehu ustanoven nový sbor AC Zábřeh, jehož se stal Pohanka pastorem. O rok později mělo společenství již 26 členů¹⁵⁶⁵.

Sbor v Zábřehu nadále úzce spolupracoval se sborem v Olomouci a pořádali mnoho společných akcí, jako letní tábor, sborovou dovolenou, Royal Rangers a King's Kids, což je skupina, která „tančí pro

¹⁵⁶¹ Osobní svědectví autora.

¹⁵⁶² Zakládání nového sboru: Podrobný plán pro přípravu a založení nového sboru - <https://www.dropbox.com/s/4r6pnfqzmni95pc/Zakládání%20nového%20sboru%20%282013%29%20Drew%20B..pdf> (23. 12. 2019).

¹⁵⁶³ Apoštolská církev Rousínov - <https://acrousinov.webnode.cz/o-nas/> (22. 12. 2019).

¹⁵⁶⁴ Rozhovor s manžely Tomášem a Ludmilou Pohankovými. Život v Kristu. roč. 17., č. 2, 2005, s. 8-10.

¹⁵⁶⁵ POHANKOVÁ, Ludmila. Jak jsme začínali v Zábřehu. Život v Kristu. roč. 9., č. 3, 1997, s. 12-13.

Ježíše“ a sbor v Olomouci zahájil spolupráci s podobnou skupinou King's Kids v Německu, na kterou získal kontakt Svatopluk Dysmas. Jelikož v Zábřehu měli hodně mladých dívek, začali i zde s touto aktivitou. Protože ve sboru měli – tradičně jako i v jiných sborech AC – proroctví o růstu skrze mladé lidi (v tomto případě děti), bylo na King's Kids nahlíženo jako na možné naplnění proroctví. Rovněž Pohanková zahájila službu mladým lidem jako lektorka ACET (později přešla pod Řehákovu ABATOP)¹⁵⁶⁶.

Až do roku 2001 byl druhým pastorem sboru František Rýznar (1960). Pod sbor v té době spadalo několik domácích skupinek v Zábřehu, jedna v Šumperku a další se rýsovala v Mohelnici, přičemž každé z těchto společenství čítalo 3 až 15 členů. Nedělní shromáždění se začala pořádat v Katolickém domě, kde se nachází i knihovna s křesťanskou literaturou¹⁵⁶⁷. V listopadu 2004 měl sbor 36 členů, několik dalších bylo čerstvě po křtu. Včetně dětí se scházelo asi 50 účastníků. Jednou za měsíc se pořádalo odpolední shromáždění nazvané Čas pro změnu, což bylo otevřenější evangelizační sejití, na které členové sboru zvali své přátele a lidi z okolí¹⁵⁶⁸.

Životní příběh Tomáše Pohanky je od počátku jeho víry spjat s jeho manželkou. Oba se stali zaměstnanci sboru. Seznámili se jako spolužáci na střední škole a v sedmnácti spolu začali chodit. V průběhu střední a vysoké školy se ještě asi třikrát rozešli, ale po šestém semestru se vzali. Svůj život poručili Bohu, když měli dvouletého syna, a Pohanka vykonával základní vojenskou službu. Jeho žena v té době hodně přemýšlela o smyslu života a uvěřila díky svědectví své známé. Pohanka byl ke konverzi své ženy tolerantní a začal si číst Nový zákon a rozhodl se žít podle evangelia, avšak nenacházel k tomu sílu. Když přišel z vojny, viděl markantní rozdíl na životě své ženy a životě, který se snažil žít ze své síly. Později popsal netradiční motiv svého obrácení: „Viděl jsem, že se mezi nás něco vkradlo, že se rozšiřuje nějaká mezera. A tak mi nezbývalo, než se taky obrátit“. Pohankovi ve svém životě prožili těžké období. Nejprve zažili předčasný porod, kdy manželka prodělala těžké krvácení a byla zachráněna v poslední chvíli a narozená dcerka zemřela. Za měsíc prodělal manžel úspěšnou operaci rakoviny. I když si své onemocnění nijak nepřipouštěl, proměnilo to jeho myšlení. Pohanková pak uvádí následující svědectví:

„Nejdřív se nám narodilo předčasně miminko. Při porodu došlo k velkému krvácení, mě zachraňovali opravdu na poslední chvíli a ta holčička, která se nám narodila, zemřela po dvou dnech. A vzápětí na to, asi za měsíc, šel Tomáš na operaci s rakovinou. Pro mě to bylo hrozně těžké období. V tu dobu jsem prožívala od Boha takovou otázku: „Budeš mi sloužit, i když nedopadne všechno dobře?“ Vnímala jsem, že potřebuji Tomáše odevzdat naplno Bohu. Měli jsme mezi sebou vždycky dobrý vztah a ujasnit si to, jestli budu sloužit Bohu, i kdybych tu zůstala sama, to byl pro mě docela silný okamžik. Měli jsme čtyři malé děti, nejmladší měla tři roky a nejstarší měl deset let. Ale zůstávalo ve mně vědomí, že Boha nechci opustit, nikdy. Věděla jsem, že sama to nezvládnou, ale utvrdila jsem se v rozhodnutí, že ať se stane cokoliv, já chci zůstat s Pánem“¹⁵⁶⁹.

¹⁵⁶⁶ Rozhovor s manžely Tomášem a Ludmilou Pohankovými. Život v Kristu. roč. 17., č. 2, 2005, s. 8-10.

¹⁵⁶⁷ KULIHOVÁ, Barbora. Apoštolská církev v České republice. Filozofická fakulta MU Brně, 2006.

¹⁵⁶⁸ Rozhovor s manžely Tomášem a Ludmilou Pohankovými. Život v Kristu. roč. 17., č. 2, 2005, s. 8-10.

¹⁵⁶⁹ Rozhovor s manžely Tomášem a Ludmilou Pohankovými. Život v Kristu. roč. 17., č. 2, 2005, s. 8-10.

Mezi sborové aktivity dnes patří Royal Rangers, setkání mužů, přednášky pro školy: "s úctou k životu", "dospívání", "zážrak života", "jak si nenechat ublížit", "láska", "chození", "partnerství" nebo "poruchy příjmu potravy". Sbor nabízí křesťanské poradenství pro závislé a jejich blízké, pro manžele a pastorační poradenství v osobních problémech¹⁵⁷⁰. Sbor dnes nevykazuje žádné stanice.

AC Zlín

Zlínský sbor vznikl misijním působením uherskobrodského pastora Pavla Čepa původně jako malá skupina, ke které se přidali křesťané z Doubravy. Sbor AC ve Zlíně byl ustaven v neděli 23. ledna 1997 za přítomnosti biskupa Rudolfa Bubíka a seniora oblasti Pavla Čepa. Sbor měl v té době 14 dospělých členů. Jako 1. pastor byl jmenován Petr Fiurášek (1960) a 2. pastor Milan Trávníček (1965). Na shromáždění se sešlo 27 dospělých a 10 dětí z řad členů sboru¹⁵⁷¹. V roce 2001 došlo díky rozdělení sboru BJB ve Zlíně k dalšímu nárůstu členské základny. Okolnosti tohoto rozdělení nejsou zveřejněny, nicméně vyloučení členové BJB k tomu uvedli:

„V průběhu roku 2001 docházelo k výskytu problémů ve vztazích mezi jednotlivými členy sboru, které se pak dostávaly k projednání na staršovstvo. Z důvodu rozdílných názorů na způsob řešení těchto jevů začalo postupné narušování vztahů mezi většinou starších a kazatelem Janem Titěrou. To vedlo k rozdílným interpretacím a k paralyzování práce staršovstva. Na žádost starších došlo na podzim roku 2001 k novým volbám do staršovstva, ve kterých bylo staršovstvo, až na jednoho člena, vyměněno. Hlavním programem nového staršovstva se stalo „vyčištění vztahů“ mezi členy sboru. Za tímto účelem byli někteří členové stavěni do tzv. „sborové kázně“, některým byl doporučen odchod, mluvilo se o rozvrtnické skupině, nástrojích Zlého... Celý sbor byl veden k podpisu Sborového řádu a Vyznání víry. Pod tlakem začali někteří sourozenci opouštět sbor. Vyvrcholením událostí bylo vyloučení 12 členů sboru pro nepodepsání výše zmíněných dokumentů. Díky nedorozumění část sboru tyto dokumenty nepodepsala, což bylo kazatelem a staršími bráno jako vystoupení ze sboru. Tito členové poté obdrželi dopis s rozhodnutím o ukončení jejich členství. Toto rozhodnutí však bylo proti vůli těch, jejichž členství bylo jednostranně ukončeno. Na sborové schůzi jim však už podpis Řádu nebyl umožněn, i když se toho dožadovali s odvoláním na neúmyslné nepochopení... Část bývalých členů se zapojila do práce Apoštolské církve ve Zlíně“¹⁵⁷².

I díky tomu přírůstku z řad bývalých baptistů měl sbor v roce 2006 již 35 členů, což spolu s návštěvníky tvořilo 70 účastníků shromáždění. Staršími sboru se stali Martin Kop a Richard Lambor. Mimo Zlín se pořádala domácí setkávání v Otrokovicích a v Doubravách. V týdnu se členové začali scházet na domácích skupinkách a hudební skupina, která ve sboru vznikla, začala pravidelně zkoušet. Rovněž začala probíhat pravidelná evangelizační „párty“ pro nevěřící děti s jejich rodiči. Vytvořila se i služba Royal Rangers a větší děti se účastnily na mládeži. Ve sboru vznikla i vlastní mládežnická

¹⁵⁷⁰ Apoštolská církev Zábřeh. Naše aktivity -<http://aczabreh.cz/index.php?page=aktivity> (21. 12. 2019).

¹⁵⁷¹ HOMOLKOVÁ, Helena. Nový sbor ve Zlíně. Život v Kristu. roč. 9., č. 3, 1997, s. 6-7.

¹⁵⁷² Komentář k rozdělení sboru BJB Zlín z léta roku 2002, Notabene - <http://notabene.granosalis.cz/modules.php?name=News&file=print&sid=322> (23. 2. 2005).

hudební skupina, které se začaly účastnit děti z jiných církví. Sbor je ekumenicky zaměřen a společně s některými církvemi zde probíhala satelitní evangelizace Pro Christ 2006. Sbor vydává měsíčník Kapka. Fiurášek je ženatý a s manželkou Jitkou mají syna Petra a dceru Janu¹⁵⁷³.

V současnosti se sbor spolu s BJB, CASD, CČSH, ČCE, KřSb a KS podílí na projektu Křesťanského kulturního centra (KKC), jehož cílem je být světlem, resp. pomoci na cestě každému, kdo hledá smysl života. Za tímto účelem připravuje centrum řadu pravidelných i příležitostných aktivit, mezi něž patří přednášky, hudební koncerty, čtení, pastorační rozhovory s faráři těchto církví, je zde k dispozici knihovna, nabízí se společná setkání a hry¹⁵⁷⁴. Sbor má v současnosti stanici v Doubravanech.

¹⁵⁷³ Rozhovor s Petrem Fiuráškem, pastorem sboru Apoštolské církve ve Zlíně. Život v Kristu. roč. 17., č. 9., 2006, s. 11-12.

¹⁵⁷⁴ Křesťanské kulturní centrum - <https://www.aczlin.cz/co-delame/krestanske-kulturni-centrum/> (31. 12. 2019).

Závěr prvního dílu

Tato kapitola uzavírá první díl trilogie Kroniky AC a je zaměřena na období od roku 1989, kdy byla AC ještě na sklonku socialismu povolena, a uzavírá se rokem 1997, kdy ustává období hledání vlastní identity. AC zde vykročila směrem od konzervativního letničního hnutí k formování progresivistické charismatické (neoletniční) denominace, jejímž základem byl příklon k argentinskému probuzení a utvrzení presbyteriálně-episkopálního modelu, kterého obsahem se stalo učení o delegované autoritě Watchmana Nee, petrifikovaného všeobecně přijatou eklesiologií ve formě uřednického modelu Knieselových hierarchických skupinkových sborů.

Konzervativní letniční proud byl původně představován zejména autoritou Rudolfa Bubika a zahraničních protagonistů, jako byli Reinhold Ulonska, David Wilkerson, Jakob Zopfi nebo George Wood, se kterými se bylo možné setkávat na stránkách Života v Kristu. Neoletniční progresivismus byl zastáván zejména Stanislavem Bubikem s pomocí zahraničních učitelů, jako byl Ron Hibbert, umírněně Stuart Angus a později celou plejádou překládaných charismaticko-manažerských tzv. „how to“ technik, uváděných v časopise Překročit hranice. Tento časopis se stal dočasně součástí časopisu Život v Kristu.

Dalo by se ve zkratce symbolicky vyjádřit, že tato doba byla „střetem“ idejí otce a syna Bubikových, resp. i „jejich“ časopisů. Stejně, jako „otcův časopis“ Život v Kristu tvořil slupku vnitřní příloze „časopisu syna“ Překročit hranice, tak „synova CBH“ pod ochranou slupkou „otcovy AC“ postupně prokvasila celou církev. Tuto konverzi od letničního k neoletničnímu hnutí můžeme pozorovat u řady sborů. Zatímco neoletniční sbory jako Brno nebo Valašské Meziříčí nemusely takřka nic měnit, letniční sbory jako České Budějovice, Kladno, Znojmo, apod. prodělaly proměnu, aniž by s touto definicí jejich vedoucí či členové nutně museli souhlasit, či si ji jen uvědomit.

Ovšem ne všechny sbory došly k této proměně skrze CBH. Pojítkem mezi konzervativci i progresivisty byly dva faktory, a to Knieslova eklesiologie, která našla zprvu odezvu v klasickém budějovickém letničním sboru, a v argentinském revivalismu, který byl invencí neoletniční CBH. Není divu, že mezi těmito z počátku antagonistickými vedoucími došlo později k souladu. Soužití AC a zatím se vytvářející CBH ale nelze nazvat symbiózou. Jednalo se (zatím) o učebnicovou xenobiózu. Jejím prvním ovocem bylo, že koncem tohoto období vrcholí i hektické přípravy na mohutné probuzení, které mělo být importováno z Argentiny příjezdem revivalistů jako Claudio Freidzona, Carlose Annacondii, Sergia Scatagliiniho a Guillermo Preina, a rovněž se očekávalo (i když jistě nelze paušalizovat), že přivalí desetitisíců nově obrácených absorbují transformované skupinkové sbory, které narostou do podoby západních či jihoamerických megasborů. Pro povzbuzení tohoto trendu byly vyřčeny snad desítky, jak se později ukázalo, falešných prorocství.

Z hlediska širšího konfesionalismu lze ve zkratce tuto dobu charakterizovat i jako určité formování identity mezi zleva – vůči letničním - defenzivně pojatým evangelikalismem ve formě CB, BJB, SCEAV a ECM a zprava ofenzivně směřovaným charismatismem ve formě zejm. KMS resp. KS a SŽ, což ustalo zhruba rozkolem v JB a rozchodem Evalda Ruckého a Dana Drápala. Ke konci, když se pak AC prakticky jako jeden muž otevřela „torontskému duchu“ skrze argentinský import, začal zanikat i vnější

rozdíl mezi letničními a charismatiky. Bylo to paradoxně v době, kdy charismatikům došel dech jejich sjednocujících snah. Mezi dvěma, jak to do té doby mnozí chápali, „rivaly“, Rudolfem Bubikem a Danem Drápalem, nastal věroučný smír, a Bubik se dokonce omluvil (zřejmě za své lpění na letniční identitě). Ovocem této jednoty je – alespoň částečně - například sjednocení sborů AC a KS ve Frýdku-Místku a jeho následné rozdělení. Tento souběh je ovšem způsoben posunem u letničních, nikoliv u charismatiků.

V dalším dílu nás proto čeká popis vývoje pokračování Torontského požehnání ústícího do fenoménu Nové apoštolské reformace a jejích manažerských dovedností, až po „prorocká léta“, zahájená vyučováním restauracionistického proroka Eduarda Trauta. V navazujícím, třetím dílu, který by bylo možné nazvat „velké zklamání“, pak dochází k pozvolné destabilizaci církve (jak AC tak CBH) a k transformaci „agresivní evangelizace“ založené na manipulaci s teritoriálními duchy do sociálních aktivit, založených na sekulárních principech a státní podpoře.

Seznam zkratek

AC	Apoštolská církev
AoG	Assemblies of God (Americká i celosvětová letniční kongregace)
CASD	Církev adventistů sedmého dne
CB	Církev bratrská
CKS	Církev Křesťanská společenství
ČCE	Českobratrská církev evangelická
ČSCH	Československá církev husitská
EA	Evangelikální (dříve evangelická) aliance
ECM	Evangelická církev metodistická
EPF	European Pentecost Fellowship (Evropské společenství letničních církví)
ERC	Ekumenická rada církví
JB	Jednota bratrská
JČB	Jednota českobratrská
KMS	Křesťanská misijní společnost
KřSb	Křesťanské sbory
KS	Křesťanská společenství
RC	Rada církví
SŽ	Slovo života
ÚRC	Úzká rada církve